

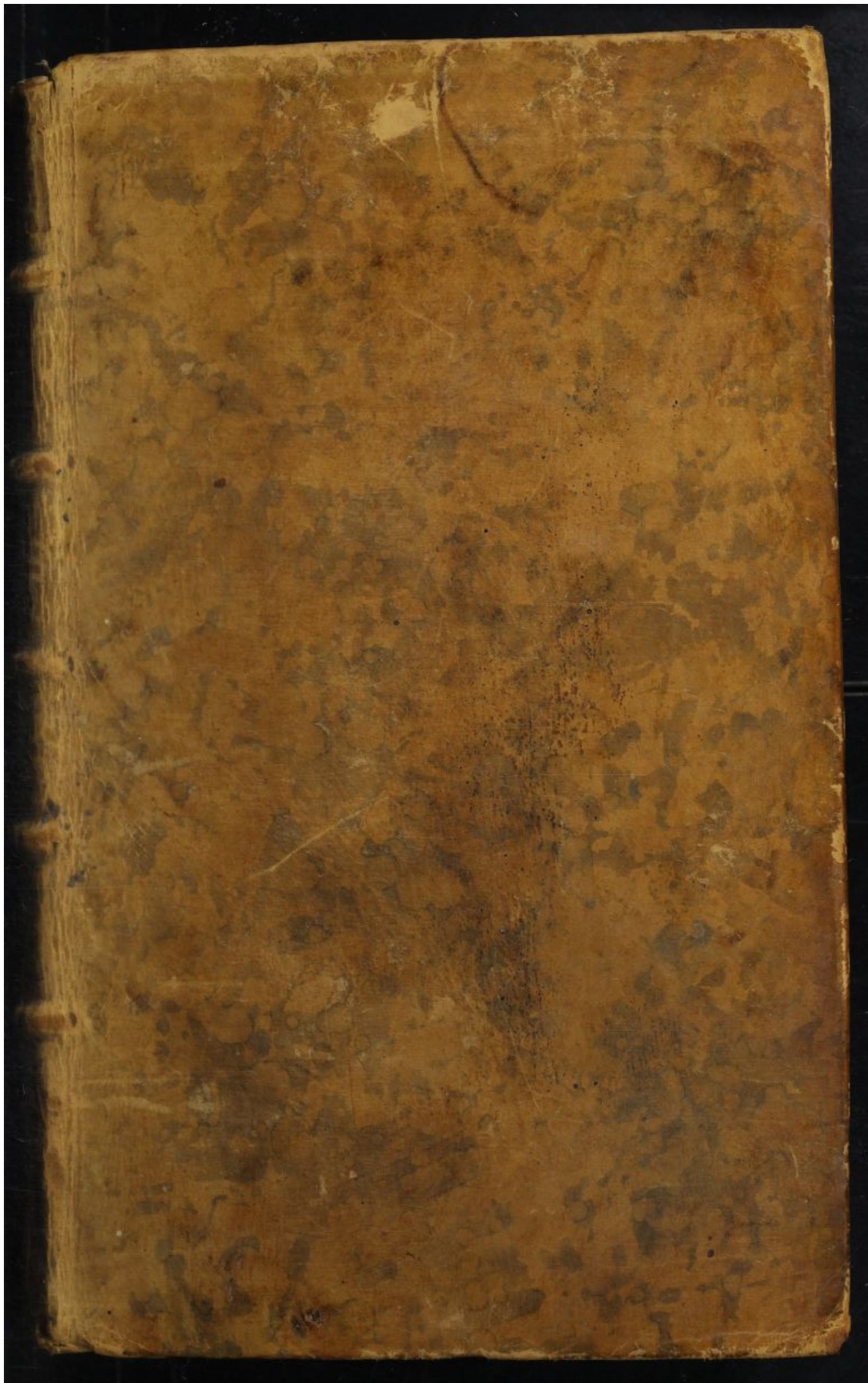
Blancardus, Stephanus. Steph.
Blancardi Lexicon medicum
renovatum, in quo totius artis Medicae
termini, in Anatome, Chirurgia,
Pharmacia, Chymia, Re Botanica etc.
usitati, dilucide et breviter exponuntur
juxta Neotericorum tum Practicorum
tum Mechanicorum placita et vere
demonstrata principia : hisce
adjungitur Graecarum vocum
Etymologia; tum earum Belgica,
Germanica, Gallica, Anglica &c.
interpretatio ; cum indicibus
locupletissimis. Editio novissima, et
ob additiones à viro celeberrimo
Joanne Henr. Schulzio desumptas
caeteris longe auctior et perfectior.
Pars altera

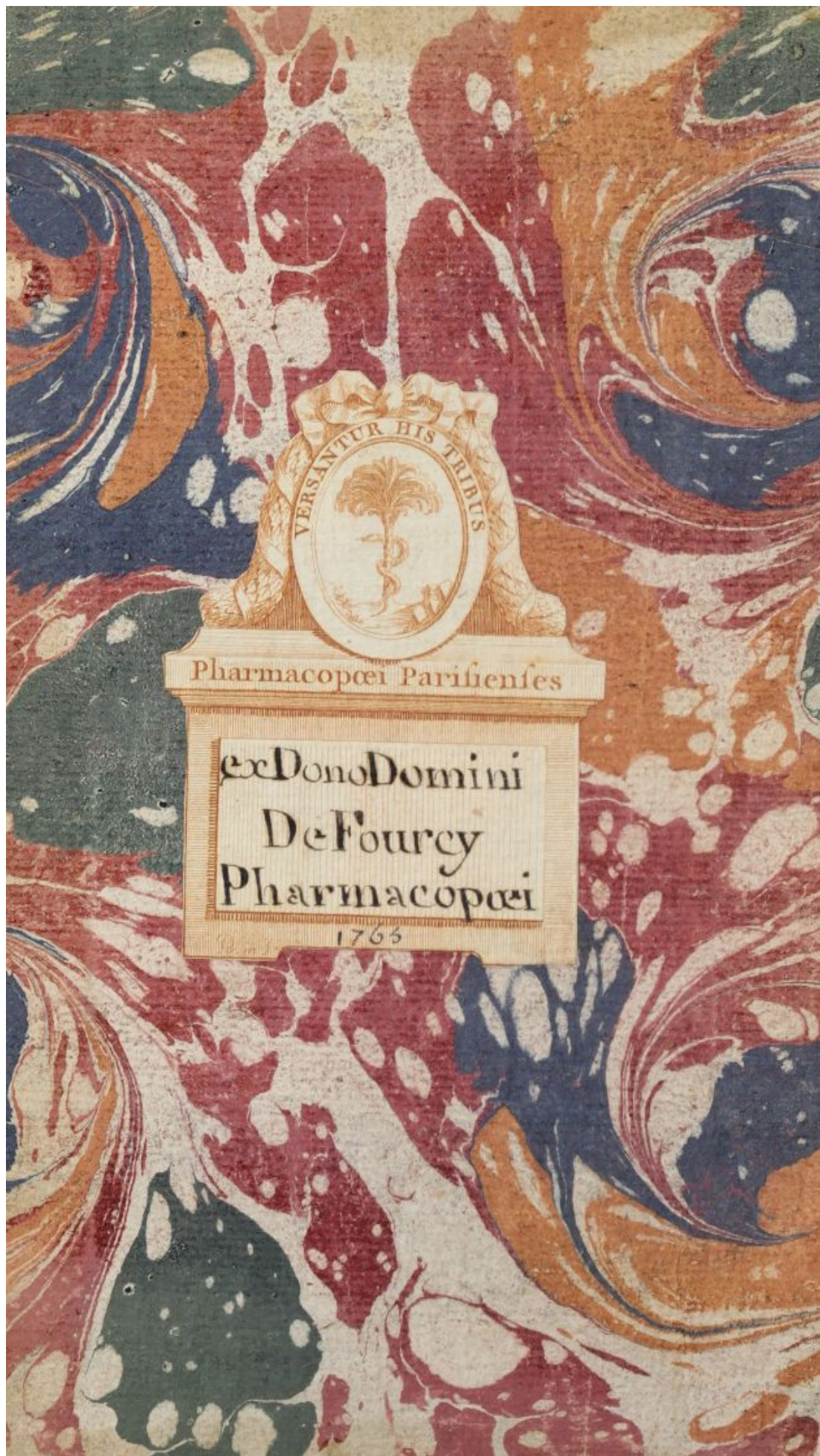
*Lovanii, apud Joan. Franc. van Overbeke, sub signo
Lampadus Aureæ 1754. Cum approbatione &
privilegio. 1754.*

Licence ouverte. - Exemplaire numérisé: BIU Santé
Cote (Paris) Santé Pharmacie 11686-2

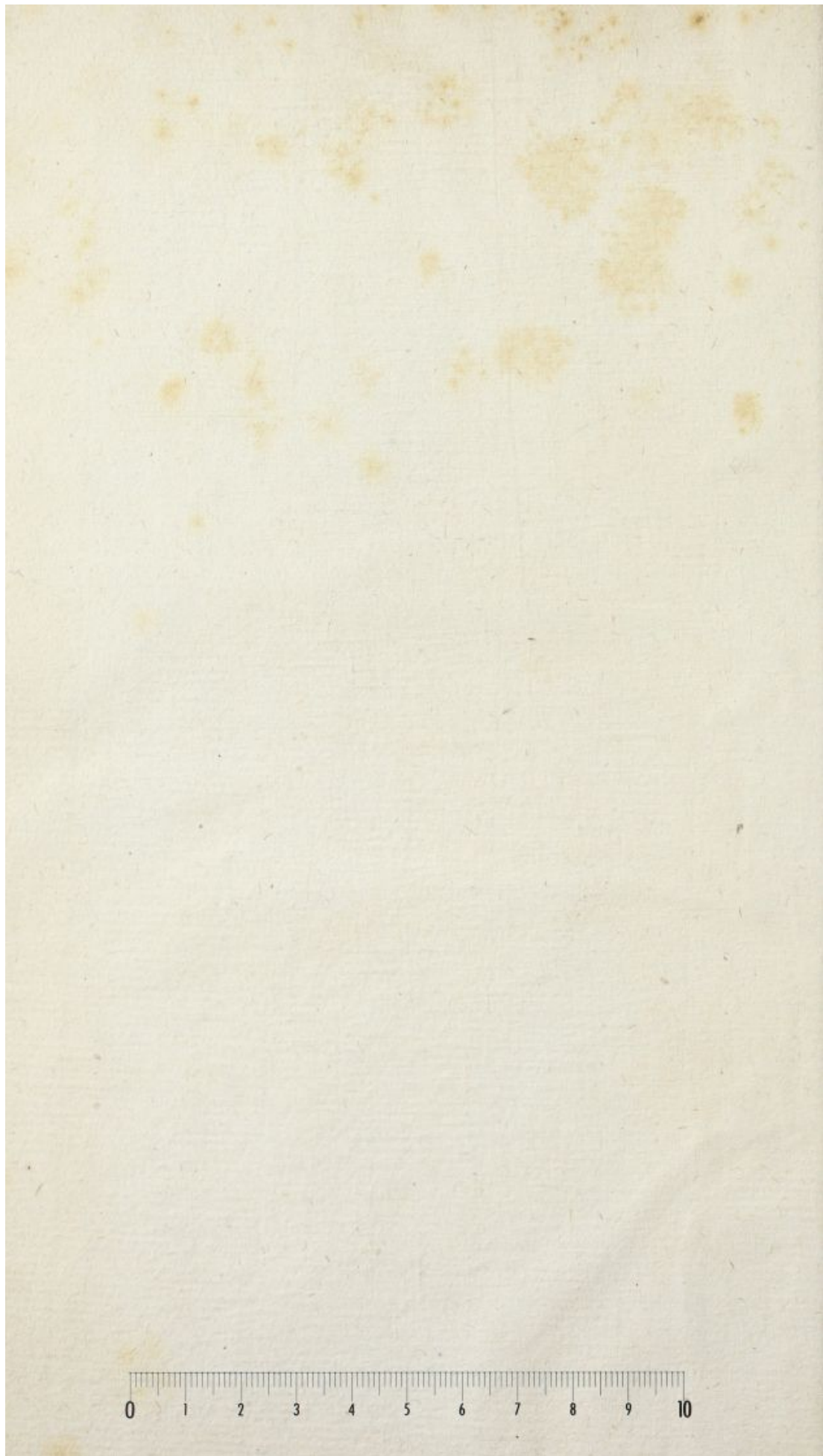
Adresse permanente : http://www.biusante.parisdescartes.fr/histmed/medica/cote?pharma_011686x02

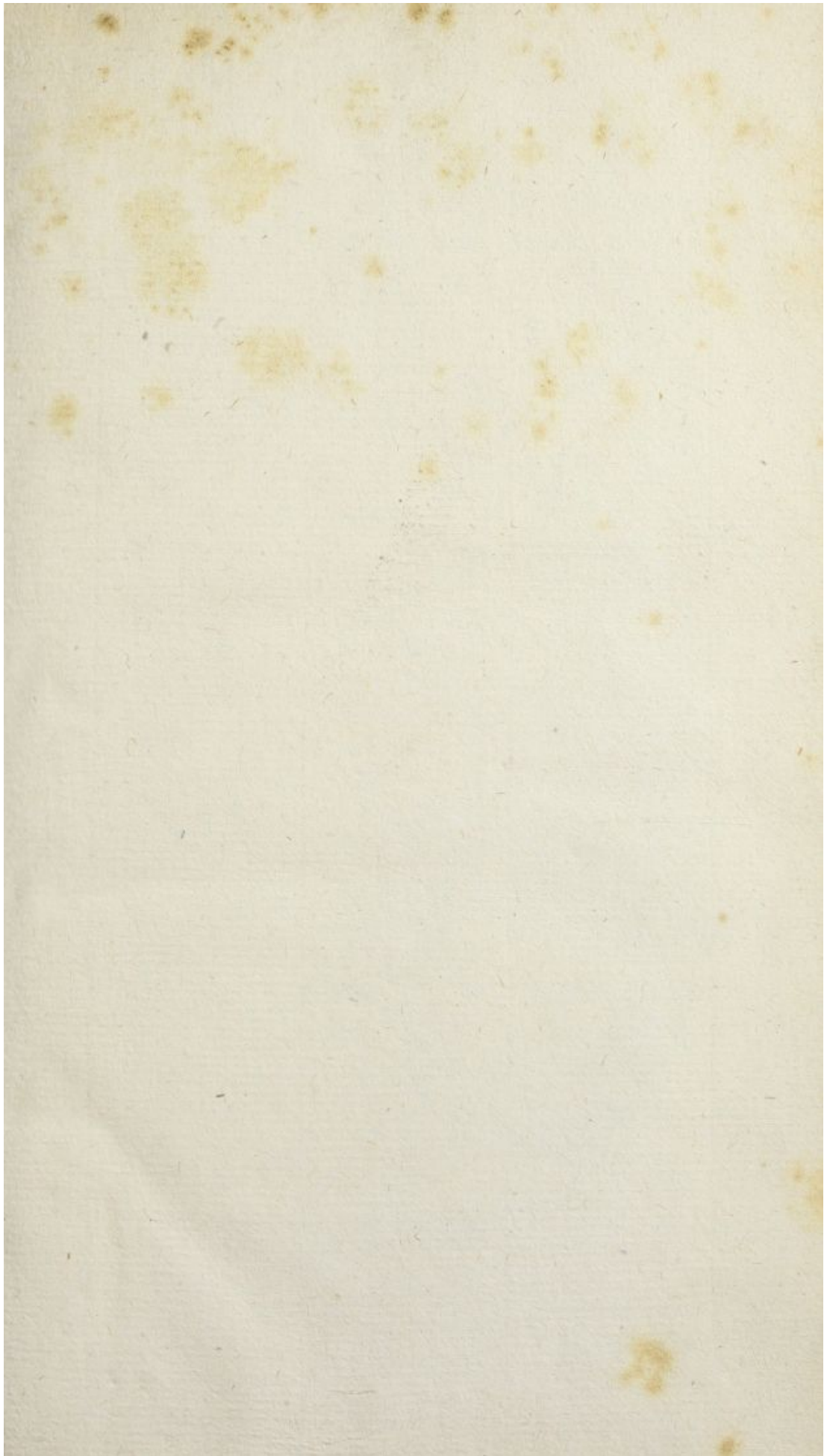

11,686
STEPH. BLANCARDI
LEXICON
MEDICUM RENOVATUM,

In quo totius artis Medicæ termini, in

**ANATOME, CHIRURGIA,
PHARMACIA, CHYMIA,
RE BOTANICA ETC.**

Usitati, dilucidè & breviter exponuntur juxta

**NEOTERICORUM tum PRACTICORUM
tum MECHANICORUM placita & verè
demonstrata principia.**

*Hiscæ adjungitur GRÆCARUM vocum Etymologia ; tum
earum BELGICA, GERMANICA, GALLICA,
ANGLICA &c. interpretatio ; cum
indicibus locupletissimis.*

Editio novissima, & ob additiones à Viro Celeberrimo

JOANNE HENR. SCHULZIO

Desumptas cæteris longè auctior & perfectior.

P A R S A L T E R A

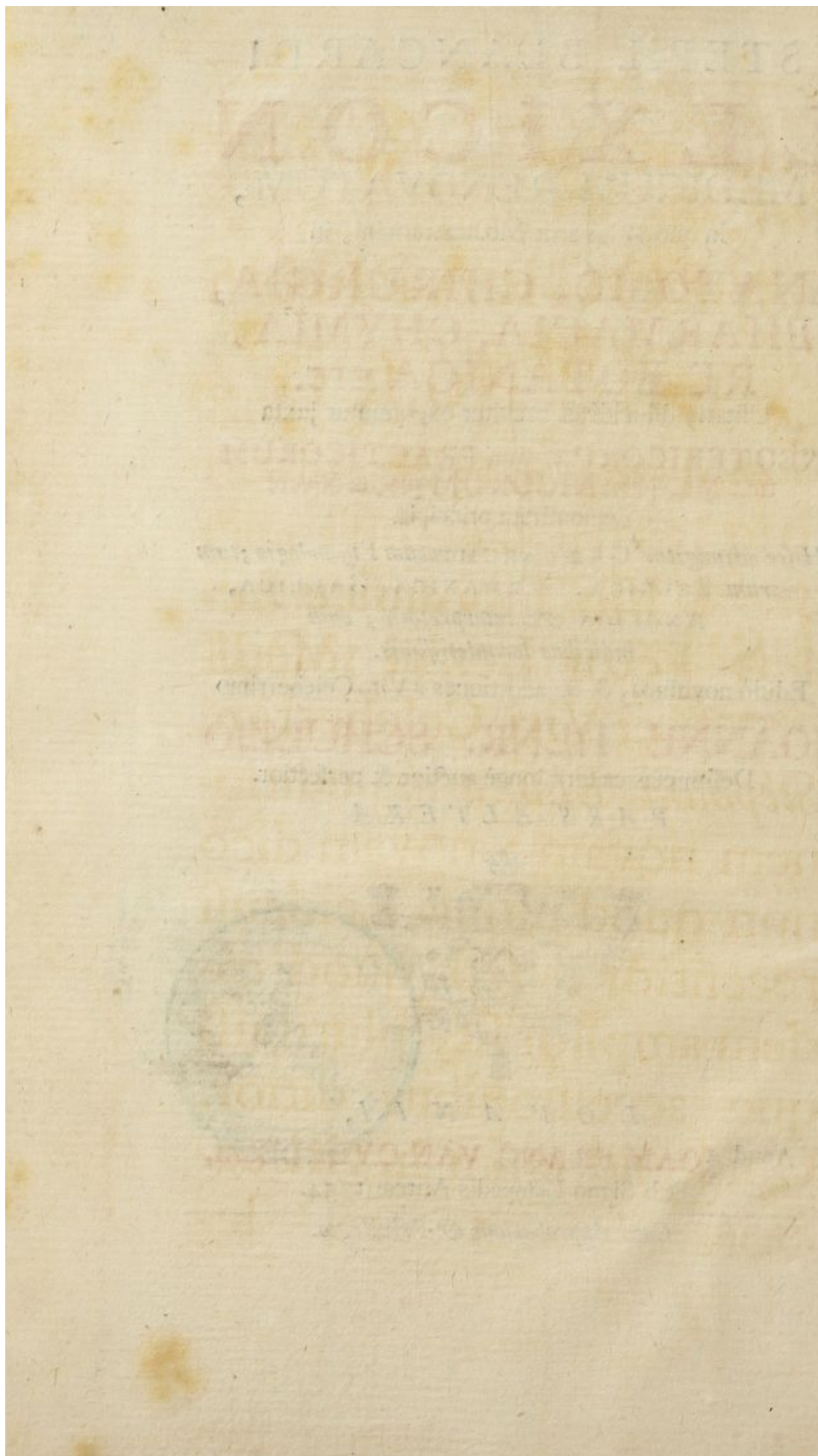

L O V A N I A

Apud **JOAN. FRANC. VAN OVERBERG,**

Sub Signo Lampadis Auræ 1754.

Cum Approbatione & Privilegio.

TYPOGRAPHUS LECTORI

S P D.

Sisto Tibi amice Le-
ctor Lexici Medi-
ci Viri Celeberrimi
Stephani Blancardi editio-
nem novam : novam dico
non quod ultimâ Leidenfi
recentior , sed quod eâ-
dem amplior sit , pluribus-
que accessionibus ditior.
Quidquid enim in viri ce-
le-

L E C T O R I

leberrimi *Joannis Henrici
Schulzii* editione occurrit
propriè ad medicinam spe-
ctans, in hanc novam tran-
stuli, quæ sic pluribus ar-
ticulis, Tyronibus Medi-
cinæ scitu necessariis, pro-
dit auctior. Hisce utere
Lector benevole, & Vale.

PRÆ-

PRÆFATIO AUCTORIS.

L. S.

*V*etus opinio est, jam inde ab Heroicis ducta temporibus, nihil hodie dici, quod non dictum sit prius. Hujus scilicet auctores minime præsagiebant, venturum tempus, quo ista, quæ tunc latebant, clarescerent; venturos dies, quibus nos tam aperta nescisse majores miraremur. Cunctis enim rebus inest quidam velut orbis, ut sicuti cælestia sydera, ita scientiarum vertantur: nec omnia apud antiquos optima;

P R Æ F A T I O

tima ; nec apud omnes statim gratiam, fidem, auctoritatem inveniunt, quæ sola ratione & observationibus ponderantur. Si hanc sapientes viam tenuissent, ut semper majorum intra terminos subsisterent ; demersa adhuc tenebris lateret veritas : nova artium lumina minimè lucent. ARCHIMEDEM mirata est antiquitas, quum illius ingenio Syracusæ defenderentur. Nec DEMETRIUS, ob repertam machinam, minore gloria fuit, & famam in posterum præmium transmisit. Nostra verò ætas ut ista magnificè exornavit, sic & artes novas eduxit, ad quas priorum nunquam industria penetraverat. Quis tormenta nescit bellica ; quanto vel ballistis concitatore, vel catapultis rapidiore impetu feruntur ? Quis nescit navigandi peritia, cum Belgæ in arma truderentur, contabulatum classibus mare ? repertas Insulas ? reserata
In-

AUCTORIS.

*Indiæ claustra ? maximam Occidui orbis partem , priscis ignoratam , nostris ingenti commodo cognitam fuisse ? Quid artem loquar Typographicam , divinarum humanarumque rerum propagatricem ? Quid Medicinam ? quæ per diversos temporum orbes , velut gradibus processibusque aucta , dum priorum inventis nova adjicit posteritas , aut fluxas rationes cautè ludificatur , robusta maturitate in eam qua hodie est magnitudinem enavigavit. Multa adhuc sacro involucro tecta jacent , & fas est mortalibus omnia rationi congrua , inquirere ; multa admirari imo & venerari debemus , nam arcanis proxima , investiganda non sunt. Mansimus inter Æsculapii limites ; singulæ artes sua habent addenda , & quæ latè spatiari videntur , à superfluis mundandæ. Atque ista de nostris hausta fontibus , ac mox ubivis derivata , haud
leve*

P R Æ F A T I O

leve compendium humano generi attulerunt. Quisquis mentis valens acumine, blanditiis voluptatum sordidiave non irretitur, sed ad artis medicæ contemplationem tempus superpet, poterit eandem cum veteribus orbitam terere, eorumque opibus adiutus, amplissima arti conferre incrementa, & abstrusarum rerum addere proventum. Quocirca abhinc annis variis, quum adducto per meditationem animo, deprehendissem plurima in Medicis turbidè adeo tradita, ut quid sequendum declinandumve ambigerem; id negotii credidi mihi dari, quodcunque vel alii repererant, vel ipse observaveram, in commune breviter conferrem. Hinc prodierunt Opera nostra Theoretica & Practica, uti & Anatomes libri novi, à veterum placitis immensum discrepantes Quæ provincia licet perardua, spretis tamen malorum obtrectationibus, eam

AUCTORIS.

eam subire generosum duxi. Ex hoc genere videtis esse quoque Lexicon hoc, recens, ceu clavem artis, ex inventis præcipuè juniorum comporatatum. Nam quæ EROTIANUS, GALENUS, & inter recentes GORÆUS, FOESIUS, CASTELLUS, tractaverunt, ea suis auctoribus sic addicta, ut vix latum unguem discedere erubescant. Id privatis usibus serviit aliquamdiu, donec suavis an imperio aliorum publicatur. Si summam in eo perfectionem non affecutus, si operarum in Græcis Παροράματα, hæc humane fragilitati vel incuriæ donate. Satis amplum præmium feram, si Lectoribus haud ingratum accidat; quod in vestros sinus, deteriso vanæ adulationis fūco, ingenuâ devotione confertur. Valete.

*Lovanii
M. D. CC. LIII.*

S U M M A P R I V I L E G I I.

MARIA THERESIA Dei Gratiâ Regina Hungariæ, Bohemiæ, Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, Lotharingiæ, Brabantiae, &c. Diplomate suo sanxit, ne quis Librum, cui Titulus STEPHANI BLANCARDI, M. D. LEXICON MEDICUM, &c. præter *Joannis Francisci van Overbeke*, Typographi Lovaniensis voluntatem, intra novennium in Belgio ullo modo imprimat, aut alibi impressum in has Inferioris Germaniæ Ditiones importet, venalemve habeat. Qui secus faxit, confiscatione Librorum, aliâque gravi poenâ mulctabitur, ut latius patet in litteris datis Bruxellis die 27. Septembris 1751.

Signatum

HENRICY.

A P P R O B A T I O

Imprimi poterit. Datum Lovanii
10 Octobris 1751.

F. SCHEPPERS

Lib. C. R. & Apost.

te ac fibris muscularibus Oesophagi, ventriculi, intesti-
norum incipientibus motu peristaltico inverso agitari. Est
etiam nausea non infrequens, quæ à vomitu peracto ali-
quandiu remanet. Nausea insuper secum trahit Fastidium
cibi, potus & medicamentorum, quæ tanta est sæpè, ut
nequidem deglutitio fieri possit. Tandem ut Vomitus, sic
Nausea cum multis morbis complicatur, & iis evenit sæ-
pius, qui in mari aut aquis agitati à vento peregrinantur.
Sumitur & pro *Anorexia*, sive omni ciborum fastidio &
aversatione. B. *Walging*. G. Das grauen, der eckel, das
würgen. Gall. *Degouft*. A. Loathing, a list to vomit.

NEBULA, est morbus oculi, quando tunica cornea
incrassatur, ejus diaphaneitas ita mutatur, ut æger om-
nia quasi per nebulam videat.

NECROSIS, est sugillatio alicujus partis, à *Νεκρὸς*
morte Afficio.

NECTAR, est potus Deorum, ut *Ambrosia* cibus. Me-
dicis autem dicitur potus medicamentosus, colore tamen,
gustu, & odoratu gratissimus. B. *Code drank*. Gall. *Ne-
ctar*.

NEFRENS, id est, dentibus carens sive in infantia,
sive in senectute. Sic dicuntur quia duriora dentibus fran-
gere non possunt. B. *Tandeloos*. G. Zahnlos. Gall. *Eden-
té*. A. Toothless.

NEMOMENA, vide *Nomas*.

NENUPHAR, est *Nymphaea*, seu *Nenufar*: est vox
barbarica. Vide *Nymphaea*.

NEOGALA, est lac recens, ex *Νέον* novum, recens,
& *γάλα* lac.

NEPA, vide *Genista*.

NEPENTHES, est Laudanum opiatum, medicamen-
tum verè laudatum. *Theodorus Zwingenus* vir summus &
insignis Medicus, primum illud ita appellari censuit. *Ne-
penthes*, quod Latine dicitur quasi nullus luctus, ob sum-
mos & admirabiles quos exerit effectus laudani nomen ei
aptissime & summo jure competit. *Nepenthes* remedium
Helena fuisse dicitur, quo omnes è corde languores &
ægritudines sustulerit, & hilaritatem lætitiâque induxe-
rit. Legitur apud *Homerum* Od. δ. φάρμακον νηπενθης reme-
dium tristitiam animo eximens: dicitur autem à *νη* priv.
& *πένθος* luctus.

NEPETA, vulgò *Cattaria* : aliis *Calamintha*, est Herba cujus Etymologiam deducere quidam conantur à nappus, ex νε non, & πῆς, pes, quasi pedibus carens, sed non convenit cum re. Fortè *Nepeta* derivatur à Belgico idiomate *Nepte* seu *Nipte*, ut *Cattaria* à *Katte-kruid*. B. *Katte-kruid* / *nepte* / *nip*. G. Ratzen-kraut, ratzen-net, ratzen-muntz. Gall. *Herbe au Chat*. A. Nip, Nep, Catmints.

NEPHELÆ, sunt tenues oculorum albedines. Item nubeculæ medio urinæ innatantes : dicuntur etiam maculæ albæ, quæ in unguium superficie nubecularum speciem repræsentant. Gr. Νεφέλη & Νίφος nubes, nebula. B. *Een wolck*. G. Eine wolcken. Gall. *Brouillard*. A. Cloude.

NEPHRITICA, sunt medicamenta, renum morbos auferentia, à νεφρὶς ren.

NEPHRITICUM LIGNUM, dicitur *Santalum Cæruleum*; crescit in Nova Hispania; crassum est & enode; reddit aquam infusione cæruleam. Utimur hoc in affectibus nephriticis. B. *Pier-hout*. G. Griesz-holtz. Gall. *Bois nephretique*. A. Nephritick-wood.

NEPHRITICUS, est, qui renum dolore laborat, sive qui ex Renibus laborat.

NEPHRITICUS LAPIS, est opacus & variegatus, ex colore viridi, aliisque permixtus. Rarò hic lapis in se duos colores habet semperque viriditatem ex albedine refert, alius viriditatem subflavam, interdum subcæruleam; plerumque ex viridi albo, flavo, cæruleo nigroque colore mixtio est. Poliri exactè non potest, semper enim ipsius superficies pinguis apparet, quasi oleo inuncta fuisset. Adfertur ex Hispania, in nonnullis etiam Hispaniæ locis, & in bohemia reperitur. Tantâ invenitur mole, ut pocula indè fieri possint. Utimur in nephriticis doloribus. B. *Graveel-steen*. G. Griesz-stein. Gall. *La pierre nephretique*. A. Nephritick-stones.

NEPHRITIS, seu AFFECTIO NEPHRITICA, & NEPHRITICUS DOLOR, est dolor ardens pungenisque in lumborum regione ubi Renes siti sunt, nempe ad latera spinæ in sinistra vel dextra parte; qui si oritur ab Inflammatione Renum, abscessu, calculo febrem iusflammatoriam continuam comitem habet; nonnunquam à convulsione partium istarum vel rheumatismo quoque obser-

vatur; dolor in initio obscurus, sed mox acerbissimus, & sine remissione, usque dum totus intereat, plerumque stupet alterum crus ad illud latus, in quo dolor; urina sæpè est flammea, ubi autem valdè urget malum, est aquosa, sed ubi summum, aliquando supprimitur; vomitus nunquam non adest & maximus quidem, cum inexplicabili nausea, & anxietate & inquietudine: sæpè etiam dolor ad inguina, aut alterum inguen exporrigitur, descendens quasi à lumbis, juxta situm ureteris. à νεφρός ren. B. *Nier-wee / graveel*. G. Lenden-stein, nieren wehe. Gall. *Douleur Nephretique, Gravelle*. A. Gravel.

NEPHROS, est *Ren*, utrimque in abdomine, sed tamen sub duplicatura peritonæi, unus, qui circa lumbos sub hepate & liene, situs est; figura est instar phaseoli, substantia ejus ex innumeris canaliculis exiguis circinnatis constat, hic in utroque latere serum (à glandulis, arteriis adjacentibus) suscipit & ad carunculas papillares deducit, ut tandem per pelvim, ureteres, & vesicam foras eliminetur. B. *Ren nier*. G. Nieren. Gall. *Rein, Roignon*. A. Rein, Kidney.

NEPHROTOMIA, seu renum sectio, quando calculosi vel ulcere affecti sunt, posset hæc operatio in uno latere institui, vasis nempe colligatis, eo modo, quo lien eximitur, sed rarò aut nunquam instituitur. B. *Steen-snyding uit de nier*. G. Das ausschneiden des lenden steins. Gall. *Nephrotomie*. A. Idem.

NERION, est arbuscula, visui grata, Laurum referens: folia sunt oblonga, crassa, dura: flores sunt pulcherrimi, magni, rosæ similes, coloris rubri vel albi, monopetali, infundibuliformes, multifidi: fructus est teres, ferè cylindricus, compositus ex duabus thecis per maturitatem à se invicem abscedentibus, semina lanuginosa placentæ adnata continentibus: radix polita, lignosa, longa: crescit hæc arbuscula circa loca maritima. Dicitur *Rhododendron*, & *Rhododaphne*, sic appellari videtur quòd circa amnes crescat; *Νερός* enim est humidus. *Rhododaphnen* autem Gr. dixerunt à Rosæ floribus & Lauri foliis, Barb. *Oleander*, fortè quòd ejus folia sint instar oleæ, sed multò majora. B. *Roze-laurier / oleander*. G. Lorbeer-rosen, unholden-kraut, oleander. Gall. *Laurier rose*. A. Oleander, Rose-baye.

NERVALIA OSSA, idem quod *Sincipitis*.

NERVINA, sunt medicamenta, quæ adversus nervorum morbos in usu sunt. B. *Zenuw-middelen*. G. *Sen-nader artzney*, *sehnenn artzney*. Gall. *Remedes pour les Nerfs*. A. *Remedie for the nerves*.

NERVUS, est pars fibrosa, rotunda, longa, alba, instar cannæ indicæ porosa, spirituum animalium diductioni inserviens, ut hoc ritu partes corporis mobiles sint. Intra cranium à medulla oblongata decem paria Nervorum originem sumunt : ut Nervus odoratorius, ophthalmicus, oculorum motorius, patheticus, gustatorius, timidus, auditorius, par vagum, linguæ motorius, & cervicis musculorum motor. Intra cranium septem duntaxat paria Veteres agnoscebant, quæ hoc disticho continentur :

*Optica prima ; oculos movet altera ; tertia gustat,
Quartaque ; quinta audit ; vaga sexta est ; septima lingua.*

Infra cranium triginta paria enumerantur ; nempe septem ex colli lateribus, duodecim ex medulla spinali in dorso : quinque ex lumbis, & sex ex ossæ sacro : nervi omnes infra cranium oriuntur à medulla spinali, qui per lateralia vertebrarum foramina artubus & ventribus destinantur. Nervus, tendo & ligamentum malè à Chirurgis confunduntur. Gr. *νεῦρον*. B. *Gen zenuw*. G. *Sehnen*, span-nader. Gall. *Nerf*. A. A nerve.

NEURITICA, idem quod *Neurotica*.

NEUROCHONDRODES, est ligamenti genus partim latum, partim rotundum, duritie medium inter cartilagineum & ligamentum, quale est in articulo pternæ cum astragalo & vicinis partibus, & in intimo sinu ossis coxendicis, quod femoris capiti inseritur.

NEURODES, est species febris lentæ, sic à doctissimo *Willisio* dicta ; eo quod liquor nerveus ab indole sua desciscens, & crasi suâ vitiat, Atrophie causa existit, ex *νεῦρον* nervus, & *ἰδέω* forma.

NEUROLOGIA, est elegans nervorum descriptio, agens de eorum origine, fine, fabrica, & usu ; quam *Barth. Eustachius*, *Thomas Willisius*, & *Raymundus Vieussens*, omnium præstantissimè descripserunt, ex *νεῦρον* nervus, & *λέγω* narro, describo. B. *Gen beschryvinge der zenuwen*. Gall. *Neurologie*.

NEU-

NEURON, idem quod *Nervus*.

NEUROTICA, sunt Medicamenta, nervorum mala auferentia. Vide *Nervina*.

NEUROTOMIA, est Anatomica nervorum sectio, item nervorum punctura, ex νέρων *nervus*, & τέμνω *feco*.

NEUROTOMUS, est, qui punctura nervorum laborat, vel qui nervos anatomicè dissecat, ex νέρων *nervus*, & τέμνω *feco*.

NEUTHA, dicitur pellicula, quæ in initio meatûs auditorii auribus fætûs accrescit, ne Tympanum in utero nimis ab Aqua allabente emolliatur, quæque post partum successu temporis decidere solet; nonnunquam etiam similis pellicula oculis accrescit, totamque faciem obtegit.

NICOTIANA, est Tabacum: estque planta, quæ habet caulem rotundum, medullâ albâ repletum, villosum, digiti crassitie: folia sunt ampla, aliquantulum acuta, nervosa, sine caule, integra, succulenta, viscida & attrectatione manûs inficientia, saporis acris aut urentis: flores monopetali sunt, infundibuliformes, quorum inferior pars tubum refert, supernè in quinque lacinias dividuntur, coloris purpurei: post florem sequitur fructus membranaceus, oblongus, in duas partes divisus, multa semina exigua & rubicunda habens: radix est fibrosa, alba, saporis acris: tota planta habet odorem penetrantem. Nomen sibi retinuit à Joanne Nicotio, Regis Galliæ consiliario, cujus beneficio Galliis primum innotuit, quam Ulyssiponæ, dum legati munere fungeretur, à Belga è Florida insula allatum, accepit. Vide *Tabacum*.

NIDOR, dicitur odor fætens, & redolens partes animalis ambustas.

NIDOROSA DYSPEPSIA, vide *Dyspepsia*. B. *Salpeterige maag-hoking*.

NIDUS, idem quod *Focus*.

NIGELLA, seu MELANTHIUM, est planta, quæ habet caules tenues, excavatos: folia mediocriter lata, viridia, minutim incisa, capillacea: flores sunt polypetali, rosacei, in medio corona eleganti reflexa ornati: flori succedit capsula membranacea in quinque loculos distributa, semina angulosa nigra vel flava, odoris aromatici, saporis subacris, continens: vel Papaver Nigrum dicitur à nigro seminis colore, indè derivatur *Gith*. B.

Pp 3

Par

Nardus / nigelle / zwarte kumpen / bloempjes in 't
hair / juffertje in 't groen. G. Nardus-kraut, schwarz-
ze kuemmel, schwarz-kimmel. Gall. *Nielle*. A. Gith,
Guinny-pepper.

NIHILI ALBUM, idem quod *Phompholyx*.

NISI, NINSI, vide *Genfing*.

NITRUM, five Sal Peträ, crystallos prismaticas for-
mans octohedras; semifossile est, ex terra petritum nitro-
sa, acri; in igne mediocri fusile; vix aquam exhalat, sa-
tis fixum; cum omni materia inflammabili, ubi fustum, de-
flagrans: solvitur in aquä 6 $\frac{1}{3}$. Hæc nitrosa terræ, aut
faxi nitrosi, indoles ortum debet excrementis animalium,
horum putrefactis cadaveribus, præcipuè sale marino non
utentium, avium ergo inprimis, accedente vegetantium
exustorum cinere non eluto & calce vivâ; denique para-
ti sic nitri, plurimâ aquâ diluti, per arenam transcolatio-
ne, atque in crystallos octohedras formatu. Nitrum gene-
ratur ex pingui, alcalina, terra, aëre. Est sal sapore sal-
so-amarum, estque præter Antiquorum nitrum, quod
planè nobis incognitum est, triplex. Primum elixiviat
ex terra; Secundum, muris lapideis adhærescit, & Ter-
tium quod scopulis seu rupibus adnascitur: attamen offi-
cinis nostris non nisi unicum usitatum est. Primum videli-
cet, idque excoquitur ex terris desertis. Nitrum nativum
Alexandrinum rosei coloris est, ejusdem Neapolitanum,
flavescens Puteolanum. Nitrum crystallinum & purum
eligendum est. Tantò autem purius censetur quantò mi-
nùs salis communis particeps fuerit, quod experiri licet,
si injiciatur carbonibus candentibus, nihilque post phlo-
gosin remaneat, derivari videtur *παρὰ τὸ νιζεν*, & *τὸ νιπ-
τειν*, quod abluendi, purgandique habeat facultatem. B.
Salpeter. G. Salpeter, salniter. Gall. *Salpetre*, ou *Nitre*.
A. Salt peter, Salt of niter. Chymicis *Cerberus*, *Sal infer-
nalis*, *Hermes*, *Baurach*, *Algali*, *Sal Anderone*, *Ana-
tron*, *Cabalatar* &c. Basilio *Serpens terrenus*.

NOCTAMBULO, seu **NOCTAMBULUS**, aut *Som-
nambulus*, est morbus è somno profundo, insomniis gra-
vibus, & motu corporis compositus; adeò ut hic status
sit proximus quidem vigiliis, sed ut somnambuli planè
excitati nesciant, quæ perpetrarint, undè oblivio hic reg-
nat & somnum non adesse dicendum foret, nisi oculi clau-
si

si essent, & sensus externi omnes aboliti, somnambuli verò aliquos musculorum motus cient, surgunt, incedunt, stant, aut alia quædam agunt, nonnulli ad vitæ munia accedunt, & id aggrediuntur quod vigiles non audent, quidam pullos è nido tollunt. Gr. *Νυκτοβάτης* & *Υπνοβάτης*. B. *Nacht wandelaar*. G. Ein nacht wandler. Gall. *Noctambule*, *Promeneur de Nuit*. A. A person that walt in his sleep.

NODOSUM, dicitur de certa *Arthritidis* specie, quando materia tophacea articulis digitorum pedum, manuumque impacta & coagmentata post varios *Arthritidis* paroxysmos, efficit ut distorqueantur, cutis aperiatur, & pereunte motu membrum incurvetur. Dicitur quoque de radicibus; vocatur radix nodosa, quoties oriundus ex ejus latere stolo & longè latèque horizontaliter sub terra difficiens hinc indè nodos format, ita ut singuli nodi radices emittant, & gemmam contineant novæ plantæ producendæ idoneam, ut in gramine canino repente, & solano vesicario sive Alkekingi officinarum quotidianum est observare, quæ ratio est, cur tam rarò tales plantæ floreat, quoniam non sufficiens humorum copia fursùm ad explicationem floris propellitur, maxima enim pars producendis ac nutriendis stolonibus absumitur, qui tamen, si singulis septimanis abscinduntur, flores explicant, simile quid in *Fragaria* sed supra terram contingit, quæ longa hinc indè quasi brachia extendens plantas nodulis inclusas gerit, quæ, ubi terram apprehendunt radices emittunt, & matre non indigent; hinc patet stolonem, licet ex radice prodeat, immeritò pro radice parte haberi: pleraque autem tales plantæ sunt annuæ, & cum caule radix perit.

NODUS, est productio recentis Sobolis ex fibris ligneis & tracheis ortæ, ut exterius in nova folia & plantæ furculum seu gemmam compingatur, interim tamen varias, in quibus naturæ lusus elucescit, metamorphoses subireprehenditur.

NODULUS, **NODUS**, Gr. *Κεκουφέντιον*, est sacculus linteus, medicamentis morbo convenientibus impletus, qui in cantharo cerevisiæ aut vini pleno inditur, cujus tinctura ægris propinatur. B. *Een popje / zakje*. G. *Säcklein*, ein knötlein. Gall. *Sachet*. A. Bagg.

NODUS, idem quod *Ganglion* & *Nodulus*.

NOLI ME TANGERE, vide *Impatiens herba*.

NOLI ME TANGERE, est species cancri, in facie: præsertim supra mentum, circa os & nasum oritur tumor vel ulcus, exulcerati cancri speciem gerens, lentè in initio crescens, quasi pustula parva, toto anno manet, quod aliàs minùs sævum quàm cancer, & cancer plùs rodit uno die quàm noli me tangere uno mense. B. *De hæt.* G. Der krebs, der fressende wurm. Gall. *Le Loup, chancre*. A. The Wolfe.

NOMAS, & **NOMA**, est ulcus putridum & depascens, in glandulosis oris partibus, cum rosione & sæpè carie, à scorbutica corporis temperie sæpè ortum, à νέμω depasco. Undè apud *Herodotum* νέμω νεκρὸν depasco cadaver: Nemonia sunt quæ excrescentem carnem exedunt. B. *Stwaat-zweer / water-kanker / stinkende kanker des monds*. G. Ein bösz geschwær. Gall. *Ulcere malin*. A. Putrid Ulcer.

NOSOCOMIUM, est domus publica, seu Hospitium commune, in quo pauperes ægri recipiuntur, decumbunt, & curantur, ex νόσος morbus, & νομῖω curam gero. *Nosocomia* est ægrorum curatio. B. *Een gast-huis / ziekenhuis*. G. Ein siech-haus, hospital. Gall. *Hospital*. A. Idem.

NOSOLOGIA, idem quod *Pathologia*, à νόσος morbus, & λέγω narro.

NOSOS, idem quod *Morbus*, à νοσέω ægroto.

NOTÆ MATERNÆ, idem quod *Nævus*.

NOTHÆ COSTÆ, sunt costæ quinque (in utroque latere) inferiores, spuria dictæ, sic vocantur quia non ut aliæ costæ cum sterni cohærent, neque sunt veluti aliæ. Tam citò, neque tam firmè ossæ, sed ferè cartilagineæ, à νοθεύω adultero. B. *De bastaart-ribben*. Gall. *Fausses Côtes*. Vide *Costæ*. *Morbi* etiam nothi dicuntur, qui ordinariam & regularem normam excedunt, ut febres tertianæ, quartanæ, & quotidianæ nothæ: pleuritis notha &c.

NOTHUS, est tergum, sive dorsum, quod est posterior thoracis pars, à νοθίζω terga do, terga verto. B. *Der rug*. G. Der rücken. Gall. *Le Dos*. A. The Bastard Ribbs.

NOVACULA, est culter chirurgicus, cujus forma, propter diversimodam operationem, variat: vix describi po-

potest. *Culter Tonforius* Cic. Gr. *ἔργον*, *ἔργον*, *ἔργον*, *Μάχαρις*, Ammonio, *Μάχαρις*, *Κερίκη*, eadem licentia à *Plutarcho* in *Dione* dicitur, quâ *Culter Tonforius* à *Cicerone*, siquidem tondendo ratio novaculæ aliena est, aliud enim est *ἔργον* radi, aliud *κερίκη* tonderi. B. *Ein scheermess.* G. Ein scheermesser. Gall. *Un Rasoir.* A. A Rasour.

NUBECULÆ, sunt particulæ leves, se mutuo, laxo amplexu comprehendentes, urinæque innatantes. G. *Νεφέλιον*. Vide *Eneorema*. B. *Wolkjes.* G. Wœlcklein. Gall. *Petits nuages.* A. Small vel little cloudes.

NUBES, vide *Nubeculæ* & *Eneorema*.

NUCAMENTA, dicuntur ea quæ collo squammatim compactili pendent è ramis nucum, roborum, picearum. B. *Mattestaartjes.*

NUCHA, est posterior pars colli, cervix dicta, in qua Setacea excitantur. B. *De nek / nek-put / knoop der nek.* G. Der nacken. Gall. *La Nuque.*

NUCIOSITAS, idem quod *Myopia*.

NUCLEUS, NUCLEI, sunt instrumenta chirurgica formam dimidiatæ juglandis habentia, ex argento, cupro, vel cornu confecta, in medio foramine parvo pertusa, quæ strabonibus antè oculos ligantur, ut affuescant per medium foraminulum videndo, oculorum aciem recto dirigere. Item est semen nucibus vel fructibus inclusum.

NUMERO, non solum fructus & semina metiuntur, sed & animantium partes, ut vitelli, vulgo sic notatur, No vel Num.

NUMMULARIA, est planta, quæ habet caulem tenue, longum, repentem, ramosum: folia sunt circinnatæ ferè rotunditatis, ex adverso caulis repentia, viridia, saporis adstringentis: flos monopetalus est, multifidus, arcè cauli adnatus, huic flori succedit Capsula, vel testa rotunda, per maturitatem dissiliens, habens semina minima: radix est parva: hæc planta crescit in locis humidis, sic dicitur à foliorum rotunda figura, nummulum referente. Vide *Centum morbia*.

NUTRIMENTUM, idem quod *Alimentum*.

NUTRITIO, est auctio corporis, quâ continuum substantiæ corporeæ defluxum, alimentis idoneis restauramus. Item, species quædam est incrassationis, aut potius augmentationis, uti videre est in conficiendo unguento nutri-

trito, in aloë, aliisque rebus. B. *Doeding*. G. Das ge-
deyen, nahrung. Gall. *Nutrition*. A. Nourishing.

NUX, est species doloris capitis, quæ magnitudine nu-
cis sentitur; sicut ovum, clavus, aliæque species. Fru-
ctus item quosdam denotat cortice lapideo nucleum oc-
cludentes.

NUX UNGUENTARIA, idem quod *Balanus My-
repfica*.

NYCHTHEMERUM, est tempus, denotans spatium
viginti quatuor horarum, ex νύξ nox, & ἡμέρα dies. B.
Gen etmaal.

NYCTALOPIA, est affectus oculorum, quo æger in
luce magna non potest videre, noctu verò, vel circa ves-
peram melius; oritur ab incipiente catarracta in medio
pupillæ, vel si nimis sensibilis fuerit nervus opticus; ex νύξ
nox, & ὀπτομαι video. B. *Hatten oogen / dagblind*. G.
Tag-blind, kautzaugen. Gall. *Nyctalopes*, ou *Aveugle-
ment de jour*. A. Cat-eyed, Day-blind.

NYMPHÆ, sunt colliculi seu summa pudendi mulie-
bris labia, sic dicta, quod aquis è vesica profluentibus ad-
stare reperiantur. Gr. Νύμφη, Μύρτον, Υἰωδερὶς, Κλητωρὶς,
Ἐπιδερὶς, Κίρκωσις, ubi increverit. Item cavum inferioris
labri. Poll. Τύπη. Nympha tamen ab Artis Medicæ Prin-
cipibus Paulo, Oribazio, & Aëtio sumitur pro Clitoride
nec illam confundunt cum Alis, quæ à veteribus Græcis
distinctissimæ πτέρυγωματα, μυρτοχειλῆαι, & ab Eurypho
Κερμνοὶ vocabantur, & vocum abusu Nymphæ dictæ fue-
runt. Vide *Oestrum Veneris*. Gall. *Les Nymphes, les Clî-
toris*.

NYMPHÆA, seu NENUPHAR, Est planta, quæ ha-
bet folia magna, ampla, orbiculata, crassa, carnosâ, fun-
gosa, ad superficiem aquæ crescentia: caules sunt crassi,
fungosi, rotundi, rubicundi, teneri, succulenti: flores
sunt rosacei, polypetali, coloris lutei, sine odore; calix
pentaphyllus: post florem sequitur fructus obrotundus,
in plurimos loculos divisus, qui loculi continent semina
nigricantia, splendentia & oblonga: radix est longa, cras-
sa, in cortice nodos habens, foris ex fusco flavescens, in-
rûs pallida, fungosa, levis, carnosâ, succum viscosum
continens, in fundo fluminum vel aquarum crescit, saporis
est adstringentis, austeri, odoris nullius. Barbaricâ vo-
ce,

ce, nomen, sibi vendicasse videtur, quod aquosa amet loca : vel, ut ex Veteribus aliqui fabulati sunt, à Nympha, quæ Zelotypia Herculis intabuit & mortua, inque palustrem hanc plantam mutata est. B. *Blompen / water-rozen / meer-bladen*. G. See-blum, hertz-wurtz, mummelken, wasserlilien. Gall. *Nenuphar*. A. Water Lilly.

Nymphomania, idem quod *Furor Uterinus*.

Nymphotomia, est nympharum excisio, quarum nimia protuberantia in nupturis virginibus, sponfus copula quandoque frustratur, aut saltem difficulter admittitur; earum excisio *Ægyptiis* frequens, talis erat : Virginem in sella locabant, assidensque retrò robustus adolescens, brachia sua poplitibus puellæ subiciebat ad ejus crura integrumque corpus regenda; tunc Chirurgus ampliori forcipe Nympham corripiens, hanc manu sinistrâ extraducebat, dextra verò proprè forcipis dentes refecabat, mensuram resectionis eandem, quam in amputatione columellæ, servando : maximè tunc commendata ad hæmorrhagiam sistendam pharmaca topica adhibebant : omni autem pharmaco hic efficaciorum fasciarum usum ignorasse videntur, quâ simplici contra ossis pubis arteriarum compressione, pro lubitu Chirurghi, sine ullo malo subsequente symptomate, sanguinis fluxum cohibent : huic antiquæ methodo nil adjecit *Fabricius* nisi partis constrictionem cum filo, ad sensum ejus hebetandum, antequam culter applicetur. Reliqua à Chirurgo faciunda ex generali doctrina vulnere facile cognoscuntur. Ex *νύμφων* Nympha, aquarum & fontium Dea, & *τίμνα* seco.

O.

O Simplex, Chymicis *alumen*, denotat, verum si triplex fuerit, in basi nempè duo, & in superficie unum, *oleum* significat. Si Diametrum habeat, à dextris ad sinistram latum, *sal* denotat; verum à superficie ad infimam partem, *nitrum*, erit; in superficie si aderit crux *antimonium*, sed si in infima parte, *cuprum* significabit; in superficie semilunula recumbens dorso, & in infima parte crux, *Mercurii* erit signum, è Vertice, ad basin lineam, & à dextris crux *vitriolum* denotat. Si habeat transversum telum *Mars* sive ferrum aut Chalybs est, in medio punctum, *Aurum* sive Sol esto.

OBE.

OBELÆA, est *Sutura Sagittalis* in cranio, quæ antèriùs coronalem postèriùs Lambdoidem futuram attingit; fit enim ex mutua ossium bregmatis conjunctione. Gr. ab ὀβελός veru. B. **De ppl-naad**. G. Der pfeilhath. Gall. *La Suture Sagittale*. A. Arrowe Suture.

OBLATÆ LAXATIVÆ, & purgantes, fiunt ex farina cum saccharo & speciebus purgantibus. B. **Medicinale oblien**. G. Purgierende oblaten, morsellen. Gall. *Oublies laxatives*. A. A Laxatif Wafer.

OBLIVIO, est rerum antèa perceptarum, è cerebro delapsus. Hoc fit cum impressio rerum percipiendarum, cerebrum leviter tetigerit; quemadmodum motus levis vix sentitur, ita vis leviter impressa facillè elabatur. Gr. Ε'πιλησμοσάουη, Λήθη. B. **Vergetelhepd**. G. Vergessenheit. Gall. *Oubli*. A. A forgetting, forgetfulness.

OBOLUS, est dimidium scrupuli; pendet grana decem: sic à Medicis scribitur *℥*, nunc verò character iste *Hollandis* in usu non est. Est sexta pars drachmæ Atticæ sive æreola sex. B. **En half scrupel**. Gall. *Obole*.

OBRIZUM, est aurum ab omnibus aliis admixtis metallis depuratum, ita ut summo igne & fluxu cum Antimonio nihil ampliùs deperdat. B. **Geloutert Goud**.

OBSESSUS, est, qui, ut dicitur, à Dæmone afficitur: sed illud interdum verius somnium est, quàm verisimilitudo. Vulgares Medici non capiunt Christi Testamentum Gr. ideòque non Christi sensum, sed si Hebraicæ linguæ non essent rudes, certè aliud iudicium de rebus ferrent. Præiudicium aliquod veteres Judæos obsidebat, qui putabant, omnem morbum, à dæmone aut Diabolo oriri, atque hoc negatur, ergo. Inter epilepsiæ & Maniæ morbos recenseri debet. B. **Bezetenheid**. G. Ein besessener mensch. Gall. *Obsédé, demoniaque*. A. Demoniac.

OBSTIPITAS, idem quod *Scoliasis*.

OBSTRUCTION, est canaliculorum à laterum tumore, callo, contractione, vel corpore impacto, aut laterum à vicinis compressione oclusio, ita ut liquor requisitus per illos fluere impediatur. B. **Verstopthepd**. G. Verstopfung. Gall. *Oppilation, Obstruction, Bouchement*. A. A stopping vel Shutting up.

OBSTRUENTIA, sunt constipantia, quæ poros sudorem nimium effundentes claudunt; aut sanguinem alibi exiliantem, sistunt.

O B-

OBTUNDENTIA, medicamenta sunt, quæ figuram acrem, superposita alia inertî, tollunt, ut vagina respectu cultri facit; & oleosa respectu veneni. B. *Verstompende middelen*.

OBTURATORES MUSCULI, sunt ex iis qui femur flectunt & circumagunt. Horum *Prior* foramen inter pubis & ischium os occupans, dictorum ossium circuitui extremè latus affixus, transversim sive exterius majori infigitur femoris processui. *Alter* etiam *Bursalis* dictus, ejusdem ossium terminis appositus superius inferiusque sub pectinæo musculo, validissimo tendineorum fasciculorum acervo, omnes abscondens quadrigemini tendines magni trochanteris implantatur concavitati. B. *De stopspieren*. G. Der schenkel mauz. Gall. *Muscles Obturateurs*. A. The ben ding muscles of the thigh.

OBULUS, idem quod *Obolus*.

OCCIPUT, Gr. ὀπίον, est posterior cranii pars. B. *Het achter-hoofst*. G. Das hintertheil des haupts. Gall. *l'Occiput*, le *Derrière de la Tête*. A. The Hinderpart of the Head.

OCCULTA QUALITAS, sic dicebatur olim ea rerum conditio, quæ à nemine explicari poterat: sed nostra ætas qualitates occultas in manifestas mutavit. B. *Verborgte hoedanigheden*. G. Verborgene gestalten. Gall. *Qualité Occulte*. A. Hidden quality.

OCCULTI MORBI, sunt, quorum causam sæpe ignoramus: vel qui in corpore nostro latent, ut sunt cancri, inflammationes in cerebro. B. *Verborgte ziekten*. G. Verborgene kranckheit. Gall. *Maladie Cachée*, *Inconnue*. A. Hidden disease.

OCHEMA, est liquor, seu vehiculum aliquod, quo medicamenta sive nimis arida, vel nimis fortia miscentur, ut tutius & commodius assumi possint. Gr. ὀχημα τῆς τροφῆς, est vehiculum alimenti, sive serum in sanguine. Gr. ab ὀχέω veho.

OCHRA, terræ species durior, coloris flavi seu lutei, videtur ferri de acidulis præcipitati soboles. B. *Geel ocher*. G. Ocher geel. Gall. *De l'Ocre*, ou *Rubrique*. A. Yel lovv Okar.

OCHRUS, est planta, quæ habet caules angulosos, flexiles, repentes: folia oblonga, articulata, modo simpli-

plicia, modo conjugata, in claviculam abeuntia : flores ex foliorum alis erumpunt, pedunculis brevibus adhærescunt, leguminosi sunt, & albi ; flori succedit siliqua rotunda, & cylindrica, sed in superiori parte conica, recondens semina cylindrica, pisi minoris magnitudine, coloris obscuri flavi : radix est fibrosa ; hæc planta crescit in pratis : semina sunt edulia, chylum viscidum parientia. Gr. *ὄχρα*, Ochrum & Ochra, seu Pisum Minus, Ervilia, est Leguminis species, à luteo colore, quem medulla referat, nominatur. B. *Kleine erweten / gemeene erweten / ronde erweten / heere erweten*. G. *Kleine erbsen*. Gall. *Petit Pois*. A. *Middel-pease*.

OCHTHODES, sunt ulcera quorum labia callosa vel verrucosa sunt, non maligna tamen, ab *ὄχθη* ripa, & *ὄδος* forma.

OCIMASTRUM, est Herba, & ab Ocimo diminutivum.

OCIMUM seu OCYUM, vel BASILICUM, Est planta, quæ habet caulem densum, qui se in multos ramos lanuginosos & quadratos dividit, foliaque Parietariæ habet, sed minora, odoris fortis, aromatici, penetrantis, & grati : flores sunt verticilli in spicas satis longas, & in summitate ramorum dispersas congesti, odorantes ; galea erecta, crenata, longa, quadrifida, simplex, amplior quàm barba, cava, horizontaliter porrecta : succedit postea capsula, quæ semina oblonga, nigricantia, & minima includit : radix est nigricans, fibrosa, lignosa, annua : dicitur ab *ὀκείως*, quod valet citò : sed alii, quòd citò crescat : vel quòd alvum citò citet bobus : nonnulli *ἀπὸ τοῦ ὀζειν* Redolere, odoratum esse, derivant. Gr. *ὄκισμον*, *ὄζισμον* & *ὄκισμον*. B. *Balsen-kruid / basilik*. G. *Basilge*. Gall. *Basilic*. A. *Basill*.

OCREA, vide *Tibia*.

OCTUNX, est unciarum octo pondus.

OCULARES, DENTES, vide *Dentes*.

OCULARES DENTES, idem quod *Cynodontes*.

OCULISTA, est medicus, qui in curandis oculorum affectibus, tum per remedia Chirurgica, tum pharmaceutica peritus est. Gall. *Un Oculiste*.

OCULUS, est organum visus externum ; componitur ex musculis sex, quatuor nempe rectis, duobus transversis,

sis, quibus in brutis septimus additur. Tunicas habet varias, adnatam, innominatam, corneam, uveam, Ruyfchianas, retiformem, crySTALLINAM, vitream. Humores tres, aqueum, crySTALLINUM, & vitreum. Habet item Nervum opticum, itidem & pupillam. B. *Het oog*. G. Das auge. Gall. *Oeil*. A. The Eye.

OCULI, sunt etiam florum prodromi, idque flores & folia explicabiles. Quæ etiam *Gemma* dicuntur. B. *Bot-ten*. G. Rebaug, trageknops. Gall. *Boutons*. A. Buds.

ODAXISMUS, est gingivarum pruritus, quando dentes infantibus erumpunt, ab ὀδᾶζω prurio. Vide *Dentitio*.

ODONTAGRA, est instrumentum, quo dentes evel-
luntur. Vide *Forfex*. B. *En tant-trekker*. G. Ein zahn-
brecher zang, uberwurff, pellican. Gall. *Pincette ou tenail-
le pour tirer une Dent, Pelican ou Davier, ou Repoussoir*.
A. A Tooth-drawer.

ODONTALGIA, sive DENTIIUM DOLOR, unus est ex maximis doloribus, sive fit in uno dente, sive in pluribus, sive continuus, sive periodicus. Principio hic dolor solus est, deinde accedunt plerumque gingivarum tumor, & non raro inflammatio aut abscessus: tumor vero sæpè exterius genas, aut Maxillam inferiorem visibili-
ter inflat, adeoque impedit masticationem, & deglutitionem. Sed caries dentium denique ex diuturno aut sæpius repetito dolore consequitur, ita ut dens vel pars ejus excidat, aut variis sinibus, iisque mirè contortis perforetur, quos si aër frigidus subit, ingens ilicò dolor suscitatur: jam ut gravidæ nonnunquam hoc dolore graviter, atque toto gestationis tempore laborent, ita solet hic plerumque eos afficere, qui frigus, nebulas & pluviam aëris passi sunt. Invenies rursùm dolorem, qui quietus est, si quis in aërem frigidiorē prodit, qui verò in calido loco admodum exacerbatur; alii verò ne minimum frigus, vel potum frigidiorē ferunt: sunt qui à dulcibus ore assumptis, etiamsi à dolore liberi, mox eo afficiantur: denique cùm tumor apparet, plerumque dolor solet minui, & evanescere. Vocatur & *Podagra Dentium*, ex ὀδᾶς dens, & ἄλγος doleo. B. *Tandppn / tandzweer*. G. Zahnwehe. Gall. *Odontalgie, Douleur ou mal de Dents*. A. Toot ach.

ODONTIASIS, idem quod *Dentitio*, *Odontophyia*.

ODON-

ODONTICA, sunt medicamenta, quæ adversus dolores dentium adhibentur, ab ὀδὺς dens, vocantur & *odontalgica*. B. *Middelen tegens tandpyn*. G. Mittel gegen zahnwehe. Gall. *Remedes contre la douleur des Dents*. A. A remedie for the tooth ach.

ODONTOIDES, quod denti simile est; ut dens secundæ vertebræ & aliorum ossium, ex ὀδὺς dens, & οἰδοῖν forma. B. *Tandachtig*. G. Das den zähnen gleich ist. Gall. *Denté, Dentelé*. A. A tooth like process of bones.

ODONTOLITHOS, est petrosus ille Tartarus dentibus accrescens, ex ὀδὺς dens & λίθος lapis. B. *Kalk der tanden*. G. Kalck der zähne. Gall. *La chaux des dents*. A. Lime of the tooth.

ODONTOPHYIA, idem quod *Dentitio*, five dentium eruptio, ex ὀδὺς dens, & φύω cresco. Vide *Dentitio*.

ODONTOTRIMMA, ex ὀδὺς dens & τριβω tero. Idem quod *Dentifricium*.

ODORAMENTUM, est Medicamentum odoris gratia adhibendum; componitur ex *Labdano, Styrace, Benzoin, Moscho, Zibeto*, aliisque aromatis. Gr. Ἀρώματα & ὀσφεντάρ. B. *Reuk-werk*. G. Lieblicher geruch. Gall. *Parfum*. A. Sweet-favour.

ODORATUS; five OLFACTUS, Gr. ὀσφρητικός, est sensus, quo ex motu & irritatione nervorum, nasi membranis insertorum, per effluvia odorifera ideæ quædam sensorio communi offeruntur & repræsentantur. B. *Reuk*. G. Der geruch. Gall. *Odorat, Senteur*. A. Smell, Savour, Sent.

ODORIFERUM, idem quod *Odoramentum*.

OECONOMIA, est quidem rei familiaris dispensatio, sed & administratio quædam circa ægrorum dispensationem. Item, succorum in corpore nostro distributio *Oeconomia animalis* appellatur, ex οἶκος domus, & νέμω distribuo. B. *Huishouding / beschikking*. G. Haushaltung. Gall. *L'æconomie*. A. Oeconomy.

OEDEMA, Barb. *Undimia*, ab *Hippocrate* nonnunquam latè sumitur pro omni tumore præter sanitatem excitatus, strictè verò pro tumore à pituita sive viscido humore genitus, quando ejusmodi humor alicubi, ferè semper in folliculis panniculi adiposi, stagnat, albus est, mollis & indolens, sine pulsatione, & digitis facillè cedens.

Sed

Sed si symptomata alterius indolis accedunt, ut pulsus, vel calor vel color sensibilis, vel intumescencia, vel dolor, vel aliud quid, dicitur *œdema phlegmonodes*, *Erysipelatodes*, *Scirrholes* &c. ab *οἰδέω* inflatus sum, tumeo. B. **Een hout gezwel / spm-gezwel.** G. Ein wässeriger geschwulst. Gall. *Enflure ou tumeur aqueuse*, *œdeme*. A. Pitted tumour.

OENANTHE, est planta, quæ habet primo folia ampla, repentia, & Petroselino similia, deinde Peucedanum referunt, intra hæc assurgunt plures caules, duos circiter pedes alti, angulosi, ramosi, striati, cærulescentes: flos rosaceus, & umbellatus, plurimis scilicet petalis constans inæqualibus, cordiformibus, in orbem positus, & calici insidentibus: is autem abit in fructum ex duobus seminibus compositum oblongis, hinc gibbis & striatis, inde verò planis, in aliquos veluti aculeos desinentibus, quorum medius cæteris validior. Dicitur volunt *ἀπὸ τοῦ ὕνους* & *ἄνθος* à *vino* & *flore*, quasi flos vinosus, quod odore & quadantenus colore, sit viti similis. Malunt alii sic dictam, quòd viti similem florem ferat, vel quod cùm viti floreat. Illud nomen imponitur quoque Filipendulæ, spondyllo, Junco odorato &c.

OENOLÆUM, est vini & olei admixtio, ex *ὄϊνον* vinum & *έλαιον* oleum. B. **Geolide wijn.** G. Wein vermisch mit oel. Gall. *Vin huileux*.

OENOIDES, est vinum dilutum, aut latex, vino analogus, ex *ὄϊνον* vinum, & *εἶδος* forma.

OENOGALA, est compositio ex vino & lacte, vel ut alii volunt, vinum lactei teporis, ex *ὄϊνον* vinum, & *γάλα* lac.

OENOMEL, est mel vinosum, five mulsu vinosum, vel mulsu cui ingreditur vinum, ex *ὄϊνον* vinum, & *μέλι* mel.

OENOTHERA, putant esse Lysimachiam: dicunt radicem exsiccatam vinum olere, ab *ὄϊνον* vinum, & *τίθημι* pono, vocatur etiam *Onagra*.

OESOPHAGÆUS, est musculus œsophagi constrictor, Sphincter dictus, ab utroque latere cartilaginis cricoidis ortus, os œsophagi amplexus, & extrorsum ambiens. B. **De sluit spier.** G. Mausz der speisröhre. Gall. *Muscle de l'œsophage, ou l'œsophagien*. A. The Muscle of the gullet.

Q q

OESO-

OESOPHAGUS, est fistula membranacea, à faucibus ad stomachum tendens, quâ cibus in ore masticatus & saliva mixtus ad ventriculum transit: tunicas habet quatuor; *Extimam* five *membranaceam* à peritonæo, quo etiam ventriculus vestitur, sumit, vel potius à pleura, quia per thoracis posteriorem partem incedit, cujus interna latera pleura investiuntur: nam ob communem originem, de nomine non est disputandum: videatur Anatomia reformata, nuperrimè à me luci exhibita. *Secunda* est musciosa ex fibris longitudinalibus, externis, & orbicularibus internis composita. *Tertia* huic succedens est vasculosa, infinitis numero vasculis ad glandulas hic sitas contexta. *Quarta* seu *Intima* prorsus nervea est, quæ intus crusta villosa obducitur, & verè pro quarta sumi potest. Fortè ab οἶσος vimen, quia fibræ ejus viminis instar contextæ sunt: vel ab οἶσσω Fut. à φέρω feram, quia omnes cibos versùs ventriculum fert, & φάγω edo, vocatur item *Gula*, λαιμός, στομαχός, ἰσθμός *Eustath.* διὰ τοῦ ἵενται τὰ σιτία. B. **De slok-darm.** G. Die speisröhre, die kähle. Gall. *L'œsophage*, le gosier. A. The gullet.

OESTRUM VENERIS, idem quod *Clitoris*, vel *Nympha*, est corpus exiguum, teres, rubellum, uvulæ apici non absimile, situm antè foramen urethræ, undè nomen Νύμφης accepisse videtur, apparet deductis utrimque muliebris sinus labiis, sub monte veneris, in alarum summitate nidulatum; in diversis fæminis diversæ magnitudinis juxta ætatem, tempus, naturam moresque reperitur, plerùmque tamen in adultis, benè natis, non libidinosis extremi articuli infantis digiti magnitudinem æquat; situ verò, figurâ, substantiâ, fabricâ, erectione, coli virili satis exactè respondet, quamvis ab eo exilitate, brevitate, imperforatione imprimis differat: pars enim ejus externa glandi virili similis, & hinc eodem nomine donata, latitans hæret sub corrugata, membranæ labia interiora, alæque succingentis, productione, in superiori vulvæ parte ubi angulo acuto illa coeunt; efficiente tegumentum antè & retro supra glandem mobile, duplicatum, triplicatum, imò & quadruplicatum apparens, quod propter similitudinem & usum, quem cum virili præputio communem habet, præputii nomen accepit; licèt tamen nomina sint eadem, præter exilitatem, à virili fæminina glans maximè dif-

differt ratione quâ producitur ; illa enim , à retroflexo corpore fungoso urethræ , supra corpora duo penis nerveo spongiosa obtusa desinentia , efficitur ; hæc verò nil est nisi ipse finis corporum duorum cavernosorum, Nymphæ corpus constituentium , & in glandis speciem desinentium ; undè facile deducitur hanc glandem imperforatam esse ; quamvis plerumque specie quâdam oblongi foraminis cæci donetur , nec glans sola differt , verùm & præputiolum præter exilitatem diversum est à virili in eo , quod partem glandis tantummodo superiorem tegit : illa autem corpora duo cavernosa sic in speciem glandis desinentia , non ab extremis uteri ligamentis rotundis , ut putabat Columbus , sed bifurcato principio oriuntur ab osfium pubis inferiore parte sub quibus utrimque oblique delata in unum corpus coëunt , in pinguedine pubis antè meatum urinarium molliter reconditum , mox in summitate vulvæ prominens , desinensque : hocce verò corpus propriè Nympha dictum , triplo fere brevius est ipsis corporibus , undè nascitur , quæ licet hoc respectu à corporibus colis nerveo-spongiosis differant omninò tamen similem substantiam habent , innumerabilibus enim inter se communicantibus cavis cellulis constant , in quibus articularum venarumque extrema oscula patent ; quod post sanguinis elotionem , inflatis , exsiccatis , injectis facile demonstrant : vocatur etiam columella , quia parvo Gargarioni comparari potest ; præter dicta nomina , plura alia inveniuntur ab usu , & à figura , tum apud Arabes , tum apud recentiores , Duce imprimis Columbo , qui illa à sapheois sui ævi didicisse videtur. Gall. *Le Clitoris*.

OESEYPUS, *Plin.* lana succida, vellus succidum *Mart. Ovidius* , OEseypum exponit succum ab immundo ovis vellere demptum. *Plin. lib. 29.* fordes sudoremque lanis ovium adhaerentes. Versantur itaque non parvo in errore , qui *OEseypum* interpretantur pro scybalis & stercoreis pilulis ovium lanæ inhærentibus ; cùm *Plinius* eodem in loco nomine alio , eas donet , videlicet fordes caudarum in pilulas concretas appellans, *οἷον* quasi *οἷος οὔρου* ovis fordes , & *οἷον*. B. *et Det van de ongewasse schape-mol / wolle met der soekken.* G. Ungewaschene wolle , die noch fett und schmutzig ist. Gall. *Swim, ou Oesype.* A. Fat or yoky Wool of a Sheep.

Qq 2

Of.

OFFICINA, Medicis est alia Pharmaceutica, in qua Galeni Medicamenta maximè præparantur : alia & Chymica, in qua essentia, ex mineralibus, Vegetabilibus & animalibus, in varia forma extrahuntur, & dicitur vulgò, *Laboratorium* à Laborando. Vide *Laboratorium*. Et alia est *Chirurgica*, in qua res ad Chirurgiam pertinentes tractantur. Gr. Εργαστήριον. B. Een winkel / **werk-plaats** / **werk-huis**. G. Eine werck-stätte, werckladen. Gall. *Laboratoire*, *Boutique*. A. A Shop, a Ware-house, Work-house.

OLEA, est Arbor mediocriter magna, cujus cortex est politus, coloris cineritii, lignum solidum coloris subflavi, saporis amari : folia sunt oblonga, angusta, falicem referentia, acuta, crassa, dura, carnosae, in superiori parte viridia aliquantulum, in inferiori albescentia, non lanuginosa, caulibus brevibus adhærentia, sibi invicem opposita : flos est monopetalus, calicem habens, ex quo pistillum egreditur, undè deinde fit fructus oblongus, ovalis, viridis, carnosus, succulentus, qui fructus *Oliva* dicitur, sapor ejus est amarus, acer, acerbus, & ingratus, in se includens putamen osseum oblongum, quod continet semen ejusdem figuræ, hæc arbor crescit in regionibus calidis. à Gr. Ἑλαια, undè quoque *Oliva*, à λεία lævis, quòd cutis ejus quasi glabra sit & niteat : vel ab ipso fructuum succo pingui, glabro & lævi. B. **Olpf-boom**. G. *Oliven-baum*, *Oel-baum*. Gall. *Olivier*. A. *Olives*.

OLEANDER, vide *Nerion*.

OLEASTER, est *Olea sylvestris*, vide Etymon in *Olea*.

OLECRANUM sive **ANCON**, est processus major ulnæ sive ossis cubiti primi. Item suprema humeri pars, ab ὀλὴν cubitus, & κράνον caput.

OLECRANUS, idem quod *Anconæus*.

OLENE, est *Cubitus*, sive *Focile majus*.

OLEUM, Gr. Ἑλαιον, est pinguedo quædam fluida ex fructibus aut feminibus expressa, uti est olivæ, palmæ, amygdalorum, raparum &c. vel est destillata ex rebus pinguibus, uti ex cinamomi cortice, caryophyllis, anisi femine &c. vel est composita, uti oleum jasmini, castorei, camomillæ &c. in genere est corpus liquidum, id est leni calore fluidum, ad sensus homogeneous, non tamen simplicissimum, totum inflammabile, & aquæ non permis-

miscibile, in resinæ consistentiam condensari potens, tumque tenacissimè adhærens. B. *Olpe*. G. Oel. Gall. *Huile*. A. Oyl.

OLEUM PETRÆ, Gall. *Petrole*, ou *Huile de Petrole*. vide *Petrolæum*.

OLEUM TERRÆ, est pellucido-rubicundum, odoris fortis Petrolæum æmulantis, sed gratioris. Antè paucos annos nobis ex India Orientali allatum est, ubi ex monte quodam effluere dicitur, sed est oleum ex Nuce Cocos expressum atque Terris medicatis commistum; id enim quod genuinum est, ex India ad nos non affertur, sed à Regulis asservatur, venit quoque ex Bohemia atque ex Barbados. B. *Hard-olie* / *steen-olie*. G. Stein Oel.

OLFACTUS, idem quod *Odoratus*.

OLIBANUM, vide *Thus*.

OLIGOPHOROS, est vinum tenue, paucis spiritibus gaudens, ex *ὀλίγον* paucum, & *φορῶν* fero.

OLIGOTROPHIA, est imminuta nutritio, ex *ὀλίγη* paucum, & *τροφῆ* alimentum.

OLIGOTROPHUS, est cibus minus nutriens, cui opponitur Polytrophus, Ex *ὀλίγον* paucum, & *τρέφω* nutrio.

OLIVA, est Oleæ fructus: derivatur ab *Olea*, virgilio triplex est, nempe *Orchites* à testium similitudine; deinde *Radii*, ita à Longitudine nominatæ, tandem *Amara Pausia Bacca* sive viridi. Oliva à paviendo, id est tundendo dicta; aliter enim ex se oleum non facit. B. *Olive*. G. Oliven. Gall. *Olive*. A. Idem.

OLOSTEUM, vide *Holosteum*.

OLUS, ab alendo dicitur, quod oleribus alerentur homines, antequam fruges repertæ essent. Vide *Lachanum*.

OLUS ATRUM, vide *Hippofelinum*.

OLYRA, est frumenti species, affinis zeæ, an *ὀλυρα* quasi corruptior zeâ? Ex *ὀλύνω* perdo, corrumpo.

OMASUM, vide *Abomasum*.

OMENTUM, RETICULUM, sive intestinorum operimentum, est membrana duplicata, intus cava, verum sacculum formans, intestinis instrata, pinguedine & vasis sanguineis copiosè adinstar retis piscarii intertextâ, glandulis quoque duabus aut tribus dotata, Ventriculo, Colo, & Pancreati annexa, ut intestina calore suo foveat, tum hæc pinguedine subtilissimâ, unâ cum vapore ro-

rido ex tenuissimis vasculis exhalante, illiniat, ne vel arescerent, vel motu peristaltico attererentur, vel cum invicem concreverent; habet lactea quædam vasa & lymphatica, item ductus & sacculos adiposos perplures, in quibus adipem colligit pro tempore, & aliquando in maxima copia, quam tamen quoque effundit per ductus parvos in Venas sanguineas versùs Hepar tendentes, ut una cum sanguine mixta inserviat generationi bilis, de quibus videatur *Anatomia nostra reformata*. Gr. ἑπιπλοῖον. B. **Net**. G. Das nets des eingeweids. Gall. *Le Coeffe, l'Omentum, ou la membrane, qui couvre les entrailles*. A. The-netlike fat which coverth the Guts, Cawle.

OMOGRA, est dolor arthriticus humerum afficiens, ex ὤμου humerus & ἀγρεῖω capio, quasi humeri captio. B. **Schouder flerecyn**. G. Der schulter flusz. Gall. *La Goutte dans l'espaule*. A. The gout in the Shouder.

OMOPLATA, five HOMOPLATA, Lat. *Scapula*, est os latum & tenue, non tam ad costarum dorsalium tutelam, quibus scuti instar incumbit, quam claviculæ & præcipuè humeri, tutam articulationem comparatum. Figura triagulum exhibet, longiore latere in basin porrectum. Angulum habet superiorem & inferiorem; intus concavum, extus, gibbum: processus obtinet tres; nempe *Spinam, Coracoidem & brevem*, ex ὤμου humerus & πλατὺς, latus. B. **Schouder-blad**. G. Schulter-bein, das schulter-blatt. Gall. *l'Omoplate, Paleron*. A. The Shoulderblade.

OMPHACIUM, est succus ex uvis immaturis expressus. *Agresta* officinis dicitur. Gr. ὀμφάκιον. B. **Verjuis**. G. Agrest. Gall. *Du Verjus*. A. Verjuje. Item est oleum immaturum.

OMPHALOCARPOS, APARINE, vocatur ab umbilico nempe similitudine, quam semen ejus refert, ex ὀμφαλῷ umbilicus, & καρπὸς fructus.

OMPHALOCLE, est Hernia Umbilicalis: quando nempe Omentum, vel intestina circa umbilicum protuberant: quod fit relaxatione vel ruptione peritonæi, illud enim hic ob regressum vasorum umbilicalium est simplex, veluti quoque est in exitu vasorum spermaticorum, verum cæteroquin ubique in abdomine est duplex, adeoque viribus prementibus intestina inæqualis resistentia contrahitur, nempe hic loci minor ob simplicem lamellam, quare

quare cedit : contingit hoc herniæ genus plerumque in mulieribus pinguiſſimis, laxiſſimæ ſtructuræ & ætatis ſeneſcentis ; rariùs in viris, ſed & his pariter pinguiſſimis & laxis ; ſi macilentis contingat, à cauſa violenta externa fuit inductum, alias nunquam, itidem evenit in laxis infantibus ; ex *ὀμφαλὸς* umbilicus, & *κῆλη* tumor. B. *Net. breuk nabel-breuk*. G. Ein nabel-bruch. Gall. *Hernie du Nombril, Omphalocèle, sortie du Nombril*. A. A rupture of the navill.

OMPHALOS, vide *Umbilicus*.

ONAGRA, vel ONOTHERA, eſt planta, quæ habet caulem craſſum, in parte inferiori rotundum, in ſuperiori anguloſum, ramoſum, griſeum, & in ſummitate punctis rubris inſtructum, medullam continentem : folia ſunt longa, anguſta alternatim diſpoſita, ſinuoſa & in margine dentata : flores ſunt roſacei, odorantes, citò caduci, quatuor plerumque petalis in orbem poſitis conſtantes, calici inſidentibus, è cujus ſuperiori parte, quæ fiſtuſoſa eſt, ſurgit piſtillum parte inferiori in fructum abeunte cylindraceum, in quatuor partes dehiſcentem, & in quatuor loculamenta diſiſum, ſeminibus fætum ut plurimum angulatis, exiguis : radix eſt craſſa, longa, alba, fibroſa : hæc planta creſcit in America. Dicitur quòd beſtias ſeras, maxime aſinos, manſuetas reddat, ab *ὄν* aſinus & *ἀγρεύω* laboro, laborando enim & ferendo defatigantur : præſertim ſi lyſimachio caſtigentur. Vide *Oenothera*.

ONITIS, eſt Origani ſpecies, dicta, quòd ab aſinis impetretur, ac in cibo gratum eſſet, *ὄν* enim eſt aſinus.

ONOBRYCHIS, eſt Leguminis ſpecies : ſive planta, quæ habet caules rubicundos, repentes : folia Galegam referentia, ſed minora, in parte ſuperiori viridia, in inferiori alba & villoſa, acuta, bina coſtæ adhærentia : flores denſe ſpicati, & alis foliorum erumpentes, leguminoſi, rubicundi, raro albi, flori ſuccedit ſiliqua brevis, criſtata, vel echinata, ſubrotunda, fæta ſemine reniformi : radix longa, mediocriter craſſa, extùs nigra, intùs alba ; hæc planta creſcit in pratis. Dictam volunt ab aſini rugitu, quòd eo depaſto fremant aſini, ab *ὄν* aſinus, & *βρύχω* frendo, ſtrideo, vel, quaſi ab *ὦν* βρύχεν quòd ſuſum unà cum ſcuturiginibus erumperet, vocatur. B. *Hanne-kammekens*. G. Kerſt-wurtz. Gall. *Saint foin*. A. Medick vetcheling.

ONOLOSAT, est vox Arabica significans obolum vel scrupulum dimidium.

ONONIS, vide *Anonis*.

ONYX, vide *Unguis*. Onyx dicitur etiam Alabastrum.

OPERATIO, Gr. Ἔργαζία, Ἐργασία, est labor non tantum Chirurgis familiaris, ut operationes circa lithotomiam, Herniam &c. Sed & Chymicis, qui suos processus etiam *Operationes* nuncupant. Ita medicamentorum in corpore nostro effecta appellantur à Medicis Operationes. Ita & Pharmacopæi suas habent Operationes. B. *Werking/verrigting/uitborring*. G. Wirckung. Gall. *Operation*. A. A workinge or operation.

OPHIASIS, est capillorum morbus, quo extenuati, hinc inde spatiis intermissis, macularum serpentis instar, decidunt ab ὄφις serpens, & ἰσος simile. Vide *Alopecia*.

OPHIOGLOSSUM, sive LINGUA SERPENTINA, est herbæ quædam excrecentia longa, linguæ serpentinæ æmula, planta hæc habet folia Betæ minimæ, sed crassiora, recta, polita, carnosæ, & angustæ, aliquando ampla & rotunda; saporis viscosi & dulcis; caret hæc planta floribus, sed ex alis caulibus erumpit fructus figura linguæ compressæ, in plures cellulas bino ordine per longitudinem divisus, quibus spontè disruptis utrinque denticulatus fit, hæc cellulae includunt pulvisculum minimum: radix est fibrosa, crescit in pratis & locis humidis. Ex ὄφις serpens, & γλῶσσα lingua. B. *Adders-tong/ speerkruid/ nater-tong*. G. Natter-zeunglein. Gall. *Herbe sans Couture, Langue de Serpent*. A. Adders-tongue.

OPHISCORODON, sive allium anguinum, est allii species, cujus caulis obscure rubicundis seu nigris maculis commaculatur, vel est alia Allii species, cujus caput cum suprema caulis parte serpentis in modum contorquetur, ex ὄφις anguis, & σκόροδον allium. B. *Serpent-look/berg-look*. G. Lang-lauch, sieg-wurtz, wald knoblauch, Gall. *Pierre Serpentine*. A. Serpents garlick.

OPHITES, est Marmor instar porphyritæ durissimus, colore viridi saturato, dilutis ejusdem coloris maculis quasi aspersus. Sed & alium constituunt colore cinereo, & eadem duritie, nec non & nigriusculis maculis variegatum, & hunc mollitie alabastritæ. Veteres Ophitæ genera fecerunt, *nigricans durum, cinereum punctis distinctum*.

Stum; lineis quibusdam candidis interstinctum, candidum, molle. Hinc apparet Veterum Ophitem à nostratibus esse diversum. Foditur noster in locis variis Italiæ, Germaniæ, verbi gratiâ in Misnia, quod tamen ob mollitiem, rectius Alabastris accensetur, diciturque *Zeblicium*. Gr. *Ὀφίτης*. Lat. *Serpentinus*. B. *Serpentyn-steen*. G. *Serpentin-stein*. Gall. *Pierre, Serpentine*. A. *Serpentin-stone*.

OPHRIS, est planta, quæ habet caulem rotundum: folia sunt plantaginis latifoliæ foliis similia, duo in qualibet planta quandoque tria, sibi invicem opposita, altero ex alterius sinu prodeunte, saporis visceris & quodammodo dulcis: flos est polypetalus, anomalus, sex petalis scilicet dissimilibus constans, quorum quinque superiora ita disponuntur, ut galeam quodammodo æmulentur, inferiori capitato & quasi antropomorpha: calix autem ab initio deinde in fructum seu utriculum, tribus fenestris pervium, quibus adhærescunt valvæ, seminibus factæ minutissimis instar scobis. Est *Bifolium*, *Plinius* scribit *Ophrys*, & significat supercilium, an à duobus superciliis, *Bifolium* sit appellatum; sumitur tum pro Orchidis specie, binis gaudens foliis, tum pro Lunaria quadam.

OPHTHALMIA, quam *Celsus* Lippitudinem vocat, est tunicarum oculi inflammatio, cum dolore analogo ac si spina esset oculo infixæ, cumque copiosis & ferventibus lacrymis in initio, sed quæ successivè crassiores factæ in lippam mutantur, album oculi tumet valdè, & vasis sanguineis scatet, *ὀφθαλμὸς* oculus. B. *Ontstekinge der ooggen / oog-gezwel*. G. *Das augenwehe*. Gall. *Ophthalmie, mal des yeux*. A. *An inflammation of the eyes*.

OPHTHALMICA, sunt medicamenta adversus oculi mala. B. *Oog-middelen*. G. *Mitle gegen augenwehe*. Gall. *Remedes pour les yeux*. A. *Remedy for the eyes*.

OPIATA & OPIATUM, sive Electuarium, medicamentum internum est, quod consistentia opiatae Officinali (ut *Theriaca* vel *Mithridatio*) simile, ex variis rebus melle vel syrupo exceptis, in plures doses est concinnatum. Generaliter sumitur pro omni Electuario, sed specialiter pro iis tantum quæ opium, à quo denominatio, recipiunt, uti pro *Theriaca*, *Mithridatio*, *Diascordio*, *Philonio*, *Requie Nicolai* &c. B. *Een Opiat / een gecomponeerde conferf*. G. *Ein opiat, conferw*. Gall. *Un Opiat*. A. *An Opiat*. Qq 5 OPIO.

OPIOLOGIA, est Opii descriptio, ab ὀπιο succus, & λίσσω narro.

OPISTHOCYPHOSIS, idem quod *Cyphosis* & *Opi-sthotonos*.

OPISTHOTONUS, est tetanus sive tensio aut convulsio cervicis & spinæ versùs posteriora, contractis fursùm pedibus, cum rigore aliquandiu perseverante, ex ὀπισθεν à tergo, pone, & τείνω tendo. B. *Agterwaartse spanning*. G. Der krampff, der einen hinterwertz zeucht. Gall. *Convulsion du col & de l'Epine en arriere*. A. Cramp of the neck.

OPIUM, sunt qui Opii ac Meconii nomen confundunt, & duo pro uno eodemque habent; sed malè. *Opium* enim lachryma est, quæ stillavit ex capitibus papaveris, dum maturefcebant, leviter incis. *Meconium* è contra succus est ex iisdem expressus. Estque triplex, *Album* adfertur ex Cairo, quod & fortè *Thebaicum* vocatur & *Meceri*. *Nigrum* & durum venit ex Aden. Tertium flavescent magis & mollius, ex Cambaja & Decan mittitur. Turcæ ex albo colligunt papavere. *Opium* quod hic in Hollandia divenditur nigrum est, amarum & graveolens, forsàn nihil aliud erit quàm *Meconium*, quod javanenses *Poust* vocant, & eo utuntur infimæ sortis homines: sed quod ex ipsis capitibus stillat, *Affion* dicitur & à ditioribus tantùm usurpatur, & in deliciis habent; præsertim si eo uti assueti fuerint. Aliàs paucula grana ad soporem concitandum sufficiunt, ideò frigidum non est, sed ob penetrandi vim, *Calidum*. Gr. ὀπός. B. *Eulsap*. G. Magfamen saft. Gall. *Opium*.

OPOBALSAMUM, vide *Balsamum*.

OPOCHRISMA, tale dicitur unguentum, quo si ensis aut aliud instrumentum vulnerans illinatur, vulnus adactum suâ sponte sanetur. Ex ὀπλᾶ arma, & χρίω ungo.

OPODELDOCH, nomen est alicujus emplastri vulnera & ulcera sanantis: istius descriptiones inveniuntur apud *Paracelsum*, *F. Wurts*, *Mindererum*, aliosque authores. Nomen est Chymicum fictitium, nihil significans: species est Emplastri stichtici. Ideoque etiam B. sonat *Streckpleister* & *wond-pleister*. G. Stichpflaster.

OPOPANAX, est gummeus succus ex Herbæ Panacis Heraclei radicibus & caulibus fauciatis stillans, ac crescens, primo est albidus coloris, sed post siccationem

flavum & quasi croceum acquirit colorem, odor est gravis, sapor amarus, friabilis est, intus albescit, & granulatim sæpè invicem adhæret. Gall. *Opopanax*.

OPORTET, quid in simplici sensu sit nemini non notum, sed *Helmontius* ita describit, est, inquit, tribulus & spina terræ, in vita media hominis. Vel restrictit ad *Neceſſarium*, quo vitæ mediæ qualitates remanent in transmutatis, ideòque vocavit *Magnum oportet*.

OPPILATIO, idem quod *Obſtructio*.

OPPRESSIO, dicitur de Cordis & Præcordiorum anxietate in febribus ardentibus, ob sanguinis liberum transfluxum impeditum oriunda.

OPTICA, vide *Opticus Nervus*.

OPTICUS NERVUS, sive visorius, qui in fundo oculi explicitus & *retina* dictus, excipit radios lucis, hincque rerum supra retina depictarum ideæ in Cerebro ad sensorium commune deferuntur; utriusque nervi origo ex thalamis nervorum opticomum provenit, postea hi nervi coeunt, & cranium egressuri ab invicem se junguntur. Ab *ὀπτομαι*, video. *Optica* sunt medicamenta quæ adversus oculorum affectus valent. B. *De oogzenuw*. G. Der augen fennader. Gall. *Le Nerf optique*. A. Optick nerves.

OPUNTIA, Planta est ad altitudinem magnæ arbusculæ crescens: folia sunt magna, longa, crassa, viridia, dura, tuberculis spinosis instructa, succo plena, viscosa, nervosa: flores sunt rosacei, flavi, aut rubri; petalis plurimis in orbem positis constantes, innati apici ovarii, numerosissimis staminibus præditi: ovarium, cujus apex in ambitu speciem calculi refert, fit fructus carnosus, umbilicatus, unicapsularis, excavatus, continens pulpam medullosam, rubram, saporem dulcem habens, sætus seminibus annulatis, saporis non ingrati; hæc planta crescit in Italia & in Gallia: si unum folium terræ mandetur, crescit, datque novam plantam: tota hæc planta foliis constat, fertque ficus edules, quæ satis gratæ: ab urbe Opunte nomen habet: estque fici Indici species. Gall. *Figuier d'Inde; Raquette, Cardasse*.

ORBICULARE OSSICULUM, est auris internæ parvum, rotundumque ossiculum, incudis processui adnatum, quod articulatur cum stapede.

ORBICULARIS, sive CREPITUS LUPI, est Fun-
gi

gi species, sunt vel rotundi, vel semirotundi, sed incertæ magnitudinis. Nascuntur in campis desertis; nullum habentes pediculum, intus spongiosi sunt, & si recentes fuerint, aquam continent: ficcati verò spongiosam, & pulverulentam continent materiam instar ochræ subnigræ, quæ semen est; extus pellicula obducuntur ejusdem ferè coloris: utuntur Chirurgi in sanguine sistendo. **B. Wolfsbrest / bobist / dult / bult.** G. Bubenfist, weiberfist, wolffsfist, bofist. Gall. *Vesse de Loup*. A. Wolfs-fart.

ORBITA OCULI, est antrum sive cavitas, è processibus ossis frontis ad canthos oculi protensis, & ossè maxillæ superioris illis conjuncto constans, oculi bulbum excipiens.

ORCHIS, Est planta, quæ habet folia ex radice erumpentia, simplicia liliaceis similia: caulis est rotundus; finis pedunculi exit in ovarium oblongum, triloculare, tri-valve, tribus fenestris pervium, continens pulverulenta feminula: flos insidet apici ovarii, mirabilis structuræ, hexapetalus, vix describendus: radix rotunda, carnosa, tuberosa in triorchin, Didymos, monorchin, vel carnosam palmatam formam formata, succulenta, albida, paululum compressa, viscosa, subdulcis odoris seminalis: hæc planta crescit in locis humidis. Est *Satyrion*, Latinis *Testiculus*, sic dicitur, quòd ejus radices ex duobus, aut tribus consent globulis, quasi tot Testiculis, qui pro varia forma, varia quoque obtinere nomina, ut Cynosorchis, Tragosorchis, &c. **B. Hondkens-kruid / standel-kruid / kullekens-kruid.** G. Knaben-kraut, stendel-wurtz. Gall. *Couillon de Chien*, *Satyrion*. A. Dog-stones.

ORCHIS, est testiculus, cujus substantia in viris nihil aliud est, quàm minutissimorum vasculorum alborum, ordinatoque inflexu, in quibusdam dissepimentis locatorum, semen conficientium congeries; quæ sunt productiones ex Arteriis seminalibus hic tramite recto in vasa angustissima desinentibus, dum per laterales ramos & Anastomoses suum sanguinem Venis infundunt; & nervi quamplurimi, uti & Lymphatica copiosa hic terminari in vasculis quibusdam videntur: figuræ est ovalis, cui superius incumbit supereminens corpus, Epididymis dictum, testis continuatio, at in foeminis longè aliter se res habet, componuntur autem in iis, ex multis membranis ac fibrillis laxè
sibi

sibi invicem unitis, in quarum intercapedine plurima corpora alba reperiuntur : testiculi foeminarum ova pariunt, ideòque rectè *Ovaria* vocantur. Vocantur item *Testes*, *Colei* Cic. & Mart. *Vasa* Plauto, ὀρχεῖς, Διδυμοί, Μήζες Hesiod. Μῆδαι Homer. ὀρχεῖδαι, ὀλκός Oppiano. Hoc etiam nomine gaudent radices Satyrii ejusque species. B. *Balletjes* / *klootjes*. G. Hoden, hœdlein. Gall. *Testicules*. A. Testicles, Stones.

ORCHOTOMIA, est testiculi exisio. Vide *Orchotomus*.

ORCHOTOMUS, est, qui testiculos excindit, quâ operatione animalia castrantur, ne cum aliis coëant, inde *Orchotomia*, sive testiculorum excisio, ex ὀρχεῖς testiculus, & τέμνω seco. B. *Gen lubber*. G. Ein die der hoden aufschneidet. Gall. *Châtreur*. A. Gilder, or Stone Cutter.

ORDEOLUM, Barbaris idem quod *Crithe* & *Hordeolum*.

OREOSELINUM, est Apium seu Selinum montanum, ex ὄρε mons & selinum, vulgò *Petroselinum*. Gall. *Perfil de montagne*.

OREXIS, est ordinarius cibi appetitus, is oritur à fermento, tum à liquore gastrico ab arteriis cœliacis ventriculo inspirato, & laterum ventriculi mutuo contactu ob respirationem, quo tunica nervosa, ejusque nervi inordinatiùs moveantur, ad alimentum idoneum appetendum, ab ὀρεξομεν cupio. B. *Honger* / *et-lust*. G. Hunger, begierd zu essen, lust zur speisz. Gall. *Faim*. A. Appetite of meat, Hunger, Famine.

ORGANICA PARS, est, quæ ex variis partibus, quarum natura & efficacia diversa est, constat, uti musculus constat ex carne, membranis, tendinibus, variisque vasis &c. ei opponitur *Similaris pars*, de qua *suo loco*. B. *Gen organph-deel*. G. Ein theil bestehend aufz vielen andern. Gall. *Partie Organique*. A. Organick part.

ORGANUM, est pars, quæ ad sui constitutionem, actionesque perficiendas, rectam & determinatam, sensibilemque conformationem requirit, ut brachium, musculus, cor, &c. B. *Gen werktuigig deel*. G. Werckzeug. Gall. *Organe*. A. Idem.

ORGASMUS, est impetus & incitatio sanguinis vel spirituum, ut si quando spiritus animales cum impetu in nervorum genus ruunt, ab ὀργάσω. B. *Orist*. G. Schnelle treibung. Gall. *Orgasme*. A. Quick Motion. ORI-

ORICHALCUM, vide *Aurichalcum*.

ORIGANUM, est planta, quæ habet caulem durum, quadratum, villosum : folia majora calamintham referunt, minima majoranam, villosa sunt, odorata, saporis aromatici acris : flores in spicas squammosas congeruntur, monopetali, labiati, horum labium superius surrectum est, subrotundum, bifidum, inferius verò tripartitum : ex calice surgit pistillum, posticæ floris parti adinstar clavi infixum, ac veluti quatuor embryonibus stipatum, qui abeunt in totidem semina subrotunda, minima, in capsula, quæ floris calix fuit, recondita : radix est fibrosa, minima, lignosa : crescit in montibus : planta hæc Hippocrati maxime fuit commendata in morbis ubi calefaciendum, dissolvendum, & stimulandum : dici volunt quòd montibus gaudeat, ἀπὸ τοῦ ὄρους à monte, & χαρᾶς gaudio, sed alii, quòd visum exacuatur, ab ὀρεῖν videre, & γαρῶ clarifico, quasi aciem oculorum illustrans. Nonnulli nomen ex adverso datum putant, à εἶγῶ quod est algeo, fieri εἰγῶρον, quasi rigens, censent, & tandem ascita littera principe O, in Origanum esse confictum, contrario tamen sensu, quòd minimè refrigeret. B. *Origo / grove majolein*. G. Dosten, wolgemuth, bergmunz. Gall. *Origan*. A. Origany.

ORMINUM, vide *Horminum*.

ORNAMENTUM FOLIACEUM, extremitas tubæ Fallopianæ uteri muliebris fimbriata est, eum in modum comparata, ut quasi tot digitis, ovum ex ovario prodiens melius comprehenderetur. B. *Het loof-werk*. G. Der blätteren zierd. Gall. *Frange membraneuse, ou le Pavillon de la Trompe de Fallope*.

ORNITHOGALUM, est planta, quæ habet folia longa, angusta ut graminis, mollia, repentia, excavata, lineam albam in longitudinem habentia ; caulis est rotundus, nudus, tener : finis pedunculi ex caule membranula est longa, tenuis : flos est liliaceus, ex petalis sex in orbem positus compositus, cujus singulis intus ad superiora adnascitur stamen : Ovarium tuba longa, apice spherico instructa donatum sit fructus subrotundus, fætus seminibus subrotundis, nigris : radix bulbosa aut tuberosa, bulbus est ferè ut in narcisso, seu ut in porro, ita ut totus habitus ad porrum accedat. Ornithogalum quasi dices
res

res *Lac avium*, est bulbus, flores lactis colore albidos proferens, qui in alis aut ovis gallinarum observatur, estque Asphodeli species, ex ὄρνις avis, gallina, & γάλα lac. B. *Weld-ajuin*. G. Feld-zwibel, acker-zwibel. Gall. *Churles*. A. Dogs-onion.

ORNITHOGLOSSUM, five lingua avis, sic vocatur semen Fraxini arboris, ab ὄρνις avis, & γλῶσσα lingua. B. *Dogel-tong / mussen-tong*. G. Vogel-zung. A. Ashen Keyes.

ORNITHOPODIUM, est planta, quæ habet plures caules flexiles, debiles, ramosos, ferè repentes, rotundos, villosos: folia coluteæ foliis minora, sibi invicem opposita, & juxta unam costam disposita: flores sunt exigui, leguminosi, in spicas in summitate ramorum congesti: flori succedit siliqua oblonga, articulata, fulcata, undulata, singulo quoque articulo continens semen unum, rotundum; siliquæ verò ad unum pedunculum, & eundem exortum crescunt multæ simul: radix est parva, & alba: hæc planta crescit in pratis. Ornithopodium est avis pes, sic dicitur quòd ejus siliquæ pedem avis cum suis digitis, & articulis referant, ex ὄρνις avis & πῆς pes. B. *Dogel-boet*. G. Vogel-fusz. Gall. *Pied d'oiseau*. A. Birds-foot, birds clauw.

ORNUS, est Fraxinus Sylvestris, an ab ornatu, ob elegantes rubicundos Fructus? An ab Hebraica voce Oren? B. *Haber-essche / qualster / ipster-bezie / quar-tel-bezie / quaal-boom*. G. Mal-baum, vogel-beer, Mas-beer. Gall. *Fresne Sauvage, Cormier Sauvage, Tormigne*. A. Wild-Ash.

OROBANCHE, est planta Orobum, aliaque Legumina angens & strangulans, ab *Orobis* & ἄρχω ango, strangulo: vocatur etiam *Limodoron*: habet caulem rectum, cylindricum, aut rotundum, fistulosum, fragilem, pallidum, villosum; folia non habet, nisi in principio quædam exigua, angusta, spongiosa, citò cadentia: flores juxta summitatem caulium nascuntur, à se invicem distantes, villosi, coloris purpurei, pallidi, flavi aut viridis, odorantes, post florem apparet fructus oblongus, per maturitatem dehiscens in duas valvas, fætus seminibus minutissimis, & albescentibus: radix est bulbosa, obrotunda, squammosa, pollicis crassitie, extus nigra, intus albes-

bescens, aut flavescens, tenera, succum viscosum amarum habens, per siccitatem fit adeo dura ac os : crescit plerumque in locis arenosis. Gall. *Orobanche* A. Broomrape.

OROBOIDES, est hypostasis five urinarum subsidencia, ervis aut orobis similis, ex ὀροβός ervum & ἰδός forma. B. *Erwtachtig gelpkende pis.*

OROBUS, est Leguminis species : habens caules exiguos, repentes : folia sunt oblonga, bina conjugata, adnata costæ in mucronem abeunti : flores in spicas congesti, sunt leguminosi, coloris purpurei aut albi : flori succedit filiqua teres, obrotunda, nigra, erecta, fæta seminibus subrotundis, angulosis, ovatis, fuscis; saporis paululum amaricantis & ingrati : crescit hæc planta in sylvis. Dicitur παρὰ τὸ ἐρέπτεσθαι ἀπὸ τοῦ βοῶν, quod boves ea vescantur & faginentur. Gall. *Orobe*.

ORTHOCOLON, est articuli rectitudo, ex ὀρθόν rectum, & κῆλον membrum.

ORTHOPNOEA, est species Asthmatis, five vitiata respiratio, quâ ægri, ne suffocentur, non nisi cervice erectâ respirare possunt, ex ὀρθή recta, & πνοή flatus, spiritus, spiratio. B. *Den ademhaling / die alleen recht opzittende geschieden kan.* Gall. *Asthme*.

ORVIETANUM, vide *Orvietanus*.

ORVIETANUS, dicitur esse nomen alicujus agyrtæ vel circumforanei, alias *Hieronimus Ferrantes* dicti, qui inventionem alicujus antidoti singularis, vel Electuarii alexipharmaci claruit contra omnia venena. Is enim primus ausus fuit publico foro deglutire ignotum sibi quodlibet toxicum. Vulgò vocatur *Orvietaan*. Nomen traxit ab urbe Italiae *Orvieto*, hinc *Orvietanum*.

ORYZA, planta est culmifera, cujus semen in usu domestico familiare, album, oblongum instar Tritici, in Asia multisque Europæ locis crescens; habetque caulem tritico crassiores, per intervalla nodosum : folia longa, carnosa, porrum referentia. B. *Rpft.* Gall. *Ris.* A. *Rice*.

OS, Gr. ὀστέον, est substantia totius corporis Animalis, durissima, compactissima, siccissima, alba, ex variis membranis lamellatim sibi incumbens, & firmiter sibi applicatis, perreptantibus mediis vasis contexta, ut sic corporis stabilimentum, ejusque motum facilem reddat &

in munimentum quibusdam partibus se præbeat, destina-
ta. Ossium numerus *Achangel* 249. constituitur. Alii com-
muniter 304. quidam tot, quot unius anni dies numerant.
Numerus tamen incertus est, quia ossa infantium ab adul-
tis differunt, item quod ossa sesamoidea & dentis in ipsis
adultis, & senibus certò numero non determinantur. Va-
riant figura, quædam rotunda, plana, acuta, obtusa, con-
cava, spongiosa, solida, oblonga, triangularia &c. Gr.
ὀστέον. B. *Been*. G. Ein bein. Gall. *Un Os*. A. A Bone. Os
etiam est primus alimenti introitus qui duobus clauditur
labiis. Gr. στόμα. B. *De mond*. G. Der mund, das maul.
Gall. *Bouche*. A. The Mouth. Phythologicis ossiculi voca-
bulum imponitur lapideis seu ligneis corticibus, qui nu-
cleos circumdant. B. *De seentjes in de vruchten*. G. Ein
stein, ein kern. Gall. *Noyau*. A. Nut shell.

OSATIS, vide *Isatis*.

OSCITATIO, est expansio omnium serè musculorum
voluntariorum simul, maximè autem maxillarium, & ex-
plicatio ampla pulmonis, undè quam plurimùm aëris len-
tè & sensim inspiratur, qui aliquamdiu retinetur, & ra-
refactus iterùm lentè & sensim expiratur, hæc Februm
quoque ordinarium symptoma est, sub initio incidens :
attamen & alibi evenit, & iis quoque, qui sani utcunque
habentur : sæpè, dum è lecto surgimus, oscitatione ali-
quâ afficimur, maximè si somno non sumus expleti, aut
quando pleno stomacho dormivimus; imò adeo frequens
omnibus est Oscitatio, adeòque ei assuevimus, ut meritò
dictum sit, *Oscitante uno, oscitat & alter*, hinc qui imbe-
cilles, pigri, lassi, defatigati, valetudinarii, & ii maximè,
qui à morbis reconvalescunt, sæpiùs de die solent, aut
sponte suâ, aut aliorum exemplo velut excitati oscitare.
Dicitur & *Oscedo*. Gr. χάρμην, & χάρμηδα. B. *Geuwinge* /
gapinge. G. Das gähnen. Gall. *Baillement*. A. Ga-
ping, Yawning.

OSCUA, sunt extremæ vasorum aperturæ.

OSCULUM UTERI, est illud foramen partis inferioris
Uteri, per quod sēmen ex pene virili ejectum intrat in
uterum; in virginibus tam exiguum est, ut stylum tenuio-
rem solummodo excipiat, & nullo conatu vel minimus
digitus in eam intrudi possit, ex eo etiam menstrua fluunt.
Prominet in vaginæ capacitātē, tincæ piscis ori, aut ut

R r

Ga

Galenus mavult, glandi virili per simile est; rimam habet transversam; in virginibus osculum illud exiguum, ast in mulieribus quæ sæpè pepererunt, majus evadit; si nimium laxetur, vel exulceretur, cicatrice obducatur, vel humidum nimis fiat, sterilitas sequitur. B. *De mond van de Schoeder / de roze / de kroon*. G. Der mund der mutter. Gall. *L'Orifice interne de la matrice*. A. The Mouth of the Womb.

OSMUNDA, est Filicis species, quæ dicitur *Regalis*, *Palustris*, *Aquatilis*, *Florida* &c. habet caulem viridem, striatum, ramosum, se in latum extendentem: folia sunt ampla, satis angusta, parva, disposita supra unam costam in unum foliolum terminatam; summitas caulis se in multos dividit, qui singuli rami sustinent multos racemos fructus minimos habentes, quorum fructuum structura non examinari potest nisi microscopii ope; singuli racemi habent capsulas membranaceas sphaericas, quæ in duas partes apertæ fundunt semina quædam oblonga: hæc planta nullos gerit flores: radix est nigra, & longa; crescit in locis aquosis & humidis: An Etymologia sit ficta, an Barbarica, an ab ore mundando, necdum compertum habeo. B. *Water-varen*. G. Wasser-farn. Gall. *Osmonde*, ou *Fougere aquatique*. A. Osmond royal, water-ferne.

OSSA, vide Os, dicuntur & *Officula*, suntque duri & lapidei cortices, qui nucleos circumdant.

OS SEPIÆ, piscis sepiæ os candidum est, oblongum, angustum, compressum, superna superficie durum & læve, inferiori autem fungosa quasi medulla ejusdem coloris repletum. Gr. *Σήπιον*, quia intra vesiculam in corpore liquor ater, ac si esset putridus, reperitur, nam *σήπιον* significat putrescere. B. *Zeeschuim*. G. Fischbein, blackfish, blakkittel. Gall. *Sèche*, ou *Bouffron*. A. The Cuttlefish.

OSTAGA, est *Volfella* seu forceps quâ ossa eximuntur. Item, est instrumentum Chirurgicum, quo ossa vel attolluntur, vel deprimuntur, vel omnino loco moventur, ex *ὀστέον* os, & *ἀγρεύω* capio.

OSTEOCOLLA, est lapis albo cinereo colore ossifque figuram æmulans. Nascitur Darmstatio in agro in Palatinatu, (*aan de berg-sstraat*.) item in Saxonia, in Silesia &c. crescit per arenam formâ corallii albi. Putant hoc Remedio ossa citò conglutinari, & callo obduci, si intus

intus fumatur, & Emplastris admisceatur. B. *Wal-steen-
been-lym.* G. Bein-bruch, bruch-stein, bein well, wal-
stein, sand-stein, stein-bein. Gall. *Osteocolle, Pierre des
rompus.* A. The bone binder.

OSTEOGENICA vel *Callum generantia* medicamen-
ta dicuntur, quæ in ossibus impedimentum tollunt, quo-
rum virtute impediatur, ne humor in iis concreveret.
B. *Benmakende middelen.*

OSTEOLOGIA, est de ossibus enarratio seu descrip-
tio, ex *ὅσων* os, & *λέγω* narro. B. *Beschryvinge der been-
nen.* G. Beschreibung der beinen. Gall. *Osteologie.*

OSTEON, vide *Os.*

OSTOCOPI, sunt dolores ossium, five potius dolores
periostei aut nervorum, ossa subeuntium: ossa enim qua-
tenus ossa non sentiunt, dicitur & *Lassitudo contundens*,
ex *ὅσων* os, & *κόπος* labor. B. *Byn der beenen.* G. Schmer-
zen der beine. Gall. *Douleur dans l'Os.* A. Pains in the
Bones.

OBSTRUTUM, seu ASTRANTIA, vel MAGIS-
TRANTIA, est *Imperatoria*, dicitur & *Laserpitium*: pri-
mum videtur dictum, deinde depravata nomenclatura,
Osteritium, postremo *Ostritium* coepit appellari. Qui sanè
lapsus admodum fuit, abjectâ nempe litterâ primâ *Asteri-
tium*, & dein mutato *a* in *o*, *Osteritium* ac postremo ma-
gis concisè *Ostritium* nominare imperiti coeperunt. B.
Meester-wortel. G. Meister-wurtz, magistrantz, ofritz.
Gall. *Imperatoire.* A. Pellitoire of spayne, Master-wort.

OSYRIS, est *Linaria*, sed illud nomen etiam aliis her-
bis imponitur: vocatur ab hodiernis Græcis *Auxyris*.
Vide *Auxyris*.

OTALGIA, five aurium dolor, is sæpè est gravissimus
& lacerans, atque adeò nonnunquam, ut non modo som-
num omnem impediatur, sed delirium inducat. Jam ut hic
dolor non fit sine inflammatione, quæ aliquando exterius
conspicua est, ita frequenter in abcessum transit, purè ex
auribus fluente: aliquando iste dolor per vices affligit,
& conjunctam habet odontalgiam, imò tinnitum & furditatem,
ab *ὤ* auris, & *ἀλγίω* doleo. B. *Ozppu.* G. Ohren-
schmerzen, ohr pein. Gall. *Otalgie, douleur d'Oreille.*
A. Paine in the Eares.

OTENCHYTA, seu CLYSTER AURICULARIUS,

Rr 2

Cel-

Celfo, Ἀὐλὸς Ægin. est siphunculus, quo medicamenta auribus immittuntur, ab αὐρῖς auris, & ἐγχύω infundo. B. **Œn ooꝝpupt.** G. Eine ohr spritze. Gall. *Siringue d'Oreille.* A. An Auricular Clyster.

OTICA, sunt medicamenta, adversus aurium morbos, ab αὐρῖς auris. B. **Geneesmiddelen der ooren.**

OVA, sunt capsulæ seu thecæ, omnium animalium & vegetabilium prima rudimenta includentes; in iis enim continetur Hominis, Brutorum, ut & Vegetabilium primum stigma, quodque magis & magis solidescens suum producibile producit: vel in feminis sunt sphærulæ, quæ deprehenduntur in superficie ovariorum sub membrana cingente, infernè per calicem crassiusculum concretæ ipsi substantiæ ovarii, pellucidæ, humore lymphatico, ad ignem concrefcente, repletæ, binisque membranulis concentricis sibique invicem arctissimè nexis constantes; Chorion scilicet & Amnios: Bullulæ verò hæ, calice suo hærent finibus minutissimis vasorum ad ovaria euntium, post usum veneris ferè tantum apparent, sensim tumescunt, pedetentim magis pellucet, crassescunt in membranis suis, membranam ovarii elevat, extendunt, in formam papillæ sic dilatant, ut emineant, à pedunculo suo pendeant, inde separentur, cicatricem cavam relinquunt in substantia & membrana effracta ovarii, sensim iterum coalescentem; tandem & in his bullulis hic loci adhuc hærentibus ovario, fætus inventi fuere, undè nullum est dubium, quin in his conceptus fiat, & sint tantum animalculorum receptacula, ubi nutriuntur, augentur &c. B. **Œn ei.** G. Ein ey. Gall. *Un Oeuf.* A. Egges.

OVARIUM, est testis muliebris; utero ad distantiam binorum circiter pollicum lateraliter annectuntur per ligamenta valida duo Ovaria, quæ & ope membranarum aliarum à peritonæo ortarum obvoluta firmantur; hæc corpora sunt scabra, ferè ovata; in superiori tamen parte magis plana quàm gibbosa apparent, in horum superficie, sub membrana cingente reperiuntur sphærulæ sive Bullulæ ova dictæ; ovariorum varia magnitudo est pro ætatis & temperamenti ratione, etenim in libidinosis, & ætatis flore constitutis plerumque sesquidrachmam pendent, in vetulis verò exsucca, parva, quasi corrugata, vix ad semidrachmam ascendunt, nunquam tamen evanescunt, in infan-

fantibus adhuc minora quàm in decrepitis. Substantia eorum membranosa est, fibrosa, plurimisque intertexta vasis, spermaticis scilicet & hypogastricis, aliisque antè ingressum suum hic loci ita unitis, & cum nervis commistis & intricatis, ut fabrica haud describi queat, & hoc modo faciunt ovarii structuram. Vide *Orchis*. Gall. *Ovaire*.

OVIDUCTUS, idem quod *Tuba Fallopiana*.

OVUM, est species doloris capitis, quæ sentitur magnitudine ovi : & sic à figura, quam ovum occupat, denominationem accepisse videtur. B. *Hoofst-pyn en ei. groote*.

OVUM PHILOSOPHICUM seu CHYMICUM, est vitrum inferius rotundum, quodque in superficie fistulam ex eadem materia oblongam habet : hisceque utuntur ad circulandos & exaltandos liquores, dicitur & vas Hermeticum. B. *Ein Philosophis ei*. G. *Ein Philosophisch ey*. Gall. *Oeuf Philosophique*. A. A Philosophical Egge.

OXALIS, est *Acetosa*, ex ὄξύ acidum.

OXELÆUM, est mixtio aceti cum oleo, ab ὄξύ acetum, & ἔλαιον oleum.

OXYACANTHA, est Berberis ; sic dicitur ab acidis baccis, & spinis, ergo ab ὄξύ acidum & ἀκανθα. Vide *Berberis*.

OXYACANTHA, est *Spina Acuta*, five *Vallaris*, aut *Sepicularis* ; ὄξύ enim est acutum, & ἀκανθα spina. B. *Wagedoorn*. G. *Hagedorn*. Gall. *Aubespine*. A. *Haw-thorn*, *White-thorn*.

OXYCEDRUS, five *acuta cedrus*, quod cedri folia in acutam desinant aciem, ex ὄξύ acutum, & cedrus.

OXYCRATUM, est aceti cum aqua mistio, Pusca vel Posca dictum, ab ὄξύ acetum. Et κερδνμι misceo. B. *Water en esk*. G. *Wasser und eszig*. Gall. *Oxycrat*, *Teau melée avec du vinaigre*. A. *Vinegar mixt With water*.

OXYCROCEUM, est emplatri cujusdam nomen quod ex croco & aceto mixtum, pice aliisque rebus componitur, ex ὄξύ acetum & κρόκος crocus. B. *Saffraan plaster*. G. *Saffran plaster*. Gall. *Oxycroce*. A. *Idem*.

OXYDERCICA, sunt medicamenta visum acuentia, ex ὄξύ acutum & δέρκω video.

OXYGALA, est lac acidum, ex ὄξύ, & γάλα lac.

OXYLAPATHUM, est *Lapathum acutum*, ex ὄξύ acutum

Rr 3

tum

tum & Lapathum. B. *Patich* / *Werdig*. G. Mengelwurtz. freyff-wurtz, grind-wurtz, zitter-wurtz. Gall. *Parville*. A. Dock.

OXYMEL, est compositio in formam syrupi, ex aceto & melle, ab *ὄξος* acetum, & *μέλι* mel. B. *Asyn Honing*. G. Effig-meth. Gall. *Oxymel*. A. Idem. Vide *Apomeli*.

OXYREGLIA, est acidus è ventriculo ructus, ab *ὄξος* acidum, & *ῥέγγω* ructo.

OXYRHODINUM, est acetum rosaceum, ab *ὄξος* acetum, & *ῥόδον* rosa. B. *Rosen-ess*. G. Roseneszig. Gall. *Vinaigre rosat Oxyrhodine*. A. Idem.

Oxus, est planta, quæ habet caules longos, flexiles, teneros, rotundos, purpureos aut rubicundos: folia sunt terna, cordiformia, eidem pedunculo adnascentia, mollia, succulenta, saporis acidiusculi & grati: flores sunt campaniformes, monopetali: post florem sequitur fructus membranaceus, quinquelocularis, oblongus, fætus seminibus rubicundis calyptrâ elasticâ involutis, ejusque vicum impetu dissilientibus: radix crassa, squammosa, fibrosa, alba, aut rubicunda, fibras longas & albas habens: hæc planta habet odorem gratum, sed non penetrantem. *Trifolium Acetosum*, *Alleluya*, & *Panis Cuculi*, vel quod Cuculus avis eo vescatur, vel quia hoc erumpente, cuculus vocem suam edere incipit. *Oxus* verò vocatur ab acido sapore. Vide *Oxytriphylllum*.

OXYSACCHARUM, est compositio ex aceto & saccharo. Nonnunquam in aceto prius infunditur vitrum antimonii, & tunc dicitur *Vomitivum*; aliquando Scilla, & appellatur *Scilliticum*, ex *ὄξος* acetum, & *σάκχαρον* Saccharum. G. *Aspnige supker*. G. Effig sucker. Gall. *Oxysaccharon*, *Vinaigre sucré*. A. Oxy sacchara.

OXYNOSEMA, idem quod *Morbus Acutus*.

OXYTRIPHYLLUM, est trifolium acetosum, ex *ὄξος* acidum, & *τρίφυλλον* trifolium. B. *Wlaver-zuring* / *hoerhoeke* / *brood* / *hoerhoeke* / *look*. G. Saurer-kee, buch-kee, buch-ampffer, buch-brot, guëkhugs kee, gauch-kee, hasen-kee, gauch-brot, hasen-ampffer. Gall. *Alleluia*, *Pain à Coucou*. A. Wod-four, Wood-forrel.

OZÆNA, est ulceratio interiores naris, tetrum odorem spirans, officula nasi, & tunicam palati serpendo erodens, oriunda ex lue venerea, polypo exulcerato vel catharris

tharris acribus : ab ὀσφω olfacio. B. Een stinkende neus.
zwerc. G. Nasen geschwuer. Gall. Ozene, Punais, Pou-
pe. A. Stinking of the Nose.

P.

P Simplex Medicis *Pugillum* significat, imò & aliquan-
do *pondo* vel π, aut π, vel π simplex.

P.Æ. vel PART. ÆQ. denotat partes æquales.

P.N. idem est quod præter Naturam.

PAR. significat *Paria*, Ex. g. Rec. No. par. V.

PART. ÆQ. vide Supra.

PACHUNTICA, sunt medicamenta incrassantia, cras-
sis ramosisque partibus prædita, quæ dum succis tenuio-
ribus permiscuntur, partes eorum conjungendo, & inter
se se connectendo, crassiorem & stabiliorem consistentiam
ipsis tribuunt, ut Bolus armena, Amylum, Nymphæa,
Amygdala, Papaver, à παχύνω incrasso. B. Verdikkende
middelen. Gall. Remedes incrassans.

PÆDARTHROCAE, cariem ossis significat; est scor-
buti Symptoma, ex πᾶς puer, ἄρθρον membrum & κακόν
malum, nam pueri hoc malo plerumque afficiuntur, ve-
rùm & adultis quoque accidit, confunditur cum *Spina*
Ventosa. Nihil aliud ergo est quàm caries ossium, maximè
circa puerorum articulos cum dolore obscuro & apparen-
te tandem articuli tumore conjuncta, orta à materia acri,
dissolvente & corrodente, ab ossium medulla incipiens,
ulterius serpendo ulcera sinuosa & maligni moris, fistu-
lasque in vicinia producit. B. Been-vreter. G. Bein-fres-
fer. Gall. Gangrene de l'Os. Vide Caries & Terebo.

PÆDOTROPICA, est pars Hygieinæ, spectans ad pue-
rorum regimen, ex πᾶς puer, & τροπή ratio, modus,
vel à τροφή nutrio. B. Opvoedinge der kinderen.

PÆONIA, vide *Pæonia*.

PALÆTYRUS, est caseus vetus, ex παλαιός vetus, &
τύρος caseus, à τίρω sicco, caseus enim est lac ficcum.

PALATUM, est superior oris pars, instar tholi leviter
concavum, undè & oris cælum appellatur, constans ma-
ximâ parte ossis quarto maxillæ superioris, & dein duo-
bus ossiculis propriè palati dictis, quæ omnia obvolvun-
tur membrana crassa, glandulosa, rugas versùs postero-
ra determinatas habente. Item vocatur ὑπερώς, Οὐρανός.

Rr 4

Οὐρανός.

ὄργανον Galeno. B. *Het verhemelte des mondts.* G. Der Gaume. Gall. *Le Palais.* A. The Pallate.

PALIMPISSA, vide *Pix*.

PALINDROME, est morbus recidivus, ex πάλιν iterum & ὁρμή cursus. B. *En wederkomende ziekte.*

PALIURUS, est arbuscula ad altitudinem arboris quandoque crescens; rami sunt longi & spinosi, sed spinæ foliis proximæ sunt minores, & minùs noxiæ quàm aliæ: folia sunt parva, obrotunda, acuta, coloris viridis, obscuri, quasi rubicundi; calix est monophyllus, pentaphylloides; flos rosaceus, flavus, pentapetalus, staminibus quinque præditus: ovarium in fundo calicis fit fructus Cyperriformis, officulo fætus ferè globoso, in tria loculamenta diviso, in quibus adsunt nuclei ejusdem formæ. Dicitur quasi πάλιν ἔρον, urinam moveo, à πάλιν πάλιν, vel dicitur quasi πάλιν ἔρον iterum urina, id est, bis mingens: Paliurus enim inter diuretica à quibusdam habetur. A. Prickly bramble, White-thorn.

PALLIATIO, sive CURA PALLIATIVA, est the rapeia, quâ morbi incurabiles, quantum fieri potest, medicamentis localibus, mitigantur. B. *Plaats-middelen / streel-middelen.*

PALMA, est interior manûs pars, *Vola* dicta. B. *De hand-palm.* G. Die flache hand. Gall. *La Paume de la main.* A. The Palme.

PALMA, in vegetabilibus dicitur majus vitis flagellum, undè nascuntur uvæ.

PALMA, Gr. φοίνιξ, arbor Asiatica, dicitur quòd comam in cacumine habeat circumtensam, & ramos in digitorum modum protensos. B. *Dadel-boom.* G. Dattelbaum. Gall. *Palmier.* A. Date-Tree.

PALMA CHRISTI, est *Ricinus*, sic appellatur, quòd scilicet ejus folia in humanæ manûs effigiem articulentur: ideòque etiam *Pentadactylum* vocatur. Vide *Picinus*.

PALMA CHRISTI, est *Satyrion Basilicum* seu *Regium*, Arabibus *Bucheiden*, *Avicennæ digiti citrini*, nomen invenit à similitudine, quam ejus radix cum humana habet manu.

PALMARIA, est Planta, cujus folia palmam manûs, & ob quinque divisiones, digitos referant. B. *Hande / heng-kruyd.* G. Kreutz-blum.

PAL

PALMARIS MUSCULUS, venit ab interno humeri ossis tuberculo, tendineo, gracilique carneorum fascium cœtu ejectus, tendineus mox usque in volam atque digitorum limites expanditur: cuti exterior pars, nexis, non sine laceratione solubili, cohæret, volamque in rugas contrahit. B. *De palm-spier.* G. Der flachen-hand mausz. Gall. *Le Cubital Gresse, ou le Long Palmaire.* A. The brauwne of the palme.

PALMITES, dicuntur quæ è stirpibus ac furculis quotannis prodeunt, sic nominatæ quod in modum humanarum palmarum virgulas quasi digitos edunt.

PALMULA, vide *Costæ*, & *Palma*.

PALMUS, est tremor & palpitatio cordis, à convulsione aut irritatione nervorum, cujus causa in sanguine vel succo nervoso consistit, vel in aqua pericardii, à πάλ-λα vibro, quatio. B. *Hert-bevinge.* G. Hertzbebung. Gall. *Tremblement de cœur.* A. Shivering, or palpitation of the heart.

PALPEBRÆ, Gr. βλεφαρæ, sunt integumenta bina oculos claudentia & tegentia: constant ex cute, membrana cellulosa, sub qua carnosæ, musculis, tunica, tarsi & ciliis, suntque vel superiores vel inferiores. B. *De oog-leeden.* G. Die augen-lieder. Gall. *Les Paupieres.* A. Eyelids.

PALPITATIO, seu **PULSATIO CORDIS**, est motus convulsivus, non Arteriarum, sed cordis, nam licet violenter & perturbato motu contrahatur, extendaturque, in carpo vix tamen sentitur, sed ægri ipsi id percipiunt, non sine molestia aliquando maxima; sæpè manu pectori applicata, palpitatio dignoscitur, & cum maxima est, sonitum edit, quem è longinquo audimus, aut costæ diffringuntur, vel si ossa mollia sint, extrorsum cedunt, & in ipso verò corde & auriculis, aut altera tantum, vel principio arteriæ sæpè maxima extensio, & Aneurisma inducitur. Adhæc Palpitatio Gradus habet, neque semper adeo ferax est, undè per Periodos incidit: at motu corporis vel animi perturbatione, æstu, vino, &c. intensior fit, quiete verò & somno lenior; cum Dyspnæa, Scorbuto, Cachexia, Chlorosi &c. plerumque jungitur, aut hi cum ista. Causæ sæpè sunt cordis obstructions à sanguine coagulato, ossiculis, polypo, arteriæ initio angustato

Rr 5

stato

stato &c. B. *Hert-klopping*. G. Das hertz-klopfen. Gall. *Palpitation de Cœur*, *Tressailement* & *Tremblement de Cœur*. A. Panting of the Heart.

PAMPINI, sunt frondentium ramusculorum comæ colliculique fructum foventes & ab impendente vindicantes injuria. Hinc pampinare, est pampinos superfluos ex vinea detrahare, posteaquam frondit.

PAMPINIFORME CORPUS, sive VARICOSUM, aut PYRAMIDALE, sunt arteriæ & venæ ad testiculos euntes, quæ communi tunicâ includuntur, & corpus referunt pampinis crispatis simile. Vide *Varicosum Corpus*. B. *Wpûranks gelpke lighaam*. G. Der Reb-blat gleiche thiel. Gall. *Corps ou vaisseaux Pampiniformes*. A. Vine Branchelike body.

PANACEA, est medicamentum universale, omnes morbos indifferenter curans; sed an detur dubito: de tabaco, tinctura solis, tartaro vitriolato, lapide Philosophico, plurima plurimi jactant, ex παν omne, & ἀντι παντοφάνο, medeor. B. *Ein algemeen geneses-middel*. G. Ein allgemeine artzeney, die fur alles hilfft. Gall. *Panacée*. A. Idem.

PANARITIUM, idem quod *Paronychia*.

PANATA, idem quod *Panatella*.

PANATELLA & PANATA, est pultis genus, ægrotis, utile, ex medulla panis triticei vel secalicei cum aqua in pultis formam, coctum. Melioris nutritionis gratiâ ova interdum admiscunt. Sæpè semina melonum adduntur, ut magis esset refrigerans, à pane nomen sumpsisse videtur, licet Italica sit vox. B. *Brood-pap / water-pap*. G. G. Brodt-bruche. Gall. *Panâtelle*, *Panade*. A. Idem.

PANAX, & PANACES, est planta Pastinacæ latifoliæ species, cujus radix benignum præbet nutrimentum, dicitur ἀπὸ τοῦ πανα ἀκρίν, hoc est, à sanandis omnibus morbis.

PANCHYMAGOGA, sunt medicamenta purgantia, quæ dicuntur vim habere, omnes humores vitiatos e corpore educendi; sed an tale detur, dubitandum, ex παν omne, χυμός succus, humor, & ἄγω duco. B. *Ein algemeen buikzuiverend middel*.

PANCOENUS, idem quod *Pandemius*.

PANCRATIUM, dictum videtur, à profligandis & vin-

vincendis morbis omnibus, ex παν omne, & κρατία vincio, fortiter teneo.

PANCREAS, *Pancration, Pancreon, Callicreas, Callicreon & Laſes*, Synonima ſunt. Gr. πάλυκρας. Eſt glandula conglomerata in abdomine, ſub poſteriore ventriculi parte ſita & duodeno inteſtino alligata, uſque ad hepatis & lienis regiones extenſa, cujus munus eſt ſuccum lymphaticum volatilem & inſipidum, leniter ſalſum in eſurientibus animalibus, per proprium ductum ad duodenum, ulterioſis chyli ſolutionis, ſubactionis, nec non bilis ſubjugationis & attemperationis gratiâ, ablegare. Glandula hæc maxima eſt in toto corpore, in hominibus mediocris, in canibus ulnæ magnitudinem non raro excedit, ex παν omne, totum, & κρέας caro, quaſi diceret totum carnoſum. Vide *Callicreas*. B. *Wbleis / buik-klier-bedde / ſchoon bleis / De groote klier*. G. Das gekreëſzgedruſe, die groſe druſe. Gall. *Le Pancreas*. A. The Pancreas, all fleſh, vel ſweet-bread.

PANDALEA, Neoterici ferè vocant idem quod Eleſtuarium ſolidum, niſi quod *Pandaleon* integrum remanet. Etenim ſaccharum ritè coctum pixidi infunditur, ac ſolidefcere finitur: æger fractam partem accipit inſtar eclegmatis: Pandaleon è Rotulis, Morſulifve non niſi forma differt.

PANDALITIUM, idem quod *Panaritium*.

PANDEMIUS, ſive morbus communis, eſt morbus ejuſdem ſpeciei, qui in una regione plures ſimul invadit, ex παν omnis, totus, & δῆμος populus. B. *Gen algemeene ziekte*. G. Eine allgemeine kranckheit, eine ſeuche. Gall. *Maladie Commune*, vel *Pandemique*. A. A Common diſeaſe.

PANDICULATIO, Gr. Σχορδινιασμός, Σχορδίνημα, eſt convuſſio brachiorum in altum ſublatorum ſub certa figura, ac nonnihil verſus lumbos contractorum, undè etiam ipſi lumbi nonnihil convelluntur, inflexo, & ad latus alterutrum, commoto corpore, imò etiam collo, ut facies quoque ad latus ſpectet, caputque verſus dorſum inclinetur; verùm in Pandiculatione convuſſio non eſt convuſſio diuturna, ſed cum lenta, tum brevis: atqui plùs, quàm rigor ſolitam corporis figuram efficit, qua de cauſa magis ſpectat ad Opifthotonon. Inò Pandiculatio ſæpe cum

cum Oscitatione una incidit; aut oscitationem excipit Pandiculation, vel hæc istam, & plerumque mutuae vicissitudines fiunt inter Oscitationem, Pandiculationem & Horrorem, Rigoremque sese mutuo excipientes, aut alteram cum altera complicantes: nam Pandiculation est tantum oscitationis maximus gradus. B. *uitrekking*. G. Das recken und strecken des leibes. Gall. *Extension, Pandiculation*. A. Stretching.

PANICULA, dici potest quidquid sublongâ vel subrotundâ effigie tumet, ut quæ pendet à picearum ramis. Lanosam quoque comam in milio, panico, arundine, & qualem in arvis complures herbæ & in palustribus junci gerunt, Latini Paniculam dixere.

PANICUM, est Milii species cujus spica ex innumeris crassis, rotundis, albis aut flavescentibus seminibus in spicas minores digestis conflatur: à paniculis dici perhibent, Gr. *ἑλμυ* ab *ἑλ* palus, quia locis paludosis gaudet, vel ab *ἐλέω* involvo, quia multum seminis involvit. B. *ἑλμυ*. G. Heydelpfenich, pfenich, fuchs schwantz, pfench, fech welscher hirs. Gall. *Panis*. A. Panick.

PANICUS, est repentinus terror & consternatio, dicitur à *Deo Pau*, qui minatus terrorem immittit: *Pan* Pastorum nomen olim fuit.

PANNICULUS ADIPOSUS, est congeries multarum cellularum sub cute immediatè positarum, membranis tenuissimis constantium, totum corpus ambientium ubi cutis est, in quibus ex vasis sanguiferis huc decurrentibus deponitur oleum sanguinis, quod ibi per tempus stagnare potest, verum à majori sanguinis motu per ductus suos in venas sanguineas iterum impellitur & circulationem obit: potest hæc congeries cellularum in obesitis continere quamplurimum pinguedinis, in macilentis parum. B. *'t blies daar 't vet in bewaart wordt / onder de huid en tusschen de spieren*. Gall. *Pannicule adipeux*.

PANNICULUS CARNOSUS, Gr. *ἡ μὲν Σαρκαώδης*, est panniculi adiposi membrana inferior, cellulas ejus determinans, & sustinens, & propriè ad eas pertinens, quæ in plurimis locis satis crassa & musculosa, in aliis iterum membranosa, velamentum toti corpori præbet. Sed in brutis tantum reperitur, in hominibus rarissimè, & ad certa tantum quædam loca. B. *Het vleizig blies*. G. Das flei-

fleischerne häutlein. Gall. *Pannicule charneux*. A. The fleshy membrane.

PANNICULUS NERVOSUS, idem quod *Panniculus Carnosus*.

PANIS CUCULI, vide *Oxus*,

PANIS PORCINUS, vide *Cyclamen*.

PANNUS, oculi morbus est, quando vasa sanguinea ad angulos oculorum in tunica tendinosa excurrentia, propter obstructionem, sive inflammationem sanguine turgent. Postea crescente hoc malo, tela, quasi carnosum oculum vel ex parte vel in totum in superficie, obducunt, adeo ut oculi à lumine maximè offendantur, & planè rubeant. B. *Œn oog-lap*. Gall. *Le Panniculus, ou espece d'Ongle*.

PANNUS, notat *Maculam* vel *Nervum* in cute sive ex lue gallica, sive ex alio morbo maligno dependentem, est macula grandior palmæ interdum magnitudinis, coloris subflavi, vel rubicundi, fusci vel subnigri, in facie sæpius proveniens, & sexum sequiorem deformans. B. *Honing-blekken / zonne-bzand*. G. Die honig-flecken, sonnenbrand.

PANOCHIÆ, sunt Bubones, vel tumores in Inguinibus orti ab inflammatione, vel mala Venere &c. glandulas inguinales occupantibus. B. *Œlap-ooren*. Vide *Bubo*.

PANUS, est species bubonis sub axillis, faucibus, auribus & inguinibus, in partibus sc. glandulosis. Sumitur etiam pro *Phygetlo*. B. *Œliergezwel onder d'orelen*. G. Schliergeschwulst, druesen geschwulst.

PAPAVER, est planta, quæ habet caulem ramosum : folia sunt oblonga, ampla, dentata, crispata, albescentia; vel ex atro viridia : calix bifolius, valde caducus : flos est rosaceus, quatuor plerumque petalis in orbem positis constans; ex cujus calice bifolio surgit pistillum, quod deinde abit in fructum, seu testam ovatam vel oblongam, capitello ornatam, sub quo in quibusdam speciebus series spiraculorum in circuitu aperitur in fructus cavitatem, variis per longitudinem foliis munitam seu lamellis, quibus tanquam placentis adhærent semina rotunda ut plurimum & minutissima. Gr. *Μάκων* dicitur à *μη κορεῖν* non ministrando, quod suis fungi muniis vescens non patiat. *Papaver* dicitur nomen habere à formoso puero Papavere,
in

in florem sui nominis verso, alii derivant à papo lacteo infantum, vel quod ejus semen infantum lacti admiscetur, vel quia ejus folia lac fundant. B. *Heul / maan-kop*. G. Magfamen, mœhn. Gall. *Parot*. A. Poppy.

PAPILLÆ INTESTINORUM, sunt protuberantiæ exiguæ, quibus intima intestinorum tunica referta est, ex ductibus glandularum, finibus nervorum, emissariis lymphaticorum & lacteorum contexta Vide. Anat. nost.

PAPILLA, est prominentia rubra in medio mammarum confita, cujus pori recipiunt omnes tubulos lactiferos, hic angustatos, à glandulis mammariis, prodeuntes. Gr. *Θηλή*. B. *De tepel / speene*. G. Brust-wartzlein, dutten, wartlein. Gall. *Le Mammelon, le bout de la mammelle*. A. The Nipple of a breast.

PAPILLARE OS, idem quod *Sphenoides*.

PAPILLARUM processus, sunt extremitates nervorum olfactoriorum, membranæ mucosæ viridi schneiderianæ numerosissimè insertorum, sensationi olfactus inservientes, & hinc cum extremitatibus suis instar minimorum villorum eminentes. B. *De tepelwylse uptsteekfels van de reuk-zenuwen*. Gall. *Les Mammelons des Nerfs de l'Odorat*.

PAPPUS, tam Græcis quàm Latinis lanugo ex floribus & fructibus decidua est. Sic etiam lanosi quidam villi, qui deflorescentibus aliquot herbis circum semen remanent, & postmodum in auras evanescunt, pappi sunt, in senecione, soncho, & plerisque aliis fit.

PAPULÆ, idem quod *Pustulæ*, vide *Exanthemata*. Item species morbillorum, quæ etiam *Boa Sudamina*, *Fervide Eruptiones* & *Rubicundæ Cutis Aspredines* dicuntur. B. *Rood-jong / rood-hond / rood-jook / rood-honk*. G. Zittermaahl, hitz blätterlein. Gall. *Pustules, Bourgeons*. A. A pimples, wheelkes, blisters.

PAPYRUS, est arundinis species Niloticæ: à Papyro, Cognomen Papyrii, *παπύριος* deductum est, à quo Papyriana tribus, estque res & vox Ægyptiaca, quia radice utebantur pro ligno ad ignem struendum: dici itaque posset à *πάω* & *πύρ*, quod ignis pabulum esset. B. *Papierriet*. Gall. *Papier*. A. The Paper-reed.

PARACELSISTICA MEDICINA, idem quod *Hermetica*.

PA-

PARACENTESIS, five punctio, est perforatio Thoracis, vel Abdominis, per cannulam cuspidatam. In thorace fit, quando repletus sit pure vel aqua, & punctio instituitur in latere, intra quintam & sextam vertebra; in Abdomine verò cum illud Hydrope ascite intumet, ad latus lineæ albæ abdominis, in musculis rectis & oblique ascendentes: adsint vires robustæ, & purgatio præcedat, etiam sint pulmones, intestina, reliquaque viscera incorrupta, quum umbilicus protuberet, aliam viam ne investigato, ibi verò apertionem moliri necesse erit. Pus aquamve ne simul educito, sic enim ægrum jugulares, sed per partes, ut septenis diebus libram, aut libram unam & semissem secundum ægri vires. Operatione peractâ emplastro astringente & conglutinante vulnus obturandum. Si meatus & vasa intus sint rupta, ex Paracentesi auxilium quærere, esset oleum & operam perdere, unde sibi met hæc committenda, à παρακέντησις compungo. B. **Buik-opening / buik-steking.** G. Eröffnung des bauches mitt einen eisen. Gall. *Paracenthese, Ouverture du Ventre.* A. Perforation, of the Belly.

PARACHETEUSIS, idem quod *Derivatio*.

PARACMASTICA, est febris continua decrescens: item ætas declinans, à παραμάλω decreSCO. B. **En afgaande kooztē / of afgaande ouderdom.**

PARACME, vide in *Acme*.

PARACUNANCHE, est inflammatio cum febre continua & respiratione difficili, in musculis laryngis exterioribus, excitata, ex παρα de, κύων canis, & ἄγχα ango. Vide *Angina*.

PARADYSI GRANA, vide *Cardamomum*.

PARALYSIS five **RESOLUTIO**, est movendi impotentia in his aut illis musculis, qui dicuntur arbitrio nostro subjecti, quod tamen non admodum strictè intelligendum: nullus adest dolor, vel sensus in parte, aliquando hic tamen est levis cum stupore, vel specie punitionis, semper sunt causa membra flaccida, sæpè etiam macilenta; & ad tactum frigidiora, subindè etiam sanguis quoque ablati est, aut vermes quasi repentes in partibus percipiuntur, oriunda ab omni causa, quæ impedit influxum spirituum animalium in nervos partibus affectis dicatos, vel quæ prohibet introitum sanguinis arteriosi in musculos partes
eas

eas moventes. Si in utroque latere fit, *Paraplegia* dicitur, si in uno *Hemiplegia* : si in hoc aut illo membro particularis appellari solet, à *παράλυσω* resolvo. B. **Lamnigheid.** G. Der schlag, paralyz, das gut, troff. Gall. *Paralysie*, *Affolure*. A. The Palsey, Lameness.

PARALYSIS HERBA, seu PARALYTICA, dicitur vulgò *Primula Veris*, & *Betonica Alba* : vocatur, quòd paralyticis morbis medeatur.

PARAMESUS, est digitus medio proximus, minimoque vicinus, qui *Medicus* & *Annularis* dicitur, ex *παρά* juxta, & *μέσος* medium. Vide *Digiti*.

PARAPHIMOSIS & PERIPHIMOSIS, est penis vitium, cum cutis ita curta est, ut glandem adducta, contingere nequeat. Item, cum ea, quæ meatus præter sanitatem claudebant, remota fuerint. Item uteri angustia & contractio, ex *παρά* de, & *φίμω* camò obligo.

PARAPHRENITIS, est delirium cum febre continua ex inflammatione diaphragmatis, vel membranarum illud cingentium tum in Thorace, tum in abdomine oriunda, cum dolore intolerabili punctorio ob membranas nervosas, qui immaniter increfcit in respiratione, tussi, sternutatione, undè ægri incidunt in risum sardonium, & brevi convulsionibus & furore pereunt, undè est morbus Pleuritidi affinis, illa tamen major, ex *παρά* ex, & *φρενίτις* phrenitis. B. **Wastaard razende koozts.**

PARAPHROSYNE, five DELIRIUM, est levis quædam imaginationis & judicii alienatio orta ab inflammatione aliquam partem corporis occupante cum febre continua, à quibus in consensum trahitur cerebrum, ex *παράφροσις* mente sum alienus. Vide *Delirium*.

PARAPLEGIA, est paralyfis quæ omnes corporis partes capiti subjectas occupat, ab utriusque trunci medullæ spinalis obstructione, ex *παρά* de, juxta & *πλήττω* percutio. B. **Wamheid des gantschen lichaams.** G. Allgemeine schlag des gantzen leibes. Gall. *Paralysie de tout le Corps* A. Universal Palsy.

PARAPLEXIA, idem quod *Paraplegia*.

PARARHYTHMUS, est pulsus alterius indolis quam ætas fert, ex *παρά* præter, & *ρυθμός* modulus. B. **En pels die tegen de gemene regel staat.**

PARASTATÆ, idem quod *Epididymis*, è *παρίημι* juxta sto.

PARA-

PARASYNANCHE, est inflammatio musculorum ipsius pharyngis, seu faucium cum febre saepe continua, ex *παρὰ* præter, *σὰν* cum, & *ἄγχω* strangulo, Gr. *ῥάγχη* seu *Angina Porcina Aureliano*, suis familiaris fit malum.

PAREGORICA, sunt medicamenta mitigantia dolorem, tollendo asperitatem ejus, ut & acrimoniæ lædentis, à *παρηγορία* lenio, mitigo. B. *Bezagtende Dingen*. G. Schmetzen lindernde artzeney. Gall. *Paregoriques*, *Remedes qui calment les douleurs*.

PEREIRA BRAVA, est vox Lusitanica significans vi-tem sylvestrem. Apud Brasilienses vocatur *Caapeba*. Radix est magna & crassa, quæ ad renes à tartareo mauro expurgandos nuper magnopere fuit commendata. Videtur autem famam majorem fuisse, quam realem effectum.

PAREMPTOSIS, est casus, vel coincidentia: exempli gratia: quando è corde constricto, in arteriam magnam delabatur cruor, à *παρεμπίπτω* incido. Vide *Coincidentia*.

PARENCEPHALOS, idem quod *Cerebellum*, ex *παρὰ* juxta, post, & *ἐγκέφαλος* cerebrum. Gr. *παρεγκεφαλις* *Herophilo*, *ἐγκέφαλον* *Galeno*, *ἐπίκεφαλον*. Poll. *ὀπίσθιον ἐγκέφαλον*. Vide *Cerebellum*.

PARENCHYMATA, sunt viscera, quæ elaborant aliquid, quod usui communi totius corporis inservit: sic pulmo & cor conficiunt ex alimentis in primis visceribus contritis sanguinem per suam actionem & fabricam, & iterum ex sanguine conficiunt reliquos humores minores; Hepar elaborat bilem, quæ est Ciborum intimum resolvens & miscens: Pro omnibus visceribus aliquando paulo latius sumitur, à *παρεγχύω* transfundo. B. *Angewanden daar het bloed door vliet*. Gall. *Parenchime*. A. Idem.

PARDALIANCHES ACONITUM, sic vocatur quod pantheras necet & pardos; *παρδῶν* est pardus, & *ἄγχω* strangulo.

PAREISIS, est Paralyseos species quæ post dolorem colicum inducitur, à *παρῆμι* laxo, solvo. Vide *Paralysis*.

PARIETALE OS, idem quod *Bregma* vel *Sinciput*.

PARIETARIA, MURALIUM, est planta, quæ habet caules rotundos, rubicundos, fragiles: folia oblonga, acuta, villosa, aspera, vestibus facillimè adhaerentia: flos est apetalus, quatuor plerumque staminibus constans ex

S f

cali

calice quadripartito surgentibus, nunc campaniformi, nunc infundibuliformi, modo rotato: pistillum autem abit in semen, ut plurimum oblongum, in capsula, quæ floris calix fuit, reconditum. Gr. *Ε'λξιν* & *Παρδιχιος* sic vocatur à parietibus, & muris, quibus accrescat, vel juxtà proveniat. B. *Glas-kruid*. G. Tag und nacht, S. Peters-kraut, glasz-kraut, Maur kraut. Gall. *Parietaire*. A. Pellitory of the wall.

PARIS HERBA, seu **UVA LUPINA**, & **UVA VERSA**, est Aconiti species; quæ habet caulem medio-riter crassum, rotundum, solidum, in parte superiori viridem, in inferiori rubicundum: folia sunt in crucem disposita, oblonga, ampla, venosa, rugosa, aliquantulum acuta, nigricantia: calix quadrifolius, radiatim expansus, flores sunt tetrapetali, cruciformes, quatuor staminibus donati; flori succedit bacca mollis, globosa, quatuor tubis instructa, in quatuor loculamenta divisa, coloris obscuri, odoris ingrati, continens semina oblonga, exigua, alba: radix longa, parva, nodosa, repens: hæc planta crescit in sylvis. B. *Wolfs-bezie* / *dolwoytel* / *wolfswoytel* / *spinne-kop*. G. Wolfsbeer, einbeer, doll-wurtz. Gall. *Raisin de Renard*. A. One Berrie & Herbe true love.

PARISTHIA, sive **AMYGDALÆ**, sunt glandulæ duæ, in ore ad faucium initia positæ, ex convolutionibus in sese constantes, quæ tenui, latâque productione inter sese connectuntur, sinum habent utrinque unum communem, amplum & ovalem in os apertum; usus præcipuus est, materiam quandam mucosam, sive pituitosam in fauces & os effundere. Vocantur etiam *Tonsillæ*, *Αντιαιδης*, *Μήλα* & *Σπείγος* Hippocrati, *Antias*, ex *παρὰ* juxta, & *ισθμὸς* isthmus. B. *Amandeln*. G. Mandeln. Gall. *Amygdales*. A. Almonds.

PARONYCHIA, est planta, quæ habet caules nodosos, se extendentes, & repentes; folia polygoni, sed minora & breviora: calix est pelvisformis, sectus in quinque partes cucullatas: flos quinque staminibus constat: ovarium in calicis centro positum emittit tubam unam, erectam, fitque cum calice fructus pentagonus uno semine factus: radix perennis, longa, satis crassa, in multos ramos lignosos divisa, alba: hæc planta est alba, aut coloris argentei; & crescit in regionibus calidis circa montes, her-

herbula hæc, sic fortè dicta, quod malis circa ungues medeatur, ex *παρά* ad, vel, juxta & *ὄνυξ* unguis, quasi ad unguem. A. Felon, Whit low, Whit-low grass.

PARONYCHIA, PANARIUM, PANARITIUM, si-
ve REDUVIA, est inflammatio subcutanea in apice digi-
ti manus, in periosteo vel unguis radice hærens, quæ pri-
mo vix exterius conspicitur, dolore nihilominus acerrimo,
qui vigilias molestas facit, cum ardore & pulsatione:
sed tumore penè nullo in principio, aut rubore manifesto;
tertio autem vel quarto die, cum tumor, tum inflammatio
exterius elucet, & sæpè ad manum vel humerum usque
extenduntur. Originem habet ex quacunque causâ has
partes inflammare, tum ex acri, & corro-
dente humore, tendines, nervos, periosteum, imò os ip-
sum corrodere valente, ex *παρά* juxta, & *ὄνυξ* unguis. Lat.
Panaritium. B. *Pyd-nagel / de vpt / woym / ziekte*
zonder naam. G. Finger wurm, grippeln, das böse
ding, nagel-geschwær. Gall. *Paronichie*, *Panaris*. A. A
felon, or whitlow.

PAROPIÆ, sunt anguli oculorum minores, tempora
versus spectantes, ex *παρά* juxta, & *ὀπτομαι* video. Vide
Canthus.

PAROPTOSIS, antiqua quædam adustionis species est,
quæ in variis morbis usu veniebat: item significat sudor-
is provocationem in balneo sicco cum prunis ardentibus
à *παραπτάω* aduro. B. *Brandig / drooge stoving*.

PAROTIDES, sunt glandulæ duæ post aures sitæ, oc-
cupantes foveam inter processum mammillarem, condy-
loidem & os jugale factam, quæ ab carotidibus externis
sanguinem accipientes, salivam in magna copia conficiunt,
eam communi ductui infundunt, qui circa tertium dentem
molarem superiorem perforando muscolum buccinatorem
in os hiat. Item tumores glandulis, post aures, contin-
gentes, ex *παρά* pone, juxta, & *ἦ*, auris. B. *Oorklieren /*
gezwollen achter 't oor. G. Die Ohren druesen, harte
beutzel, geschwulst hinter den ohren. Gall. *Parotides*. A.
A swelling behinde ones eares.

PAROXYSMUS, est pars periodi morborum, quâ in-
tenduntur & exacerbantur: estque vel ordinatus, qui cer-
tis temporibus intensiōis affligit, ut in febris tertiana, vel
inordinatus, qui nullum certum intensiōis tempus obser-
vat;

vat; sed nunc hoc, nunc illo die redit; nunc citius, nunc tardius infestat, ut in febre erratica. Vocatur & *Periodus*, *Accessio* Celso, *Exacerbatio* & *Invasio*, aliis Παροξυσμός, Εισβολή Gal. Ἀΐσις Arist. cujus ipsius initium Ἀρχή & Ἐπασημασία Galeno dicitur, à Παροξύνω exacerbo. B. *Anbal/ overbal/ verheffinge*. G. Entzuendung, der anstosß, anfall. Gall. *Accès, Paroxysme*. A. Fitte of the disease

PARS, est corpus toti cohærens, communique vitâ conjunctum, actionibusque perficiendis comparatum. Partes dicuntur sensibiles, spermaticæ, & sanguineæ: similes & dissimiles; organicæ vel inorganicæ; principales & ministræ; continentes & contentæ &c. Gr. Μέρος & Μοῖρα. B. *Gen deel*. G. Ein theil. Gall. *Partie*. A. Part.

PARTHENIS & PARTHENIUM, est planta cujus nomen variis imponitur herbis: sic appellatur, quod morbis uterinis mulierum, præsertim virginum, medeatur: sic vocatur *Matricaria*, & *Artemisia*. παρθένος enim virgo est, in specie aliquando camomilla fœtida est *Fuschio*, quod vocat *Amaracum*, *Solis oculum*, *Millefolium*: Thuticis *Canta* est; officinis & Herbariis *Cotyla fœtida* est, vide *Cotyla*.

PARTUS, est fœtus maturi in lucem editio, in parto ordinario fœtus membranis ruptis, caput antrorsum vertit, eoque versùs uteri collum inclinatò, egressum conatur, solito more fœtus mense nono excluditur, partus non fit absque motu convulsivo musculorum abdominis, dorsi, Diaphragmatis & aliarum partium: imò etiam non sine dolore, anxietate & molestia, mereturque sane morbis accenseri convullivis. Gr. Τόκος, Τέξις, Κήρυα. B. *De baring*. Sumitur & pro ipso fœtu. B. *De vugt*. G. *Gebung*, *geburt*, *frucht*. Gall. *Le Fruit*. A. *Delivreance*. G. *Kinds-nœth*, in kinder nœthen arbeiten. Gall. *l'Accouchement, Travail, Delivrance*. A. Child Bearing.

PARTUS CÆSAREUS, est, quando infantes in difficili partu, ex abdomine & utero excinduntur, vivente vel mortuâ matre. *Scipionem Africanum* primò ex utero sectum testatur antiquitas, adhuc superstitè matre; idem de *Manlio* aliisque creditur, undè omnes Romani Cæsares nomen accepisse vulgò creduntur, quia ex eadem familia erant.

*Qui Caesaris nomen sit sortitus,
E Matris Casum fuisse utero.*

B. De Keizerlyke sneede. G. Der Kayserliche schnit. Gall. *Section ou Operation Cefarienne.* A. The Imperial cutting.

PARTUS DIFFICILIS, idem quod *Dystocia*.

PARVIVISCERULUS, Gr. *σπλαγχνος*, est, qui parva viscera habet, & nonnunquam prava. **B. Klein ban ingewanden.**

PARYLIS, est inflammatio, putredo, aut excrescentia, juxta gingivas, ex *παρὰ* juxta, & *ἔλον* gingiva.

PASMA, idem quod *Diapasma*.

PASSA, & PASSULA UVA, est uva ficca solem passa.

PASSERINA, est Alpinis species, sic dicta, quia pasceres hanc herbam gaudent.

PASSIO, idem quod *Pathema*.

PASSIO BOVINA, vide *Phthiriasis*.

PASTA REGIA, idem *Martius panis*.

PASTILLUM, est pomum odoriferum, fit ex odoratis pulveribus, qui ceram, styrace liquidam, Balsamo indico, Tragacantho cum tantula terebinthinæ excipiuntur, & in globum formantur: usus est ut gratus odor concilietur, fumitur aliquando pro trochisco. **B. Een ruikbal.** G. Ruech kieglein. Gall. *Pastille.* A. Pomander Balles.

PASTINACA, est planta, quæ habet caulem crassum, firmum, striatum, vacuum, ramosum: folia ampla, villosa, in margine dentata, pinnata, ex aliis sat crassis, & costa magna sustentata composita, saporis grati & aromatici: flos est luteus, rosaceus: radices sunt crassæ, carnosæ, longæ, esculentæ, exterius flavo-fuscæ, vel dilutius flavescentes, intus albicantes: semina sunt parva, ovata, margine donata, per maturitatem sacculum deponentia: ejus nomen à pascendo dictum videtur; alit enim corpus & Venerem excitat, vel quod sponte in agris nascatur, eaque plebs sæpissimè depascatur: vel quod pastinum habeat, & ibidem referat radix (pastinum est ferramentum bifurcum, quo semina panguntur, & pastinaca vulgaris tale ferramentum unica furca refert: sic & piscis pastinaca, à tela pastino simili nomen accepit) certè postulat ratio ut pastinaca eodem modo dicatur. Gr. *σταφυλίνος*. **B. Pastinakken / pinsternakelen / witte wortelen.**

len. G. Pastenach, weisse ruben. Gall. *Panais*, *Pastenade*.
A. Parsneps.

PATELLA, idem quod *Mola*, *Genu*.

PATHEMA, est omnis passio, morbus, seu affectus præter ordinem, quo corpus nostrum laborat; Gr. πάθος & πάθημα, παθήματα τῆς ψυχῆς, sunt animi affectus, à πάχω patior. B. *Uedinge* / *beweginge des gemoeds*. G. Bewegung des gemuehs. Gall. *Affection*, *Disposition*, *Passion*. Ita quoque A.

PATHTICUS, est nervus quarti paris intra cranium: quarto pari apud *Willisium*, & octavo apud *Fallopium* accensetur, hic cranium egressus per foramen tertium magnum oblongum, videtur totus impendi in musculum Trochlearem oculi, à πάχω patior. B. *De lpdende zenuw*. G. Die leidende spannader. Gall. *Le Nerf Pathetique*. A. The pathetick nerf.

PATHOGNOMONICUM, est signum proprium inseparabile, quod soli & omni convenit, ejusque essentiam indicat, quod etiam à principio ad finem durat: ut in pleuritide vera, semper adest febris continua, respiratio molesta, lateris dolor punctorius & tussis, ex πάθος affectus, & γινώσκω cognosco. B. *Een eigen teiken*. Gall. *Signe Pathognomonique*.

PATHOLOGIA, est pars Medicinæ, docens morbos corporis nostri, morborum differentias, eorumque causas unde oriantur, & effecta quæ in corpore præstent, ex πάθος affectus, & λέγω dico, narro. B. *Verhaal der ongezondheid*.

PATIOS, idem quod *Pathema*.

PATIENTIA, est corrupta vox ex *Lapathum*; si enim auferatur *La*, manet *Pathum*, ut patientiæ nomen resultare videatur.

PATIENTIÆ MUSCULUS, idem quod *Levator Scapulae*.

PECHIAGRA, est arthritis circa articulationem cubiti, ex πῆχος cubitus & ἀγέλω capio. Vide *Arthritis*.

PECTEN VENERIS, ACULA, Gr. Σκάνδιξ, est species Chærefolii sylvestris: dicitur quod ejus seminum thecæ vel pecten referant, vel si singuli dentes sumantur, acui similes sint. B. *Paalde kerbel*. G. Wilde mohren. A. Pinkenelde, storkes-bill, wild chervil.

PECTI-

PECTINÆUS, musculus vide *Lividus*.

PECTINIS Os, idem quod *Os Pubis*.

PECTORALIA, seu BECHICA, sunt medicamenta, quæ agunt vel attenuando, vel incrassando & leniendo, ut ea quæ pulmonibus hærent & tussim excitant, ad expectorandum apta reddantur. Gr. Βηχικά. B. *Bozsmidde-ien*. Gall. *Remedes pectoraux*.

PECTORALIS MUSCULUS, duo sic vocati sunt muscoli, alter est *Pectoralis major*, alter est *Pectoralis minor*. *Major* oritur à facie exteriori omnium costarum verarum & claviculæ, & inferitur ad latitudinem quatuor digitorum infra caput ossis humeri spinæ exteriori ejusdem, hujus musculi tendo duplicatur, & quasi intorquetur ut in tam parvo loco tot fibræ tendinosæ implantari possint, aliquæ etiam ejus fibræ carnosæ confunduntur cum deltoide, functio hujus musculi est Humerum ad pectus adducere. *Minor* oritur à facie externa 2. 3. 4. 5. costæ dentatis productionibus circum circa ubi costæ cartilaginibus sterni junguntur, & inferitur processui coracoidæ scapulæ, hinc anteriorem & superiorem scapulæ partem versùs inferiora & anteriora flectit B. *De bozstspier*. G. Der brust-mausz. Gall. *Muscle Pectoral*. A. The Muscle of the breast.

PECTORIS Os, vide *Sternum*.

PECTUS, Gr. Στήθος, Θάραξ, est pars thoracis anterior, quæ sub juguli clavicula est usque ad diaphragmatis regionem extensa, cujus posterior pars *Dorsum* appellatur. B. *De bozst*. G. Die brust. Gall. *La Poitrine*. A. Breast.

PEDAMENTA, sunt, quibus stat recta vinea, hoc est, quibus veluti pedibus nititur. Nominantur quoque *Pedamina*.

PEDICULARIA, & PEDICULARIS, dicitur *Staphis agria*, sic dicitur, quòd pediculos necet.

PEDICULARIS, est planta, quæ habet folia crispata instar cristæ galli & crenata; caules angulosos, debiles, excavatos, partim repentes, partim rectos: flores sunt monopetali, personati, bilabiati, labio superiori galeato, in inferiori trifido, coloris purpurei, aut rubicundi, aut albi; post florem sequitur capsula compressa, acuta, ferè ovalis, inter duo folia latens, & diffiliens in duas partes, plurimis seminibus compressis & nigricantibus & figuram

renum referentibus factus ; radix est digiti minimi crassitie, aspera, alba, in multas crassas fibras divisa, saporis amari : hæc planta crescit in pratis & in locis humidis. Gall. *Pediculaire des prez.* Ab effectu nomen habet, si enim à pecoribus, ut fertur, inter cætera pabula devorata fuerit, pediculorum ingentem copiam procreat. Gr. *Ἀλεκτρολόφος* ceu crista galli censetur, cui folia similia gallinaceæ cristæ sunt, imò ob florum congeriem, multiplicis & densæ gallinacei cristæ modo fastigiatam, sic posteriores dici putant : aliqui *Fistulariam* nominant quòd ad fistulas & sinuosa ulcera utilis esse credatur. Vide *Alectorolophos*.

PEDICULARIS MORBUS, idem quod *Phthiriasis*.

PEDICULUS, idem est quod *Petiolus*, quo nempè folium, fructus aut flos dependet. B. *De steel.* Gall. *La Queue.*

PEDICULUS, est insectum homini præsertim infestum. B. *En lups.* G. Laus. Gall. *Un Pous.* A. The Louse.

PEDICULUS ELEPHANTIS, est *Anacardus*, sic ob magnitudinem, & fortasse ob analogiam ita appellatur.

PEDILUVIUM, est balnei species, lavandis pedibus utilis, uti ipso vocis sono liquet. B. *En voet-bad.* G. Ein fusz bad. Gall. *Bain pour les pieds.* A. A. Footh bath.

PEDIUM, idem quod *Planta pedis*.

PEDRA DE COBRA, est lapis ovalis figuræ, ex uno latere planus, ex altero gibbosus, coloris fusci & splendentis, poris aliquot interspersus, reperiendus in serpente indico coronato, diademate seu conspicio insignito, cujus virtus est alexicaca cum applicatur serpentum moribus. Ita dictus lapis, vocabulo à Lusitanis imposito, adversus viperarum morsus præstat auxilium, externè applicatus. In serpente, dicit Cl. *Kempferus*, quod vulgò credunt, non invenitur, sed arte secretà fabricatur à Brahmenis. Pro dextro & felici usu, oportet adesse geminos, ut cum primus veneno saturatus vulnuscule decidit, alter surrogari illicò in locum possit ; hinc geminos habere debent indigenæ ; quos cum gossypio capsulæ inclusos probè asservant : loquitur idem laudatus Autor de alia ophitide, quam possidebat, instar silicis durissima, ponderosaque, uncialis longitudinis, figuræ quodammodo tornatilis, & quasi ex annulis compactæ ; quales inveniri

in

in capitibus maximorum serpentum credulus persuadetur vulgus : ille verò Autor apophysin alius petrae , vel in ipsa petra molliori genitam judicat , velut lapides bufonius , aëtites , lyncius , oculus catti , glosso petra , & si quos alios vulgi error transcribit ex animalibus. Fidem ipsi fecit collis petrosus , quem bidui itinere ab Isphahano urbe offendit , cujus sabulum ex petra dissolutum , innumeros exhibebat variae figurae bufonios & judaicos , quibus vel plaustrum impleviscet. Quo ipso fertur , ut istis lapidibus nihil efficaciae inesse credat , nisi quam actuali frigiditate sua , vel absorbendo praestant.

PEDRA DE PORCO , est lapis quadrupedis Histricis dicti , constans ex tomento , fibrillis , & materia friabili , subrussa , amaricante , & desoris quibusdam in partibus , cetaceis , & subnigris quasi unguibus coopertus , substantiae solubilis facile , ad linguae contactum summe & illico amaricans , ejus vis sudorifera est insignis. Dicitur etiam lapis Hystricinus : juxta Doctiss. *Kämpferum* , coagulum est biliosum , rotundum , satis compactum , ut plurimum nucis myristicae vel juglandis magnitudine , leve , coloris rufi , substantiae quodammodo unguinosae , saporis subtilissime amarescentis. Reperitur in vesicula biliaria hystricum terrae Malaicae. Hoc coagulum bovino longè sui pretio ac virtutibus antecellere dicit , pro ut Bezoar Orientalis occidentali dicto vel aurum cupro praestat. Rarius generari accidit , quod ipsum inprimis , praeter eximias & praesentissimas facultates , pretium ejus extollit , ut in ditiorum duntaxat & principum nigritarum manibus versetur , qui illud sphaeris aureis argenteisque armari curant , adnexâ ex eodem metallo catenulâ , cujus adminiculo tractari valeat : usus ejus est , ut suspendatur per horas aliquot , vel unâ alterâque vice agitetur in haustu aquae communis , quam , vix grani pondere imminutus , amarore imbuit : haustus , ita praeparatus , habetur summe cordialis & alexipharmacus , tum in ictero , febribus putridis , malignisque , & in quibuscunque viscerum obstructionibus medicamentum efficacissimum ; addamus & mirabilissimum qui tot & tam oppositos effectus valet producere inprimis si illi major , quam fides medica adhibeatur.

PEGANUM , vide *Ruta*.

PELECANATIO CHYMICA , idem quod *Circulatio Chymica*.

Sf 5

PE-

PELADA, sic vocatur species capillorum defluviū, præsertim ex morbo gallico oriundi.

PELICANUS, est instrumentum Chirurgicum, dentibus evellendis destinatum, forfex est rostro incurvato, dentibusque intus, melioris apprehensionis gratiâ, munito. Item Instrumentum est Chymicum circulatorium dictum à figura pelicani rostro pectus suum fodientis nuncupatum, amplo ventre sensim in angustius collum vergente, quod retortum & recurvum os rursùm in ventrem immittit. Hoc vas in fundo canalem, per quem liquor infunditur, habet, qui, liquore infuso, hermetico sigillo occluditur, & calori admovetur. B. *Gen Pellicaan.* G. Ein Pelican. Gall. *Pellican.* A. Idem.

PELICANATIO, vide *Pelecanatio*.

PELIDNUS, est color faciëi plumbeus & lividus, Melancholicis frequens, à πῆλον niger, fuscus. B. *Lootberwige colcur.*

PELLICULA, idem quod *Membrana* vel *Tunica*.

PELLIS, cutis est brutorum, pilis aut lana necdum orbata, alias si præparationem subiisset corium appellaretur. B. *De huid / vel.* G. Die haut, fell. Gall. *La Peau.* A. The SPin, Hide.

PELTALIS CARTILAGO, idem quod *Enssiformis Cartilago*.

PELVIS, est locus ille in ventre imo, quo vesica & uterus, continetur, & circumscribitur ossibus ilium, coxendicis, pubis, & osse sacro; in mulieribus hæc ossa magis à se invicem distant, & tenuiora sunt quàm in viris, præsertim ossa pubis, ut sic cavitatem pelvis, & angulum inter ossa pubis & Ischii, majorem efficiant, pro fætûs commodiori gestatione, faciliorique in partu exclusione. B. *Het bekken.* G. Das becken. Gall. *Le Bassin.* A. A. Basen.

PELVIS AURIUM, vide *Cochlea*.

PELVIS CEREBRI, vide *Choana*.

PELVIS RENUM, est receptaculum membranaceum in utroque rene, quod urinam ex duodecim papillis recipit, & in ureteres effundit. B. *Het nierbekken.* G. Das Nierenbecken. Gall. *Bassin des reins.* A. Basen of the Kidney.

PEMPHINGODES FEBRIS, est, quæ ob caloris intensiorem pustulas & bullulas, producit: aliis placet febrem

brem esse ventosam & flatuosam, seu *Ampullosam*, ex *πέμφις* flatus, bulla, pustula, & *ἰδῶ* forma.

Pemptæos, Quintana dicitur febris intermittens, quinto quoque die recrudescent. Sed an detur, in praxi mea necdum observare licuit, à *μήμητη* quinta. B. *De vpsfendaagse koozgs*.

Penicillus, est instrumentum Chirurgicum ex pilis aut linteo carpto accommodatum, eluendisq; ulceribus aliisque medelis destinatum. Gr. *κερκίσκος*. B. *Penquastjen*. G. Ein pinsel. Gall. *Brosse*, *Pinceau*. A. A Pencil.

Penicilla, idem quod *Turundula*.

Penidium, est sacchari clarificati, & depurati species, quæ in bacillos arte redigitur. B. *Penpn-suiker*. G. Peny-sucker. Gall. *Penide ou Eспенide*.

Penis, *Muto*, *Bolis*, *Colis*, *Veretrum* Suetonio: *Fascinus Virilis* Arnobio, *Caulis* Lucillo, *Nervus* Juvenali, *Tentum* Catullo, *Verbus*, *Virile*: *Virile membrum* Cic. *Scapus* Virgil. *Membrum genitale*, *Cercolipa* Catull. & *Sicula*, à *Sica*. *Mentula*, *Virga*, *Priapus*; *Hasta*, *cauda salax*, *Σάβη*, *Πέος*, *Ἀναγκαῖον* Artemidoro, *Σάκκιον* Cratino, *Ταῦρος* Suid. *Δίμας* Plat. in comm. *Ἐμβόλον*, *Βάλανος*, Aristoph. *Ἐρέβινθος*, *Οὐρά* Eupolidi, *Μύκης*, *Σῖν*, *Στήμα*, *Τύλος*, *Κάπρος*, *Ἀιδώς* Hom. *κωλή* Aristoph. *Φλέψ Γορίμη* Epigr. quasi genitalis vena. *Ροδανιά*, *Ψωλή*, *Κοώνη* in oraculo quodam. *Πασθή* Xenoph. *Κριθῆ*, *Νεῦρον*, *Τρίμβολον*, *Υοά*, *Κορκέτης*, *Ἀνδρεία* Artem. Est membrum virile, quod constat ex duobus corporibus nervosis, urethra, glande, cute, præputio &c. B. *De mannelphe roede*. G. Das mænliche glied. Gall. *Verge*, *le Membre Viril*. A. A Mans yard.

Penis Cerebri, idem quod *Conarium* seu *Glandula Pinealis*.

Penis Muliebris, idem quod *Clitoris*.

Pensilis Verruca, vide in *Verruca*.

Pentacula, seu **Periapta**, sunt signa, figilla & delineamenta admirandis & incognitis aliquando literis & characteribus implicata, quæ collo appensa creduntur à malignis spiritibus. Et quovis fascino præservare. Idem quod *Periamma*.

Pentadactylon, vide *Palma Christi*, ex *πέντε* quinque, & *δάκτυλος* digitus.

PEN.

PENTAMYRON, est unguentum ex quinque ingredientibus compositum: constat enim ex styrace, mastiche, opobalsamo, cera & unguento nardino, ex πέντε quinque, & μύρον unguentum.

PENTAPHARMACUM, non tantum est medicamentum ex quinque constans medicamentis, verum etiam ex quinque alimentis, ex πέντε quinque, & φάρμακον Remedium.

PENTAPHYLLUM, est *Quinque Folium*, quia quinque folia habet, unico insistentia petiolo, ex πέντε quinque, & φύλλον folium. B. *Dpf-vinger-kruid*. G. Fuenfinger-kraut, fuenf-blad. Gall. *Quinte feuille*. A. Cink foyl, five finger grass, five leaved grass.

PENTAPLEURUM, est *Plantago minor*, *quinque nervia* dicta, eo quod ejus folia costis quinque tanquam nervis distincta sunt, ex πέντε quinque & πλευραι costæ. Vide *Plantago*.

PENTATHETON, est emplastrum ad collisa, vibices flagellorum & cutim excoriatam destinatum, ex πέντε quinque, & τίθημι pono, quasi diceret ex quinque rebus compositum.

PEPANSIS, est vitiat, corruptique humoris in convenientiorem sanitatis statum deductio, à πεπαινω excoquo.

PEPASMUS, Vide *Coctio*.

PEPASTICUM, est medicamentum mitigans, & cruda concoquens, à πεπαινω excoquo. Gall. *Digestif*.

PEPLION, PEPLIS & PEPLUS, est *Elulæ* species: sic nominatur, quod ramulorum ambitu, & quasi rotundo amictu velum efformet ac tellurem operiat: peplus enim sive peplum, sindon est, sive vestis prætenuis, propriè mulierum, vel nomen πῆπλος accepit, ob purpuream foliorum superficiem sive xerampelinam, quæ huic in vinetis nascenti, & peplidi in maritimis sabuletis degenti, ut plurimum inest. Interdum ob colorem flammeum *Flammeolam* vocant. B. *Quibels-melk*. G. Teufeltz-milch. Gall. *Reveille matin des Vignes*. A. Devils-milk, Petty Spurge.

PEPO, est planta, quæ habet caules sarmentosos, crassos, repentes, in longum & latum se extendentes, cum capreolis vicinis plantis vel lignis adhærentes: folia sunt ampla, magna, incisa, dura, aspera, dentata, coloris viridis,

ridis, subfusci, splendentia, caulibus longis, duris, aut spinosis adhærentia : flores sunt monopetali, campaniformes, lanuginosi, aliquantulum odorantes : flori succedit fructus oblongus vel rotundus, carnosus, corticem durum, & quasi lignosum habens, trifariam divisus, fætus feminibus planis, oblongis, annulo quodam cinctis, quæ habent sub cortice amygdalam albam dulcem, & gratam : hæc planta in hortis colitur. Gr. *πίπῳ*, à *πίπτω* coquo, vel à *πιπείσθαι* maturescere, est Melonum species, quæ mitis est & tenera, ac maturitate nactâ, facile flaccescit. B. *Pompoen* / *pepoen*. G. Plutzeh, pfeben. Gall. *Citrouille*, *Pepon*. A. Pompion Gourde.

PEPSIS, est coctio, sive actio ventriculi, Intestino-
rum, salivæ, liquoris gastrici, pancreatici, & bilis in ci-
bos assumptos, quâ acquirere incipiunt naturam à sua prio-
ri diversam, & similem ac corporis in quo continentur,
& attenuantur, subiguntur, miscentur, ut cum modo
dictis liquoribus in bonum chylum redacti per lactea va-
sa transire possint à *πίπτω* coquo. Vide *Coctio* & *Fermen-
tatio*.

PERACUTISSIMUS MORBUS, vide *Acutus Morbus*.

PERACUTUS, vide *Acutus*.

PERCIPIOLUM, est Medicamentum ad Morbum
comprobatum. B. *En geprobeert middel*. G. Ein pro-
biert artzney. Gall. *Remede éprouvé, expérimenté*.

PERCOLATIO, est, quando liquor turbidus per pan-
num linteum, chartam, pannum laneum &c. transmitti-
tur, ut mundior reddatur. B. *En doozpging* / *doorz-
kleinsing*. G. Das durchseigen. Gall. *L'Action de faire cou-
ler une liqueur, pour la rendre plus claire*. A. Straining.

PERDICUM, est planta, sic dicta, quod perdices se
ad id voluent, terramque suffodiant. Vide *Helxine*.

PERETERION, est Modiolus vel Terebellum rectum
& acutum, à *περάω* transfodio. B. *En boortuig*. G. Ein
trepan, boehrlein. Gall. *Trepan*. A. Borer.

PERFECTA CRISIS, vide *Crisis*.

PERFOLIATA, est planta, quæ caulem habet tenuem,
firmum, striatum, nodosum, ramosum, saporis aliquan-
tulum aromatici : folia simplicia, alternatim disposita,
ovalia, vel ferè circularia, dilutè virentia, sapore olera-
ceo sed fervidiore : flores in summitate ramorum nascun-
tur

tur parvi, in umbellas flavas dispositi, singula ex quinque foliis componitur, in orbem positis: radix ut minimi digiti crassa, simplex, lignosa, alba: semina longa, striata nigricantia. Dicitur, quia folia circa caulem sese ita comprehendunt, ac si essent mutuo coalita, ut vaccariæ, brassicæ &c. species quædam. B. *Deur wasch / deur-blad*. G. Durch-wachs, bruch-wurts. Gall. *Perce-feuille*. A. Thorow-pape, Thorow-Teasel.

PERFORANS MUSCULUS, perforato musculo substernitur *Perforans*, qui superiori cubiti, radiique parti adnatus, tendine quadripartito priorem perforans, in tertium usque excurrit articulum. Unde hos duos musculos, ex pluribus suorum generum simplicibus constitutos esse censendum est. Vaginis includuntur, præter quæ ex carpi armilla erumpit, membranaceo cartilagineis, unumquodque circa internodium semicirculari obductis ligamentulo. Emittunt prætereâ vaginæ hæ varias emissiones atque vincula, & digitos cum perforatore flectunt. Ita ut manus, sic & pes suum perforantem obtinuit. Supernæ tibiæ, ut & tibiæ ex parte ossis extremitati posterius alligatus in quatuor inferius dissectus tendines, tertiis affigitur digitorum ossiculorum integumentis, perforat hic ut prior tendines muscoli perforati. B. *De dooꝝborende spier*. G. Der durchbohrende mauß. Gall. *Muscle Perforant communement le Profond*. A. The perforating Muscle.

PERFORATA, est Hyperici species, cujus folia plurimis punctis videntur pertusa. Gall. *Mille-pertuis*.

PERFORATUS MUSCULUS, prior Musculorum digitis adhærens, *Perforatus* dicitur, interno humeri ossis tuberculo alligatus; circa carpum tendines dispergit robustos quatuor, qui propè finem rimâ quâdam perforanti musculo transitum præbente finditur, tandemque digitorum internodio secundo affiguntur, & cum perforante digitos flectit. In pede in planta situs est, superius calcis ossi adnatus; quatuor adhæret articulationibus secundis. Sic & *Coracoideus* etiam *Perforatus* dicitur. B. *De dooꝝgebooꝝde spier*. G. Der durchgeborhte mauß. Gall. *Muscle Perforé communement le sublime*. A. The perforated muscle.

PERIAMMA, *Periapton*, *Amuletum*, *Xenechton*, medicamentum est quod de collo suspensum morbum arcere cre-

creditur, ac præcipuè pestem, ex περιπτω circumverto. B. *Ein Halsdracht*. G. Das man anhencke an halfz oder arm. Gall. *Un Amulet*. A. An amulet.

PERIANTHIUM, five Calix, id est, circumvolutum flori integumentum, quod partim pro basi & fulcimento, partim pro tegmine erupturis deinceps petalis & staminibus inservit, pro quorum vario exortu variæ magnitudinis & figuræ deprehenditur, estque vel *Μαρόφυλλον* ut in Quinquefolio, *Fragaria*, *Caryophyllata*, *Filipendula*, & similibus; vel *Διφυλλον* ut in *Papavere*, vel *Τριφυλλον*, ut in *Chelidonio minore*, vel *Τετραφυλλον*, ut in *Bursa Pastoris* non raro observatur, vel *πενταφυλλον* & *Εξαφύλλον*, ut in *Ranunculo*: imò quandoque in sedecim & ultra solvitur folia, quæ iterum in summitatibus vel levioribus vel profundioribus gaudent segmentis, & copiosis interdum pilis, fungis & spinis operiuntur, ut in *Rubis*, *Rosis*, & similibus apparet, angulare enim calicis foliolum tenui capillitio obductum laterales profert appendices, quarum extremitates rubicundis fungis liquidum quoddam fundentibus terminantur.

PERIAPTUM, vide *Periamma*.

PERICARDIUM, *Involucrum*, *Capsula*, *Bursa*, *Scrotum* seu *Sacculus Membranaceus Cordis*, est involucrum membranaceum, quo totum cor investitur, & in quo liberè hæret, quod ex glandulis vel ipsi, vel cordis basi insidentibus accipit perpetuò humidum aliquod tenuissimum, pingue, exhalans spontè, quodque perpetuò iterum absorbetur, & inservit humectando & flexiles tenendo fibras Cordis, duplici constat membrana, quarum exterior communis cum mediastino, interior propria, lubrica est, cum tunicis majorum vasorum continua. Ex περι *circum*, & *καρδία* cor. B. *Herte zakje* / *herte beurgje*. G. *Hertz-bandel*, *hertz-hauszlein*, vel *tæschlein*. Gall. *Pericarde*, *l'Envelope du Cœur*. A. The purse of the Heart.

PERICARPIUM, illud est, quod semen vel fructum ambit, in quibusdam edule est, ut in pomis, pyris, in aliis non, ut in nucibus, castaneis, &c. dicitur & *Folliculus*, & *Siliqua*. B. *Peele* / *peule*. G. Die huelsen, darinnen der samen fleckt. Gall. *La Gousse ou l'Envelope*. A. The Huske of seed.

PERICHOLUS, est præter modum biliosus, ex περι valdè, & *χολη* bilis.

PE-

PERICLYMENUM, est *Caprifolium*, cujus nomine & alii frutices scandentes, & circumvolventes vocantur, a περικλύω circumvolvo : nam circumvolvendo ad se vicinas arbores aut frutices vocatur. Vide *Caprifolium*.

PERICRANIUM, est membrana, periosteo cranii super inducta, ab aliis ipsum periostrum cranii dicitur pericranium, ex περι circum, & κράνον caput. B. *Het pan-
vlies*. G. Das hirnhäutlein. Gall. *Pericrane*. A. The car-
nous membrane of the Skull of the head; or the Hairy-
scalp.

PERINÆUM, seu INTERFEMINEUM, est futura illa ligamentosa inter anum & Scrotum, quam *Aristophanes* Κοχώνην videtur dixisse, & Πωγαῖον. *Archippus* Περοχώνην locum sub pudendo, inter femora & nates medium, uti cum *Polluce* sentit *Aristoph. Scholiast.* B. *De bil-naad/
naad-sleuf*. G. Der ars-nath. Gall. *Perinée*, *Rhaphé*, *Pe-
riné*. A. The Buttocksfuture.

PERINYCTIDES, sunt papulae, pustulae & tubercula papulis similia.

PERIODUS MORBORUM, est tempus in morbis intermittentibus ex intensione & intermissione constans, ex περι circum, & ὁδόν iter facio.

PERIODUS SANGUINIS, seu CIRCULATIO, & CYCLOPHORIA, est continua sanguinis per totum corpus circumgyratio. Hæc est duplex, vel est in *Adulto*, vel in *Fætu* : in *Adulto*, sanguis omnis in venam vacam redux influit in sinum venosum ante dextram auriculam, inde impellitur in auriculam dextram cordis, hinc in cordis ventriculum dextrum, ex quo vi magnâ impellitur in arteriam pulmonalem, cum qua minima omnia loca pulmonis perfluit, & intrat venas pulmonales quæ ante auriculam sinistram in unum saccum quoque desinunt, ex hoc sacco pellitur in auriculam sinistram, inde in ventriculum cordis sinistram, ex hoc iterum in arteriam magnam, quæ cum dispergatur ad omnia corporis viscera & loca, nullo excepto, sanguinem quoque ad omnes partes circumvehit; desinit autem vel immediate quævis arteria in venam, vel mediante cellula (ut in pene Virili &c.) Hinc sanguis ex Arteriolarum finibus infunditur initiis Venarum, quæ omnes confluunt in venam cavam superiorem, inferiorem, & azygon, quæ conjunguntur in sinum

hum venosum ante auriculam dextram, soletque hoc circuitu sanguis continuo ferri : verum in *Fætu* magna intercedit differentia ob placenta Uterina vasa, canalem venosum in Hepate, canalem arteriosum ex Arteria pulmonali in Aortam hiantem, & foramen ovale, quæ cuncta percolantur in fætu; & in adulto concreverunt; hanc circulationis differentiam vide in Anatomicis, ex *περι* circum & *ἄνω* iter facio. B. *De omloop des bloeds*. G. *Umgang des bluts*. Gall. *Circulation du Sang*. A. *Circulation of the blood*.

PERIOSTEUM, est membrana tenuis, ossa, paucis exceptis, immediate investiens, ex *περι* circum, & *ὀστος* os. B. *Het been-blies*. G. *Das häutlein der beine*. Gall. *Periofte*, *Membrane des Os*. A. A Nervous membrane covering the bones.

PERIPHERIA, est corporis vel alicujus visceris ambitus aut circumferentia, à *περιφέρω* circumfero. B. *De omtrck*. G. *Der umfang*. Gall. *Circonference*. A. The roundnes of any body.

PERIPLOCA, sive APOCYMUM, est planta, quæ habet caules longos, lignosos, flexiles, nodosos, rubicundos, repentes, scandentes, & arbores vicinas amplectentes : folia sibi invicem opposita, ampla, oblonga, venosa, acuta : flores sunt rotati, monopetali, quinquifidi, villosi, tamen sine lanugine : radix est fibrosa, repens : reliqua ut in Apocyño scandente : hæc planta succum lacteum in magna copia dat, & crescit in sylvis : est Convolvuli species sic vocatur quia circumvolvitur & implicat cæteras herbas, à *περι* circum, & *πλικο* plico, necto, texo. A. Dogs-bane.

PERIPHIMOSIS, vide *Phimosis*.

PERIPNEUMONIA, est vasorum arteriosorum pulmonalium, tum arteriæ pulmonalis, tum bronchialis inflammatio, cum febris acuta, respirandi difficultate, tussi, & dolore gravativo, rubore omnium partium faciei, pulsu exili, molli & omni modo inæquali, & maxima anxietate conjuncta : distinguitur ab autoribus in *Veram* & *Notham*. *Vera* oritur ex sanguine phlogistico, *Notha* ex sanguine pituitoso : ex *περι* circum, & *πνευμων* pulmo, à *πνέω* spiro. B. *Gen ontstekinge der longe / longe-zucht*. G. *Lungenfucht*, entzündung der lungen. Gall. *Inflam-*
ma-

mation des Poulmons, Peripneumonie. A. An inflammation vel disease in the Lightes or lungs.

PERISCYPHISUS & PERISCYPHISMUS, est sectionis chirurgicæ genus in sincipite ad calvariam usque, una tribusve lineis.

PERISTALTICUS MOTUS, est vermicularis intestinorum motus, incipiens à pyloro & desinens circa crassiora Intestina, contrahens Intestina perpetuo quasi vermes repentis essent, quo motu mediantibus spiritibus animalibus, excrementa alvina sensim egeruntur & chylus osculis lacteorum impellitur, à περιστέλλω contraho, arcto. B. *Nederwaarts drukkende beweginge / ingewands beweginge.* Gall. *Mouvement peristaltique.*

PERISTERON, vocatur *Verbena* : Lat. *Columbina*, & *Columbaris*, quia columbæ hujus plantæ præsentia valde delectantur : περιστέρα enim est columba, dicitur etiam ἱερὰ βοτάνη, sive *Sacra Herba*, quod ea olim apud Romanos domus purgabatur, familia lustrabatur, Jovis mensam ad sacrificium & epulas verrebant, & sacrales in sacris legationibus illa coronabantur; vel quod in expiationibus suspensa & alligata mirè utilis sit. *Sagminalis* etiam vocatur, quod inter sagmina, hoc est, gramina ex loco sacro, præsertim arce Capitolii, cum sua terra evulsa, primum hæc honorem haberet. Vide *Verbena*.

PERISTROMATA, sunt stragula, quibus ægri solent insterni. Item, tunicæ visceribus circumjectæ, ex περιστροφῶν circumsterno.

PERISYSTOLE, est tempus quietis inter Systolen & Diastolen cordis. B. *De stilstand.*

PERITONÆUM, est membrana tenuis, posita, & lubrica; musculis abdominis transversalibus proxima adhærens, quæ totum abdomen interius, ejusque viscera exterius circumvestit, constat ex tunica velut duplici, innumerisque valis sanguineis, Lymphaticis, & absorbentibus scatet. Arab. *Siphac*, à περιτείνω circumtendo. B. *De Denszack.* G. Die haut, so um alle eingeweide gezogen ist. Gall. *Le Peritoine.* A. The paunchsleece.

PERITTOMA, est excrementum, post humorum coctionem in corpore, relictum. Item reliquiæ morborum à περιτείνω redundo.

PERIZOMA, est cinguli species herniosis præsertim utilis. Vide *Anima*. PER-

PERLA, vide *Margarita*.

PERNIO, Gr. χιμειν, & μάλλη, *Theoni* est tumor rubens, pruriens, dolens, præternaturalis à frigore brumali, præcipuè in pedibus & manibus excitatus, qui tandem in scissuras & ulcerationes terminatur. B. *kast-hielen / winter-hielen / schpt-hielen*. G. Die frost-beulen, das bersten und auffbrechen der erfrorenen fersen. Gall. *Mules aux talons*. A. A kibe or chiblain.

PERONA, five FIBULA, sic dicta, quod tibiæ musculos conjungere videtur; etiam *Sura*, *Canna Minor*, *Focile Minus* &c. est os minus & tenuius tibiæ extrinsecus attentum, ut Radius cubito, undè *Peronæus* tibiæ primus & secundus musculus sic appellatur. Vide *Fibula*. B. *het kuit-been*. G. Das waden-bein, die röhre im untern schenckel. Gall. *Le Peroné*. A. A The ex small bone of the leg.

PERONÆUS, vide *Perona*.

PERPERACUTUS, vide *Acutus*.

PERSEA, est arbor, fortè à regione Persia, quia ibi, ut malus persica in Perside, exitiosa esset, sed ambæ in Ægyptum translatae, mutari & in cibum recipi dicuntur.

PERSICA MALUS, est arbor, cujus rami sunt longi extensi, fragiles: folia oblonga, angusta, acuta, in margine dentata, saporis amari: calix monophyllus in quinque vel sex segmenta profundè sectus, expansus, cavus, intra hunc flos rosaceus, pentapetalus, vel hexapetalus, petalis ex margine calicis cavi interna enatis, & staminibus triginta fecundus: ovarium in imo fundo calicis, instructum tubâ longâ apice globoso, scabro, prædita, fit fructus carnosus, ferè globosus, juxta longitudinem sulcatus, fætus ossiculo profundis scrobiculis exsculptis ornato, in quo nucleus rubicundus, oblongus, plerumque unus, ejus caro est medullosa, vinosa, succulenta, saporis grati, nucleus est compressus, saporis aliquantulum amari sed grati; hæc arbor colitur in hortis, hujus fructus in Persia dicuntur perniciosi, sed in Ægyptum translata, vitiosam vim deponere creditur. Hinc sic fortè appellata, quod ex Perside primum advecta sit. B. *Persik-boom*. G. Pfersich-baum. Gall. *Pecher*. A. Peach-tree.

PERSICARIA, est planta, quæ habet caules rotundos, excavatos, rubicundos, ramosos, nodosos: folia Persicam referentia, aliquando maculata, aliquando non:

T t 2

flores

flores spicati ex alis foliorum supremorum nascuntur, longis pedunculis adhærentes, quinque staminibus donati, coloris purpurei, aliquando albi; calix quadrifidus: ovarium in centro calicis compressum, ovatum vel orbiculare, tuba bifida, fimbriata præditum: semen planum ex ovato acuminatum, nigricans; radix fibrosa; crescit hæc planta in locis aquosis, & habet saporem ad acidum vergentem: sic dici videtur, quod ejus folia persicæ mali videantur æmula. B. *Persik-kruud* / *vloo-kruud*. G. Muecken-kraut, flœh-kraut, wasser-pfeffer. Gall. *Persicaire*. A. Fleabane, ars mart, peach-wort.

PERSICUS IGNIS, denotat morbum causticum & igneæ indolis, estque vel *Anthrax* ipsa vel ei similis. Vide *Anthrax* seu *Carbunculus*, fumitur quoque pro *Gangrena*.

PERSOLATA, est *Bardana*, dicta ob foliorum magnitudinem, quibus si persona faciem tegat, eam à solis calore defendat, idem quod *Personata*.

PERSONATA, & PERSONATIA, Gr. προσωπίς, προσωπίς, Ἀρχαία, est *Lappa* seu *Bardana*, appellata, quod ob foliorum magnitudinem, personæ faciem tegat, atque à solis calore defendat. *Personatia* hac quondam ad personas utebantur, quoties in theatris aliisve locis qui cognosci à populo nollent, egisse quippiam volebant. Vide *Lappa*.

PERSPIRATIO, idem quod *Diaphoresis*.

PERSULTATIO, idem quod *Diapedesis*.

PERVIGILIUM, idem quod *Agrypnia*.

PERVINCA, vide *Clematis Daphnoides*.

PES, Gr. πῦς, fumitur latè pro femore, tibia, & pede ipso. Vel strictè pro pede, qui dividitur in tarsum, metatarsum & quinque digitos. B. *De voet*. G. Ein fusz. Gall. *Un pied*. A. The feet.

PES ANSERINUS, est species Atriplicis: sic dictus quod ejus folia pedem anserinum referant. Gr. *Chenopus*, vide suo loco. B. *Ganzen-voet* / *verkens-dood*. G. Gänsefusz, schweins-todt, seutodt. Gall. *Pied ou Patte d'oye*, mort aux porceaux. A. Goose foote.

PES COLUMBINUS, est Geranii species, ob similitudinem cum pede columbino dictus. B. *Wuiven-voet*. G. Tauben-fusz, scarter-kraut. Gall. *Pied de pigeon*. A. pigeonvel dove foot.

PES

PES CORNICIS, vide *Coronopus*.

PES LEONIS, vide *Alchimilla*.

PES LEPORIS, idem quod *Lagopus*.

PESSARIUM, est medicamentum oblongum, quod adversus varios uteri affectus, in crassioris, longiorisque digiti figuram efformatum, in cervicem ejus immittitur. B. *Steck-pillen / moeder-pillen*. G. Mutter zäpflein. Gall. *Pessaire*. A. Idem.

PESSULUS, idem quod *Pessarium*.

PESSUS, idem quod *Pessarium*.

PESTIS, est morbus epidemicus, contagiosus ex miasmate venenato aëris nimis aculeato, & evecto, primum suscepto, deinde per contagium propagato, ortum ducens, qui occultè & latenter homines plurimos simul subitissimo aggressus, febres validissimas, spirituum extinctiones, cruoris solutiones vel coagulationes, ipsius & partium solidarum fiderationes & *νεκρώσεις* infert, cum apparentia exanthematum, Bubonum aut Anthracum, nec non horrendo aliorum symptomatum apparatu, ægros in vitæ periculum adducit. Gr. *Ποιμὸς*. B. *Die pest / be-smettelike ziekte*. G. Pestilenz. Gall. *Peste, Contagion*. A. The pest or plague.

PETALE, idem quod *Phthiriasis*.

PETALUM, Gr. *πέταλον*, propriè bracteam vel laminam denotat. A Nicandro jam olim translatum est ad foliola florum. Hodie frequentissimo in usu est hic terminus technicus in arte botanica, crebroque audiuntur flores monopetali, dipetali, tripetali, terrapetali, pentapetali, hexapetali, polypetali: de quo consulendi sunt botanicæ artis magistri. G. Die blumenblätter.

PETALOIDES, est urina foliacea aut squammea, ex *πέταλον* folium, squamma, lamina, & *ειδὸς* forma. B. *Schubachtige pis*.

PETASITES, est planta, quæ habet caules plures, crassos, excavatos, lanuginosos: folia initio angusta, acuta: ubi caulis est deciduus, oriuntur folia ampla, fere circularia, aliquantulum in margine incisa, superius virido fusca, inferius lanuginosa & albescencia, pedunculis longis adhærentia, crassis, rotundis, carnosis: radix oblonga, digitum crassa, ramosa, resinosa, foris fusca, albicans, saporis acris, aromatici, amaricantis, odoris fra-

grantis : nomen accepit à foliorum magnitudine , pileum seu petasum referentium. B. *Dokke-bladen / pestilentic-woztel*. G. Pestilentz-wurtz , negen-krafft. Gall. *Chaperonniere, Herbe aux teigneux, Glousteron, Petasite*. A. Butterbur, lagwort.

PETECHIÆ, sive PETECHIALIS, italica vox est, *Pulicaris* dicta, est febris quâ cutis maculis, pulicum morsui similibus, variegatur, derivatur à voce italica *Petechio*, significans variolas purpureas. B. *Peper-hoozn / bluts hoozs*. G. Fleck-fieber, blut flecken. Gall. *Fievre Petechiale*. A. Petechial fever.

PETIA, est linteamentum ex quo sacculi formantur in usum medicum. B. *En zahn*. G. Ein sacklein. Gall. *Sachet*. A. Sachell.

PETIGO, idem quod *Lichen*.

PETROLEUM, seu OLEUM PETRÆ, est liquamen, sive axungia Macrocosmi, pingue, liquidum ex bitumine fuso expressum, tenuissimum, levissimum, graveolens, inflammabile penitus, aquæ fontanæ sæpè innatans, oleo stillatio simillimum, è Petris & saxis effluens. In Italiæ regione Mutinensi stillat candidum & ruffum. In Sicilia fontibus innatat. Apud Mejanum pagum in tractu Parmensi Album est. Babylonicum autem in suo fonte flagrare dicitur, secus Italicum. B. *Steen-olp / peter-olp*. G. Stein-œhl. Gall. *Petrole, ou huile de Petrole*. A. Stone oyl.

PETROSELINUM, est Apii species : sic appellatur, quòd in petrosis rupibus, saxifve, locisque præruptis nascatur : vel quòd calculi frangendi vim habet : vel quòd Oreoselinum (id est selinum montanum) à linguæ græcæ imperitis, in Petroselinum mutatum sit. B. *Peterselie*. G. Peterlein, petersilg, garten eppich. Gall. *Perfil*. A. Parsly.

PETROSUM OS, est interna ossis temporum facies, sic ob lapidis petrosam duritiem appellatum, canales tres semicirculares & cochleam continens ex *πτερό* lapis, & *ἰδίον* forma. B. *Het steen-been*. G. Das steinharte-bein. Gall. *Os petreux*. A. The stony bone.

PETUM, est Tabacum, dicitur Americanis *Petune*, hinc quia est vox barbarica, ejus etymologiam describere nescimus, vide *Tabacum & Nicotiana*.

PEU-

PEUCE, est *Pinus*, *Larix*, an à πεινός amarus, an quia πικρὸν ἔχει aut à πικρὰ pix?

PEUCEDANUM seu PEUCEDANUS, est planta, quæ habet caulem excavatum, ramosum: folia fæniculi foliis majora, laciniata, trilobata: semina sunt ovata, ampla, marginata, oblonga, involucrum deponentia: radix est crassa, longa, externè nigrescens, internè albescens, saporis pinguis, acriusculi, ut fæniculi radix, odoris sulphurei, est Fæniculus porcinus; nomen accepit à pinu, quæ Gr. πικρὸν dicitur, cui odore, ut & sapore quodammodo par est. Hinc posteriores Lat. *Pinastellum* eum vocarunt. B. *Solter-wortel* / *verkens-benkel*. G. *Haarstrang*, *fau fenchel*, *schwebel-wurtz*, *himmel*. Gall. *Queue de Pourceau*, *Peucedane*, *Fenouil de Porc*. A. Hogs fennel, sulphur wort, horse-strange, horse-strong, sow-fennle.

PEZA: significat imam plantam vel pedis malleolum.

PHACE, Gr. φακὴ & φακός, est *Lenticula*, quasi ἡ τὰ φακὰ καλεῖται, ὅν φακὰκη, vel φακὰκη, quod oculos lædat & hebetet. Vel dicitur, quod semen ejus formam & ideam maculæ faciei, sive oculi referat. B. *Linse*. G. *Linze*. Gall. *Lentille*. A. *Lentil*.

PHACIA, idem quod *Lenticula*.

PHACOS, est macula faciei lentem referens; undè *Lenticula* & *Lentigo* appellatur. B. *Gen sproete*. G. *Schweisz-flecke*, *sommer-flecken*. Gall. *Lentilles ou taches de rousseur*, *qui viennent au visage & aux mains de la figure d'une lentille*. A. *Freckle*.

PHACOTOS, est scalpri Chirurgici genus, lentem referens, à φακὴ lens.

PHÆNOMENA, sunt omnia quæ secundum & præter sanitatem in corpore nostro apparent, à φαίνω appareo. B. *Berschnselen*. G. *Ersckeinungen*, *zeichen*. Gall. *Phænomenes*, *Apparitions*, *Accidens*. A. *Anapeel*. anc. or sign.

PHAGEDÆNA, est cancer exulceratus, à φάγω edo & δάκνω rodo. B. *De wolf*. G. *Der wolff*. Gall. *Cancer*, *Loup*. A. *Wolfe*. Item enormis edacitas, ut in *Bulimia*.

PHAGEDÆNICA, sunt medicamenta carnem superfluum ulcerum, eorumque latera callosa exedentia; à φάγω edo, & δάκνω rodo. Item ulcera tumida, profunda, subjectas carnes erodentia, labia callosa habentia, & sanationi resistentia sic vocantur.

Tt 4

PHA-

PHALACROSIS, est calvities five capillorum decidentia & profluvium, ex ἀκρεῖς summas & φάλας albus. **B. uirballen des hairs.** G. Das ausfallen des haars. Gall. *Pelade.* A. The falling of ones Haire.

PHALANGIUM & PHALANGITES, est planta florifera, cujus flos est nudus, hexapetalus, amplexens ovarium subrotundum, factum seminibus angulosis: folia sunt longa, angusta, caulis ex imò foliorum erumpens, rotundus, sic vocatur, quia creditur morsus Phalangii animalis posse sanare.

PHALANGOSIS, est palpebrarum vitium, quando duplicem aciem pilorum repræsentant, vel quando interius crescunt, ita ut oculos pungant & lachrymas excitent, à φάλαγξ acies. Item est vitium palpebræ superioris, quòd nimium sit relaxatum, oculique aperturam & visum impediatur, nisi æger palpebram manu elevet. Gall. *Espece de Trichiasse.*

PHALANX, est offium digitorum series, velut in aciem structa. **B. Een order.** G. Eine ordnung. Gall. *Phalange, Ordre, Disposition.* A. An Order.

PHALARIS, five Canarina, est planta, quæ habet caulem nodosum; folia tritici, sed minora; spica est crassa, confecta ex glumis, semina oblonga, alba, splendentia condentibus, squammatim congestis; glumæ binæ, cavæ, carinatae, semen medium utriculo involutum tenentes, faciunt squammulas apparentes: hæc planta crescit in Hispania & regionibus calidis. Nomen habet ἀπὸ τοῦ φαλαρεῖα, quòd semen splendidum, candidumque reddat. **B. Itanari-jaad.** G. Kanarien-kraut. Gall. *Semence de Canarie.* A. Grassè-corne, Petie panick, Canary-feed.

PHANTASIA, est sensus internus seu *Imaginatio*, quâ aliquid menti repræsentatur & imprimitur, ut suo tempore cum ejus expressione proferatur. Videtur quòd imaginatio sit spirituum animalium quædam undulatio, interius in cerebri meditullio, & deinde versùs ambitum ejus undequaque expansa, à φαίνω repræsentō. Gr. Φαντασία. Lat. *Imaginatio.* B. *Inbeelding.* G. Einbildung. Gall. *Phantaisie, Imagination.* A. Imagination.

PHANTASMA, idem quod *Phantasia*.

PHARMACEUTICA, idem quod *Pharmacia*, vel sunt ea, quæ ab arte Pharmaceutica dependent.

PHAR-

PHARMACIA, est ars simplicia medicamenta colligendi, depurandi, solvendi, componendi, aliis miscendi pro scopo medici in usum ægrorum : est hæc una ex tribus medicinæ partibus, cujus auxilio Instrumenta, quibus morbi profliguntur, suppeditantur : aliæ enim duæ partes audiunt Chirurgiam & Diæticam, à *φαρμακεία* medicamentis purgo. B. *Konst der Apotheken / artzenbereiding / kruid-meng-konst*. G. Der Artzneykunst, der Apotheker-kunst. Gall. *La Pharmacie*. A. Preparing of Medicaments.

PHARMACOPŒA, est doctrina sive descriptio rerum medicamentarium quoad notas distinctionis, colligendi & depurandi modum, earumque vires & dosin exhibens, in usum medicorum & pharmacopœorum : seu est doctrina medicamentorum, adeoque & *Pharmacologia* eodem sensu dicitur. Vide *Dispensatorium*, à *φάρμακον* Medicamentum, & *ποιέω* facio. B. *Artzen-konst / kruid-meng-konst*. G. Apotheker tax. Gall. *Pharmacopée, Apoticaire, boutique d'Apoticaire*. A. An Apothecaries Shop.

PHARMACOPŒUS, sive **SEPLASIARUS**, est vir pharmacie peritus, qui novit medicamenta colligere, eligere & componere : estque Medici manus sinistra, quamvis arte & scientiâ Chirurgus anteponeendus ipsi.

Læva manus Medici Doctoris, Pharmacopæus :
Dextraque Chirurgus jure vocandus erit.

Ex *φάρμακον* medicamentum, & *κόπτω* tundo, vel *ποιέω* facio. B. *Gen Apotheker / artzen-bereider / kruid-menger*. G. Ein Apotheker, ein neun und neunziger. Gall. *Apothicaire*. A. A seller or preparer of medicin.

PHARMACOCHYMIA, est illa chymia quæ tantum præparationes medicamentorum tradit, quæ sanitati humanæ interviunt, ideoque hac in parte à *Metallurgia*, arte *Spagyricâ* & *Chrysopojeticâ*, facillè distinguitur. B. *Gen Chymische artzenp / scheikonstige kruid-menger*. G. Chymische artzney. Gall. *Medecine Chymique*. A. Chemical Medicine.

PHARMACOPOLA, est is, qui medicamenta vendit, ex *φάρμακον* Medicamentum, & *πωλέω* vendo. B. *Apotheker / kruid-bereider*. G. Apotheker. Gall. *Apothicaire*. A. A Seller vel preparer of Medicin.

Tt 5

PHAR.

PHARMACUM, REMEDIUM, seu MEDICAMENTUM, est quicquid manente vitâ morbos in corpore humano impugnat & profligit, estque vel *actuale* vel *potentiale* : *simplex* vel *compositum* : *dogmaticum* vel *empiricum* : *externum* vel *internum* : *naturale* vel *artificiale*, à *φάρμακον* medicamenta conficio, vel à *φέρειν* ferre, & *ἄκρον* medela. B. *Gen medicament* / *genees-middel* / *kruid-mengsel*. G. Eine artzney. Gall. *Medecine*, *Remede*. A. A Medicine, Remedie.

PHARYNGETRUM, nunc pro pharynge nunc pro osse hyoidis sumitur.

PHARYNGOTOMIA, idem quod *Laryngotomia*.

PHARYNX, est superior pars OEsophagi, movetur & constat ex tribus musculorum paribus, *Cephalopharyngæo*, *Sphenopharyngæo*, & *Stylopharyngæo*, quibus accedit *Sphincter*, qui & *OEsophagæus* vocatur, à *φάγω* comedo, deglutio. Latinis & *Fauces* & *Frumen* Donato. Gr. *φάρυγγις*, *Ἀσφάγγος*, *Βρογχός*. B. *Het keel-gat*. G. Der rachen, schlund. Gall. *Le Pharynx*. A. The Upper part of the Gullet.

PHASEOLUS & PHASELUS, est planta, quæ habet folia terna, Hederam terrestrem referentia, sed molliora, venosa : flores sunt leguminosi, papilionacei, albi : flori succedit siliqua longa, in acumen desinens, in initio viridis, post maturitatem albescens, in duas partes dehiscens : facta seminibus reniformibus, quæ semina Phaseoli dicuntur, plerumque albi, tamen aliquando inveniuntur nigri, rubicundi, & vario colore instructi ; prima sunt ex Thracia delata, hinc Fabæ Turcicæ vocantur. Gr. *Δόλιχος*, utrumque nomen ab effigie & longitudine siliquarum, aut fructus accepit, qui lintrem, Lembumque seu Naviculam exprimunt. B. *Turkse of roomse-boon*. G. Weißebohnen. Gall. *Haricots*. A. Kidney Beanes.

PHEGOPYRUM, idem quod *Fagopyrum*.

PELLANDRIUM, est aquatica planta cicutæ ferè æmula, odore Sii, habetque caulem crassissimum, striatum, excavatum, nodosum, in multos ramos divisum, qui rami se in alas extendunt : folia ampla, in margine incisa, saporis grati, aliquantulum acris : flores in summitate caulium crescunt ; semina sibi invicem juncta, Aniso crassiora, obrotunda, ferè ovalia, compressa, odorata,

ta, nigricantia, reliquum simile est cicutæ; crescit in locis aquaticis, fortè à φελλεύω fluito suberis more & ἀνδρείομαι virile robur assumo, in aquis enim non tardè fluentibus intrepidè quasi & viriliter se erigit. A. Water Hemlock.

PHELLODRYS, suberis est arbor, à φέλλω suber, & δρῦς quercus, quævis arbor.

PHELLOS, vide *Suber*.

PHEUTEUMA, an à φυτεύω dicatur, dubium non puto. Φυτεύω non tantum *plantare* significat, sed etiam *producere*, *generare*, ac *parere*.

PHIALA, dicitur vas vitreum ex ventre amplo in modum sphaeræ rotundæ, gracilem canalem in proceritatem emittens; ejus usus frequens Chymicis in coagulationibus & solutionibus. B. *Ein phiool-glas*. G. Ein viole, phiole Gall. *Une Phiole*. A. A Vial, phial.

PHILADELPHUS, est Aparine, sic dicitur quod ob asperitatem vicinis herbis tanquam fratribus adhæret, ex φίλος amator, & ἀδελφός frater. Vide *Aparine*.

PHILANTHROPOS, est Aparine: sic dictus quod prætereuntium vestibis adhæret, ex φίλος amans, & ἄνθρωπος homo. Vide *Aparine*.

PHILIATHROS, est is qui Medicam artem amat & in ea studet, ex φίλος amator, & ἰατρός Medicus. B. *Ein lieffhebber der artzenp*.

PHILIPENDULA, est idem quod *Filipendula*.

PHILLYREA, & PHILLYRA, est Tilia, habetque folia oblonga, conjugata, semper virentia: flos est monopetalus, campaniformis, quadripartitus; calice quadrisido contentus: ovarium in fundo calicis fit fructus semine rotundo. Dictam volunt, quod in tenues assulas, sive Phyllyras discerpatur, alii derivant à φλοιός cortex, propter corticis utilitatem, vel dicitur à Phillyra Saturni filio. *Phillyrea* propriè arbor est alterius generis. Gall. *Filaria*.

PHILOCHYMICUS, dicitur is qui Chymiam amat, ex φίλος amator, & χυμικός artis Chymicæ peritus. B. *Ein lieffhebber der chymie*.

PHILONIUM, est Medicamentum Electuarii consistencia, & quia recipit Opium, Opiatis annumeratur. Ita ab inventore *Philone* vocatur: sed hujus Medicaminis variae occurrunt Descriptiones.

PHILOSOPHICA CALCINATIO, vide *Calcinatio Philosophica*,
PHIL-

PHILTRUM, est concavitas labro superiori impressa & dividens, sic quasi amabile dicitur. Sumitur quoque pro medicamento amorem conciliante, *Amatorium virus* Plin. *Amatorium poculum* Cic. est, quale *Delinamentum* vocat Afrianus. Gr. φίλτρον, 'Ιαυζ. B. *Minne-drink* / *volgt my na*. G. Ein liebtrunck, das nach lauffen. Gall. *Philtre*. A. A Love Drink.

PHIMOSIS, est quando præputio arctè adeò obtegitur glans, ut denudari nequeat, à φίμω obturamentum.

PHLEBORRHAGIA, est venarum ruptio, à φλέψ vena, & ῥήγνυμι rumpo. B. *Gen ader herst*. G. Ader bruch. Gall. *Rupture de Veine*. A. The Breaking of a Vein.

PHLEBOTOMIA, est venarum sectio per lancettam. Vide *Venæ sectio*, ex φλέψ vena, & τέμνω seco. B. *Bloed-lating* / *aderlating*. G. Das aderlassen, öffnung der aderen. Gall. *Saignée*. A. Cutting of a Veine or bleeding.

PHLEBOTOMUS, est is, qui venas secat: item instrumentum quo venæ secantur, ex φλέψ vena, & τέμνω seco. B. *Wpni* / *lancet* / *laat-pzer* / *laat-neg*. G. Ein lancet, fliete, laszeilen. Gall. *Lancette*. A. Idem.

PHLEGMA sive **PITUITA**, est materia subalbida, limpida, tenax, sero sanguinis crassior, ex sanguine crudo viscidoque, vel stagnatione diuturna lymphæ tenuioris in cavis suis collectæ, & tenuissimis particulis spoliata, oriunda; & imprimis in cavis narium, ventriculi, Intestinatorum &c. hærens. B. *Wpni* / *snót* / *flumen*. G. Rotz, schleim. Gall. *Phlegme*, *Pituite*. A. Fleame, Snevil. *Phlegma* item est destillatus aquosus, spirituosus liquor contra distinctus liquor: item nubeculæ quæ in aquis destillatis aliquando apparent *Phlegma* vocantur. B. *Wpni-getzzel in 't gedistilleerde water*. G. Schleim. A. Phlegm. & Flegm. Apud *Hippocratem* inflammatio sic sæpè sonat. Sumitur interdum pro excretionē viscida Item morbus gallinarum est. B. *De pip*. à φλέγω uro, incendo.

PHLEGMAGOGA, sunt Medicamenta pituitam educentia, ex φλέγμα pituita, & ἄγω duco. B. *Wpni-gyven-De middelen*. G. Schleim austreibende mittel.

PHLEGMASIA, est inflammatio, æstus, ardor, à φλέγω uro. Vide *Phlegmone*.

PHLEGMATICI, sunt qui nimia pituita abundant. B. *Wpni-geluiden*.

PHLEG-

PHLEGMONE, five **INFLAMMATIO**, Gr. *φλεγμονή* & *φλεγμοσία*, est stagnatio sanguinis rubicundi in vasis arteriosis, angustioribus quàm ut particulæ sanguinis transire possint, cum attritu sanguinis à tergo prementis, hinc conjungitur cum tumore, calore, rubedine, pulsatione & dolore loci; etiam contingit quia vasa naturaliter lympham vehentia admiserint in initio suo globulos rubros obliqui velocitatem & pressionem, vel quòd ipsa vasa sanguinea fuerint angustata, vel quòd liquidum transmittendum sit nimis crassum, à *φλέγω* inflammo, uro. B. **Entsteking**. G. Entzündung. Gall. *Phlegmon*, *Inflammation*. A. Inflammation.

PHLEGMONODES, est inflammatio levis, tumens, phlegmoni similis, ex *φλεγμονή* inflammatio, & *ιδίω* forma.

PHLOGIUM, est violæ species, ejus nomen videtur impositum ἀπὸ τῆς φλογος à flamma, & *ιον* viola, quòd ex violæ sit genere, floremque in quo flammei quid emicet, habeat.

PHLOGOSIS, idem quod *Phlegmone*, à *φλέγω* incendo.

PHLOGMOS ut & **PHLOMOS** & **PHLOX**, vocatur *Verbascum*, quia flammæ seu facis in modum assurgit, *φλογ* enim est flamma. B. *Wolfe-kruid* / *molle-bladen* / *toos-kruid*. G. Wull kraut, kertzen-kraut, breun-kraut, himmel-kraut, kœnigs-kertze, himmel brand, unholden-kertzen. Gall. *Bonillon blanc*, *Mollaine*, *ou Bon homme*. A. Higtaper, Wolwort, Mulien, Milleyne.

PHLYCTÆNA, five **PAPULA**, est pustula vel vesicula in cute excitata, alba, oriunda à stagnatione lymphæ in vasis lymphaticis, vel à ruptione & effusione lymphæ ex suis vasculis. B. *Waterpuist* / *blaren*. G. *Wasserbultz*, *hitz blätterlein*. Gall. *Bouton*, *Pblictene*, *Pustule*. A. Blisters. Item sub cornea tunica, ab ulcusculo puris collectio, vocantur & *φλυκτιδης*, *φλυζάκια*, & *φλύζεις*. Arab. *Saphati* ab aliis *Ignis Silvestris* appellatur. Item *φλυκταινα* *φλυκτις*, *φλυζακιον* Galeno à *φλυκταίνεμαι* in pustulas erumpo, vel ἀπὸ τοῦ φλύειν vel *φλύζειν* quod bullire & fervere est, pustulæ & veliculæ quasi à ferventibus & acerrimis humoribus excitatæ, iis, quæ ab igne vel fervente aqua excitantur, similes. B. *Het wi d vuur*. G. Hitz-pocken, hitzige blattern, das wilde feuer, nacht-brandt, blasen, blattern. Gall. *Pblictene*, *feu volage*. A. The Wilde Fire.

PLY-

PLYCTÆNODES, sunt pustulæ phlyctænis similes.

PHLYSIS, idem quod *Phlyctæna*.

PHLYSACIUM, idem quod *Phlyctæna*.

PHOENICIUS MORBUS, idem quod *Elephantiasis*, sic vocatus fortè, quia in Phœnicia aliisque orientalibus plagis grassatur, vel à colore rutilante, est & nomen aliquis Emplastri.

PHOENIGMUS, est Medicamentum, quod in cute per aliquod tempus applicatum, suâ validâ actione rubedinem excitat, uti & *Dropax* & *Sinapismus*, à *φαινισκω* rubefacio. B. *'t Del roodmakend en blaarttrekkend middel.*

PHOENIX, est palma seu dactyli arbor, quasi *φœνιξ*, à sanguineo cruentoque quarundam palmarum dicitur colore, à *φαινισκω* rubefacio. B. *Wadel-boom.* G. Dattelbaum. Gall. *Palmier.* A. Date-tree, Palm-tree.

PHOSOPHORUS, est lapis Bononiensis, qui certo modo calcinatus, in tenebris lucem de se mittit. Sic quoque vocatur oleum Urinæ, quod summam ignis torturam passum; ignem in se intricat, & destillatione ex terrea retorta transcendens, in aqua exceptum, formulis adaptatis infundi & figurari potest, & in tenebris se verum esse ignem ostendit, ex *φῶς* lumen, & *φέρω* fero. G. *Ligt-brenger.* G. Liecht-trager, phosphorus. Gall. *Phosphore, Porte Lumiere.*

PHRAGMITES ARUNDO, sic dicitur, quod inde sepes fiant, è *φρασσα* sepio : *φραγμα* enim est septum.

PHRENES, sunt *Præcordia*, idem quoque quod *Diaphragma*.

PHRENESIS, idem quod *Phrenitis*.

PHRENITIASIS, idem quod *Phrenitis*.

PHRENITICI NERVI, sunt qui ad diaphragma pertinent.

PHRENITIS, PHRENITIASIS, seu PHRENESIS, est delirium cum febre acuta continua, sæpè cum furore & excandescencia, inquietudine, rubore oculorum & faciëi, aspectu truculento, pulsu duro, respiratione rara & magna conjunctum, à spirituum animalium inordinato motu, ab exesionibus meningum, inflammationibus &c. productum; nam ab irritationibus istis convulsiones totius cerebri fiunt, undè imaginatio perturbatur & objecta ani-
mæ

mæ non debite repræsentantur. Clariss. *Willisus* phrenesin hoc modo definit, quod sit nempè, totius animæ sensitivæ, sive spirituum animalium quoad totam eorum Hypotalin, phlogotis sive inflammatio, à φρεν mens, quia mens laborat. B. *Wazende koozts*. G. Taub fieber, taub sucht. Gall. *Phrènesie*. A. The Frensie.

PHRICE, idem quod *Horror*.

PHRICODES, est febris horrida, in qua unà cum calore horrores sentiuntur, ex φει horror, & ὀδῶ forma. B. *Bevende koozts*. G. Zitternde fieber. Gall. *Fievre Tremblante*. A. Trembling Feaver, dreadful Feaver.

PHRYGANIUM, sive CREMIUM, est Suffrutex: sic fortè dicitur à cremando, φρυγαν enim seu φρύγαν est cremare, arefacere quia ejus sarmentis ignes struuntur.

PHTHARTICUM, est Medicamentum corrumpens & deleterium, à φθίγω corrumpo.

PHTHEIROCTONON, est *Staphys Agria*, sic dicitur quia ejus semen pediculos enecat, à φθειγ pediculus, & κταίνω occido.

PHTHORA, est Napelli deleterii species, à φθίω corrumpo, perdo, tela enim hujus succo illita parant vulnera deleteria, nisi excisione pernicies antevertatur. Vide *Staphys Agria*.

PHTHIRIASIS, sive MORBUS PEDICULARIS, est affectio quâ verminat corpus, scatetque pediculis. In hominis corpore primo exiguæ excitantur pustulæ quæ si aperiantur, facile curantur, sin minus in gravem morbum pedicularem incidunt. B. *Luis-zichte*. G. Lausé-sucht. Gall. *Maladie Pediculaire*, *Pouilleus*. A. The Lowsie Evil. Aliud genus est quod dicitur ἀργίον sive ferum, quia ita corpori tenaciter adhærent, ut divelli nequeant, ne priori durius est. Gall. *Morpion* & *Paetas*. G. Filtzlause. Aliud Genus dicitur *Petale*: sunt lati pediculi in barba, palpebris, pectine & sub axillis nidificantes. B. *Platmizen*. G. Filtzlause. A. Crab-louse. Huc referuntur *Syrónes*, *Dracunculi*, *Passio bovina*, *Ricinus* &c. quandoque infantibus *Pedicelli* succrescunt pedibus. B. *Luis-zicht* / *luis-zucht*. G. Seuren, laus-sucht. Gall. *Maladie Pediculaire*. A. The Lowsie evil.

PHTHIRIASIS, est palpebrarum scabies furfuracea & squammola, à φθειγ pediculus scateo.

PHTH-

PHTHIRION, idem quod *Phtheiroctonon*.

PHTHISICUS, est qui pulmonum tabe laborat, à *φθίω* corrumpo. B. **Die een teeringe heeft**. G. Der die schwind sucht am halse hat. Gall. *Etique*. A. A consumption.

PHTHISIS, **TABES**, Gr. *Φθίσις*, *φθίσις*, *φθίσις νόσος* Plutarch. *τηκεδών πύη* Aretæo, est universi corporis consumptio, ex pulmonum, vel alterius visceris nobilioris ulcere orta, cum febris lenta & continua conjuncta; cur sæpè anhelitus foetens, sputa purulenta, & tussis comitatur, à *φθίω* corrumpo. B. **Longe-3weer / teering**. G. **Darre**, etlich, schwind sucht, lungen-sucht. Gall. *Phthisie*, *Ethique*. A. Ulceration of the lightes, consumption.

PTHOE, idem quod *Phthisis*.

PHU seu **PHY**, est Valeriana: illa vox à Ponti incolis Græcis mutuata: dici volunt à putore gravique odore, mixto nardeæ suavitati, quem *Phu* seu *Phy* adverbio admirantis, & abhorrentis adversamur subodorati. Vide *Valeriana*. B. **Speer-kruid / St. Joris-kruid / valeriane**. G. Baldrian, katzen-wurtzel. Gall. *Valeriane*. A. Valerian.

PHYGETHLON, sive **PANUS**, est tumor ex inflammatione glandularum ortus, ut in Peste circa inguina &c. B. **Een buil**. G. Ein geschwulst. Gall. *Tumeur*. A. Tumour.

PHYLACTERIUM, est amuleti species, quâ venenati Morbi arcentur, ut Zenexton & alia.

PHYLLIREA, vide *Phillyrea*.

PHYLLITIS, est Scolopendriæ species: sic dicitur quòd foliosus cespes appareat, ex *φύλλον* folium.

PHYLLUM, est Mercurialis: an sic dicatur, per excellentiam ob frondes & folia? Frondosa & foliosa enim est planta, & *φύλλον* est folium.

PHYMA, sive **TUBERCULUM**, generaliter sic vocatur omnis tumor p. n. præsertim in ambitu extremo corporis à causa quacunque interna proveniens. Gr. *φύμα* & *φύμα* τὸν quatuor vel quinque generum sunt, Verrucæ, Calli, Vari, Furunculi & Hydroa sive Desudationes, de quibus suo loco. Aliis est tumor glandularum duntaxat qui statim augetur & ad suppurationem festinat, à *φύω* cresco.

PHYMATODES, est tuberculum *Phymati* simile.

PHYMOsis, idem quod *Phimosis*.

PHYMUS

PHYMUS & PHYMOSIS, idem quod *Phyma*.

PHYSALIS, est lupulus, vel potius ejus flores seu umbellæ : fortè dicitur à φυσάω inflo, quia cerevisia cum lupulo, cocta facilè in bullas elevatur. Eodem quoque nomine etiam vocatur Solanum vesicarium ob vesicas, φυσάλις enim est bulla, vesica. Vide *Lupulus*.

PHYSALOS, est Bufo, qui se mirum in modum inflare potest, à φυσάω inflo.

PHYSEMA seu PHYSESIS, est inflatio in quacunque corporis parte, intestinis vel abdomine, ut in Tympanitide. Item Refina pini, à φυσάω inflo.

PHYSESIS, idem quod *Physema*.

PHYSIOGNOMICA, sunt signa, quibus nonnihil ex vultu præfagiri potest, ex φύσις natura, & γινώσκω cognosco.

PHYSIOGNOMIA, est peritia in natura, hoc est, in creatis cognoscendis, à γινώσκω cognosco & φύσις, natura.

PHYSIOLOGIA, est medicinæ pars, quæ docet corporis humani constitutionem quatenus sana est, quoad omnes ejus partes, fabricam tam solidorum quam fluidorum, ex quibus constat exhibens, legesque tradens juxta quas hæc in se agant, quænam effecta producant, & cui usui omnia destinata sint, ex φύσις natura, & λέγω narro.

PHYSIS, idem quod *Natura*.

PHYSOCELE, idem quod *Pneumatocèle*.

PHYSODES, est quod flatibus abundat : à φυσάω inflo, & ἰδῆ forma.

PHYTEUMA, est species Linariæ vel Stæbes &c. hujus Etymon etsi omnibus plantis commune videatur (quia φυτεύονται omnes) tamen φυτεύειν non tantum *Plantare*, sed *Producere*, *Generare* ac *Parere* significat. Hæc cum ad amatoria maximè apta sit, & sic ad generationem, præ aliis φύτευμα est appellata.

PHYTOLOGIA, est pars Medicinæ, quæ strictè ad *Pharmacologiam* & latè ad Physicos pertinet. Est enim vegetabilium & plantarum cognitio, ex φῶτη planta, & λέγω dico. B. *Plantkenning*. Vide *Botanica*.

PIA MATER, vide *Mater Tenuis*.

PICA, est appetitus vix superabilis eorum, quæ in nutrimentum commutari queunt, vel eorum quæ neuiquam apta huic operi : hujus mali causam observationes docue-

re esse humorem acrem prædominantem in visceribus chylopoieticis, vel ad stomachum & intestina delatum, vix nisi insueto assumpto compescendum, circuitum cruoris mutatum, imaginationem depravatam; unde virgines, gravidasque mulieres, imprimis, mirabilis hic affectus occupat; rarò autem viri eo infestantur, nisi qui aliquomodo Hypochondriaci. Vide *Citta*.

PICATIO, vide *Dropacismus*.

PICEA, Gr. *πίτυς*, est abietis species, picem proferens.

PICRA, vide *Hiera Picra*.

PICRIS, sic nominatur Cichoreum, aliquando Hieracium, idque propter amaritudinem: *πικρὸν* enim est amarum.

PICROCHOLUS, est is, qui amaram bilem eructat, eaque abundat, ex *πικρὰ* amara, & *χολή* bilis. B. *Galachzig*. G. Cholerisch, voll van galle. Gall. *Bilioux*. A. Gallish.

PIESTRUM, est instrumentum chirurgicum ad contundenda ossa capitis in extrahendo foetu mortuo; dicitur & *Pissorium* & *Contusorium*, & *Embryotlastes*.

PIGRITIA, est maxima corporis tarditas cum appetitu otii & somni, metuque defatigationis, lassitudinisque, sed rarò sunt macilenti, unde Pigritia non tam in macie vel tabe pinguedinis carnisque & succorum defectu, quam in succis non satis agilibus & fibris motricibus, hinc inde obstructis, consistit. Ideo qui pingues, carnoti, crassique sunt, longi item & ventre tumidi, solent pigri esse: at pigritia unum est ex præcipuis scorbuti dicti symptomatis; quæ verò Pigritia aliquos tenet, qui cum alacres sunt uni rei, ad aliam segnes existunt: Exempli gratiâ, qui ad studia lentis, magis amant vitam in strepitu, in militia, labore, peregrinatione, venatione, lusu, alea, joco, saltatione &c. quam tranquillioris & sedentariæ: ea segnities non morbus in motu corporis tardiore, sed animi ægritudo ex aliis causis cum corpore nimium agili. Gr. *ὀλιγία*. B. *Luiheid / traagheid*. G. Faulheit, trägheit. Gall. *Paressie*. A. Slothfulness, idleness.

PILA, species mortarii est, ex varia materia fabricata, ut ænea, lapidea, vitrea, fictilitia &c. sumitur & pro pistillo. B. *En mortier*. G. Ein mörser. Gall. *Un Mortier*. A. A Morter.

PILARIS MORBUS, idem quod *Phalangosis* & *Triphialis*. Pl.

PILI, sunt corpora teretia & tenuia, variae formae & coloris, intus cava, in locis nonnullis exterioris ambitus corporis eminentia, per cutis poros penetrantia, radicem sub ea figentia bulbosam, multis vasculis ornatam, per pili substantiam distributis; inservientia fotui partium quibus supereminent, pororumque exhalantium defensionem ab externis comprimantur. Dicuntur & *Crines*, & *Capilli*, quamvis capilli capiti solummodo attribuuntur, quasi essent pili capitis. B. *Hair*. G. Das haar. Gall. *Cheveux*, *Poil*. A. The Haire.

PILEUS, idem quod *Galea* in Fætu. Item est instrumentum chirurgicum metallicum, undique in vertice perforatum, quod exulceratis papillis nutricum applicari solet pro commodiori lactatione. B. *En hoedtje*.

PILOSELLA, est Gnaphalii species, dicta à copiosis pilis quibus folia investiuntur. Vide *Filago*.

PILULA, sive **CATAPOTIUM**, est Medicamentum solidum sphaericâ figurâ, pisi magnitudine, ex pulveribus, gummis, extractis &c. glutinoso liquore exceptis, efformatum, deglutioni faciliiori inserviens. Suntque *purgantes*, *vomitum concitantes*, *sudoriferae*, &c. B. *Pillen*. G. Pillulen. Gall. *Pillules*. A. *Pilles*.

PILUM, idem quod *Pistillum*.

PIMPINELLA, est planta, quæ habet caules rubros, angulosos, ramosos: folia oblonga, aut obrotunda, in margine dentata, bina uni costæ adhærentia: flores sunt monopetali, rotati, plerumque quadrifidi ad centrum usque, quatuor vel multis ornati staminibus, prælongis, bracteis verò herbaceis, minutis, vix conspicuis, unde apetalon alii pronunciant: ovarium fit fructus quadrangularis plerumque, utrimque acutus, modo unicapularis, modo bicapularis, fetus seminibus oblongis, coloris fusci vel subrubi, saporis subamari, adstringentis; odoris tenuis non ingrati: hæc planta crescit in pratis & montibus: dicitur etiam Pampinella, Bipinella, seu Bipennula, quibusdam *Pompenella*, quia pepones olet: ideoque corrupta vox à pepone erit: nisi velis deducere à Germanica voce *Bibinell*, sive à bibendo, quod vino indita illud ob meliorem saporem & gratitudinem, bibere facit: mutatis nempe ambo b. in p. facile invenies nomen Pimpinellæ. B. *Pimpernelle*. G. *Bibernell*, *bibinell*, *stein-*

peterlein, boks-peterlein, kolbles-kraut, blut-kraut, me-
gel-kraut. Gall. *Pimpernelle*, *sanguisorbe*. A. Burnet, Sto-
ne-parfley.

PINEALIS GLANDULA, vide *Conarium*.

PINGUEDO, vide *Adeps*.

PINNA AURIS, est superior & latior pars ipsius au-
ris, quæ *Ala* dicitur. B. *De oortop*.

PINNA NASI, vide in *Pterygium*, & *Ala*.

PINUS, truncus hujus arboris est magnus, elevatus,
rectus, crassus, in parte inferiori nudus, in superiori ve-
rò ramosus, corticem asperum & rubicundum habens,
lignum durum, flavescens, & odoratum: folia abietis fo-
liis longiora, bina semper ex una communi vaginula orta,
parva, dura, semper viridia, acuta: flos mas amentaceus
staminibus constat plurimis in uno plantæ loco: fructus
in eadem planta loco à flore mare remoto fit conus, tu-
berculis tetragonis constans, inter squamas duobus scro-
bibus excavatas, sunt duo officula, sæpè alata, facta nu-
cleo oblongo; hæc arbor colitur in hortis, & crescit in
montibus. Gr. *πίκνη*, an pinus à *πίτυς* picea? Mutato *t* in
u an à spina: quòd folia habeat quasi spinosa, ablato tan-
tùm *s*, quasi spinus? B. *Pyn-boom* / *pyn-appelboom*.
G. Hartz-baum, fichten-baum, kin-holt, foren-holtz. Gall.
Le Pin. A. Pine-tree.

PIPER, ejus sunt variæ species, uti *vulgare piper* sive
nigrum, *Melanopiper* Gr. Dictum. Secundo, *Album*, sive
Leucopiper, & *Longum* Gr. *Macropiper*; in Malavar ma-
xima piperis provenit quantitas; nascitur & in Malacca,
insulis Javæ vicinis, Sunda & Cuda, aliisque locis. Seri-
tur ad radices alterius arboris, ad cujus usque fastigium
sefe convolvendo scandere solet, foliis raris, mali assyrii
effigie, sed minoribus, & per extremum acutis, virenti-
bus gustu acri. Fructus uvarum ferè modo racematim co-
hæret, quamvis racemi & fructus minores sint: inter ni-
gri & candidi plantam tam exigua est differentia, ut à ne-
mine quàm ab incolis dignosci possint. Longum nascitur
in Bengala, cujus planta eadem quidem, sed folia tene-
riora & pallidè virescentia habet, imò & petiolum bre-
vior. Virtute omnia calefaciunt, sed album superat ni-
grum, & illud iterùm longum sua præstantia. B. *Peper*.
G. Pfeffer. Gall. *Poivre*. A. pepper.

Pr

PIPERITIS, est planta cujus folia & praesertim radices acrem & mordicantem habent saporem, ideòque à piperis acrimonia nomen mutuatur. Gr. *Λεπιδίοις*. B. *Peper-aruid*. G. Pfeffer-kraut. Gall. *Passerage*, *Poivrée*. A. Dittammer, pepper-wort.

PISO, idem quod *Mortarium*.

PISSAPHALTUS, est nativus vel factitius. *Nativus* describitur à Dioscoride, quòd narcatur in Apollonia Epirotarum. Item, quod ex Cerauniis montibus devolvatur, & impetu fluminis raptum rursus aestu in littus expuatur, ibique concresecat. Et hanc ratione nihil aliud esse videtur quàm *Asphaltus*, de quo vide suo loco. *Factitius*, est mixtura ex pice ac bitumine, (undè & nomen accepit) videturque id esse, quod nostrates *Asphaltum* vocant, seu *Bitumen Judaicum*. Non desunt qui putant Arabum esse *muniam* attamen ipso vocis sono medium quid picem inter & bitumen notat; nigrum, terrenum, graveolens; forsitan variis coeuntibus pinguibus cum bitumine fusco concrevit arte vel & natura.

PISSELEON, vide *Pix*.

PISTACIA, **PISTACIUM**, est arbor nucifera, cujus nomen à Syris inditum; ideòque ejus originem nescimus. B. *Distassi-booni* / *fisticen*. G. Pimper-nusbaum. Gall. *Pistachier*. A. pistach-tree.

PISTILLUM, est instrumentum Pharmaceuticum, quo res in mortario tunduntur. In Botanicis sic vocatur pars illa floris, quæ ejus centrum inter stamina occupare solet, & pistilli oblongi pharmaceutici formam habet. Sumitur à Cl. *Tournefortio* pro ovario sive feminali conceptaculo: eoque sensu est femininum plantæ organum semper bene tectum, & in intimo floris centro ut plurimum dispositum, quod semina, quæ vera sunt ova, usque in perfectam maturitatem continet, conservat, & ab externis injuriis defendit, & postquam fecundata sunt, uteri vicem gerit; hæc autem singula foetus ad instar umbilicali fune instructa assurgenti ex utero stylo annectuntur, qui intus cavus est; & ad superiora exporrectus in veram vaginam expanditur, quæ diversa plerumque figura prædita mirum in modum in extremis oris fimbriata apparet; hinc quum totum styli corpus maxima autem ejus superior pars Tubis Fallopiæ non abfimilis sit, eodem à nonnullis nomi-

ne insignitur, non, quod ipsa sæcundi pulveris grana, quæ staminum apices ejaculantur & in vaginam excutunt, ad imprægnata nondum ova deferat (hæc enim tantummodo vehiculi vices gerunt.) Sed, quod spirituosus ille halitus pulvere suo expeditus, & vaginâ exceptus, per Tubas Fallopianas seu stylum delatus contenta ovario sæcundet femina. B. *Gen stampen*. G. Ein ruhripistill, stœsser. Gall. *Un Bistortier, un Pilon*. A. A pestle.

PISTOLOCHIA, est Aristolochiæ species fideliter partum expellens: hinc ejus nomen à πιστός fidelis & λοχός puerpera, grvida, à λέγω, id est κείμαι jaceo, scil. ἐν τῷ λέγειν, in lecto.

PISUM, est planta, quæ habet caules longos, cavos, fistulosos, fragiles, coloris viridis, albescentis, ramosos, repentes: folia sunt oblonga, à caule quasi penetrata, cætera pinnata, costis apposita: flores sunt leguminosi, albi, punctis purpureis instructi, flori succedit siliqua longa, inflata, cylindrica, fæta seminibus subrotundis, viridibus; sed post siccitatem angulosis, albis, aut florescentibus: radix est parva. Pisum primò distinguitur à magnitudine, secundò à colore, tertio à figura. Gr. Πίσον, πίσσον, & λεύκον, nomen accepit, vel ἀπὸ τοῦ πίσσεν quod *Decorticare* significat; vel ab agro vel urbe Pisa, circa quam copiosissimè olim nascebatur. *Lecythos* est ovi vitellus cortice obductus, hinc pisa, quia cortice etiam vestiuntur. Gr. Λεύκος nominant. Gall. *Pois*.

PITTACIUM, est pannus modicus, qui medicamento illitus, affecto loco imponitur. Πιτάκιον, Πλάτυσμα, qui latior videtur, ut *Splenium* oblongior: *Splenium* Plinio à splenis figura, longiusculum propriè emplastrum est. B. *Wondplaafter*. G. Wund-pflaster. Gall. *Emplastre pour les playes*. A. A Woud plaister.

PITUITA, idem quod *Phlegma*.

PITUITARIA GLANDULA, vide *Glandula Pituitaria*.

PITUITARIA, vocatur *Staphys agria*, quia massicando pituitosam salivam copiosè elicit.

PITYRIASIS, vide *Furfuratio*, à πύργον furfur. B. *Zemelachtig* vel.

PITYROIDES, est urinæ sedimentum furfuraceum, ex πύργον furfur, & ἰδὼν forma. B. *Zemelachtige pis*.

Pr

PITYS, est *Pinus*, *Picea*, quia à πῖς, quasi pingui abundat, vel à πῖς, siquidem ex ea pix defluit. B. **Pikboom**. Vide *Pinus*.

PITYUSA, est *Ezula*, cujus folia pini foliis proximè accedunt : hinc nomen venit à πῖς pinus.

PIX, Gr. πῖς, est pars resinosa ex arboribus resinosis, uti Pinu, Abiete, Larice, Terebintho, Cedro &c. vi ignis, extorta, modus fit per descensum. Primò venit pix liquida : deindè crassior & crassissima, assertur copiosè ex Finlandia, aliisque circa Norvegiam locis. Pix liquida, dicitur *Pisselaon Dioscoridis*. Pix illa ubi denuò coctione purgatur, seu si mavis dephlegmatur, crassescit magis & magis, diciturque pix sicca, *Palimpissa*, *Pix navalis* (quòd navibus picandis adhibeatur) non quòd à navibus maritimis derafa sit, quippe hæc appellatur *Zopissa*. B. **Pek / pik**. G. Pech. Gall. *De la Poix*. A. pitch.

PIX GRÆCA, vide *Colophonia*.

PLACENTA UTERINA, seu Hepar uterinum. B. **De moeder-koek**. Est substantia rubra hepatis similis plurimis acinis glandulosis & innumeris vasorum tenuissimorum myriadibus referta. Habet venam unam, & arterias duas ex funiculo umbilicali, & vasa fortè lymphatica à partibus vicinis. Parte exteriori utero adhæret, alterutri lateri indifferenter, frequenter tamen in medio, quemadmodum fructuum petiolus arbori, interius Chorion obducitur, & quâ parte utero adhæret, membrana quoque intercurrit : ex uteri vasculis minimis huc currentibus & cum orificiis vasculorum placentæ communicantibus succum nutrientem, (non secus ac in papillis intestinorum contingit, quæ chylum imbibunt & vasis lacteis communicant) accipit, qui per venam umbilicalem, unâ cum sanguine refluo, in usum foetus facessit, cujus pars superflua ab arteriis in amnion fortè deponitur, ut foetus etiam per os nutriatur. Fortè vasa sanguinea placentæ, cum vasis uteri sanguineis communicant. Placenta illa unâ cum membranis, post enixum foetum, etiam expellitur, & *Secundinarum* nomine veniunt. B. **De nageboorte / geboorte-koek**. G. Leber kuchlein, die nach geburt, afterburt. Gall. *Le Gateau, ou l'Arriere faix*. A. Womb-cake, the womb-liver or Secondine.

PLADAROSIS, sunt parva & mollia tubercula, inter-

næ parti palpebrarum accrescentia. B. *Stukjes vlcis aan de oog-scheren*.

PLAGULA, vide *Splenia*.

PLANETICA ARTHRITIS, à *πλανάω* erro, vagor. Idem quod *Arthritis Vaga*.

PLANTA, est vegetabile integrum, five arborem velis, five fruticem, five herbam, estque corpus organicum, per radicem terræ affixum, undè nutrimentum capiens crescit, sicque distinguitur à reliquis rebus crescentibus, viventibusque. B. *En plant*. G. Ein gewächs, kraut, eine pflanze. Gall. *Une Plante* A. A plante.

PLANTA NOCTIS, idem quod *Hydroa*, & *Sudamina*, sic dicitur, quòd à frigore nocturno potissimum inducatur.

PLANTA PEDIS, est pedis inferior carnosæ & concava pars, inter digitos & calcem. B. *De voetsool*. G. Die sohlen am fusse. Gall. *Plante du pied*. A. The Sole of the Foot.

PLANTAGO, Gr. *Ἀργυρογλωσσον*: nomen devenit à *planta*. Vide *Arnoglossum*.

PLANTARIS MUSCULUS, hic à latere inter soleum & gastrocnemium ab externo femoris inferiore tuberculo exilis, longissimo tendinis tractu, emissus, calcis teres infigitur externo lateri, plantamque tegens totam, omnesque adit digitos: ejus officium est retrorsum extendere. B. *De plant-spier*. G. Der fusz sohlen mause. Gall. *Le Jambier Grosse, dit vulgairement Plantaire*. A. The Muscle of the Sole of the Foot.

PLASTICA VIRTUS, dicitur quæ vim habet aliquid formandi. Veterum est locutio & ignorantiaæ asylum; quod enim rectè explicare non poterant, vim plasticam vocabant: ut est vis ossifica, ossifraga, expultrix, attractrix &c. à *πλάσσω* fingo. Gall. *Vertus Plastique*.

PLANTARIA, est arundinis species, ob similitudinem fructuum, quam globuli arboris platani habent, nomen accepit. B. *Riet-gras*. G. Igels knœpfe. A. Reed-grass.

PLATANUS, est arbor, de qua Herodotus, aliique scriptores tam multa locuti sunt, dicitur & Platanus latus, quia hæc arbor in Asia tam mirificè ramos expandit; ut plus quàm mille homines sua grata Umbra tegat; sub tali arbore dicitur Hippocrates invenisse Democritum, eumque esse allocutus. Nomen habet, ob folia lata & am-

ampla, à πλαταύω dilato, ramos latè diffundo. G. Ahorn, masz holder. Gall. *Platane*, ou *Plane*. A. plane-tree.

PLATYPHYLLOS, est Esculus : vox sonat *Latifolia*, ergo à πλατὺ latum & φύλλον folium.

PLATYSMA, est linteum latum, quod ulceribus superimponitur, à πλατὺ latum.

PLATYSMA MYODES, vide *Myodes*.

PLECTRUM, vide *Cion*.

PLENITUDO, est *Plethora*, five boni sanguinis abundantia ; quæ dicitur esse vel ad vasa vel ad vires. Vide *Plethora*.

PLERES ARCHONTICUM, est pulvis quidam cephalicus : significans *Implens Principale*, à πληρόω impleo, & ἀρχή principium.

PLEROTICA, sunt Medicamenta carnem restaurantia & implentia. Vide *Sarcotica*, à πληρόω impleo. B. *Wleis makende middelen*. G. Fleisch machende mittel. Gall. *Remedes incarnatifs*.

PLETHORA, est cum sanguis, alendo corpori utilis, in vasis supra mediocritatem abundat, ita ut à minimo motu vehementiori, in statu sanitatis requisito, statim morbus inducatur : diciturque esse vel ad vasa, cum sanguis ita abundet, ut vasa quibus continetur, mole suâ distendat : vel ad vires, quando tanta est sanguinis copia, ut vasa quidem non supra modum repleat ; viribus tamen sit gravis. Sed illa differentia, potius ad morbos referri debet, quàm ad sanitatem : nam si vasa distendantur, crassum sanguinem & obstructions indicat : & si homines viribus fuerint graves, obstructions & compressiones vasorum minimorum & nervorum significat, à πλήρω impleo. B. *Bloed-rijk / volsappig*. G. Blut-reich. Gall. *Plein de sang, Plethore*.

PLETHORICUS, est is, qui multo sanguine & succis abundat, à πλήρω repleo. B. *Een die veel bloed heeft*. G. Blutig, voll blut. Gall. *Plethorique, sanguin*. A. Bloudie, bloudish.

PLEURA, five MEMBRANA SUBCOSTALIS, est membrana thoracem ejusque viscera intus succingens. B. *Het borst-blies / ribbe-blies*. G. Das brust-fell, ribben-fell. Gall. *Pleure*. A. The Breasts internal Membrane.

PLEURITIS, est, ut dicitur, pleuræ & muscutorum

intercostalium inflammatio, cum febre acuta, continua, punctorio lateris dolore, aucto in inspiratu: in expiratu, vel animæ retentione mitiori, quare conjungitur cum difficili respiratione, pulsu duro, tussi, sputoque interdum cruento, estque vel *Vera*, ut supra definivimus, vel spuria, à πλὴν γὰρ latus. B. *Zyde wee / pleuris*. G. Das seiten stechen, seitenwehe, brust geschwar, stich. Gall. *Pleurisie*. A. The pleurisie.

PLEURITIS NOTHA, seu SPURIA, est species pleuritidis, in qua muscoli Intercostrales externi, vel Musculi alii his incumbentes verâ inflammatione corripuntur, cum signis nonnullis pleuritidis modo discriptæ. B. *Een bastaart pleuris*. Gall. *Fausse Pleuresie, Pleuresie batarde*.

PLEURORTHOPNOEA, est lateralis morbus, in quo non nisi erecto collo respirare possumus, ex πλὴν γὰρ latus, ὀρθός, rectus, & πνέω spiro.

PLEXUS CHOROIDES, supra glandulam pinealem, velut supra fibulam suspendi videtur: iste plexus ad hunc modum constituitur: ex utroque medullæ oblongatæ latere, ubi cerebri limbus ei connectitur, duæ arteriæ è posterioribus carotidum ramis, ubi vertebralibus uniuntur, oriundæ, recta ascendunt; quæ statim divisæ, velut plures rivi juxta confiti, versùs glandulam pinealem evehuntur, ibidemque mutuò occurfù terminari videntur; atque illic loci, è sinu quarto furculi venosi utrinque prodeunt, qui pariter in filamenta divisi, arteriis capillaribus obviam fiunt, inque illos pluribus in locis inosculantur, & variè complicantur; adeoque hæc vasa, inter se plurimum irrita, & glandulis interferta, plexus admirandos constituunt. B. *De netwys geblogten vlegting*. G. Die netz gleiche geflochtene blut-gefäße. Gall. *Le Plexus, ou Laccis Charoide*. A. The Net Choroides.

PLEXUS GANGLIOFORMIS, dicitur, quando varii nervi in unum nodum ganglio sive nodo similem coalescunt. B. *Zenuws vlegts knoop*.

PLEXUS NERVOSUS, dicitur, cum duo vel plures nervi coeunt, & extuberantiam velut nodum constituunt. B. *Zenuw-blechten / zenuw-knooping*. G. Ein geflochten fennader knopff. Gall. *Noeud Nerveux*. A. The nervous plex.

PLEXUS RETICULARIS seu RETIFORMIS, vide *Plexus Choroides*. PLE

PLICA, est morbus *Polonis* endemius, quando capilli capitis; in unum cirrhum, vel plicam concreſcunt, inſtar caudæ vaccinae, adhæc etiam gibbi fiunt, laxantur artus, membra conglobat & retorquet, pediculos fundit, aliaque ſymptomata inde proveniunt. Diligentiffimus *F. Ruifch* mihi plicam oftendit, quam in muſæo inter alia rariora ſervat. *B. Een blecht.* *G. Maren-flachte & ſchrœtleins* zœpf, ſalben-zœpf, alii maren-lock, vel moren-lock, wichel-zœpf, juden zœpfſe.

PLUMACEOLA, idem quod *Splenia*.

PLUMBAGO, idem quod *Molybdæna*. *Gall. Plomb de mer, Plombagine, Mine de plomb noire, plomb de Mine.*

PLUMBAGO, eſt Perficaria, dicta quod maculas habeat Plumbeas.

PLUMBUM, eſt metallum molliſſimum, ante ignitionem in igne liqueſcens, fumando avolans, & diu fuſum per vaſa pleraque tranſit, ante ignitionem calcem ejicit, vitreſcit citò, tum fuſum nullo vaſe in igne contineri ultra poteſt: cum metallis impuris vitreſcit, tumque eadem ſecum ex cava ſuperficie catilli documæſtici abripit, ſolùm aurum & argentum pura à cæteris relinquit, in aqua forti, non in aqua regia ſolvitur, ſalemque dat dulcem. Minime ſonorum eſt, coloris lividi, ſpecificæ gravitatis ad aquam, ut 11345. ad 1000. *B. Lout.* *A. Gall. Plomb.* *Lead.*

PNEUMATOCELE, eſt ramex ſeu Hernia ventofa: cum ſcrotum à flatibus diſtenditur, à πνεῦμα ventus, & πύλη tumor. *B. Wind-bruch.* *G. Windbruch.* *Gall. Pneumatocelle, Hernie venteuſe.* *A. A windy rupture.*

PNEUMATODES, eſt anhelofa reſpiration, à πνεῶ ſpiro, & πῶ forma.

PNEUMATOSIS, eſt ſpirituum animalium generatio, quæ fit in glanduloſa corticali cerebri ſubſtantia, niſi forte vaſcula ex ſanguineis rectè oriunda ſint nervorum communicatoria: illic arteriolæ deplentur, & ſpiritus extillantur, qui poſtquam cerebri meditullium ſubierint, totum nervorum genus, motibus actionibuſque ſenſitivis perficiendis, irradiant, à πνεῦμα ſpiritus, & τίθημι conſtituo. *B. Geiſtmakinge.* *G. Geiſtmachung.* *Gall. Generation ou Production d'eſprits.* *A. Generation of ſpirits.*

PNEUMATOPHALUS, eſt umbilici, à flatibus in ventre collectis, protuberantia, ex πνεῦμα flatus, & ὀμφαλὸς

λός umbilicus. B. Een wind-bruch in de navel. G. Des nabels windbruch. Gall. *Hernie Venteuse du nombril ; ou Pneumatophale*. A. Windy rupture in the navil.

PNEUMON, Gr. πνεύμων, Lat. Pulmo, à πνέω spiro. Vide *Pulmones*.

PNEUMONANTHE, est Campanula autumnalis : & vox ipsa significat *Florem Pulmonalem*, sed an inferviat morbis pulmonum, necdum compertum habeo, ex πνεύμων pulmo, & ἄνθος flos. B. *Longe bloem*. G. Lungen blume. A. Marsh-gentian.

PNEUMONICA, sunt quæ respirationem faciunt, à πνέω spiro.

PNIGALIMUM, idem quod *Epialtes*, à πνίω suffoco. B. *De nacht-maar*.

PNIGMUS, est suffocatio, seu strangulatio, à πνίγω strangulo.

PODAGRA, est Arthritis pedum, vide *Arthritis*, & πῦς, pes, & ἀγρεύω capio. B. *Doeten-eubel / voet-flerezen*. Cic. *Pedibus Captus*. B. Das zipperlein an den fueßen. Gall. *Goute aux pied*. A. The gout in the feet.

PODAGRA DENTIMUM, idem quod *Odontalgia*.

PODAGRA LINI, idem quod *Cassutha*.

PODEX, idem quod *Anus*.

POEONIA, est planta, quæ habet caules rubicundos, in multos ramos divisos ; folia ampla, polita, splendentia, in parte superiori lanuginosa, caulibus rubicundis adherentia : flores sunt rosacei, pentapetali, aut polypetali, rubentes, saporis fatui, odoris nullius ; pistillum floris abit in fructum multis siliquis univalvulis constantem, in inferiori parte conjunctis, in superiori à se mutuo secedentibus per maturitatem, repletis seminibus crassioribus, oblongis, rotundis, nigris, lucidis, sub cortice crassiusculo, membranaceo, includentibus pulpam albam, saporis subdulcis, odoris nullius : radix est oblonga, crassa, tuberosa, foris fusca, intus pallida, saporis dum recens est, subacris, cum levi quadam amaritie, odoris nullius. Gr. γλυκυσίδη & παιονία, casta herba Latinis. γλυκυσίδη dicta, quod grana mali punici acinis similia habere videatur. Nam sidia mali punici grana à Bœotis nominantur. *Pæonia* ab ejus inventore, medicinæ peritissimo, Pœone appellata est, qui ea nempe vulneratum Plutonium ab Hercule

la curasse perhibetur. Nisi fortè nomen illud acceperit ἀπὸ τοῦ παῖομαι, sive παῖω, vel τύπω ferio, percutio. Vel ἀ παίων vel παίωνίζω hymnos cano, quod ob insignes virtutes multum laudaretur. B. *Peoni* / *vuurblom*. G. Peonie, benigroen, pfingst-rosen, sicht-rosen, konings blum. Gall. *Pivoine*, *Peone*. A. Peony, piony.

POLEMONIUM, nonnullis *Beën Album*, est planta flosculos albos producens, an habeat nomen à Cappadociae urbe *Polemonium* dicta, asserere non audeo. A. Wild lage.

POLIUM, est planta graveolens, quæ hæbet caulem obrotundum, tenuem, durum, lignosum : folia oblonga lanugine flava instructa, dentata, crassa : flos est monopetalus, labiatus, cujus labii superioris locum occupant stamina, labium verò inferius in quinque partes dividitur; ex calice autem surgit pistillum posticæ floris parti ad instar clavi infixum, ac quatuor veluti embryonibus stipatum, qui abeunt in totidem semina in capsula, quæ floris calix fuit, recondita, obrotunda, minima; flores in capitulum collecti summis ramulis & caulibus innascuntur, suntque aurei coloris, odoris penetrantis, aromatici, saporis amari : crescit hæc planta in regionibus calidis in montibus. Dicitur à canitie, canisque capillamentis & tomento hirsuto, quæ non modò capitula corymbæa, sed etiam universam plantam incanam reddunt, perinde ac *Gnaphalium*. Gr. πολὺς canus est. Gall. *Polium*.

POLLEX, vide *Digitus*.

POLLUTIO nocturna, est involuntaria seminis, cum titillationis sensu, per libidinosa insomnia, excretio. B. *Onwillige zaadloozinge*. G. Samen flusz. Gall. & A. *Pollution*.

POLYACANTHAS, est *Cardui spinosi* species, ex πολλὸν multum & ἀκανθα spina.

POLYANTHEMUM, est planta multos flores proferens, ex πολλὸς multus, & ἄνθος flos.

POLYCHRESTON, est medicamentum multis morbis accommodatum : hinc hoc nomine nitrum sulphure accenso & ignitione præparatum donari solet. B. *Ten middel del tot veele ziekten*.

POLYCHRONIUS, est morbus diuturnus, qui ad menses & annos plurimos sæpè extenditur, ex πολλὸς multus, & χρόνος diuturnus. B. *Ten langduurige ziekte*. G. Lang.

Langwierige kranckheit, eine stete kranckheit. Gall. *Maladie longue, Chronique*. A. A long disease.

POLYGALACTOS, est foemina, quæ multo lacte abundat, ex πολὺ multum, & γάλα lac. B. *Die vol sog ofte melk is.*

POLYGALA, est herba lac generans, vel multum succi lactei habens, ex πολὺ multum, & γάλα lac: habet caulem tenuem, sat durum, alterum rectum, alterum repentem: folia exigua, graminea, altera acuta, altera oblonga, & obrotunda: flores sunt monopetali, personati, perforati, exigui, in spicas congesti; labio superiori erecto, & inferiori bifido, quod magis prominet: post florem sequitur fructus compressus, in duo loculamenta, semina oblonga continentia, divisus; floris calix quinquifidus hunc florem involvit: radix lignosa, exigua, dura saporis amari & aromatici: crescit hæc planta in locis incultis oves præ omnibus graminum speciebus hanc eligunt, nullas vires præter eas, quæ graminei communes sunt; habere videtur.

POLYGALUM, idem quod *Polygala*.

POLYGONATUM, est sigillum salomonis, planta hæc habet caules rotundos, politos, nullos ramos dantes, in summitate aliquantulum incurvatos: folia ad caulem alternatim & quasi pendula, disposita, oblonga, ampla, nervosa, coloris subfusci: flores sunt monopetali, campaniformes, tubulati, nudi, multifidi, uni cauli adhærentes pedunculis brevibus, in sex segmenta fissi, sex staminibus è latere interno floris enatis præditi: ovarium ex floris centro natus tubum emittit longam, apiculo fimbriato instructam, & fit bacca mollis, ferè rotunda, ovalis, viridis, aut purpurea, continens semina ovalia, dura, alba: radix est longa, digiti crassitiæ, per intervalla articulata, & nodosa, aut tubulata, alba, multas fibras possidens, saporis subdulcis: hæc planta crescit in sylvis. Sic dicitur à radice geniculorum frequentibus nodis ex intervallis tumente, ex πολὺ multum, & γόνυ genu, seu nodus. B. *Salomons zegel*. G. Weisz wurtz. Gall. *Seau de Salomon, signe de Salomon, Genouiliere, Geniculere*. A. Solomonsfeal.

POLYGONUM, seu CENTUM NODIA, est planta, quæ habet caules longos, tenues, rotundos, solidos, te-
na-

racēs, plerūmque repentes, creberrimē geniculatos : folia oblonga, angusta, acuta, viridia, caulibus brevibus adhærentia, & alternatim disposita; calix est quinquifidus, infundibuliformis, qui per maturitatem fit capsula seminalis : flores apetalī, plurimis staminibus constantes, parvi, qui ad foliorum alas oriuntur : semen perfectē triangulare est, sat crassum, coloris castaneæ; radix longa, satis crassa, simplex, dura, lignosa, fibrosa, valdē repens, saporis adstringentis : hæc herba in viis frequens, ex πολλὸ multum, & γόνυ genu. Vocatur etiam *Proserpinaca*, fortē à proserpendo : & *Seminalis*, à seminis multitudine : & *Sanguinalis*, à sanguine cohibendo : ut & *Corrigiola*, an quod morbos corrigit ? B. *Wijzend-knoop / verheng-gras / kreupel-gras / knoop-gras*. G. Weg-gras, weg-krit, denn-gras, blut-kraut. Gall. *Sanguinaire, Centinode, Renouée*. A. Knot grass.

POLYGOPHORA, sunt potus seu vina plurimis spiritibus pollentia, ex πολλὸ multum, & φέρω fero. B. *Sterke wijn / krachtige wijn*.

POLYMORPHUM Os, idem quod *Sphenoides Os* & *Cuboides*.

POLYNEURON, vide *Arnoglossum*.

POLYPHAGIA, est multi alimenti assumptio, ex πολλὸ multum, & φάγω edo. B. *Deel-etting*.

POLYPHARMACON, idem quod *Polychreston*, ex πολλὸ multum, & φάρμακον medicamentum.

POLYPODES, dicti *Aselli* & *Millepedes* : est insectum diureticum. B. *Seugen / pisse-bedden / krobben / ezelheng*. G. Ein kellerwurm, schäffelein. Gall. *Cloportes, Pourcelets de saint Anthoine*. A. Sows, Hogs-lice, Many-feet.

POLYPODIUM, est plantæ genus nequaquam ramosum, cujus folia ad nervum penè in partes angustas & oblongas secari solent : fructus foliis innascuntur ; capsulæ scilicet membranaceæ sphaericæ in acervulos congestæ annulo carentes, quæ fibrarum contractione rumpuntur & semina fundunt minutissima : radix est oblonga, minimi digiti crassitie, foris rufescens, intus herbacea, ex viridi pallescens, multis nodis & tophis quasi acetabulis geniculata, saporis subacris dulcis, quodammodo adstringentis & nauseosi : est species Filicis, in opacis sylvis & monti-

tibus ad petras muscidas, imprimis ad radices caudicesque vetustos arborum Fagi, coryli, Quercus nascitur. Ex πολλὸν multum & πῆς pes: repit enim quasi plurimis pedibus, vel nomen accepisse ferunt, à radice sc. quæ scirrhus & acetabula polyporum modo habet. *Filicula* etiam vocatur à similitudine foliorum cum Filice. B. *Deelboet / boom-baaren / enge-joet / eiken-baaren*. G. Engel-suefz, suefz-fahren, baumfarn. Gall. *Polypode*. A. Polypody, Oakeferne.

POLYPUS, est tumor in cavitate narium excrescens, estque duplex, vel turundæ formam refert, & *Sarcoma* generali nomine vocatur: vel ramulis aut pedibus variis ad oris interiora aut nasi exteriora se extendit; color est albus; sæpè ad rubedinem vergit; aliquando lividus, & niger, hujusmodi excrescentiæ in naribus, & finibus crassæ meningis aliquando contingunt; In Corde quoque & Arteriis majoribus sanguis pro tempore stagnans ob animi deliquia &c. concrevit in massam solidam, tenacem, postea non dissolvendam, quæ vel liberè in vasis illis aliquamdiu fluctuat, donec impellatur trunco uni alterive, vel accrescit lateri vasis quod summè extendit, & vocatur *Polypus*, ex πολλὸς multus, & πῆς pes. B. *Een sijnm prop / veel boet*. G. Viel-futz, ein nasen geschwær. Gall. *Polype*. A. Tumour with many leggs.

POLYSARCIA, est nimia corpulentia corporis, ex πολλὸν multum, & σὰρξ caro. B. *Corpulentigheit / grof-lyvigheit*. G. Ungemeine dicke fettigkeit des leibes. Gall. *Corpulent*, *Charnu*. A. Corpulent.

POLYSPASTON, est machinamentum articulis repouendis accommodatum: ita dictum, quod multis orbiculorum circuitionibus facilitatem præstat, ex πολλὸν multum, & σπᾶω traho.

POLYSPERMOS, qui femine dives est, ex πολλὸν multum, & σπέρμα semen. B. *Deel-3adig*.

POLYTRICHUM, est Capillus Veneris, sic dicitur ob capillarem faciem, ex πολλὸν multum, & τριχὺ capillus, dicitur quasi *Multicomum*, quòd capillos densos ac multos faciat, ejusque defluvia expleat. Est & aliud *Polytrichum*, quod musci species est, aurei coloris, sic dicta à ramulis, qui capillorum instar tenues sunt. B. *Vrouwen-hair / venus-hair*. G. Frauenhaar. Gall. *Polytric*, *Gurquet*, *Rue de mur*. A. Maiden-hair.

POLY-

POLYTROPHIA, est nutritio multa, quando nempe quis maximoperè nutritur. B. *Deel-voedinge*.

POMAMBRA, dicitur quasi pomum ex ambra aliisque odoramentis compositum. Ingredientia sunt plerumque ambra Grysea, Moschus, Zibethum, Ladanum, Benzoin, Styrax calamita, oleum cinamomi, oleum caryophyllorum &c. ex hisce cum mucagine alicujus gummi, globuli majores seu poma odoris gratiâ componuntur. B. *En amber-bal / reuk-bal*. Gall. *Pastille*. A. A Smell-ball, Pomander, Muske-ball.

POMATUM, est unguentum grati odoris, pinguedinem porcinam & poma recipiens, unde nomen. B. *Apfel-salf*. G. *Apfel-falbe*. Gall. *Pomade*.

POMPHOLIGODES, urina est, cui in superficie plurimæ bullæ innatant, quæ plerumque in flatibus & doloribus corporis observantur. A *πομφολιγών* bullas excito. B. *Schuimachtige pis*.

POMPHOLYX, est favilla tenuissima & volatilis, quæ dum æs in fornacibus perficitur, supernæ earum parti adhærescit. Coit ibidem in glomusculos vellerum lanæ similes, contactæque farinæ modo dispergitur. Eodem modo & Cadmia, vi ignis violenti in favillam seu tutiam redigi potest. Arab. *Tutia*, Lat. *Bulla*, nam *πομφόλυξ* Bullam significat, à *πέμφις* flatus; officinis *Nil*, unde Belgis *Piet* / sive *witniet* / ad differentiam Tutjæ, item dicitur *Nihil album*. G. Weitz nicht. Gall. *Calamine ou Tutie Blanche*. A. The White Tutty.

POMUM & POMUS, latius patet quàm malum, comprehendit enim ferè omnes fructus molliorem corticem habentes: fortè sic dictum, quòd eorum plurima etiam sitim tollant, ita ut simul sint cibo & potui. Gr. *μήλον*, *οἶνον*. Nonnulli à *πόμενα* potus derivant.

POMUM ADAMI, est protuberantia illa in collo antèrius conspicua, sic dicitur quia vulgò persuasum est, in Adami faucibus Pomi partem ex pœna divina remoratam esse, & ad posteros translatam. Nihil aliud est quàm capitis laryngis protuberantia. B. *Adams appel*. G. Adams apffel. Gall. *Pomme d'Adam*. A. Apple of Adam.

POMUM ADAMI, est mali Aurantii species: nomen accepisse ferunt, quòd cortex rimis quibusdam exasperatur ac si dentibus demorsus esset.

X x

Po-

POMUM AMORIS & POMUM AUREUM, seu MALUM AUREUM, sic vocatur ob pulchrum & amabilem aspectum.

POMUM ODORIFERUM, idem quod *Pomambra*.

PONDO, de ponderibus *Job. Rhodius* hæc habet : inter pondera Romana reliquorum omnium tam Ponderum quam Mensurarum veluti regula primas partes meritò poscit. *Libra*. Cujus schema *P. Celso* sine ulla adjectione, notat pondo solum, hoc est, Libram, non Mercalem, negotiatoriam, *Στατικήν Pollaci*, Gallis Regiam, quæ Senum Denum *Budæo*, de *Ass. lib. 2. fol. 38.* Sedecim unciarum *H. Junio*, sed Romanam, quæ tam mensuralis à mole, quam à gravitate ponderalis, *Assis* instar, Romanis usitatissimè XII. Unciarum sive 14. Denariorum erat : non quidem levi conjecturâ sed computatione legitimâ, nostræ æqualis. Hoc tamen discrimine, ut *Libræ Unciæ XII.* Mensurales, X. ponderales respondeant, ex *Galenii lib. 6. de comp. Med. S. gen. cap. 8. Sili.* Quod sciam, *Budæo* de *Assè*, duodecim & dimidiæ, cujus sententiæ momenta *Agricola* solidè infregit *lib. 4. de ponderibus & Mensuris*, nostris sic notatur *Pond. & Lib.* pro Regionum imò & urbium diversitate innumera penè dantur ponderum genera. Vide etiam *Libra. B. Een pond. G. Ein pfund. Gall. Une Livre. A. A pound.*

PONS VAROLII, sunt Processus quidam cerebelli globosi, propè vermiformes, sic à *Varolio* inventore dicti. B. *De brug van Varolius. G. Eine brucke von Varolius. Gall. Pont de Varolius, Appendices vermiformes. A. Bridg of Varolius.*

PONTICUM ABSINTHIUM, nomen habet à Ponto regione in qua nascitur.

POPLES, est articuli istius, quo os femoris articulatur ossi tibiæ, pars interior, sive posterior, quâ crus flectitur. Gr. *Ἰγρὺς & Ἰγρὺα. De Haassen. G. Die kniebuege. Gall. Le Jaret. A. The hollow of the afterpart of the Kneethe Harm.*

POPLITÆUS MUSCULUS, est unus ex iis quo tibia movetur. Externo infernoque femoris osseo tuberi adnatus, oblique, itidem tibiæ superiori posteriorique eminentiæ quadrata ex parte figura inseritur. B. *De Haassen spier. G. Der kniebuegen maulz. Gall. Muscle Poplitè, ou Jarretier. Po*

POPLITÆA VENA, ex duplici ramo crurali misto constat, & sub cute tecta posterius per medium poplitis flexum, excurrit usque ad calcem, aliquando ad malleoli cutim. B. *De Haassen-ader*. G. *Der kniebuegen ader*. Gall. *Veine Poplitée*. A. *Idem*.

POPULAGO, est planta, quæ habet caules ramosos, rotundos; folia rotunda, ampla, polita, leviter crenata in margine, coloris virido-obscuri, chelidonii minoris foliis satis similia: flores sunt polypetali, rosacei, nudi, ranunculoidei: pistillum floris abit in plurimas vaginulas, quæ deorsum pendentes ferunt plurima semina plerumque oblonga: radix fibrosa, albescens: hæc planta crescit in locis aquosis: est *Tussilago* altera, dicitur & *caltha palustris*, & *chelidonia palustris*, sic dicta ob foliorum albedinem, quam cum populo arbore communem habet. Gall. *Peuplier*.

POPULEUM, est unguenti nomen, sic dictum, quia componitur ex oculis seu Gemmis Populi, quibus additur *Bardana*, *Hyoscyamus*, *Lactuca*, *Mandragora*, *Papaver nigrum*, *Sempervivum majus & Minus*, *Solanum*, *Violaria*, *Umbilicus veneris*, *Rubi cymæ*, & *Porci axungia*. B. *Populier zalf* / *popeljoen zalf*.

POPULARIS MORBUS, idem quod *Endemius* seu *Epidemius*.

POPULUS, seu **FARFARUS**, est arbor procera, quæ habet folia ferè circularia, incisa, dura, nigricantia, semper tremula, licet nullus adsit ventus: flos est amentaceus, plurimis nempe foliolis apicibus donatis constans, sed sterilis; teneri enim fructus innasci solent iis populi speciebus, quæ floribus carent, spicati, plurimis foliolis compositi, sub quibus latet campana quædam embryonem complectens; is autem abit deinde in siliquam membranaceam, bifariam dehiscentem, spicatam, seminibus fætam pappis instructis: initio veris oculos seu gemmas producit, mucronatos, odorato, luteo, pingui, ac tenaci succo prægnantes: an à πάλω vibro, quatio, concutio, quia à minimo aëris motu, Populi tertiæ speciei folia concutuntur. B. *Populier-boom* / *abrel-boom* / *ratelaar* / *pappel*. G. *Alber-baum*, *pappel-baum*, *aspen*. Gall. *Peuplier*. A. *Asp-tree*, *poplar-tree*.

PORCELLO, est insectorum species, quæ & *Aselli* &

Millepedes dicuntur. B. *Zeugen / krobben / pissbedden* / ob odorem urinæ, quem spirant. Eorum pulvis valde diureticus est.

PORI, dicuntur meatus exigui & insensiles cutis aliarumque partium, per quos sudor & effluvia vaporosa ex corpore decedunt. B. *Sweet-gaten / pppjes / lucht-pppjes*. G. *Schweifzlöcher*. Gall. *Pores*. A. Idem.

POROCELE, est Hernia ex callo aut calculo excitata, in membrana erythroide hærens, renitens, dura, & inæqualis ex πῶρ callus, & κήλη tumor.

POROMPHALUS, est calculus aut callus, in umbilico protuberans, ex πῶρ, callus & ὀμφαλὸς umbilicus.

POROSIS, est calli generatio, à πῶρ callum induco. B. *Celtmaking*.

POROTICA, sunt Medicamenta callum generantia, seu quæ exsiccando, incrassando, & astringendo partis alimentum in callum convertunt, à πῶρ callesco.

PORPHYRITES, est lapis ex filice aut porphyre, superficie lævi & æquali, super quo, ancillante alio lapide, cursore dicto, alii lapides, gemmæ &c. in subtilem pulverem rediguntur. B. *Gen bypf-steen / preparcer-steen*. G. *Reib-stein, preparier-stein*. Gall. *Porphyre*. A. *Prepared-stone*.

PORRACEA BILIS, vide *Bilis*.

PORRUM, est planta, quæ habet folia ex tunicis radicis enata, plana, quandoque carinata; caulis est rectus, crassus, solidus, succulentus: flos hexapetalus, quasi campaniformis, ornatus staminibus latis, planis, in tria capillamenta exeuntibus, quorum medium apice donatur; flos in fasciculos globosos colligitur: ovarium sit fructus subrotundus, trilocularis, fætus seminibus subrotundis: bulbi sunt oblongi, angusti, ferè cylindrici, tunicati, politi, splendentes, albi: tota hæc planta habet odorem allii, & colitur in hortis; planta hæc ita tunicata est, ut bulbus totus in tunicas possit resolvi, & folia sint tantum elongatæ squammulæ bulbi: nomen habere dicunt, quod porro eat & longè latèque grassetur. Gr. *περάρον*, à *Περάω* incendo, est enim calidum: habentur variæ species. B. *Parei*. G. *Lauch*. Gall. *Poireau*. A. *Leke*.

PORRUS, est Verrucæ species, quæ habet quasdam radices ad extra, ad similitudinem porrorum, & ita minutim fixa. Vulgo *Oculus Gallinæ*. P O R-

PORRIGO, idem quod *Furfuratio*.

PORTA, Gr. *πύλη*, sic vocatur Hepatis pars sima, ubi duæ parvæ inveniuntur eminentiæ seu protuberantiæ, quas *Portas* appellarunt veteres Medici, putantes chylum per facultatem attractricem suctum ex Intestinis in venas mesaraicas ad Venam portarum attrahi, & per vim Hepatis assimilatricem in sanguinem converti; quod falsum esse anatomicorum inventa, & imprimis Harveji observata evicerunt; *Vena* quæ ibidem loci ex visceribus imi ventris sanguinem in hepar ducit, ideo *Vena Portæ vocatur*. **B. De leber-poort.** G. Die leber-pforte. Gall. *Porte du Foye*. A. The Livers port.

PORTÆ VENA, vide *Vena*.

PORTULACA, **PORTELLA**, **PORTICULA**, est planta, quæ habet caulem rotundum, crassum, rectum, succulentum, tenerum, politum, splendentem, rubicundum, in ramos divisum: folia succulenta, oblonga, fere rotunda, crassa, satis ampla, splendentia, carnosa, coloris albescentis aut flavescentis, saporis viscosi, subacidi: flos est rosaceus, plurimis petalis in orbem positis constans, ex cujus calice monophyllo & bifido surgit pistillum, quod deinde simul cum calice abit in fructum, plerumque ovatum, seminibus sætum orbiculatis, nigris, parvis, & duabus testis in summo donatum, quarum exterior, quæ calicis pars fuit bifida primo, interior verò, quæ aliud nihil est, quàm pistillum ampliatur; postremo transversa bifariam dehiscunt, inferiori seu calicis alterâ parte pediculo affixa: radix est fibrosa, simplex. Gr. *Ἀνδράχνη*, *Πυλὶς*, *Πυλιδιον* quidam putant à porco, (quasi porcorum lactuca) nomen habere, undè *χοιροβοτάνιον*, porci herba; vel à *πύλη* porta. *Ἀνδράχνη* quasi *Ἀδράχη* quasi cum *αἰετῇ* ἄγνη pullulet. **B. Porzelein.** G. Portulak, burtfelkraut. Gall. *Pourpier*, *Porcelaine*. A. Purslain, porcelain.

PORUS BILARIUS, seu **HEPATICUS**, est canalis, ex tota Hepatis substantia undique oriundus, ex minimis in majores canales desinens, tandem in unicum, qui ductui Cholidochi inseritur; vehitque bilem, in glandulis Hepatis præparatam, ex Hepate; eamque in intestinum duodenum amandat. *Porus* etiam omnem ductum & meatum significat, à *πέρω* pervado. **B. Galleider.** G. Der Gallen-leiter. Gall. *Pores biliaires*. A. The Bile Channel.

Xx 3

POSCA,

POSCA, putatur dici à ποσις potio, idem quod *Oxy-cratum*.

POSSETUM, Gr. Συθόγαλα, est lac decoctum, cui sub finem coctionis cerevisia infunditur, tunc liquidum serum in febribus forbendum datur, & coagulum removetur, potio est Anglis familiaris. B. *Een biermelkjen*. G. Biermolcke, Posset. Gall. *Posset*. A. Idem.

POSYBRACHIALE, idem quod *Metacarpus*.

POTAMOGEITON, Gr. Σταχοίτης, Lat. Fontalis, quia fontibus & præsertim fluminibus vicina est. Siquidem in aquosis & palustribus locis nasci amat. *Stachyites* vocatur, quasi spicata, ob caulem quem ex se mittit floribus & femine spicatum: ex ποταμός fluvius, & γείτων vicinus. B. *Pontein-kruid / swem-kruid / swam-kruid*. G. Schwemmen-kraut. Gall. *Epi-d'Eau*. A. Water-grass.

POTENTILLA, five **ARGENTINA**, an ita dicitur ob potentes vires sistendi sanguinem? Vide *Anserina*, & *Argentina*.

POTERIUM, est Cardui species, quamvis illud nomen & aliis plantis imponitur. Sic dicitur, quod sit potrix herba, paludosum riguumque solum amet, vel fortè quasi ποτις, quod paludosi riguique soli amans sit, sed etymologia non arridet, quia potius montes & loca arenosa amat: potius quasi πολὺ ἴριον, vel πότε ἴριον, quod lanugine obducatur lanosa.

POTIO, seu **POTUS**, à potare, est mixtura vel dissolutio ex variis; vel decoctio, quæ bibitur, ut haustus, decoctum, emulsio, julapium &c. B. *Een Drank*. G. Ein tranck. Gall. *Potion*. A. A Drink.

PRÆCIPITANTIA, sunt, quæ acidum in corpore nostro infringunt, & quasi præcipitant: est vox à Chymicis mutata, quia præcipitando res alterius indolis fiunt. Vide *Absorbentia*.

PRÆCIPITATIO, est quædam minimarum particularum in liquore conveniente solutarum, & per contrarium liquorem infusum, subsidentia & reviviscentia. Si corallia aliive lapides, & Margaritæ, oculi cancri, argentum vivum &c. aquâ forti solutâ, & sal aliquod alcalicum injiciatur, particulae antea invisibiles, statim sub pulveris forma subsident. Ita sulphurea, ut succinum, lacca, resina &c. spiritu vini soluta, ab infusa aqua præcipitabuntur.

B.

B. Schifting / nederstooting. G. Niederschlagung, præcipation. Gall. *Precipitation*. A. Idem.

PRÆCORDIA, Gr. *Πρεκορδια*, sunt viscera omnia in thorace contenta. **B. Bozstingewanden.** G. Das obereingeweide, die gegend da das hertz grublein ist. Gall. *Les Parties autour du cœur*. A. The Entrails in the Breast.

PRÆFOCATIO UTERINA, vide *Hysterica passio*.

PRÆPARANTIA VASA, sed melius *Testicularia*, sunt venæ & arteriæ ad testes & Epididymides euntes, sic à Veteribus appellantur, ex præjudicio putantes in iis semen præparari: Vena plurimis ramificationibus & anastomosibus: Arteria verò recto ductu, duabus aut ad summum tribus bifurcationibus incedit, & Anastomosibus Lateralibus in Venam hiat. **B. Bereidende-vaten / zaat-baten / kloot-vaten.** G. Die samen-gefässe, die bereit-gefässe. Gall. *Vaisseaux Spermatiques, ou Pampiniformes, ou Pyramidaux*. A. The preparing Vessels.

PRÆPARATA, in pharmacia denotat medicamenta simplicia, videlicet solida, subtilissimum in pulverem, linguae tactum fugientem, accedente aquâ convenienti, supra porphyritem lævigata, denuòque sub pastillorum formâ exsiccata: sic prostant corallia, cornu cervi &c. Nec non alia simplicia medicamenta, quæ interdum aceto, vino, vel alio liquore, per aliquot dies immerguntur, rursùmque exsiccantur, correctionis nimirum, ut creditur, gratiâ, sub præparatorum numero quoque enumerantur, radices asari, ari, &c.

PRÆPUTIUM, Gr. *Ἀρρεβουστία* & *Πρόσθη*, est glandis, penis virilis, involucrum, estque tantum continuatio Epidermidis, cutis, & membranæ cellulosæ: à putando dictum, ab Hebræis enim & Turcis refecatur, undè Appellæ & Recutiti appellantur. Item clitoridis projectura, estque Præputiolum in fæminis præter exilitatem à virili diversum in eo, quod partem glandis tantummodo superiorem tegit. **B. De voorhuid.** G. Die vorhaut. Gall. *Prépuce*. A. The fore Skin.

PRÆSEPIA, seu **PRÆSEPIOLA**, sunt foraminula illa utriusque maxillæ, quibus dentes continentur. Gr. *Φάτνια* & *Φάτνια* Galeno. **B. Cant-berbels.** G. Zahnhöhlen. Gall. *Alveoles, Cavité des Dents*. A. The holes of the Teeth. Item Apum alvei sive cellulæ præsepia appellantur.

PRÆSERVATORIA INDICATIO, est modus quo per victus rationem & remedia convenientia, à morbis futuris præservamur. B. *Verhoedende inzicht*.

PRÆSIDIUM, idem quod *Auxilium*, *Remedium*, aut *Indicatum*.

PRÆT. NAT. vel P.N. significat præter naturam.

PRASSINA BILIS, vide *Bilis*.

PRASUM, est *Porrum*, à *πράω* incendo; quia porrum comestum sanguinem accendit, linguamque mordet. Vide *Porrum*.

PRASUM & PRASSIUM, vocatur *Marrubium* seu *Ballote*. Nomen impositum à cauliculis quadrangularibus videtur: *πρασiai* enim dicuntur dispositione quadrangulares: vel quod *ἐν ταῖς πρασiais* coleretur: adeo ut cum porro, ut viri docti voluere, nullam similitudinem habeat. Vide *Marrubium*.

PREGMA, vide *Bregma*.

PREHENSIO, vide *Catalepsis*.

PRESBYTIA, est obscuritas visus in rebus propinquis, cum tamen in distantibus aliqua sit perspicacitas, senibus familiaris, ex oculorum planiori figura oriunda, ex *πρεσβυς* senex. B. *Blindheid van ouderdom / oud gezicht*.

PRIAPISMUS, est *Tentigo*, sive pudendi diutina sine libidine erectio. Item membrum virile. Gr. etiam vocatur *Σατυρίασις*, à *πρίανος* *Priapus*, *Veneris* & *Liberi* Filius. Vide *Satyriasis*. B. *Roedestand tegens wil*.

PRIAPUS, idem quod *Penis*.

PRIMORES DENTES, sive ANTERIORES, ab officio in cibis incidendis dicuntur *Incisorii*. Item *Γαλαδοντες* quia inter ridendum primi denudantur, *Tonici* Celso, *Τομῆς Δυναστες*, *Κτενες*, *Τομῆται* &c. numero quatuor sunt superius, totidemque inferius. B. *De bottertanden*. G. Die vœrderste zæhne. Gall. *Les Dents de Devant*, ou *Incisives*. A. The fore Teeth.

PRIMULA VERIS, sive BETONICA ALBA aut HERBA PARALYSEOS, est planta, quæ habet folia ampla, oblonga, aspera, rugosa, repentia; ex his erumpunt caules lanuginosi, rotundi, nudi: flos est monopetalus, hypocrateri formis, & multifidus, ex cujus calice (qui tubulatus est) surgit pistillum infimæ floris parti ad instar clavi infixum, quod deinde abit in fructum seu testam

stam oblongam, in ipso calice vel ferme reconditam, apice dehiscentem, & feminibus factam minimis, obrotundis, nigris, placentæ affixis : radix est satis crassa, squammosa, rubicunda, fibrosa, saporis adstringentis, odoris grati & aromatici : hæc planta crescit in pratis & sylvis. Sic dicitur quod incipiente vere & ante illud tempus flores suos emittit. B. *Sleutel-bloemen* / *Hemel-sleutel* / *back-hruid* / *St. Pieters-hruid*. G. Schlueffel-blum, Himmels-schlueffel, St. Peters-schlueffel, weisz-betonie. Gall. *Coucou*, *prime vere*, *Bavillon*, *Primerole*. A. Cow slips, prim rose.

PRINCIPES DIES, vide *Critici Dies*.

PRINCIPIA, idem quod *Elementa*.

PROBOLE, idem quod *Apophysis*.

PROCATARCTICA, est causa morborum præexistens, vel præincipiens, unâ cum aliis agens, unde primò morbus producitur ; sive illa sit externa sive interna, ut ira vel æstus aëris, Cacochymiam movens, febrimque inducens, à προκαταρχα antegredior. B. *Doortrekkende oorzaak*.

PROCATARXIS, idem quod *Procatactica*.

PROCESSUS, idem quod *Apophysis*.

PROCESSUS CILIARES, sunt quædam fibræ in oculo musculares, quibus oculi pupilla dilatatur & contrahitur. Ab oculi pupilla, velut radii à corpore luminoso profecti, in orbem disponuntur ; fibræ istæ serie densa ordinatæ, antèrius, ubi corneæ tunicae cohærent, colore variegato insigniuntur ; interim ubi crySTALLINI humoris margini, ac etiam tunicae retinæ oræ contiguae sunt, semper nigræ apparent : Iste processus ciliaris ex minusculis musculorum fasciculis subalbidis componitur, numerum octogenerium excurrentibus, ligamento cuidam ex totidem nigricantibus extracto, alligatis. Harum utriusque ordinis fibrarum quædam, ligamenti latitudinis margines ambos tangunt, quædam ad Medium pertingunt. Musculosa hæc contextura cum tota uvea membrana mobilis est. Ubi crySTALLINI humoris limbum, ut & retinæ expansionem tangit, nigra planè est. Non tantum etiam oculi pupillam dilatant, aut contrahunt, quin & humorem crySTALLINUM protrudunt, ac retrahunt, inque objectorum aspectus huc illuc deflectunt. B. *De regenboogs hairige kring*. G.

Xx 5

Die

Die augen winpren, der regenboge gleiche haär treifz.
Gall. *Procès ciliaires*. A. Idem.

PROCESSUS CHYMICI, nihil aliud sunt quàm Operationes Chymicæ integræ; quando nempe in rei examine procedunt, & tandem ad scopum quælitum perveniunt.
B. *Chymische voortgang*. G. Chymische artzeney stücke. Gall. *Operations Chimiques*. A. Procession Chymical.

PROCESSUS PERITONÆI, describuntur, quòd sint veluti fistulæ duæ oblongæ, vel canales laxiores viris in scrotum descendentes, per foramina tendinum musculorum obliquorum & transversorum, in quibus productionibus, vasa seminaria descendunt & recurrunt, atque propè testes processus hi magis explicantur, fiuntque testium tunicæ: Verùm illud magis locum habet in brutis quàm hominibus: quia vasa ad testes euntia per peritonæi duplicatam membranam excurrunt, nam si hominibus contingerent, nemo ab Herniis esset liber. Verùm si detur, quid tum fit, quam quod intestina in scrotum delabantur, cujus lapsus, *Hernia intestinalis* vocatur. B. *Penszaks scheuten*. G. Der anhang des bauchs hæutleins. Gall. *Procès, ou Appendices du Peritoine*. A. The process of the peritoneum.

PROCIDENTIA ANI, est intestini recti, propter nimiam laxitatem, per anum delapsus. Vocantur item *Procidentia* sedis Plin. procidua sedes *Eidem*, προπίπτων ἀρχὴς, quando sedes prolabitur. Gr. προπτώσις ἀρχὴς ἢ ἰδέως. B. *Als het lpf uit gaat / uithangen des cindels darmis*. G. Das vorgehen, ausfallen des affter-oder mastdarms. Gall. *Chute ou Descente de l'Anus*. A. Falling down of the arse gut.

PROCIDENTIA UTERI, est relaxatio tunicæ internæ vaginæ, quâ per pudendum prolabitur, & à Medicis refecata fuit; olim & adhuc quidam uterum prolabi posse putant licet rarissimè fiat; & si fiat, per imprudentiam obstetricum fit, putantes se attrahere placentam, & ipsum arripiunt uterum. De quibus legendus Dom. Portal qui Gallicè librum edidit *de l'Accouchements des Femmes*. B. *uitval vel zinking des lpfmoeder*. G. Das heraus fallen, vorhergehen der bærmutter. Gall. *Abaissement, Chute, ou descente de la Matrice*. A. A Falling of the Womb.

PROCONDYLI, sunt ossa digitorum, Metacarpio proxima,

Alma, ex *πρὸ* pro, & *κόνδυλος* digitus. Vide *Metacondyli*.

PRODROMUS, est morbus, ex suo genio alium super-
venturum indicans : ut angustia pectoris, Phthisin vel
Rachitim præfagit, ex *πρὸ* pro, & *δράω* fugio. B. *Voort-
looper*. G. Ein vorläuffer, vorbott. Gall. *Avant-coureur*.
A. A Fore-runner or presage.

PRODUCTIO, vide *Apophysis*.

PROEGUMENA, est causa morbi Antecedens interna,
in corpore ex alia remota ortum habens, & ita morbum
producens, ut eâ sublatâ, morbus possit perseverare,
quemadmodum cacoehymia, à vitiata victus ratione pro-
ducta, undè obstructio vasorum & meatuum vel constipa-
tio viscerum producitur, à *προηγμαι* antecedo. B. *Voort-
gaande*. *voortgaak*. G. Vorgehende ursach. Gall. *Cause an-
tecedante*. A. Antecedent cause.

PROFLUVIUM, multiplex est, nempe sanguinis ex
naribus, vulneribus, ex pudendo muliebri, ut in expur-
gationibus, & menstruis nimis. Sic dicitur de femine ut
in Gonorrhœa, sic de excrementis, ut in dysenteria, diar-
rhœa, lienteria; cœliaca passione : sic de lacte, nimia
quantitate profluente, ita de capillis decidentibus. &c. B.
Flod. G. Ein flusz. Gall. *Ecoulement*, *Perte*. A. A Flu-
xion, Flix.

PROFUNDUS MUSCULUS, idem quod *Perforans
Musculus*.

PROGNOSIS, & **PROGNOSTICA SIGNA**, sunt
quibus futura, quæ ægro accidunt, præcognoscimus.
Quæ imprimis petuntur ex observationibus in simili mor-
bo notatis ac præfens hic adest. 2. Ex viribus vitæ præsen-
tibus cognitis, & comparatis cum causis morbi, quibus
trutinatis num morbus diu, num brevi regnaturus, sit, sa-
tis benè tutoque prævideri potest. 3. Ex ægri prægressa vi-
tæ ratione, corporis habitu firmo vel debili, ætate, sexu,
clymate sub quo vivit, anni tempore, & prægressi in eo-
dem corpore morbis. Si hæc omnia sollicitè perpendit me-
dicus, singulaque exactè trutinat, tuto ex arte concludere
potest quid in morbo secuturum sit, si nihil novi, quod
mutet ægri statum, accedat; similibus Hippocrates infi-
stens viis, tantam sibi conciliavit famam, undè nihil me-
dicum Deo magis similem reddere, quàm futura prædica-
re, asseruit, à *προγνώσκω* prægnosco. B. *Voortkenning* /
voort

voorzegging. G. Das vorsagen. Gall. *Prognostique.* A. Prognostication or fore telling.

PROJECTIO, est terminus chymicus, & dicitur quando pulvis calcinandus crucibulo cochleatim sive per vices injicitur.

PROJECTURA, idem quod *Apophysis*.

PROLABIA, Gr. *πρόχειλα*, sunt extremæ labiorum partes prominentes. B. **Voorzlippen.** G. Die Vorlæfftzen, vorlippen. Gall. *La partie anterieure des Levres, ou le devant des Levres.* A. The Fore Lips.

PROLAPSUS UTERI, vide *Procidentia Uteri*.

PROLEPTICUS, est morbus semper anticipans: ut si febris hodie horâ quartâ adveniat, cras verò horâ tertiâ vel secundâ, à *προλαμβάνω* anticipo. B. **En verbjoegende ziekte.**

PRONATORES MUSCULI, alter est *Rotundus*, alter verò *Quadratus*, & ambo radium movent. *Primus* à forma & munere dictus *Pronator Rotundus*, interiori humeri tuberculo alligatus, hinc ad radii medium, cui valido adhæret tendine, excurrit. *Secundus* dicitur *Quadratus*, ab internâ ulnæ ossis parte transversim productus, interno itidem radii lateri annectitur. B. **De voorszomkeerende spieren.** G. Der herum fuchrende maußz. Gall. *Muscles Pronateurs.* A. The pronator Muscle.

PROPAGO, dicitur vitis vetula depressa, atque in terram per inflexos arcus submersa, ut ex una plures emergant. B. **Afzetting / afzetting / afstiding.** G. Ein alter rebestock, den man wieder einlegt; een reis, das man fortsteckt; das ein legen, fort pflantzen. Gall. *Provin de Vigne.*

PROPHASIS, est prænotio in morbis. Item, occasio & causa antecedens, à *προφαίνω* præluceo.

PROPHYLACTICA, est pars Hygiënæ, quæ morbos futuros & imminentes avertit, à *προφυλάσσω* præservo. B. **Verhoedende inzicht.**

PROPHYLAXIS, idem quod *Prophylactica*.

PROPOLIS, est crassior apum materia, flava, odorata, styracem, ut scribunt, sed potius resinam odore referens, ceræ finitima; gluten in alveorum foribus repertum. Quidam *Ceram Sacram* vocarunt, quantum ego judico, non tantum ex aliorum relatione, sed *αὐτοψία* teste, nihil aliud est

est quàm rudis quædam refina, nullam habens nec odore, nec sapore, nec consistentia cum cera similitudinem : sapor subamarus est, igni si imponatur, lignum aloës redollet, & consistentia spissior est, imo & colore subnigra. Illa materia lateribus alvei non tantum adhæret, ne aëris injuriæ apum generi nocuæ sint, sed hyemali tempore circa introitum sive alvei portam ob eandem causam, undè & ei nomen, maximè adhæret, ex *πρὸ* pro, & *πύλη* porta. B. *Doo-wasch*. G. Die wachschwinden, vorstos, nebenwachs. Gall. *Propole*. A. Idem.

PROPOMA, est potus ex vino & melle vel saccharo paratus, à *προπινω* præbibo.

PROTOTISMA, est Medicamenti propinatio, à *προπινω* præbibo.

PROPTOSIS, est partis alicujus procidentia : ut Oculi, Omenti, Uvulæ &c. à *προπιπτω* procido.

PRORÆ OS, vide *Basilare Os*.

PROSERPINACA, vide *Polygonum*.

PROSPHEROMENA, sunt Cibi, vel Medicamenta, quæ intra corpus sumuntur, à *προσφέρω* offero, adhibeo, admoveo.

PROSPHYSIS, est agnascencia, cohærentia & coalitio, cum sc. digiti sibi invicem connexi sunt & coalescunt, à *προσφύω* agnasci facio. B. *Cent'zamen-was*. G. Zusammen-wachfung. Gall. *Coalition*. A. Idem.

PROSTATÆ, ADSTANTES, sive CORPORA GLANDULOSA, sunt duæ glandulæ infra vesiculas feminales sitæ, juxta meatum feminarium ; vel potius una, continua conica glandula, quæ adnascitur urethræ parti, quæ flaccida est ad vesicæ urinariæ collum, antequam bulbus sive corpus cavernosum ad urethram accedit, circumcincta est fibris muscularibus, & composita duodecim distinctis aggregatis glandularum ita, ut glandulæ cujusque aggregati per emissaria sua definant in unum sacculum, cui infundunt suum humorem ; hinc sacculi duodecim distincti totidem distinctis notabilibus emissariis hiantes in cavum urethræ ita, ut undique cingant exitum illum vesicularum : undè accuratè hic miscentur semen & humor prostatæ : dum vesiculæ & prostatæ eadem membrana musculari cinguntur : humor hic factus, est blandus, pinguis, candidus, copiosus ; post abstinentiam ab opere

opere venereo diuturnam actione deponendæ alvi aut reddendi lotii, sæpè expressus, animalcula, quæ in semine adsunt, non continens, ablata testium, & velicularum seminalium, actione, superstes, nec tamen tunc prolifer, videtur hinc semen crassius & cineritium diluere, vehere, & fortè inprimis à coitu momentis nutrire animalcula in vero semine contenta, unde unà cum semine ejicitur; fortè & urethræ lubricationi inservit, titillationi ansam dare etiam perhibetur, simile quid in fœminis reperit Doctiss. C. Barthol. T. F. cum R. de Graaf, à *προσθηνος* prostituo, præsum. B. **De voozstanders.** G. Die vorständer. Gall. *Prostates.* A. The Fore Standers.

PROSTETHIS, est pectus, sive thoracis anterior facies: Item, pars carnosâ in manuum & pedum cavitate, nec non inter digitos nascens, ex *πρὸ* pro, & *σῆθ* pectus.

PROSTHESIS, est pars Chirurgiæ, quæ quod deficit, restituit. Exemplum habemus in solutione continui, ut patet in ulceribus cavis & fistulosis, quæ arte chirurgicâ carne suppleantur, à *προσθηνος* appono.

PROTOPATHIA, est morbus primarius, sive Idiopathia, quæ ab alio morbo non est orta, ex *πρῶτ* primus, & *πάχω* patior. B. **Een voozname ziekte / of die op zich zelven bestaat.**

PROTUBERANTIA, vide *Apophysis*.

PROVOCATORII DIES, vide *Critici Dies* & *Intercalares*.

PRUNA, idem quod *Anthrax*.

PRUNELLA, sumitur aliquando pro *Aphthis* vel albicantibus, nigris vel puniceis, aliquando pro *Angina* vel *Febre Hungarica*. B. **De bruine.** G. Die bræune. Gall. *Prunelle.* A. Idem.

PRUNELLA, sive Brunella, planta hæc sic videtur dici, quòd conveniat in febribus ardentibus, quando os & lingua prunæ instar ardent recens planta veteribus incognita planè, quæ nomen traxisse videtur à vocabulo Germanico *de Bruyne*, quod est species anginæ, quæ semper intra paucos dies in gangrænam abit, estque morbus castrensis, & dicitur exercitus quidam hoc morbo ferè totus laborasse, multaque remedia esse adhibita, & tandem hæc planta esse inventa, quæ omnes ægros hoc morbo laborantes curavit, succum hujus plantæ in gargarismate

mate assumpserunt, & foliis pro cataplasmate usi sunt, undè perfectè curati fuerunt. B. *De bzune/ bzunelle*. G. Brunellen, gotsheil, St. Anthoni-kraut. Gall. *Herbe au Charpentier*, *Brunelle*. A. Self heal.

PRUNUS Sylvestris, est arbor cujus cortex est griseus, ferè purpureus: folia Prunum sativum referunt, sed minora, saporis sunt subadstringentis: calix est monophyllus, quinquifidus; flos est albus, rosaceus, pentapetalus, staminibus triginta vel ultra præditus: ovarium in fundo calicis sit fructus niger, subcæruleus, ovatus, vel globosus sub tenui, glabra tunica pulpam mollem condens, in suo medio continentem ossiculum oblongum vel ovale, compressum, utrinque acuminatum, unico intus nucleo fæctum: pediculus satis longus fructui suppositus fructus caro est dura, viridescens, saporis stiptici: radix lignosa, nigra, se undique extendens: hæc arbor crescit in locis incultis: Gr. *περὺνη*, Asiaticis *περὺνη*, an quia ei magnus & durus nucleus, sive *πυρήν*. B. *Pruim-boom*. G. Pflaumen-baum, quetschen baum, wettschen-baum. Gall. *Prunier*, *Prunier sauvage*. A. Plum-tree.

PRURIGO, seu *Scalpurigo*.

PRURITUS, habet aliquid ex titillatione, dolore & voluptate: sed illud proprium est, ut ad scalpendum incitentur, undè clarum est, vires ad resistendum hic minores esse, sed tamen majores quàm in dolore, undè scalpendo novâ sensorio inductâ concussione, adeò videntur vires augeri, ut id quod titillat, excutiat, & ad latus depellatur. Id etiam notandum, non sentiri pruritus nisi in cute externa, adeòque comitem esse scabièi &c. definitur ergo quòd sit cutis inæqualitas sicca, cum difficultate pruriginosa, ortum habens à particulis salino fixis acriter pungentibus, in cutis glandulosis acinis & poris ab aliis tenacioribus retentis, quæ circuitum absolvere, vel per diaphoresin emanare non possunt. Gr. *Κνησμός*, *Κνησμός*, *Ευσμός*. B. *Juckte*. G. Das jucken der hant. Gall. *Prurit*, *Demangaison*. A. Itching.

PSAMMISMUS, est balneum ex arena sicca & calida, quo Hydropicorum pedes exsiccantur, à *ψάμμος* arena. B. *En bad uit zand*. G. Ein sandbad. Gall. *Bain de Sable*. A. A bath of Sand.

PSAMMODEA, sunt urinarum contenta arenosa & sabu-

bulosa, ex ψάμμος arena, & ἰδίῃ forma. B. *Zandach-
tigheid in de pis.* G. Harn mit griesz. Gall. *Urine Sablo-
neuse.* A. Sandy Urine.

PSAMMOS, est arena in corpore humano genita, quæ
in passione nephritica sæpè emingitur. B. *Graavelig zand.*
G. Griesz, sand kœrnlein. Gall. *Sable, Gravier.* A. Gravel
Sand.

PSEUDOBUNUM, est Napus sylvestris Cretica cujus
vires in stranguria celebres. A. Candy Wild navew.

PSEUDOACACIA, est arbor procera, valde grata,
quæ habet folia oblonga, terna conjugata : flores sunt al-
bi, longi, leguminosi, papilionacei, odoris dulcis & gra-
ti ; ex horum calice fit ovarium membrana fimbriata ob-
volutum ; quod abit in siliquam planam, in duas partes
dehiscens, fætam seminibus reniformibus : hæc arbor
crescit in America : nomen à ψῦδῃ falsum & Acacia
quasi falsa Acacia. Gall. *faux Acacia.*

PSEUDODICTAMNUM, est planta, quæ habet cau-
liculos multos, minimos, lanuginosos, nodosos, albescen-
tes : folia mollia, tomentosa, obrotunda, dictamnium cre-
ticum ferè referentia : flores sunt verticillati, dense con-
gesti, coloris purpurei, monopetali, bilabiati, labium su-
perius fornicatum est, plerumque bifidum, inferius verò
tripartitum ; ex calice autem infundibuliformi surgit pi-
stillum, posticæ floris parti ad instar clavi infixum, ac
quatuor embryonibus stipatum, qui deinde abeunt in to-
tidem semina oblonga in capsula infundibuliformi, quæ
floris calix fuit, recondita : radix est fibrosa, minima,
lignosa. Est Dictamnium falsum, à ψῦδῃ falsum, & di-
ctamnium. Gall. *Faux Dictamne.*

PSEUDOSELINUM, est Caucalidis minoris species,
cujus usus culinaris. A. Hedg-Parfly.

PSIDIUM, est Cortex mali granati, qui quoque voca-
tur *Malicorium.*

PSILOTHRON, vide *Bryonia.*

PSILOTHRON, seu DEPILATORIUM, est Medi-
camentum, quo pili vel è corpore auferuntur vel propter
hirsutiem attenuantur, à ψιλός tenuis, & λένω lavo, vel à
ψιλόω deglubo, denudo & ῥιζ pilus. B. *Gen hair uitbal-
lend middel.* Gall. *Depilatoire.*

PSOAS, sunt musculi lumborum, circa duas inferio-
res

res thoracis & tres lumborum vertebrae superiores, initium affecuti, obliquo descensu in rotatorem femoris minorem deferuntur, à quibus femur flectitur, à ψάλας contraho. B. *Lenden-spieren*. G. Der lenden mausz. Gall. *le Muscle Psoas*.

PSORA, est scabies fera, cutim in furfures mutans, cum pruritu magno à ψωρία scabie laboro. Gr. ψώρα ἀργία. B. *En zamelachtige schurft*. G. Die ræudigkeit, eine abscheuliche krätze. Gall. *Galle*, *Rogne*. A. Scurft.

PSORIASIS, est scabies scroti sicca, pruriginosa, quæ sæpè cum exulceratione molestat.

PSORICA, sunt Medicamenta adversus scabiem.

PSOROPHTHALMIA, est pruriginosa oculorum vel potius palpebrarum scabies, ex ψώρα scabies, & ὀφθαλμία oculorum dolor. B. *Schurftschaid der oogen*. G. Die reudigkeit der augen. Gall. *Galle ou Gratelle des Paupieres*. A. Itching of the eyes.

PSYCTICA, sunt Medicamenta refrigerantia, à ψύξις frigus.

PSYDRACIA, ut definiverunt *Paulus & Alexander*, sunt exigua cutis capitis ulcuscula similia eis, quæ cutem exardere solent. *Celsus* paulò diversius definivit, quod sit paulò durior pustula subalbida, acuta, ex qua quod exprimitur, humidum est. Verùm *Pollux* ex Medicis ipsis definivit psydracia esse igneas efflorescentias ulceratas spontè in capitis cute apparentes. *Psydraces* aliis sunt parvæ pustulæ, tanquam bullæ, supra cutim, à frigore hyemali efflorescentes, à ψυχρὸς frigus.

PSYLLIUM, est planta, quæ habet caules foliosos, farmentosos, ramosos, repentes: folia oblonga, angusta, acuta, villosa, incisa, nervosa, & parùm laciniata instar coronopi: cætera sunt ut in plantagine & coronopo: semina sunt parva, oblonga, puliciformia, lubrica, lucida, ex fusco punicea, saporis primum mucilaginosi, postmodum acris & nauseosi: hæc planta crescit in Italia & Germania: est herba cujus semen pulici apprimè simile est, vel ut nonnullis videtur, quia si viridis in domum feratur, generari in ea pulices prohibeat, à ψύλλα, vel ψάλας pulex. Hinc *Pulicaris Herba* appellatur. B. *Bloukruid*. G. *Pfillien-kraut*, *floh-kraut*. Gall. *Herbe aux puces*. A. Flea-bane, flea-wort.

PSYLOTHRUM, vide *Psilothrum*.

PTARMICA, seu STERNUTATORIA, sunt, quæ majori, quàm Errhina, prædita acrimonia, tantopere irritando, & corrugando nervos olfactorios & membranam pituitariam in naso, pituitam circa nares exprimunt, ut magna copia tum expellatur, tum erumpat, à πταίγω sternuto. B. *Pies-middelien*. G. Niesz-kraut. Gall. *Sternutatoire*. A. Sneefing powder.

PTARMICA, est planta, quæ habet caulem unicum, tenuem, rotundum, fistulosum, satis firmum, undequaque instructum foliis Draconis esculenti foliis similibus, argutis, asperiusculisque denticulis circumquaque ferratis, atro virore splendentibus, sapore acri & fervido Pyrethri mitiore : flos est radiatus, cujus scilicet discus ex plurimis flosculis, corona verò ex semisflosculis constat, embryonibus insidentibus, & calice squammoso comprehensis : embryones autem deindè abeunt in semina parva : radix est longa & filamentosa : crescit hæc planta in locis incultis & arenosis, est Herba sternutationem promovens, à πταίγω sternuto.

PTERIS, idem quod *Filix*.

PTERNA, idem quod *Calx*.

PTERYGIUM, est *Ala* seu *Pinna* nasi vel oculi aut processus aliformis ossis sphenoidis. Item, excrescentia membranosa, *Unguis* & *Ungula* dicta, supra corneam oculi tunicam, ab angulo ut plurimum interno, versùs oculi pupillam excrescens, eamque sæpè obscurans. B. *Ein nagel*. G. Ein fell uber dem auge. Gall. *Ongle*. Item *Nymphæ pudendi muliebris*, à πτερον ala.

PTERYGIUM idem quod *Ala*.

PTERYGOIDES, dicuntur processus & musculi ossis cuneiformis à parte inferiore, duo tales ossei sunt processus in ossè cuneiforme, verùm duo sunt paria musculorum, quorum unum est *externum*, ortum ab externa parte alæ exterioris pterygoideæ, progressum retro inferitur forti tendine in spatio semilunari sito inter condyloidem & coronoidem maxillæ inferioris processum : alterum est *Internum*, ortum carneum & tendinosum ex tota interna superficie lamellæ externæ pterygoideæ, progrediens descendit, ac lato & robusto tendine affigitur fossulæ paulò supra angulum internum maxillæ inferioris sub magnis

magnis apophylibus; & hæc ambo maxillam inferiorem attollunt, ex πτερον ala, & ἰδω forma. B. *Wleugel-wpze spieren / of uitsteekfels*. Gall. *Muscles Pterygoidiens*. Item, cui scoptulæ opertæ alarum in modum extant, teste Galeno & Aræto, quod genus hominum tabi obnoxium est, πτερυγῶδες Hippocr. & Aræto. φθιῶδες Hippocr. B. *Die de schouder-bladen uitsteeken*. G. *Dem die schultter heraufz stehen*.

PTERYGOSTAPHYLINI, sunt musculi Gargareonis sive uvulæ, qui à processibus aliformibus originem trahunt, & in uvulæ lateribus finem consequuntur; sunt duo internus & externus; Pterygo staphylinus internus sive spheno-staphylinus oritur propè supremam processûs Pterygoidei partem ex ossè sphenoïde, & finitur in parte posteriori ac superiori uvulæ hic salpingo-staphylinus à Valsalva vocatur; quia è parte tubæ Eustachianæ provenit: Pterygo-staphylinus externus oritur juxta latus externum præcedentis, descendit inter utramque lamellam processûs pterygoidei, tendinemque super apophysi tenui lamellæ interioris, quasi per trochleam, ad anteriorem uvulæ partem reflectit, undè ab hoc pari sursùm & antroisùm, à reliquis retrorsùm, & ad latera videtur moveri: hic musculus à Valsalva Musculus novus tubæ vocatur, quia tubam Eustachii, ut & nares ab eo dilatari existimat: à πτερον ala, & σαφύλη uvula. B. *De lei-spieren*. G. *Des zapfsteins mæusz*. Gall. *Muscles Pterygo-staphylins*, *Muscles de la Luette*. A. The muscle of the roof of the mouth.

PTILOSIS, est oculorum vitium, ut incrassatis palpebrarum marginibus, ciliorum pili excidant. B. *En dikte der oog-scheelen met uiterpen des hairs*.

PTISANA, est decoctio ex hordeo decorticato, passulis mundatis, glycyrrhiza &c. parata, à πτισσα pinso, decortico. B. *En hoel-drank / gersten-drank*. G. *Gerstenbruehe*. Gall. *Ptisane*. A. *Ptisane*.

PTYALISMUS, est major, quàm naturaliter solet, salivæ ex ore secretio à πτύω spuo. B. *En geduurig spuwen*. Gall. *Flux de Bouche*, *Salivation*.

PTYALON, est Sputum sive illa materia quæ tussiendo ex pulmonibus ejicitur; Saliva namque propriè significat liquorem per ductus salivales effusum, Humorem è naribus & supra palatum, pituitam cerebri; at Mucus consil-

larum, est materia viscida, quæ per tonsillas excernitur, à πλω spuo. Vide *Saliva*.

PTYSMA, idem quod *Ptyalon*.

PUBES, est illa pars abdominis quæ pudendo proxima lanugine seu pilis tegitur, undè judicatur an quis maturerit nec ne: ideòque qui hujusmodi pilis non adornati sunt, *Impuberes* dicuntur. Maribus decimo quarto accrescit, foeminis verò duodecimo. B. *t Schaam-hair*. G. Das schamhaar. Gall. *Le poil des parties honteuses*. A. Hair in the dreevie partes.

PUBIS OS, five PECTINIS OS, est pars ossis innominati, quæ in junioribus cartilagine ab Iſchio & Ilio separata, in adultis cum iis concrevit: est verò præcedentibus duobus minus, situm in parte anteriori ubi duo ossa utriusque lateris se invicem contingunt, in hoc osse, ubi cum Iſchio conjungitur, relinquitur foramen magnum, ferè ovale: sic vocatur ob pudendorum viciniam. B. *Het schaam-been*. G. Das schaam-bein. Gall. *l'Os Pubis*, *l'os Bertian*, *l'os Barré*. A. The Share bone.

PUDENDAGRA, idem quod *Lues Venerea*.

PUERPERA, foemina est, quæ jam jam peperit, & quamdiu ex incommodis puerperium sequentibus decumbit. Gr. παιδοτόκος. B. *Een kraambouw*. G. Eine kind betterin. Gall. *Une Accouchée*, *une femme en Couches*. A. A womam in child bed.

PUGILLUS, Gr. Δεσμίδιον, est mensura Medicorum, quâ herbæ mienfurantur; continet pugillus, quantum manu modicâ capi potest. Aliis tamen quantum tribus digitisprehenditur. *Galenus* abusive rutæ fasciculum dixit quantum duobus digitis comprehendi potest. B. *Een handvol*. G. Ein handvoll. Gall. *Une Poignée*, *Pincée*. A. Smal Handfull.

PULEGIUM, est planta, quæ plures habet caules longos, quadratos, villosos, quosdam elatos, alios repentes: folia sunt obrotunda instar Majoranæ, sed tactui molliora, & nigriora, ex horum alis ramusculi oriuntur vel parva foliola valdè tenuia: flores sunt verticillati coloris cærulei vel purpurei, aliquando rubicundi, rarò albi, labiati, labium superius bifidum: flori succedunt femina minima: radix est fibrosa: sic vocant, quòd ejus flores recentes incensi, pulices odore suo interficiant. Gr. Βλάχων
feu

seu γλήχαν, quòd gustatum à pecore, cùm floret, balatum concitet. B. *Polei* / *pulei* / *palei*. G. Puley, poley, flœh-kraut. Gall. *Pouliot*. A. Penny grass, pudding grass.

PULICARIA, seu PULICARIS, idem quod Pŷllium.

PULMONARIA, idem quod *Peripneumonia*.

PULMONARIA, est planta, quæ habet caulem angulosum, villosum, coloris purpurei, Buglossum referentem : folia quædam ex radice erumpunt dispersa & repentia; alia stipiti adhærent sine caulibus; sunt oblonga, acuta, ampla, in medio nervum habentia, lanuginosa, & plerumque maculata, semina obrotunda, in capsula inclusa : radix est fibrosa, saporis viscosi : crescit hæc planta in sylvis. Pulmonum morbis medetur : vel sunt ea, quæ à similitudine cum pulmonibus, sic denominantur. Gall. *Pulmonaire*. A. Idem.

PULMONES, Gr. πνεύμονα, & πλῆμονα. Spiramentum animæ *Virg.* est illud organum respiratorium, in Thoracis utraque cavitate positum, eamque sua bifida loborum divisione replens, constans vasis sanguini solo vehendo, & mutando (ut Arteria & Vena pulmonali) Aliis suo sanguine tantum nutriendo hunc (ut arteria Bronchiali) Aliis solo aëri excipiendo (ut arteria aspera cum suis divisionibus) dicatis : atque innumeris nervis pari vago, & lymphaticorum copiosorum omni genere & magnitudine variis &c. Quatenus aërem accipit per Asperam Arteriam, post ejus varias divisiones continuo decrescentes, tandem abit in substantiam ex vesiculis sphæroideæ figuræ conflata, membranaceam, subtilissimam, ultimo cæcam, expansilem ab aëre inflato, contractilem propriâ vi ut & Thoracis compressu, hæc vesiculæ undique vasis trajectoriis sanguineis & nutrientibus cinguntur &c. de quibus cunctis Cl. *Malpighius* inventor optime differuit. B. *De longe* / *ligte* / *loose*. G. Die lung. Gall. *Le poulmon*. A. The Lightes, or lungs.

PULPA, est caro fructuum, radicum, aliorumve corporum, quæ infusione, vel coctione extrahitur, eam per fetaceum trajiciendo : ut pulpa tamarindorum, cassiæ, althææ, dactylorum &c. vel contundendo, ut in cucumeris, melonumve semine; vel eligendo, ut pulpa colocynthis &c. B. *Dleis* / *merg*. G. Das march, das fleischige, ohne gebeine. Gall. *Pulpe*, *Chair*. A. Flesh-Marrow.

PULSATILLA, est planta, quæ habet folia Pastinacæ sylvestris satis similia, sed minora, huic tenui divisura, pilisque respondentia, ex pediculo longiori palmari circiter admodum villoso, & propè terram subrubente, appensa, odoris acris & admodum nares ferientis dum digitis conteruntur, gustus acerrimi, ex horum medio producit cauliculus rotundus, cavus, lanugine spissa obductus: flos est rosaceus, plurimis scilicet petalis in orbem positus constans, ex cujus medietate surgit pistillum flaminibus plerumque obsitum quod deinde abit in fructum in quo velut in capitulum colliguntur semina in tenue capillamentum desinentia; folia etiam quædam caulem infra florem cingunt, non secus ac in Anemone, à qua differt semine nudo in caudam tenuem: radix est crassa, longa, nigra, in plura capita interdum divisa. Est Anemones species: sic appellatur, quod ostia anni quasi pulset, verque instare indicet; vocatur etiam Herba venti; quod sc. nimium tremuli pappi levissimo flatu huc atque illuc agitentur & propellantur: quare *ἀνέμων* dici potest. B. *Keuchenkruid* / *Keuchen-schelle*. G. *Keuchen-kraut*. Gall. *Coquelourdes*.

PULSATIO, vide *Palpitatio*.

PULSATIO, CORDIS, vide *Pulsus*.

PULSUS, sive **PULSATIO CORDIS & ARTERIARUM**, est alterna Cordis & arteriarum dilatatio & contractio, facta ex sanguine influente & dilatante tum cor tum arterias; & ex harum fibrarum musculosarum vi contrahente, in sanguinem dilatantem agente; eumque propellente; hæc actio in Corde dicitur *Diaſtole* & *Systole*, in arteriis dicitur *Pulsus*, hæ vicissitudines in Corde fiunt tempore contrario quam in arteriis, dum enim Cor constringitur, arteriæ à sanguine replente ex corde emissio dilatantur, prout igitur Cor vel arteriæ frequentius vel lentius agunt in sanguinem, pulsus variant, hinc observatur in morbis *Validus*, *Languidus*, *Celer*, *Tardus*, *Durus*, *Mollis*, *Plenus*, *Vacuus*, *Æqualis*, *Inæqualis*, *Deficiens*, *Myurus*, *Mediocris*, *Undosus*, *Vermicularis*, *Formicans*, *Tremulus*, *Serratus*, *Caprizans*, &c. B. *De puls.* G. *Das puls.* Gall. *Pouls*, *battement* vel *mouvement des artères*, *pulsation*. A. *Pulse Beating of the Heart*, and arteries.

PULVERISATIO, est, quando contundendo res duræ
in

in pulverem rediguntur. B. *Poerdermaking*. G. Das pulvermachen. Gall. *Pulverisation*. A. Pulverisation.

PULVILLI, idem quod *Splenia*.

PULVIS, vide *Species*.

PUMEX, lapix est erosus, porosus, spongiosus, exiguisque cavernulis, seu foraminibus plenus. Ad Confluentiam Germaniæ invenitur. Probatum, qui candore, minimoque pondere, ut & qui quam maximè spongiosi, aridique sunt, trituque faciles, nec fricando arenosi &c. B. *Puimsteen*. G. Beimstein, reibstein. Gall. *Pierre ponce*. A. Pumice-stone. Gr. *Κέρως*. Arab. Tanech.

PUNCTUM AUREUM, vox est Chirurgorum, hernias curantium, atque illud fit, quando peritonæum ab hernia in sacculum formatum, reducto Intestino in abdomine aureo filo constringitur, ne rursus Intestina in eundem incidant locum. B. *De gulde steek*.

PUNCTUM LACHRYMALE, vide *Collicia*.

PUNCTUM SALIENS, dum ovum grandescit, in interiori ejus tunica Amnios dicta, nubecula quædam comparere, quæ sensim crassior evadens, mucosam materiam acquirit, in cujus medio primo punctum saliens, deinde rude Embryonis corpusculum, ut informis galba, conspicitur: quod indies augescendo majorem perfectionem nanciscitur.

PUNCTURA NERVORUM, est, quando nervus, tendo aut membrana, acu, spina, aut aliâ re acutâ compungitur, unde sæpè symptomata lethalia orta fuerunt. B. *En genuw-steek*. G. Senader stich. Gall. *Piqueure de tendon*, *tendon piqué*, *Nerf piqué*. A. A puncture of a newe or Sinewe.

PUNICUM MALUM, Rami hujus arboris sunt exigui, angulosi, spinosi; ejus cortex est rubicundus: folia exigua, Myrthum referentia sed minùs acuta, caules rubicundos habentia, contusa odorem satis fortem præbentia: flores sunt magni, rubicundi, rosacei, polypetali, ovario intra calicem innati, staminibus numerosissimis præditi: ovarium, excusso flore, emarcidis staminibus, calicem in umbilicum contrahens, fit fructus pomiformis, cujus cortex coriaceus, durus, rugosus, foris ex spadiceo luteo puniceus, intùs verò luteus, saporis amarican-tis adstringentis, austeri; fructus est ferè globosus, coro-

natus, in plura loculamenta divisus, acinis succi plenis facta, membranis tenuissimis distincta, & semine turgentibus ut plurimum oblongo: punica mala triplicia sunt ratione saporis, 1°. dulcia, 2°. Acido dulcia, seu vinosa, 3°. Acida: hæc arbor crescit in hortis præsertim in regionibus calidis, ut in Hispania: dici volunt à Pœnis, quod in Punica regione abundè inveniatur, aliis placet nomen diduci à colore puniceo, idem quod *Granatum*. Gall. *Grenadier*.

PUPILLA, seu **PUPULA**, est Choroides sive uveæ tunicæ apertio, in homine rotunda, quæ pro influxu spirituum animalium in fibras radiantes longitudinales, & orbiculares limbum internum constituentes, musculi in modum contrahi vel dilatari solet. Gr. κόρη & γλῆνη. B. **Oog-appel**. G. Der stern in dem aug, der augapffel. Gall. *La prunelle de l'Oeil*. A. The Ball, vel Apple of the Eye.

PUPPIS Os, idem quod *Frontis Os*.

PUPULA, vide *Pupilla*.

PURGANTIA, sunt medicamenta, quæ externè vel internè corpori vivo applicata, irritando fibras musculares Œsophagi, ventriculi, Intestinorum ita agunt, ut hæc omnia in sua cavitate vel glandulis vicinis hærentia determinant suâ contractione versùs inferiora, & excernant per Intestinum rectum extra corpus. Gr. καθαρτικά. B. **Wijkzuiverende middelen** / **purgeer middelen**. G. Purgierende arznei. Gall. *Remedes purgatifs*. A. Purging Medicines.

PURGATIO, seu **CATHARSIS**, & **COPROPHORIA**, est ipsa excretio materiæ contentæ in ventriculo & Intestinis per anum, producta vel ab ipsa se exonerante natura, vel medicamentis purgantibus. B. **Wijkzuiveringe** / **stoel-gang** / **afgang** / **hamer-gang** / **purgatie**. G. Eine Purgation, abgang, reinigung. Gall. *Purgation*, *Selle*. A. Purging.

PURPURA FEBRIS, est in qua corpus externè maculis purpureis coloratur, & inter lethiferas recenseri debet. B. **De purperkoors**. G. Purper fieber. Gall. *Fievre pourprée*. A. A purple feaver.

PUS, vide *Pyon*.

PUSBA, idem quod *Posca*.

PUSTULÆ, sunt sanguinis vitiosi efflorescentia in cute
ex-

excitatae, quæ vel propter Diaphoresin impeditam, vel propter pustularum materiam nimis viscidam eo loco hærent & inæqualitatem quandam excitant. B. *Puisten*. G. Ein porpel, blätterlein, blatter. Gall. *Ampoules*, *Pustules*, *Vessies*. A. A Blister, wheale, pushe.

PUTREFACTIO CHYMICA, est corporis concreti, per putredinem ordinariam, in calore humido substantiam ipsam corrumpente, ejusque penetralia referente, dissolutio. B. *Verrottinge*. G. Das verfaulen. Gall. *Putrefaction Chymique*. A. Putrefaction in Chymistry.

PUTRIDA FEBRIS, sic olim vocabatur, sed talis non datur, nec dari potest, corruptis enim sanguine & succis, cætera non vivunt. Vide *Synochus*.

PYCNOSIS, vide *Pycnotica*.

PYCNOTICA, idem quod *Incrassantia*.

PYELOS, vide *Choana*.

PYLORUS, sive JANITOR, est dextrum ventriculi orificium, Intestino duodeno annexum, per quod Cibi ex ventriculo expellendi in Intestina transeunt: à πύλη janua, & αἰεὶ custodio. B. *De poortier*. G. Der pfortner, thuerhueter. Gall. *Le pyllore*. A. The porter.

PYON sive PUS, est materia alba, viscida, tenax, æqualis coloris in vulneribus & ulceribus bonis hærens, facta ex affusa lymphæ ex vasculis ruptis, unâ cum partibus vasculorum emortuorum mista, cujus pars tenuior avolvit vel absorptum est intra corpus, undè non nisi aliquo tempore post collectionem in vulnere dictis characteribus donatur. B. *Eiter / materie*. G. Eiter. Gall. *Pus*, *Matiere d'une Playe*. *Apostume*. A. Matter.

PYOSIS, est puris in qualibet parte collectio, à πύον pus.

PYRACANTHA, dicitur spina acuta sive oxyacantha: ut & pyrafter, sive pyrus sylvestris: priori arbori nomen minus respondet, sed magis posteriori, ex πυρ ignis, hinc derivatur pyrus, quod ejus fructus flammæ in modum plerumque formati sint, & ἀκάνθα spina.

PYRAMIDALES MUSCULI, in abdomine locantur, & rectorum infimis tendinibus incumbunt, nec sunt rectorum partes, ut putant *Vesalius* & *Columbus*, sed distincti musculi, ut probat *Fallopins*, licet rationibus quibusdam validis, quibusdam inanibus; membrana peculiaris,

quâ investiuntur, & fibrarum cursus, diversos à rectis esse musculos ostendit. Ortum ab externo pubis ossè fortuntur, & quanto longius ascendunt, tanto fiunt angustiores, circa umbilicum in alba linea terminum consequuntur. Aliquando defunt, vel sinistè dextro minor est, vel dexter sinistro. G. Der pyramid-gleiche mausz. Gall. *Muscles Pyramidaux*. A. Idem.

PYRAMIDALIA CORPORA, sunt vasa semen præparantia dicta, de quibus suo loco. Item musculi narium & Abdominis pyramidales dicti, item duæ chordæ medullares circa basin medullæ oblongatæ, videatur *Willis* de cerebro cap. 3. à πυραμῖς corpus in superficie acuminatum.

PYRAMIS, vide *Canus*.

PYRENOIDES PROCESSUS, est dens secundæ Vertebrae : *Dentiformis* dictus.

PYRÆNUS, est Alcohol vini, ex πῦρ ignis, quia ignis ope destillatur, & ἵνῳ vinum.

PYRETHRUM, Latinis *Salivaris* : hæc planta nominatur à fervido, ac ignis simili, qui in ejus radice est, sapore, undè plurimum salivæ elicitur, à πῦρ ignis. B. *Bertram-Bruid / buur-wortel / tand-wortel / qupl-wortel*. G. Bertram, zahnwurtz, speichel-wurtz, geifer-wurtz. Gall. *Racine, Salivaire, ou Pyrethre*. A. Bartram, peltitory.

PYRETICA, idem quod *Antipyretica & Febrifuga*.

PYRETOLOGIA, est Februm descriptio : continens eorum symptomata, effecta, causas, & sanandi rationem &c. ex πυρετός febris, & λῆγω enarro. B. *Kooztg beschryvinge*.

PYRIFORMIS MUSCULUS, vide *Quadrigeminus*.

PYROLA, est planta, quæ habet caulem angulosum, multa folia acuta habentem; folia ex radice erumpentia, quæ sunt satis carnosâ, polita, totâ hyeme virentia, caulibus longis adhærentia : flos in spicam congestus, est polypetalus vel pentapetalus, quasi galeatus, coloris albi; pistillum floris fit fructus angulosus, in quinque loculos dehiscens, qui loculi continent semina exigua; radix flexilis, fibrosa, repens : tota planta habet saporem amarum & adstringentem. Limonium, Tintinabulum terræ, sunt synonyma, suo loco videnda, sic appellatur quodd ejus folia
Pyri

Pyri arboris foliis similia sint. B. *Winter-groen*. G. *Winter-gruen*, *holtz-mangolt*, *wald-mangolt*, *wald-kol*, *kuechen-schelle*. Gall. *Verdure de Mer*, *Pyrole*. A. *Wintergreen*.

PYROS, vide *Triticum*.

PYROSIS, est ardens faciei rubor, qui illis praesertim contingit, qui fervidis diebus iter faciunt: à πυρῶς accendo. B. *Hitte in 't aangezigt*. G. *Hitze in angesicht*. Gall. *Chaleur au visage*. A. *Hotness of the Face*.

PYROTECHNIA, idem quod *Chymia*, ex πυρ ignis, & τέχνη ars.

PYROTICA, sive URENTIA, sunt Medicamenta potentia calida, quæ corpori humano adhibita valdè incallescunt, propterea quòd particulas & poros ita habeant dispositos, ut vaporibus vel humoribus in eos se insinuantibus, subtilis materia tales ibi inveniat meatus, ut ipsa ibi vehementius mota, terrestres quasdam particulas duras & acutas, in iis natantes, impetuosius in vicinas partes agitet, atque ita calorem magis vel minus vehementem & diversimodè corrumpentem, vel immutantem, pro ratione sui motus & particularum movendarum diversitate excitet. Hæc sunt *Rubefacientia*, *Vesicantia*, *Cathartica*, *Septica*, *Escharotica*, & *Psilothra*, à πυρῶς incendio. B. *Subzandende medicamenten*. G. *Anbrennende mittlen*. Gall. *Remedes caustiques*.

PYRUM, PYRUS, truncus hujus arboris est magnus, lignum flavescens, habitus procerior & erectior quàm mali: folia satis lata, obrotunda, aliquantulum oblonga, acuta, viridia, in fine albescentia, finis pedunculi abit in ovarium oblongum, cujus margo suprema fit corona expansa, instar calicis, in quinque segmenta, stellatim expansa, in centro cava: flos ovario innatus habet petala quinque expansa instar rosæ, nata ex interstitiis segmentorum coronæ, & stamina viginti vel ultra, etiam inde nata ex ora calicis, ovarii supremi centrum emittit tubas quinque terminatas in apicem scabrum, orbicularem, & ovarium ipsum fit fructus oblongus, turbinatus, quinque locularis, carnosus, umbilicatus, divisus in quinque loculamenta, fæta feminibus nigris: hæc arbor crescit in hortis. Pyrorum infinitæ occurrunt differentiæ multò plures quàm Malorum, à fructus scilicet magnitudine, figura, colore, odore, sapore, consistentia, cortice, pediculis, tem-

tempore quo maturantur, regione in qua proveniunt, duratione &c. desumptæ Gr. $\alpha\pi\sigma\tau\omicron$, sic dicitur quod fructus ad pyramidis similitudinem è lato in acutum spectet & in mucronem turbinetur. B. *Peer-boom*. G. *Birn-baum*. Gall. *Poirier*. A. Pear-tree.

PYULCON, est instrumentum Chirurgicum, quo pus vel sanies, è profundis sinubus trahitur, ex $\pi\upsilon\sigma$ pus, & $\epsilon\lambda\kappa\omega$ traho. B. *Een etterlofer*. G. *Ein eiter aufzläfzer*.

PYULCUS, est cannula argentea, rotunda, oblonga, vulneri vel ulceri proportionem respondens, cujus extremitas, quæ vulneri immittitur, variis perforata est punctis, altera quæ extra vulnus eminet, lamellam orbicularem circum positam habet, ne vulnus intret, & alligari hinc parti potest.

PYXACANTHA, est buxea spina: nomen accepit, quòd planta sit spinosa foliis buxeis, $\pi\upsilon\lambda\alpha\kappa\alpha$ enim est buxus, & $\alpha\kappa\alpha\upsilon\theta\alpha$ spina. B. *Buks-boom met doorn* / *buksdoozn*. G. *Buchs-dorn*. Gall. *Buys d'asne*, *Buys espineux*. A. Box-thorn.

PYXIS, Capsula est Pharmaceutica & Chirurgica; in qua nempe Medicamenta asservantur: hinc Unguentum quoddam olim, emolliens & inflammationes depellens, quia commodissimè in theca seu pyxide asservabatur, *Pyxididis* nomen sortitum est. Sinus item ossis coxæ quoque & *Pyxis* & *Acetabulum* & *Cotyla* appellatur. B. *Busse*. G. *Eine buechse*. Gall. *Une Boëte pour les Onguens*, ou *un Etruy pour les instrumens*. A. A Boxe.

PYXIDIS Os, vide *Basilare Os*.

Q.

Q. PL. in formulis medicorum scriptum significat, *Quantum placet*.

Q. V. est quantum vis, quantum volueris.

Q. S. Hoc est, quantum satis, quantum sufficit.

QUADRANS, apud Medicos est pondus trium unciarum, id est Libræ Romanæ quarta pars. B. *Een viereindeel* / *een vaandel*. G. *Ein viertheil*. Gall. *La quatriéme partie de la livre*, *un quarteron* & *en general*, *la quatriéme part d'un Tout*. A. A Quarter, of a pound.

QUADRATUS MUSCULUS, sic vocatur *Musculus abductor Femoris*, qui oritur à parte posteriore & exteriori

re

re tuberositatis ossis ischii & inferitur offi femoris in cavitare inter utrumque Trochanterem : hoc nomine quoque gaudet *Musculus depressor labii inferioris*, qui oritur à labio exteriori baseos maxillæ inferioris circa locum synchondroseos ejus, & rectè adscendens ab utroque latere junctus, inferitur toti musculo orbiculari inferiori. Item sic vocatur *Flexor lumbi*, qui oritur principio lato & carnoso ab interna costa ossis ilii & ab offe sacro, & desinit in transversis processibus vertebrarum lumbalium, & ultimæ dorsii. Vide porrò in *Quadrigenus*, & *Pronator*. B. **De vierkante spier.** G. Der vierchrætige mausz. Gall. *Muscle quarré*. A. A Fouresquare Muscle.

QUADRIGEMINUS MUSCULUS, est unus ex iis qui femur movent quadrifariam, posteriùs supra femoris articulum collocati quatuor eique exigui sunt. Hujus cœtus primus titulo dignoscitur à situ assumpto, vocaturque *Pyriformis* seu *Iliacus externus* : externo ossis sacri margini, ut qui sequuntur *secundus* & *tertius*, ischii ossis tuberculo adnati, Trochanteris cavitatis integumento affiguntur. Ejusdem ordinis *quartus* nomen *Quadrati* obtinuit, ischii internæ tuberis sedi exteriorique inferitur femoris processui majori. B. **De vierdubbeldde spier.** G. Der vierfache mausz. Gall. *Muscles quadrjumeaux* A. Foure double Muscle.

QUALITAS, est particularum minimarum dispositio seu contextus, undè corpus nostrum quâcunque ratione, quale denominari potest. Hæc est Manifesta, Occulta, Venenata, Contagiosa, Pestilens &c. B. **Hoedanigheid.** G. Beschaffenheit. Gall. *Qualité*. A. Qualitie.

QUARTANA FEBRIS INTERMITTENS, quam *Saturni Filiam* nominavit Antiquitas, *Oclavio Horatiano* teste. Hodie *Opprobrium Medicorum*, quia difficulter, à Medicis antiquam sectam sectantibus, curabatur. *Quadrimi circuitus febris Plinio.* Gr. *Τετραγμία*, estque præter ordinaria sanguinis commotio cum suis symptomatibus, quarto quovis die hominem invadens, eumque deferens planè per duos intermedios dies. B. **De derdendaagse kooz.** G. Das viertægige fieber. Gall. *Fievre quarté*. A. A quartan Ague.

QUARTARIUM, idem quod *Quadrans*, item mensura est vini unciarum quinque, & olei unciarum quatuor cum semisse.

QUAR-

QUARTIO, dicitur *Talus*, five Astragalus, à quatuor nempe lateribus. Vide suo loco.

QUERCERA, idem quod *Phricodes*, & *Epiala*.

QUERULA, vide *Chamaedrys*.

QUERCUS, est arbor recta, crassa, diu durans, ramos suos latè dispergens: truncus obductus est cortice crasso, aspero, rubicundo: folia sunt magna, oblonga, lata, sinuosa quasi laciniata: flos mas amentaceus, constans apiculis masculinis, tenui capillamento longo per densa agmina affixis, fructus loco à flore in eadem planta remoto, tribus tubis instructus, natus in calice foliolis angulosis constante tandem squamoso, fit glans calice inferius excepta, sub putamine coriaceo integro, tegens nucleum bifariam fissilem: hæc arbor crescit in sylvis, collibus, & montosis locis; in usum trahuntur, lignum, cortex, folia, glandes, earumque capsulæ, gallæ, viscus, fungus, & nucamenta. Gr. *Δεῦς*, licet prisca Græci omne genus arboris sub *δεῦς* nomine intellexerunt, à verbo *δέρω* erumpo, alii dictam putant, quasi *Wier-houw* / quod Belgis est avertio & prohibeo frigus, quod præcipua quercuum utilitas sit, casas & domos adversus frigus munire, & ignem struere: ut & famem glandibus depellere. Vel à quærendo, quod glandes olim sub arboribus solebant quæri & colligi. Derivant nonnulli à *κηκίς* galla, vel à *κέγχω* exaspero. Gr. *Δεῦς* à *δέρω* erumpo, pullulo. B. *Eikeboom*. G. Eichbaum. Gall. *Chêne*. A. Oak-tree.

QUID PRO QUO, *Succedaneum* dicitur & *Antiballo-menon*. Est, quando Medicamentum unius indolis & qualitatis pro altero substituitur à Pharmacopæis, hoc tamen, non nisi Medicorum consensu faciendum. Gr. *Ἀντ. βάλλόμενον*. B. *'t Een voor 't ander*.

QUINCUNX, Quincuncialis figura, ejus figuræ quæ decussim antiquis significabat, media est. Fiebat verò decussis ad X literæ formam, quæ quidem apud Latinos decem significat, atque hæc si per medium secetur, remanebit V figura, quæ quinarium numerum, atque adeo quincuncem demonstrat. Sed hæc quidem multoties tum superius, tum etiam inferius multiplicata, figuram facit, quincuncialis appellatur. Talem planè trichomanis cauliculi efficiunt, Quincunx, ordo quincuncialis.

V.

XXXX.

QUIN-

QUINQUE NERVIA, vide *Pentapleuron*.

QUINQUINA, vide *Cina Cina*.

QUINTA ESSENTIA, vide *Essentia Quinta*.

QUOTIDIANA FEBRIS INTERMITTENS, est, febris quæ omni die invadere solet & remittere, duratque ordinario per 12. horas, & per totidem desinit. Gr. *Πνευ- rōs Α' μ' φ' ε' μ' ε' π' ν' ο' s*. B. *De dagelyste kooys*. G. Das tægli- che fieber. Gall. *Fievre Quotidiene*. A. A quotidian Ague.

R.

R Idem est ac si diceret *Recipe*, quod signum Jovis insigne quoque fert, quasi Medici Deum prius in- vocarent, & notant *℞*. vel *Jupiter* in Principio formula- rum reperitur.

RABDOIDES, idem quod *Sutura sagittalis*, ex *ῥαβδος* virga, & *ειδος* forma.

RABIES HYDROPHOBICA, vide *Hydrophobia*.

RACEMUS, pro uva accipitur, neque tantum ipsius vi- tis est, sed etiam *Hederæ* & aliarum herbarum, aut fru- ticum uvas qualdam producentium. Dicitur etiam ramo- sum id, è quo acini dependent.

RACHITÆ & RACHIÆI, sunt musculi ad dorsum pertinentes, à *ῥαχίς* dorfi spina.

RACHITIS, vide *Rhachitis*.

RADICALES DIES, vide *Critici dies*.

RADICULA, vide *Raphanus*, & *Struthium*.

RADIX, vide *Raphanus*.

RADIX CAVA, est *Aristolochiæ* species, cujus radix cava est.

RADIÆUS, est Carpi musculus, *Externus* est vel *In- ternus*. Posterior ab eodem ferè cum cubitæo protuber- culo descendens radioque incumbens, primi Metacarpi ossis involucro, sub Indice affigitur. Alter *Externus*, ab externo brachii processu latus erumpens, radio impositus, circa prima metacarpi ossa duplici ut plurimum separato- que desinit tendine; hic corpus flectit, ille verò extendit. B. *Ελεσπς. spier*. G. Der elnbogen mausz. Gall. *Muscle Radial*. A. Muscle of the Elbow.

RADIUS, est os cubiti minus, *Focile minus* dictum, obliquius est ulna, & ab ea in medio nonnihil distat, ubi tenue interest ligamentum : supra verò ulna Radium ex- cipit;

cipit ; infra hic illam. Superior ejus pars cum externo brachii processu articulatur per diathrofin , undè motus pronus & supinus. Inferior per appendicem cum carpi ossè ad maximum digitum. Hujus superior pars tenuior, inferior verò crassior. Gr. Στήφυζ, Κερχις, Παραπήχιος. Item, os tibiæ minus. B. *De kleine elleppp.* G. Armfchiene, der kleine elnbogen pfeiff, die spindel im arm. Gall. *Le Rayon.* A. The elbows bone.

RADIX, est infima pars plantæ, terræ infixæ, per quam nutrimentum capiens crescit, sive id, quo alimentum attrahitur : neutiquam tamen est tota illa pars, quæ ut à circumposita sibi nutriretur materia, terræ committitur, quæ propriè radicis truncus dicenda, & potiùs ad caulem seu caudicem, quàm ad radicem referenda est, quum implicatis iisdem vasorum generibus constet, verùm illa pars, quæ exteriori sui superficie matriçi contigua, infinitis oculis pertusa acceptos humores promovet, ut per canales deinceps vasis lacteis non absimiles in ipsum plantæ corpus ferantur, propriè radix vocanda est : quæ quanquam stricta nimis videatur, generalissima tamen & omnibus plantis applicanda est definitio, competit enim æquè his, in quibus nulla, ut vulgo putatur, ac illis, in quibus manifesta sensibus occurrit radix, minimis undiquè foraminibus pertusa deprehenditur superficies, per quæ nutrimentum hauriunt, ut in Pomo Aurantio, Nephthuni piscatoribus dicto seu Pila Marina, & nonnullis terræ tuberibus apparet, adeòque tota in hisce superficies pro radice inservit, quod idem in plantis quibusdam submarinis plantè, ut videtur, lapideis obtinere credibile est ; & ex analogia animalium deduci & utcumque probari potest, hæc enim sui juris facta non tantùm per os alimenta ingerunt, sed tota quoque cutis humido aëri exposita eidem scopo inservire videtur ; simile quid in ovis animalium observatur, quæ humore naturaliter in utero contento, & per membranas transeunte æquè ac colliquamento seu liquoris Amnii principio nutriuntur. Plantæ autem, quæ conspicua & sensibus magis obvia radice sunt præditæ, hac in parte multùm inter sese differunt, aliæ enim sunt Bulbosæ, quæ vel squamosæ vel Tuberosæ deprehenduntur, aliæ Grumosæ, aliæ Fibrosæ, aliæ denique Nodosæ, quas ut primarias radicum differentias notasse sufficiat : inutile.

inutile foret minora, quibus inter sese differunt, signare discrimina, quatenus aliis, multæ, longæ, altæque sunt radices, ut Fico, Robori, Platano; aliis paucæ & summæ terræ adhærescentes, ut oleæ: Punicæ, Malo, aliis nervosæ, ut Abieti: aliis carnosæ potius, ut Robori, aliis veluti nodosæ & villosæ; ut oleæ, quæ cuicunque frutici, suffrutici, herbæ & similibus applicari possunt.

RAMEX, vide *Hernia*, aut *Cirfós*.

RAMI, non tantum dicuntur brachia vasorum majorum, sed & plantæ, qui sunt ejusdem structuræ ac ejus truncus, & tantummodo ut ejus divisiones considerandi veniunt: quemadmodum enim ex minimis similibus collectis radiculis radices truncus & caudex oritur, sic ex caudice rami prodeunt: hic autem in nonnullis rectus affurgit, in aliis ilicò in folia & ramos explicatur: Priores (quales imprimis sunt arbores) erectum habent stipitem, qui prolongatus tantum est caudex, quod in posterioribus seu plantis, quæ in folia explicantur, non ita obtinet: ambæ tamen in ramos expanduntur, qui in his foliacei, in illis stipitiformes deprehenduntur, in prioribus folia sunt ipsi rami, & hæc alia magnitudine suâ longè exsuperant, in posterioribus, uti in omnibus arboribus, stipites dividuntur in ramos iterum ramosos, & suæ substantiæ ubique similes, quorum latera hinc indè, & ultimi fines in folia explicantur. Ramos autem iisdem ferè partibus constare docet annotinus oblique in autumno abscissus ramus, in loco humido terræ commissus, depactæ enim partes inferius in radices, superius in folia & novam facundamque arborem explicantur: hæc igitur omnia tantummodo sunt productiones radices, sic caudex nihil continet, quod non similiter in radice reperiatur, & contra nihil in radice observatur, quin itidem in caudice appareat, quumque radix in omni parte videatur habere illud rudimentum, undè tota deinceps perfecta planta produciatur, idem in caudice & ramis obtinere probabiliter indè conjicitur, quia scilicet, si ex quacunque ferè arbore. V. G. salice duo virgulta abscindantur, & assumptis partibus superioribus unum rectum, seu parte, quæ radici erat proprior, alterum inversum terræ committitur, utrumque eodem crescit modo, nisi quod in posteriori rami magis horizontales, & folia paulò majora deprehendantur undè

apparet in ramis quoque adesse illud rudimentum, quod in veras radices abire, & novam futuram plantam continere queat. B. *Gen tash*. Gall. *Des Ramaux*.

RANINÆ VENÆ, sunt eæ quæ sub lingua manifestè visuntur. B. *Wikkboys aders*. G. Die frosch adern. Gall. *Veines Ranines*. A. The frogge vessels or veins.

RANULA, sive RANA, vide *Batrachium*.

RANUNCULUS, habet calicem pentaphyllum herbaei coloris ante floris perfectionem plerumque fugacem : flos est perfectè rosaceus, pentapetalus seu polypetalus : radix nonnunquam fibrosa, vel granulosa & digitata, nunc tuberosa, aliquando planè intorta, foliatura est lata vel angusta, secta vel minus secta, hinc nil characteris dat, folia quoque varia sunt, sed habet calicem pentaphyllum, & stamina innumerabilia, quæ circumcrescunt capiti frugifero, exceptis nonnullis. Gr. *Βατράχιον*, à Ranis nomen accepit : quod limitibus humidis opacisque marginibus ranarum more lætetur : aut quod aquis ubi Ranae degunt, potissimum gaudeat : aut quia inter ejus frutices ranæ frequenter inveniuntur. B. *Woter-blœm / hane-boet*. G. Schmaltz-blum, hanen-fusz, frosch pfeffer. Gall. *Renoncule*. A. Crow-foot.

RAPA, & RAPUM, est planta, quæ habet folia oblonga, magna, ampla, repentia, profundè incisa, aspera : flores sunt quadrifidi, cruciformes, flavi ; flori succedit siliqua cornu fungosum referens, septo medio divisum, semine subrotundo & rubicundo prægnans : radix est crassa, expansa, carnosa, oblonga, aut rotunda, coloris viridis aut albi, aut rubicundi aut externè nigricantis, in parte inferiori fibras habens, internè dura, alba, saporis aliquando dulcis, aliquando acris : putant dici à *ῥαπίς* & *ῥαφίς*. Rapa vel Rapum, quasi Ruapum, vel Ruapa vocatur, quod è rure eruatur ; vel quod faciliè extra terram ruat ; vel quod magis placet, quod passim in cibis rapiatur : ergo nomen à rapiendo accepisse videtur : nam & a prætereuntibus etiam ex agris rapitur, & evellitur. Gr. *Γογγύλη, Γυγγυλὶς*. B. *Raap / knol / ruibe*. G. Rueben. Gall. *Rave*. A. Turnepe, Rape.

RAPHANUS, habet folia magna, longa, lata, acuta, pulchrè viridentia, Rhapontici foliis satis similia : caulis est rectus, firmus, striatus, cavus : flores sunt parvi, quadri-

drifidi, cruciformes : his succedunt fructus parvi, ferè rotundi, & tumidi, quibusdam seminibus prægnantes : radix est oblonga, pollicis crassitudine ac etiam crassior, gustu acerrimo, sinapi haud absimili, odoris nullius; *ῥαφάνης*, seu *ῥαφάνιον*, nomen habet ἀπὸ τοῦ ῥᾶ, seu ῥαδίας *ῥαδίων*, quòd nempè facillè appareat, nam die tertio à fatu profilit, hoc nomine potissimum gaudet *raphanus rusticanus*. B. *Kammelatzen*. Gall. *Grand Raifort*. A. Horse-radish.

RADICULÆ vel **RADICES**, est hæc planta *raphanus hortensis*, qui in obsoniis pro deliciis habetur, nomen sibi arrogavit, quòd cæteras amplitudine corporis superet, vel quam paucissimis magnitudine cedat. Etenim plerumque in tantam molem coalescit, ut in frigidis locis, quibus gaudet, sicut in Germania, infantium puerorum magnitudinem æquet : folia habet magna, ampla, aspera, viridia, profundè incisa, Rapam referentia, sed magis sinuosa : caules sunt rotundi, ramosi, flores quadrifidos, purpureos, & cruciformes habentes : succedit fructus seu siliqua corniformis, crassa, spongiosa, duobus seminum subrotundorum ordinibus facta, mediastino tenui discretis : radix est longa, crassa, carnosà, alba, rubicunda aut nigra, saporis acris aut penetrantis, sed grati : hæc planta in hortis colitur, radix e terra effoditur verè, quando est tenera, succulenta, fragilis, & esculenta. B. *Raps*. G. Rettig. Gall. *Raifort*. A. Radish.

RAPHÆ, vide *Sutura*.

RAPISTRUM, *Monospermon*, est Rapa sylvestris, est planta, quæ habet caules tenues, rotundos, ramosos, aliquantulum villosos; folia repentia, crassa, Rapam referentia ad principium laciniata, dein subrotunda, leviter sinuata & subhirsuta : flos cruciformis, quatuor scilicet petalis constans, ex cujus calice surgit pistillum, quod deinde abit in fructum seu testam ferè globosam, unicapsularem, semine factam ut plurimum singulari, radix longa, fibrosa, & albescens. Gall. *Rave*.

RAPUM TERRÆ, vide *Cyclamen*.

RAPUNCULUS spicatus, est planta quæ habet folia ex radice erumpentia violam referentia, punctis nigris aliquando instructa, pedunculis longis adhaerentia; caulis est angulosus, excavatus, succum lacteum præbens, fo-

lia oblonga, angusta habens : flores in summitate in spicam sunt congeiti, coloris cærulei, purpurei vel albi; post florem sequitur fructus divisus in tria loculamenta, semina exigua, splendentia, & rubicunda continentia : radix alba Rapum referens : Rapunculus esculentus est campanula radice esculenta flore cæruleo : est diminutivum à Rapa. Gall. *Reponse*.

RAREFACIENTIA, sunt remedia, quæ moderato calore; vapores humoresque difflando, poros partium majores faciunt. Gr. Ἀραιωτικὰ. B. *Uunmakende middelen*.

RASETTA, idem est quod *Carpus* aut *Brachiale*.

RASORIUM, est cultelli species, quo utuntur chirurgi in abradendis capillis, & ossibus cariosis, à radendo vocatum. B. *En scheer-mes*. G. Ein scheermesser, scharfach. Gall. *Rasoir*. A. Barbers Shop, Rasour. Idem quod *Raspatorium* aliquando.

RASPATORIUM, seu SCALPRUM RASORIUM, est instrumentum Chirurgicum, ossibus cariosis & squamosis abradendis, confectum. Gr. *Ξυστρα* vocant. B. *En rasper*. G. Das schroteisen, schrotmeißel. Gall. *Rugine*, *Ratissoire*. A. A Grater or rape.

RASPATORIUM, seu RADULA, à radendo, est instrumentum ex lamina ferrea pertusa & asseri parvo affixa, cujus inæqualitate & scabritie, radices, ligna &c. raduntur, Gr. *Ξύστρον*. B. *En raspe*. G. Raspel. Gall. *Rape*, *Racloir*, *Ratissoire*. A. Rasp.

RATIONIS OS, idem quod *Sincipitis*.

RAUCEDO, Gr. *Βράρυς*, est vox rauca, acutie strepens, absque ulla soni glabritie vel claritate, & exilis, sic ut sæpè non audiatur, nisi à propè adstantibus, adest etiam in hac sibilus aliquis : orta à siccitate vel asperitate Instrumentorum formandæ voci inservientium, hinc consequitur vel tussim, vel susceptum frigus, vel crapulam, vel nimios clamores, vel pulverem in fauces illapsum, vel consumptionem Instrumentorum vocalium à lue venerea : vel denique abusum ciborum aut Medicamentorum acrium. B. *Heesheid*. G. Heischerkeit. Gall. *Enrouement*. A. Hoarsness.

RAVED SENI, est Rhabarbarum Orientale.

RECEPTACULUM CHYLI, idem quod *Sacculus Chyliferus*.

RE.

RECEPTACULUM CHYMICUM, est vas amplum, in quo guttæ & vapores destillantes ex rostro vasis, in quo Corpus destillandum habetur, excipiuntur : vocatur & *Recipiens*, & *Excipulum*. B. *De ontfanger*. G. Vorlege glasz, receptackel, eine recipient. Gall. *Un Recipient*, Balon. A. A recipient, receiver.

RECEPTUM, idem quod *Formula*.

RECIDIVUS MORBUS, est, quando materia à prior morbo relicta, vel corporis morboſa diathesi non ſatis mutata in ſanitate requiſitam conditionem, denuò recrudescit & eundem ſimilemve morbum reſuſcit.

RECRUDESCENTIA, est, quando morbus jam deſinens, aut mitis factus, denuò, ad eundem vigorem redit.

RECTIFICATIO, est deſtillatio repetita liquorum jam antea deſtillationi ſubjectorum, ad eos magis purificandos & exaltandos. B. *Verbeteringe*. G. Verbeſſerung, das rectificiren. Gall. *Rectification*. A. Idem.

RECTI MUSCULI, habentur inter externos abdominis Musculos : in quibus arteriæ & venæ Epigaſtricæ ab interna parte aſcendunt, tum à mammariis interius propè mamillam deſcendunt. Circa Medium abdominis in latitudinem majores inſcriptionibus binis, ternis, interdum & quaternis, in plures veluti musculos dirimuntur. Ad mucronatam pectoris cartilaginem, coſtarumque trium vel quatuor cartilagines, exortu carnoſi ſunt, in oſſe vero pubis, valido tendinoſoque corpore deſixi. Duo porrò paria dicuntur *Musculi recti Majores & Minores capitis*. Par rectum majus, parvum eſt carnoſum & gracile. Oritur à ſecunda colli vertebra, & deſinit in Medium occiput, *Minus rectum* ſub priori latet, venit à prima colli vertebra, & in Medium occiput terminum aſſequitur. Caput ambo retrorſum leviter ducunt & ad latus. B. *De rechte ſpier*. G. Der rechte maufz. Gall. *Muscles droits*. A. The Right muscles of the Abdomen.

RECTUM INTESTINUM, eſt omnium & præcipuè Craſſorum inteſtinorum ultimum, incipit à coli fine, & deſinit in anum, gaudet musculis ſphinctere, & duobus dilatatoribus. B. *Den aars-darm / endel-darni*. G. Der maſt-darm, ars-darm, aſſterdarm. Gall. *Le Boyau Culier, le Gros Boyau, le Rectum*. A. The ſtright Gut.

RECUTITUS, ſive APELLA, eſt cui portio præputii re-

refecta fuit, ut in Judæis & Mahometanis. B. *Besneden*. G. *Beschnitten*. Gall. *Circoncis*. A. *Circumsised*.

REDUCIA, idem quod *Paronychia*.

REDUCTIO, est Metallorum ab acido aliquo corrosorum, mediante Alkali quopiam, nempe acidum absorbente, vel mutante, in pristinam denuò formam fusio.

REDUVIA, est levis quædam cuticulæ ad unguum radices fissura. Nonnulli sic quoque Paronychiam vocant. B. *Wurm-nagel*. G. *Nagelzwang*, der wurm oder das ungenant am finger. Gall. *Panaris*. A. The Loosness or cleft of the Skin about the root of the nails.

REFECTIVA, idem quod *Analeptica*.

REFICIENTIA, idem quod *Analeptica*.

REFRIGERATORIUM, est vas ligneum, aquâ plenum, cui fistula recta vel spiralis ex stanno vel plumbo inest, quâ aqua destillata, refrigerandi gratiâ perfluit. B. *Ein kuehlvat*. G. *Ein kuehl-fasz*. Gall. *Refrigerant*, *Refrigeratoire*. A. A cooling vessel.

REGENERATIO, live PALINGENESIA, Chemicis vocatur quando res quædam operationibus in aliam formam redactæ, ope aliarum operationum, vel peregrinorum additorum, in eandem naturam, quâ prius gaudebant, reducuntur.

REGIMEN, vox recepta est in arte Medica, denotans certam & à medico imperatam diætæ & victûs rationem, tam in statu sano quàm morbofo. Chymicorum turba etiam de Regimine ignis jactat, atque in eo suos habet gradus. Vide *Gradus*. B. *Bestuur* / *regeeringe*. G. *Regierung*. Gall. *Regime*. A. Idem vel Governing.

REGINA PRATI, est *Ulmia*: sic dicitur, quod tam latè caput in pratis præ cæteris plantis erigit. Vide *Ulmia*.

REGISTERES, REGISTRA feu VENTILA, spiracula furni sunt, quæ aër ingreditur sub venti specie, vel quibus supernè exit, & quibus hinc pro operatoris intento dirigitur ignis, iis enim clausis, ignis debilior fit, verum apertis intensior. Gr. *Επισόμια*. B. *Loftgaten* / *regeerppen*. G. *Luffloch*. Gall. *Soupirail*. A. A hole to let in Aire.

REGIUS MORBUS, vide *Icterus*.

REGNUM, est certa quædam reductio rerum in tellu-

re

re nostra reperiundarum ad aliquam classem generalem, quæ omnes in quibusdam proprietatibus conveniunt: Tale in medicina constitutum fuit triplex. 1. *Vegetabilium*, continens sub se omnium plantarum genera. 2. *Mineralium*, continens omnia, quæ ex terra effodiuntur, neque tam manifestam ex suo semine ac vegetabilia originem habent. 3. *Animalium*, complectens omnia animantium genera in quovis medio vitam suam degentia. B. *Wph* / *geflagt*. G. Reich. Gall. *Regne*. A. Kingdome.

REGULUS, Chymicis usitatissima vox est, qui in probatione aut fusione alicujus mineræ, illud quod manet in crucibuli fundo vel cupula, *Regem* vel *Regulum* appellant, fortè quia erat totius nobilissima essentia. B. *Hönningshen*. G. Der Koenig. Gall. *Regule*. A. Regule.

RELAXANTIA, vide *Chalastica*.

RELAXATIO, est quarundam partium, uti musculorum, vasorum & membranarum dilatatio ultra elasticitatis suæ, h.e. virtutis contractoriæ, tonum, quâ partes in functionibus suis sanis impediuntur; uti in Strabismo, Varice, Aneurismate, Hernia &c. Gr. *χαλασμός*, *Ἀντισις*, *Χαλάρωσις*. B. *Gen verwijdering* / *berlammig*. G. Das nachlassen, das erweitern. Gall. *Relachement*. A. A rereleasing, loosing.

REMEDIUM, idem quod *Medicamentum*, seu *Auxilium*.

REMINISCENTIA, Gr. *Ἀνάμνησις*, est perceptio, quâ rerum antea perceptarum ideæ, menti sensatione, vel aliâ perceptione impressæ, per earum vestigia vel imagines cerebro impressas, vel voces aut alia earum signa oblata, animæ mediantibus spiritibus animalibus, in sensorio communi, rursus offeruntur; vel reminiscencia est arbitraria rerum cerebro antea impressarum, ad suos usus depromptio. B. *De geheugenisse*. G. Gedächtnus. Gall. *Reminiscence*, *Souvenance*, *Souvenir*. A. Remembrance.

REMISSIO FEBRIUM, est incalescentiæ supra modum sanguinis cessatio, quæ in febribus intermittentibus absolvi integrè solet, in continuis verò partialis.

REMORA ARATRI, est Ononis, dicitur quòd in opere arantes boves subindè sistat. Vide *Anonis*.

REMORA, est Instrumentum Chirurgicum apud Hildanum, quo os femoris restituitur.

REMULUS, vide *Costæ*.

RENES, Gr. Νεφει, bini sunt in abdomine, sub peritonæi duplicatura positi, propè diaphragma, multa pinguedine involuti, ad eandem ferè altitudinem quam Hepar & lien, quæ illos quoque tegunt; dexter in homine inferior est quàm Sinister, accipiunt arteriam ab aorta perpendiculariter emissam, quæ dividitur in plurimos ramos vermiculari reptatu currentes, & in se hiantes, ex quibus fistulæ laterales minimæ oriuntur, quæ in corpora papillaria duodecim terminantur, & Urinam à sanguine secretam evehunt in pelvim renis, in qua pariter similes fistulæ ab innumeris glandulis oriundæ in eundem usum desinunt: uterque ren emittit unam Venam, *Emulgentem* dictam in *cavam* statim terminatam; Nervisque quamplurimis & lymphaticis valis gaudet. B. *De niereu*. G. Die niereu. Gall. *Les Roignons*, *Reins*. A. The Reynes, Kidneys.

RENES SUCCENTURIATI, vide *Capsula Atrabiliaria*.

REPELLENTIA, sunt, quæ ut dicunt, Veteres, suâ frigiditate, vel astringendi vi, fervorem & affluxum humorum reprimendo, ac poros & meatus partium claudendo, intumescentiam partis imminuunt, & allabentes humores alio pellunt. Hæc horum medicamentorum actio à nonnullis medicis circulationi sanguinis & humorum repugnare asseritur: tamen experientia multiplex, & solida ratio pro his medicinis militare videntur. Gr. *Απορροητικά*. B. *Te rugdzijvende middelen*. G. Zu rueck treibende mittel. Gall. *Repercussifs*.

REPERCUTIENTIA, idem quod *Repellentia*.

REPOSITIO, est operatio Chirurgica, quâ membrum aliquod, quod loco suo debito excidit, cum violentia & artificiosè, in pristinum locum reponitur. B. *Herstellung*. G. Herstellung. Gall. *Replacement*. A. Idem.

RESEDA, est planta, quæ habet caulem excavatum, striatum, villosum, ramosum, curvum: folia alternatim disposita, profundè incisa, crispata: flores sunt anomali, in summitate caulium crescentes, coloris flavi, flori succedit capsula membranacea, triangularis, oblonga, continens semina exigua, obrotunda, nigra: radix est longa, tenuis, lignosa, alba, acris: hæc planta crescit in pratis: dici videtur, à resedandis doloribus, collectionibus, inflammationibus.

flammationibusque, habet succum molliſſimum hinc credibile eſt cum dolores ſedare. B. *Dreemde raket.*

RESIDENTIA, eſt craſſamentum ſeu ſæces quæ in liquoribus turbidis ad fundum ſubſident.

RES NATURALES, ſive **RES DEBITÆ** aut **ORDINATÆ**, vulgò recensentur tres: Sanitas, Sanitatis cauſæ, & Sanitatis effecta. Alii ſeptem enumerant, ut Elementa, Temperamenta, Humores, Spiritus, Facultates, Actiones: ſed Elementa & Temperamenta pertinent ad Phyſicam: Humores, Spiritus & Partes, ſanitatis cauſis annúmerantur, quæ conſtant ex bona temperie & apta conformatione; Facultates & Actiones, ſub Sanitatis effectis conſtituuntur. B. *Natuurlijke dingen* vel potius *de behoorlijke* vel *oꝛdentelijke dingen*. G. *Natuerliche ſachen*. Gall. *Chofes Naturelles*. A. Natural things.

RES NON NATURALES, ſunt ſex, Aër, Cibus & Potus, Motus & Quies, Somnus & Vigilæ, Animi pathemata, Excreta & Retenta, ſic appellantur, quia ſi modum excedant, ſæpè morbis anſam præbent. Hiſce merito à Sennerto aliſque adjunguntur *Applicata* corpori externa, uti ſunt balnea, fomenta, emplaſtra &c.; omnia enim hæc bono uſu adhibita, corpori profunt, & ipſi naturalia ſiunt; verùm abuſu, nocent. B. Dicuntur *niet natuurlijke dingen* / ſed potius *nooꝓzakelijke dingen*. G. *Unnatuerliche ſachen*. Gall. *Chofes non Naturelles*. A. Not natural things.

RES PRÆTER NATURAM, ſunt Morbus, Morbi cauſæ, & Symptomata ſive morbi effecta, quorum præſentia, illa quæ in corpore ſano fieri debebant, nunc impediuntur, adeoque abundant in corpore. B. *Tegen natuurlijke zaken* vel *zondigende dingen*. G. *Über natuerliche ſachen*. Gall. *Chofes contre Nature*. A. Things Againſt Nature.

RESINA, eſt corpus in certò frigoris gradu durum, fragile, pellucidum, ad calorem liqueſcens, & diffluens, in aqua non ſolvendum, in oleo, & in alcohole diluendum, in igne ardens inſtar olei. Gr. *ῤην*, ſunt arborum aut herbarum concretæ lachrymæ, ut *Maſtix*, *Tbus*, *Ammoniacum*, *Terebinthina* &c. quæ tempore & ſolari calore indurantur, ſubſtantiæ pinguis, inflammabiles, & in oleo ſolubiles ſunt. B. *Wars*. G. *Hartz*. Gall. *Reſine*. A. *Roſin*.

RESOLVENTIA, sunt medicamenta, quæ liquidorum animalium moleculas, quæ præternaturaliter coiverant in se, in naturales iterum discerpunt, adeoque eas vel circulantes attenuant, vel hærentes in loco dividunt, & circulationi restituunt. **B. Openende of ontstoppende middelen.** Gall. *Remedes Resolvans, Aperitifs.*

RESOLUTIO, idem quod *Paralysis*.

RESORBENTIA VASA, vide *Absorbentia*.

RESPIRATIO, est thoracis alterna dilatatio & collapsus; quâ priori aër per os, nares, asperam arteriam in vesicularem pulmonum substantiam intrat, eam suâ gravitate & elasticitate expandit, sanguinis fluxum per arterias venasque adjuvat, & in sanguinem agit ob Thoracem ampliatum per contractionem muscutorum intercostalium, & diaphragma planius redditum: & quo posteriori aër ex pulmonis compressi vesiculis, aspera arteria, ore & naribus expellitur, ob thoracem collapsum vi cartilaginum costarum agentium, cessante sc. causâ actionis muscutorum intercostalium, sed pressione muscutorum abdominalium agente in viscera, adeoque diaphragma intus in Thoracem intrudente, & simul juvantibus contractionem Thoracis musculo triangulari aliisque &c. Binæ hæ actiones sunt maximè necessariæ ad Vitam in animali perfecto, viis enim impeditis vita cessat, quia humorum circulatio per vasa sua cessat. **B. De ademhaling.** G. Das athem holen, die lufft ein-und autz ziehen, athemzuge. Gall. *Respiration*, A. A breathing.

RESTA BOVIS, est *Ononis*, dicitur, quod arantes boves nonnunquam sistat. Vide *Anonis*.

RESUMPTIVA à *Resumere*, seu *Restaurantia* à *Restaurare*, dicuntur pectoralia & alimentosa, ad ægros extenuatos restaurandos.

RETE MIRABILE, sic dicitur ob mirabilem structuram, constat ex plurimis arteriis & Venulis, subijcitur cerebri basi & glandulam pituitariam in ambitu suo complectitur, à lateribus ossis sphenoidis: usus est ne sanguis subito nimis ad cerebrum ruendo, aliquo modo supprimatur; in homine & equo, qui generosos effectus edunt, non ita invenitur. **B. Het wondernet.** G. Das wundernetz. Gall. *Rets merveilleux*. A. The wonderful net.

RETICULARIS PLEXUS, idem quod *Choroides*.

RE-

RETICULUM, est membrana complicata, tenuis, plurimis arteriis, venis, & copiosâ pinguitudine conspicua, intestinis superextensa: situm est in abdomine per totam ferè ejus anteriorem partem, immediatè sub Peritonæo expanditur superius lienem, jecur, quâ parte cavum est, ventriculi fundum, ejusque partem posteriorem, Pancreas, intestinum Colon, ac ipsum dorsum attingit, hinc super intestina latum, iisque immediatè incumbens, ad umbilici regionem ferè semper definere videtur, sed ad os pubis usque plerumque pertingit, semper enim eo usque extendi potest, idque confirmat ejus aliquando in scrotum delapsus, licet id plurimi negent Anatomici, quia in demortuis ad umbilicum usque retractum observatur: duabus lamellis composita videtur, quarum posterior seu inferior à Peritonæo oritur, cui ad undecimæ circiter thoracis vertebrae altitudinem, ubi Aorta sub diaphragmate descendens venam cavam tangit, conjungitur, ejusque interventu firmissimè dorso alligatur, hinc sinistra ejus pars Colo quatenus ventriculo subjacet, nec non Pancreati adnata, versus anteriora sinistrorsum tendit, lienis cavo necitur ac fini anterioris lamellae continuatur; dextra verò intestino duodenò & ventriculo connascitur ad hepatis cavum, ubi vena portarum illud ingreditur, pergit, parvo ejus lobulo sese jungit, & superior lamella dici incipit; hæc itaque hic loci inferiori continuata concavæ jecoris parti adhærens, ad sinistrum latus reflexa, duodenò, pyloro, fundo ventriculi inferitur, hinc ad lienem delata lamellæ inferiori occurrit, unamque continuam membranam cum ea constituit, adeoque reticulum hoc orbicularem quasi format elliptin ad spinam dorsi elatiorem, ad fundum, ventriculi declivior; cæterum inferior lamella subter ventriculum progressa toti ejus posteriori sedi substernitur, via declivi versus anteriora vadit, ibi superiorem membranam contingit, indeque ambo sibi invicem incumbentes in quibusdam locis liberè, in aliis arctissimè affigitur intestinis. vide *Epiploon & Omentum*.

RETIFORMIS PLEXUS, vide *Plexus Retiformis*.

RETIFORMIS TUNICA, est quædam interioris substantiæ nervi optici in oculo expansio, instar veluti fericeï villos formans eminentes, tenerrimos, posticè & lateraliter humorem vitreum ambiens, quæ se habet ut paries al-

albatus in camera obscura, qui species visibiles per foramen camerae atratae admittas excipit repræsentatque. Vide *Amphiblestroides*. B. *Net netvlieg*. G. Das netz häutlein. Gall. *La Rétine*. A. The netlike tunicle.

RETINA TUNICA, vide *Retiformis* & *Amphiblestroides*.

RETORTA, CORNUTA sive MATRACIUM, est vas Chymicum, ex vitro, lapide, ferrove conflatum, figura rotunda, ad cujus latus rostrum est flexum, retortum, & cavum, quo destillanda ingeruntur & egeruntur. B. *Een retort / kromhals*. G. Eine retorte, storcken-schnabel. Gall. *Cornue, Retorte, Matras*. A. A Retort.

REVERBERATIO CHYMICA, est ignitio, quâ corpora igne vivo, in furno reverberii, calcinantur. Vide *Ignis actualis*.

REVERBERIUM, est fornax chymica, quâ corpora ignienda vel destillanda, per ignem undique a parietibus reflexum in ipsa corpora vel vasa continentia, calcinantur vel reverberantur. B. *Een weerstuit oven*. G. Ein reverbirer ofen. Gall. *Reverbère*. A. Reverberatory.

REVIVIFICATIO, est, quando ex gr. Mercurius ex cinnabari, additione salis alicujus, de novo suscitatur. B. *Herlevendig-making*. G. Wiederum lebendig werden. Gall. *Revivification*. A. Reviving.

REVULSORIA V.S. est operatio quâ, sanguis in partem aliquam irruendo nimis agens, in contrariam, per venam, in parte satis remota opposita incisam, avertitur, ut ex parte affecta id quod hæret expellatur, vel si vasa rupta sint, minori vi nunc pressa tempus se constringendi adipiscantur: hæc leges circulationis, licet contradicantur, ex legibus hydraulicis verè demonstrantur. B. *Afscypding der vogten*. G. Das ableiten. Gall. *Revulsion*. A. Idem.

REVULSIO, vide *Antispasms*.

RHA, idem quod *Rheum*, & ita per excellentiam vocatur *Rhaponticum*, ab amne *Rha* nominatur, qui suas aquas per Tanaim fluvium tandem in Pontum Euxinum evomit. Alii putant rha significari radicem, & radicem esse ponticam. Est radix purgans, flava, longior Rhabarbaro.

RHABARBARUM, est Lapathi species: quæ habet folia ex radice erumpentia valde magna, ampla, lata, ferè

ro-

rotunda, crassa, caulibus longis, crassis, & nigricantibus adhaerentia, coloris sunt saturatè viridentis, gustus acidus satis gratus, in medio hujus foliorum secundo aut tertio anno protruditur caulis crassus & robustus, non tam altus quam Lapathi hortensis Patientia dicti caulis, quam amplectuntur folia minora, sed etiam rotunda: in summitate caulis spicatum proveniunt flores herbacei, albidus, hexapetaloides, in limbo exteriori muscosi, herbacei in medio; floribus deciduis succedunt semina triangularia, splendentia, subflava, vel rufa, tribus foliolis vice capsulae aliorum Lapathorum more inclusa: temporis lapsu radix grandescit, multis propaginibus hinc inde propendentibus, oblonga, tuberosa, circularibus zonis rugosa, tuberibusque inæqualis, communiter ponderosa, foris est coloris rubentis vel fusci, intus crocei; ablato cortice exteriori, radix apparet sublutea, multis venis rubicundis ipsam percurrentibus; saporis est amaricantis, & lentâ viscedine subadstringentis, nauseosi odoris pontici debilis, idem ferè, ac *Rheum*; sed melior radix est flavi coloris, quæque rara existit, & minorem stypticitatem habet, & quæ in mandendo glutinosa est cum levi tamen adstrictione, & croceæ tincturæ, cum varietate coloris dilute ex carneo colore rubens, & intus variegata instar nucis moschatae diffractæ: commendatur etiam quæ est gravis cum raritate sua, & in qua etiam contractis frustis invenitur digregatio ex ruffo & glauco: frustis majoribus, cum difficilius siccantur, & sæpius intus putrescant, non fidendum, quandoque enim superficies exterior elegans, interior verò putrida existit atque cariota, adeoque sæpius frustra mediocria sunt meliora: Rhabarbarum quod itinere terrestri advehitur, præfertur illi, tanquam citius corruptibili quod navibus adfertur; mitissimè purgat, & astringit. Volunt nomen componi ex *Rha* radice, & barbarum, ac si esset Barbarorum radix. Duplex est *Verum de Levantes*, quod flavum & melius de quo actum: alterum *Muscoviticum*, quod habet corticem crassum, lignosum, colorem obscurum, valdè est ponderosum, humidum, & corrumpi proclive, adeoque deterioris notæ. Dicitur Arabibus *Raved*. In China provenit, undè in Indiam & Turciam, hinc Venetas defertur, & quidem vel navibus vel itinere terrestri. Gall. *Rubarbe*. Vide *Rhaponticum*.

RHAB.

RHABDOIDES SUTURA, idem quod *Sagittalis*.

RHACHIS, idem quod *Spina Dorſi*.

RHACHISAGRA, est *Artbritis Spinalis*, in dorſo.

RHACHITÆ, vocantur muscoli dorſales, qui univerſis coſtarum commiſſuris, in toto thorace, ſuperinjecti ſunt, à poſteriore parte, nihil relinquentes, quod non contegant, ſed omnes coſtarum radices, & vertebrarum proceſſus, qui à lateribus ſunt, adhæc, quid inter ipſas radices eſt, complectuntur. **B. De ruggegraads ſpieten.** **G.** Die mäuſſe des rueckgrades. **Gall.** *Muscles de l'Epine du dos.* **A.** The muscles of the Chine bone.

RHACHITIS, eſt medulla ſpinalis, quæ ſuo loco videatur. Item, morbus ex Anglia oriundus, ad Batavos, Germanos &c. diſperſus, infantes juniores anno ætatis plerumque ſecundo invadens, qui eſt inæqualis nutritio cum partium laxitate, mollitie, debilitate, languore, ignavia, torpore, capite juſto majore, infra caput macie, protuberantiis circa articulos, incurvatione oſſium, anguſtia pectoris, tumida abdominis impletionem, Hypochondriorum tenſione, ſiti inextinguibili, tuſſi &c. nomen ab Anglis inditum eſt, *the Rickets*: ſed quia dorſi ſpina in progreſſu morbi quandoque afficitur, ſemper ſerè verſus dextrum latus ſe incurvando, haud incongruè à Cl. Gliffonio Rhachitidis nomine indigatur. **G.** *Lendenbang / engelſche ziekte.* **G.** Lenden krankheit, die engliſche flechte. **Gall.** *Rhachitis, ou Charte.*

RHACHOS, à *ῥήγνμι* rumpo, eſt linteamentum lacerrum & detritum, & exinde ulcera quædam hoc modo nominantur, quæ lacera ſunt & detrita. Dicitur & *Rhacofis*. **B.** *Een geſcheurde zweer.*

RHACOSIS, idem quod *Rhacos*.

RHAGADES, Latinis *Sciſſuræ*, *Fiffuræ*, *Rimæ*, ut in aliis corporis partibus accidunt, ut manibus, pedibus, labiis, uteri oſtio: ita etiam in ano, ac recti inteſtini extremitate, ac in ſphinctere ſeu musculo anum claudente accidere poſſunt. Suntque rhagades ſeu ſciſſuræ ani, oblonga quædam ulcuſcula ſine tumore, iis ſimilia, quæ interdum in manibus à magno frigore excitantur. Suntque alia ſuperficialia ſaltem, alia profundiora: alia ſine duritie & callo, alia calloſa latera habentia: alia humida & ſaniem fundentia, alia ſicca & cancroſa, à *ῥήγνμι*, rumpo.

po. B. Bersten / klooben des fondaments. G. Die
schrunden an händen und fueßen von der kält. Gall.
Fentes, ou crevasses qui viennent à plusieurs parties du
corps. A. Chinks, Clefts.

RHAGOIDES, est *Uvea Tunica oculi*, quæ & *Perforata* à structura vocatur, alias & *Choroïdes*. B. Het dui-
ven-blies. G. Das trauben hæutlein, das schwartze hæut-
lein des augs umb den stern. Gall. *l'Uvée.* A. The grape-
like tunicle of the eye.

RHAMNUS, est arbuscula spinosa crescens aliquando
ad altitudinem arboris, ejus truncus est mediocriter mag-
nus, corticem similem ceraso habens : lignum est subla-
vum : rami spinas quasdam Pyrum sylvestrem referentes
habent : folia sunt ampla, viridia, mali foliis minora, in
margine leviter denticulata : flos parvus, monopetalus,
infundibuliformis, quadripartitus, in cujus fundo stamina
surgunt cum pistillo, quod deinde abit in baccam mol-
lem, succo virente plenam, Frangulæ parem, magnitudi-
ne pisi, per maturitatem nigram ; in qua grana ut pluri-
mum quaterna, Pyrorum gravis penè similia, figurâ fere
triangulari, cortice nigricante, callosa, hinc gibba, inde
verò plana ; sapor baccarum amarus & subadstringens, &
qui facile gustanti nauseam movet ; habet & succus pecu-
liarem sibi odorem : volunt dici quasi *ῥῆμα πύου*, corrup-
pens robur. B. Rhy-n-bezie-boom / duinbezie-boom. G.
Kreutz-beer, wegen-dorn, sand-dorn, weiden-dorn. Gall.
Bourg-Epine, Nerprun. A. Rhamn, Christs thorn.

RHANTERES, dicuntur oculorum anguli interiores,
naso proximi : qui & *ῥῆγαι* vocantur, seu *Fontes Lacry-*
marum. Vide *Canthus*.

RHAPHE, SUTURA, quando vulnera consuuntur
mediante emplastro conglutinante. Item suturæ cranii ita
vocantur, de quibus suo loco. Vide *Sutura*.

RHAPHANUS, idem quod *Rhaphanus*.

RHAPONTICUM, eadem ferè radix est ac *Rhabarba-*
rum, sed magis oblonga, imò & vires eadem. Sunt qui
putant *Rhabarbarum* & *Rhaponticum*, eandem esse radi-
cem, prout hodie in officinis prostat ; suprema nempe &
crassa radice pars esset *Rhabarbarum*, inferior & crassa
Rhaponticum, ut censet Cl. *Comelinus* cum *Hermann* ;
credit autem Cl. *Tournefortius* peculiarem esse plantam,
quæ

quæ etiam nunc in hortis colitur, & à Prospero Alpino descripta reperitur. Est species Lapathi, quæ florem habet monopetalum, campaniformem, & multifidum; ex cujus fundo pistillum surgit, quod deinde crassescit femine factum triangulari, capsulæ triangulari pariter per maturitatem ita affixo, ut ab ipso divelli nequeat; differt quoque à Rhabbarbaro, quod radix sit levior, minus compacta, minus odora, minus amara, si masticatur Rheo est viscosior. Defertur ad nos ex Asia, sic fortè vocatur ex *Rha*, radice, & *Ponticum*, quia in Ponto nascitur. **B. Japonicum.** G. Rhapontick. Gall. *Rhapontic.* A. Idem. Datur & alias species Rhapontici, quæ est Rhaponticum vulgare, seu centaurium majus, sive Pseudo Rhaponticum, quæ est planta, quæ caules dimittit quatuor vel quinque pedes altos, rotundos, rectos, ramosos: folia sunt magna, oblonga, valdè divisa: flos est flosculosus constans flosculis multifidis, Embryoni insidentibus, & calice squammoso non aculeato comprehensis; Embryo autem abit deinde in semen pappis instructum, oblongum, splendens: radix longa, crassa, recta, carnosa, extus nigricans, intus rubescens, saporis dulcis, postea adstringentis & acris: crescit hæc planta in montibus. Gall. *Grande Centaurée.*

RHEGMA, est partis alicujus ruptio: ut ossis, peritonæi, oculi &c. à *ῥήγνμι* rumpo.

RHEUM, idem quod *Rha*.

RHEUMA, dicitur vulgò humoris è naribus in subiectas partes fluxio; verum est, obstructio vasorum minimorum lympham vehentium, undè tumor cum dolore partis, sed non veluti in inflammatione sanguinea, non enim suppuratur, & contingit in partibus plerumque tenerioribus & membranosis, ut in membrana narium, faucium, œsophagi, &c. à *ῥέω* fluo. **B. Een bloepinge / snof / zinkinge.** G. Ein flusz. Gall. *Rhume, Catharre, Fluxion.* A. Rheume, Catharre.

RHEUMATISMUS, est dolor atrocissimus, dilacerans, & minimo motu summopere excitatus, vagus, obsidens articulos nunc hos, nunc illos, sæpè fixissimus in parte, cum tumore & rubedine loci quem occupat, & cum febre continua incipiens, quæ postea lenitur & ex interval-
lis longis quandoque redit; cujus causa est inflammatio,
in

in arteriis lymphaticis membranarum juncturas ambien-
tium ob materiæ inflammantis naturam non suppuranda,
estque hic morbus arthritidi & podagræ affinis, à $\rho\acute{\iota}\omega$ fluo,
unde Rheumatici dicti. B. *Blœppinge*. G. Das fließen, ein
flusz. Gall. *Fluxion*, *Rhumatisme*. A. Rheumatism. Lusit
Curimentos.

RHEXIS, idem quod *Rhegma*.

RHINENCHYTES, est siphunculus, quo medicamen-
ta naribus immittuntur, ex $\rho\acute{\iota}\varsigma$ nasus, & $\epsilon\gamma\chi\acute{\iota}\omega$ immitto. B.
Gen neus sprut. G. Nasen spruerze. Gall. *Siringue pour*
le nez. A. The nostrils syringe.

RHIZOTOMUM MEDICAMENTUM, est quod mor-
bum funditus & radicitus evelit, ex $\rho\acute{\iota}\zeta\alpha$ radix, & $\tau\acute{\epsilon}\tau\alpha\mu\epsilon$
seco. B. *Zets dat tot de wortel uptdryft*.

RHODELEON, est oleum rosarum, ex $\rho\acute{\omicron}\delta\omicron\nu$ rosa, &
 $\epsilon\lambda\epsilon\omicron\nu$ oleum. B. *Rosen-olie*. G. Rosen-oel. Gall. *Huile de*
roses. *Huile rosat*. A. Oly of roses.

RHODIA RADIX, est Telephii species, sic dicitur
quod ejus radix contrita Rosas oleat: $\rho\acute{\omicron}\delta\omicron\nu$ enim est rosa.
B. *Roze-wortel*. G. Rosen-wurtzel. A. Rose wort.

RHODINUM, est acetum rosaceum, aut aliud quid ex
Rosis paratum, à $\rho\acute{\omicron}\delta\omicron\nu$ rosa.

RHODIUM LIGNUM, Asphalatorum quatuor moder-
nis innotuerunt species, cortice cinereo, ligno purpureo
seu Dioscoridis. Secunda, colore Buxi. Tertia, Albi-
cans torulo citreo. Quarta rubens. Verum officinæ nostra-
tes non nisi secundam & tertiam suppetunt. Prior est As-
phalati species Lobelii. Posterior dicitur *Rhodium*, *Lig-*
num, quibusdam *Agallochum*, *Oleaque Æthiopica*, *Rho-*
dium Lignum vulgare roseum habet odorem, durum est,
in Insula Rhodo insulisque fortunatis, altitudine unius
hominis crescens, crassitie cerasi, colore ferè macis. B.
Rhodes hout & rozen hout. G. Rodiser-holtz, rosen-
holtz. Gall. *Bois de Roses*. A. Rose-wood.

RHODODAPHNE, est Nerion seu Oleander, sonat
Laurum roseam: sic nuncupatur à flore, rosæ simili &
foliis Laurinis, $\rho\acute{\omicron}\delta\omicron\nu$ est rosa, & $\delta\acute{\alpha}\phi\upsilon\eta$ Laurus. Vide *Nerion*.

RHODODENDRUM, idem quod *Rhododaphne*, ex
 $\rho\acute{\omicron}\delta\omicron\nu$ rosa, & $\delta\epsilon\tau\delta\epsilon\omicron\nu$ arbor.

RHODON, sive ROSA, vetustas ex sanguine Veneris
& Turcæ ex sanguine Mahometis, ortam sibi persuadent,

cujus nomine folia rosarum humi jacere non patiuntur : hæc Gr. ῥόδον dicitur, quasi ῥόδον pro ῥίζον, ut Plutarcho, qui ῥιζωμα πολὺ τῆς ὀσμῆς (vel ὀσμῆς) ἀφίησι, quod largum odoris effluvium emittat, à ῥέω fluo. B. **Roos**. G. Eine Rose. Gall. *Rose*. A. Rose.

RHODOMELI, est mel rosarum, ex ῥόδον rosa, & μέλι mel. B. **Rozen honing**. G. Rosen honig. Gall. *Miel Rosat*. A. Honey of roses.

RHODONIA, idem quod *Rhodon*.

RHODOSACCHARUM, est saccharum rosaceum, ex ῥόδον rosa, & σάχαρον Saccharum. B. **Roze suiker**. G. Rosen zucker. Gall. *Sucré Rosat*. A. Sugar of roses.

RHODOSTAGMA, est aqua rosarum, ex ῥόδον rosa, & στάζω stillo.

RHOE, vide *Rhus*.

RHOEAS, fortè à ῥέω fluo, quia flosculi statim decidunt, sic vocatur Papaver Rhœas, sive Papaver erraticum rubrum, quod & inter frumenta sæpè reperitur. Contra affectus pleuriticos ejus syrupus & decoctio valdè prædicatur. B. **Roodenheul / wilden heul / kolle bloemen / hanker bloemen / klapper rozen / rozen rozen**. G. Clapper rosen & korn rosen. Gall. *Coquelicoc, pavot sauvage, & Consanons*.

RHOMBOIDES, est pars musculorum, initium habens à tribus inferioribus vertebrarum colli, totidemque superioribus vertebrarum dorso spinosis processibus: mox oblique descendens, principio, fineque carnosum, ad scapulæ basin fertur; quam retrorsum, sed & oblique sursum agit, ex ῥόμβος figura quadrata, & εἶδος forma. B. **Tarbot's gelijke spieren**. G. Der rauten gleiche maulz. Gall. *Muscle Rhomboide*. A. The rhomboide muscles. Est etiam fasciarum species rhombi figuram repræsentans. B. **Tarbot's gelijke vierkante zwagtel**. Gall. *Bandage de figure Rhomboide*.

RHOMBUS, est species deligationis chirurgicæ, figura rhombum referens, hoc est quadrangulum æquilaterum, sed non rectangulum: hujus deligationis variæ describuntur species. B. **De tarbot's band / scheeve-ruits zwagteling**. Gall. *Le Rhombus*. Dicitur & alia *Semirhombus* quæ vulneribus circa auris loca advenientibus inservit. B. **Scheeve-ruits-gewpze zwagtel / oors-zwagtel**. Gall. *Demi-Rhombus*.

RHUS

RHUS sive **RHOE**, **RHUS CULINARIUM**, **SUMACH**, est Arbuscula, quæ aliquando crescit ad altitudinem arboris; folia sunt pinnata, lata, oblonga, in margine incisa, rubicunda, Fraxini foliis ferè similia: flores in racemos sunt congesti, albi; his in terram delapsis succedit capsula quædam, compressa, ferè ovalis, membranosa, rubicunda, semen ejusdem figuræ habens inclusum, coloris rubri; sapor foliorum, florum, & fructuum est adstringentissimus; crescit in locis lapidosis, ejus fructus olim solebat cibis aspergi & in culinis adhibebatur loco salis ad carnem condiendam, hinc *Rhus culinaria* sive *Obsoniorum* appellabatur: & quia usurpari ceperat à coriariis, *Rhoe Coriaria* dicebatur. Tinctores etiam illam plantam adhibent; semen, quod officinis in usu est, Botri in modum crescit. Provenit in Hispania, Italia, Ponto, & quod sumach virginianum vocatur, crescit in virginia. Nomen accepit à colore coccineo acinorum, à voce ῥέω Latinorum ruffum manasse contendunt, fortè à ῥέω fluo, alii ab ῥοδόν rubrum derivant. B. Smak. G. Farberbaum, gerberrinden. Gall. *Rb.* A. Sumach.

RHYPTICA, sunt medicamenta detergentia & sordes abluentia. Quidam sumunt pro *Ruptorius*, à ῥήω sordes abluo.

RHYTHMUS, est certa pulsuum, temporum, vitæ, ætatum &c. proportio, à ῥυθμίζω ad numeros aptos refero.

RHYTIDOSIS, est corrugatio alicujus partis, à ῥυτίδω in rugas contrahio.

RIBES, sive **RIBESIUM**, est frutex, qui habet ramos duros, tortuosos: folia subrotunda, viridia, dentata; flores sunt in racemos congesti, pentapetali; post flores succedunt baccæ rotundæ, albæ, vel rubræ, politæ, molles, succum rubicundum vel album continentes, saporis acidiusculi & grati, quæ baccæ multa parvâ semina includunt: vox Mauritanica, ideòque græcam nec latinam originem habet. B. Malbezien / Tenivers / Wpnbezien / St. Jans-bezien / St. Jans-druissies / bezien ober zec. G. Johannes-beer, riebesel. Gall. *Crosetier rouge de Jardin, ou blanc.* A. Corence, Corents, Currant.

RICINUS, est planta, ad arboris altitudinem sæpè excrescens, ejusque formam habens, habet caules crassos, excavatos, lignosos, in superiori parte ramosos, coloris

purpurei, pulverem album farinam referentes habentes : folia in initio rotunda, sed postea angulosa, profundissime incisa, mollia, ampla : flores apetalii, steriles, exigui : fructus à flore remotus in eadem planta, trigonus, plerumque membranula involutus, tres loculos conficiens, in quibus singulis semen instar testitudinis oblongum, sat crassum, coloris lividi, saporis subdulcis, acris, nauseosi, medullam albam & teneram continens, hæret : hic fructus bene maturus, semina cum magno impetu ejicit : radix est crassa, longa, dura, alba, fibrosa : vulgò *Cataputia* major vel *Palma Christi*, vel Manus Christi, item Mirabilis Arbor ab proceritate, foliorum amplitudinem, florum suavitatem, seminum picturam, & exsultationem, Ægypt. Gr. *Κικι*, & *Κρότων*. Ricinus & Croton à similitudine animalis, quod semen ejus referre videtur, nominata est. Sunt enim Gr. *Κρότωνες* & Latinis Recini, infecta animalia, quæ canibus præsertim adhærent, quibus cibi nullus exitus est, colore livido, nullis discreta membris, in globum continuo crescentia, donec plenius saginata, post aliquot dies sponte suâ decidant. B. *Wunder-boom / molle-kruid / kruis-boom*. G. Wunder-baum, kreutzbaum. Gall. *Ricin*, *Palme de Christ*. A. *Palme de Christ*, wonder-tree, mole-wort.

RICINUS, est infecti species sub cute nostra.

RIGOR, Gr. *ῥίγος* à *ῥίγω* rigeo, est convulsio subito incidens in cute, & quibusdam musculis artuum, lumborum ac colli, ita ut, qui corripitur rigore, primum sentiat concussionem ex subita & improvisa contractione, deinde aliquandiu ita contractus rigidusque manet : unde in hoc differt ab Opisthotono & Emprosthotono, quod in rigore nullum membrum distorqueatur ab ordinaria, quæ in motu corporis esse solet, figura, at si rite perpenderis, *Rigor* est primus gradus, & viam sternit ad Opisthotonum vel Emprosthotonum, utpotè qui non sine rigore fiunt, sed ultra procedentes rigorem efficiunt cum insolita corporis figura : hic verò Rigor, de quo loquimur, vix alibi observatur, quàm in initio febrium intermittentium, & in omnibus fermè, qui moriuntur, unde manifestum, quod fiat ab obstructione vasorum, per musculos quosdam currentium. B. *Styvighed*. G. Das erstarren vom frost, wen einen frewert im fieber. Gall. *Frison*. A. *Stiff*.

Ri-

RIMA PUDENDI, sive **FISSURA MAGNA**, est pudendi muliebris oculo apparens rima, quæ sic dicitur quia ab ossium pubis inferiore parte ad anum usque ferè pertingit; ita ut inter illam & anum spatium, quod perinæum sive interfœmineum appellatur, vix pollicis transversæ latitudinem excedat. Hæc repetito coitu dilatatur; usus est ejus canalıs modo penem tanquam in fossam dirigere, urinæ & menstruis exitum præbere, & fœtus exclusioni inservire. B. *De schamelheids spleet*. G. Die riefz der schamen. Gall. *La Grande Fente*; *Fente de la partie honteuse*. A. Split of the privities.

RIMA, est ossis fissura, quando os aut cranium ferè ruptum fuerit. B. *Een spleet*. G. Ein spalt, risz. Gall. *Fente*. A. Split, Cleft.

RIMULA LARYNGIS, est ea, quæ à cartilaginibus duabus Arytænoideis efformatur, & quæ ab epiglottidis cartilagine clauditur, ne quid cibi aut potus in laryngem incidat; nam si quid casu illabatur, illicò tussis oritur, & non rarò suffocatio, tunc nos Belgæ dicimus. B. *t Is in de verkeerde keel / het spleetjen des strottenhoofsts*. G. Eine spalt der gurgel. Gall. *Ouverture ou fente du Larynx*, *Sifflet la Glotte*. A. Split of the gullet pipe.

RISIGALLUM, vide *Arsenicum*.

RISUS APIUM, est Ranunculi species; nomen accepit, quod in cibo sumptum mentis alienationem cum labiorum contractione, eas convulsiones faciat, quæ risus speciem videntibus præbent, vocatur illa convulsio *Spasmus Cinicus* & *Risus Sardonicus*. Sic etiam appellatur *Apiastrum*, sive *Citrago*, quia ea planta apes delectentur, illque quasi risum pariant.

RISUS SARDONIUS, est spasmus utriusque maxillæ, *Oudaan* p. 333. est risus, sive faciei contractura risum simulans, in quo risu, nec voluntas, nec intellectus, ut causæ ullo modo concurrunt, sed illud sensitivum omni animali commune, hinc oritur à quacunque causâ partes faciei contrahens, quæ in risu verò agunt: nomen Sardonii traxisse videtur ab Herba Sardoa vel Sardonia, ita dicta, à solo nativo Sardinia, ubi primo inventa fuit, quæ vocatur & Risus Apium.

ROB, idem quod *Apochyliis*.

ROBERTIANA, seu **ROBERTI HERBA**, est Cera-

nii species, haud dubiè à superstitione aliqua Divi, quâ superior ætas mirificè imbuta fuit, appellatur.

ROBIGO, idem quod *Rubigo*.

ROBORANTIA, idem quod *Cordialia*.

ROBUB, idem quod *Apochylisma*.

ROBUR, est arbor glandifera, sic à vastitate & firmitate dicta.

ROCHUM ALUMEN, sive RUPEUM, orta à Gallica voce *Roc*, quod *Rupem* denotat, vulgò *Alumen Roche* vocatur. B. *Philip-aluin*. G. *Stein-alaun*. Gall. *Alun de roche*, ou de *glace*. A. *Rock alum*.

ROHOB, vide *Apochylisma*.

ROBELLA, vide *Ros Solis*.

RORIFERUS DUCTUS, idem quod *Ductus Chyliferus*.

ROS, Antiquis dicebatur, cum prima humiditas ab extremitatibus vasorum excidit, & in membrorum substantiam dispersa est. Ros, inquit *Galen.* 7. method. 6. tertia humiditatis species undè partes corporis nostri nutriuntur, quæ continetur in omnibus animalis partibus, ceu Ros quidam per earum substantiam sparsus: hæc est Antiquorum opinio, optimè verò sic vocari potest ille humor vaporosus, qui in abdomine animalium semper adest, sub specie vaporis exit, dum animal exenteratur, similis ros est in Thorace, & pericardio aliisque partibus perpetuo præsens, exhalans è vasculis minimis, ad obliniendas partes ac humectandas destinatus, per alia vascula continuo quoque absorptus. B. *Thau*. G. *Thau*. Gall. *Rosée*. A. *Dew*.

ROSA, est planta, quæ habet ramos duros, lignosos, spinosos, corticem plerumque spinosum: folia oblonga, dentata, aspera, pinnata, in impar extremum exeuntia, finis pedunculi format ovarium sphaericum, coronatum in fastigio suo corona profundè quinquefida, radiata, cujus segmenta longa, atque laciniata calicem referunt: flos est pentapetalus, cujus petali oriuntur ex margine interno calicis, undè & stamina numerosissima: ovarium emit tit ex centro apicis capitulum tubis multis, fimbriatis or natum, quod fit fructus unicapularis, fætus seminibus plurimis, angulosis, villosis, instructus apice foliaceo: hæc arbuscula creseit in hortis. B. *Rosen*. Gall. *Rose*. Gr.

ῥόδον

ῥόδον, dicunt vocari ab oleo, vel per antiphrafin, quòd minimè oleat, num odorata existat, vel à Gr. *ῥόδα*, vel quòd rubricanti colore rubeat. Vide *Rhodon*.

ROSA, idem quod *Erysipelas*.

ROSMARINUM, *ROSMARINUS*, est Arbuscula, quæ habet caulem longum, tenuem, cineritium, habentem folia angusta, dura, non flexilia, in parte superiori viridia, in inferiori alba, odoris penetrantis, aromatici, saporis acris: flos est monopetalus, labiatus, cujus labium superius bifidum, & fursum versus posteriora revolutum est cum staminibus aduncis, inferius verò in tres partes divisum, media cochlearis instar excavata: ex calice autem bidentato vel tridentato surgit pistillum, posticæ floris parti adinstar clavi infixum, ac quatuor veluti embryonibus stipatum, qui deindè abeunt in totidem semina subrotunda, in capsula, quæ floris calix fuit, inclusa, & ad se invicem juncta: radix est fibrosa, minima: crescit hæc Arbuscula in regionibus calidis, ei nomen impositum videtur, quòd folia quâ parte minùs viridia sunt, quandoque albedine quâdam aspersa sint quæ rorem videntur mentiri, quæ ipsa albedo quandoque etiam in parte viridiore observatur, vel nomen illud accepit, quòd collibus roribusque gaudeat marinis. Gr. *Ῥοσµάρη*, quòd odorem thuris seu olibani reddat. B. *Rosmarjn*. G. *Rosmarin*. Gall. *Rosmarin*. A. *Rosemary*.

ROSSALIA & *ROSSANIA*, sunt nomina Neapolitana, ab aliis *Purpure* vocantur & *Rubores*, ac Gr. *Ῥοσσηματα*. Sunt maculæ rubræ & quasi ignitæ, cum vix affatu digno tumore, per universum corpus, quasi quædam Erysipelata parva, in principio morbi seu die quarto vel quinto morbi erumpentia. Progressu morbi totum corpus occupant, ut id quasi ignitum appareat, ac si Erysipelate laboret; qui color in declinatione iterum, ut in principio, in maculas mutatur, quæ tandem septimo vel nono die evanescent, epidermide squammarum instar decidente.

ROS SOLIS, *RORELLA*, *DROSUM* & *SALSIORRA*, *SPONSA SOLIS*, nomen habet, quòd ejus folia, semper quasi rorida sint, est planta, quæ habet cauliculos exiguos, longos, inferius lanuginosos, folia obrotunda, concava, pallide viridia, tenuium rubescentiumque staminum veluti cilio circumquâque fimbriata, aspergine roridâ

da guttularum, etiam per ferventissimos æstus pilis adhærescentibus, madida : flos est rosaceus, plurimis scilicet petalis in orbem positis constans, ex cujus calice tubulato surgit pistillum, quod deinde abit in fructum ovatum vel acuminatum, apice dehiscentem, seminibusque fætum subrotundis, vel oblongis : radix fibrosa, & tenuis instar capillorum. B. *Zonne-dauw / loopyg-kruud*. G. *Sonnen-thau, fonthau, fondauw*. Gall. *Rosée du Soleil*. A. *Sonne dewe, seu-dew, moror-grass, red-rot, youth-wort*.

ROSTRIFORMIS PROCESSUS, vide *Coracoides*.

ROSTRUM PORCINUM, vide *Dens Leonis*.

ROSTRUM, dicitur fistula illa quæ galeis seu capitellis destillatoriiis continua est, per quam ex galea liquor destillatus in receptaculum suppositum destillatur. B. *De bek / De snuit*. G. *Ein schnabel*. Gall. *Bec, Tuyau*. A. *Snoute*.

ROSTRUM, est forceps excisoria, & dicitur, pro varia figura, *Psittacea & Vulturina*, valet ad ossis aliquod frustulum, in curatione vulnerum capitis, partim rumpendo, partim incidendo, auferendum. B. *Gen papergais-bek / gieren-bek*.

ROTATOR MAJOR, & MINOR, sunt duæ Apophyses in superiore ossis femoris parte, Trochanteres dictæ, quarum major externa, minor interna; in quibus plurimum musculorum tendines terminantur. B. *De dycheens daz pers*. G. *Des oben schenckels umdreher*. Gall. *Le Trochantere*. A. *Turner of the thigh*.

ROTULA, idem quod *Mola genu*.

ROTULÆ, vide *Tabella*.

ROTUNDUS MUSCULUS MAJOR brachii, qui brachium retro deorsum trahit, & deltoidi musculo contrariatur. Ab inferiore scapulæ margine & extimo angulo, undè transversas quasdam complectitur fibras radiosas, pronatus, brevi latoque tendine, brachii ossis infra cervicem desinit. Alter *Rotundus Minor* est seu *Brevior*, totus carnosus est, qui initio acuto ex infimo scapulæ angulo pullulat; postea magis magisque crassescit ad medium usque ventrem, inde sensim gracilescens, acuto fine finitur in ligamentum, quo humeri caput vestitum est, oblique situs est, aliisque *Transversus Musculus Brevior* appellatur. Videtur non sine ratione, partem esse præceden-

tis

zis rotundi majoris. Tertius *Rotundus* radii est, *Pronator* dictus, vide *Pronator*. B. *De ronde spier*. G. Der runde mausz. Gall. *Le grand Rond*. A. A round brawne.

RUBEFACIENTIA, sunt medicamenta, quæ externe cuti applicata, titillationem, ruboremque illi inducunt, adeoque inflammationem levem, suntque hæc varii gradus Gr. *φαιίζοντα*, & conveniunt ubi humores in locum alliciendi sunt. B. *Rootmakende of blaar trekkende middelen*.

RUBEOLA est planta, quæ habet caules plurimos, tennes, quadratos, repentes : folia caulem ambientia, angusta, splendentia : flores in summitate ramorum crescunt, parvi, in quatuor partes divisi, coloris rubri, aliquando albi, odoris grati, Jasminum redolentes : succedunt floribus semina bina sibi mutuò adhærentia, aspera, oblonga, pulpam albam continentia : radix est fibrosa, longa, lignosa, crassa, nigra : Rubeola dicitur quia à Rubia parva, quia hæc planta parvam Rubiam refert ; vocatur etiam Cynanchica à Cynanche Angina, quia Anginam curare dicitur.

RUBEOLA, est species variolarum vel morbillorum, sunt enim exanthemata tubercula rubra, cum calore ac tussi invadentia, morbillis minùs periculosa. Invadunt autem quandoque sola, quandoque inter variolas insperguntur, quandoque iis sanatis superveniunt. B. *Roedjonk*. G. Ein roetheln sive roetteln à rubore appellant.

RUBIA, est planta, quæ habet caules longos, farnentosos, quadrangulares, nodosos, asperos : folia oblonga, angusta, caulem in formam stellæ ambientia, numero incerta, aspera : flos est monopetalus, campaniformis & multifidus ; calice abeunte in fructum ex gemellis baccis constantem semine ut plurimum fætis umbilicato ; baccæ sunt nigrae, sibi invicem adhærentes, succo plenæ : radix oblonga, tenuis, succulenta, extus & intus rubicunda, saporis ex dulci amaricantis & adstringentis ; odoris nullius. Gr. *ῥεῦθρον*, officinæ *Rubiam Tinctorum* appellant : à radice rubro colore nomen accepit, quo lanæ & lintea tinguntur : sic græca vox fluit ab *ῥεῦθρον* rubrum. B. *Krappe / mee / mee-krappe / rotte*. G. Ræthe, Færber-ræthe, ferber-wurtz Gall. *Garance*. A. Maddiz.

RUBIGO, ROBIGO, USTILAGO, Gr. *ῥυτίς*, est fru-

frumentum vitiosum, cujus spica quasi ob nigredinem, adusta conspicitur. B. *Brand / koren-brand*. G. Melthaw, brand im korn. Gall. *Mielle au bled, Brulure*. A. Bligt, brand-korne, blasting of korn, est quoque flos ferri vel cupri, aëre vel acri liquore exesi & versi in calceam materiam. B. *Roeft*. Gall. *Rouille*.

RUBINUS, est Gemma diaphana rutilans, rubensque (exigua portiuncula est rubicundi coloris) ac limam respuens. Rubedo ipsius est instar sanguinis, laccæ Indicæ coloris coccinei. G. Kermine. Gall. *Escarlatte*. A. Scarlet, Crimson colour. B. *Schaarlaken holtur*. Nobiliores Rubini in Insula Zeilan nascuntur, alii minores, in Coria, Calecut, Cambria, & Bishnagari; Optimi in flumine Pegu. Exploratur Bonitas ore & linguâ: nam duriores & meliores reputantur. Nascuntur in lapidea matrice rosei coloris, primumque candicant, deinde paulatim rubescentes ruborem contrahunt. Hinc albi immaturi. Nascuntur plerumque in aurifodina, ubi Saphiri reperiuntur. Gr. *Αῤῥαζ*. Arab. Jacut. Lat. Carbunculus, *καρβουν*. B. *Rubyn*. G. Ein Rubin. Gall. *Rubis, ou Carboncle*. A. Ruby, rubin.

RUBRICA, vide in *Impetigo*.

RUBUS, est Arbuscula, quæ habet ramos longos, flexiles, debiles, virides, medullosos, spinis acutis instructos: folia oblonga, acuta, dentata, dura, aspera, in parte superiori viridia, in inferiori coloris albi, trifoliata: calix est quinquesidus: flores sunt rosacei, pentapetali, in summitate ramorum crescentes, exigui, pedunculis brevibus adhaerentes, numerosis staminibus stipati in centro calicis, cui adnascitur fructus globosus, ex pluribus acinis succulentis compositus, placentæ affixis, in initio rubicundis, sed post maturitatem nigris, saporem dulcem habentibus, satis feminibus oblongis, singulis instructis sua tuba; radix parva, repens: hæc arbuscula crescit juxta vias: inter dumeta & secus margines agrorum. Gr. *Ῥαβδ*, à rubicundo succo nomen habere putem, vocatur etiam, *Sentes*. Aliquibus *Moravaticana*, corruptâ voce, ejus fructus dicuntur, cum dicendum esset *Morâ Vaccinia*: Nam in hodiernum usque diem Græci mora illa à *βαρε*, *βαρινα* & *βαρινα* cognominant. Virgilius in Bucolicis unius literæ immutatione *Vaccinia* vocavit, nunc *Mora Bacci* appellatur,

tur, cum dicendum esset *Mora Bati*. Gall. *Meure de Renard*. Vocatur etiam *Chamebatos*, quasi humilis rubus. B. *Bzaam-bezie / bzaomiel-bezie*. G. Brombeer, bromen. Gall. *Ronce*. A. Rouces, bramble buffe, black-berje buffe, black-berry tree.

RUBUS IDÆUS, est Frutex, sic à monte Idæo appellatus, producens fructus moris ferè similes, rubros vel albos. B. *Bzaam-boizen / hinne-bezien*. G. Hun-bramen, hind-beeren, hin-beeren. Gall. *Framboisier*. A. Rasperrys, rasp-berry tree.

RUCTATIO, sive **RUCTUS**, **BOMBUS**, aut **ERUCTATIO**, est flatuum ex ventriculo per Oesophagum adscensus, & ex ore egressus cum sonitu majore vel minore, qui oriuntur ex quacunque materia elastica in ventriculo rarefacta & aliquandiu retenta, sed subito explosa sursum. Sed quatuor gradus agnoscit. I. Cum flatus copiose ejiciuntur. II. Cum eructandi conatus est major quam ructus, sæpè non sine dolore & flatuum ascensu in oesophagum cum descensu eorum mox subsequente. III. Cum in Nausea & ante Vomitus Ructus fiunt, aut magnus conatus. IV. Cum Ructus sonori sunt, & acres, acidi, salsi, fætidii aut humidi. Gr. *Ἐρυγμός*, *Ἐρυγή*, *Ἐρυγμός*. B. *Rispinge / rupzinge / opripzing*. G. Ein groltzer, sawre kopper, oder rultzer lassen. Gall. *Rot*, *Rottement*. A. Belching vel Breaking of wind upward.

RUCTUS, vide *Bombus & Ructatio*.

RUGITUS, est aëris in Intestinorum circumgyrationibus contenti, ob eorum motum perpetuum, de loco in locum migratio, sive ob leves spasmos intestinorum diutius quam par est hæsitet & rarefactus fuerit, sive ob cibos aëris magna copia scatentes assumptos oriatur. B. *Gommeling*. G. Gemurmel, ein getoese. Gall. *Gronillement*. A. Murmur.

RUMEX, est Lapathi species: hanc propriè Romani appellarunt Rumicem, forsitan quòd ab ea succus non aliter atque ex mamma, quam *Rumen* Veteres dixerunt, sitientibus exugere soleat. Rumus Antiquis erat lacto.

RUPTIO, vide *Rhegma*.

RUPTORIUM, est Medicamentum causticum, quod cuti applicatum exedit, & quo abscessus sæpè aperiri solent, paratur vulgò ex lixivis, vel ex crystallis lunæ aliisque rebus.

RUS.

RUSCUM, RUSCUS, est arbuscula, duos vel tres pedes alta, quæ habet ramos multos, flexiles, fractu difficiles: folia Myrti, sed rigidiora, duriora, acuta, pungentia, nervosa, inodora, sine caule, saporis amari & adstringentis: Calyx monophyllus, multifidus; intra hunc flores monopetali, campaniformes, globosi, exigui, lutei: flori succedit bacca rotunda, mollis, rubens, Asparagi bacis major, continens sub tenui pellicula modo unum, modo bina semina durissima, flava, saporis subdulcis: radix crassa, oblonga, tortuosa, obliqua, implexa, inæqualis, dura, repens, alba, fibras crassas demittens: crescit in locis incultis, ut in sylvis, ex Italia & Gallia huc adfertur; colitur hic in hortis. Officinæ litteram addunt, appellantque *Bruscum*. Gr. ὀξυμυρσίν & κεντρομυρσίν, fortè nomen habet, quòd *Ruri* ex Rusco fiant scopæ, vel quòd folia Myrti acuta & spinosa sunt; μυακάνθα etiam dicitur, quia rustici olim supra suum corpus ponebant, ut illud à muribus defenderent, vocatur etiam *Laurus*, quia Laurinis coronis nectendis inservire posse videtur, & *Alexandrina*, quia in Alexandria crescit. An non Myrsine Dioscoridis? Jure meritò suspicatur. B. *Muizen-dooyn / stee-kende-palm / keer-bezien*. G. *Mäuse-dorn, brusch*. Gall. *Houx frelon, Petit Houx, Fragon, Brusq.* A. Butchers Broom, tree-holly.

RUTA, Hæc planta crescit in formam arbusculæ, caules habet crassos, lignosos, ramosos, cortice albescente obductos; folia sunt in segmenta divisa, exigua, oblonga, carnosâ, satis crassa, polita, bina: flores tetrapetali, rosacei, coloris flavi: post florem sequitur fructus in quatuor loculos per diaphragma divisus; continens semina parva, recurva, semilunata, coloris modo flavi, modo nigricantis, saporis ingrati, odoris gravis: in capsulis seminalibus est omnis vis, ex illis enim plus olei extrahitur, quàm ex integris feminibus & caulibus: radix fibrosa, lignosa, & flava est; tota planta habet odorem ingratum, saporem amarum & acrem, crescit in hortis ubique. Gr. Πήγανον, Ρούτη, dictam volunt rutam, quòd una ex omnibus plantis, propter multiplicem ejus usum maximè eruat. Alii ἀπὸ τοῦ ρυτῆρος derivant, quòd libidinosos nimiumque veneri addictos frenet. *Peganum* appellatur quòd siccitate & caliditate suâ coagulet ac condenset semen;

men; hinc uterum gerentibus inimicum esse ajunt, à πύρ-
ρι compingo, concreasco. B. Raute/ wpu-rut. G. Rau-
te, wein-raute. Gall. Rue. A. Idem.

RUTABULUM, est instrumentum ligneum vel fer-
reum, quo materia igni imposita, vel coquenda sæpè agi-
tatur. B. Een roer-stok. G. Ruehrhacke. Gall. Fourgons
A. Coal-rake, Mankin.

RYAS, est nimia lachrymarum fluxio non ordinaria.

S.

S. N. idem quod SECUNDUM NATURAM, S. Gr. Σ
vel etiam C. utrumque characterem enim Græcis in
utu fuisse docent Numismata. Alias Latinum S. est nota
characteristica ponderis vel mensuræ, denotans dimidium
præcedentis, vel *Semis*.

SABINA seu SAVINA, est frutex, qui perpetuò vi-
ret, folia habet foliis Tamarisci similia, sed duriora & ma-
gis spinosa, odoris fortis, saporis acris & urentis: flos est
amentaceus extremitati ramorum innascens, sed sterilis;
embryones autem seu baccæ baccis juniperi similes, nu-
cleis turgent angulosi, & asperis: datur & altera sabinæ
species, quæ est arbor instar Amygdali magna. Gr. Βερίδης,
& Βερίδων, dicitur Romanis à regione, in qua multum
nasceretur, an à σίβηρσαι Deos honorare, quia dicuntur
Sabini præ cæteris gentibus Deos veneratos esse. B. Ze-
ben-boom/ zabel-boom. G. Siben-baum, seven-baum,
sade-baum. Gall. Savinier, Sabine. A. Savin.

SABULUM, sive Arena, sunt granula solida, parva
arenæ terrestri similia sed naturæ ejusdem ac Calculus hu-
manus, quæ in urina reperiuntur, eminguntur, in renibus
vel vesica nata. Gr. ἄμμος & γράβις. B. Zand/ graveel.
G. Sand, griesz. Gall. Du Sable; du Gravier. A. Gravel.

SACCHARUM, seu SACCHAR, ZUCCHARUM,
ZACHAR, ZACCHARUM, SUCCHARUM, MEL
ARUNDINACEUM, MEL CANNÆ, arundo hæc non
tantum in India Orientali & Occidentali, sed & in Africæ
locis, imò & in quibusdam Europæ regionibus crescit.
Exhibet autem Saccharum, partim incisione Cannæ undè
Saccharum instar lachrymæ exstillat, quod candidum est
& rarum; partim elixatione potissimum medullæ ac radi-
cis, donec scil. Saccharum est succus ex arundinibus ex-
pref-

pressus, dulcissimus, concretus, & in salis formam redactus : ideòque *Sal Essentiale* jure vocari potest. Pro varia præparatione varia sortitur nomina, ut *Nigrum*, *Rubrum*, *Album*, *Albissimum*, *Cantum* id est *Angulosum* seu *CrySTALLINUM*, *Penidium* &c. Ex plumbo etiam paratur cum aceto destillato *Sal*, quod ob dulcedinem *Saccharum Saturni* appellatur. Gall. *Sucre de Saturne*. B. *Suiker*. G. *Zucker*. Gall. *Sucre*. A. Sugar. Arab. *Zazar*, *Sudur*, *Sutter*.

SACCUS, à *Σάκκος* onero : est intestinum cœcum quod facci instar propendet. B. *Çen zah*. G. Ein sack. Gall. *Sac*. A. A Sack.

SACCULI seu **DUCTUS ADIPOSI**, seu **VESICULÆ ADIPOSÆ** aut **LOBULI**, observamus, ubicunque pinguedo est, præcipuè circa cutim & in musculorum interstitiis, ibi inveniri multiplices membranas sacculorum adinstar, & lobulorum excavatorum, quæ substratæ cui-dam membranæ crassiori adhærent. Per hanc propagari Venas & arterias, quarum trunco à lateribus pinguedinis moles, veluti milii acervus, cumulat. Vasa sanguinea expandi in ramos, arborum instar, quorum extremitatibus appenduntur membranosi sacculi seu lobuli, pinguedinis globulis referti, qui veluti folia arboris adnata, arboris exactam figuram complent. Membranosi isti sacculi variè figurantur. Sunt enim leviter depressi & ovalem penè figuram habent, instar glandularum conglomeratarum. Nectuntur ad invicem membranis, quibus efformantur, & vasorum rete. Glandulas habet copiosissimas, mediante quibus pinguedo & adeps ex arteriis immediatè accipitur & exinde in sacculos adiposos deferitur. B. *Smier zahien*. G. Die fettstæcke. Gall. *Vesicules adipeuses*, ou *graisseuses*. A. The fat sacks or ducts.

SACCULUS CHYLIFERUS sive **RORIFERUS** est Receptaculum chyli (saccus lacteus D. *van Horne*, Cisterna Lumbaris aliis) est inferior pars ductus chyliferi, in homine est sacculus membrana tenui conflat, qui fibrosis quibusdam vinculis eam ambientibus constringitur, & hinc diversam, pro ut hæc magis minusve solvuntur, capacitatem obtinet, ferè ut intestinum Colon varium deprehenditur, dum vincula ejus sensim solvuntur, unde iusta Receptaculi hujus magnitudo & figura vix determinari possunt ; nam modo unicus apparet sacculus, & solutio

lutio fibris pluribus constare videtur, hinc plura dari Receptacula in uno homine dixere egregii viri : tenuis adeo est membrana hujus receptaculi ambitum firmans, ut pelluceat, & hinc, ubi hoc chylo repletum, à transparente ejus colore, albida appareat, sed & inde fit, ut Receptaculum vacuum, & proinde collapsum, difficulter in conspectum veniat; quæ fortè ratio est, quod Bartholinus id in homine non animadverterit, nec depinxit, ejus loco glandulas novas substituens. Ponitur ad dextram corporum superiorum vertebrarum lumborum, hisque immediate incumbit; tum ipsi à dextris accumbit, & pro parte incumbit appendix musculosa dextra diaphragmatis, à sinistris verò illud suprascindit arteriæ Aortæ descendens truncus, antè emulgens dextra arteria ab Aorta, supra illud tendit ad renem dextrum; supra quam descendit vena cava inferior, ibi quoque suas venas emulgentes utrimque emittens. Deinde perfectissimè in homine ejus pars infima reperitur sub vena emulgente sinistra, inter Venæ Cavæ inferioris & Aoræ descendens truncum; estque summa cura adhibenda, ne ille locus inter eximendum intestina lædatur, si enim illæsus manserit, semota nimium molesta intestinorum mole, ipsum Receptaculum, in quovis subjecto, quocunque post mortem tempore, facile demonstratur: circumponuntur receptaculo glandulæ lombares, quod jam animadvertit Rudbek, minus tamen benè illustravit, tum pariter sibi in homine visum testatur Cl. *van Horne*, & eadem sunt, quas pro receptaculo Chyli descripsit Bartholinus. Porro huic receptaculo loculoso inferuntur venæ lacteæ secundi generis, & venæ lymphaticæ propemodum omnes inferiorum partium, undè quasi communis cisterna, accipiens & commiscens maximam chyli, (excepto qui per absorbentes venas, oris, oesophagi, ventriculi, intestinorum, immediate in venas infunditur) & lymphæ totius corporis partem. B. *De gyl-säck. G. Der speis sack, der gyl sack. Gall. Sac Chylifere. A. The chyle sack.*

SACCULUS CORDIS, vide *Pericardium*.

SACCULI MEDICINALES, componuntur ex variis simplicibus, scopo Medici convenientibus; eaque si opus fuerit conteruntur, sacculoque, cujus figura parti affectæ quadrat, excipiuntur, qui sæpè, ne materia in unum locum

cum coacervetur, acu, in quibusdam locis interfuitur.
 B. *Poppes*. G. Sacklein, beutel. Gall. *Un sacbet*. A. A little sack, bag.

SACER IGNIS, vide *Herpes exedens*.

SACER MORBUS, vide *Epilepsia*.

SACERDOS PENIS, vide *Arum*.

SACRA FISTULA, idem quod *Medulla Spinalis*.

SACRUM OS, Gr. πλατὸν ἢ ἱερὸν ὄσυν, ὑποσπόνδυλον Τριτὸς Κόκκυξ est os triangularis figuræ, vertebrae lumborum suppositum, à lateribus ossibus innominatis conjunctum, constat, ex vertebrae inferioribus sex, cui ossa coccygis annectuntur, in abdomine à parte posteriori constituit pelvim. B. *Het heilig been*. G. Das heilige bein, das grosse rueck bein. Gall. *l'Os Sacrum*. A. The holy bone.

SAGAPENUM, lachryma seu gummi est Ferulæ in Media nascentis, ejusdem cum succo nominis, ex qua fauciata educitur. Nascitur in Media regione, undè Alexandriam, ac hinc Venetias atque in alia Europæ loca transportatur. Optimum debet esse sincerum, translucidum, foris colore fulvo vel ruffo, intus albido, gustu acre, odore gravi, porrumque æmulans. Appellatur & *Sacoponium*, *Serapinum*, *Sacopenium* &c. B. *Gom zaga-pen*. G. Serapinsafft. Gall. *Sagapene*. A. Sagapen, serapin.

SAGITTA, palustris Planta est, & species Ranunculi, quæ habet folia aquis innatantia raræ formæ, pulchræ alatæ sagittæ mucronem æmulantia, fuscis hinc indè in superna parte maculis notata, quædam ex primis in acumen non desinunt, sed rotundantur, saporem obtinent nonnihil subdulcem, & viscidum, cum vestigiis obicure acrimoniæ: ex radice erumpunt plures caules, obrotundi, excavati, fungosi, in summitate habentes flores visulgratos, tetrapetalos, rosaceos, albos, plura stamina habentes in medio rubra; floribus succedunt fructus parvi, rotundi, fragorum magnitudinis, asperi, coloris viridorubri; qui singuli continent plura semina, tenuia, acuta, in capitulum unum congesta; & figuram unguis avis habentia: radix fibrosa, longa, crassa, spongiosa, pallida: sic dicitur à foliorum forma tricuspidi, supernè in unam, infernè in duas desinentium. B. *Serpents-tong* / *Stange-tong*. G. Pfeil-kraut. Gall. *Queue d'Arondelle*, *espece de Renoncule*. A. Adders-tongue or arrow klad.

SAGIT-

SAGITTALIS SUTURA, vel veruculata, Gr. οὐρανία est illa quæ à Coronali incipit, & in Lambdoidem definit, inter duo ossa bregmatis decurrens. B. *De ppl-naad*. G. Die pfeilnath. Gall. *Suture Sagittale*. A. Shaft future, streight seam.

SAGMINALIS, vide *Peristemon*.

SAL, est materia in aqua solubilis, igne liquefcens, adeò simplex, ut quælibet ejus particula eandem toti naturam referat, linguae saporem inprimat, estque *Fixum*, vel *Volatile*: *Acidum* vel *Alcalinum*: vel *Sal Compositum*, seu *Neutrum*. *Fixum* est quod magna ignis vi non avolat, sed ejus torturam securè patiatur, ut sal tartari; cardui benedicti &c. *Volatile* est quod spontè, vel minimo ignis calore sursùm evehitur & in auras evanescit, uti omnia salia Volatilia arte facta. *Acidum* est quod sapore tali se prodit, vel solutum cum alcalicis effervesceat, uti Vitriola. *Alcalinum* est quod ignei vel urinosi saporis, cum acidis solutis ebullit, ut sal Tartari. *Neutrum* est, quod nec ebullit cum acidis, nec cum alcalinis, ut sal marinum, gemmæ &c. Omnia salia naturalia cognita sunt, Sal maris, Sal gemmæ, Sal de fontibus salinis, Nitrum, Borax, Sal ammoniacum spontaneum, alumen, acidum vagum sodinarum. Sal fossile, cujus purior pars, Sal Gemmæ appellatur, in fodinis variis, per orbem sparsis, copia ingenti, ad summas profunditates, perfectum eruitur. Sal Fontanum, aqua dilutum, scaturiens, depuratum, inspissatum, simillimum est Sali marino. Sal Maris, in eo diffusum, solâ exhalatione, & defæcatione, in crysallos reducitur. Hæ tres, ab ortu diversæ, salis species, ejusdem naturæ, eadem aquæ copiâ solvuntur, sc. in 3½; in aëre deliquescent nostro suâ sponte; crysallos formant ferè similes, cubicas, parallelopipedæas, vel pyramidales, lentiore vel celeriore coactu; affusæ ad aquam fortem aurum solvunt, vi ignis destillant in spiritus acidos ejusdem naturæ; solutæ in aëre humido multum terræ deponunt; & liquorem pinguem, acrem, austerum, relinquunt; crepitant in igne; fluunt in igne magno; diu in illo fixi manent, si puri funduntur; nec tum mutantur; nec spiritus fundunt, & parum modo aquæ; alcali non dant; nec putrescendo mutantur. Reliqua salia vid. suis locis: derivatur à Gr. ἅλα. sal. B. Zout. G. saltz. Gall. Sel. A. salt.

B b b

SA.

SALACITAS, vide *Satyriasis*.

SALICARIA, vide *Lysimachia*.

SALICORNIA, est Kali marini species, plurima cornua salis saporis habens. Vide *Kali*.

SALIVA & SALIVUM, quibusdam *Sputum*. Gr. *ἡ τὴν λῶν* & *σάλῳ*, est liquor insipidus pellucidus, igne non concrefcens sed avolans, albus, spumans, imprimis li conquassatur, in ore reperiendus, cui infunditur ex glandulis Parotidibus & submaxillaribus per ductus patentes à glandulis maxillaribus emissos; ut os & œsophagum madefaciat, masticationi, solutioni, dilutioni, & miscelæ probæ ciborum inserviat, eosque in ventriculo aliquomodo digerat & fermentet. B. *Specksel*. G. Geiffer, *speichel*. Gall. *Salive*. A. Spittle.

SALIVANTIA, sunt medicamenta quæ salivam copiosè eliciunt, inter quæ Mercurialia Principem sedem obtinent. Gr. *σπαραγγα*. B. *Cupl-middelst*. G. Geiffer *treibende mittel*. Gall. *Remedes*, qui excitent ou produisent la *salivation*. A. Remedys causing spitting.

SALIVARIS, vide *Pyrethrum*.

SALIVATIO, est sputi vel salivæ per medicamenta salivantia evacuatio, ut sunt mercurialia; quandoque tamen in morbo statum pro pytalismo sumitur. B. *En salivatione* / *specksel-making*. G. *Salivation*, das gasern. Gall. *Salivation*, *Flux de Bouche*. A. *Salivation*.

SALIUNCA, Germanicum est vocabulum, quo significatur *Spica celtica vera*, quam in pharmacopoliis, *Spicam Romanam* appellant. Vide ulterius de *Spica celtica*, eleganter ejus radix Orcitunica est appellata, quæ facci se habet instar vel tunicæ. Dioscorides à patrio nomine *Aliungiam* vocari scribit. *Celtica* dici videtur à loco natali, hinc nonnunquam Gallica appellatur. Germani plerique eandem herbam adhuc proprio veterique nomine *Selzunck*, quasi animam juvenilem reddens, appellant.

SAL NITRUM, five HALINITRUM, idem quod *Nitrum*, seu *Salpetra*.

SALIX, arbor est satis magna, mediocriter crassa, cortice polito, tactui molli & flexili obducta; ramorum cortex est purpureus vel albus: lignum est album, flexile, fractu difficile: folia sunt oblonga, angusta Oleæ similia, supernè virentia, infernè candicantia, utrinque hirsuta,

potissimum verò parte inferiore ac in extremitatibus virgarum supremarum, quandoque tamen glabra, interdum ferrata, saporis amaricantis : flos est amentaceus, plurimis nempe staminibus in spicam congestis constans, sed sterilis ; embryones autem iis salicis speciebus innasci solent, quæ floribus carent, spicati pariter, abeuntque deinde in fructum seu capsulam corniformem bifariam dehiscentem, feminibusque sætam pappis instructam : aquolis nitosisque suis exhalationibus aeris æstum refrigerat, unde in mulæis ægrorum febricitantium aquæ imponi solet : dicitur à saliendo, quod ea celeriter crescat, ut salire videatur. Gr. *Ἰτιά* ab *ἵτα*, quia it crescendo celeriter. B. *Wilde-boom / wind-hout-boom / bint-hout-boom*. G. Weide, weiden-baum, felber baum. Gall. *Saule*. A. A. Willow, Ozier, Sallow-tree, Withie.

SALOMONIS SIGILLUM, vide *Sigillum Salomonis*.

SALPETRA, idem quod *Nitrum*.

SALVATELLA, est vena quæ à brachii ramis tendit ad digitum minimum. B. *De hooft-beschermister pink-ader*. G. Die miltz-ader. Gall. *La Salvatelle*. A. The Salvatelle.

SALVIA, est planta, quæ habet caulem ramosum, lanuginosum, lignosum, coloris viridis albescentis : folia oblonga, ampla, obtusa, rugosa, aspera, albescentia, crassa, lanuginosa, sicca, parum succulenta, spongiola, diversi coloris, odoris penetrantis, fortis & grati, saporis aromatici, amari, & acris, os calefacientis : flores in summitate ramorum crescentes, & in spicas quasi congesti, sunt verticillati, galea falcata vel fornicata, barba trifida, segmentum medium vix excavatum : semina obrotunda, nigricantia, in capsula, quæ fiori tanquam calix inservit, inclusa : radix fibrosa, dura, lignosa : quasi Salvatrix, quod multis incommodis medeatur, ægrosque salvos præstet. Gr. *ἑλισφακον* : quoniam illa herba semper retorrida & exsucca videatur, factum est, ut Græcis *Elelispbacon*, quasi in tabem redacta vel in syderationem flaccidens dicta sit : *ἑλελιζεν* & *σφακον*, vocibus in unam coalescentibus appellationem, est autem *σφακον* seu potius *σφακελον* malum in Plantis, cum per æstatem & ardentissimum canis æstum, vi solis altius penetrante, humoreque quo nutriuntur deficiente, languent & arescunt. B.

Salie / **zalf** / **sabie**. G. Salbey. Gall. *Sauge*. A. A Sage.

SAMBUCUS, Arbor est vel Arbuscula, cujus rami sunt longi, rotundi, medullâ multâ, albâ repleti, lignum rarum habentes, initio virides, deinde grysei : truncus cortice aspero obductus est, fillo, colore cinericeo, sub hoc exteriori cortice latet alter viridescens, cujus in Medicina usus est cognitus : ejus lignum est solidum, flaves-cens : folia quinque vel sex ad unam costam instar Nucis juglandis, sed minora, in margine dentata, & odoris for-tis : rami in summitate habent umbellas amplas & latas, quibus adhærent flores parvi, monopetali, rotati, multi-fidi, albi, odoriferi, quorum meditullium à mucrone ca-licis tanquam à clavo perfoditur : calix autem deinde abit in baccam instar grani juniperi crassam, rotundam, initio viridem, sed per maturitatem nigram, succo valdè rubro repletam, seminibus ut plurimum tribus oblongis satam; vocantur Baccæ grana Actes : crescit hæc arbor humectis præsertim & tenebrosis locis, juxta sèpes & muros; hujus cortex medianus vi purgante famosus in usu est; videtur ab Authore appellata, cui nomen *Sambyx* fuit, vel à *Sa-buca* musico instrumento, quod alii pectida nominant, alii Magadin. Gr. Ἀκτίς & Ἀκτὴ forte à littore, quod fluvio-rum littora amet, vel ab ἄγω frango, quod undæ littori-bus allisæ frangantur : sed à contrario ἄκτὴ dicta esse po-est, quod non faciliè à ventis propter flexibilitatem fran-gatur, vel ab ἄγω, quod faciliè ob eandem flexibilitatem ducatur. B. **Dlier-boom** / **blaar-boom** / **flier-boom**. G. Holder-baum, hollunder-baum, hollunder-stande. Gall. *Sureau*. A. Elder tree. Nonnulli derivant ab Hebr. *Sava* implicari.

SAMPSUCHUM, & **SAMPSUCHUS**, dicitur Majo-rana, vel Amaracum : undè Erymologiam trahat, in Le-xicis inveniri nequivi.

SANAMUNDA, dicitur *Fuschio* Caryophyllata : quia sanat & mundat, appellationem sibi videtur adscivisse. Vi-de *Caryophyllata*.

SANDARACHA ARABUM, vulgò vernix, est Gum-mi Juniperinum, colore Mastichem referens, sed globu-los habet longiores, est friabile, saporis resinosi, & odo-ris cum accenditur fragrantis. B. **Zandrah** / **vernix** / **je-neber-gom**.

SAN-

SANDARACHA GRÆCORUM, est Arsenicum rubrum, sed in pulverem redactum, color mutatur in intense croceum seu flammeum, instar corticis mali aurantii. B. *mus-græc.* Vide *Arsenicum*.

SANCTI VITI CHOREA, vide *Chorea Sancti Viti*.

SANGUIIFICATIO, vide *Hæmatosis*.

SANGUINALIS & SANGUINARIA, vide *Coronopus*.

SANGUIS, est liquor rubicundus, venis, arteriis, aliisque sinibus corporis contentus; compositus ex cibis potibusque per lactea vasa in Venas infusus, & circulatione diuturna, actione cordis, pulmonum, aliorumque viscerum & arteriarum mutatus in animalem indolem, & colore adscititio indè rubro gaudens; inserviens nutritioni & vitæ sustentaculo, & ex quo omnia reliqua liquida animalia secernantur, detexitque microscopium quod sanguis ruber ex globulis componatur, qui singuli ex sex minoribus pellucidis, albis, in unum compressis, & rubrum globum formantibus, constant, vocatur etiam *cruor*, anima *Virgilio*. *ἄρρεν Aristoph.* *Αἷμα*, "Eæg Poët. B. *Het bloet*. G. *Bluet*, *gebluet*. Gall. *Du Sang*. A. *Blood*.

SANGUIS DRACONIS, est Lapathi species cujus costæ rubicundum habent colorem. B. *Wyake-blood / roo riddex / swarte of roode patich*. G. *Roth-ritter*. Gall. *Sang de dragon, ou Patience rouge*. A. *Dragons-blood*.

SANGUIS DRACONIS, est resina rubra, penitus in sp. Vini alcoholisato solubilis, saporis adstringentis, profluens ex arbore *Draco* dicta, diebus canicularibus partim spontè, partim vulnere cortici illato, quæ Solis æstu tum exsiccat: adfertur nobis in folliculis ex foliis hujus arboris convolutis. Arbor ista crescit in insula Porto sancto, truncus est admodum durus, superius dividitur in octo & plures ramos, qui iterum subdividuntur, in cujus extremitate folia se erigunt instar Pancratii, vel juccæ Americanæ, memini me hanc plantam vidiſſe Amstelodami. Fructus cerasis similes sunt, colore subflavo, gustu subacido. Intus dicunt, detractâ pelle, draconem representare. Sunt qui *Dioscoridis* cinnabarim esse velint. Accuratissimus *Kæmpferus* notat duplicem nobis exhibere sanguinem Pharmacopolia, haud quaquam solâ puritate, quod creditur, sed ipso genere arborum, ex quibus colligitur, differentem: unum nimirum in glebis, cujus ex

Bbb 3

Oc

Occidente quoque; alterum in guttis, cuius ex solo Oriente nobis sit copia : Ille in Canariensi insula manat, ex dehiscente caudice arboris pruniferae cujusdam, Draco, dicta, si Chufiano candori fides est; si Arabibus Persisque credendum; idem ex arbore santalina rubra prolicitur : hos ita sentire persuasit communis lachrymae cum Santalo color, bonitatis nota, virtus & demum patria, videlicet Cholomandela (vulgò Cormandel) Madagascar & Æthiopia, sive potius Æthiopiae ora illa, quae sangibara, vel Zanguebara inscribitur suffulcit opinionem etymi inter diversas gentes cognatio & consensus : quando quidem vocabulo, quo Persae Draconis succum *Chuni Sengijoon*, id est sanguinem sangibarensem nuncupant, eodem quoque gentiles Gangetici, santali rubri lignum indigitant, id appellant, vel linguâ suâ populari Decanicâ : *Reket Tsjandun*, id est sanguineum santalum : vel docta Brahmenum famscetica : *Rakta Tsjandoonam*, quod idem sonat : vel, *Rakta Tsjandoonam Sangghi*, id est sanguinem santalum sangibarense, sive Æthiopicum. Ex alia rursus arbore eundem succum derivari contendunt alii : nec mirum, dissenter de illius natalibus, addit Cl. Autor : varium enim adulterium, quin supposititium hujus nominis genus, quod arte componitur, & pro encaustis & pictoribus venale prostat, variam conjecturae & erroris occasionem ignaris rimatoribus suppeditant. De hoc verò posteriori, quem sanguinem in guttis appellant, inter Nigritas Orientis, Malajos, Javanosque exploravit Autor, quod artificio eliciatur ex fructu parvulo, strobili figura, arboris spinosissimae : eliciendi hic modus est : reponuntur fructus in craticula supra vas amplum, fictile, quod aquam ad sui dimidium continet ; quo facto, vas leviter operculatum supra prunas collocatur, eo fine, ut elevatus aquae bullientis vapor fructus emolliat, atque emaciet ; ita fit, ut tinctura sanguinea, quae in dissecto fructu, calente halitu extricatus, exsudet, & in superficie fructuum instatur. Hæc bacillo abrasa, in folliculos reconditur, ex folio arundinaceo complicatos, mox filo nectendos in seriem, & in aëre tamdiu suspendendos, donec inclusus sanguis exaruerit. Ab aliis simplici coctione opus perficitur : nimirum usque eo strobili excoquantur, donec rubedinem in aqua deposuerint ; hæc, rejecto fructu, coctione ulter-

riori

rioni in spissum succum redigitur, folliculis pariter involvendum, hujus plantæ descriptio apud Cl. *Kämpferum* videri potest. Gr. *Αἷμα Δρακόντιον*. B. *Draken-bloed*. G. *Drachen blut*. Gall. *Sang Dragon*. A. *Dragons-blood*.

SANGUISORBA, est herba Pimpinellæ similis, sic dicta quod vulneribus injecta ferrum & spicula facile & citra sensum doloris exigit, ut nonnulli arbitrantur: sed potius quod ei in sistendo sanguine undecunque emanarit, mira admodum insit efficacia; adeo ut hunc ipsum absorbere videatur. Idem quod *Pimpinella*.

SANGUISUGA, idem quod *Hirudo*.

SANTICULA, Planta officinalis, quæ plurima folia habet ex radice erumpentia lata, obrotunda, dura, in quinque partes divisa, denticulata, polita, pulchri coloris viridis, splendentis, & interdum in margine rubra, pediculis longis adhærentia: caules ex his nascuntur, inferius rubicundi; & in summitate habentes flores rosaceos & umbellatos in capitulum conglobatos; plurimis petalis constantes in orbem positæ ad centrum floris plerumque reflexis, & calici insidentibus: is autem abit in fructum ex duobus seminibus compositum, hinc gibbis & echinatis, inde verò planis: ex floribus nonnulli sæpe steriles sunt: dicitur & *Diapensia*, à vulneribus sanandis nomen traxisse vulgò constat. B. *Zanikel*. G. *Sanikel*, *sanikle*. Gall. *Sanicle*. A. Idem.

SANIES, est in vulneribus vel ulceribus materia purè tenuior, acrior, sanguinolenta, omnia vascula quæ in sinu ulcerato attingit, erodens cum dolore. B. *Bloedige etter*. G. *Blutig eiter*, *duenner eiter*. Gall. *Sanie*, *matiere sanguinolente*. A. *Bloodie matter*.

SANITAS, vide *Hygieia*.

SANTOLINA, est planta, quæ instar Arbusculæ habet caules vel virgas lignosas, leviter lanugine obductas, teneras, ramosas: folia parva, valde angusta, cana, minutim denticulata, ita ut quatuor ferè denticuli in eadem phalange agminatim dispositi conspiciantur, odore medicamentoso, & cum quadam suavitate gravi, sapore partim acri, partim amaro: flos est flosculosus, globosus, plurimis scilicet flosculis constans multifidis, embryoni insidentibus, foliolis imbricatis intermediis, & calice squamoso quasi hemisphæricis comprehensis: embryo autem

deindé abít in semen, pappis nequaquam instructum : est Chamæcyparissus ; nomen videtur habere à Santonibus Galliae Aquitaniae populis. Gall. *Garderohe*.

SANTONICUM, seu SEMENTINA, dicitur à Santonibus Galliae Aquitaniae Populis, apud quos copiosissime provenit. B. *Worm-hruid* / *zeber-zaad*. G. *Zitwen-samen*, *wurm-samen*. Gall. *Barbotine*, *Poudre à vers*, *semence contre les vers*, *Santoline*, *Semencine*, *Xantoline*. A. *Worm-wood*.

SAPA, vide *Apochylyma* & *Desfrutum*.

SAPHENA, est venæ cruralis ramus internus, qui per interius cruris latus sub cute fertur ad malleolum internum, ubi cum aliorum ramulis variè inosculatur : hanc antiqui in uteri affectibus frequentissime secabant. Fortè à *Saphis* manifestus, quia manifestè demonstrari potest. B. *De moeder-ader*. G. *Die frauen*, vel *rosen-ader*. Gall. *La Saphène*. A. *The saphene*.

SAPHATUM, est exulceratio crustosa in capite, non absimilis Achori. Vide *Achor*.

SAPHYRUS, est Gemma cæruleo colore, pellucida & diaphana. Sunt aliquæ colore cæruleo albidæ, æliæ cæruleo saturo : hæ mares, illæ fœminæ appellantur ; aliæ omni colore carent, albæque vocantur. Orientales inveniuntur in Calecut, Cananor, Bisnagar, Zeilan, & præstantissimæ in regno Pegu. Occidentales, variis in locis reperiuntur. Confinia Bohemiae, & Silesiæ satis præstantes ferunt. Præstantiores tamen sunt orientales, Color in igne facîle aufertur. B. *Zapphir*. G. *Ein saphir*. Gall. *Saphir*. A. *Sapphire*.

SAPIENTIAE DENTES, vide *Dentes*.

SAPINUS, est Abies, sive ipsius arboris infima pars, quæ enodis est.

SAPONARIA, Planta officinalis, lychnidis species, quæ plures habet caules tenues, rotundos, nodosos, rubicundos, valdè teneros : folia sunt ampla, nervosa, Plantaginis foliis similia, sed minora : flores crescunt in summitate ramorum umbelliferi ; pentapetali, ut plurimum coloris pulchrè purpurei, interdum rosei, aliquando albi, odoriferi : floribus succedunt fructus plurimis seminibus tenuibus, obrotundis, rubris, fæti ; radix est longa, rubra, nodosa, obliquè repens in terra : sic dicitur, quod

quod saponis loco substitui potest ob succum ei insidentem verè saponaceum. Gr. *Στεφθιον*, aliis *Radicula*, & *Lanaria*. Vide *Struthium*. B. *Zeep-kruud*. G. *Waschkraut*, *seiffen-kraut*, *speichel-wurtzel*. Gall. *Saponaire*, *Herbe à Foulon*. A. *Saop wort*.

SAPONEA, est linctus ex amygdalis confectus.

SAPON, est compositum ex Sale alcalino & oleo expresso vel destillato, coctione unitis, & redactis ad materiam consistentem vel planè solidam, virtutis miscendi oleosa aquosis, & abstergendi quasvis sordes, qui cum oleo expresso fiunt *Vulgares* sunt: qui cum destillatis oleis, saponēs philosophorum nuncupantur. B. *Zeep*.

SAPOR, vide *Gustus*.

SARACENICA SOLIDAGO, à nonnullis corrupta voce *Cartafilago*, vel magis depravata *Filago* nominatur, cum dicendum esset *Ceratophylace*, quia nimirum partem oculorum corneam seu ceratoida defendat, salutique percussam ac læsam restituat. Dicitur etiam *Herba Fortis*, vel quibusdam placet *Sortis*, fortè à Saracenis reperta fuit. B. *Heidens-wond-kruud*. G. *Der Heidnisch wundkraut*. Gall. *Verge dorée*. A. *Confound of saracyns*.

SARCITES, idem quod *Anasarca* & *Leucophlegmatia*.

SARCOCELE, est Hernia carnosa testiculorum, quando processus peritonæi vasa spermatica in se continens intumescit, & increfcit in carneam substantiam, figuræ farciminalis, cumque eodem, ac Herniæ, loco fiat, κατὰ κατὰ vocata fuit, quamvis hic Hernia propriè non adsit, ex σάρξ caro, & κύστη tumor. B. *Gen vlees-bruch*. G. *Carnueffel*, *fleisch-bruch*. Gall. *Sarcoccele*.

SARCOCOLLA, est lachryma gummea in granulis, mannæ seu pollini *Thuris* similis, colore subruffo vel flavo, sapore amaro, dulcedinemque glycyrrhizæ amulantem post se relinquentem, profluit ex arbore quadam exotica, spinosa & nodosa, ejusdem cum lachryma nominis, quæ tum spontè, tum sauciata lachrymam illam profundit. Adfertur nobis ex Persia, ex σάρξ caro, & κόλλα gluten, quia dicitur ossa conglutinare, vel potius carnes; Osteocolla ossa agglutinare dicitur. B. *Vleis-lym*. G. *Fleisch-leim*. Gall. *Colle chair*, ou *Sarcocolle*. A. *Idem*.

SARCOEPIPLOCELE, est Hernia carnosa omentalis, quando omentum in carneam substantiam accrescit, & in-

duratur, five circa umbilicum, five in scroto fiat, ex *σαρξ* caro, *ἐπιπλοῖον* omentum, & *κῆλη* tumor. B. Een nabels-
bleis. *byruk*. G. Des nabels-fleisch-bruch. Gall. *Hernie*
charneuse du nombril, ou *sarco-epiplocele*. A. A fleshy
omental rupture.

SARCOMA, est carnis in naribus, vel alio corporis
loco p.n. excrecentia. Item molarum in utero productio,
à *σαρξ* caro, & *κομιζω* porto, affero. B. Een vlezig uit-
was. G. Ein fleischern auswachs. Gall. *Sarcome*. A. Fles-
hy excrecency or mole.

SARCOMPHALUM, est carnosus in umbilico excref-
centia, ex *σαρξ* caro, & *ὀμφαλὸς* umbilicus.

SARCOPHAGUM, idem quod *Catharticum*.

SARCOSIS, vide *Sarcoma*.

SARCOTICA, five carnem generantia sunt, quæ mo-
derato calore & vi deterforia, fordes è vulneribus & ul-
ceribus tollendo auferunt simul impedimentum illud, cu-
jus virtute impediabatur efficacia illius causæ, per quam
omnia in nobis nutriuntur, à *σαρκώω* incarno. B. Middelen
die vleis doen groejen. G. Fleisch machende mittel.
Gall. *Sarcotiques*.

SARDIUS LAPIS, seu SARDA, est Gemma semi-
diaphana, loturæ carnis, seu carni sanguinolentæ similis,
unde *Carneolus*, vel corruptè *Corneolus* vocatur. Non
omnes uniusmodi inveniuntur coloris, alii enim sunt ru-
bri, alii exiguâ sanguinis rubedine. Laudatissimus Car-
neolus in Sardinia invenitur, hinc in Epyro & Ægypto,
sed Babylonius cæteris præfertur, Indici & Arabici etiam
non contemnendi, ut nec Europæi. Nam in Bohemia,
Silesia, aliisque regionibus præstantes inveniuntur. B. Zar-
dus carneol. G. Ein carneol. Gall. *Cornaline*. A. A
Sardis stone, Carneol.

SARDONIUS RISUS, est risus præter voluntatem
nobis adveniens, ex convulsionibus ortus, cum labiorum
oris diductione. Esse in insula Sardinia fontes dicunt, cir-
ca quos maximè *Herba Sardonia* lucerefcit, Apio similis,
quæ comesta vescentium nervos contrahit, rictu ora di-
ducit; ut, qui ita moriuntur, ridentium facie intereant.

SARE, idem quod *Effere*.

SARMENTA, prælongæ sunt vitium virgulæ, in quas
vitis luxurians spargitur, hoc est, vitis ipsius, brachio-
rum

rum & caulium ligna, tam dum sunt in ipsa vite, quam dum exsecta vel exempta sunt. Gall. *Sarment.*

SARSA PARILLA, Radix est ferè insipida, lignosa, fibrosa & uniformis. Color externus obscure griseus, vel aliquantulum flavescent. Adfertur ex nova Hispania, Peru, aliisque locis Americanis, quam maximè Smilacem asperam referre asserunt. Præscribitur in podagricis doloribus, Lue venerea, aliisque morbis. B. *Zalsa paril / stchende winden.* G. *Sarfa parille.* Gall. *Sarcepareille.* A. *Salsa Parille.* Dicitur & *Zarzapillo.*

SARTORIUS MUSCULUS, sive **FASCIALIS LONGUS**, est inter eos qui tibiam flectunt. Hinc interiori illi ossis tuberculo affixus, decussatim cæteris superstratus musculis anteriori sub genu tibiæ ossis acutæ eminentiæ implantatur. B. & *windel-spier / snper-spier.* G. *Der windel-mausz.* Gall. *Le Couturier.* A. *A sivadle Muscle.*

SASSAFRAS, arbor est prægrandis, nascens in Florida, folio ficulneo, cortice ex fulvo nigricante, aliquantum acri sapore sed aromatico, odore ferè fœniculi & cinnamomi mixto redolente. Dicitur & *Paname.* Cortex & lignum in morbis podagricis & Lue venerea in maximo usu sunt, præsertim si ex radice sit, quippe radix reliquis partibus prævalet, adeoque & ejus cortex. B. *Sassefras-hout.* G. *Fenchel-holtz.* Gall. *Sassafras.* A. *Idem.*

SATURANTIA, sunt quæ acidum è corpore nostro absorbent. Vide *Absorbentia.*

SATURATUS, terminus est Chemicus, usurpatur quando salia duo cum invicem effervescentia, affunduntur sibi pedentim eâ copiâ, donec unum aut alterum sal non magis prædominetur, vel effervescentia inter ambo observetur.

SATUREIA, sive **CUNULA**, est herba aromatica, quæ habet caulem parvum, rotundum, acutum, lanuginosum, rubicundum, ex uno pedunculo plures tales caules nascuntur: folia angusta, parva, oblonga, Hyssopum referentia, aliquantulum lanuginosa, multis foraminibus periusa, quæ non penetrant, odoris Thymi, sed debilioris & minus penetrantis, saporis acuti, grati: flores sunt parvi, in alis foliorum sparsi, non in capita congesti, nec verticillatim dispositi, in pedunculis ramosis crescentes, galeâ erectâ, bifidâ, barbâ trifidâ, segmento medio crenu-

nulato : semina minima, ferè rotunda, in capsula, quæ floris calix fuit, inclusa : radix minima, simplex, lignosa : hæc planta in hortis colitur ; putatur à faturando nomen habere ; sed alii à Satyris nomen traxisse putant, quod sc. marcescentes ad coitus stimulet. *Theoph. Θυμάρου* fortè ἀτὰρ τοῦ θυμῶν ob fragrantiam. B. *Heule / kumme / kumneke / boon-kruid*. G. Sengen-kraut, garten-ysoop, faturrey. Gall. *Saviette, sardrée, favorée*. A. Savory.

SATURNUS, per eum intelligunt Chymici *Plumbum* Unde *Saturnina*, quæ ex plumbo parantur.

SATYRIASIS, SATYRIASMUS, PRIAPISMUS, vel SALACITAS, est nimia in Venerem propensio, hinc Satyriasis dicta, quod Satyri tales esse creduntur. *Priapismus* autem est Priapus sive virilis membri invita erectio, etiam absque appetitu congressus, convulso & Tetano diu affecto pene, quod non sine dolore fieri solet, ita ut tensio à coitu peracto non remittat, uti in Satyriasi accidere solet, licet & in hac mox nova erectio, eaque sæpius subsequatur ; habet tamen Priapismus id quoque, quod subinde remittat, mox iterum revertatur, unde partim convulsio, partim motus convulsivus est : Reperiuntur verò hi affectus complicati cum aliis morbis, & quidem Satyriasis cum Elephantiasi, Priapus cum Gonorrhœa, & Salacitas in iis qui multi roboris sunt, in hernia, colica cum multis flatibus, Calculo, Epilepsia, & cæteris aliquando incidit Priapismus, subsequente pollutione, id quod etiam in animi deliquio & iis evenit, qui laqueo suspenduntur : huc quoque spectat *Pollutio* dicta *Nocturna*, quæ etiam diurna est, ac verius diceretur somnosa, id est, in somno & insomnio contingens. Dicitur & *Tentigo Veretri*, à τέντω simius silvestris hominem referens, & venerem summopere appetens, vel à σάβη membrum virile. B. *Denus quelling / schagts-stevigheid*.

SATYRIASMUS, idem quod *Satyriasis*.

SATYRION, hujus plantæ sunt variæ species, variæque nomina, à Satyris nomen sibi invenisse putatur, qui primi sylvestres Dii colludentes Nymphis per sylvas & antra ad firmiorem venerem herbam hanc invenerunt. Vel dicitur παρὰ τὴν σάβην, τὸ αἰδοῖον. Gr. Σάβη enim est pudendum virile, & αἰδοῖον inguen, pudendum. Vide *Orchis*.

SAURE, Gr. Σάβη, putatur esse Nasturtium, quod instar lacertæ mordeat sua acrimonia.

SA-

SAXIFRAGA, SAXIFRAGUM, & SAXIFRAGIA, est herba, quæ habet caulem minimum, tenerum, rotundum, villosum, ramosum, purpureum : folia obrotunda, in margine incisa, Hederam terrestrem ferè referentia, sed succulentiora & magis alba, pediculis mediocriter longis & villosis adhærentia : flos est rosaceus, pentapetalus, calici quinquefido innatus ; post florem apparet fructus obrotundus, qui in duo loculamenta per maturitatem dehiscit, fundens semina minima, rubicunda, longiuscula : radix est fibrosa, cui adhærent tubercula instar seminum Coriandri crassa, coloris parum purpurei, vel rubicundi, partim albi, saporis amari ; hæc tubercula vocantur ut plurimum semina saxifragæ : hæc planta crescit in locis incultis, ut circa montes, quâ dicitur saxa seu renum calculos posse frangi : dicitur etiam *ἑμπετρεον*, quoniam in faxis proveniat. Gall. *Saxifrage*.

SAXIFRAGA, seu LITHONTRIPTICA, sunt ea medicamenta, quæ valent calculum in renibus vel vesica hærentem frangere, & expellere ex corpore. B. *Steinbrechende middelen*. G. *Steinbrechende mittel*.

SCABIES, est durior cutis aspretudo, levisque exulceratio pruriens, & interdum rodens, in hac pustulæ oriuntur modò humidiores, modo ficciores : his ruptis ulcus fit ; id purgatâ sanie crustula tectum obdurescit, eo autem gravius malum est, quo magis cutem asperat, quoque prurit magis, & quo plures occupat partes, & quo somnum magis aufert : pravis ea radicibus, quæ talis est, nititur, magnoque negotio tollitur, itaque hanc Græci *ἀργία*, id est feram nominaverunt : scabies aliis quidem ex toto desinit, aliis certo anni tempore revertitur ; ægerimè autem in senibus sanescit, pessimaque in capite esse solet, Gr. *χώρα*, vel potius *ἐνσπυδς* : scabies est humida vel sicca ; humida est cutis inæqualitas ab obstructione vasculorum lymphaticorum, cum pustulis humidis & purulentis cum prurigne quadam conjuncta : Sicca est quadruplex, Pruritus, Impetigo, Pfora & Lepra ; de quibus suo loco. B. *Schurfst*. G. *Die ræudigkeit, grind, krætzte, schebigkeit der haut*. Gall. *Gale*, *Rogne*. A. A *Scab*, *scabbie*, vel *scabbedness*.

SCABIOSA, est planta, quæ folia habet ex radice erumpentia oblonga, ampla, villosa, formâ Valerianæ

ma-

majoris, profundius subindè laciniata, aliàs minùs, sapore subacri : ex his erumpunt caules rotundi, villosi, cavi, foliolis quibuldam cincti inferioribus similibus, sed minoribus : flos est flosculosus, plurimis scilicet flosculis inæqualibus constans, calice communi comprehensis : horum autem alii, qui meditullium occupant, quadrifidi, aut quinquedidi, cæteri ad oram positi, bilabiati sunt. singuli embryonis supremæ parti coronatæ insident, & calice proprio comprehenduntur, qui deinde abit in capsulam vel simplicem vel infundibuliformem, semine factam coronato, quod prius embryo fuit : radix est longa : crescit in arvis, in segetibus planis, & levioribus passim obvia : Herba hæc appellatur vel à scabro herbæ habitu, vel quod scabiei medeatur. B. *Schorst-kruud*, *apostem-kruud*. G. *Apostem-kraut*, *grind-kraut*. Gall. *Scabierse*. A. *Scabious*.

SCALA, est instrumentum Chirurgicum, quo articuli dislocati restituantur, dicitur quoque *Ambe*. Gr. *κλίμαξ*. B. *Ein leder* / *ladder*. G. *Ein leiter*, *stegen*. Gall. *Eschelle*. A. *A Ladder*. Item sic vocatur lamella partim ossæa partim membranacea, quæ cochleam auris internæ dividit bifariam, ita ut ejus dimidia cavitas cum altera non communicet. Vide *Cochlea*.

SCALENUM, est pars musculorum cervicem extendentium ; oritur à prima thoracis costâ vertebrarumque cervicalium processibus transversis, anteriori tamen parte fibris obliquis adherentes in ipsis finem suum consequuntur. Perforati sunt ut nervis cervicalibus ad brachium tendentibus, venis & arteriis viam præbeant. B. *Or on- gelphe d'yeihocklage spier*. Gall. *Le Scalene*.

SCALPELLUM, vide *Scalprum*.

SCALPELLUM UMBILICARIUM, Gr. *ομφαλεσθερ*. *Poll*. Est cultellus, quo oblietrix præcidit infantium umbilicos.

SCALPRUM, est cælum, quo non tantum digitorum, verum etiam cubiti & radii capita amputantur. B. *Ein beitel*.

SCALPRUM CHIRURGICUM Celso, *Scalpellus* eid. *Phlebotomum* Isidor. *Φλεβοτομον*, *Μαχαρις* Ammonio, *Μαχαρις* ο *ξυβολης* Hippocr. Galenus *Φλεβοτομον* vocat. Idem *Μαχαριδα* *Στηθοειδη* nominat, quod *Σμιλιν* *Γαστροειδης* Galenus ; nimirum cujus medius alvus latior sit & ventricosior.

Gior. Vide *Lancetta*. B. *Wym / laat pzer / lancet*. G. Ein flietmesser, laszeisen, ein lanzet. Gall. *Lancette*. A. *Launcet*.

SCALPRUM RASORIUM, idem quod *Raspatorium*.

SCAMMONIUM, **SCAMMONEUM**, **SCAMMONIA** & **SCAMMONEA**, est succus inspissatus ex lactescente radice alicujus convolvuli, *Scammonea* dicti; Extrahitur succus vel radicem adhuc crescentem incidendo, eandem (dubio procul cum foliis & caule) prælo submittendo. Planta similis est, & flosculos producit albos. Estque Planta Syriaca, Monspeliaca, Valentina &c. Optimum est quod ex Antiocha adfertur, dein Armenium, Europæum omnino prævum est. Probatum quod nitidum, splendidum; (instar Gummi) rarum, citò liquefscens, friabile, colore, cum frangitur, fulvo, non valde ponderosum, tactu linguæ lactescens, nec vehementer eam calefaciens, (nimirum hoc *Tithymalli* admisti signum est) purgans est egregium. *Scammonium* cum cydoniis præparatum dicitur *Diacrydium*, quasi diceret *δακρυδιον*, sive lachrymulam. Gall. *Scammonée*.

SCAMNUM HIPPOCRATIS, est Instrumentum longitudine sex ulnarum seu cubitorum, membris luxatis & fractis restituendis, accommodatum. B. *De bank van Hippocrates*. G. Ein sehemel van Hippocrates. Gall. *Le Banc d'Hippocrate*. A. Bench of Hippocrates.

SCANDIX, est planta, quæ habet folia longis pediculis appensa, *Coriandri* divisura tenui, sapore subdulci, subacri, & nonnihil nauseoso; caules habet tenues, ramosos, villosos, superius virides, inferius rubicundos: flos est rosaceus & umbellatus, plurimis scilicet petalis constans in orbem positus, & calici insidentibus; is autem abit in fructum compositum ex duabus partibus acum referentibus semine fætis: radix est digiti minimi crassitudine, simplex, alba, saporis dulcis: est *Pecten Veneris*, aut *Gingidium*: an à *σκία*, id est *ἔτω* seco, quia semen ei acutum. Vide *Pecten Veneris*. Gall. *Peigne de Venus*.

SCAPHA, est fasciarum species capiti propria, interveniens venæsectioni in fronte institutæ. B. *Schuit-zwagel*. G. *Schiflein-windel*. Gall. *Le Scafa*.

SCAPHA, dicitur Cavitas, quæ inter bina Anthelice cornua excavata est, & versùs anteriora, Helicis portione, terminata.

SCA-

SCAPHOIDES, est tertium os tarfi in pede, *Naviculare* dictum, à scaphæ seu cymbæ similitudine: connectitur cum talo, & tribus ossibus posterioribus. Gall. *l'Os Scaphoïde*.

SCAPUS, est caulis qui in styli modum fursùm prorepat, aut in altum fertur, dicta à columnaribus scapis similitudine.

SCAPULA, vide *Homoplata*.

SCARIFICATIO, est incisio cutis scalpello vel phlebotomo, quæ fit cum vel sine cucurbitulis; sine cucurbitulis fit in membris & partibus gangræna corruptis, ut viva pars à mortua separetur, & liquores stagnantes inferius atque perpetuò putrescentes, liberius exhalare queant. Cum cucurbitulis autem fit, ut extrahatur sanguis ex vasculis cutaneis, inservitque loco Venæ sectionis. Gr. *Εγχείρησις, Καταχασμός. Α'πόσκηψις Hippocr. Α'ποχασμός. B. Inschnidige / scarificering / vliemen / schrabben. G. Das schrœpfen, kopffen, auffbickung der haut. Gall. Scarification. A. Idem.*

SCARIFICATORIUM, est instrumentum, quo scarificatio sive incisio fit. B. *Ein schers-pzer. G. Das schrœpfeyßen. Gall. Scarificatoire. A. Ferè idem.*

SCARIOLA, vox *Arabum Interpretibus* usurpata, pro endivia vulgari; penult. corr. quia specie diminutivi sese infert, ut Tulliola, areola, filiola, palliolum, &c. Idem imitatur lavendula, pruneola, calendula, passulæ, cocculi, &c. vide *Seriola*.

SCARLATINA FEBRIS, hæc à Sydenhamo descripta invadere solet tempore æstivo imprimis infantes, maculis parvis rubris, crebrioribus & multò latioribus magisque rubentibus, sed non tam uniformibus quàm in Morbillis, cutis universa inficitur, quæ ad 2 vel 3 dies persistunt, postea evanescunt, cuticula squammatim decidit, quod bis vel ter abit reditque. Gall. *Fievre Pourprée*.

SCARLEA, idem quod *Sclarea*.

SCAURUS, est is cui tali sunt extantes.

SCELERATA, vide *Batrachium*.

SCELETUM, est ossium totius corporis arida compages, arte anatomicâ articulis suis conjuncta, & locis debitis reposita, à *Σκίλλω* arefacio. B. *Ein been geraamte. G. Ein beincörper, ein scelet. Gall. Un Squelette. A. A Skeleton.*

SCELO-

SCELOTYRBE, est cruris perturbatio, nunc ad hanc, nunc ad illam partem inclinans, sæpe ex scorbuto proveniens, ex $\Sigma\kappa\acute{\epsilon}\lambda\omicron$ crus, & $\tau\acute{\upsilon}\rho\beta\eta$ tumultus, undè aqua sce-
lotyrbitis, quæ adversus scorbutum usurpatur. B. **Blauw-**
schupt. G. Mund-fæule, der scharbock. Gall. *Scorbut.* A.
Scurvy.

SCHESIS, est corporis dispositio : undè schetica fe-
bris, quæ in dispositione est, non in habitu, à $\chi\eta\mu\alpha\tau\acute{\iota}\zeta\alpha$
dispono, effingo.

SCHETICA FEBRIS, opponitur Hecticæ, schetica
quippe in sanguine ita modo radices egit, ut facile curam
admittat ; Hectica verò in ipsa $\acute{\iota}\zeta\alpha$ sive partibus solidis ita
altius radicata est, ut non nisi difficulter medicamentis cu-
retur.

SCHIDACEDUM, est fracturæ species, per ossis lon-
gitudinem, non per transversum factæ, quæ $\kappa\alpha\upsilon\lambda\eta\delta\omicron\nu$ vo-
catur. Vide *Cauledon*.

SCHISMA, est scissura in dura vel molli parte, à $\chi\acute{\iota}\zeta\alpha$
findo : strictè de pudendo muliebri dicitur.

SCHIATICA, vide *Arthritis*.

SCIRRHOSIS, idem quod *Scirrhus*.

SCIRRHUS, & **SCIRROMA**, Barb. *Sclirofis*, est tu-
mor durus, lividus, renitens, & doloris expers, in par-
te glandulosa, oriundus à quacunque causa materiam in
folliculo glanduloso hærentem inspissante vel comprimen-
te, ut exire nequeat, inflammationem prægressam plerum-
que habens. à $\sigma\kappa\iota\rho\rho\omicron\omega$ induro. B. **Verhard gezwel / cen-**
knoest-gezwel. G. Hærte, ein geschwulst, das hart ist
geworden. Gall. *Scirrhe.* A. Idem.

SCHOENANTHUM, & **SCOENANTHUM**, juncus
est arabicus, qui & fœnum Camælorum appellatur, est
valde aromaticum, & ferè roseo sapore, altitudine unius
pedis; flosculos etiam aromaticos in summitate gerit, cres-
cit in Arabia, uti hic loci graminum species. B. **hemels-**
hop / vel hemels strop. G. Camels-heu, camel-stroh.
Gall. *Schœnante, ou jonc odorant.* A. Camels-hay, ex $\Sigma\chi\omicron\iota-$
 $\nu\omicron$ fœnum, & $\Lambda'\rho\omicron$ flos, vocatur & *Squinanthum*.

SCHOENOS, Gr. $\Sigma\chi\omicron\iota\nu\omicron$, est juncus, $\pi\alpha\rho\alpha\ \tau\omicron\delta\ \chi\acute{\alpha}\iota\nu$, id
est retinendum, ligandum, junco enim vincitur. Vide
Juncus.

SCHOENOPRASUM, est porrum junceum, ex $\chi\omicron\iota\nu\omicron$
jun.

juncus, & *περάρον* porrum. B. *Bies-look* / *bies-parrei* / *honds-look* / *ast-look*. G. Schnitt-lauch, brysz-lauch, vintzen-lauch, astlauch, abslauch. Gall. *Petit poireau*, *ap-petits*. A. Porret, cive.

SCILLA, est planta quæ habet folia longa, ampla, lata, carnosæ; viridia, succum viscosum & amarum habentia : flores Ornithogalo vel Hyacintho stellari similes : in spica crescentes, antequam folia apparent : fructus est rotundus, trigonus, sætus feminibus nigris : radix bulbosa, maxima, pugnum crassa, cepacea, ex plurimis tunicis vel lamellis compacta, inferius multis crassis fibris prædita, saporis acris, amari, odoris nullius : hæc planta crescit in Hispania, Lusitania, & Sicilia circa mare; nomen accepit vel quod inter hanc & marinum testaceum piscem, à tunicata squammarum compactili serie, *Scyllam* vocatum, magna similitudo. Vel ἀπὸ τοῦ σκληρότου, id est, *Ariditate*, quod in fabuletis marinis, sole retorridis oriatur, dicitur etiam *Squilla*. B. *Zee-ajuin*. G. Meer-zwiebel. Gall. *Scille*. A. Squills, Sea onion.

SCINCUS, animal est quadrupes, oviparum, magnitudine & figurâ lacerti viridis, squammis exiguis & frequentibus tectum, coloris sublutei, in Arabia, & circa mare rubrum reperiundum; ingreditur Mithridatium ob vires alexipharmacas. Gall. *Scinc*.

SCIRPUS, est *Juncus*, sic fortè dictus, quasi sine scrupulo, hoc est sine nodo; hinc nascitur proverbium in meticulous & nimium circumspicientes, nodum in scirpo quærit, quia scirpus nullos nodos habet. Vide *Juncus*.

SCLAREA, seu SCARLEA, Gallitricum, Orvala, Tota Bona, est Horminum, dicitur quod oculos claros reddat; est planta, quæ habet caulem duos circiter pedes altum, digitum minorem crassum, lanuginosum, quadratum, fortem, medulla alba repletum, in alas aut ramos sibi invicem oppositos divisum : folia magna, ampla, lanuginosa, rugosa, albescentia, aspera, in basi sua magis ampla, deinde in apicem obtusum desinentia, in margine incisa, caulibus longis adhærentia, inprimis inferiora, quæ ex radice erumpunt, alia bina sibi invicem opposita juxta longitudinem caulium & ramorum : flores in summitate caulium crescunt verticillati, in spicas longas congesti, galea longa, falcata, adunca, barba tripartita, seg-
men-

mentum medium, bifidum, & cavum; galea major labium pedemque Leonis referens : semina satis crassa, polita, subrotunda, rubicunda, in capsula, quæ flori tanquam calix interservit, inclusa : radix est lignosa, longa, fibrosa, coloris fusci, saporis non ingrati, sed qui os quasi inflamat; tota planta habet odorem penetrantem, & saporem amarum : notandum, quod vina, vel cerevisiæ, in quibus vel per se, vel cum floribus sambuci fuit infusa, citò inebrient, capitisque dolores insignes excitent : nomen etiam habet à σκληρὸν durus, ficcus, quia hæc planta habet caulem durum & ficcum. B. *Scarici* / *algorde*. G. Scharlach, scharleyen. Gall. *Orvale*, *toute bonne*. A. Clary.

SCLERIASIS, est alicujus partis induratio, à σκληρόω induro : propriè de palpebrarum interiori duritie dicitur.

SCLEROMA, idem quod *Scleriasis*.

SCLEROPHTHALMIA, est Lippitudo dura, cum dolore, motu oculorum tardo, rubedine & ficcitate, à σκληρὸς durus, & ὀφθαλμία dolor oculorum. B. *Hardigheids der oog-schelen*.

SCLEROSARCOMA, est abscessus progerminans plerumque in gingivis, carneus, durus, interdum galli coronam vel cristam, interdum ostracodermi carnem referens, differens aliquantum ab Epulide.

SCLEROTICA, vide *Cornea*, à σκληρόω induro.

SCLEROTICA, sive indurantia sunt, quæ partes firmius inter se conjungunt : idque vel tenues & molles dissipando, vel eas interdum retinendo. Illud fit, ubi per nimis calefacientia scirrhus induratur ; hoc, ubi, per sempervivum, solanum, portulacam, vel lentem palustrem, aliave refrigerantia & astringentia, pars ex. gr. œdematosa duritiem acquirit. Ideoque horum materia, in calefacientibus, & refrigerantibus, ac astringentibus, est quaerenda, à σκληρόω induro. B. *Verhardende middelen*.

SCLERUNTICA, idem quod *Sclerotica*.

SCLIOSIS & SCLIOMA, idem quod *Scirrhus*.

SCOLIASIS, est spinæ dorsæ, in hoc aut illud latus distortio, à σκολιόω intorqueo.

SCOLOPENDRIA, SCOLOPENDRUM, sive **ASPLENIUM**, planta officinalis est, dici putatur, quod ejus folia scolopendræ animalis similia sint. B. *Herts-tong*. G.

Hirsch-zunge. Gall. *Langue de Cerf*. A. Harts-tongue.

SCOLOPOMACHÆRION, est cultellus chirurgicus, quo vulnera thoracis angusta dilatantur, magnis item tumoribus aperiendis summopere convenit; abdominis item aperturæ maximè utilis, ex σκολόπαξ gallinago, & μάχαρις culter.

SCOLYMUS, est *Cinara*, seu *Articocalus*: appellari volunt à σκολύττειν, hoc est κολύειν, & ἐκτίλλειν λιμὸν, quòd famem arceat, cohibeat, extinguat, vel à σκόλη spina. Vide *Articocalus*.

SCOPTULA, idem quod *Scapula*.

SCOPUS, in vegetabilibus est racemosum id, è quo dependent acini.

SCORBUTUS, est morbus omnibus accollis maris septentrionalis frequentissimus, & endemius, quâ manus, pedesque, maculis sæpè lividis conspurcantur, ac accedit item crurum debilitas, & tumor eorum accedens & recedens, oris fætor, dentes vacillantes, sanguinem manantes gingivæ, spasmi, dolores, arthritidesque vagæ, colica & sexcenta alia; prædominantem acrimoniam in toto corpore habens vel acidam, alcalinam, vel muriaticam & sanguinem ita afficiens, ut partim sit acer & ferus, partim crassus, ita ut V.S. eductus scateat muco flavo-viridi &c. Antiquitati hunc morbum non fuisse incognitum liquet ex *Hippocrate*. Lib. 2. Cap. 42. Ubi Scorbuti symptomata enarrat evolvitque, ut & ex aliis auctoribus liquet. B. *De scheurbuik/ blaauw-schuit/ schimmel-ziekte/ blaauw-zugt*. G. Schurbuck, scharbock, schorbock, schor-mund. Gall. *Scorbut*. A. Scurvie.

SCORBUTICA, sunt medicamenta acrimoniam scorbuti emendantia, & causam mali ex corpore eliminantia, quæ proin pro varia acrimonia variant. B. *Scheurbuiks middelen*.

SCORDIUM, est planta, quæ habet caulem ramosum, quadratum, repentem, villosum; folia mollia, villosa, in margine incisa, oblonga, albescentia: flores sunt parvi, labiati, quinquefidi, in alis foliorum crescentes, coloris rubri: flori succedunt quatuor semina tenuia, rotunda, in capsula, quæ floris calix fuit, inclusa: radix fibrosa, oblique repens in terra: est herba Allium olens: à Σκόρδον ab Allio nomen habet; vel propter Allii acrimoniam. B.

Wa:

Water-look. G. Waffer-batehnig, lachen-knob-lauch. Gall. *Scordion*, *Germandrée d'eau*; *Chammaraz*. A. Water germander.

SCORIÆ, sunt recrementa metallica, five partes metallorum, quæ in fusione, vel in cudendo, vi ignis corroduntur in massam mortuam, non sulubilem ampliùs; & quæ à vivis partibus spontè separantur. B. **Schumi der metalen / flek / hamerflag.** G. Schlacken, metallen schaum. Gall. *Ecume*, *Impuritez*, *scories*. A. Dross, Rust or refuse of Metals, Scories.

SCORDOTIS, est planta Marrubio non absimilis: an verò sit Scordium? An Alliaria, quia allium olet, an ejus, ut videtur, species, in medium relinquo? Videtur derivari à *Σκόροdon* Allium.

SCORODON, est Allium: dicitur quasi *σκαίδον ῥόδον*, id est, rudis rosa, quòd aspere supra modum redoleat, & olfacientium nares offendat, vel à *σκάω ῥόζειν*, quòd *fedo oleat*, tanquam stercus. Vide *Allium*.

SCORODOPRASUM, est planta inter Allium & Porrum media. *Σκόροdon*, est allium, & *πράσον* porrum. B. **Look-parei.** G. Acker-knob lauch. Gall. *Ail poireau*. A. Leek schallot, Italis *Rocobole*.

SCORPIO, **SCORPIUS**, five **DORONICUM**, est Aconiti species, cujus radix scorpii caudæ similis est, à *σκορπίζειν* à spargendo veneno.

SCORPIOIDES, est parvula planta, quæ habet caules tenues, angulosos, aliquantulum villosos, in latitudinem se extendentes, repentes: folia oblonga Bupleurum vel Perfoliatam referentia, sed pinguiora & magis nervosa, saporis acidiusculi: flores sunt exigui, leguminosi, flavi; post florem sequitur filiqua villosa, longa, hispida, articulosa, Cochleæ aut Erucae ad instar eleganter in se convoluta, continens in singulis articulis semen ovatum: radix est exigua: hæc planta crescit in regionibus calidis, præsertim in locis aridis: est legumen, cujus filiquæ scorpii similitudinem habent, ex *Σκορπίου* scorpius, & *ὄδον* forma. Gall. *Chenille*.

SCORPIURUS, est Heliotropii species, cujus summitates caudæ scorpionis similitudinem habent, ex *Σκορπίου* scorpio, & *ἄδον* cauda.

SCORSONERA vel **SCORZONERA**, est planta, quæ

habet caulem rotundum, striatum, cavum, in plures ramos longos divisum, levi lanugine obductos: folia sunt longa, satis ampla, Tragopogoni foliis similia, polita, basi caulem amplectentia, aliquando parum crispata & sinuosa, nervosa, in acumen satis longum desinentia, coloris virido-obscuri: flores in summitate ramorum nascuntur, semiflosculosi, calice oblongo, tenero, squammoso comprehensi: his succedunt semina longa, tenuia, alba, pappis instructa: radix longa, digiti vel pollicis crassitie, simplex, foris nigra, intus alba, tenera, fragilis, carnosae, succulenta, lactea, subdulcis ac grati saporis, odoris nullius: Hispanis *Scurzonera*, ab Hispanica voce *Scurzo*, quod est vipera: hinc dicitur *Viperina*, *Viperaria* vel *Serpentaria*: ita dicta quod hujus plantae radix habeat eximias vires contra viperarum morsum. B. *Gist-woztel* / *flange-woztel* / *adders-kruid*. G. Schlangen-mord. Gall. *Sorzonere*, *Cercifi d'Espagne*. A. *Vipersgrass*.

SCORTUM, idem quod *Scrotum*.

SCOTODINOS, idem quod *Scotomia*.

SCOTOMA, idem quod *Scotomia*.

SCOTOMIA, VERTIGO, Gr. Διῶσις, "ἰλιγξ, "ἰλιγισμός, Σκότωμα. Σκοτωμαδικὸν Πάθος, *Aegin.* Σκοτοδινία *Hippocrat.* Σκοτοδινία *Platoni*, est illa oculorum conditio mala, quae objecta externa videantur circumrotari, orta à quavis causa sanguinem vehementius determinante ad caput; vel spirituum animalium fluxum in nervos opticos tumultuatim excitante, unde retinae villi nervosi nimis concutuntur, & imagines per radios lucis depingendae, non placide per aliquot puncta temporis super eosdem villos retinae pinguntur, sed omni momento super alios vicinos; quare mens hos motus percipiens, judicat imagines moveri, veluti olim per similes motus factum verè cognoverat, à σκοτώω obscuro. B. *Wapinge in 't hoost* / *suise-linge* / *zwpmelinge* / *hoost-zwpmel*. G. Der haupt schwindel. Gall. *Vertige*, *tournement de tête*. A. A turning round, vel giddiness in ones head.

SCRIPTULUS, vide *Scrupulus*.

SCROBICULUS CORDIS, idem quod *Anticardium*.

SCROFFA, idem quod *Scrophula*.

SCROFULA, seu STRUMA, CHÆRES, Gr. χοιράδις, quia porcas infestare solent, sunt tumores p.n. glandu-

dularum colli, vel aurium, renitentes, propriâ tunicâ contenti, oriundi à materia secreta in folliculis glandulosis, stagnante in cavo ob frigus, ductus emittentes constringens, & partes indurans, vel quia materia exitui inepta, orbatu tenuissimo suo vehiculo. B. *Sklieren / krops-
sweren*. G. Ein kropf, oder schlier am halse. Gall. *E-
crouelles*. A. The kingsewill.

SCROPHULARIA, seu **SCROFULARIA**, planta officinalis, quæ habet caulem rectum, quadratum, coloris purpurei nigricantis, intus excavatum, in summitate in ramos, in alas se extendentes, divisum: folia oblonga, acuta, ampla, in margine incisa, urticam urentem referentia, sed ampliora, obscuriora, non urentia, caulium nodis sibi invicem opposita: flos est anomalus, monopetalus, utrinque patens, ferè globosus, quasi ollam rotundam repræsentans, parte anteriori bilabiatus, superiori binis folliculis constans, tecto inferiori trifido: post florem succedit fructus, vel capsula semi-rotunda septo medio distincta continens semina exigua: radix est crassa, inæqualis & nodosa: tota planta habet odorem ingratum, & saporem amarum, sic vocatur, quod strumosa radix ex multis granorum frumenti grumis videtur coaluisse, vel quod strumis, quas imitatione Græcâ, scrofulas vocant, medeatur. B. *Speen-kruud*. G. Braunwurtz, feig-wartzen-kraut, knotten-kraut, saue wurtz. Gall. *Scrophulaire*. A. Scrophulary, Fig-wort, Pile-wort, Celandine.

SCROTOCELE, est Hernia scroti. Vide *Hernia*.

SCROTUM ut & **BURSA**, Gr. ὄρχις, τὰ ὄρχεις, Που-
γίς Nicand. Schol. Πύγιν & Παιδα ὀφθαλμοῦ inenio apud
Erotianum, fortasse rectius Πυγίς, sunt duo sacculi di-
stincti, in medio ubi futura decurrit ad invicem accreti,
qui singuli testiculum virilem vaginis suis inclusum possi-
dent, constantes cuticula, cute, Tunica cellulosa, Tu-
nica dartos, quæ musculosa Scrotum corrugat, & ab in-
teriori parte juxta Malpighium est glandulosa, facit hæc
membrana quasi duo scrota, & ex hac duplicatura oritur
septum medium scroti. B. *Het klood-zakje / bal-zak*. G.
Der hoden sack. Gall. *Le scrotum, la bourse des testicules*.
A Sack of the stones or cod.

SCROTUM CORDIS, vide *Pericardium*.

SCRUPULUS, est tertia pars drachmæ, continet scrup.

pulus grana viginti seu obolos duos, vocatur item *Scrip-
tulus & Scripulus*. B. **Œu scrupel**. G. Ein scrupel. Gall.
Scrupule. A. Idem.

SCUTALIS CARTILAGO, idem quod *Ensisformis*,
item idem quod *Thyroides*.

SCUTIFORME Os, idem quod *Mola Genu*.

SCUTIFORMIS CARTILAGO, vide *Ensisformis &
Thyroides*.

SCUTUM, idem quod *Mola Genu*.

SCUTUM, item est emplastrum *Scutum* referens, quod
stomacho, cordi, aliisve locis applicatur. B. **Œen schild-
gelphe pleister**. G. Ein schild pflaster. Gall. *Ecusson, Em-
plastre scutiforme*. A. Shield-like plaister. *Scutum* quoque
significat patellam seu molam genu, ideòque *Os Scutifor-
me* appellatur, vide suo loco.

SCYBALA, sunt excrementa alvina in globulos forma-
ta, velut ab ovibus aut capris excernuntur.

SCYPHO, est infundibulum in cerebro: item meatus
palato pituitam, ab osse cribriformi adducentes, sic appel-
latur, quod Scythæ simili vase vinum bibebant.

SCYTALIDES, vocantur ossicula digitorum singulo-
rum terna, excepto pollice qui duo habet, mutuo inter
se colligata, & ordine succedentia, veluti in acie, turma
equitum, quæ σκυτάλη vocatur. Latine *Internodia*.

SCYTHICA RADIX, vide *Glycyrrhiza*.

SEBEL, idem quod *Pannus Oculorum*.

SEBESTEN, prunorum species est, dicuntur & *Myxa
& Mixaria*. Crescunt in Ægypto pruni instar, folia ob-
rotunda, in margine dentata; flores parvi, albi, pentape-
tali, rosacei in racemos congesti, & Geranio proximi, à
quibus fructus crescunt parvis rotundisque prunis similes,
quorum nuclei tricostrati cernuntur, viscosi sunt admo-
dum masticati, exterius, siccati nigri: pro tussi assumun-
tur. B. **Boyst pruimen / sebesten**. G. Brust beerlein. Gall.
Sebesten. A. Idem.

SECACUL, dicitur sigillum Salomonis, est vox Ara-
bica.

SECALE, est planta, quæ habet caules valdè altos,
hominis altitudinem superantes, rectos, firmos, folia ge-
rentes pauca, longa, sed tritici foliis angustiora: flos ape-
talis, per fasciculos in spicam dispositus, singuli nempe
flores.

flores plurimis staminibus constant ex calice surgentibus; pistillum autem abit dein in semen oblongum, tenue, farinaceum, gluma, quæ floris calix fuit, obvolutum; hanc tamen facile deponit: singuli fasciculi axi dentatæ affixi spicam, tritici spica magis compressam, constituunt: grana sunt triticeis longiora, strigiosiora, tenuiora, & intensius flavescentia, aut fusca, saporis farinacei, subdulcis, est frumenti species, à secando dici videtur, quod messis tempore falce secari solet, dicitur & *Farrago*, *Rogga*, *Siligo*, *Briza*. B. *Rogge*. G. Rocken, korn. Gall. *Segle*. A. Rye.

SECTIO CÆSAREA, vide *Hysteromotia*.

SEC. NAT. significat Secundum naturam, vide infra suo loco.

SECUNDÆ, idem quod *Secundina*.

SECUNDINÆ, sunt tres membranæ, Chorion, Alantois & Amnion, quæ unâ cum placenta uterina & lochiis ex utero post partum excluduntur. B. *De nageboorte*. G. Nachgeburst, asster geburt. Gall. *l'Arriere fais*. A. The secundine.

SECUNDUM NATURAM, res sic fieri dicuntur in corpore animali vivo, quando sese debito modo habeant, ut in statu sanitatis. Cui opponitur *Præter Naturam*, in eo statu omnia malè aut pessimè sunt, vide quid de *Natura* dixerim.

SECURIDACA, est planta, quæ habet caules ex radice erumpentes, ramosos, repentes: folia oblonga, plura uni costæ adnascencia: flores sunt leguminosi, flavi, in umbellam radiatim dispositi: post florem sequitur siliqua longa, plana, recta, angusta, articulosa, annulata, carinata, in singulis articulis continetur semen Rhomboideum introrsum emarginatum, coloris rubicundi, saporis amari; siliquæ securim militarem exhibent, ut veterum Dacarum, vel gladium Hungarorum: radix longa, alba, fibrosa: hæc planta crescit in locis incultis, est Hedyfari species; sic appellatur ad formam ejus feminis securim referentis. B. *Wplheng-kruid*. G. Beil-kraut. A. Axede, Axwurt.

SEDIMENTUM URINARUM, sunt particulæ, quæ in urina natantes, tandem suâ gravitate præponderante subsident; suntque pro vario morbo, ejusque statu diver-

fo variae formæ, gravitatis, coloris, & Naturæ. Gr. ὑπό-
 σαις. B. *Zetzel* / *grond-zetzel*. G. Das dicke, dasz sich
 im urin auff den boden setzt. Gall. *Sediment*. A. Sediment,
 subsistence.

SEDUM Majus, est planta, quæ habet folia succulen-
 ta, oblonga, acuta, crassa, carnosæ, tenerrimæ structu-
 ræ, pulpofa, terræ ac radicibus proxima, semper viridia,
 in latum se extendentia : flos est rosaceus, polypetalus,
 coloris purpurei : caulis est rectus, & crassus, folia ha-
 bens angustiora & acutiora; calix multifidus; floribus suc-
 cedit fructus ex plurimis veluti capsulis vaginarum æmu-
 lis, in capitulum quoddam collectis compositus, semini-
 busque factum ut plurimum exiguis; radix parva & fibro-
 sa : est *semper Vivum*, seu *Barba Jovis* : est planta sessi-
 lis, nam supra ejus radicem sedere videtur, datur & se-
 dum minus. Gall. *Trigue madame*. B. *Wuis-look* / *don-
 der-baard*. G. Haufz-lauch, haufz-wurtz. Gall. *Joubar-
 be*. A. Hous-leek.

SELENITIS, est *Lunaria*; dicitur à Luna, quæ Gr.
 est Σελήνη. Vide *Lunaria*.

SELIBRA, est libræ dimidia pars, five uncixæ sex. B.
En half pond.

SELINUM, vocatur *Apium*: dictum scribunt ab ἑλῶ,
 à *Palude*, quod in locis palustribus libenter nascatur : alii
 à Σελήνη diducere volunt, quod epilepsia laborantibus ob-
 sit ac novum paroxysmum creët, aliis quasi ἑλῶς σενόμενον,
 hoc est paludibus impulsus : paludosis enim gaudet, &
 in iis enatum lætius exurgit. Vide *Apium*.

SELLA EQUINA, seu **TURCICA**, est cavitas ossi
 sphenoidis insculpta, interius intra cranium conspicua,
 quatuor protuberantiis ad angulos eminentibus gaudens,
 quæ continet glandulam pituitariam, & rete mirabile in
 brutis. B. *Het saal-been*. G. Das sattel-bein. Gall. *Selle
 sphenoidale*, *selle de Turquie*, ou *Fosse Pituitaire*. A. Sad-
 dle bone.

SELLA SPHENOIDIS, vide *Sella Equina*.

SELLA TURCICA, vide *Sella Equina*.

SEMEIOSIS, idem quod *Diagnosis*.

SEMEN VIRILE, est humor albus, calidus & spiri-
 tuosus, crassus, viscidus, subsalsus, ex sanguine tenuis-
 simo & liquido nervoso mixtis, in testibus & Epididymi-
 di-

ribus elaboratus, qui ad generationem foetus, per vias proprias in uterum muliebrem ejaculatur, constatque infinitis numero anguillulis viventibus, rapidissime in alio liquido natantibus, capite grandiore caudâ tenuiori donatis, per microscopium facile conspicuis: & in semine omnium animalium hætenus observato talia animalia insunt; in nullis verò aliis humoribus totius corporis simile quid reperitur: est & in *fæminis* alia materia, semen appellata, ea enim ex lacunis, prostaticis glandulosæ vaginæ substantiæ insertis, provenit, quod non rarò in lascivientibus prorumpit & foris emittitur; facit plurimum ad titillationem, ut concupiscibilis esset coitus, Secus in fœminarum ovariis sive testiculis, in quibus ova reperit *Insignissimus de Graaf*, quæ maturitatem adepta, à Tubis & foliaceo ornamento comprehenduntur, uteroque materno traduntur. Vocatur item Genitura *Plin.* semen genitale, Urina genitalis. Gr. Σπορά, Σπέρμα, Δρόσος. Aristoph. ῥονή, ῥορός, ῥορή, *Arctæo*: in vegetabilibus semen est plantæ Embryo cum placenta uterina seu cotyledone simplici, duplici vel multiplici, cui fune umbilicali nequitur embryo. B. *Zaad*. G. Samen. Gall. *Semence*. A. Seed.

SEMEN, in officina minutiores plantarum fructus denotat, ex quibus simile nasci potest.

SEMICONGIUS, est dimidium congii, est nomen mensuræ liquidorum, continens aquæ libras quinque, olei libras quatuor cum dimidia.

SEMICOTYLE, est dimidium cotylæ. Vide *Cotyla*.

SEMIMEMBRANEUS, seu SEMIMEMBRANOSUS MUSCULUS, est inter tibiæ motores: ab eadem, cum bicipiti meta proventus, in tibiæ usque ossis involucrum tendinis, lati productione extenditur; hic à dissimili tendinum, supra carneam superficiem, inflexione tendinis respectu, membranæ præ se fert speciem. B. *De half bliesfige spier*. G. Der haut gleiche maulz. Gall. *Muscle Demi-Membraneux*. A. The semimembranous muscle.

SEMINALIS, vide *Polygonum*.

SEMINERVOSUS MUSCULUS, eandem hic cum semimembranoso fortitur alligationem, præterquam quod posterius paulò atque inferius, tibiæ affigitur, usque etiam ad ossis medium provehitur, antequam tendinis arripit occasionem: hujus tendines separatas, cum teneant carneas

claf.

classēs, musculum constituunt, intuitu primo, in duos divisum, cū revera unus idemque maneat. B. **De half zenuwagtige spier.** G. Der halb sehnige mausz. Gall. *Muscle Demi-Nerveux.* A. The seminervous muscle.

SEMIOBOLUS, est oboli dimidium, vide quantitatem *Oboli.*

SEMIOTICA, est par Medicinæ, sanitatis & morborum signa tradens, à σημειῶν significo, vel signa exhibeo.

SEMIS vel SEMISSIS, est unciae demidia pars, & scribitur S. vel ꝑ. β.

SEMISIDERATUS, idem quod *Hemiplegia.*

SEMISPECULUM, est instrumentum Chirurgicum, ad dilatandum vulnus in collo vesicæ, ut lithotomus forcipem facilius inducere valeat, quæ cū sit magna, dilatationis ope tamen per parvam incisuram ingredi potest. B. **Ein halbe spiegel.**

SEMISSIS, vide *Semis.*

SEMISPINATUS MUSCULUS, est dorfi musculus, oritur à spinis ossis sacri & lumborum, omnibus apophysis lumborum transversis, spinisque vertebrarum thoracis omnibus affigitur, easque amplectitur, donec in spina thoracis prima sibi ponit terminum, dorso movendo unā cum aliis musculis & extendendo destinatus. B. **De half gratige spier.** G. Der halbe rueckgrads mausz. Gall. *Le Demi-Epineux, ou Transversaire du dos.* A. Muscle semispinate.

SEMIUNCIA, seu SEMUNCIA, est uncia dimidia, vide *Semis* & scribitur ꝑ. β. B. **Ein half once.** G. Ein loth. Gall. *Demie Once.* A. Halfe an Ounce.

SEMPERVIVUM, Gr. Ἀλζων, id nominis sibi vendicat, quoniam ejus folia semper vireant. Vide *Sedum.*

SEMPERVIVUM MARINUM, vide *Aloës.*

SEMUNCIA, idem quod *Semiuncia.*

SENECIO, est Erigerum, est planta, quæ habet caulem rotundum, excavatum, striatum, aliquando rubicundum, ramosum, habentem folia uncialia & longiora, pediculo vidua, hirsuta, circumrosa, sapore aliquantulum acidulo, colore obscure viridicante: calix admodum oblongus, simplici petalorum vallo constans: flores flosculosi sunt in summitate ramorum, singuli umbellam habentes, radiati: floribus succedunt semina pappis instructa: radix fibre-

fibrosa : nascitur passim in hortis, in agris secus vias, syl-
volisque gaudet & arenosis locis, sic appellatur, quod
flores capillorum ritu vere canescant, sive senectutem in-
duant, dicitur etiam *Senetio*. Vide *Erigerum*. B. *Kruis-
kruid / kruis-wozel / grind-kruid*. G. Kreutz-wurtz,
grind kraut, bald greisz. Gall. *Senegon*. A. Grounfell.

SENTIS, est *Rubus*: dicitur quod à tangentibus quam-
primum sentiatur. Vide *Rubus*.

SENNA, est duplex Alexandrina, quæ & Orientalis,
Ægyptiaca, & Syriaca dicitur, quæ habet folia acuta, &
ea est præstantissima: vel Italica, foliis magis obtusis, quæ
priori substituitur. Appellatur & *Sena*, est planta, quæ
habet caules lignosos, ex quibus erumpunt folia oblonga,
acuta, coloris subflavescentis: flores sunt rosacei, penta-
petali: flori succedit siliqua plana, crassa, carnosâ, valdè
succulenta, incurva, bivalvis, membranosa, coloris ob-
scuri, continens semina instar gigartorum renem figura re-
ferentes, à se mutuo distincta parvis sepimentis, nigra
aut alba: hæc arbuscula crescit in regionibus calidis, præ-
fertim in Indiis Orientalibus, in Alexandria, Ægypto &
Arabia, ut & in Italia; virtute purgante folia sunt cele-
bria. B. *Sennebladen*. G. Senneblætter. Gall. *Senné*.

SENSORIUM COMMUNE, est illa pars in cerebro
ubi sensuum nervi terminantur vel incipiunt; olim à *Car-
tesio*, hæc assignata fuit glandula pinealis; ab aliis Initium
medullæ oblongatæ; hic enim omnes motus corporis per
nervos delatos afferri, & ab anima percipi voluerunt; ve-
rùm quamdiu veram originem nervorum ignoramus, nihil
certi itabiliri & probabilia multa dari poterunt. Gr. τὰ νῆα-
τον Αἰσθητήριον. Vide *Aistheterium*.

SENSUS, Gr. Αἴσθησις, est receptio, quâ motus à cor-
pore aliquo objecto, fibrillis nervorum impressus senso-
rio communi, vel potius animæ, mediantibus spiritibus
animalibus in nervis existentibus, communicatur. Vide
Aisthesis. B. *Zin / bevat*. G. Empfindlichkeit, der sinn.
Gall. *Les Sens*. A. The sense, perceiving.

SEPARATIO, Chirurgis est, quando caro emortua,
à sana, & caries ossis ab integro ossè, arte separatur. B.
Scheidunge. G. Absonderung, das scheiden. Gall. *L'ex-
foliation, separation*. A. Separating.

SEPARATORIUM, seu **HYPOCLEPTICUM**, est
vas

vas Chymicum vitreum oleis ab aqua separandis destinatum. Est vas transmittens quodammodo uniforme, oblongum, orificio ad capacitatem auricularis digiti aperto, cui materia infunditur, & fundo, in modum acus acuato materiam rursus emittendi gratiâ, præditum : in Medio ventricosum est, ad capiendam materiæ sufficientem capacitatem. B. *Schei-glas / schei-tuig / schei-trechter*. G. Der scheid-trichter. Gall. *Un separatoire, Vaisseau propre à separer*. A. Separator by sifting.

SEPHIRUS, est inflammatio alicujus partis indurata.

SEPIÆ OS, vide *Os Sepiæ*.

SEPLASIARIUS, à foro Capuæ in Italia nomen habet *Seplasia* dicta; erant ii, qui odoramenta & unguenta aromatica divendebant. Tunc temporis circumforanei ita vocabantur, & Pharmacopœis illud nomen, sed improprie, quoque attribuitur.

SEPTA, idem quod *Septica*.

SEPTANA, dicitur de febre, quæ septem diærum spatio periodum absolvit. An detur dubitandum? B. *Zeven daagse koozgs*.

SEPTICA, sive PUTREFACIENTIA, sunt, quæ calore & acrimoniâ malignâ, carnem tenuem colliquant, putrefaciunt, & corrumpunt, à *σήπω* putrefacio.

SEPTIFOLIUM, vide *Heptapleuron*.

SEPTUM AURIS, est membrana Tympani. Vide *Tympani membrana*.

SEPTUM CORDIS; est carnosum interstitium Ventriculorum dextrum à sinistro dividens, sic apparet inspicientibus; verum concipiendum est Cor sinistrum, quasi unum corpus cavum, rotundum; cui externè accrescit semisacculus, qui est Cor dextrum; undè septum cordis propriè est paries ipse Cordis sinistri, nec quidquam distinctum inter sinistrum & dextrum Cor. B. *Het harte schot*. G. Der hertz zaun. Gall. *La Cloison du Cœur*. A. The middle parting of the Heart.

SEPTUM LUCIDUM, est sepimentum, propter ténuitatem diaphanum, cerebri ventriculos distinguens. B. *Het doozschijnende spiegelvlieg*.

SEPTUM NARIUM, est Sepimentum illud partim cartilagineum, partim osseum, membrana glandulosa obductum, quo nares ab invicem in duo foramina dividuntur.

tur. B. *Het neusschot*. G. Der nazen zaun. Gall. *La Cloi-
soin du Nez ; L'entre deux des narines* A. The Middle.
part, or Bridge of the nostrils.

SEPTUM TRANSVERSUM, vide *Diaphragma*.

SEPTUNX, est pondus unciarum septem.

SERAPIAS ORCHIS, est Satyrionis species : dicitur
quod hujus flores infecta quædam referant lasciva & fœ-
cunda, tanquam à Serapide Ægyptiorum idolo nomen
habentia, cujus in Canopo Ægypti urbe, magnificum
templum erat, ubi lascivis & impudicis cantibus, & sal-
tationibus colebatur. B. *Dosse-kullekens / blieg-bloem*.

SERAPIUM, idem quod *Syrupus*.

SERICUM, est tegmen bombycinum. Illud crudum &
integrum folliculi serici dicuntur, qui Hyacinthorum con-
fectionem ingrediuntur. B. *Spde*. G. Seiden. Gall. *Soye*.
A. Silke.

SERIOLO, idem quod *Seris*.

SERIPHUM ABSINTHUM, dicitur marinum Ab-
sinthium : à Seripho insula nomen habet, in qua copio-
sissime crescit.

SERIS, SERIOLO, est *Intubus*, five *Endivia* ; no-
men quidam à ferendo derivant, quia cum sylvestris sit
planta ferendo melior fiat : alii quod aqua tacta, quasi re-
center fata foret, virescat, sed nomen non Latinum sed
Græcum est, & originem potius à *σαίρω* vel *σάγω*, *Mun-
dare*, *Purgare* ; non quod purgandi vim obtineat, sed
quod uti mundata & purgata, inanis & vacua sit, à caulē
itaque cavo nomen potius habere videtur. *Seris* itaque à
σαίρω *Inanis sum*. Vide *Endivia*.

SERPENTARIA, dicitur Scorzonera, quod serpen-
tum moribus venenatis medeatur. Item sic Bistorta appel-
latur, sed quare, nescio. Ita quoque Ari species vocatur,
ob nigras & purpureas, quas habet caulis, maculas. Vi-
de *Dracontia*, & *Centum morbia*.

SERPENTARIUM LIGNUM, vide *Colubrinum*.

SERPENTINA, est Stellariæ species, sed latere fa-
teor me ejus nominis Etymon, quia proserpit & folia Stel-
læ in modum explicat ?

SERPIGO, vide *Lichen*.

SERPILLUM, est Thymus sylvestris, est planta, quæ
habet plures caules quadratos, duros, lignosos, rubicun-
dos,

dos humiles, parùm villosos, quosdam rectos, alios repentes, folia Thymi latiora, cætera cum Thymo planè conveniunt. Gr. *Ἐπελλαν*, à serpendo tam Græcis quàm Latinis dictum : quoniam si quæ ejus particula terram attingit, inibi radices demittit. Gr. *Ἐπεω* enim est serpo. B. **Quendel / wilde thym / onzer vrouwen bedstroo.** G. Quendel, hunerhohl, kuenlein, kumel, wild poley. Gall. *Serpolet.* A. Mother of thyme, wild-time.

SERRA, est Instrumentum Chirurgicum lamellâ dentatâ constans, quâ ossa ferrando auferuntur. Gr. *πτερυγ.* B. **Een zaag.** G. Eine säge. Gall. *Scië.* A. A sawe.

SERRA VERSATILIS, est instrumentum chirurgicum, tympanis duobus, iisque dentatis præditum ; utile maximè ad intercідenda duorum vel trium, modiolis factorum, interstitia. B. **Защеп-заг.**

SERRATA, vide *Chamædrys*.

SERRATULA, est planta, quæ habet folia oblonga, ampla, Betonica majora, incisa : caulis ad altitudinem duorum pedum crescit, rectus, striatus, rubescens, in parte superiori in multos ramos divisus, folia gerentes instar scabiosæ incisa, & ab inferioribus diversa : flores ut in jacea ; his succedunt semina pappis instructa : radix est fibrosa, saporis aliquantulum amari : hæc planta crescit in sylvis, in pratis, & in locis tenebrosos & humidis. Planta sic vocatur à foliis primum è terra erumpentibus, ferramque æmulantibus. Vide *Chamædrys*.

SERRATUS MUSCULUS, quadruplex est, *Postici*, habentur duo & totidem *Antici*. *Posticus Primus Superior*, tenui ac membranoso principio, à tribus inferioribus vertebrarum colli posticis processibus, primaque spinæ productus, post in descensu carnosus ad tres quatuorve superiores costas fertur, prout duobus aut tribus dentatis productionibus præditus fuerit, costas fursùm trahere videtur. Alter *Posticus Inferior*, non minùs dorso quàm lumbis adhæret. Ab ilii ossis margine, sacri posteriore fede, spinosisque lumborum processibus ortus, à costis, quibus omnibus inferiùs duplici tendineâ insertionem, trium circiter digitorum à spinis spatio alligatur, maximum fibrarum accipit acervum. Alterum par *Anticum* est. Istius inferior musculus major est, latus & undique carnosus, cum abdominis obliquo descendente ferratam compagem efficit.

efficit. Oritur carnosus ex basi interna scapulæ, alii à costis duabus supernis usque ad claviculam, quæ costæ videntur immobiles. Porrigitur tendineis quinque inæqualibus extremis ad costas quinque superiores, nonnunquam & ad inferiores seu breviores duas, quas attollit. Alterum par *Superius Anticum Minus*, sub pectorali musculo latens. Costis superioribus quatuor, prima excepta, totidem extremitatibus adnascitur, hinc ad scapulæ processum coracoïdem implantatur. Antrorsum ad thoracem scapulam adducit. B. *De zaagspier*. G. Der sægen gleiche maufz. Gall. *Muscles Dentelés*. A. The Sawe Muscle.

SERRIOLA, vocatur endivia, ut & lactuca sylvestris: sic dicitur quod ejus foliorum costa media, à posteriore parte, spinis ferræ in modum, sit aculeata. Vide *Endivia*.

SERTULA CAMPANA, vide *Melilotus*.

SERUM, Gr. ὀρός, est sanguinis humor aqueus, tenuis, subflavus, & subfalsus, constans ex plurima aqua, mediocri sale & pauculo sulphure; usus est ut sit vehiculum sanguinis rubri, seu alimenti, deinde ut sanguinem diluat, ut per vasa minima fluat, ea nutriat, & ex illo tenuissimi corporis liquores segregentur. Apud Hippocratem vocatur ὀζμα τὴν τροφῆς. B. *De wei van 't bloedt*. G. Schotten, molcken, floret, maticken. Gall. *La Sero-sité du Sang*. A. Whey.

SESAMOIDEA OSSA, sunt ossicula, 16, 19, 20, & plura aliquando, à figura sesami seminis dicta, quæ in internodiis manuum & pedum reperiuntur, ut ossium tendines hæc supercandentes majorem vim in elevanda parte acquirant. B. *De zaadbeentjes*. G. Die saamen beinlein. Gall. *Les os Sesamoïdes*. A. Seed bones.

SESAMUM, planta hæc nomen habet à σῆμα, quod quandoque σῆμα denotat, *Concutio*, *Impello*; & ἀνά Μετο, quod subito & quasi impetu ad messem propelleretur. Vel, nomen accepit ab Ægyptiis, Syrisve fortè Indis. Ægyptiis *Sempsem* dicitur. B. *Blas-dotter*. G. Leindotter, flachs-dotter. Gall. *Jugeoline*, *Susame*. A. Sefamy.

SESCUNCIA sive SESQUIUNCIA, continet unciam unam & semissem, sive drachmas duodecim. Sic notatur ʒi β.

SESELI, SESELEOS, & SESELIS, planta est offi-

D d d

ci-

cinalis, dicitur & *Sesedi*, hinc manavit vitium lectionis vulgatæ *Sili*, sed haud scio an vox *Sili* sit rejicienda. *Silatum* Antiqui dicebant, quod nunc jentaculum dicimus, eo quod tum jejuni, vini sili herba conditum, absorbebant, Veteres etiam *Seli* vocabant, dicitur & Fœniculum tortuosum, quod est planta, quæ habet caulem striatum, medulla alba repletum, qui statim ubi ex radice erupit, dividitur in plures ramos, firmos, tortuosos, nodosos, fatis crassos, dispersos: folia fœniculi foliis similia, sed aliquantulum crassiora, breviora, duriora, & magis à se invicem remota, coloris similis ferè Anethi foliis: flos est rosaceus & umbellatus, pentapetalus, coloris albi, interdum purpurei: flore deciduo calix fit fructus compositus ex duobus seminibus oblongis, ab una parte gibbis, fulcatis, planis, ab altera parte figura ad Fœniculi semina accedentibus, coloris grisei albi vel pallidi, odoris valde aromatici, saporis acerrimi: radix est longa, digiti interdum crassitie, alba: tota planta odorem habet fortem, & gratum, crescit in locis arenosis & in regionibus calidis. Gall. *Seseli de Marseille, ou Fenouil tortu*.

SESQUI, vocabulum cum aliqua mensura vel modi, vel numeri vel temporis collocatum, non integrum modo id cui jungitur explicat, sed integrum & semis. Sic sesquilibra libram unam & semissem significat. Sesquimensis integrum mensum & semissem.

SESQUIHEMINA, est Hemina una & dimidia.

SESQUILIBRA, est libra una & dimidia.

SESQUIOBOLUS, est obolus unus cum dimidio five grana quindecim.

SESQUICYATHUS, est Heminae quadrans, vel sextans cum uncia dimidia.

SESQUIPLUM, est libra una cum dimidia.

SESQUISEXTARIUM, est sextarius unus cum dimidio.

SESQUIUNCIA, idem quod *Sescuncia*.

SETACEUM, à seta dictum, pertinet ad Operationes Chirurgicas, est, cum cervicis cutis perforante utrimque acu compungitur, vulnusque per setas aut ligulam apertum servatur, ut per id vitiosi humores evacuentur. Sed intentio illa nullius est momenti, nam per illud ulcus nihil evacuatur quam pus in ipso ulcere generatum, ideoque

que materia morbifica non exantlatur : Et si quis attentus fuerit ad rem, nunquam experietur, morbos hoc modo, nisi casu, vel ab aliis medicamentis, aut bona diæta, curari; idem sit dictum de *Fonticulis*, hæc enim circuiti Sanguinis contrariantur. B. *Æen seton*. G. Idem, uti & Gall. & A.

SEUTLOMALACHE, vel SEUTLOMACHIUM, quidam Betam, alii Spinachiam esse tradunt. Gr. Σεύτλον enim vel τεύτλον enim Beta est, & Μαλάχη Malva.

SEVUM, est pinguedo duriuscula, sumiturque à folis quadrupedibus corruptis.

SEXCUNX, idem quod *Semiuncia*.

SEXTANS, est libræ sexta pars, uncias duas continens.

SEXTARIUS, mensuræ Romanæ genus est; quod si melle repleatur, pendet uncias triginta; si oleo, uncias octodecim; si verò aquâ repleatur, pendet aquæ uncias viginti. Capit (ut alii dicunt) mensurales uncias viginti olei: pondere verò habet uncias sedecim, Drachmas quinque & scrupulum unum, continet duas heminas vulgo, seu uncias decem & octo. Dicitur sexta pars Congii. Aliis est vini libra cum unciis octo, & olei libra una cum semisse. B. *Æen halbe mate*. G. Ein noesel. Gall. *Setier*.

SEXTULA, pendet scrupulos quatuor.

SEXUNX, est pondus sex unciarum, five libra dimidia.

SEXUS, five CUNNUS, est differentia inter marem & foeminam. B. *Geslagt / kunne / sere*. G. Geslecht, oder art. Gall. *Sexe*. A. A Kind, or sexe.

SIAGONAGIA, est arthritis Maxillarum, à σιαγών maxilla, & ἀγρεύω capio. B. *t Flerectjn der hake*.

SIALAGOGA, sunt Medicamenta, quæ salivam movent.

SIALISMUS, idem quod *Ptyalismus*.

SIALOCHUS, idem quod *Ptyalismus*.

SIALON, seu SIELOS, idem quod *Saliva*, à σιελέω salivam emitto.

SIBILUS AURIS, idem quod *Tinnitus Auris*.

SICILICUS, seu SICILIUM, ponderis nomen veterinariis usitatum, pendens unciam dimidiam five drachmas quatuor; alii putant esse quartam unciae partem.

SICYS & SICYOS, est *Cucumer*: dici volunt à σείω & χίω moveo: quia cucumeres citò crescunt: hinc

D d d 2

Σικύα

Σίχια *Cucurbita* ; alii à σείσθαι concitari & κέειν osculari, vel utero gerere, quoniam dicunt eo cibo venerem accendi; sed hoc verum esse nequit, nisi à contrario veritas eluceat. Vide *Cucumer*.

SIDA, alii Althæam volunt : sed alii Malum punicam ejusque fructum; alii quid simile putant : nomen est à Sida Bœotiae oppido.

SIDERATIO, idem quod *Sphacelus*, & *Apoplexia*.

SIDERITIS, dicitur Herba judaica, aut Millefolium &c. Est planta, quæ habet caulem lanuginosum, quadratum, flavum; folia sibi invicem opposita, oblonga, in margine incisa, lanuginosa, rugosa, saporis adstringentis, aliquantulum acris: flores verticillati, in alis foliorum plerumque incisurum congesti, coloris albi, subflavescentis, punctis rubris notati; singula pars horum florum sustinetur à duobus foliis subrotundis instar cristæ galli incisis, quæ folia multum ab aliis foliis in parte infirma crescentibus differunt: semina sunt oblonga, nigricantia, in capsula, quæ floris calix fuit, recondita: radix lignosa: hæc planta odore Lamium refert; crescit in montibus, locis siccis & incultis. Latinis *Ferraria*, quia vulnera ferro icta firmiter conglutinat. Σιδῆρῶν est ferrum, ensis. Gall. *Crapaudines*.

SIEF ALBUM, est Collyrium ficcum. Vide *Collyrium*.

SIELISMUS, idem quod *Salivatio*, à σιελίζω sputum emitto.

SIELOCINETICA, idem quod *Salivantia*, ex σιελον sputum, & κινῶ moveo.

SIGILLUM SALOMONIS, sive POLYGONATUM, planta est sic dicta ob characteres sigilli modo radicibus impressos. Vide *Polygonatum*.

SIGMOIDES, sunt Apophyses ossium semilunares; ut processus Ancyroides scapulæ, & sinus ossis radii, Græcorum antiquorum C. referentes.

SIGMOIDES, sunt valvulæ tres arteriæ magnæ, circa cor foris spectantes, sanguinem ex ventriculo sinistro in Aortam quidem admittentes, sed illi regurgitare conanti suo explicatu & immediata clausura resistentes, dictæ à littera C. seu sigma & σιδῶν forma. Vide *Valvula*.

SIGNUM MORBI, Gr. Σημεῖον, est, quidquid sensibus nostris est obvium, vel aliquid ad ipsum pertinens, quod

quod potest indicare, quare id quod ad curationem necessariam pertinet, indicatur. Signum est morbi causa vel Symptoma : signum est proprium vel commune : hoc separabile ; proprium inseparabile sive Pathognomonicum, Synedreum, Epiphainomenon, Bonum, Malum, Certum, Incertum, Salutare, Lethale &c. *Signa Sanitatis* sunt, Actiones integræ, Qualitates convenientes, excreta & retenta bene convenientia. B. *Zeichenen der zichte*. G. Die zeichen der kranckheiten. Gall. *Signe de Maladie*. A. A Token of the disease.

SILER, est Ligustici species, & dicitur *Montanum*, hinc corruptâ voce, in omni lingua, *Sermontaine* appellatur ; derivant nonnulli à saliendo, sed quare, me latet : est planta, quæ habet caulem valdè altum ad hominis quidem altitudinem, ramosum, pedunculos longos projicientem, qui habent folia ampla, magna, in alas extensa in plures partes divisas, quibus tria adhærent foliola ut in Meliloto, sed angustiora & molliora, aliquantulum odora, ubi contunduntur : flos est rosaceus & umbellatus, pluribus scilicet petalis constans in orbem positus, & calici infidentibus : is autem abit in fructum compositum ex duobus feminibus sibi invicem adhærentibus oblongis, hinc gibbis & sulcatis cum liris veluti foliaceis : inde verò planis, odoris ingrati : radix crassa, longa, rugosa, alba, odora, Pastinacæ similis : crescit imprimis in locis calidis in montibus. Gall. *Livèche ou Sermontaine*.

SILIGO, est tritici albissimi species. Gr. *ὄλυρα*, & *σίλιγνις* vel *σίλιγνις*, putant derivari ab Hebraïca voce *Scheley*, nix, ob farinæ ejus albedinem.

SILIQUEA, Gr. *κερατιον*, seu KIRAT, est dimidium lupini, & siliquæ sex pendent scrupulum. Semen autem in siliqua contentum, non tota siliqua, intelligitur, & id mediocre, non enorme & habitius ; neque strigosum & emaciatum, quare hordei aut tritici grana usurpamus, quæ hodie minimum pondus faciunt, velut olim grana lentis, nonnullis est pondus quatuor granorum.

SILIQUEA, est folliculus sive integumentum, cui grana, leguminum vel herbarum semina concluduntur. Nam non modò Legumina, sed & complures quoque & herbarum & frutices siliquas proferunt.

SILIQUEA, est etiam *Folliculus* sive Integumentum, cui grana leguminum includuntur. Ddd 3 Si-

SILIQUEÆ DULCES, quarum arbor *Ceratonia* appellatur; quæ est mediocris magnitudinis, habens plurimos ramos, magnos, duros, in latum se extendentes: folia pinnata, oblonga, carnosâ, nervosa, dura, ad rachin communem cum impari extremo: flores sunt apetalî, numerosis staminibus constantes ortis ex calicis fissura; in calicis centro fit siliqua oblonga, compressa, paululum intorta, crassa, digito longior, pollice latior, fusca, splendens, coloris obscuri, rubicundi, dorso elatiore includens pulpam carnosam, rufam, dulcem, sub qua intra membranaceos loculos latitant semina plana, subrotunda, compressa, fusca, lucida: dulcedo major in pulpa quam in cortice: Crescunt in Regno Neapolitano, insula Creta, Syria, Hispania &c. Fructus sunt siliquæ instar oblongi & plani, extus colore castanei; intus semina ferè continent, ut cassia fistula; fructus ipsi dulces sunt, ideòque in morbis pneumonicis usui veniunt. B. *St. Jansbrood*. G. St. Johannis-brodt. Gall. *Carouche*. A. S. Johnsbread.

SILICUASTRUM, seu piper Brasilianum, est Capfici species, à siliquis siliquastrum dictum: est arbuscula, quæ habet ramos à se invicem distantes, corticem purpureum, nigricantem habentes: flores sunt papilionacei, ante folia verè erumpentes, leguminosi, purpurei, plures simul juncti, pedunculis brevibus & nigris adhærentes, quinquesidi, ex quibus duo in inferiori parte positi superiores exsuperant magnitudine: post florem sequitur siliqua longa, plana, membranacea, purpurea, seminibus reniformibus & duris facta: folia sola & alterna nascuntur rotunda, Asarum referentia, sed majora, nervosa, in parte superiori viridia, in inferiori albescentia, alæ vexillo supererminent: crescit hæc arbuscula in regionibus calidis circa flumina. Gall. *Gainier*.

SILIO, est is, qui habet nasum resimum, hoc est, fursum versus repandum, more simiæ. B. *Stamuis neus*. G. Rumpfsnatz, der eine übergestilpte nasen hat. Gall. *Canus*.

SILPHIUM, est ex genere ferulacearum. Cyrenensibus *Σίλφι*, aut *Σίλφι*, item *Σίλφι*, unde Gr. *Σίλφιον*, Lat. *Sirpe*, *Silpe* & *Serpe*, atque porrò *Lac Serpicium*, unde *Laserpicium*. Vide *Laserpicium*.

SIMILARES PARTES, sunt, quæ sibi ubique per totum similes sunt, nec variationem aliquam ullibi obtinent, tales autem partes solæ sunt fibrillæ ultimæ, solidæ, non magis vasculosæ, omnium partium firmarum corporis animalis, hæ enim sunt meræ expansiones longitudinales, & firmæ; ac ubique in tota longitudine eadem, oriundæ & compositæ ex meris particulis elementaribus, antea fluidis, nunc consolidatis; fibræ hæ erunt proin sibi similes; verum omnes partes de quibus Anatomici tam sollicitè agunt suis divisionibus in *Similares & Dissimilares*, non ubique sunt similes, sed ex plurimis componuntur: veluti *Os*, constat substantia durissima, sed ubique habet vasa sanguinea, membranas in cancellulis suis, glandulas, medullam, ductus medullares &c. Unde id minimè pars similis dicenda erit. **B. Eendaantige deelen / enkele deelen / simile deelen.** **G.** Theile die einander gleich seyn. **Gall.** *Les Parties Similaires.* **A.** The simple Parts, similar Parts.

SIMPLICES PARTES, vide *Similares Partes*.

SIMPLICIA, sunt medicamenta unius generis & nominis, ex quibus seorsim collectis componitur materia medica, ut sunt radices, herbæ, semina, flores, gummi, succi, partes animalium &c. **B. Enkele genees-middelen.** **Gall.** *Des Simples.*

SIMUS, est cui nares depressæ superius. **Gr.** σιμός. **B. Namuis.** **G.** Schaff nass, der eine flache, oder mitten eingedruckte nase hat. **Gall.** *Camus.* **A.** Flat nosed.

SINAPI, & SINAPIS, est planta, quæ habet folia Rapæ, sed minora & magis aspera; caulis quatuor vel quinque pedes altus est, rotundus, villosus, in multos ramos divisus: flores quadrifidi, cruciformes, flavi, post florem sequitur siliqua oblonga, brevis, angulosa, acuta septo intermedio (cui valvæ utrinque adhærescunt) in duo loculamenta divisa, seminibus facta ut plurimum subrotundis, rubicundis, aut nigricantibus, parvis, saporis acris, fervidi; siliqua in cornu quoddam fungosum simili semine prægnans plerumque desinit: radix est lignosa, fragilis, alba, fibrosa. **Gr.** Νάπυ vel σίνηπι, ejus nomen venit à Græcia in Latium, censeturque dici, ὅτι σίνεται τὰς ὀπας ἐν τῇ ὀδμῇ, hoc est, quod olfactu luminibus officiat, ergo à τίνει lædere, & ὠψ oculus, vel à τῷ & πάω, quod

parum pascit, vel à $\nu\iota$ & $\pi\iota\omega$, quod ob acrimoniam non possit bibi. Pleraque Græcia *Napy*, nominat, quasi *Naphy*, quod sit acris, & proinde incommoda. Alii *Napy* per privationem videlicet $\text{N}\acute{\eta}\pi\iota\omega\nu$, quasi immitè dici volunt, quoniam acrimonie vehementis particeps sit. B. *Prostaart*. G. Senff. Gall. *Montarde*. A. Mustard.

SINAPISMUS, est medicamentum, ardorem, ruborem, doloremque cuti, cui applicatur, inducens; forma ejus est similis cataplasmati, vel massæ duriori. Paraturque, ex *Sinapi*, *Raphano Silv. Sale* & *Fermento Acido*, à $\sigma\iota\nu\pi\iota$ sinapi semen. B. *Een mostert-pap*. G. Eine artzney von senff, damit man die haut auffbeitzet. Gall. *Sinapisme*. A. Mustard Cataplasme.

SINAPIUM, est embamma vel intinctus, ex semine sinapi paratus.

SINCIPUT, Gr. $\text{Βε}'\gamma\mu\alpha$, est pars anterior cranii, à fronte usque ad futuram coronalem excurrent. B. *'t Doozste been des hoofds*. G. Der halbe kopff, die foerdere theil des haupts. Gall. *Le Devant de la Tête*. A. The fore Part of the Head.

SINGULTUS, Gr. Αύγμους . & Αύγξ à $\lambdaύζω$ singultio. Est convulsio fibrarum muscularium cesophagi, quâ diaphragma, cui annectitur inter transeundum, & ipsum ventriculum, ubi desinit, fursum trahit validâ vi; dum simul eodem tempore ipsum diaphragma deorsum convellitur, undè ex compressione ventriculi, aër fursum pulsus sonitum aliquem edit, & si diu durat malum, partes quibus diaphragma annectitur, uti cartilaginee sunt ensiformis & costarum spuriarum dolent, quod tam validè intus trahantur. Laborant autem Singultu, qui cibo aut potu non satis bono se impleverint; maximè autem nonnulli febricitantes, Hystericâ affectione afflictæ fœminæ: imò sæpè ii, qui Pleuritidem, Colicam, Nephritidem, Iliacam passionem, gravem Vomitus, alvi fluxum vel Dysenteriam patiuntur: quinimò cum aliis convulsionibus incidit, & à vomitoriis & catharticis, aut julapiis refrigerantibus perperam datis, à cibis nimis celeriter ingestis sæpè efficitur; quinetiam moribundos exercere solet. Deniquè reperitur singultus non lethalis, qui per aliquot hebdomadas perseverare solet. B. *De nikh / hok*. G. Das schlucken, der hetsch, hecker. Gall. *Le Hoquet*. A. Yexing, Hicket, Hiceough. St

SINUS, est, cum abscessus & ulceris initium satis angustum apparet, profunditas verò se in latitudinem diffundit. Gr. κόλπος, ὕπνομον Ε'λκός Diosc. B. **Bogt-gezweer / boesem-zweer**. G. Ein eiterstock, ein schwær so sich in die kruemme zieht. Gall. *Fistule*. A. Bosome of an ulcer.

SINUS MENINGIS, sunt cavitates, quas Galenus ventriculos crassæ membranæ vocat; non enim sunt Arteriaræ, vel venæ, sed inter ambas jacent intermediae, quare meritò alio nomine donantur: primus & secundus sive laterales inter cerebrum & cerebellum situm habent, & desinunt in sinibus vertebralibus; tertius ab ossè cribriformi incipit, & in medio priorum sinuum finem consequitur; quartus à glandula pineali oritur & in medio lateralium sinuum desinit: quorum insertio vocatur *Torcular Herophili*: cranio egressi partim venis jugularibus continuantur, partim per totam medullæ spinalis partem ad os sacrum usque descendunt, usus est venarum vicem agere, nam omnem sanguinem à cerebro & cerebello accipiunt ex venulis tenuissimis, & brevissimis, valvula semper in hos terminatis, & partim in venas jugulares, partim in sinus vertebrales se exonerant. B. **Boezem-hollen / hock-hollen**. G. Die kruemme, oder busen der hirnhäutlein. Gall. *Sinus de la dure Mere, entre les quels on comprend le Torcular Herophili, c'est à dire le Pressoir d'Herophile*. A. Cavities of the meninx.

SINUS OSSIUM, sunt cavitates, quæ capita aliorum ossium admittunt.

SION, & SIUM, est planta, quæ habet caules crassos, angulosos, striatos, excavatos, in ramos divisos, quatuor vel quinque pedes altos: folia conjugatim adnata uni costæ, in margine incisa, crassa, oblonga: flores in umbellas crescunt, ex quinque petalis albis constantes, in orbem positis; floribus succedit fructus ex duobus seminibus compositus subrotundis, minimis, hinc gibbis & striatis, inde verò planis: habitus reliquus hujus plantæ est instar Pastinacæ: radix est parva, fibrosa, nigra: tota planta odorem bituminis habet, est Becabunga seu Anagallis aquatica & Laver quibusdam, aliis verò Phellandrium, vel Nasturtium aquaticum &c. Nomen sibi adscivit à concussu, quod Gr. à σίειν derivant: nam excutienti vim nactum est, utpotè quod à renibus calculos pel-

Ddd 5

lat,

lat, urinam & menses ducat. Vel ut aliis placet ab eodem *causa*, quod in aquis vacillando, ab aquis præterlabentibus succitatur. Vide *Laver*.

SIRENES, idem quod *Sirones*.

SIRIASIS, est cerebri & meningum, ab ardore solari, inflammatio, seu (rectius) incalcentia; pueris propter tenuitatem cranii, vel fontanellam tenuissimam frequens, à *siq* & cavitas fincipitis. G. Das blatfallen, schiessen, oder eine entzündung am hirn und hirnhäutlein der kleine kinder. Gall. *Sorte de maladie causée par l'Inflammation des membranes du cerveau, qui arrive souvent pendant les jours caniculaires par les grandes chaleurs.*

SIRONES seu CHIRONES, sunt pustulæ, quæ in vola manûs & pedum plantis oriuntur, in quibus minutissimum quoddam vermiculorum genus sub cuticula latet. G. Seurn, reitläuse.

SISARUM, & SIZER, est planta, quæ crescit ad altitudinem duorum circiter pedum: folia plura uni costæ adhærent ut in pastinaca, sed minora, viridiora, & molliora, leviter in margine incisa: flos est rosaceus, & umbellatus, parvus, quinque petalis ut plurimum constans albis, in orbem positus, odor: hunc sequitur fructus parvus ex duobus seminibus compositus, oblongis, paululum Petroselini seminibus majoribus, angustis, hinc gibbis & striatis, inde verò planis, coloris obscuri: radices ex uno capite plures pendulæ, glandulosæ, teneræ & fragiles, rugosæ, cortice tenui, pallidoque obductæ, pulpâ candidâ, digitali crassitudine, pedales quædam, quædam breviores multo, dulci & grato sapore nonnihil aromatico: dicitur esse radícula saccharea: vocatur nonnullis, quòd singulæ radices colli ac summi pectoris ornamenta, quæ ex auro, argento, gemmisque quondam fiebant, mentirentur. Sed malunt alii à *sio* & *sione*. Sunt qui extritis prioribus literis diminutrice formâ *Servillum* aut *Servellam*, aut *Chervillam*, pro *Siserculo* nominent. B. *Zuckerwurtzel*. G. Gierlein, zucker-wurtzel, klingel-rueblein. Gall. *Chervi*. A. Scirrets.

SISYMBRIUM, est planta aquatica, quæ habet caules tres pedes altos, striatos, aliquando rubicundos, excavatos: folia oblonga, acuta, profundè laciniata, dentata, alternatim caulibus adhærentia: flores in summitate ramorum

morum crescentes, pedunculis longis & tenuibus adhaerentes, quadrifidi, flavi, cruciformes: flori succedit filiqua exigua, brevis, divisa in duos loculos continentes semina obrotunda ferè: radix oblonga, alba, acris, minimi digiti crassitie: hæc planta crescit in paludibus, & locis aquosis, est Cardamine, ut & Mentha aquatica: dicitur à sisymbrio, quæ fuit Veteribus in comœdiis meretricula, appellatur etiam *Corona Veneris*: vel quod ob odoris suavitatem, quam præ se fert, eo juvenus quæ amoribus gaudet coronata, in commestrationibus suis blando odoris oblectamento suas illecebras commendaret. Vel potius, quod Sisymbrii caulis articulatim per internodia verticillato florum ambitu concinnè coronatur.

SISYRINCHIUM & SISYRICHION, est Iridis species, seu bulbus esculentus: dicitur vel à pabulosa atque carnosa radice: vel à rostrata forma hujus plantæ, rostro fuillo simili. *σῦς*, est porcus: & *σῖς* fovea in usum Granarii excavata. Gall. *Comme qui droit Grain de Cochon*.

SITANION, est frumenti species, à *σῖς* frumentum.

SITIS, est defectus humoris (salivæ nempe) ad irrigationem oris, linguæ, labiorum, faucium, dein partium internarum, necessarii; quo sensus indè excitatus sibi imaginatur potum esse in auxilium vocandum, ut id incommodi, quod corpus ex defectu humoris patitur, tollatur. Sitis etiam est ordinaria, quæ homini sano obtingit; vel præterordinaria & nonnunquam depravata quæ ægris. Gr. *διψή*. B. *Durst*. G. *Der durst*. Gall. *La Soif*. A. Thirst.

SIUM, vide *Sion*.

SMILAX, nomen hoc variis plantis imponitur; ut Sarsaparilla vocatur smilax aspera Peruana; convolvulus dicitur smilax lævis, Phaseolus smilax filiqua fursum rigente: & unifolium dicitur smilax unifolia humillima: smilax verò aspera est planta, quæ habet caules longos, duros, striatos, ramosos, flexiles, scandentes, spinis instructos, arbusculas vicinas & arbores apprehendentes: folia sigilli B. Mariæ foliis ferè similia, sed longè crassiora, rigida, nervosa, spinis non tantum per margines horrentia, sed & secundum nervos, nunc ampla & viridia, modo angustiora, & albis maculis conspersa, acrimoniam aliquam habentia: flores hexapetali, nudi, albi, exigui, in spi-

spicas digesti, inodori : Ovarium in fundo floris sphaericum, brevi tubâ instructum fit bacca sphaerica, mollis, post maturitatem rubicunda, sub tenui pellicula recondens femina sphaerica, laevia, mollia, exterius coloris rubri obscuri, intus albi; saporis ingrati : radix parva, perennis, repens, fibrosa, alba, saporis subdulcis : hæc planta crescit in sylvis, Gr. *σμίλαξ* & *μίλαξ*, Lat. *Convulvulus* : est nomen puellæ, quæ amore Croci pueri capta extabuit, mutataque est in fruticem sui nominis, quæ similis est Hederæ. B. *Winde*. G. Winde-kraut. Gall. *Liseron*, *Liset*. A. Bind-weed.

SMILE, est *Scalpellum*, sive instrumentum chirurgicum, quod utrinque aciem habebat, & lineas utrasque, utrinque curvas; sed alteram concavam, alteram verò illi oppositam, gibbam. Cuspis autem acuta erat; diversi generis erant; aliud magnum, aliud parvum, aliud mediocre. Gall. *Bistouri*.

SMYRNA, idem quod *Myrrha*.

SMYRNIUM, est planta, quæ habet caulem tres pedes altos, ramosos, striatos, aliquantulum rubicundos : folia Apii foliis similia, sed majora, incisa in partes magis rotundas, odoris aromatici, saporis Petroselinum referentis : flores rosacei & umbellati, parvi, albi; pentapetali : his succedit fructus ferè globosus compositus ex duobus seminibus sibi invicem junctis crassiusculis, obrotundis, striatis, nigris, saporis amari, odoris Myrrhati : radix mediocriter magna, circularis, alba, succum amarum gustui præbens, & saporem & odorem Myrrhæ habens : nomen accepit, quòd radix lacrymam emittat Myrrhæ similem : vel, quòd huic idem odor sit, qui Myrrhæ : *σμύρνη* enim est Myrrha. Vulgò vocatur *Levisticum*; quibusdam *Ligusticum*. Gall. *Maceron*.

SOCOTORINA ALOE, vide *Succotrina*.

SODA, idem quod *Cephalalgia*.

SODA, idem quod *Ardor ventriculi*.

SODA, sunt cineres ex herba kali usti, quibus vitra conficiuntur.

SOL, quid sit notum. Sed à Chymicis sumitur pro *Auro* : adeò ut Medicamenta solaria sint ex auro parata.

SOLANUM, vulgare sive hortense, est planta, quæ habet caulem sesquipedem circiter altum, ramosum : fo-
lia

lia oblonga, acuta, fatis ampla, mollia, nigricantia, aut virido obscura, quædam angulosa, altera crenata, quædam integra, saporis herbacei, insipidi, succum viridem habentia : flores sunt monopetali, quinquefidi, stellæ instar expansi, coloris albi, in medio pluribus staminibus donati : calix est monophyllus, quinquefidus, stellatus non vesicarius : flori succedit bacca initio viridis, per maturitatem fit mollis, succulenta, ovata, vel globosa, nigricans, sæta feminibus planis, exiguis, flavis : radix longa, fibrosa, albescens : hæc planta crescit juxta vias, ejus Plantæ variæ sunt species, plerumque somnum concilians : dicitur & *Solatrum*, *Cuculus*, *Uva Lupina*, *Uva Vulpis* & *Morella*. Gr. τεύχιν, vel στέρχιν, fortè à folamine dictum, quòd dolores intensos sopiendo sistat : hinc Gr. τεύχιν vel στέρχιν mollis, lenis, quòd emolliat, leniatque dolores arduos. B. *Nacht-schade* / *bol-kruid*. G. *Nacht-schatten*, *fau-kraut*. Gall. *Morelle*. A. *Night-shade*.

SOLDANELLA, & SOLDANA, aliàs *Convolvulum Marinum*, est *Brassica Marina*, quæ est planta habens caules tenues, flexiles sarmentosos, rubicundos, repentes : folia obrotunda, polita, splendentia, *Chelidonium minus* referentia, sed crassiora, succo lacteo repleta, caulibus longis adhærentia : flores sunt ut plurimum campaniformes, monopetali, ora repanda ; his floribus succedit fructus obrotundus, membranofus, includens semina angulosa, nigra, aut alba : radix minima, fibrosa : tota planta habet saporem amarum, & salsum : crescit circa mare, nonnulli à voce *Solidus* Etymologiam trahunt, sed ratio non videtur suadere, an à solidandis vulneribus ? An à Belgica fictitia voce *Sautenelle*, vel *Soutenelle*, quasi diminutivum à *Saut*, *Sal*. B. *Zee-winde* / *zee-kool*. G. *Meer-winde*. Gall. *Soldanelle*, *Chou marin*. A. *Sea-kole*, *sea-bind-weed*. Gr. κράμβη θαλασσια.

SOLEN, Chirurgis est instrumentum oblongum, intus cavum, in quod membrum fractum, crus aut femur, imponitur, aut continetur.

SOLEUS MUSCULUS, est latus & tibiæ fibulæque ossis commissuræ posterius insertus robustissimus existit, suræque maximam constituit molis partem. Variam ob tendinum connexionem, varios fingit, ut *Gastrocnemios*,
mus-

musculos. B. **De 3ool-spier.** G. Der sohlen gleiche maufz. Gall. *Muscle Soleaire.* A. The sole Muscle.

SOLIDAGO SARACENICA, vide *Saracenica Solidago*.

SOLIDAGO, est Herba vulnera consolidans : derivatur ergo à folido, sano. Gr. *συμφορον*.

SOLIDUM, est Antiquorum pondus pendens scrupulos quatuor.

SOLUTIO CHYMICA, est operatio quâ corpus quodcunque vel naturaliter, vel arte variis aliis heterogeneis partibus constans, in sua principia, Spiritum nempe, Sallem, Acidum, Sulphur, Aquam & Terram, ex quibus omnia mista conflata sunt, resolvitur & reducitur. B. **Ontdoening der scheikouf.** G. Die entbindung durch die chimie. Gall. *Solution.* A. Idem.

SOLUTIO CONTINUI, est separatio partium antea cohærentium in unione à quacunque causa facta, in vulneribus, ulceribus, fracturis &c. B. **Een scheiding des geheels.** G. Das auflösen, die entbindung der theilen. Gall. *Solution de Continuïte.* A. Solution of the parts.

SOLUTIVA, à solvendo, quia humores intestinales solvunt, idem quod *Laxantia*.

SOMNAMBULO, vide *Noctambulo*.

SOMNIFERA, Gr. *ὑπνοτικά*, sunt, medicamenta quæ valent somnum producere, & plerumque agunt duplici de causa; nimirum 1. per causas naturales tollendo impedimenta somni naturalis, qualia plerumque sunt Objecta externa, Dolores, Calores, fudor, animi curæ, & quæcunque sanguinis circuitum augent, his igitur sublatis per varia varii generis medicamenta, quæ tamen omnia vocari solent *ὑπνοτικά*, sequetur somnus: 2. agunt per causas nonnaturales, opprimendo scilicet causas naturales vigiliarum, & impediendo fluxum spirituum animalium per nervos; quare hoc medicamentorum genus maximè in Cerebrum & nervos agit. B. **Slaapmiddelen.** Gall. *Remedes Somnifères.*

SOMNIUM, Gr. *ἐνύπνιον*. *Insomnium*, est quando dormiendo nobis varia videntur occurrere, eodem modo ac si essemus vigiles, estque regulare, quando apparentiæ seu phantasmata connexionem quandam habent; vel irregulare, quando contrarium evenit. B. **Een droom.** G. Ein traum. Gall. *Songe.* A. A Dreame. SOM-

SOMNOLENTIA continua, est assidua in somnum procidentia & inclinatio; oritur, quod pori extremi corticalis substantiæ cerebri viscositate quâdam obliterantur, vel clauduntur quacunque ex causa comprimente, ita ut liber transitus spiritibus animalibus denegetur in musculos voluntariis actionibus inservientes. Gall. *Assoupissement*, *envie de dormir*.

SOMNUS, est pororum cerebri & nervorum confidentia & angustatio, à quiete vel defectu, vel impedito fluxu spirituum animalium à compressio Cerebro orta, quâ sensus externi ab operationibus externis desistunt. Somnus dicitur *Naturalis* vel *Præternaturalis*, qui iterum divinus vel diabolicus, vocatur item *Sopor* & *Quies*. Gr. γῆρας. B. *Slaap*. G. Der schlaf. Gall. *Sommeil*. A. *Sleepe*.

SONCHITES, vide *Hieracium*.

SONCHUS, duæ dantur species generales, una quæ est lævis, altera aspera; prior est planta, quæ habet caulem sesquipedem altum, intus excavatum, tenerum, purpurefcentem: folia longa, lævia, ferè glauca, dentis Leonis divisura, latiora, incisa vel laciniata, alternatim disposita, alia pediculo longo, alia nullo gaudentia, sed latiore basi caulem amplectentia, in circuitu quasi dentata, in quibus vel nullæ spinæ vel molles, lacte prægnantia, salsa, amara: flores semiflosculosi, plurimi scilicet semiflosculis constant embryoni insidentibus, & calice crasso comprehensis, qui per maturitatem conicus ferè evadit: embryo autem abit deindè in semen pappis instructum, thalamoque affixum, oblongum, rubicundum: radix minima, fibrosa, alba. Sonchus verò asper habet folia sonchi lævis crassiora, obscurius viridia, in crebras lacinias divisa, ad Endiviæ folia accedentia, basi suâ caulem inanem amplectentia, spinulis longioribus, & rigidioribus aspera, (quin etiam folia extrema & laciniae in angustiores & acutiores mucrones desinunt) lac fundentia salsum & amarum: cætera quæ de soncho lævi dicta fuerunt, huic conveniunt, dicitur *παρὰ τὸ σαθὸν χεῖρον*, quod salubrem succum de se fundat; vel nuncupatur quasi *σομφὴς* ab inanitate caulium. Lat. *Cicerbita*, *Lactuca Leporina*, *Lactucella* & *Lactero*, quia lac fundit, & nutricibus lactis copiam præbet. B. *Haze-latouw* / *haze-zalade* / *Ronp-nen-kruid* / *ganzen-distel* / *hazen-struik* / *dauw-distel* /

itel / melsa-wepe. G. Hasen-kohl. Gall. *Palais de Lievre*, *Laiteron*, *Laiteron epineux*. A. Sow-thistle.

SOPHIA CHIRURGORUM, est nasturtium sylvestre, quasi Chirurgorum sapientia : quia fortè ad illam plantam, ob salubres effectus, solebant effugere, ac si illorum tota sapientia in istius herbæ usu consisteret. A. Flixweed.

SOPHRONESTERES, sunt sapientiæ dentes. Vide *Dentes*.

SOPORARIÆ ARTERIÆ, idem quod *Carotides*.

SOPORIFERA, idem quod *Somnifera*.

SORA, idem quod *Effere*.

SORBETTUM, vulgo *Serbet*.

SORBITIO, est ea actio, quâ clausis naribus interius velo palatino, ore antèrèus arctato, ut fiat parvum foramen, vacuum excitatur Boylianum in ore, dum lingua aërem in eo contentum suo applicatu ad palati fornicem versùs posteriora pellit, & genæ gingivis appositæ omne liquidum prohibent, quâ fit, ut applicata ori liquida unâ cum aëre intrantia, speciem soni excitent. B. *Slozping*.

SORBUS, SORBUM, est fructus sorbi sativæ pyrum moschatellinum parvum æquantes, turbinati, umbilicati, magis minusve rubentes, prout solem sensere, carne flavesciente, & antè maturitatem adeò austero succo, ut stranguet, colore in rutilum transeunte, at ubi velut fermentatione quâdam emolliti fuere, vix mutato interno colore, dulci satis & vescâ carne non sine adstrictione : hujus arbor est magna, ramosa, truncum habens rectum, cortice aspero & pallido obductum : lignum est valdè durum, compactum, rubicundum : folia sunt oblonga, plura unicostæ adnata instar Fraxini, in margine dentata, villosa, mollia, inferius alba, saporis styptici : flores sunt parvi, albi, plures sibi invicem juncti, pediculo ex foliis enato adhærentes ; quinque foliis in orbem positis constantes ; his deciduis succedit fructus suprâ dictus : ita vocatur vel à sorbendo, quòd fluxus alvinos absorbeat : vel, quòd fructus ore absorbeatur, vel quòd diu servetur. Gr. *οΐζ*, vel *σα*, & fructus *βορ*, & *σορ* ab ovi forma. B. *Zorben-boom / spzee-boom / spzeuw-bezien-boom / haber-elzen*. G. Sperber-baum, spier-baum, sparr-baum, speiren. Gall. *Sorbier*, ou *Cormier*. A. Sarvicetree.

SORGUM, est frumenti seu Milii species : ab Italica voce

voce *Sorgi* nomen habet : vocatur etiam *Melica*. B. *Zorg-zaad*. G. *Sorg-saamen*. Gall. *Blé Barbu*. A. *Sorgh feed*.

SORY, est minerale lapidosius & vehementius compactum quàm *Chalcitis* aut *Misy*, sed & crassissimum, frictum scintillas *Miseos* emittens, *Chalcitis*, *Misy* & *Sory* mineralia sunt, inter se origine & viribus conjunctissima. Nimirum ex *Sory* fit *chalcitis*, ex hac *Misy* : in Ducatu Brunsviciensi inveniuntur. Gall. *Sory*.

SPAGYRICA CALCINATIO, vice *Calcinatio Philosophica*.

SPAGYRICA MEDICINA, quam vocem nonnulli ἀπὸ τοῦ σπᾶν & ἀγείρειν, à segregando, & conjungendo, quòd heterogenea separet, & homogenea iterum conjungat, deductam putant, idem quod *Hermetica Medicina*, quæ nimirum fundamenta sua medica, & mutationes corporis animalis, humorum, statum morbi, & actiones medicamentorum ponit & explicat ex mutationibus, quæ inducuntur corporibus aliis ope vulgaris ignis, adeòque analogicè ubique & in quocunque corpore sic fieri statuuntur : ἀ σπᾶν traho & ἀγείρω congreco.

SPANACHIA, vide *Spinachia*.

SPARADRAP, five *SPARADRAPUM*, est linteam utrinque unguento spisso vel emplastro tinctum, & hoc modo fit ; post liquationem unguentorum vel emplastrorum, linteam penitus immergitur, quod tinctum extrahitur, extenditur & in usum medicum asservatur, dicitur etiam *Tela Gualteri*, seu *Emplastrum ad Fonticulos* Gall. *Toile Gautier*, *Sparadrap*.

SPARAGUS, idem quod *Asparagus*.

SPARGANIUM, est gladiolus aquatilis, vel *platania* : est planta aquatica habens caulem rotundum, tres circiter pedes altum, politum, tortuosum, medullam albam habentem, in multos ramos divisum : folia longa, angusta, acuta, aspera, scindentia, saporis subdulcis : flores mares polypetali, herbacei, numerosissimis staminibus fecundi, arctissime congeruntur ad caulem in formam globi : ovaria nascuntur in eodem caule, sed infra priores flores masculos, suntque tubæ incurvæ, parvæ, filiculosæ, quæ maturæ fiunt capsulæ seu ossicula, unicapsularia, vel bicapsularia, nucleo quodam farinaceo plerumque sæta, colliguntur & hæc ovaria in globos instar

E e e

no-

nodorum : radix fibrosa, nigra, repens : hæc planta crescit in locis humidis : an à *Σπάργανον* fascia, vel *Σπαργάνιον* fasciola, quòd foliis ejus pro fasciis uterentur nutrices ? Vide *Platanaria*.

SPARGANUM, vide *Fascia*, à *σπαργάνιον* fasciis ligo.

SPARGANOSIS, est mammarum, à nimia copia lactis, distensio, à *σπαργάνιον* fasciis distendo.

SPARGIRIA, idem quod *Spagirica*.

SPARSI MORBI, vide *Sporadici Morbi*.

SPARTUM, SPARTIUM, est Arbuscula, cujus duæ dantur species, una dicitur spartium primum Clus. Hisp. habet caulem pollicis crassitie, sesquipedem circiter altum, cortice aspero & striato obductum, in plures ramos divisum, virgulas exiguas, tenues, flexiles, instar junci virgularum germinantem, folia exigua, oblonga in initio habentes, quæ folia floribus apparentibus cadunt : flores sunt leguminosi, exigui, flavi, inodori, pediculis adherentes, qui è virgularum lateribus producantur : flori succedit filiqua brevis, oblonga, aut rotunda, turgidula, cartilaginea, facta semine reniformi, duro & nigro : radix est dura, lignosa : altera species spartium secundum Clusii Hispanic. est : utraque species provenit in regionibus calidioribus præsertim Hispania, locis sabulosis, & sterilibus : est Genistæ species ; ita dicitur quòd funiculi ac vinculi usum in alligandis vitibus præbeat, à *σπειράω*, quia in spiram flecti & convolvi potest.

SPASMA, idem quod *Spasmus*.

SPASMODICA, sunt medicamenta spasmus pellentia, influxum spirituum vel sanguinis inordinatum vel corrigendo vel acre quodcunque stimulant & in musculo hærens tollendo, vel sensum partis nervorum compressu hebetando. B. *Kramp en stuip-middelen*. G. *Krampff stillende mittel*.

SPASMOLOGIA, est de contractione nervorum & tendinum enarratio, à *σπασμός* contractio, & *λέγω* enarro. B. *Verhalinge der kramp*.

SPASMUS, & SPASMA, ut cum *Doctiss. Willisio* loquamur, denotat quemlibet motum convulsivum in genere : nam *Cardanus* affectus convulsivos dividit dupliciter, in Tetanum & Spasmus ; per illum contractionem constantem, quâ membrum rigidum & inflexile evadat ; per hunc

hunc verò motus celeres & concussiones, quæ interjectâ quiete, alternatim cessent redeantque, intelligit. Spasmus fit cum acri dolore in artubus, crure, sura, pede, &c. Spasmus fit, qui aut momento uno aut altero, aut aliquot horis perseverat; accidit verò ægris & iis qui utcumque sani sunt; in febribus, scorbuto, crapula, & sæpe in somno: ac cui semel evenit, ei solet sæpe contingere, ita ut somnus interrumpatur. Hujus species sunt, spasmus in vulneribus, spasmus cynicus, Strabismus, Rîsus sardonius &c. à *σπάω* contraho. B. **De kramp / de klem.** G. Der krampf, der einen zeuckt. Gall. *Spasme.* A. Crampe.

SPASMUS CYNICUS, sive CANINA CONVULSIO, est convulsio musculorum oris. Hoc est, quando musculi maxillares convelluntur, & os, nasus, oculus, atque adeo dimidii faciei pars in obliquum & rugas torquetur, imò & irati canis effigiem repræsentant, ita ut qui correpti, efflare aërem, aut humorem expuere nequeant, saliva ex ore fluente. B. **Honds trekking / honds kramp.** G. Hunds krampf. Gall. *Ris Sardonien.* A. The doggs Crampe.

SPATHA, Gr. *Σπάθη & Ελάτη*, est integumentum fructus palmarum; à *σπαθᾶω* texo.

SPATHA, est instrumentum oblongum, ex argento, chalybe, cupro aut ligno confectum: inferius latum, quo electuaria vel conservæ & emplastra absque manuum iniquatione commodè tractantur, Chirurgis & Pharmacopæis, familiare. Vide *Spatula*. B. **Een spatel.** G. Ein spatel. Gall. *Une Spatule.* A. A spatule.

SPATHOMELA, sive SPECILLUM LATUM, vide *Spatha*.

SPATILE, est species alvi lubricæ.

SPATULA, vel SPATHULA, est instrumentum minori formâ, quàm *Spatha*. Significat quoque *Scapulam*, à *σπάω* traho, ut putatur. B. **Een spateltje.** G. Ein spatel. Gall. *Spatule.*

SPATULA FOETIDA, est Iridis species: à foliorum figura ita dicta, *Spata* enim gladium significat. Est enim illi folium ancipiti novaculæ similis, acutiore acie, & tenuiore, rigidioreque quàm gladioli aut iridis mucrone. *Fœtida* cognominatur, quod gravem exhibet odorem. Gr. *Ξυλῆς* gladius, novacula. B. **Wand-luis-kruid / stinken-**

de lig. G. Wandt-laufz-kraut. Gall. *Espatule* ; *Glazeul puant*. A. Stinking gladwin.

SPECIES, seu **PULVIS**, dicuntur in officinis simplicia (ingredientia) pro compositis conficiendis coördinata. Sic dicuntur species theriacæ, id est ex quibus theriaca compilatur : sic sunt & species decoctorum usualium, præ reliquis tamen hoc nomen sibi vendicant pulveres nonnulli, tum aromatici, tum cathartici. Forſan quia ordinati fuerint olim, ut inde conficerentur electuaria, morſuli vel rotulæ, ſic ſunt ſpecies aromatic. roſac. Species Diaturbith cum rhabbaro, &c. B. **Poeder**. G. Pulver, ſtaub. Gall. *Poudre*. A. Powder.

SPECIFICA MEDICAMENTA, ſunt, quæ vi ſpecificâ tantum in eam cauſam agunt, quæ morbum in corpore producit, partem affectam tantum movendo, & mutando, nihil verò in reliquas corporis partes efficiendo ; ſic oleum viperinum applicatum morſui viperæ ; Cortex peruvianus in febribus intermittentibus ; Opium in conciliando ſomno & quamplurima alia ſunt : ſolet tamen plus de aliis jactari, quam quidem ſana ratio, & genuinus candor concedunt.

SPECILBUM, eſt instrumentum chirurgicum, Spithamæ longitudine, tenue ex argento, vel chalybe, ab una extremitate latum, rotundum & nonnihil incurvatum ; ab altera verò rotundum nodulum habet ; ſpecillis vulnerariis, vulnerum, fiſtularumque altitudo pertentatur. Videtur eſſe diminutivum à *Specium*, quo uſus eſt *Pacuinus*. *Μήλη*, *Τραυματική Μήλη* *Galeno*, *Ίχνη* *Hippocr.* à tentando imperitum vulgus *Tentam* vocat. B. **Gen tintel-pzer / tenten-pzerken / pjobet / wond-pzer / pzoef-pzer / zondeer**. G. Ein ſuch-eiſen, wund eiſen, pruſſeiſen. Gall. *Sonde*. A. A Lancette.

SPECULUM ANI, eſt instrumentum chalybeum, quo Chirurghi anum dilatant, & ſpinas, aliaque inhærentia extrahunt, vel innata abſumunt. B. **Gen aars-ſpiegel**. Gall. *Speculum Ani*.

SPECULUM LUCIDUM, idem quod *Septum Lucidum*.

SPECULUM OCULI, eſt *Aranea Tunica Oculi*.

SPECULUM MATRICIS, vide *Dilatatorium*.

SPECULUM ORIS, G. Mund-ſtuck. Matricis &c. Vide *Dilatatorium*. SPEL-

SPELTA, Gr. *zία* : nonnullis *Far.* Vox videtur descendere à *Spelta Italorum*, quæ est Frumenti species. B. **Spelt.** G. Dinckel & duenckel-korn. Gall. *Speautre, Blé locular, Froment locar, Froment rouge.* A. Spelft.

SPERAGUS, idem quod *Asparagus*.

SPERGULA, dicitur etiam *Πολύγαλα*, an à *σπίρω* fero, semino, spargo, & *γάλα* lac : quia ejus semen lactis gratiâ spargitur, nam creditur vaccis lac augeri, si illa planta vescatur. B. **Spurie.** G. Spergel. Gall. *Espece de Morgeline.* A. Franke or spury.

SPERMA, idem quod *Semen*.

SPERMA CETI, quid propriè sit, necdum constat. Alii Balænæ semen putant, & mari instar spumæ supernatans. Alii alicujus Ceti Macrocephali cerebrum, lixivio peculiari purificatum autumant. Alii adipem collectam in cervice piscis alicujus ex balænarum genere, quæ vocatur. B. **Ein potvisch** / autumant : sed verosimiliùs videtur esse oleosa materies, quæ reperitur ingenti copiâ in cavo maxillæ inferioris istius animalis, quæ inservit istius partis motui ; non est cerebrum, sed est oleosum quid, olei enim dotes refert, est pingue, molle, recens verum olei saporem habet, & ubi diu asservatur, rancescit instar olei, & flavescit ; fluit & ardet in igne ; aquæ non miscetur sed cum ovi vitello dissolvitur. Post artificiosissimas præparationes massa producta est substantia pinguedinosa, facilè flammam suscipiens, alba, adipis ferè odore. B. **Walschot.** G. Walrath. Gall. *Nature de Baleine, ou Blanc de Baleine.* A. Parmacity, Seed of the whale.

SPERMATICÆ PARTES, sunt venæ & arteriæ, sanguinem à testiculis abducentes & adducentes. *Item*, vasa feminis excretoria. *Item*, partes albidæ, quæ olim propter albedinem censebantur ex semine duntaxat generari, ut nervus, membrana, os, cartilago &c. Verùm omnes partes ex semine successivè generantur, quia ex ovo, quod totius foetus rudimentum continet, generantur : imò & omnes partes, quotquot habentur ; si sanguis aliique succi eluantur, etiam albidæ apparent. Hinc omnibus illud nomen ex æquo competit. Ex *Σπίγμα* semen. B. **Zaad-delen.** G. Saamen theilen. Gall. *Les Parties spermaticques.* A. The Spermatick Parts.

SPERMATOCELE, impropriè ita dicitur, quia non

femen, fed vas feminis ejaculatorium corrugatum in Scrotum delabitur, ex σπέρμα semen, & χήλη tumor.

SPERMATOPÆA, medicamenta sunt, quæ liquidi prostaticarum, Vesicularum seminalium, & Testium generationem & elaborationem augent in maribus, ita ut deficiens ex ægritudine semen restituatur, & quæ in fæminis humores ad suscipiendum requisitos elaborant. B. *Zaadmakende middelen.*

SPERNIOLA, seu SPERNIOLUM, vocatur *Sperma Ranarum*; est enim mucilaginosæ quædam substantia, aquis innatans. B. *Kikbozsch schot.* G. Der saamen der froesch. Gall. *Frais de Grenouilles.* A. Seed of Frogg's.

SPHACELODES, est quid sphacelo simile, ex σφακελός sphacelus, & εἶδος forma.

SPHACELUS, est Sideratio, sive sensûs & vivificationis in quacunque parte extinctio, ad ossa usque plerumque penetrans: à σφάττω interficio. Gr. Σφακελός, σφακελισμός, τέλεια νέκρωσις. B. *Het heet vuur.* G. Der kaltebrand, die völlige ersterbung. Gall. *Sphacele, Mortification.* A. Sphacele.

SPHACELUS, vide *Salvia.*

SPHÆRITIS, quasi planta globosa, seu capite globoso, quia capitula habet rotunda & globiformia, à σφαῖρα globus.

SPHÆROCEPHALUS, est cardui species, capitula habens rotunda, à σφαῖρα globus, & κεφαλή caput.

SPHAGITIDES, sunt venæ jugulares in collo, à σφαγίζομαι jugulo, mactō.

SPHATULA FOETIDA, idem quod *Spatula Fætida.*

SPHENDAMNOS, sic vocatur Acer. Gr. σφένδαμνος dicitur durus, firmus, ob ligni duritiem.

SPHENOIDEA OSSICULA, vide *Cuneiformia.*

SPHENOIDES, vide *Cuneiforme Os.*

SPHENOS, sive SPHENOIDES, vide *Cuneiforme Os.*

SPHENOPHARYNGÆUS, est par musculorum, à sinu alæ internæ ossis cuneiformis ortum ducens, atque obliquè deorsum inclinans, in œsophagi latera extenditur; gulam dilatat, ex σφην cuneus, & φάρυγξ œsophagi caput five fauces. B. *Wiggebeens strotspier.* Gall. *Muscles Spheno-Pharyngiens, ou Spheno-Salpingo-Pharyngiens.*

SPHINCTER, hoc nomine in variis partibus musculi gau-

gaudent qui hanc proprietatem habent, ut circulariter ambientes partem rotundam mollem, vim hanc planè constringendi possident, uti est musculus constrictor œsophagi, Ani, Vesicæ &c. à σφιγγω constringo. B. *Sluitspier*. G. Der schließmausz. Gall. *Muscle Sphincter*. A. *Muscle Sphinctere*.

SPHONDYLUM, est planta, quæ habet caulem duos vel tres pedes altum, rectum, rotundum, nodosum, villosum, striatum, excavatum : folia sunt ampla, laciniosa, in multas partes divisa, lanuginosa, saporis dulcis : flores in summitate ramorum in umbellas crescunt, singuli ex quinque foliis constant ; liliacei, coloris ut plurimum albi, aliquando purpurei, sed rarò : flore deciduo calix fit fructus ex duobus magnis seminibus compositus, compressis, striatis, marginatis à parte superiori, in dorso striatis ; ubi se invicem tangunt duabus lineis nigris notantur ; radix est simplex longa, perennis, altissimè depacta, & sat crassa, carnosa, inordinatè divisa, succo flavo prægnata, saporis acris ; idem quod *Spondylium*. Gall. *Berce, ou Branc-Ursine batard*.

SPYGMICA, est pars Hygieinæ, agens de pulsibus, à σπύζω pulso.

SPHYGMUS, vide **PULSUS**.

SPICA, in frumento dicitur totum illud quo granum continetur, & ad similitudinem plurimæ plantæ, earum summitates spicatae spica nominantur, ut lavendula, spica celtica, indica &c. *Spica* dicta quasi *Specu*, à spe, nam quum fruges in spicam exeunt, spem præbet hominibus. Aliis dici putant à figura spiculi, quam refert, ubi primum è folliculis erumpit. Tria verò continet, Granum, glumam & aristam. Spica mutica est, quæ non habet aristam, & *Mutica* quasi mutila nominatur. Gr. στάχυς à στίξ ordo, quia certos habet granorum ordines, vel à σάω & χύω fundo. Seges suo stat caule, & spicæ fluitant quasi à vento fusæ alii derivant, quòd verticillato ambitu florem & orbibus spicarum caules cingentibus coronetur. Gall. *Epy de Blé*.

SPICA CELTICA, sive **NARDUS CELTICA**, crescit in Liguria, Carinthia, Styria, in Alpibus Tyrolis, montibusque Pyrenæis, ad spithami altitudinem : folia ferè salici similia habet, undè *Salimca* fortè dicitur,

Eee 4

sed

fed minora, erigit spicam, huc mittuntur folia cum radice fibrosa, aromaticum spirant odorem. B. *Celtische spicenard*. G. Celtischer narden. Gall. *Spica nard*. A. Celtick Spikenard.

SPICA INDICA, vide *Nardus Indica*.

SPICA, deligationis species est unius vel utriusque humeri luxati, alia est, cujus fascia ab una extremitate voluta est; alia quæ ab utraque.

SPINA, vide *Acantha*.

SPINA DORSI, Vocatur Columna illa ossea, à capite ad anum usque extensa, spinalem medullam continens. Vide *Acantha*.

SPINA VENTOSA, Barbaris vocatur *Flatus*, seu *Ventus*. *Spinæ*, & *Ventofitas spinæ*. Est exulceratio circa articulos cum ossis sphacelismo cum doloribus in initio magnis, ab inflammatione membranæ medullam in cancellis ossium continentis, subsequente tumore molli, indolente, ex quo aperto ichor acris, ferofusque cum corrupto osse exit, quod malum imprimis corripit infantes. Vocatur & *Caries Ossis*, *Teredo*, *Pædarthrocace*, vide suo loco. B. *Gen beenvæter / winddoozn*. G. Beinfresser, beinfæule. Vide *Caries*.

SPINA, est pars scapulæ acuta, ob figuram sic appellata.

SPINA ALBA, Gr. *Ἀκανθα λευκή*, nomen herba hæc ab albis foliis seu lacteis maculis, quibus folia conspersa sunt, accepit. Officinæ *Bedegarim* seu *Bedeguar* pœno nomine appellant. Gall. *Chardon commun*, ou *Artichaut sauvage*, ou *Epine blanche sauvage*.

SPINA CHRISTI, sive SPINA JUDAICA, est Paliurus, sic dicta, quia creditur coronam, quâ Christus à Judæis coronabatur, ex Paliuro fuisse contextam. Vide *Paliurus*.

SPINA JUDAICA, idem quod *Spina Christi*.

SPINACHIA, & SPINACIA, est planta, quæ habet folia ampla, acuta, incisa, angulosa, tenera, mollia, succulenta, pediculis longis adhærentia, coloris viridis, obscuri: caules rotundos, fistulosos, ramosos: flores sunt apetalii, plurimis scilicet staminibus constantes calici quadrifido insidentibus, sed steriles; embryones enim innascuntur speciebus spinaciæ, quæ flore carent, & deinde abeunt

abeunt in semen turbinatum, in capsula nunc ejusdem formæ, nunc cornuta, vel angulata, reconditum : radix est simplex, tenuis, alba, parvis fibris instructa : hæc planta colitur in hortis; est olus vulgò notum, sic vocari videtur à spinoso semine; vel quòd ejus folia in acumen desinant. Gr. *σπανάχια*. Arabicæ factionis Principes *Hispanach*. hoc est, *Hispanicum Olus* nominant Spanachiam. haud dubiè ab oleris raritate dixerunt Græci; rarò enim illo utebantur Medici, quòd cibo magis forsitan, quàm Medicinæ nata esset, nec quicquam illustre fortita. B. *Spinagie*. G. Spinet, spinat, binetsch. Gall. *Espinars*. A. Spinach, spinage.

SPINALIS MEDULLA, vide *Medulla Spinalis*.

SPINATI MUSCULI, duo habentur in cervice, inter spinas totam cervicem occupant, suntque longi & ampli. Oriuntur à quinque spinis vertebrarum colli, septemque thoracis. In totam inferiorem spinæ secundæ vertebræ partem validæ implantantur. Usus est, extendere vel in posteriora flectere, & obliquè movere. B. *Graatspierrn*. G. Der stachel mausz. Gall. *Muscles epineux*. A. Muscle spinate.

SPIRÆA, est arbuscula humilis quæ crescit ad altitudinem trium circiter pedum, plures ramos tenues germinans, cortice rubro obductos; folia per ramulos sparsa, longiuscula, & angusta instar falicis, per ambitum serrata, supernè dilutior viriditate prædita, infernè veluti æruginè aspersa, exsiccantis cum quadam amaritudine conjuncti gustus: calix est monophyllus, quinquesfidus, stellatus; flos rosaceus pentapetalus, ex calicis margine interiore ad interstitia segmentorum nascuntur petala & stamina valdè numerosa: ovarium in fundo calicis fit fructus compositus ex quinque siliquis fætis semine oblongo, exiguo, compresso, flavesciente: Arbuscula hæc colitur in hortis & locis præsertim umbrosis, nomen invenit ἀπὸ τοῦ σπείρας, quod frutex sit lentus, & vitilis, ita ut in spiram torqueri possit: σπείρα enim est spira. B. *Quissjea wilge*.

SPIRITUS, dicuntur triplices; *Animalis* in cerebro: *Vitalis* in corde; *Naturalis* in Hepate, dichotomiam amant, & dicuntur *Animales* in cerebro, sed *Vitales* & *Naturales*, qui idem sunt, in massa sanguinea collocantur.

Eee 5

Alii

Alii hunc numerum respuentes, unicum tantum agnoscunt, & reverâ rem benè intuenti, apparet quod unicus modo datur succus cerebrialis: cui notus est sanguinis circuitus, etiam non ignarus erit, per arterias carotides sanguinem in cerebri corticalem substantiam vehi, quæ glandulosa est, & ab illis glandulis succum tenuissimum ex sanguine in medullarem seu fibrosam substantiam transcolari; qui latex tandem ad nervos penetrans totum corpus irradiat. Hinc satis liquet, unicum tantum esse spiritum, vel potius succum *Cerebralem*, qui & *Nervosus Succus* dicitur, spiritus enim dici non meretur. Ille succus, qui jam in omnes partes influxerit, partim exhalavit, partim iterum per vasa lymphatica in ductum thoracicum revehitur. Sunt igitur hi spiritus, tenuissima, elaboratissima, agilissima sanguinis pars, nam in nervis vel Cerebro vix deprehenditur, nisi mador aliquis albus pellucidus, subitissimè exhalans, nullo modo igne concreescens: undè sunt multò subtiliores quàm lympa, neque ignem alunt uti facerent spiritus fermentati vegetabilium, neque acres sunt, eroderent enim nervos illicò, quare optimè comparari possent cum Aqua subtilissima; licèt tamen id non sint, uti origo eorum evincit. Usus istius succi est sensibus non tantum inservire, sed & actionibus, sive motibus tam voluntariis, quàm involuntariis, imò & nutritione. Gr. πνεύμα. B. *Geesten* vel *Herzenzap* / *zenuwzap*. G. Die geister, fennader feucht. Gall. *Esprits*. A. Spirits.

SPIRITUS CHYMICI, sunt liquores, qui distillando non tantum tenuissimi sunt reddit, sed incorruptibiles & majoris efficaciae. Sunt triplices, *Sulphurei*, *Acidi* & *Salis*. *Sulphurei* sunt, qui facillè flammam concipiunt, atque post plenariam vegetabilium fermentationem producti sunt, ac inter destillandum decurrunt striatim juxta latera capitelli; leviores & mobiliiores sunt quàm aqua, & constant ex particulis oleosis, ut est spiritus vini & omnes spiritus ardentes ex baccis ribium, fragorum, sambuci &c. *Acidi* sunt qui constant ex particulis acidis & aqua, ut sunt spiritus vitrioli, sulphuris, salis &c. Qui veri spiritus non sunt. *Salini* sunt, qui ex sale volatili & aqua constant, ut spiritus salis armoniaci, spir. urinæ, fuliginis &c. Alii sunt simplices, ut jam recensiti; alii *Compositi Sulphurei*, ut spir. aromatici, spiritus diuretici. *Acidi Compositi*, ut Aqua
for-

fortis, spiritus nitri dulcis, aqua regia &c. *Salini Compositi*, ut fal volatile oleosum, spir. falis armon. acidus &c. B. *Geesten*. G. Subtile geister, oder spiritus. Gall. *Esprits*. A. Chymical Spirits.

SPLANCHNICA, sunt Medicamenta, adversus morbos intestinorum, à σπλαγχνεύω, exta in manus fumo.

SPLANCHNON, est viscus, sive pars organica, in magna cavitate contenta. Vide *Intestina*.

SPLEN, sive **LIEN**, Gr. σπλήν, est infimi ventris viscus, à parte sinistra situm, post ventriculum, rubrum seu sanguinolentum quidem, sed & sæpè lividum, adeò ut obscurè rubeat. Pars ventriculum spectans sima est, ubi & vasa sanguinea cum nervis & vasculis lymphaticis conspiciuntur. Ab altera parte gibba, & lumbis & diaphragmati, & peritonæo adhæret. Interior substantia constat ex plurimis vesiculis seu sacculis, quibus glandulæ interspersæ sunt, qui vicem venarum gerunt, plantæ pedis non dissimilis est, in vaccis & bobus bovinam linguam afflabre refert. Usus est à sanguine lympham segregare, eandemque in cisternam chyli ablegare, & sanguinem præparare, ut ex eo inde ad Hepar delato bilis generetur; hinc lien es tam obscurè rubent; nam sanguis lymphâ suâ orbatus, intensum colorem amittit. Hinc olim putarunt receptaculum esse humoris melancholici. Sive ut alii excrementorum salforum & terrestrium, ut ibi mediantibus spiritibus animalibus volatilifentur, & sanguine denuò ad ulteriorem fermentationem inspirentur. Sed hoc verum non est, & si liveat, & atro sanguine turgeat, casu hoc factum aut à morbo & incrassato sanguine puta. Cum Lien non habet emissarium, ut alia viscera, per quod humorem singularem suâ fabricâ factum emittat, sed effert omnia multa simul per ingentem venam lienarem, apparet, quòd omnis hujus actionis fructus ipsi neutiquam interserviat: verum quum omnis, sic confectus humor eat in unam venam Portarum, & hepar; patet usum splenis interservire hepati bilem paranti. B. *De milt*. G. Die milz. Gall. *La Rate*. A. The Milt. *Lienis Morbidi*, valdè obstructi & tumentes, etiam vocantur, *Lienes*. à σπλάγγον viscus, vel à σπῶν λείαν contraho valdè. B. *Milt gezwollen*. G. Milz krancheit, milz-sucht. Gall. *Ratelenx*, *Mal de Rate*. A. A Disease in the milt.

S P L E -

SPLENETICA, sunt Medicamenta, adversus splenum morbos. B. *Milt middelen*.

SPLERIA, **PLUMACEOLI**, seu **PLACULÆ**, componuntur ex linteo, ter, quater & quinquies duplicato, ita ut *Spleni* crassitie quadret, quæ vulneribus, ulceribus & fracturis imponitur. Sic à figura & crassitie lienis, dicta plumaceola antiquis, quia vulgò ex pluma inter duos pannos consulta constabant à splenis figura, spleria dicuntur. Item pulvilli, quòd pulvinaris formam referant. Differunt ratione figuræ, longitudinis, latitudinis & crassitie. Figura triplex est, pro positionis sc. eorundem modo. Quidam enim parti secundum longitudinem rectè, quidam obliquè, quidam verò transversè imponuntur, & quidem nunc singuli, nunc plures; pro usu parti affectæ debito, ad deligationem firmandam, membra crassitudine inæqualia, aut partes graciles & concavas æquandas & explendas, ut tota deligatio æqualis evadat; partes item à fasciarum & vinculorum onere defendendas & saniem ichoresque exprimendos & imbibendos. Imponuntur interdum sicca vel liquore aliquo imbuuntur & madefiunt. B. *Plumazolen / compressen / wondkussentje*. G. *Plumefole, trucktuch, compressen*. Gall. *Plumasseaux, Compresses*. A. *Bolsters*.

SPLENICA, sunt, quæ validius attenuando, incidendo, & volatilizando, obstructionibus splenis corrigendis conducunt. B. *Milt-middelen*.

SPLENII MUSCULI seu **TRIANGULARES**, sunt, origine geminâ, partim à quinque spinis vertebrarum colli inferiorum, partim à totidem apicibus vertebrarum thoracis superiorum prodeunt: atque obliquatis nonnihil fibris inseruntur; caput ad posteriora trahunt: sic à laterum figura nomen inditum est. B. *De spalk-spieren*. G. *Die lœnglichte mæuse*. Gall. *Muscles, Splenius, ou les Mastoïdiens postérieurs*. A. *The Spleen Muscles*.

SPLENION, est Scolopendriæ species, dicitur spleni, seu lienis mederi. Constatque sic inventum, cum exta super eam projecta essent, fertur adhæsisse lienis, eumque exinanisse. Ob id à quibusdam *Splenium* vocatur. Narrant fœes, qui radicem ejus edunt, sine splene inveniri. Vide *Asplenium*. B. *Steen-baren / milt-kruit*. G. *Steinfarn, miltz kraut*.

SPLER

SPLENITIS, est Inflammatio, vel obstructio arterias splenicæ occupans, cum tumore, dolore ardente obtuso, febre acuta : vel cum sensu ponderis in sinistra hypochondriorum parte. Gall. *Inflammation, ou Obstruction de la Rate.*

SPODIUM, est favilla eadem ac *Pompholyx* ob gravitatem in pavementum decidens. Dicitur *Spodium Græcorum* ad differentiam *Spodii Arabum*, quod nihil aliud est, quàm radix Alcannæ combusta, & Officinæ nostrates *Ustum Ebur* ejus loco substituunt. *Spodium Græcorum* uti specie à *Pompholige* non differt, ita & viribus inter se conveniunt. Gr. Σπόδιον & Σπόδιον, Lat. *Spodium Græcorum*, Offic. Nil vel *Nibili Gryseum*. B. *Grauwe tutia / spodium*. G. Grau nichts. Gall. *Tutie Grise*. A. *Spodium*, Grey *Tutey*.

SPONDYLIS, vel **SPONDYLIUM**, est Panacis Heraclæi species, nomen habet à vertebra vel verticillis fisorum : sed alii malunt ab odoris gravitate, à *Spondyle* sc. infecti specie odoris gravis.

SPONDYLUS seu **VERTEBRA**, **VERTICILLUS**, sunt ossa triginta capiti subjecta, in medio excavata pro transitu medullæ spinalis, variis processibus, pro insertione muscutorum, & foraminibus, pro vasorum & nervorum transitu, prædita. Septem collo; duodecim dorso, quinque lumbis, & sex ossi sacro tribuuntur. Connectuntur per ginglymum. Gr. Σπόνδυλος, Στροφέϊς, Α'στέρας Hom. Κόλοι, Σπόνδυλον deducunt, à σφίγγω, quod vertebrae inter se constrictæ sint : alii à σπᾶν δύειν, quod altera alteram quasi attrahat & subingrediatur. B. *Wervel-beenen*. G. Die gelencke im rueck-grade. Gall. *Vertebre*. A. Bak bone Chine bone.

SPONGIA, spongiæ inter vegetabilia Antiqui olitores vocarunt radículas illigatas & connexas. Hinc Asparagi sativi & altilis radices multis irretitæ capillamentis coalescentes, & inter se implicatæ, ac quasi in unitatem coeuntes spongiolæ, & spongiæ, spongiolæque appellantur. Sic aliquando muscus quidam comosus est, in meditullio continens alveolos præduros, vermiculari sobole instructus, ex variis fibrillis villosis constans, ut in *Cynosbato* fieri inquit Cl. *Hagedorn*.

SPONGIA, est Musci marini species rupibus adnascens, sive plantæ species mollis, levis, porosa, quæ fungum

gum refert, in mari rupibus adhærens, coloris nunc albicantis, flavescentis & spadicei, odore & sapore carens; omnes ferè adferuntur ex mari Mediterraneo: est Insula quædam in Asia Icaria dicta, ubi in magna copia inveniuntur, ibi juvenes, qui uxorem ducere volunt, in mare se immergunt ad spongas educendas, & qui plus in mari degit, illi virgo præmii loco datur: qui mos indè est ortus, quia Turcarum Domino, has spongas tanquam tributum dare debent: si microscopio lustretur spongia, vera planta videtur, totum quod apparet spongiosum, è mare extractum, apparet limoso corpore plenum; hujus natura fungis est proxima, de vegetabilium marinorum genere, combusta tamen ad partes animalium accedit, & dat odorem cornu cervi calcinati, per destillationem dat ingentem copiam olei & salis volatilis: aquam quasi attrahunt spongiæ, & tunc in omnem dimensionem extenduntur, & deindè aquam attractam diutissimè retinent, & nisi exprimatur, non facilè dimittunt: recentes è mari emersæ graves satis sunt ob limum in earum foraminibus contentum; verâ radice firmantur in fundo maris, & quamdiu ibi hærent, habent motum quasi systoles & diastoles, contrahuntur, & tunc difficulter avelli possunt; motum inesse negari non potest, si extracta ex mari, pars una in aqua, altera verò sit in aëre, pars sub aqua motum contractilem & distractilem retinet: duo genera spongiarum constituit Dioscorides marem atque scæminam, marem densioribus atque minoribus foraminibus constare docet, scæminam majoribus & rotundis; alii tertium addunt, in quibus lapides nascuntur duriores, qui credebant spongiam esse animal, dicebant esse calculos in ejus corpore generatos. Gall. *Pierre d'Eponge*; vivunt spongiæ scropulis, testaceis & arenæ radice affixæ; avulsa à sua radice repullulant, & ut aliæ plantæ crescunt: dicitur *παρὰ τὸ σπᾶν τὰ ὕδα*, quòd liquida attrahat & combibat. Gall. *Eponge*.

SPONGIOSUM Os, idem quod *Cribiforme Os*.

SPONGIOIDEA OSSA, vide *Cribiformia Ossâ*.

SPORADICI MORBI, sunt, qui specie differentes, plures homines simul uno tempore, & in una regione infestant: item venarum propagines hinc indè palantes, à *σπίρω* sero. B. *Verſpreidende ziekte*, G. Eine feuche. Gall.

Gall. *Maladies epidemiques*. A. Sprinckling disease.

SPURII MORBI, ut febres spuriae, pleuritis & angina spuria &c. sunt qui ordinarium rhythmum non absolvunt, item *Costae* breves, dicuntur *Spuriae*. Vide *Nothæ Costæ*.

SPUTUM, est liquor saliva paulò crassior, ab Amygdalis &c. in os effusus. Gr. πτύελον. B. *Spog* / *spouzel*. G. Speichel. Gall. *Crachat*. A. Spitte.

SQUAMMOSA SUTURA, vide *Lepidoides*.

SQUILLA, bulbus est, ex Italia vel Hispania huc alatus, non procul à mari crescens, Floribus subalbidis, ad sulphureum colorem, quantum memini, nonnihil vergentibus. Exindè componuntur trochisci pro Theriaca, & acetum scilliticum; dicitur & *Scilla* & *Cæpa marina*. Vide *Scilla*. B. *Zee-ajuin*. G. Meer zwiebel. Gall. *Scille*, *Oignon marin*. A. Sea-onion.

SQUINANTHIA, barbaro vocabulo dicitur Angina. Vide *Angina*.

SQUINANTHUM, idem quod *Schaenanthum*.

SRINT, morbi apud Hungaros familiaris nomen, quo omnis tumor in ore, gutture vel ano inflammatorius indigitatur.

STACHYS, dicta quod verticillato florum ambitu, & orbibus spicarum caules cingentibus coronetur. Vide *Spica*.

STACTE, sive gutta, à στάζω stillo, sunt guttæ alicujus gummi, ut styracis, myrrhæ &c. Item significat lixivium per cineres guttatim destillans. G. Zimmet und mhrchen saßt.

STAGMA, sunt latices, qui destillationi exponuntur, à στάζω stillo.

STALAGMA, est id quod à stagmate destillatum est, à στάζω stillo.

STALTICA, idem quod *Sarcotica*.

STAMINA, in plantis sunt qui in medio calycis erumpunt apices: sic dicta, quod veluti filamenta ab intimo floris sinu profiliant, Stamina autem utpotè nobilissimæ plantarum partes (quamquam vilissimas abjectissimasque Celeberrimus Tournefortius habuerit) inter alia generationis organa non ultimum fortiuntur locum: macula quippe in his & multiplicandæ proli idonea virtus eminet, haud secus ac in animalium maribus fieri observatur, ubi
simul-

simillimæ his partes simili quoque scopo inserviunt. Componuntur hæc stamina Capitulis, quæ vulgò Apices dicuntur, & caudis quæ filamenta & columnæ vocantur.

STANNUM, est metallum, post plumbum molliissimum, flexile, ductile, facillimo igne liquefcens & avolans fumos edens sulphureos, à parte metallica facile separandos, & ferè combustiles, per se vix sonorum, candidi coloris, & metallorum levissimum, nempe gravitatis respectu aquæ, ut 7321. ad 1000. crudum proprio cum adhærente sulphure à sola aqua regia solvitur, calcinatione à sulphure purius & aceto liquefcit, minimumque solventis requirit: plumbo & Antimonio adeo resistit in tigillo documastico, ut quàm difficillimè indè separari queat, & ne sic quidem absque auxilio Cupri. Chemicis vocatur Jupiter. B. Tin. G. Zinn, weiszbley. Gall. *Etain*, *Plomb blanc*. A. Tin, Piuter.

STAPES, est ossiculum parvum in aure interna positum; est ultimum quatuor ossiculorum auditus si situs spectetur, à Vesalio Græcorum literæ Δ ac triangulo ob similitudinem comparatur, stapedis nomen habet, quia stapodem equestrem exactissimè refert: articulatur extremo apici convexo rostri incurvi processus longioris incudis, seu potius lateri posteriori convexo ovalis ossiculi sylvii (ligamento parvo tenui membranoso totam hanc articulationem ambiente, firmante, ossiculum sylvianum includente.) Mediante parvâ cavitate capitulo stapedis insculptâ, cui os orbiculare superpositum est: hujus sc. stapedis bina crura, seu latera, tenera, ad capitulum unita, sensim magis à se invicem recedentia, incurva, quâ parte se invicem respiciunt fulcata, versùs interiora elongata, efficiunt, ut stapes quasi horizontaliter introrsum procedat, & ad intima tympani pertingat, ubi basios suæ ellipticæ, latæ, planæ, tenuis, teneræ, non foraminulentæ, sed in pluribus iisque minimis locis præ tenuitate pellucens, parte convexâ interiora spectante (cum altera capitulum respiciens concava sit) foramen à figura ovale dictum, in parte posteriori & superna conchæ internæ è regione membranæ tympani positum, habens situm ipsi parallelum, & configurationem stapedis basi respondentem, replet, & membranulæ tenuissimæ, tenerrimæ illud occludenti accrescit, servatâ interim mobilitate requisitâ, cum
hæc

hâc membranâ in adferendis sonis contremiscit. B. *Stapfheugel*. Gall. *L'Etrier*.

STAPHIS AGRIA, delphinii species est, quæ habet caulem sesquipedem vel duos pedes altum, rectum, rotundum, nigricantem, ramosum : folia sunt magna, ampla, in plures partes profundè incisa, viridia, Ricini vel Platani folia referentia, pediculis longis adhærentia : flores sunt polypetali, anomali, ex plurimis nempe petalis dissimilibus constantes, quorum superius in caudam tenuatur, excipitque aliud petalum bifidum, & pariter caudatum ; pistillum medium occupans abit in fructum, in quo veluti in capitulum colliguntur vaginæ secundum longitudinem dehiscences, seminibus fætæ instar parvorum pisorum crassis, triangularibus, rugosis, asperis, arctè sibi invicem junctis & unitis, extus nigris, intus albescentibus aut flavescentibus, saporis acris, urentis, amari, valdè ingrati : semen, quod piper Murium aut Glirium appellatur in usu est ; ad pediculos arcendos & abigendos, pulvis ejus capiti & vestibis inspergitur : nomen à foliorum divisuris accepit, quibus vitem imitatur sylvestrem : vocatur & *Pedicularis*, quia enecat pediculos : & *Pituitaria*, quia manducando salivam pituitosam elicit. B. *Wuis-kruid*. G. *Læus kraut*, *speichel-kraut*, *biszmuent*, *mäuse-pfeffer*, *ratten-pfeffer*. Gall. *Herbe aux pouilleux* vel *aux poulx*. A. *Staves ager*.

STAPHYLE, idem quod *Cion*.

STAPHYLEPARTES, est instrumentum chirurgicum, quo uvula laxior elevatur & attollitur, dicitur & *εὐφολάγχα*. B. *Gen huig-ligter*. G. *Ein zäpfleins-zange*. Gall. *Pincettes pour la luctte*. A. *The roslift*.

STAPHYLINOS, est *Pastinaca*, à *σταφίς* uva, sed cur, divinare nequeo, cum pastinaca uvas non ferat : neque folia vitis similitudinem habent.

STAPHYLODENDRON, Arbor est vel arbuscula densa, cujus lignum flexile, medullâ albâ repletum : folia ut plurimum quinque aliquando septem uni costæ adnascuntur, sambuci folia referunt, sed aliquantulum minora sunt, in margine dentata : flos est rosaceus, pentapetalus, erectus velut in campanam, staminibus quinque fætus : ovarium in fundo calicis tubis duabus præditum, fit fructus membranaceus, inflatus instar vesicæ, divisusque in locu-

F f f

la-

lamenta facta feminibus Nucibus Avellanis similibus, cortice ligneo obtectis, sed tenui, coloris rubicundi, fragili; horum substantia est viridescens, saporis subdulcis, insipidi, & nauseosi: gaudet locis humidis præsertim in Helvetia: est nux vesicaria, ferens nuces in vesiculas elevatas. Σταφίς uva est, sed hic potius nucem denotat, & δίδρον arbor. B. **Pimpernoten.** G. Pimpernusz. Gall. *Nex Coupez.* A. Bladder-nut.

STAPHYLOMA, est oculi vitium, quando cornea rupta, & tunica uvea ei subjecta, acini instar excidit, à σταφίς uva, Latinis *Uvatio*. B. **Quif gezwel.** Gall. *Staphylome.*

STATER, est nomen ponderis unciam semis pendentis.

STATUS MORBI, vide *Acme*.

STEATOCELE, est tumor scroti sebaceus, ex στεά sebum, & κέλη tumor. B. **kloot zaks-spek gezwel.**

STEATOMA, est tumor propriâ tunica contentus, originem trahens à materia sebo simili, ejusdem ubique coloris, mollis, ab exiguo principio augmentum paulatim sumens, digitis difficulter cedens, ab iis remotis facile ad primam magnitudinem rediens, in folliculis panniculi adiposi plerumque originem habens, ex στεά sebum. B. **spek-gezwel.** G. Ein speck geschwulst. Gall. *Steatomie.* A. Idem.

STEGNOSIS, est porrorum constrictio & constipatio à στεγν constipo.

STEGNOTICA, idem quod *Astringentia*.

STELLÆ HERBA, idem quod *Coronopus*.

STENOTHORACES, vocantur homines dispositi ad Phthisin, qui sunt angusto & breviori Thorace, quia brevius est intervallum à claviculis usque ad extremum sterni, vel quia pectus anterius est nimis planum, ac proinde capacitatem angustius.

STERCUS, est excrementum crassum, ab alimentis residuum, bile permixtum, & nutritioni inutile, quod per intestinum rectum & anum excernitur, vocatur item *Excrementum Alvi*, *Alvus*, *Merda*, Horat. Gr. **Κάπριος** Αποκρέμα, Αποδυσίς, Πύραξ **Nicandro**, Στατίλη **Aristoph.** Πάτος, Σκύβαλον, Αφώδιον Γαστρος **Nicandr** Αφώδιμα, Διαχώνια. B. **Stront / dzech / unt pgz.** G. Roth, dreck, mist. Gall. *Estron, merde, fiente, ordure.* A. Dung, Excrement.

STE-

STERILITAS, idem quod *Agonia*.

STERNOHYOIDES, est musculorum par ossis hyoidis quod recto ductu deorsum movet, à supremo sterno exterius profectum, in basin ossis hyoidis ascendit, à *sig-* pectus, & *oidis* os Hyoidis. B. *Congburns bozt-* spieren. G. Brust-blats maufz. Gall. *Muscles Sterno-Hyo-* diens. A. The breast bones muscle.

STERNOIDEI MUSCULI, idem quod *Triangulares Musculi*.

STERNOTHYROIDES, est par musculorum cartilaginis scutiformis, eamque deorsum trahens, à superiore atque interna parte profectum, inferiori scutiformis cartilaginis lateri inferitur, ex *sterni* pectus, & *thyroidis* scutiformis. B. *Schild-wtze-krake-beens bozt-spieren*. Gall. *Muscles Sterno-Thyroidiens*.

STERNUM, est os quod in anteriore thoracis parte costarum cartilaginibus adnatum est & internitur, unde *Sternum* dici putant; constat nunc ex quatuor ossibus, in adultis sæpe in unum solidum os facescit; inferius ei cartilago ensiformis adhæret. B. *Het bozt-been*. G. Das Brust-bein. Gall. *l'Os de la Poitrine, le sternum*. A. Breast Plate. The breast bone.

STERNUTAMENTUM, idem quod *Sternutatorium*. Vide *Ptarmica*.

STERNUTATIO, Gr. *πταγμός*, à *πταίω* sternuto. Est fortis ac subita aëris inspirati & diu retenti efflatio per nares potius quam per os: sed ita, ut in altum sublatis visceribus abdominis, imò altius quam solent, per convulsionem musculorum abdominalium, tum etiam & pulmonibus fortius constrictis, valida ac subita exspiratio subsequatur cum forti pænè totius corporis concussione, atque ita fit sternutatio, quæ rarò unâ vice, plerumque bis vel pluries successivè contingit, sed cum sæpius reperit, admodum molesta est non modò naribus, à quarum vellicatione incipit, sed toti corpori & maximè ventri ex illa concussione, aliquando cum tussi illis in morbis reperitur. Sunt etiam sani, nares humidas habentes, qui sæpius de die sternutant. Sic à sternutatoriis frequens est sternutatio. B. *Niesinge*. G. Das niesen, brausen. Gall. *Eternnement*. A. Neesing, sneesing.

STERNUTATORIUM, STERNUTAMENTUM,
Fff 2 Cic.

Cic. Gr. *πταρμικόν*, est medicamentum quod naribus inditum, membranæ Schneiderianæ nervos in motus convulsivos concitando per sternutationem quicquid in lacunaribus propinquis hæret, expurgat. B. *Nies-pouder*. G. Nies-pulver, nies-kraut. Gall. *Sternutatoire*. A. Sneefing Powder.

STERTOR, Gr. *ῥόγχο* à *ῥύγχο* sterto, est sonus insolitus, qui inter respirandum auditur, maximè vexat quosdam moribundos, cum viribus detritis, loquela abolita est. Sed etiam multi inter somniandum stertunt, sic ut alios secum dormientes excitent; iisque molesti sint. In Asthmate verò, Apoplexia & Epilepsia frequens est stertor. Sed Asthma nunquam sine stertore, aut si gradus minor sit, sinè sibilo, sive sonitu paulo arctiore respirationem difficilem facit: cum tussi deniquè etiam, stertor sæpè auditur, & tum Asthmatis initium; & in tussi etiam sonus auditur, qui tamen non est stertor. B. *Ronking / snozking*. G. Das schnarchen. Gall. *Rouflement, le Rale*. A. Snoring, snorting.

STIBIALIA, sunt quæ ex stibio seu Antimonio parantur.

STIBIUM, quod & *Stibi* & *Stimmi*, Gr. *Στίμμι*, idem quod *Antimonium*.

STICHAS, idem quod *Stachas*.

STICA, sunt astringentia externa, ut bolus, sanguis draconis &c.

STICTICUM EMPLASTRUM, est vulnerarium, fortificans, desiccativum, consolidans.

STIGMA, est cicatrix undè cutis deformatur, à *σίζω* pungo. B. *Gen lid-teiken / brandmerk*. G. Brand-mal, brandzeichen. Gall. *Cicatrice, ou Marque de quelque Playe*. A. A Skarr, gash, marke.

STILICIDIUM SUPRA PARTEM, vide *Embroche*.

STILICIDIUM URINÆ, idem quod *Stranguria*.

STIMULANTIA, sunt medicamenta, quæ motus oscillatorios fibrarum motricium vasorum augent, tum motu magno, tum frequentia hos accelerando, undè per vasorum crebriores & majores contractiones liquida intus contenta velocius propelluntur; undè stimulantia non movent liquida nisi per secundam causam. B. *Prikkelen de middelen*.

STI-

STIPES, est pars plantæ inter radicem & ramos, idemque quod caulis.

STIPULÆ, sunt folia culmum ambientia.

STOEBE, est species Scabiosæ, Jaceæ &c. dici volunt à *στίβειν* instipando, cogendo : fortè quia juxta vias calendas succrescat.

STOECHAS & STICHAS, est planta Arabica spicata, arbusculam referens, plures habens caules vel virgas sesquipedem vel duos pedes altas, lignosas, in ramos divisas : folia Lavendulam referunt sed non tam magna, angusta, spissa, crassa, densa : flos monopetalus est, labiatus, cujus labium superius erectum est, bifidumque, inferius verò tripartitum, sic tamen secantur ambo, ut primo aspectu flos quinque partitus videatur, flores varia ferie disponuntur in capitulis squamosis, è quorum cacumine aliquot foliola eminent visui grata, quæ Clusius membranaceas ligulas vocat : ex calice autem surgit pistillum, posticæ floris parti ad instar clavi infixum, ac quatuor veluti embryonibus stipatum, qui deinde abeunt in totidem femina ferè rotunda, nigricantia, in capsula, quæ floris calix fuit inclusa : radix lignosa : tota planta est odoris aromatici, saporis acris subamari : colitur in hortis. Stichas nomen accepit à Stœchadibus ex adverso Massiliæ sitis Galliæ insulis, in quibus provenit, Arabicæ factionis Authores patriam stichada reliquis omnibus prætulerunt, hinc sequaces illorum gentili cognomento *Arabicam* nuncuparunt. Sunt qui rectius *Stachyn*, quasi spicam, dici existiment. B. **Stæchas bloemen**. Gall. *Stecas Arabique*.

STOLONES, vocatur coliculatorum soboles, inutilis que è radicibus fruticatio, quibus evulsis plantantur Coryli &c. Vide *Nodus*.

STOMA, Os, seu cavitas, lingua, dentibus, palato &c. præditum. Item, oscula vasorum dehiscentia, dicuntur *Stomata & Ora*. B. **Mundekens**. G. Mundlein.

STOMACACE, est scorbuti symptoma, illud ob oris malè olentis & putridi vitium cum gingivarum erosionibus, & spontaneis hæmorrhagiis ex vasculis gingivarum, tum & in illis gangræna, dicitur. B. **Scheurbuphs stinkende aassem**. G. Durch-seuele.

STOMACIA, idem quod *Stomacace*, & *Scelotyrbe*.

STOMACHICA, sunt medicamenta, adversus stomachi

morbos. B. *Maagmiddelen*. Gall. *Remedes Stomachiques*.

STOMACHUS, quandoque fumitur pro toto stomacho, verum stricte refertur ad finistrum & superius ventriculi orificium quod est Oesophagi terminus in ventriculum, sive Oesophagus continuatus, situm est magis ad undecimam thoracis spinæ vertebra, quam cartilagini ensiformi propinquius, perpendiculari lineâ ventriculi medio ferè incumbit; estque cibis recipiendis destinatum, & plurimis nervis ex ramo paris vagi & intercostalis intertextum, ex *σῆμα* os, & *χῆω* fundo: vel à *σῆμα* os, & *ἄγχω* coarcto: aliis à *σῆνός* & *μακρός*, angustus & longus. B. *Krop der maag / de linker mond des maags*. G. Das unterste an der speise-röhr, der magen. Gall. *l'Estomac*. A. The stomach.

STRABILISMUS, idem quod *Strabismus*.

STRABISMUS, seu **STRABILISMUS** & **STRABOSITAS**, est oculi spasmus, quo pupilla versus nares, vel tempora, vel frontem, vel genas trahitur: ita ut objecta cerni nequeant è directo, sed in contrarium flexo oculo. Est verò hic spasmus plerumque perpetuus, vel in uno tantum, vel in utroque oculo, atque iis versus unam partem, vel altero versus contrariam, contortis. Hinc evenit, quod objecta dupliciter repræsentantur. Causa non tantum à spasmo sed à relaxatione, paralyfi, nimia musculorum oculos moventium longitudine, aut brevitate &c. à *σπασιζω* sum oculis distortis. B. *Scheel-oog / dubbelt gezigt*. G. Das schielen, ein schielender. Gall. *Louche, Bigle*. A. Asquint.

STRABOSITAS, idem quod *Strabismus*.

STRAMONIA, *Pomum Spinosum*, *Malum Spinosum*, *Nux Methel*, *Datyra*, synonyma sunt: est planta, quæ habet caulem duos circiter pedes altum, digiti crassitie, in ramos divisum: folia ampla, lata, angulosa, acuta, solanum referentia, sed majora, mollia, pingua, graveolentia, summam narcosin spirantia: flores sunt monopetalii, pentagoni, infundibuliformes, oblongi: pistillum fit capsula seminalis aculeis donata, quadrangularis, in quaterna loculamenta divisa septo cruciformi, in quorum singulis est placenta, cui semina adnascuntur plurima, reniformia: colitur in hortis. B. *Doorn-appel*. G. Stech-apfel, rauch-apfel. Gall. *Pomme epineuse*. A. Thorn apple.

STRAN-

STRANGURIA, five **URINÆ STILLICIDIUM**, est, quando urina guttatim cum dolore & ardore stillat, cui adest indefinens mingendi conatus, fit autem vel ex potu, &, ut passim creditur diverso, unâ vice hausto; vel gonorrhæa, in dysuria, vesicæ calculo, & causa est, quod materia mucosa, quæ naturaliter oblinat internæ vesicæ, ne ab acrimonia urinæ erodatur, abrasa sit à tunica vesicæ, vel secerni impediatur ex sanguine, undè nuda hæc tunica ab acrimonia urinæ exeditur, & sensum hunc excitat molestum, &c. ex ζεάρις gutta, & ὑγρὴ urina. B. *Dröppel pis. de houte pis.* G. Kale pisse, der harn winde. Gall. *Strangurie, difficulté d'uriner, retention d'urine.* A. The strangury.

STRATIFICATIO, est corrosio per pulveres corrosivos; fit cum crucibulum, metallo laminato & pulveribus corrosivis repletur faciendo S. S. S. hoc est ponendo aliquid de pulvere corrosivo in crucibulum, & huic supersternendo tenuem laminam corporis metallici, & sic perendo, donec vas repleatur, postea ponuntur carbones per circuitum, vel datur ignis reverberii paulatim augendo, ut res postulat.

STRATIOTES, vide *Millefolium*.

STRATIOTES, vide *Militaris*, à στρατιώτα milito. Στρατιώτης est miles.

STRATUM SUPRA STRATUM, vide *Stratificatio*.

STRIÆ, in plantis partes sunt quædam quæ protuberant & eminent. Hinc striatus caulis, qui hujusmodi striis seu fibris longitudinalibus eminentibus est præditus, aut striaturis est exasperatus. *Strigiles* etiam, si Vitruvio credimus, appellantur.

STRICTOR seu **CONSTRUCTOR**, idem quod *Sphincter*.

STROBILUS, est Articolus seu scolymus: sic dicitur quod ejus capitulum fructili nucleorum serie pineam nucem referre videtur, à στεγός vertex, turbo. Vide *Articolus*.

STRUMA, idem quod *Scrophula*.

STRUTHIOFERA, est Filicis species; sic dicta, quod ejus folia avem struthium referant.

STRUTHIUM, vocatur *Ostruthium*; sed Theophrastus aliam plantam innuere videtur, quâ fullones utuntur.

Nomen non habet à *σευδιζομαι* quòd lanas purget, candidasque reddat : sed vox *σευδιζομαι* à *σευδης* derivata est, quòd herbâ hâc lanæ mundarentur. Verisimilius nomen illud impositum à floris pulchritudine & similitudine alarum passeris, quàm situs foliorum struthii præ se fert. Vide *Saponaria*, à præcipua & utiliore parte *Radicula* Romanis est appellata.

STRYCHNOS, STRYCHNON, dicitur & *Στρυχνος*, vide in *Solanum*.

STRYPHNA, vide *Astringentia*.

STUPEFACIENTIA, idem quod *Narcotica*.

STUPHA seu STUPA, est linteum liquori intinctum & parti dolenti admotum, idem quoque quod *Laconicum balneum* vel *Sudatorium* aut *Vaporarium*.

STUPOR, est sensus tactus obtusus, inductus à Nervorum compressione vel obstructione, ita ut spiritus animales functionibus suis fungi non possint, ut in Paralyfi : vel quando quis ex casu, lapsu aut alia plaga in caput stupet, & talis stupor vocatur. Gr. *ἑκπαλξια*. Idem fit in *Hæmodia dentium*. Vel quando pes, brachium, diu in eodem situ retinentur, & posticè musculos premendo, influxus sanguinis & spirituum in musculos non benè processerit, dicuntur dormire, & quando remittuntur, punctionis sensus subsequitur. B. *Doof-geboelig* / *cen slapend geboel*. G. *Erstarrung*, *erstummung*. Gall. *Engourdissement*. A. Numness.

STUPPA vel STUPA, vide *Stupha*.

STYLUS, vide *Pistillum*.

STYLOCERATOHYOIDES, sunt muscoli ossis Hyoidis oblique fursum trahentes, oriuntur à Styliformis appendice externo, qui in ossis Hyoidis cornua porriguntur, ex *σῦλ* stylus, & *κερατοειδης* cornuformis. B. *Prism-wpze tong-beens hooyn-spieren*. Gall. *Stylo-Hyoidiens*.

STYLOGLOSSUM, est par musculorum linguam attollens, à styliformi appendice natum, quod circa linguæ medium inseritur, ex *σῦλ* stylus, & *γλῶσσα* lingua. B. *Prism-wpze tong-spieren*. Gall. *Les Stylo Glosses*.

STYLOHYOIDES, idem quod *Styloceratohyoides*.

STYLOIDES, seu BELENOIDES, sunt processus ossi styliformes, posterius basi ipsius cranii infixi, ex *σῦλ* stylus, & *ἰδ* forma.

STY-

STYLOPHARYNGÆUS, est par musculorum gulam dilatans; ab appendice styliformi descendens, in gulæ latera exporrigitur, ex *στυλ* stylus, & *φάρυγξ* gula. B. *Dez priemwipzigen ragehen-spier*. Gall. *Les Stylo-Pharyngiens*.

STYMMA, est spissamentum seu crassamentum rerum (florum, rerumque aliarum) quod remanet post macerationem & expressionem oleorum.

STYPTICA, idem quod *Astringentia*, à *σφω* astringo.

STYRAX, five **STORAX**, est *Siccus & Liquidus*, siccus dicitur *Calamita*, à cannarum calamis sic dicta, in quibus olim ex Pamphilia apportabatur. Est gummi alicujus arboris Betulæ vel Cydonio non absimilis, sed folia habet minora, oblonga, firma, superius viridia, inferius alba, & lanuginosa: flos est monopetalus, albus, parte inferiore tubulata, superiore multifida, instar stellæ expansilibus laciniis: ovarium ex centro calicis dentati, multifidi, ampullosi, fit fructus subrotundus, Avellanæ Nucis magnitudine, albus, cortice carnosio obtectus, saporis aliquantulum amari, uno vel altero ossiculo plerumque fæctus, in quo continetur nucleus medullosus, oleosus, odoris ut gummi styracis, saporis ingrati: ex cortice stillat illud gummi seu resina, quæ concreescens odoris est suavissimi. Fertur ad nos non in cannis, ut olim, sed in globulos concretus. Venit ex Syria, Silicia, Pamphilia &c. Debet esse pinguis, lentus, fragmentis albicantibus rufescens, vel flavus, odore perseveranti, qui dum molitur, melleum liquorem reddit: *Styrax* porro *Liquidus*, instar Terebinthinæ spissus est & graveolens. Unde veniat necdum ita planum: quidam putant esse factitium quid, alii quod ex fructibus & corticibus ejusdem arboris exprimatur: Alii esse Myrrhæ stacten. Gr. *Στρυγὰς* dicitur tela seu canna, in quibus olim solebat colligi & conservari. Gall. *Storax*.

SUBACTIO, est, quando res quædam manibus tractatur; & dicitur de mitione & emollitione Emplastro- rum ceræ & similium massarum, manibus vel in mortario cum pistillo facta, vox hæc etiam usurpatur, dum cibos in ventriculo solutos, & cum omnibus liquoribus tum ingestis externè, tum interiùs hospitantibus permistos tam benè conspiciamus, ut modo una massa uniformis appareat:

Fff 5

sic

fic etiam chylus in sanguinem infusus, integrè cum eo mistus, vocatur subactus. B. *Onderbrenging*. G. Aufweichen, erweichen. Gall. *Subactio*. A. Idem.

SUBCARTILAGINEUM, idem quod *Hypochondrium*.

SUBCLAVIA VASA, sunt venæ & arteriæ quæ sub clavicula transeunt, & majores sunt, qualis est illa utrinque vena, in quam unam hiat Ductus Thoracicus infernè & sinistrorsum, modò & supernè Vena jugularis; tum & omnes venæ brachiorum; & qualis est illa Arteria utrinque, quæ ex aorta oriunda prospicit mammis & brachiis. B. *Onder sleutelbeens vaten*. G. Des unterschluesselbeins gefässe. Gall. *Vaissaux Souclaviculaires*, & *Souclaviers*. A. The Vessels under the Channel Bone.

SUBCLAVIUS MUSCULUS, ita dictus quòd sub clavicula situs sit, spacium replet inter claviculam & primam costam. Oritur carnosus à parte inferiore & inferiore claviculæ: inseritur carnosus in partem superiorem primæ costæ, quam sursum & extrorsum trahit. B. *Onder sleutelbeens spier*. G. Der schlueselbeins maulz. Gall. *Muscle Souclavier*. A. The under Muscle of the Channel Bone.

SUBER, est Arbor mediocris magnitudinis Quercui fatis similis, parùm ramosa, sed truncus est crassior, & corticem habet multò crassiore, valdè levem, spongiosum, coloris ex griseo flavescentis, facilè fissilem, & ab arbore separabilem, quia à supposito novo cortice propellitur foras: incolæ regionum, in quibus suber occurrit, circumscindunt arborem, quâ stipes telluri committitur ad lignosam usque materiam, aut usque ad novum subtus nascentem corticem, pariterque in summis humeris, antequam in brachia dividat sese arbor, mox à summo ad imum finditur & detrahitur cortex. Hic deindè in frusta dissectus diversæ magnitudinis, & crassitiei aquæ committitur, lapidibusque oneratur, ut hoc mediante quasi prelo densior minùsque porosus evadat, & admodum planus reddatur. Quo factò exsiccatur, & per omnem fere terram distribuitur & divenditur: Arbores interim non intereunt, sed novo cortice teguntur, qui in tantam crassitiem excrescit, ut ulnam & ultra, si fides authoribus est habenda, superet: dicunt à subire, quòd mergi nequeat, vel à Græca voce *σύβαρ*, sive corium, nam cortex est;

vo-

vocatur etiā *φελλός* à *φελλεῖν* à levitate, quòd aquis semper innatet, nec obruatur. B. *Hoek-boom* / *blot-hout*. G. Korck-baum, pantoffel-holtz-baum. Gall. *Liège*. A. Cork, an à *σφοδρ*, cortex exuvium.

SUBETH AVICENNÆ, idem quod *Coma*.

SUBLIGACULUM, idem quod *Bracharium*. Vide *Amma*.

SUBLIMAMENTUM, idem quod *Enaorema*.

SUBLIMATIO, est sicca subtiliorum partium per ignem in sublime elevatarum, & vasi adhærentium destillatio. Uti sunt Mercurius dulcis &c. significat quoque exaltationem alicujus rei, quando à debiliore statu res in statum majorum virium elevatur. B. *Opheffinge* / *verheffinge*. G. Erhöhung. Gall. *Sublimation*. A. Idem.

SUBLIMATORIUM, est instrumentum vitreum vel figulinum, instar cucurbitæ cum capitello non rostrato, in quo res volatiles & siccæ in altum elevantur, uti sunt Mercurius sublimatus, cinnabaris flores, salis armoniaci &c. nomen habet à sublimando, indè *Sublimatum*, materia ignis ope elevata; & *Sublimatorium*, instrumentum quo elevatur. B. *En sublimmeer-tuig*. G. Ein sublimiergefäße. Gall. *Sublimatoire*. A. Sublimatorie.

SUBLIMATUM, est res elevata per ignem, uti flores sulphuris &c. B. *Sublimaat* / *bloem* / *opheveling*. G. Sublimat. Gall. *Sublimé*. A. Idem.

SUBLIMIS MUSCULUS, idem quod *Perforatus*.

SUBLINGUALES GLANDULÆ, sunt duæ sub lingua positæ, à Bartholino inventæ, quæ ad apicem linguæ ductum in os apertum emittunt, per quem salivam in sua fabrica secretam emittunt. Gall. *Glandes Sublinguales*.

SUBLINGUALES PILULÆ, five Hypoglottides, sunt quæ sub lingua collocantur, ad bonum halitum, ad tussim &c.

SUBLUXATIO, five elongatio, est quando os paululum tantum promovetur à sinu: ita ut non omnino ex illo exciderit; vel est ossis alicujus de loco suo aliqualis dimotio. B. *Derbynging*. G. Das verrencken, verrucken. Gall. *Luxation*, *Dioslocation*. A. Idem.

SUBSCAPULARIS MUSCULUS, vide *Infrascapularis*.

SUBSIDENTIA, idem quod *Hypostasis*, & *Sedimentum*.

SUB-

SUBTILISATIO, Chymicis dicitur dissolutio, quæ partes crassiores à subtilioribus separantur. Illa est quando corpora brevi temporis spatio dissolvuntur, estque iterum duplex, *Elevatio* vel *Descensio*. Hæc dicitur, quæ tempore longiore res dissolvit. Estque *Exaltatio Digestio*.

SUBVOLA, idem quod *Hypothénar*.

SUCCAGO, vide *Apochylisma*.

SUCCEDANEUM, idem quod *Antiballomenon*.

SUCCENTURIATI RENES, vide *Capfulæ Atrabilarum*.

SUCCIDUS, idem quod *Oesypus*.

SUCCINUM, à quibusdam inter mineralia recensetur; alii tamen illud pro terebinthina habent, quæ æstivo tempore ex arboribus (quæ juxta aquas crescunt, in aquam, & ex ejusmodi fortis arboribus, in terram, quæ certis temporibus, maris nempe fluxu & refluxu, aquâ marinâ obducitur) destillat; postea hinc & inde aquæ superficiem innatans, vel potius fundum petens, in succinum mutatur. Colore differt, habetur enim *Album*, *Flavum* sive *Phalernum*, *Citrinum* sive *Cereum* & *Nigrum*, quod omnium vilius est, sed album præ omnibus est præferendum. Chymica Analysis docet, *Succinum* ex multo oleo, pauca aciditate, & magna salis volatilii parte constare, illud oleum & sal volatile, optima sunt medicamenta: sed ipsum succinum crude tantum non est æstimandum, juxta nonnullos succinum ex arboribus stillat, & ratione originis est lacryma aut resina arborum resiniferarum Pini, Abietis, Alni, Populi, in mare defluens & ab eodem congelata & ad littora delata: sed melius videntur judicare illi, qui statuunt succinum esse bituminis subterranei speciem scaturientem vel è fundo maris, vel in prope positis locis, potissimum invenitur in regionibus ad mare Germanicum & mare Balticum sitis, Prussia præprimis, & hinc Pomerania; ut & versus Pillaviam: in primo ortu succinum liquidum est, quod testari videntur varia animalcula, quæ involuta in eo reperiuntur, uti muscæ, culices, araneæ, festucae &c. uti inter rariora mea videre est: in rarioribus habetur etiam frustum, in cujus cavo liquidum, mobile, bituminosum datur, unde evidenter patet succinum in sua origine fuisse liquidum, & sulphuris bituminosi esse progeniem, nam in igne ardet & fluit; docet in-

super Analysis Chemica Sale acido liquido, imò & concrescente in glebas, adeoque formâ solidâ, constare, tum & oleo fossili, quod quàm proximè Petroleum refert. Dicitur *Ambra*; *Electrum*; *Chrysolectrum*; *Carabe*; *Glesum*; (*Gentarum* Prussorum, *Smalthernium* Scytharum; *Sacul* Ægyptiorum putatur) Paracelfo. B. *Amber* / *barnsteen* / *enimer*. G. Agstein, bernstein, gentar, bornstein, brennstein. Gall. *Succin*; *Ambre jaune*. A. Amber.

SUCCISA, est *Morsus Diaboli*, sic dicta, quod ejus radix semper quasi succisa & commorsa existat. B. *Wils beet*. G. Teuffels-abbiß, abbiß. Gall. *Succisa*. A. Devils bit.

SUCCOLLATA, vide *Chocolata*.

SUCCOTRINA ALOE, dicitur quibusdam quasi constans ex succo citrino, quia pulverem præbet crocei coloris; vel denominatio venit ab insula *Socotra* ubi copiosè crescit.

SUCCUBUS, est *Incubus* mulieribus noctu adveniens, putantes se cum incubu rem veneream habere. Idem quod *Epialtes*, vide *Epialtes*.

SUCCUS, succi in officinis vocantur expressi liquores, seu expressæ essentiae ex radicibus, foliis, floribus, fructibus &c. succi aliquando in spissam condensantur consistentiam, evaporando nempe, ut succus glycyrrhizæ, acaiciæ, hypocistidis, &c. item, qui ex arbore, vel frutice sauciata emanat, ut succus vitis, berulæ &c. B. *Sap*. G. Safft. Gall. *Suc*, *Jus*. A. Juice.

SUCCUS CEREBRALIS, vide *Spiritus*.

SUCCUS NERVOSUS, *Spiritus*.

SUCCUS PANCREATICUS, vide in *Callicreas* & *Ductus Pancreaticus*.

SUCCUS NUTRITIUS, idem quod *Chylus*.

SUCTIO, est ea actio, quâ infans ore papillam uberis materni amplectens, velum pendulum palatinum per Musculos pterygostaphilinos applicat foramini narium interno, idque exactè claudit, tum genas gingivis immediatè apponit, lingua aërem in cavo palatino contentum deglutit, eam palato adducendo, tum os antèrius vacuum Boyleanum habens, lac ex uberibus maternis in hunc locum minus resistentem pulsum ab aëre externo recipit. Gr. *Μωζαρις*. B. *Zupgen*.

SU-

SUDAMINA, Gr. ἰδρώματα, sunt exanthemata in summa cute corporis hærentia, granis milii simillima, quæ exasperantur, à *Plinio* papulæ sudorum appellantur. Affectus familiaris est pueris & juvenibus, præsertim temperamento calidioribus, qui ætatis tempore nimis moventur, & exercentur, in collo, scapulis, pectore, brachiis, & femoribus, frequentius tamen circa pudenda & anum accidens. B. *Zweet-zweetjes* / *water-puisjes*. G. Grubel-fucht, schwuelen, schweisz-flecke. Vide *Hydroa*.

SUDATIO, est sudoris eruptio, hoc est, materiæ fluidæ ex vasculis quibusdam parvis extus in cuticula totius corporis terminatis, sub specie parvarum guttularum, quæ fit à morbo, ab exercitio, aut medicamentis diaphoreticis. Gr. ἰδρωσις. B. *Zweetinge*. G. Das schwitzen. Gall. *Suement*. A. A sweating.

SUDATIONES, idem quod *Sudamina*.

SUDOR, est humor aquosus, ex plurima aqua, mediocri sulphure & sale constans, caloris & motus corporis vehementioris ope, interdum quoque & sanguinis fluiditate & tenuitate per cutis poros, sive glandulas, aut tubulos lymphaticos, expulsi, qui in cute in guttas colliguntur. Istum humorem, cutis glandulæ, si calor fuerit paulò intensior, à sanguine separant, qui deinde per lymphatica vasa, & tubulos foras erumpit. Gr. ἰδρώς. B. *Zweet*. G. Schweiß. Gall. *Sueur*. A. Sweat.

SUDOR ANGLICUS, sive **HYDRONOSOS**, & **HYDROPYRETOS**, in Anglia febris est species, quæ quis unico die liberatur vel moritur, vagabunda est & contagiosa, finitur ut plurimum per sudorem, unde & febrem etiam *Sudorem* appellant incolæ. Quibus per sudorem solvitur, ferè omnes evadunt, sin minus, maxima pars perit. B. *Zweet-koofts*. G. Schweiß fieber. Gall. *Fievre Suante*. A. The Sweating fever.

SUDORIFERA, vide *Hidrotica*.

SUFFERSURÆ, dicuntur exanthemata, vel pustulæ, quæ pueris ex calore solent evenire, interdum sicciores, interdum humidiores.

SUFFIMENTUM, idem quod *Suffitus*.

SUFFITUS, est pulvis crassiusculus, ex plurimis odoriferis paratus, qui super carbones vivos injectus, non ingra-

gratum odorem & fumum à se diffundit. Inſervitque vel aërem inquinatum depurando vel morbos quosdam proſligendo ; ſic per ſuffitum rerum adſtringentium curantur hæmorroides externæ, Coryza narium, odontalgia, &c. nonnulli quoque per ſuffitum mercurii ſalivationem excitare ſoliti fuerunt. Vocatur & *Suffimentum* Plin. *Suffitio* Ibidem, *Suffimen* Ovidio. Gr. *Θυγιάμα*, *Θυγιάσις*. B. *Reo-king*. G. Das räuchern, beräuchert. Gall. *Parfum*, *Parfumement*. A. A Perſuming, fumigation.

SUFFOCATIO HYPOCHONDRIACA, vide *Hysterica Passio*.

SUFFOCATIO UTERINA, vide *Hysterica passio*.

SUFFRUTICES, ſunt plantæ quæ compluribus ramulis, ſurculisque lignoſis ſcatent, ſed minutis conſtant foliis.

SUFFUMIGABULUM, eſt inſtrumentum, quo utimur in ſuffimentis accendendis. B. *En rooktuig*. G. Rauch-zeug. Gall. *Encensoir*. A. A Cenſor, ſmoaking veſſel.

SUFFUMIGIUM, vide *Suffitus*.

SUFFUSIO, vide *Hipochyma* & *Cataracta*.

SUGILLATA, vide *Enchymoma*.

SUGILLATIO, vide *Enchymoma*.

SULPHUR, eſt reſina, ſive terræ pinguedo vitriolica, aciditate grvida, igne liqueſcens & in aëre aperto inflammabilis, totum deſlagrans cum flamma cærulea, & vapore volatili, animalibus lethali : in vaſe clauſo totum & immutatum ab igne elevatur ſulphur, Aquæ non miſcibile ; neutiquam malleabile, & in forma ſicca friabile. *Nativum* ſeu *Vivum* proſtat in officinis & *Factitium*. *Nativum* ex terra effoditur, purum, ſolidum, interdum ſcifile & ignis expers. Habetur & *Solare Americanum Pelucidum*, quam ſpeciem inter alia ſulphura reſervo. *Factitium* vel ex vivo ſulphure impuriori vi ignis educitur, vel ex aquis ſulphureis excoquitur. *Sulphur Caballinum* fæces ſunt è coctione ſulphuris vivi impurioris relictæ & in urceos admixtis nonnunquam ſquammiſ martiſ tranſuſæ. Adhæreſcunt quoque interdum quædam ſtriæ ſulphureæ camino, ubi vitriolum ex ſua vena excoquitur, quæ nihil aliud ſunt, quàm ſulphuris flores ex vitriolo, dum excoquitur, elevati. Horum copiam exhibet Suecia ſat magnam. Exhibet chymia & artificialia ſulphura, ex Antimonio, cinnabare &c. ſulphur ſtillatitium, nitidiſſimè
figu-

figuratum, & purissimum, inter *κεμήλια* mea referivo. Eligatur colore optimè flavescens, facile inflammabile, luculenter ardens, fumumque magis cæruleum halans. Gr. *Θείον*. Arab. *Cibut*, *Chybut*, *Crybit*, *Rabrie Albusao*. Chym. *Akiboth*, *Abusal*, *An*, *Anerit*, *Anerick*, *Alnerick*, *Kibrith*, *Kapriti*, *Lamare*, *Tifasum*, *Tin*, *Ufisur*. B. *Zwavel* / *solphur*. G. Schwefel, *schwefel*. Gall. *Soufre*. A. Brimstone, sulphur. Omnia etiam olea, resinæ, Adipes & pinguedines Chymicis sub nomine sulphuris veniunt, sive ex vegetabilibus, sive ex animalibus; imò omne, quidquid est inflammabile, sulphur habet. Sulphur propriè constat ex particulis ramosis, facile aliis adhærentibus.

SULPHUR COELESTE, est Alcohol vini.

SUMACH, est vox Arabica: idem quod *Rhus*.

SUMMITATES, seu COMÆ, aut CORYMBI, sunt cacuminula herbarum, *Summitates* dictæ, & dicuntur de herbis foliorum minorum, aut absinthii, centaurii &c. B. *De opperste topjes*. G. Der wipffel, das oberste ann kræutern. Gall. *Le Sommet*. A. The tops.

SUPERBUS MUSCULUS, est is qui oculum attollit, superius locatus & ex quatuor rectis unus: oritur juxta foramen ubi nervus opticus oculi orbitam intrat, venter ei carnosus est & teres: finis tendo tenuissimus est ad corneam porrectus. B. *De hobaardige spier*. G. Der hoffertige mausz. Gall. *Muscle Superbe*, ou *Releveur*. A. High minded muscle.

SUPERCILLUM, dicitur quod *Super cilium* sit. Gr. *Ἐπισκαύιον* & *Ὀφρύς*. *Supercilia* sunt duo arcus circa oculi orbitam superiorem, compositi ex pilis conicis, rigidissimis, radices habentibus versùs nares, apices versùs tempora: radices eorum inhærent glandulis sub cute sitis bulbosis, ex ultimis nervorum finibus producuntur; excipiunt quæcunque corpora à capite defluunt, ne in oculos delabantur. B. *Wpnb?auwen*. G. Die augenbrane, augen wimpren. Gall. *Les Sourcils*. A. An eye browe. Partes ad sinuum orbem instar labrorum circa ossa prominentes, & finis cavitatem augentes, *Supercilia* quoque dicuntur & *Labra*.

SUPERFOETATIO, seu EPICYEMA, est cum post conceptum foetum, intercurrente aliquo tempore, ex congressu

gressu iterum novus concipiatur, unde partus quoque non uno, sed diverso tempore horum duorum evenit, cuius exempla apud *Sennertum* aliosque prostant. B. *Over bevrugting*. G. *Über empfangung*. Gall. *Superfetation*. A. *Idem*.

SUPERGEMINALIS, idem quod *Epididymus*.

SUPERHUMERALIS, idem quod *Epomis*.

SUPERIMPRÆGNATIO, idem quod *Superfetatio*.

SUPERLIGAMEN, idem quod *Epidesmus*.

SUPERLIGULA, idem quod *Epiglottis*.

SUPERPURGATIO, vide *Hypercatharsis*.

SUPERSCAPULARIS SUPERIOR, idem quod *Supraspinatus*.

SUPERSCAPULARIS INFERIOR, idem quod *Infraspinatus*.

SUPINATOR MUSCULUS, est duplex, amboque movent radium. Primus est *Supinator Longus*, ab extremo humeri ossis tuberculo, ad radii apicem tendine membranaceo, funiculoso ac valido descendit ad inferiorem. Alter *Brevis & Supinator*, ab extremo brachii processu emergens, circa radii medium tendineus ut supra, definit. Hi ambo radium extrorsum movent. B. *De achter omkeerende spier*. Gall. *Muscle Supinateur*.

SUPPLANTALIA sive HYPOPEDIA, sunt Medicamenta externa, quæ in formam cataplasmatum pedibus alligantur: componuntur ut plurimum, ex fermento acido, lini, raphano silvestri, sale, sapone, pulvere pyrio &c. B. *Doet-pappen*. G. *Fusz-umschlag*. Gall. *Supplantales*. A. *Feet pultise*.

SUPPOSITORIUM, à *Supponendo*, dicitur & *Glans & Balanus*, est Medicamentum rotundum, longitudine digiti medii in adultis: in pueris digiti minimi aut paulo minus, ex melle, sale, & speciebus purgantibus, ut plurimum confectum, quod ano inseritur. B. *Gen zetpil*. G. *Stulzæpflein*. Gall. *Suppositoire*. A. *Suppositorie*.

SUPPRESSIO MENSIIUM, est, quando mulierum mensium expurgatio cessat, sive à morbo, sive ab imprægnatione, aut lactatione. B. *Ophouding van de vrouwe zuivering*. G. *Stillstand der monatflusses*. Gall. *Suppression de mois*. A. *A stopping of the menstrual fluxe*.

SUPPRESSIO URINÆ, idem quod *Ischuria*.

G g g

SUP-

SUPPRESSIONIS IGNIS, est terminus Chemicus, quando vas destillatorium in arena positum, non tantum excipit ignem infernè, sed majoris effectus ergo ponitur quoque ignis supra arenam.

SUPPURANTIA, sunt ea quæ alicujus loci vaseula à suo liquido obstructa, rumpunt, liquidum effundunt, idque cum solidis fractis miscent, liquidissimum dissipant, reliquum movent & coquunt in materiam albam, crassiusculam, pus dictam. B. *Uppende nuddelen*. G. Eiter machende mittel. Gall. *Suppuratifs*.

SUPPURATIO, vide *Abscessus*.

SUPRASCAPULARIS, idem quod *Infraspinatus*.

SUPRASPINATUS MUSCULUS, sive **SUPERSCAPULARIS SUPERIOR**, aliis *Rotundus minor*, supra axillam carnosus & oblongus implet cavitatem inter costam scapulæ superiorem, & ejusdem spinam, è qua nascitur. Inferitur verò tendine lato & valido cervici humeri ad articuli ligamentum, articulum primum supervectus. Brachium ad exteriora circumagere retrorsum videtur. B. *Bobengraadt spier*. Gall. *Muscle Sus-Epineux*.

SURÀ, est posterior, intra genu & pedem infimum, maximè carnosus & extuberans pars. Gr. *Πασσωνυμια*. B. *De brape / De huit*. G. Die waden am schenkel. Gall. *Le Gras de la Jambe*. A. The Calf of the Legge. Item *Os* significat *Fibula*. Vide *Fibula Os*.

SURCULUS, est quod ex ramis simplex ac individuum oritur, estque velut germen quoddam ex ipso trunco vel caudice productum.

SURDITAS, idem quod *Cophosis*.

SUSPIRIUM, est cum magno nixu profunda respiratio fit, rursusque cum sonitu efflatur susceptus aër. Hoc evenit tristibus & iis, qui sæpè contristantur, in consuetudinem transeunt, ut etiam inscii, & sine tristitia suspirant in morbo quoque Melancholico, in Cachexia, in debili valetudine, & maximè cum quis ab animi deliquio revertitur: foeminae quoque magis suspiriis afficiuntur quam viri. Gr. *Στενυμυδος* & *Στενυμυ*. B. *Zugting*. G. Seuffzer. Gall. *Soupir*. A. Sigh.

SUSURRUS, idem quod *Tinnitus*.

SUTORIUM ATRAMENTUM, idem quod *Vitriolum*.

SU-

SUTURA OSSIUM, est connexionis species, imitans compagem duarumerrarum, vel vestium ex plurimis pannis laceris compositionem. In cranio suturæ sunt Coronalis. B. *ἰρρον-νααδ*. G. Scheytel-nath. Tum Sagittalis, Lambdoides & Mendosa. Commissuræ cranii item vocantur. Gr. *ῥάφαι*, *συμβολαί*, *Γεαμμαί*. B. *Ἐν νααδ*. G. Eine fuge, nath. Gall. *Suture*, *Jointure*. A. Suture.

SUTURA, est connexio labiorum vulneris aut aliarum partium mollium, quæ duplex est; *Actualis* quæ fit acu triangulari, cannulâ & filo cerato. Sutura autem hoc modo fit: in medio vulneris acu duplex filum trahente, si vulnus sit magnum, vulneris labia transfiguntur, & factò nodo filum paulò supra nodum refecatur, deindè in mediis utrinque spatiis alii punctus simplici filo fiunt, & factò nodo similiter filum abscinditur, idque continuandum donec labia vulneris rectè confuta sint. Quæ futura interfissa vocatur, quod post singulos punctus factò nodo filum abscinditur; prospiciendum ne nimis rara nec nimis crebra fiat, monendum, futuras ita faciendas esse, ne ore ipsæ extorto se contingant, ut si quid intus humoris concreverit, sit, quâ emanat. Unde Chirurghi turundas vel penicilla unguentis illita, immittere solent. Est & alius suturæ modus, qui prorsus eâ ratione perficitur, quâ pelliones pelles confuere solent, vulneratis intestinis & venis & arteriis dissectis accommodatus. Aliam describit *Celsus* quæ fit duabus acubus. Et *Potentialis*, sive emplastro firmiter conglutinante, quæ vocatur futura per glutinum, est in hac apparatus talis: lintea comparantur valida, æqualia, mollia, quadrangularis, triangularis, vel alterius figuræ, prout vulneris situs & membri, cui applicari debent, constitutio requirit, quæ in parte, quâ vulnus respiciunt, complicantur vel suantur subtiliter & fila per latitudinem eorum aliquoties trajiciantur: linteis illis annectuntur ansulæ è filo duplicato vel multiplicato & contorto cerâ oblito, eâ distantia, quam suturæ habere solent, aut etiam minore: linteis istis inducatur glutinum ex medicamentis astringentibus & viscosis compositum, qualia sunt *Albumen Ovi*, *Bolus Arm. Thus*, *Mastix*, *Sarcocolla*, *Farina Volatilis*, *Gypsum*, *Tragacantha*, *Gummi*, *Resina pinguis* &c. Sutura hæ, circa corpora aut vulnera tenera adhibentur, quæ acum non ferunt. B. *Ἐν*

hæftung. G. Eine fuge, nath, hæftung. Gall. *Connexion*, *Conjunction*, *Suture*. A. Suture.

SYCAMINOS, & SYCAMINEA, est Morus; volunt dici quasi *σύκας ἀμύνω*, quod fructum ferat, *Qui Ficubus Melius Sapiat*. Sed alii à *παρὰ το σύκην* sive *σεύειν καὶ κάμινον* & *Movendo*, *Expellendo* & *Colore*: quod lignum cum sit validissimum & firmissimum; unâ nocte, magno cum impetu expellat germina, florem, fructumque, adeo ut sonitum etiam excitet. Quidam derivant à particula *σὺ* & *κάμινος*, quasi dicerent, tu nigra es morus. Vide *Morus*.

SYCE, Gr. *Σύκη*, *Συκή*, ficus arbor, *Σῶκον* ficus fructus, à *σεύω* quod celeriter crescat. Alii à *σεύω* & *δαί* concitari, & *κύειν* osculari & uterum gerere.

SYCOMA, idem quod *Sycosis*.

SYCOMORUS, sic dicitur, quod cum ficu & Moro similitudinem habeat.

SYCOSIS, SYCOMA, MARISCA, seu FICUS, est carnis excrescentia circa anum à ficûs similitudine appellata. Est etiam ulcus, quod à fici similitudine *Συκασις* à Gr. nominatur, quia caro in eo excrescit: & id quidem generale est. Sub eo vero duæ species sunt. Altera ulcus durum & rotundum est: altera humidum & æquale. Ex duro exiguum quiddam & glutinosum exit: ex humido plus & mali odoris. Fit utrumque in iis partibus, quæ pilis conteguntur: sed, id quod callosum rotundum est, maximè in barba; id verò quod humidum, præcipuè in capillo, à *συκή* ficus. B. *¶ Een vppgezwell*. G. Feigwartzen. Gall. *Fic*, *Sarcome*, *Fungus*, ou *Champignon*, ou *le mal de st Fiacre*. A. Fig tumour.

SYDERATIO, vide *Apoplexia*.

SYLVÆ MATER, vide *Matrisylva*.

SYMBEBEGOTA, sunt accidentia sanis contingentia: nam Symptomata ægris obvenire dicuntur, à *συμβάλλω* accido.

SYMMETRIA, est bona temperies, sive pars sanitatis, in conveniente qualitatuum constitutione consistens, ex *σὰν* cum, & *μ'τρον* mensura. B. *¶ Een gematigtheit*. G. Mäßigkeit. Gall. *Temperament*. A. Temperance, Temper.

SYMPASMA, idem quod *Catapasma*.

SYMPATHIA, est morbus ab alio morbo dependens.

Ut

Ut si quis nephritide laboret, per consensum sæpè vomitus est. Sic à Pleuritide, spirandi difficultas subsequitur, à συμπαύω compatio. B. Medelpbigheid. G. Mitleiden. Gall. *Sympathie, Accord, Convenance*. A. Consent.

SYMPATHETICUS, dicitur de vitriolo pulvere, quo vulnera sanantur, modo sanguinem attingat, sed hæc nugæ sunt, nam vulnera absque illo pulvere, simplici deligatione, ne ab aëris injuriis afficiantur, sanantur. Porro, an habeant astra, lapides, signa quædam fictitia, consensum, influxum, aut symphaticum nobiscum, esset inquirendum, ad me quod attinet, nego. De pulvere Sympathetico integrum librum scripsit *Kenelmus Digbaeus*. Gall. *Poudre de Sympathie*.

SYMPEPSIS, est humorum in abscessum abeuntium coctio, à συμπτύω concoquo.

SYMPHONIA, idem quod *Harmonia*.

SYMPHYSIS, est ossium coalitio, quæ fit absque motu, & duo tamen ossa se invicem tangunt, vel ad se mutuo appropinquant; estque vel absque medio, ut *Rhaphe, Harmonia, Gomphosis*: vel per medium, ut in cartilagine, ligamento, carne, à συμφύω concreresco. B. *Wangroeping*. G. Anwachs. Gall. *Symphyse*. A. Joining.

SYMPHYTON, vide *Emphyton*.

SYMPHYTUM, est *Consolida major*: est planta, quæ habet caules duos vel tres pedes altos, digiti crassitie, villosos, asperos, excavatos: folia quædam ex radice erumpunt, alia juxta caules, sunt ampla, longa, acuta, aspera, lanuginosa, coloris viridis obscuri: flos monopetalus, infundibuliformis, oblongus, & quasi campaniformis, ex calice secto surgit pistillum, quatuor veluti stipatum embryonibus, qui abeunt in totidem semina capitis viperini æmula, splendentia, nigra in calice ampliato maturefcentia: radix pollicem crassa, oblonga, nigra, intus alba, furculosa, fragilis, succum glutinosum, in quo ejus virtus inest, in se habens tam magnum, ut ex hujus usu nimio damnum sæpè irreparabile inferatur. Saporis subdulcis, mucilaginosi & visceri; odoris nullius: hæc planta crescit in locis humidis, dicitur à συμφύω concreresco, conglutino, quia vulnera citissime consolidat. *Solidago* & *Consolida*, è consolidando etiam appellatur. Vide *Consolida*. Gall. *Grande Consoude, ou Confiere*.

Ggg 3

SYMP-

SYMPTOMA, five **ACCIDENS**, est res contra sanitatem in corpore nostro à morbo profecta. Estque vel morbus à morbo ortus, vel morbi causa à morbo nata: vel Symptoma simplex. Hoc postremum est actio læsa, excrementorum vitium, qualitas corporis immutata, à συμπίπτω accido. B. *Ten toeval / ten accident*. G. Ein zufall, accident. Gall. *Symptome, Accident*. A. An Accident, Chance or Symptom.

SYNACTICA, sunt Medicamenta contrahentia, à συναγω contraho.

SYNAITIA vel **SYNÆTIA**, vide *Continens Causa*, ex συν cum, & αἰτία causa.

SYNANCHE, est Anginæ species, quæ dicitur vel à suspendii similitudine, quòd non secus, quàm laqueus præfocans enecet. Gr. Ἀγχόνη enim laqueus est; vel à συνίχων, quòd spiritum continendo respirationem inhibeat, ut *Aurelianus* inquit, est anginæ species, sivè inflammatio p. n. in musculis faucium exterioribus. Vide *Angina*, à συναγγω coarcto. B. *Quade heel*. G. Brauene, kälten geschwar, halswehe. Gall. *Esquinancie*. A. The quinsy.

SYNARTHROSIS, est articulatio duorum ossium cum invicem, cum motu parvo & obscuro, interveniente cartilagine, uti ossium carpi & metacarpi &c. à συναρθρώ. B. *Zamen-leding nauw in malkander gestote leding*. Gall. *Synarthrose ou Coarticulation, c'est adire, Articulation conjointe*. Vide *Articulatio*.

SYNCAMPE, est flexura, sivè locus, ubi pars brachii inferior committitur cum superiore, & ad hanc inflectitur.

SYNCAUSIS, est combustionis species, quando excrementa, æstu quasi febrili, indurata sunt.

SYNCHONDROSIS, est ossium interveniente cartilagine concretio uti in ossibus pubis ad anteriora connexis observatur ex συν cum, & χόνδρος Cartilago. B. *Kraak-beens verceniginge / kraak-been binding*. Gall. *Synchondrose ou Symphyse cartilagineuse*.

SYNCHYSIS, est sanguinis aut humorum confusio p. s. in oculo, à συγχύω confundo.

SYNCIPUT, vide *Sinciput*.

SYNCOMISTUS, vide *Antopyrus*, item est cataplasma ex pane cibario paratum, à κομίζω conveho.

SYN-

SYNCOPE, est magna omnium virium cum pulsu debili aut deficiente & motus sensusque privatione conjuncta prostratio, à *συνκοπή* concido. *Defectio Animæ Celsi. Deliquium Animi. Præcept Virium Lapsus. Vide Deliquium Animi.* B. Ohnmacht / zwoimelinge / hert-bang. G. Eine schnelle und große ohnmacht, das beschweimen. Gall. *Defaillance.* A. Feebleness.

SYNCRITICA, sunt medicamenta relaxantia.

SYNDESMUS, idem quod *Ligamentum.*

SYNDROME, est congressus variorum symptomatum in uno morbo concurrentium. Gr. *Συνδρομή* concursus.

SYNEDREUONTA, sunt signa communia, quæ unâ cum morbo invadunt: hæc cum morbis necessariò non coherant, nec fluunt ab eorum essentia, declarant tamen aliquid circa morbum: magnitudinem sc. durationem, morem &c. à *συνεδρεῖν* confideo.

SYNNEUROSIS, est ossium nexus seu alligatio, quæ fit interventu partium, ligamentorum sc. ut os femoris cum tibia &c. ex *σύν* cum, & *νεῦρον* nervus. B. Band-hegging / bandige t'zamenboeging. Gall. *Syneurose ou symphyse ligamenteuse.*

SYNNYMENSIS, est talis connexio, quæ fit ope membranarum, ut in recens natis ossa sincipitis junguntur cum osse frontis, ex *σύν* cum, & *μὲν* membrana.

SYNOCHA, est Febris continua, quæ continuò intenditur & remittitur, quæ ad plurimos dies extenditur, cum insigni ardore & nonnunquam putredine conjuncta. Estque vel quotidiana, tertiana, vel quartana, à *συνόχαι* una veho, sustineo. B. Een geduurige verminderinge en verhogende koozts.

SYNOCHOS, est febris continens, nullas remissiones habens, quæ ad plurimos dies quandoque extenditur, nec gravia secum fert symptomata: Estque *Simplex* vel *Putrida*, prout intensius vel mitius sæviat, à *συνίχαι* contineo. B. Een geduurige koozts zonder verminderinge.

SYNOVIA, est liquor glutinosus intra articularum commissuras, majori copiâ collectus hærens. Item, recensetur inter species luis venereæ quando ille succus acris fit factus, membranas & ossa erodat &c. B. Lid-wasser. G. Glied-wasser. Gall. *Synovie.*

SYNTASIS, est partium, à tumore vel aliàs, distensio, à *συντρίβω* distendo.

Ggg 4

SYN.

SYNTENOSIS, idem quod *Syneurosis*.

SYNTERETICA, est pars *Hygieinæ* quæ præsentem sanitatem tuetur.

SYNTEXIS, *Plin. Consummatio Ciceroni*, est contabescencia & colliquatio corporis, quâ mollis primùm caro tabescit, mox etiam solidarum partium substantia, à *συντίκω* colliquo. Vide *Marasmus*.

SYNTHESIS, est totius corporis structura & compages : sed strictè pro ossium compositione anatomica accipitur, à *συντίθημι*, compono. Gall. *La Charpente osseuse du corps humain*.

SYNULOTICA, vide *Cicatrifiantia*, à *συνυλῶ* cicatricem infero.

SYPHILUS, idem quod *Lues Venerea*. Ex *σῦς* porcus & *φιλίω* amo : vel ut alii ex *συν* cum & *φιλία* amor. B. *Verheng-lust*.

SYPHON, idem quod *Syringa*.

SYRINGA, est instrumentum, quo liquores in anum, uterum, & aures, &c. injiciuntur. Item, vas fistulosum, ut arteria aspera. B. *Ein spuyt / spring*. G. Eine spruette. Gall. *Syringue*. A. A spout or syringe.

SYRINGA, Arbuscula est pulchra, in latum se valdè extendens, caules & rami sunt nodosi, & cortice rubicundo obtecti vel cinereo, medullâ fungosâ albâ, repleti : folia sunt oblonga, lata, venosa, in margine leviter dentata, acuta, Pyri foliis ferè similia, sed asperiora, sibi mutuo opposita, saporis aliquantùm acris : calix est monophyllus, quadrifidus, segmentis magnis expansis : flos est rosaceus, pentapetalus, staminibus plurimis fætus : ovarium in fundo calicis instructum quatuor tubis erectis, apiculatis, fit fructus turbinatus, quadrilocularis, niger, quadrifariam dehiscens, fætus seminibus exiguis, & oblongis : radix in multos ramos est divisa : colitur hæc Arbuscula in hortis, derivatur à *Σύριγξ* fistula, quòd ex illa arbuscula fistulæ fiant, vel quòd fistulis utilis fit, sed quod inanis fit & totus concavus, ad fistulæ instar, minimumque habeat carnis & ligni.

SYRINGOMATA, sunt cultelli chirurgici, quibus fistulæ incidunt, quibus variæ sunt formæ pro loco vario & ipsa differentia ulceris, quos vide apud Scultetum, aliosque Chirurgos. B. *Fistelmessers / ppp-snyders / fistel.*

fistel supderg. G. Ein fistelmesser. Gall. *Syringotome*. A. Idem.

SYRINGOTOMIA, est Fistularum incisio, ex σύριγξ fistula, & τέμνω feco.

SYRINGOTOMUS, est culter, quo fistula inciditur : vel is qui fistulam incidendo accomodat, ex σύριγξ fistula & τέμνω feco. Gall. *Syringotome*.

SYRONES, vide in *Phthiriasis*.

SYRUPUS, SERAPIUM, Gr. Δρόσατον Nic. Σεράπιον Actuário, aliis Συρσπής, quasi κύριος ὀπός, ut cuidam placuit. Aliis à σύρω traho & ὀπός succus, vel à *Sirab* voce Arabica significans potionem. *Serapium* fortassis à *Sirapa*, quam vocem adulta Latinae linguae aetas, quæ *Columellam* tulit, agnovisse videtur, pro usitato quodam conditurae olivarum genere : unde ad similes condituras translata sit vox; est medicamentum internum fluidum, ex decoctis, succis, vel infusione, cum addito saccharo vel melle, in eam consistentiam coctum, ut gutta in marmore non diffluat : estque simplex vel compositum : item Alterans, Purgans, ad Tussim, Confortans, Stomachicum, Nephriticum, Scorbaticum, &c. B. Een sproop. G. Sirup. Gall. *Syrop*. A. Syrup.

SYSSARCOSIS, est connexus ossium mediante carne, ut in Hyoidis osse conspicitur. Ex σὰν cum, & σαρκώ in-carno. B. *Ulieg-band / bleis-hegting*. Gall. *Syssarcofe ou symphyse charnue*.

SYSIRINCHIUM, vide *Sisyrrinchium*.

SYSTEMA, idem quod *Synthesis*, à συνίστημι constituo.

SYSTOLE, est cordis contractio, ejusque ventriculorum commissio, quâ cruor in arteriam aortam expellitur, à συστέλλω committo. B. *Toesluiting des hertz*. G. Das zusammen drucken des hertz. Gall. *Systole, contraction du cœur*. A. Contraction of the heart.

SYSYGIA, est debita temperies, ex σὰν cum, & σῆμα γῆς jugum.

T.

TABACUM, est Petum; nomen habet ab insula Tabago. B. *Tabak / toubak / bilzen-kruid van peru*. G. Indianisch-bein welle, Indianisch-wund-kraut, Heilich wund-kraut, toback. Gall. *Tabac, Nicotiane, Herbe de la Reine, de l'Ambassadeur, Petum*. A. Tobacc.

TABELLA, est medicamentum internum, solidum, ex pulvere & triplo vel quadruplo sacchari, in liquore accommodato soluti, ad spissam syrupi consistentiam cocti & supra lapidem marmoreum in orbiculos effusi, confectum. B. *hoekjes* / vide *Morsuli*. G. Kuechlein, morsell. Gall. *Tablette*. A. A Morsel.

TABES, vide *Atrophia*.

TABES DORSALIS, ex spinali medulla præcipue vere recentes sponfos & libidinosos corripit: hi agri Febris sunt expertes, bene comedunt & colliquantur, quod si ita affectum percuncteris, asserent, sibi videri ex superioribus partibus à capite velut formicas in spinam demitti, cumque urinam aut stercus reddunt, semen genitale copiosum & liquidum eis effluit, neque generatio fit, & inter dormiendum, cum uxore dormiant, nec ne, veneris ludibria patiuntur. Cumque alias, tum præcipue cum per locum arduum iter fecerunt aut cucurrerunt, anhelosi, & imbecilles evadunt, caput gravatur, & aures sonant. Sic temporis progressu vehementibus febribus correpti pereunt ex lipyria febre. B. *Rugge toring*. G. Schwindfucht, ruecken darre. Gall. *Consumption*. A. A Consumption in the spinal marrow.

TABULA, vide *Tabella & Morsuli*.

TABUM, est sanies tenuis varii sæpe coloris, aliquando subsanguinei è malo ulcere exiens. B. *Waterig blood*. G. Wæfferich blut, dicker oder zeher eyter. Gall. *Sanie*. A. Waterish blood.

TACAMAHACA, resina est, ex Hispania nova huc allata. Colligitur ex vulnerata arbore instar Populi proceræ, admodum odorata, cujus fructus rubet, pæoniæ semen æmulans. Resina autem colore accedit ad Galbanum, unguibus est albis, uti Ammoniacum, odorum ac saporem gravem refert, cutique tenaciter adhærescit.

TAC-

TACTUS, est sensus, quo tactiles quorumvis corporum tactilium qualitates, ex diverso motu nervorum, per totum corpus diffusorum, (& præcipuè eorum, qui ad digitorum apices tum manûs, & pedis, cutem transeuntes, retis in modum expanduntur, & suis villis prominentibus in theculis cuticulæ defenduntur, qui ut ibi copiosissimi ob accuratiorem sensum, sic alibi per totum corpus pauciores sic dispositi erunt) communi sensorio offeruntur, ibique percipiuntur; vel Tactus est rei tactæ, mediante cute, per nervos sensorio communi oblata, ibique percepta, sensus. B. *t. Gevoel.* G. Das fuehlen. Gall. *Le Tact, l'Attochement.* A. The sense of touching.

TÆNIÆ, sunt lumbrici lati, vide *Lumbrici*, ubi *Cucurbitini* vocantur.

TAGETES, planta est, cujus plures dantur species; habent caulem plus minusve altum, & crassum, nodosum, ramosum, plurimâ medullâ albâ repletum: folia Tanacetii foliis satis similia, oblonga, acuta, in margine dentata, viridia, plura supra unam costam disposita terminatam per unum foliolum; odoris nec valdè gravis, nec grati: flores radiati, quorum scilicet discus ex plurimis flosculis multifariam incisus, corona verò ex semiflosculis componitur, embryonibus insidentibus & calice monophyllo & tubulato comprehensis: Embryones autem deinde abeunt in semina longa, angulata, nigra, capitulo foliato instructa, & thalamo affixi: radix ex multis fibris tenuibus, & mollibus constat. Etymon vide in Tanacetum. Gall. *Oeillet d'Inde.*

TALPA, est tumor ita dictus, quod sicut talpa sub terra repit, hic sub cute cranium depascit dum sæpè materiam albam in se continet: referri potest ad species atheromatis. B. *Ein blind gezwel.* G. Eine blinde geschwulst. Gall. *La Taupe.* A. Mole tumour.

TALPARIA, idem quod *Talpa*.

TALUS, vide *Astragalus*.

TAMARINDUS seu **THAMARINDUS**, est arbor Fraxini aut juglandis, castaneæve amplitudine; Folia sunt folsequia, noctu se contrahentia, interdiu se explicantia, minutim incisa, vere formâ & virore ciceris arietini, palmi magnitudine: flores fert albos & odoratos mali aurantii floribus perquam similes, è quorum medio exeunt quatuor

tuor fila alba & tenuissima, ex quibus filiquæ crassæ producuntur; primo virides, tandem maturæ cineritiæ, quæ intus nonnulla semina crassa, rubentia, dura, & inæqualia, lupinorum magnitudine, pulpamque nigram gustui acidam, continent, per totam Indiam orientalem ferè. *Tamar* Arabibus & *Tamar Indi* idem vult ac *Dactylus Indi*, quamvis dactylum vel glandem non referat. Gr. *ὄξυρρῖνιξ* Palmula acida : fructus conditi ad nos vehuntur. B. *Tamarinde*. G. Tamarinden. Gall. *Tamarins*. A. The Tamarind-tree.

TAMARISCUS, TAMARICE, TAMARIX, & AMARIX, Est arbor mediocriter alta; cortex est asper, extus griseus, intus rubicundus : lignum est album : folia sunt parva, longa, rotunda, tenuissima, cupressi foliis ferè similia coloris viridis pallescentis : calix est exiguus : flores in summitate ramorum crescentes, exigui rosacei, pentapetali, albi, & purpurei : ovarium est capsula oblonga, membranacea, bivalvis, seminibus papposis & nigris plena : radix crassa, lignosa, in multos ramos divisa : crescit hæc arbor in regionibus calidis circa flumina, hujus fruticis cortices in usu medico adhibentur, vi adstringendi maximè pollentes : nomen ex Gr. factum volunt à *Μυρίνα*, præposita syllaba *τα*, & *υ* littera mutata in *α* *Tamarica*. Lat. dum Tamaricem nominant, non aliud dicere videntur quàm adstrictas & minimè luxuriantes aquarum divitias; quæ è *Tammer-ryk* : amat enim loca aquosa. B. *Tamarischboom*. G. Tamarischen-holtz. Gall. *Tamaris*. A. Tamarisk wood.

TAMUS vel TANUS, est vitis sylvestris seu Bryoniæ species : est planta, quæ habet fermenta exigua sinè capreolis serpentina, & plantas vicinas amplectentia : folia caulibus longis adhærentia, & alternatim disposita, cyclaminis folia figura ferè referunt, coloris viridis splendentis, saporis viscosi : flores ex alis foliorum erumpentes, hexapetaloides, nudi, stellati, sex parvis staminibus præditi, è latere interno flosculi enatis ad intermedia segmentorum, coloris flavi, viridescantis, aut pallidi : hi flores sunt hermaphroditi; sed & sunt flores mares, absque ovario nati simili modo in aliis plantæ locis : flores digeruntur in racemis : finis pedunculi sustinet ovarium, quæ est bacca oblonga, ovata, pulposa, rubicunda, aut nigricans,

cans, continens tubam longam, membranaceam, cylindricam, in fastigio trifidam, segmenta iterum bifida, incurva, villosa, fætam seminibus subrotundis: radix est magna, crassa, tuberosa, ferè rotunda, extus nigra, intus alba, profundè in terra depressa; dantur duæ species Tamni; Tamnus racemosa flore minore luteo pallescente, cui hæc descriptio inprimis convenit; altera Tamnus baccifera flore majori albo. Etymologiam non inveni. Ejus baccæ sunt rubicunde coccineo colore & uvæ Taminiae dictæ: an à Minio? Vel an à *Tanus*, qui est in Peloponneso fluvijs per Argiam fluens? Vel, an à monte Siciliae ejus nominis? B. *Wilden-wyngaart*. Gall. *Sceau de Notre Dame, ou Racine Vierge, ou Couleuvrée Sauvage*.

TANACETUM, est planta, quæ crescit ad altitudinem duorum vel trium pedum; caules sunt rotundi, radiati, medullosi: folia magna, longa, instar alarum extensa, & in margine dentata, coloris virido-flavescentis: flores sunt flosculosi, in summitate caulium crescentes & in capitulum quoddam congesti; coloris aurei splendentis, rarò albi, calice squammoso & quasi hemisphærico comprehensi: his succedunt semina parva, oblonga, per maturitatem nigra: radix longa, lignosa, divisa in multas fibras repentes: tota planta est odoris ingrati, & saporis amaricantis: dicunt esse corruptum nomen à voce *Tagetes*; vel derivant ab *Athanasia*, quasi immortalis, quia ejus flores longæ sunt durationis. Alii à tannaco, quo nomine Parthenium appellatum fuit. *Tagetes*, an à *ταγῆς* primus sum, quia primas partes in Medicina habeat? B. *Worm-kruud / rein-waer*. G. Reinfarn, wurm kraut. Gall. *Tanésie*. A. Tansey, Tanfie.

TAPSUS BARBATUS, est *Verbascum*: putatur dici à voce *Taxus*, quia animal *Taxus* à serpentibus morsus illâ plantâ se restituere potest, sic ergò dicitur quòd Toxicis adversetur: & *Barbatus* à Lanugine. Vide *Phlomos*.

TARAXICUM, est *Dens Leonis*, livè cichoreum sylvestre: est planta, humilis, quæ ex radice habet folia erumpentia longa, mediocriter ampla, repentia, utroque margine profundis incisuris, veluti per lacinias, divisis, cichorei sylvestris æmula, sed læviora, cuspidata, saporis amaricantis: flos est semiflosculosus, plurimis scilicet semiflosculis constans embryoni insidentibus, & calyce com-

comprehensis; embryo autem abit deinde in semen pap-
pis instructum, in capitulum globosum collectum, & tha-
lamo affixum: radix in plures ramos divisa, minimi digi-
ti crassitie, tenues, lacteo succo turgentes, amaricantes:
hæc planta in omni parte habet succum amarum & la-
cteum, sed non tantum ac ipsam cichoreum: crescit ubi-
vis in campis, pratis, hortis, agrorum marginibus; à τερ-
εάσσω altero, quia sanguinem alterat. B. *Paarde-bloem-
men / hengste-bloemen / papen-kruid / hanker-bloe-
men / honds-rozen / schoof-bloemen*. G. Pfaffen-blatt,
muench-kopff, kohl-kraut, pfaffen-orlein, lewen-zahn.
Gall. *Pisse en Lict, Dent de Lyon*. A. Dande lyon, dent de
Lyon.

TARAXIS, est humorum oculi, ventriculi, aut alvi
perturbatio, à τερεάσσω turbo.

TARSUS, est palpebrarum extremitas cartilaginosa, ex
qua pili erumpunt, est segmentum circuli cartilaginei po-
situm in extremo margine palpebrarum, ab angulo minori
seu temporali procedit usque ad angulum majorem, quem
non absolvit, finitur membrana tenuissima; à Latinis *Gi-
lium* dictum. Item octo ossa pedis posteriora, cratium
more ordinata. Gr. Στῆθος *Ruso* πῆχυνθαι. B. *Doozvoet*.
G. Die fusz biege, der riefz auf dem fusz. Gall. *Le devant
du pied, Tarse, Le cou du Pied*. A. Instep.

TARTARUS, & TARTARUM, significat illum Sa-
lem, qui rubri vel albi coloris, vini doliis instar lapidis
accrefcit; & verus sal essentialis plantæ est: sed & latius
deducitur ad quodvis sabulum in rebus fermentantibus,
imò ad crassamentum sabulosum in corpore humano. B.
Wynsteen. G. Weinstein. Gall. *Tartre*.

TATURA, vide *Datura*.

TAXIS, sive reductio, est vox familiaris iis, qui Her-
nias restitunt.

TAXUS, est Arbor, quæ Abietem refert, lignum est
valde durum rubicundum; folia abietis foliis similia: flos
est amentaceus, plurimis nempe apicibus plerumque fun-
giformibus constans, sed sterilis; embryo autem deinde
abit in baccam concavam seu campaniformem, succi ple-
nam, & semine sætam: occurrunt quandoque & fructus
glandiformes, cupula scilicet donati, semen complecten-
tes: videtur derivari à τῆξις venenum, quia est arbor ve-

venenata, præsertim in Hispania : vel à τάρσῳ ordino, quod folia ejus in ordinem sunt disposita. B. *Iben-boom*. G. Eiben baum. Gall. *If*.

TECMARSIS, est morborum conjectura, cum ob intricatas causas, mira & anomala symptomata medicus morbi genium ignorat, adeoque de dignotione, prognosi & cura conjecturas suas probabilissimas format, à τεκμαίρω conjicio.

TELEPHIUM, idem ulcus est cum *Chironio*, ita à *Telepho* dicitur, qui tali ulcere longo tempore afflictus fuit.

TELEPHIUM, sive CRASSULA, aut FABARIA, est planta, quæ habet caules crassos, rotundos, politos, in parte inferiori rubicundos : folia Portulacæ foliis similia, sed majora, carnosa, succulenta, plurima in margine leviter incisa : flores in summitate caulium crescunt in umbellas, sunt polypetali, rosacei, coloris flavi, pallidi : post florem sequitur fructus triangularis, femina serè rotunda includens : radix in plurima tubercula alba dividitur : hæc planta creseit in locis arenosis, & vocata sic fuit, quod ulceribus malignis & deploratis, quibus Telephus Mysiæ Rex ab Achille vulneratus confenuit, (quæ eam etiam ob rem *Telephia* dicuntur), auxilietur. B. *Smeer-wortel* / *hemel-sleutel*. G. Wund-kraut, knaben-kraut, donner bonen, fette henne. Gall. *Joubarbe des Vigneas*, *Orpin*, *Réprise*, *Grafette*, *Fève epaisse*. A. Orpyne.

TEMPERAMENTUM, est qualitas ex unione & mixture elementorum, resultans. Vide *Crasis*.

TEMPERANTIA, sunt ea quæ acrimia prædominantia in corpore nostro immutando, diluendo, vel obtundendo temperant. Vide *Absorbentia*.

TEMPERATA, sunt, quæ nec nimis calida, nec nimis frigida sunt, nec suâ acrimoniâ nocere possunt.

TEMPERIES, idem quod *Crasis*.

TEMPORALIS MUSCULUS, Gr. κροταφίτης dictus. Nomen sortitur à situ, nam Temporum cavitatem occupat. Ejus exortus circularis est è temporum regione, pericranio obductus infra os jugale descendens, sensimque suis fibris veluti radiis coeuntibus ad centrum, attenuatus in tendinem brevem atque validissimum, maxillæ infese.

ferioris acuto processui inferitur, cui elevando est destinatus. Musculus hic levissimo negotio in varios ac multiplices secundum longitudinem, id est, à circumscriptione ad tendinum punctum vergentes findi potest. Secundum latitudinem in duos sive biventralem; non solum respectu intermediæ tendinosæ membranæ, sed & carnearum fibrarum apparentiæ dividendus est. Horum enim tendinosæ & motrices fibræ membranoso septo ab invicem distinguuntur. B. *De slaap-spier*. G. Der schlaf mausz. Gall. *Muscle Crotaphite*, *Muscle temporal*. A. The temples Muscle.

TEMPUS, Gr. *κεφαλον*, est pars cranii lateris inter oculos & aures media, ossis temporum magnitudine definita: in qua emplastra cephalica ad odontalgiam & cephalæam applicantur. B. *De slaap of slag van 't hooft*. G. Die schlæfe. Gall. *La Tempe*. A. Temporal.

TENACULUM, idem quod *Forceps*.

TENDO, est musculorum continuata pars, coloris albi, durior, tenuior, parti movendæ annexa, constans ex fibris muscularibus hic tenuioribus & magis compactis redditis, ac proin liquidum tenuius tantum admittentibus, sunt igitur fibrarum hic ultimi fines, quæ cum nervis originem suam, debere videntur, dictæ fuerunt *ἀπονεύρωσις* id est, nervorum fines. Gr. *τεναι* à *τίεναι*, tendere. B. *Tenpees*. G. Eine fennader, spanader, die senne, das geæder der fleisch mausz, haarwachs. Gall. *Tendon*. A. A tendon.

TENESMUS, TENASMUS, Gr. *τηνισμός* & *τενισμός*, est continua confidendi cupiditas, quâ tamen nihil præter pauca cruenta, mucosa aut purulenta excernitur: aliquando Vermes & præsertim Ascarides in causa sunt. Hic morbus sæpè diuturnus esse solet, & in gravidis non raro abortus est causa, *Tenesmus* dicitur *ἀπὸ τάσεως*, id est contentione & nisu, qui tum fit cum vehementi cupiditate egerendi, & lassi crebrò exurgere coguntur. B. *Der sing / krupinge / drukkinge / waan-stoelgang / lang-eubel / dwang tot stoelgang*. G. Das trucken oder treibende noth des stuhlzwang, mit wenig wirckung. Gall. *Tenesme*. A. Idem. Lusitan. *Pucho*.

TENTA, idem quod *Mela*, vel quod *Turunda* aut *Penicillus*.

TENTIGO, idem quod *Priapismus*.

TEN

TENTIPELLUM, est Medicamentum, quod cutim explanat, rugasque, videtur ex *Tendere*, sive *Extendere*, & *Pellus*, sive *Cutis* derivari.

TEPHRION, est collyrii nomen.

TEREBELLUM, idem quod *Modiolus*.

TEREBINTHINA, in officinis duplex est *Veneta* & *Vulgaris*. Veneta quæ etiam dicitur *Chia*, & *Cypria*, est liquidiuscula, referens Balsamum, sive Oleum crassiusculum, colore ex albo flavescent, sapore acris, lenta, cutique tenaciter adhærens. (Avicennæ est *Gluten Albotin*.) Paracelsus *Lorchet* appellat. Optima debet esse clara, pellucida, alba, vitrei coloris in cæruleum vergentis, acris & odorata. Venit ex Chio, Lybia, Cypro, Ponto, Syria, Judæa, Arabia &c. Ipsius arbor non admodum procera est, multos emittit ramos, cujus folia instar Fraxini ferè divisa sunt, & singuli nervi habent septem, novem vel plura folia, ut in fraxino, rosis, sambuco &c. videre est. *Terebinthina Vulgaris* depromitur ex Larice arbore, ideoque & *Laricea* appellatur, & ex aliis plurimis arboribus resiniferis, ut Abiete, Pinu &c. obtinetur; vulnerantur nempe hæ arbores terebra ad cor usque, sic exstillat Terebinthina. Hæc quanto priori similior, tanto quoque præstantior. Pollet viribus cum priori, ast non est adeò pellucida. Gr. Τερεβινθα & Τερενθα. An nomen à serpente, quod ejus corniculum in modum serpentis, contortum sit? B. *Terpentyn* / *termentyn*. G. Terpentin. Gall. *Terebenthine*. A. Idem.

TEREBRUM, vide *Modiolus*.

TEREDO sive CARIES ossis, vocatur & *Teredum*, Gr. *Pædarthrocace*, & ab Arabibus, *Spina ventosa*. Idem quod *Caries Ossis*. B. *Bein-breter*. G. Bein freßer. Gall. *Carie*, ou *Vermoulissure des Os*. A. Worm-eating of Bones or Caries.

TEREDUM, idem quod *Caries*.

TERENIABIN, vide *Manna*.

TERES RADII MUSCULUS, vide *Pronator Rotundus*.

TERETRUM, vide *Modiolus*.

TERGUM, vide *Dorsum*.

TERMINTHUS, est tumor in cruribus supra quem pustula nigra eminent, fructus terebinthini magnitudine. G. Die braune blatter, hunds-blatter. Hhh TER-

TERRA DAMNATA, idem quod *Terra Mortua*, & *Caput Mortuum*.

TERRA JAPONICA, vide *Catechu*.

TERRA MORTUA, quæ post destillationem, vel combustionem ignis aperti, dein diutinam elixiviationem residua, omnibus salibus oleis, & facultatibus efficacibus destituta. B. *Doode aarde*. G. Todte erde. Gall. *Terre Morte*. A. Dead Earth.

TERRÆ PANIS, vide *Cyclamen*.

TERRÆ TUBER, vide *Cyclamen*.

TERTIANA FEBRIS INTERMITTENS, est febris, quæ tertio quovis die (id est, uno tantum die vacuo inter duas exacerbationes) ægrum invadit, & detinet per 12. plerumque horas, tum planè remittit, & post diem liberum unicum rursus invadit : distinguitur à medicis in *Vernales* & *Autumnales*, quòd hæ diu durent & vix nisi arte curentur ; illæ brevi & spontè cessent ; suntque vel *Exquisite*, quæ modò per 12 horas ægrum detinent ; vel *Nothæ* quæ per plures horas excurrunt. Gr. *Τεταίτη*. B. *De anderendaagse koozts*. G. Dreitagiges fieber. Gall. *Fievre Tierce*. A. A Tertian Fever.

TESSELLÆ, idem quod *Rotulæ* aut *Tabellæ*.

TESSERÆ, vide *Cuboides*.

TESTES MULIEBRES, dicuntur *Ovaria*. Vide *Orchis*.

TESTES VIRILES, sunt duo ovalia corpuscula Scroto inclusa, in quibus semen generatur : exteriùs variis tunicis obducuntur. *Colei* Cic. & Mart. *vasa* Plauto, *ὄρχις*, *Διδυμοί*, *Μιζεία* Hesiodo, & *Μήδεια* Hom. *ὄρχιδια*, *ὄλκοι* Oppiano, *Poma Amoris* quibusdam. Vide *Orchis*. B. *Ballen*. G. Mænliche hoden, hædlein. Gall. *Testicules*. A. Testicles, Stones.

TESTES CEREBRI, sunt prominentiæ duæ posteriores cerebri ob similitudinem testes dictæ, propè glandulam pinealem, & adhærentes duabus majoribus protuberantiis, quæ nates vocantur.

TESTICULUS, vide *Testis* & *Orchis*.

TESTICULUS VENEREUS, est, quando testis post contagiosam Venerem valdè intumescit, indurescit, non sinè doloris sensu. B. *Zand-kloot* / *venus-kloot*. G. Sand-balle, venus-balle, venus-hoden. Gall. *Testicule Venerien*. A. Swiling of the Stones. TE-

TESTUDO CEREBRI, vide *Fornix*.

TESTUDO, est tumor magnus, mollis, vel non valde durus in capite, latiore forma in modum testudinis, à cuius similitudine accepit nomen, in principio in castaneâ, postea verò in formam ovi excrescit, in quo mollis materia, tunicâ quâdam obducta, continetur, (undè ab authoribus ad Melicerides refertur) quæ calvariæ ita inhæret, ut ipsam plerumque vitiet, ipsique cariem inducat.

B. Een schiibpat gezwel. G. Ein schildkrœt geschwulst.

TETANUS, est convulsio sive tensio ex Emprosthotono & Opisthotono composita, contractis utrimque musculis extensoribus, proin antagonists in cervice, spina & artubus : ita ut corpus rigidum efficiatur & inflexile : quo ipso patet Tetanum esse Rigorem vehementem, qui à communi rigore vehementia differt & duratione ; tum etiam quod alter ille febrilis Rigor plus affligat fibras in cute, seu panniculo carnosio. Tetanus verò musculos utrinque, ita tamen ut semper vel Emprosthotonus, vel Opisthotonus, nonnihil excedat. Aliquando quoque *Particularis* est, qui membrum quoddam, vel articulum privatum respicit, à τενειν extendo. B. Wrampt-trekkinge / regt-styvigheid / spanning. G. Die haliz starre. Gall. *Convulsions*. A. Constant Contraction.

TETARTÆUS, idem quod *Quartana*.

TETRADRACHMON, sunt quatuor unciae.

TETRAPHARMACUM, est Medicamentum ex quatuor ingredientibus constans, ut est unguentum Basilicum, ex τέτρας quatuor, & φάρμακον medicamentum. Gall. *Onguent Basilic*.

TETROBOLON, est pondus quatuor drachmarum.

TEUCRIUM, est Arbuscula ut plurimum satis parva & humilis, aliquando ad hominis altitudinem crescens : caulis est minimi digiti crassitie, cortice albo obtectus, & in ramos albos divisus, quorum duo sibi invicem oppositi : folia oblonga aut obrotunda, in margine incisa, chamædrios foliis paulò majora, quæ verò virgularum fastigia ornant, ad Hormini folia quodammodo accedunt, nequaquam per ambitum incisa, & circa basin latiora, in acumen delinunt, saporis acriusculi, cum amarore non ingrato : flores sunt labiati, albi, calice albo comprehensî ; his succedunt quatuor semina obrotunda : hæc planta

Hhh 2

sem-

semper est viridis, & crescit in regionibus calidis, ut in Italia circa mare : aliis *Chamadrys* : ita à Græcis pariter ac Latinis, quòd Teucer Ajacis frater hanc herbam invenit ; cum exta in sacrificio super eam projecta fuissent, lieni adhæsit, eumque exinanivit ; proinde quod casus ostenderat, observatumque à Teucro fuit, ad æternum humani beneficii decus & famam illa accrevit. B. G. & A. *Gamandeclin.*

TEUTLON, Gr. τεύτλιον σέυλον, est beta, à σέω con-
cutio, agito, ab impulsu nempe, quod facile excreseat.
Vide *Beta*.

THALAMI NERVORUM OPTICORUM, sunt 2.
protuberantiæ magnæ in Cerebro, supra quas nervi optici
decurrunt, & ab iis tanquam Thalamis sustinentur. Gall.
Les Couches des Nerfs Optiques.

THALICTRUM seu THALICTRUM : est planta,
quæ habet caules ad hominis altitudinem crescentes, ri-
gidos, striatos, ramosos, quasi angulosos, intus excava-
tos, coloris ut plurimum rubicundi purpurascens, & ali-
quando viridis : flos est rosaceus, plurimis scilicet petalis
in orbem positis constans, ex cujus meditullio surgit
numerosa staminum congeries pistillum cingens, quod
deindè abit in fructum, in quo velut in capitulum colli-
guntur, capsulæ modò alatæ, modò alis carentes, semi-
nibus fætæ singularibus, ut plurimum oblongis : radix fi-
brosa est, repens, coloris flavescentis, saporis amarican-
tis, ingrati : dictum volunt ἀπὸ τοῦ θάλλειν virere, quod
dum germina protrudit, eleganter vireat : tamen ita non
est, cùm sint punicei purpurei coloris. Fortè sic dictum,
quod folia, cum primum expanduntur, ac præsertim mi-
nora eleganter vireant. Verisimiliùs dicitur ἀπὸ τοῦ θάλλειν
vel θάλλειν furculo, ramulo, καὶ ἡ γένειον geniculo, quòd caulic-
ulos seu furculos geniculatos proferat. B. *Water-ruit /*
poel-ruit / valsche-rhabarber. G. Wiesen raute. A. Ba-
stard rubard, meadow rue.

THAMAR, Arabibus *Dactylum*, palmæ arboris fru-
ctum significat ; undè confectio quædam *Diathamaron*,
corruptè *Diacamaron*.

THAMARINDUS, vide *Tamarindus*.

THAMNOS, *Thammion*, *Thamniscos*, *Thamnoides*,
est *Frutex* ; videtur dici, quasi creber ramis, à θαμνός,
creber & quasi densus. THAMN.

THAPSIA, est planta Ferulæ similis, foliis tenuiter dissectis : flos est rosaceus & umbellatus, plurimis scilicet petalis constans, in orbem politis, & calici insidentibus : is autem abit in fructum, ex duobus seminibus compositum, longis, striatis, ala cinctis amplissima, foliacea, utrinque introrsum plerumque emarginata : in usu medico adhibetur radix, quæ violenter purgat. Vocatur à Thapso insula, in qua primum creditur inventa. Gall. *Tapsie, ou Turbith batard*. A. Deadly Carrots.

THAPSUS, vide *Tapsus Barbatus*.

THEE, Frutex est Chinenfibus, Japonenfibus, & Tartaris indigena; dicitur & *Châ* vel *Chiâ*. Folliculum amygdali foliis fere similem, obfcure viridem profert. Estque virgultum quod in ramulos varios aut virgulas sese diffundit. Flores fert Cisti foeminae & Goffipii mediam faciem referentis, quinque foliolis albicantibus aut pallidis constantes, staminulis multis medium florem occupantibus. His demum succedunt fructus, dum adhuc vigent, ut ferunt, virides, reficcati autem cortice magis rugoso, ex spaciodeo fusco vestiti; Figura saepe globosa est, magnitudine globuli lusorii, semen tantum unicum continentes : Alii contra geminati, sive in duos loculos seu scrotum caninum dispersiti : Alii vero trigoni, & tria semina continent. Folia porro hujus fruticis colligunt, & ignis calore in sartaginibus reficcant, quæ postea, urgente liti, aquæ fervidae injiciuntur, quorum tinctura tunc ex vasculis myrrhinis forbillando ebibitur : Folia masticata leviter astringunt, & non ingratum saporem relinquunt. B. & Gall. *Thé*.

THELYGONOS, sic dicuntur plantæ, quæ sunt ex foeminino sexu. Gr. *Θῦλος* est foemineus, & *γόνος* soboles, generatio.

THELYPTERIS, vide *Filix*.

THENAR, est unus ex musculis pollicem abducentibus, qui oritur à ligamento annulari, & inseritur in totam superficiem primæ phalangæ, & parti superiori secundæ. *Thenar* quoque habetur pro cavitate omni interiore manuum & pedum, quæ dicitur *Vola* : item pro *Planta* : suntque carnosæ portiones sub digitis manuum & pedum, sed strictè sumitur pro *Vola Manus*, sive *Palma*. B. *The hand-palm*. G. Die flache hand. Gall. *Le Thenar, ou la*

Hhh 3

Pal-

Paume de la main, ou la Plante du pied. A. The palme of the hand.

THEODORETOS, quod & Διαντακαρδιων vocatur, est Antidotus, ad frigidas capitis affectiones.

THEOPHILION, est collyrium quoddam.

THEOPHRASTICI, sunt Sectatores *Paracelsi*.

THEOREMA, vide *Theoria*.

THEORETICA, vide *Theoria*.

THEORIA, est pars Medicinæ, quæ ratiocinando agit de fabrica partium corporis humani, tam solidarum, quam fluidarum; de earum naturali constitutione, usibus vel publicis vel privatis, effectibusque solidorum in fluida, horumque in illa, juxta regulas quasdam in aliis scientiis demonstratas, & huc assumptas, uti hæ scientiæ imprimis spectant huc Mechanica, Chemia, & Anatomia, à θεωρεῖω contemplor, undè Theorema, quod est speculatio: & Theoretica, quæ ad Medicinam speculativam pertinent. B. *Bespiegелende deel der medicynen.* Gall. *Theorie*.

THERAPEUTICA, est pars Medicinæ, quæ materiam medicam instruit ex variis medicinis, vario tempore & observatione notatis, quarum quoque ritam præparandi methodum, ut scopo proposito satisfaciant, edocet: diætæ observandæ regulas tradit: Tandemque veram medendi methodum, five manuum operam, five remedia pharmaceutica requirat, à θεραπεύω sano. B. *Genezende deel der medicynen*.

THERENIABIN, five Tereniabin, est Manna orientalis; quæ *Drosomeli* & *Aëromeli* Gr. dicitur. Gall. *Manne liquide*.

THERIACA, est medicamentum venenum expellens, à θηρ fera, quia ferarum moribus medetur: vel quia viperinæ carnes ejus compositionem ingrediuntur; ab ἀνίσσημαι sano. B. *Thiakel*. G. Theriac. Gall. *Theriaque*, *Antidote*. A. Treacle.

THERIOMA, est ulcus ferum, carcinomati simile, à θηρ in ferinam indolem degenero.

THERMÆ, sunt balnea, vide *Balaneum*, à θερμαίνω calefacio.

THERMANTICA, sunt Medicamenta calefacientia, à θερμαίνω calefacio.

THERMINTHUS, vide *Terminthus*.

THER-

THERMOMETRON, est calor debitus qui ex pulsibus deprehenditur, à *ῥεγμᾶινω* calefacio, & *μίτρον* motus. B. Vulgo **De natuurlyke warmte**. G. Die naturliche hitze. Gall. *Chaleur naturelle* A. Natural heat. Est etiam fistula vitrea cum vitreo globo, vini spiritu plena, qui calore & frigore rarefactus vel condensatus, gradus quoque eorum docet, hinc utilissima est machina in calore februm ardentium &c. dimetiendo. B. **Een weer-glas**. G. Ein wetter-glasz. Gall. *Termometre*. A. Idem.

THLAPSI, est planta, quæ habet caules rotundos, ramosos, villosos: folia habentes sine pediculis, instar minimi digiti longa, ad basin ampla, & sensim ad apicem acuta facta, dentata, coloris viridis, saporis acris: flores sunt exigui, albi, Bursam Pastoris referentes, cruciformes, quatuor scilicet petalis constantes: post florem sequitur fructus, seu capsula feminalis orbiculata, compressa, ora plerumque foliacea & suprema fissâ, in duo loculamenta divisa septo intermedio, respectu valvarum, ad perpendiculum oblique posito; seminibus facta parvis, oblongis, compressis, rufis, saporis acris & fervidi: radix est satis crassa, & fibrosa, lignosa, alba, aliquantulum acris: hæc planta crescit in locis desertis. Gr. *Θλασπίδιον*, *Σίνης Ἀργείου*, item *Capsella* & *Scandulaceum*. Sunt hujus temporis Herbarii qui *Nasturtium Tectorum*, & *Sinapi Rusticum*, quod digitis fricatum sinapim suboleat, appellant. Alii *Bursam Pastoris* vocant, non sanè quod sit revera ejus herbæ species, sed quod ad formam illius quamproxime accedat. Propriè est nasturtii species. Græci à fructus forma dictum volunt, qui nasturtio similis est, sed latior velut infractus & contusus. *Θλάσσει* enim iis contundi est & infringi, infringendoque, quod globosum tumidumve erat malleo, lapide, pedeve cum dilatatione exæquare.

THLIPSIS, est vasorum compressio, à causa externa, quâ eorum interna cavitas tollitur, ac proin liquidi transmittendi fluxus impeditur, à *θλίβω* comprimo.

THOLUS DIOCLETIS, est fasciarum species, quæ vulneribus circa aurium regiones applicatur. B. **Sluite balks zwagtel / ooz zwagtel**. Gall. *Tolus de Dioclete*.

THORA, est Napelli species: dicitur & Phthora, Vide *Phthora*.

Thh 4

Tho.

THORACICA, sunt medicamenta adversus pectoris mala.

THORAX, sive medius venter, est totum id, quod circumscribitur superiore parte, à claviculis; inferiore, à Diaphragmate; parte antica, sterno; postica, ab ossibus dorfi; lateribus à costis; ovalis figuræ est, continet cor, & pulmones, intus membranâ pleurâ circumtenditur; ab *Hipp. & Aristotel.* pro thorace sumebatur totum id quod à claviculis, ad pudenda usque excurrit, hoc est, medius & infimus venter, à *Θορέω* salio, quia in eo cor continuo salit. B. *De boystholligeid.* G. Die ganzze brust. Gall. *La Poitrine.* A. The bulke, breast.

THOREXIS, est vini generosioris potus, pectus calefaciens & quasi loricis circumdans, à *Θορεῖσθαι* lorico.

THROMBUS, est sanguinis, aut lactis in grumos coagulatio, à *Θρομβόω* grumesco. B. *Geronne bloed.* G. Geronnen blut. Gall. *Grumeaux de sang, ou sang caillé* vel *Coagulè.* A. Clodded boud.

THRYALLIS, est Verbasci species, ex quo Elychnia solebant fieri. *Θρυαλλίς* enim est Elychnion, à *Θήρω* & *ἄλλομαι*: quod *Caleat & Surgat*: quod convenit Elychnio accenso.

THUS, sive **OLIBANUM**, Gr. *Λιβανόν* & *Λιβανωτόν*. Resina est duriuscula, obscure pellucida, profluens ex arbore Arabica, quæ, ut ajunt, lentiscum appositè refert, quod tamen incertum. Genera thuris traduntur duo, *Masculinum* sc. quod propriè *Olibanum* vocatur, seu *Melax*, Arab. *Melafon*: & *Fæmininum*. *Masculinum* ex albo flavescit, & testiculorum instar rotundum est, guttarumque formam referens, candidum intus & pingue: *Fæmininum* magis resinofum est ac molle, citò ardens & flavum. Præfertur *Masculinum*, ut quod ex arboribus montanis colligitur. *Cortex* etiam in usu est, debet esse crassus, pinguis, odoratus, recens, minimè scaber. *Manna Thuris*, sunt micæ fragmenta, pollen ac farina Thuris, quæ ex collisione, dum in saccis vehitur, colliguntur. Dicitur *Tus*, à tufis glebis: sed potiùs à græco verbo *θύω* sacrifico nomen habere videtur, quod Veteres Thure sacrificabant & supplicabant. Gr. *Λιβανόν* καὶ δένδρον *λίβανον*: quemadmodum lachryma *λίβανωτός*, quæ Hippocrati *λίβανωτέ καρπός* dicitur, *Λιβανόν* à *λίβω* stillo: licet Græci fabu-

len-

lentur à Juvene Assyrio hujus nominis, quòd Deos studiosè coleret, ab invidis occiso & in hunc fruticem converso dici : hinc Diis Thure gratius nihil esse. B. *Die-rook*. G. Weyrauch. Gall. *De L'Encens*. A. Frankincense. Arab. *Lovan*, *Conder*, *Thus* vel *Tus* oriri putent à tundendo.

THYMA, idem quod *Ethyma*.

THYMBRA, est herba aromatica, fortè ἀπὸ τοῦ θύειν *Odores Accendere*, idque ob fragrantiam : vel à *Thymus* ob similem fortè odorem.

THYMELÆA, est Arbuscula, cujus truncus sæpe instar pollicis crassus est, plures habens virgulas vel ramos sesquipedem circiter longos, pulchros, rectos, foliis Lini foliis ferè similibus instructos, sed majoribus, latioribus, semper viridibus, viscosi quidquam, si dentibus atterantur, præbentibus : flos monopetalus, utcunque infundibuliformis, quadrifidus : ovarium in centro floris fit fructus ovatus, succi plenus, fætus semine oblongo, habente pelliculam nigram, splendentem, fragilem, sub qua invenitur medulla alba fervidi saporis : radix longa, crassa, dura, lignosa, externè grisea, aut rubicunda, internè alba; in initio dulcis, sed postea acris & caustica : hæc planta crescit in locis incultis : quibusdam *Chamelæa* : dictam volunt quasi Tithymelæam, ex tithymali & oleæ mixta facie. Sed malunt alii nomen esse compositum, ex Thymo & olea : at Thymum non olet, neque eam, ut Thymum, consecretur apes, dicitur potius quod oleæ fert folia, & tithymali instar alvum solvat : vel quòd foliis sit oleaceis, angustis, admodum viscidis, pinguibus, inter Tithymalum, Cyparissium & Paralium. Gall. *Garou*.

THYMIAMA, idem quod *Suffitus*.

THYMION; est verruca minor super corpus in cute eminens; ut *Acrochordon*, tenuis, supra latior, subdura & in summo aspera. Idque summum colorem thymi repræsentat floris, à quo denominatur, habet magnitudinem fabæ Ægyptiacæ. Modò unum, modò plures nascuntur in palmis, talis & plantis pedum : pessima sunt in obsce-nis locis, maximè ubi sanguinem fundunt.

THYMUM, THYMUS, est planta, quæ habet caulem tenuem, lignosum, album : folia parva, opposita, tenuia, angusta, albescentia, vel virido obscura, saporis acris : flo-

Hhh 5

res

res sunt in capitula collecti, minimi, purpurei, galea surrecta plerumque bifida, barba tripartita : semina quatuor obrotunda his succedunt in capsula, quæ floris calix fuit, inclusa : ab odore, etiam dici videtur à *θυμω* suffio : quòd eo Veteres primum usi sint in sacris, quæ accenso igne fiebant, vel à *θυμὸς* animus, quia ejus odor corroborat : quodque iis adhibetur, qui animi deliquium patiuntur B. *Thym.* Gall. *Thym.*

THYMUS, est tuberculum p. n. carnosum, quod supra corpus instar verrucæ eminet, florem thymi referens : unde ei nomen impositum est. Item est glandula conglomerata, sita in superiori parte Thoracis, antè immediatè sub jugulo, & extensa secundum longitudinem aortæ & venæ cavæ inferioris usque ad pericardium, quæ, quo animal est magis juvenile, eo major est, secernit lympham à sanguine, quam per peculiares ductus pulmonum vesiculis pro obliniendo infundit. B. *De hert-klier.* G. Brust-druesen. Gall. *Thyme.* A. The breast glandule.

THYROARYTÆNOIDES, est par muscutorum, ortum habens à cartilagine scutiformi, antè in latera Arytænoïdis conscendens, laryngis rimulam astringit, ex *θυρεὶς* scutum, *ἀρύων* aërem haurio, *ἀρύων* aperio, & *ἰδοῖ* forma. Gall. *Muscles Thyro-Arytenoidiens.*

THYROIDÆÆ GLANDULÆ, sunt numero duæ, substantiam habent viscidam, solidam, sanguineam, vasis omnis generis communibus, membranæque durioris mirè perfusam, ovi gallinacii ferè magnitudinis atque figuræ, sitæ circa laryngis sedem humiliorem, ad latera cartilagini, thoracis, cricoidis, primorumque aliquot annulorum asperæ arteriæ, quibus partibus immediatè incumbunt, ita tamen ut facillimè ab iis separentur, nisi, ubi pertinacius adhæreant circa principium & finem; per ductus peculiares intra asperam arteriam suam oblinientem humectantemque liquorem effundentes. Gall. *les Glandes Thyroïdiennes.*

THYROIDES, est *Scutiformis* seu *Clypealis Cartilago*, laryngis omnium maxima, & antice in collo prominens. Item foramen ossis pubis, ex *θυρεὶς* janua, scutum, & *ἰδοῖ* forma. B. *Het schild-gelyke krakebeen.* G. Das schildgleiche knorpelbein. Gall. *Le Cartilage Thyroïde.* A. Shield like gristle.

THYR-

THYRSUS, est caulis, idque nomen sibi vendicavit, quod virgulæ in modum, vel teli in rectitudinem assurgat.

TIBIÆ Os, Gr. κνήμη, est pars inter genu & talum : ossibus duobus constat ; unum exterius quod *Focile Minus*, alterum interius & majus, totius nomine donatur & *Tibia* dicitur, κνήμη aliis *Focile Majus*, *Canna Major* &c. superius processum habet à femoris cavitate exceptum, & sinus binos oblongos, pro femoris capitibus, quorum finium profunditatem auget annexa per ligamenta cartilago, mobilis, mollis, lubrica & humore unctuofo delibuta, in ambitu crassa, centrum versùs attenuata, undè lunata dicitur, antè aspera veniunt ligamenta, quæ cartilagine lunares augent. Anterior pars acuta & longa, spina dicitur inferius, adest processus ex interno latere gibbus & prominens juxta pedem, diciturque malleolus internus. Anterior pars *Crea* & *Ocrea* quibusdam dicitur. B. *Het scheen-been*. G. Das schein-bein. Gall. *Le Tibia*, un des os de la Jambe. A. A Shin, Shin-bone.

TIBIÆUS MUSCULUS, idem quod *Tibialis Musculus*.

TIBIALIS MUSCULUS, *Anticus* dicitur & *Posticus*. *Primus* flectit pedem antrorsum. Tibiæ fibulæque ex parte ossis superiori extremitati alligatus, tibiæque involucro lateris exterioris affixus, sub annulari pedis ligamento proVectus tarfi ossis pollicis subjecto ligamentaceo ligamento, ut plurimum adhæret, bifido namque nonnunquam tendine metatarfi, ut & innominato pedis ossi affigitur ; inferior hic tendo ubi sub extimo fibrarum fasciculo, ossiculum abscondit minusculum, Sefamoideum appellatum. Alter, sive *Posticus*, Tibiæ fibulæque ossa interlocatus horumque involucris, ubi dehiscunt, penniformiter sive radiatim affixus, juxta interioris malleoli posteriora, tendinem tarfi ossis, quod tesserae conterminum est, ligamentaceo integumento inseritur : atque hic inter oblique moventes & adductores & ab aliis inter extensores numeratur. B. *Scheen-spieren*. G. Der schien-mausz. Gall. *Le Jambier antérieur & postérieur*, *Muscles de la Jambe*. A. The Shin Muscle.

TIGILLUM, idem quod *Crucibulum*.

TINCTURA, seu ELIXIR, est Coloris, qualitatis & virium alicujus rei, mediante convenienti menstruo, extractio.

tractio. B. *Derffel / afberffel / uittreffel*. G. Die farbe, färbung, ein tinctur. Gall. *Teinture*. A. A Tincture.

TINEA, est scabies capitis, cutem erodens cum squamis & crustis, pilorumque evulsionem, colore cineritio; odore fætido, orta ab acrimonia sanguinis in glandulis subcutaneis hærente, Triplex ejus datur species 1. squammosa, dum enim scalpitur multas furfuraceas squammas de se remittit. 2. ficiosa dum hæc crusta sua flavâ denudatur, apparent vivæ rubræque carnis grana ficuum interioribus granis similia cruentam materiem ex se emittentia. 3. est Achor, quem vid. supr. morbus hic infantes, sed plerumque adultiores invadit: dicitur *Tinea* quia haud raro in eo latent vermiculi copiosi, vel pediculi, vel quia proserpit erodendo ut *Tinea* in vestibus. B. *Quaad zeer / Drooge schurft*. G. Eine schabe, motte, kinder wurmer im leib. Gall. *Tigne*.

TINEARIA, dicitur etiam Ageratum, & Stichas citrina, ita vocatur, quod ejus flores, vestes cistis asservatas, à Tineis arceat, conservetque.

TINUS, TINNUS & TYNNUS, est Arbuscula, quæ habet virgas longas, quadratas, ramosas: folia magna, ampla, bina, juxta ramos sibi invicem opposita, nigra, splendentia, aliquantulum lanuginosa, semper virentia, inodora, saporis amari cum aliqua adstrictione: caliculus est geminus, inferior trifidus, superior quinquefidus, uterque monophyllus: flos est monopetalus, rotatus, quinquefidus, infra breviter tubulatus, quinque staminibus ex pariete interno tubuli floris ortis: ovarium in fundo calicis, tubâ longâ, triquetra, scabrâ instructum, sit fructus olivæ similis, umbilicatus, fætus semine unico pyriformi: hæc Arbuscula crescit in locis saxosis. Est *Laurus sylvestris*: Gr. *Ἀδρὴν Ἀγρία*. Gall. *Laurier-tein*.

TINNITUS AURIUM, sive SIBILUS, est susurrus quidam aurium, ab obstructione arteriarum membranam tympani perreptantium, vel re intus vel extus aurem irritante, quâ aër in auris cavo ab arteriis pulsantibus continuo movetur & tympanum leviter verberatur, unde susurrus & bombus producitur. B. *Kuischinge in het oor / oortuiting / oortuisfing*. G. Das fausen, und brausen, das klingen der ohren. Gall. *Bruit dans l'Oreille, Tintement*. A. The noise of the ears in Ohren.

TIN-

TINTINABULUM TERRÆ, est *Pyrola*, dictum à floribus ejus *Tintinabulo* similibus.

TIPHA, vide *Typha*.

TITHYMALUS, est planta, quæ habet unum pluresve caules, sesquipedem altos, rotundos, minimi digiti crassitie; folia dura, oblonga, Amygdali minora: ex summitate ramorum nascuntur ramusculi gerentes flores nigros, monopetalos, campaniformes, globosos, multifidos, & duobus foliolis cinctos, quæ calicis vice fungi videntur: flori succedit fructus exiguus, trigonus, & in tria loculamenta, singula unicum semen oblongum continentia, divisus: radix dura, lignosa, lacte acri, mordicante turgidula; ubique ferè sat copiosè provenit in locis aridis, incultis, sterilibus, *Lactaria*, *Lactuca Caprinà*, à τῆθος mamma, quia lac fundit & μαλακὸς tener, quasi tenera Mamma; vocatur etiam *Characias* Dioscoridi id est vallaris à χαρρακίω vallo, dicitur & *Euphorbia*, & *Esula* major, vid. *Esula*. B. *Groote spurge* / *groote wolfs-melk* / *groote duivels-melk*. Gall. *Titimale*. A. *Graat Spurge*.

TITHYMELÆA, idem quod *Thymelæa*.

TITILLATIO, est in voluptatis sensu gradus, propè dolorem proximus: nam ut voluptatem percipiamus, cum organum sensus ita concutitur, vires uti sint ad resistendum majores: ita, si concussio fiat aliquantulum major, minor verò vis, quæ resistat, oritur *Titillationis Sensus*, qui cum habet aliquam conjunctam molestiam, proximè ad dolorem gradum fruit, quare ad morbos referri debet: solet autem maximè sentiri in latere, & sub planta pedum, ubi nudissimi jacent nervi, & in iis, quibus cutis tenera est, & non assuevere titillationi. Gr. τέρψαλλοις. B. *Witteslinge*. G. *Das kuetzeln*. Gall. *Chatouillement*. A. *Tickling*.

TOETICA, idem quod *Attenuantia*.

TOMENTUM, Latinis omne id quod culcitæ ad molliorem & calidiorem quietem infarcitur, dicitur, sive id lana sit sive pluma, sive quod voluerit aliquis, excipiendis molliter & fovendis calore corporibus nostris aptum. Sic dictamni folia, quod mollia videntur esse, tomentitia & lanea dicuntur, hoc est γναφαλοειδῆ: ita ex graminis *Eriophori* lanuginosis summitatibus *anaclinteria* seu culcitæ fiunt. Gall. *Duvet*.

To-

TOMICI DENTES, vide *Dentes*.

TOMOTOCIA, idem quod *Hysterotomia*, ex τέμνω secto, & τόκος partus, à τέκω pario.

TONICA, sunt quæ membris foris illinita, nervis & tendinibus robur conciliant, à τείνω porrigo, tendo.

TONICUS, idem quod *Tetanus*.

TONOTICA, idem quod *Tonica*.

TONSSILLÆ, vide *Paristhmia* & *Antias*.

TOPASIUS, idem quod *Chrysolithus*.

TOPHUS, Gr. πῶγος, est concretio quædam lapidosa, seu gypsæa, calci non ablimilis, in quacunque parte, præsertim ossibus, excitata. B. *Kalk-builen* / *Kalk-knobels*.

TOPIARIUM, opus est, quod ex arbore, frutice vel herba ad decorem componitur in testudines aut cameras fornicatum. Hinc *Topiariæ* dici merentur arbores vel herbæ, quæ nimirum huic operi, quod flexiles sunt, ac suo lentore sequaces, accommodantur.

TOPICA, sunt medicamenta externa, quæ medentur singulari corporis parti, actione quâdam illi parti propria, v. gr. Emplastra vulneribus; Epicarpia febribus; &c. à τίπος locus. B. *Plaats middelen*. G. *Platz-mittel*. Gall. *Remedes Topiques*. A. A *Topike*.

TOPINARIA, idem quod *Talpa*.

TORCULAR, vel **TORCULUM**, est prælum, quo olea vel succi exprimuntur. B. *En pers*. G. *Eine kelter*, presse. Gall. *Un pressoir*. A. *Press*.

TORCULAR, est instrumentum, quod chorda duobus bacillis, circumagitur, in extirpandis membris, ut vasa sanguinea constringantur. B. *Wæjer*. G. *Ein crott*, ein drehtoch. Gall. *Un Tourniquet*. A. A *presse*.

TORCULAR HEROPHILI, est ille locus ubi quatuor sinus crassæ meningis cerebri conjunguntur. B. *De pers van Herophilus* / *herffen persbak*. G. *Die presse von Herophilus*. Gall. *Le Pressoir d'Herophile*. A. *Press of Herophil*.

TORDYLIUM, est *Seseli creticum*, sive planta, quæ habet caulem pedem circiter altum, striatum, villosum: folia sunt oblonga, obrotunda, aspera, villosa, dentata, plura uni costæ adnata & disposita: flos est rosaceus & umbellatus, plurimis scilicet petalis constans inæqualibus,

COR-

cordiformibus, in orbem positis, & calici insidentibus : is autem abit in fructum ferè orbicularem, ex duobus seminibus compositum, planis, margine elato, ut plurimum denticulato, involucrum facile deponentibus : radix tenuis, lignescens, alba, simplex & annua : nomen ei impositum, quòd semen ferat copiosum, circinatum, quasi Toreumatis elaboratum, orbiculatum, compressum, geminisque valvulis conflatum, clypeoli speciem referens, dicitur etiam *Torgylium*, *Tordilium* & *Tordylon*. A. Heartwort.

TORI, sunt in vegetabilibus prominentes partium calli & in se pulparum modo collecti ; Gr. κοιδύλας, vocant. Hinc κοιδυλώδης, id est, torosus, quod idem Latinis est ac nodi formam præ se ferens.

TORMENTILLA, Gr. Ε'πταφύλλον, sive SEPTIFOLIUM, quia ejus folia ex septem constant incisuris, sic dictam volunt, quod tormentum cruciatumque dentium sævisimum placet, atque venenatarum quarundam rerum compescat furorem, & cruciatum. B. *Zeben-blad*. G. *Birck-wurtz*, *roth-heilwurtz*, *roth-guntzel*, *blad-wurtz*, *ruhr-wurtz*. Gall. *Tormentille*. A. Tormentill.

TORMINA, vide *Dysenteria*.

TORMINA ALVI, idem quod *Colica Passio*.

TORMINA HYSTERICA, sunt hystericæ *Passiones*, vide *Hysterica Passio*.

TORMINA INFANTIUM, sunt dolores infantium ventris.

TORMINA POST PARTUM, sunt dolores, quos puerperæ post partum patiuntur, quando nempe lochia ritè non procedunt, vel adhuc qui torminibus partus sunt nonnunquam planè similes ; post laboriosissimos partus etiam sæpè dolores aliqui remanent. B. *Natween*. G. *Nachwehe*. Gall. *Douleurs apres l'Accouchement, ou l'Enfantement*. A. Pangs, or throwes after Child bearing.

TORREFACTIO, idem quod *Tostio*.

TOSTIO, est actio quâ medicamenta igne torrentur, ut vires mutantur, uti fit in tostione Rhabarbari, quod cum ante fuerit purgans, nunc fit adstringens ; torrentur quoque turundæ nonnullæ ; quæ orificiis ulcerum ad dilatandum intruduntur, ut sic tostione imminutæ, per aluentia ulceris liquida tumere eo plus possint.

TOXI-

TOXICA, sunt Medicamenta venenata, quibus Barbarorum sagittæ illiniebantur.

TRACHEA, idem quod *Aspera Arteria*.

TRACHELAGRA, est Arthritis cervicis.

TRACHELIUM, est Campanulæ species : Lat. *Cervicaria* fortè dictum, quòd cervicis & colli malis medeatur. Gr. *τράχηλος* est collum. B. *Mals-kruud*. G. *Halzkraut*. Gall. *Gantelet*, *Ganteletz*. A. Throat wort.

TRACHOMA, est, quando palpebræ invertuntur, densiores & inæquales factæ; vel cum asperitate etiam rubens cum pruritu & pustulis, instar milii granorum; vel cum inveterato malo, insuper à parte interiore exulcerantur cum fissuris & callis, à *τραχάω* aspero. B. *Kouwe oogscheelen*. Gall. *Dartre des Paupieres*.

TRACHOMATICUM, est Collyrii species, quæ olim in usu erat.

TRAGACANTHA, seu **TRAGACANTHUM**, est Gummi fruticis ejusdem nominis pellucidum, album, subdulce, leve ac sincerum, in granis plerùmque fragmentisve contortis : ejus frutex pumila admodum est, habetque ramos lanuginosos, spinisque instructos, rigidos, firmos; lentis ferè folia & pallida, pinnata, velut conjugata, costæ adhærentia, abeuntia in mucronem albescentem; flos est papilionaceus, ex cujus calice surgit pistillum quod deinde abit in siliquam secundum longitudinem divisam, bicapsularem, brevem & quasi ovatam, continentem semina reniformia. Frutex hirsuta est, unde nomen *τράγος* Hircus, & *ἄκανθα* spina, hic dicitur *Spina Hirci*. Gall. *Barbe-Renard*, ou *Epine de Bouc*. Exudat hoc gummi radice incisa, vel ut alii volunt, sponte suâ. Præstat pellucens, gracilis, levis, sincera & subdulcis. B. *Tragant*. G. *Tragant*. Gall. *Gomme Adragant*. A. Gum-Dracant, tragacanth.

TRAGANOS, & **TRAGOS**, est uva marina : à *τράγος* comedo : quia fructum edilem fert.

TRAGOPOGON, est planta, quæ habet caulem sesquipedem circiter altum, rotundum, solidum, in plures ramos divisum : folia longa, angusta, acuta, croci folia referentia, sed breviora, & latiora : flos est semiflosculosus plurimis scilicet semiflosculis constans, embryoni insidentibus, & calice comprehensis multifido, sed nequaquam squammoso.

sqummoso, in multas lacinias diviso, quæ ita longæ sunt, ut ipsum florem recondant : embryo autem deinde abit in semen membrana seu involucri obvolutum, pappis instructum, thalamoque affixum : crescit in paludibus & locis aquosis, est *Barba Hirci* ; ex *τράγος* Hircus, & *πάρων* barba. Nomen sibi adscivit, quod è calycis summo, floribus evanescentibus, papposa prodeat cæsaries, seu comosa lanugo, cui cum hirci barba nonnulla similitudo. Vel ita vocarunt propter ramulos florum foetura racemosa amictos, in prælongas quasi comantes barbulas effigiatos, aruncos spirillosque caprarum imitantes : candore niveo, puniceo, roseoque colore intermixto, visu & odoratu per jucundo. **B. Bocks-baard / Josephs-bloemen / moergen-ster.** G. Bocks bart. Gall. *Barbe de Bouc.* A. Buckesbearde, goats beard.

TRAGEÆ, non differunt à pulveribus, nisi quod tenuissimè adeo Medicamenta, ex quibus parantur, haud terantur, & vel externè adhibentur corpori, appositæ aut in fenum resolutæ ; vel sacculo lineo inclusæ in vino aut alio liquore detinentur, ut vires suas liquori communicent. Aliquando tamen componuntur etiam ex speciebus Antidotorum, odoratisque aliis rebus & medicamentis simplicibus in pulverem reductis, saccharo addito. In his conficiendis communiter capitur uncia una sacchari, ad singulas drachmas specierum, præsertim amariorum & minus gratarum. Fortè *τράγηννα* à *τράγος* Hircus, caper, lacte quippè caprino in insula Rhodo educatus Jupiter : videtur dici quasi *Panis Jovis*. **B. Hoekjes.** G. Pfaffenfutter, kuchlein. Gall. *Dragées.* A. Cake.

TRAGEMA, idem quod *Trageæ*.

TRAGI, TRASI, vel TRASSI : vocatur & *Dulcinum*, & *Ciperus* : est nomen origine Italicâ.

TRAGIUM, vocatur Fraxinella : à *τράγος* Hircus, quia Hircum olet.

TRAGOCEROS, est *Aloë*, ob folia cornuformia, Hirci cornibus similia, à *τράγος* Hircus, & *κέρας* cornu.

TRAGOS, est *Caprificus* ; à *τράγος* caper. Vide *Caprificus*.

TRAGOPYRUM, sic aliquando vocatur *Fagopyrum* : quasi Hirci frumentum, ex *τράγος* Hircus, & *πυρὸς* frumentum. Vide *Fagopyrum*.

TRAGORCHIS, est satyrion Hircidum vel caprinum: ex *τραγος* hircus, caper, & *ἄρχη* Testiculus.

TRAGORIGANUM, est origanum Hircinum. Non alia forsitan ratione sic dictum, quàm quòd ejus pabuli voluptate animal hoc caperetur, ex *τραγος* hircus, & origanum.

TRAGUS, seu Hircus est auris eminentia, quæ tempora spectat, posita sub Helicis exortu, erecta, formæ triangularis pilis aliquot hispida, in quibusdam densam hirci barbulam exprimens. B. *Et bok*. G. Der bock. Gall. *Le Tragus, ou le petit bouton antérieur, qui est au dessous de l'extrémité antérieure du pli de l'oreille*. A. Bucke.

TRANSFUSIO, est deductio sanguinis vivi & in vasis animalis fluentis, ope tubulorum sibi continuatorum in vasa alterius animalis vivi; in scopum vasa inanita languentis animalis replendi, sanguinem mutandi, morbos curandi, vitamque longiorem ducendi; quod in majoribus animalibus, & ipsis hominibus, postquam circulatio sanguinis inventa fuit, sæpè tentatum est; aliquando felici, sæpè infortunato successu; vasa enim in uno animali suæ capacitati proportionatum liquidum continentia, non respondent robori, magnitudini &c. vasorum in alio animali; liquida pariter vel sunt nimis solida, crassa, & alterius indolis, vel nimis fluida, facilius resolvenda in uno quàm alio animali, adeoque, quod uno animali conveniebat salubre liquidum, in alio est lethiferum, atque hæret in minimis, obstructions irresolubiles excitat; vel si liquidum tenuius fuit, ex vasculis omnibus excretoriis effluit, neque viribus vitæ sustinendis par est; undè hæc medicinæ methodus jure exoluit. B. *Bloedbrenging uyt 't rene diet in 't ander*. Gall. *Transfusion*.

TRANSPIRATIO, idem quod *Diaphoresis*.

TRANSVERSALES MUSCULI, primum par exhibet sese membranoso principio, ab ipsis tranversis lumbalium vertebrarum processibus, ossè item lleum cartilaginosoque: præterea costarum confinio interiùs profectum, peritonæo subjecto inhæret, & ad eandem cum cæteris abdominis metam fertur. Alterum par cervici extendendo vel in posteriora flectendo destinatum, oritur à sex aut septem primarum vertebrarum processibus externis, & inferuntur exterius in omnes vertebrarum cervicis transver-

fos

fos processus. B. **Overs spieren.** G. Der zwerch-maufz. Gall. *Muscles Transverses, ou Transversaires, ou Transversaux.* A. Over Thwart Muscle.

TRANSVERSUS MUSCULUS HUMERI, idem quod *Rotundus Minor.*

TRAPESIUS MUSCULUS, sic dictus à figura Geometrica. Vide *Cucullaris Musculi* descriptionem.

TRAULUS & TRAULOTES, est blæfitas, five vitium in L & R pronunciando, à *τραυλιζω* balbutio. B. **Lisperde / een lisper of lisperaar.** Gall. *Begayer.*

TRAUMA, vide *Troma.*

TRAUMATICA, sunt, medicamenta quæ in decoctis & potionibus assumpta, serolos & acres humores seu fucos è corpore educunt, vel mitigant, sanguinemque nimis torpidum movent, vel nimis motum retardant, nimis fluidum inspissant; nimis crassum ita attenuant, ut in partes vulneratas, ruptas vel contusas commodè propelli possit; & quibusdam partibus adstringunt, & detergent: hinc videmus quod vulneraria medicamenta specifica nulla sunt, quæ in omni conveniunt ægro, verum quod dato ægro accommodanda sunt pro ægri viribus, statu, & liquidorum ac vulneris conditione: ista lapsis, contusis, & vulneratis conducentia, *Vulneraria* nuncupantur, à *τραυματιζω* vulnero. B. **Wond-middel.** G. Wund artzney. Gall. *Remedes Vulneraires.* A. Wound remedy.

TREMOR, Gr. *τρεμουρ*, à *τρεω* tremo, est motus convulsivus minus vehemens, in quo contractiones & alterationes sunt & crebriores, sed non ita violentæ versùs principium, quare Motus convulsivus plus habet de convulsione, at Tremor plus de motu ordinario. B. **Schuddinge / bevinge.** G. Das zittern, schaudern, beben. Gall. *Erisson, Tremblement.* A. Trembling, Quaking.

TREPANATIO, est operatio Chirurgica, quâ Trepano five Modiolo hominis viventis cranium perterebratur, cum vel fractum & intropressum fuerit cranium, vel spinæ osseæ abruptæ pungunt cerebrum, vel extravasatus sanguis ex vasis ruptis, qui comprimit cerebrum, &c. ut hæc cuncta ex foramine facto educi possint. B. **Trepanen.** G. Trepanirung. Gall. *Trepan.* A. Trepanation.

TREPANUM, idem quod *Modiolus.*

TRIANGULARE OSSICULUM, est illud os quod

in Cranio inter futuram Lambdoidem & Sagittalem situm est ; quod ad epilepsiam quoque conducere ferunt. Gall. *Os Triangulaire.*

TRIANGULARES MUSCULI, est aliquando unicus, sed non semper, à summo cubiti ortus, & circa medium ejusdem carnosus, angustoque fine definens. Verum *Casseri* putat se invenisse duos parvulos, circa articulum cubiti exiles, & opposito modo incedentes, atque instar trochleæ pronum & supinum radium moventes. Sunt & alii Triangulares muscoli, dicti Sternoides, sub sterno oriuntur è medio sternoides musculosi fasciculi, pro parte triangulari linea circumscripti, si oblique costarum extremis partibus ut & cartilaginibus quatuor, quinque & sex superioribus alligantur, cum intercostalibus tam indissolubili nexu sæpè cohærent, ut alterutrorum fasciculi sine laceratione separabiles non existant : imò verò, nonnunquam radiata solummodò intercostalium musculorum fibrarum vestigia longè ab invicem remota inveniuntur, atque hoc in casu, pleura sub sterno solito crassior reperitur. B. *Bozst-beens spier / dyphantige spier.* G. *Der brustbeins mausz, der dreischrœtige mausz.* Gall. *Muscle Triangulaire ; les Muscles Sterno-costaux communement le Triangulaire du sternum.* A. Idem.

TRIBULUS, terrestris est planta, quæ habet caules semipedem circiter longos, repentes, rotundos, nodosos, villosos, rubicundos, in ramos divisos : folia pinnata Lenticulæ, incana, pilosa : flores sunt rosacei, plurimis scilicet petalis in orbem positis constantes, lutei : ex horum calice surgit pistillum, quod deinde abit in fructum, quodammodò cruciformem vel turbinatum, ex pluribus partibus plerumque compositum, muricatis, in capitulum collectis, & seminibus sætis, ut plurimum oblongis, in loculis nidulantibus : radix fibrosa ; hæc planta crescit in pratis præsertim in regionibus calidis ; dici volunt ἀπὸ τοῦ τριβεῖν à *Terendo, Tundendo*, quòd attritum, tactumque non admittat ; lædit enim ac pertundit, vel παρὰ τὸ τρίβειν, quòd molestus ac infestus sit, affligit enim & vulnerat tangentem. Vel dicitur quasi τρις βολεῖν à *Triplici Cuspide*, ad similitudinem ferreorum muricum, qui forma trigona sunt, vel παρὰ τὸ τρις βάλλειν, quòd fructu suo tria vulnera infligat, vel quòd cuspidatum trifariam feriat. Malunt alii

alii à seminis triquetra figura tribulo bellico instrumento simili. B. *Angels / munk-pzers / boet-angel*. G. Waffer-nusz, weiher-nusz, stachel-nusz. Gall. *Tribule*.

TRICA INCUBORUM, est plicæ polonicæ species. G. Marenflechte, schroetleins zepff, maren loeck, vel morenlock.

TRICHIASIS, est ciliorum introreflexio, ita ut pili oculum pungant; quod fit vel phalangosi, vel cum alia pilorum succrescit series. Item Urina pilosa, cui ab humoribus pituitosis, pili innatare videntur, à *τριχ* pilus. Gall. *Trichiaſe*.

TRICHISMUS, est fracturæ ossæ quædam species tenuissima, & veluti pilaris, plerumque juxta ossis longitudinem excurrent, rimæ tenuis instar, ita ut sensum ferè effugiat, hinc etiam mortis aliquando causa existit, quia se non facilè prodit, admodum dolorifica, & magnis cum symptomatibus: à *τριχ* pilus. B. *Hair-scheur*. Gall. *Fente Capillaire* A. Hair-cleft.

TRICHOMANES, planta est, quæ plures parvos caules habet rotundos, fragiles, nigricantes, quibus adhærent folia minima obrotunda, leviter crenata, tenera, ordinatim disposita, in dorso habentia multa corpuscula minima, quæ microscopii ope apparent esse fructus hujus plantæ, in quibus occurrunt capsulæ sphaericæ funiculo vi elasticâ donato instructæ, qui contractione suâ has capsulas semina minutissima includentes, aperit: radix est filamentosa, & nigra: hæc planta creſcit in petris & muris juxta fontes & rivos; totâ hyeme viret, *Filicula*, *Capillaris*, *Polytrichum*, dici videntur, quod fluentem capillum expleat, & subnasci faciat: *μακρόν* enim rarum vocant, & *τριχά* capillum: hinc quoque *Capillaris* vocatur. B. *Weder-dood / vrouwen-hair / steen-breeke*. G. Wieder-todt, stein-brech, abthon. Gall. *Politric*. A. Maiden-hair, Venus golden locks.

TRICHOPHYLLON, sunt plantæ cujus folia capillorum similitudinem habent, ut fœniculum, corallina &c. ex *τριχ* capillus, & *φύλλον* folium.

TRICHOSIS, idem quod *Trichiaſis*.

TRICOCCOS, est Mespili fructus, sic vocatus à tribus nucleis quos continet, à *τριχ* tria, & *κόκκος* nux, bacca, granum.

TRICONGIUS, est mensura octodecim sextariorum.

TRICUSPIDES VALVULÆ, sic vocantur tres membranulæ, figurâ tricuspидis, variis lacertulis præditæ, ante ostium venæ cavæ in Corde locatæ; sic sitæ ut sanguinem ex vena cava quidem admittant in Cor, non verò remittant; sed à sanguine ex Corde contracto egredi conante explicantur, viam omnem intercipiunt, undè in arteriam pulmonalem solam impellitur. B. *ⲓⲣⲉⲡⲓⲛⲧⲉ ⲙⲁⲡⲡⲓⲉⲓⲛ*. Gall. *Valvules Triglochin ou Tricuspidés du ventricule droit du cœur.*

TRIENS, est tertia pars libræ medicinalis, continens uncias quatuor. Continet quatuor cyathos.

TRIFOLIUM, est planta, quæ caules habet sesquipedem circiter altos, tenues, rotundos aliquando parùm lanuginosos, quosdam rectos, alios repentes: folia terna, rarò quaterna aut quina, nunc rotunda, nunc oblonga, acuta, villosa, interdum spiculatis lineis albis notata, nonnunquam obliquis candicantibus striis virgata: flores sunt exigui, albi, papilionacei, simul cum ovario vagina fimbriata obvoluti, in spicam congesti: ovarium fit capsula calice recondita, & facta semine ut plurimum reniformi, rubicundo, per maturitatem arctè adhærente capsulæ: radix parva, fibrosa, tortuosa, lignosa, alba: hæc planta crescit in pratis. Gr. *τριφύλλον*, planta vocatur à tribus, quæ habet, foliis. Ejus sunt in pratis variæ species. B. *ⲙⲁⲗⲁⲃⲣ*. G. Klee. Gall. *Trefle des Prez*. A. Trefoil.

TRINITAS, idem quod Trifolium: à tribus nempe foliis. *Viola Tricolor* etiam vocatur *Trinitas*, ob tres diversos colores.

TRIOBOLON, est pondus drachmæ dimidiæ, sive trium obolorum.

TRIORCHIS, est Satyrion species, quæ non duabus, sed tribus testiculatis radicibus in terra nitatur, ex *τρεῖς* tres, & *ὄρχις* testiculus.

TRIPHYLLON, est trifolium, à tribus foliis sic dictum, ex *τρεῖς* tria, & *φύλλον* folium.

TRIPLOIDES, est instrumentum Chirurgicum, sic ob triplicem basin, *Trioides* dictum, in usu fuit si Cranii depressio tam magna est, ut cæteri vectes, ob infirmitatem, non sufficiant. B. *ⲓⲣⲉⲃⲟⲉⲧⲓⲓⲛ ⲙⲉⲧⲉⲓⲛⲓⲛⲓⲛ*.

TRIPOLIS, vel Terra Tripolitana, est substantia terrea,

rea, facillè friabilis, coloris citrini intensi, saporis adstringentis, eruta ex fodinis. B. *Crappel-steen*. A. *Englisch oker*.

TRIPOLIUM, est Asteris species; dictum quod ejus flos ter de die colorem mutare perhibetur: ita ut manè candidus, meridie purpureus, vesperi puniceus aspiciatur: idque fortè, cum flores omnes non simul, sed particulatim & sensim floreat, & perficiantur, facillè contingit, tres florum colores conspici incipientium, completorum & deficientium, ex τρις ter, & κόλιν muto, verso. Sed alii, quasi dicas ter causum seu canescens: πολλόν canus est. B. *Zee-sterre-kruud / blauwe kamille / blauwe mabelieven*. G. *Meer-sterne-kraut*. Gall. *Espargoute de Mer*. A. *Sea star-wort*.

TRIPSIS, est contritio, sive confusio, à τριζω tero.

TRISMUS, est dentium stridor: sive convulsio violenta & invita musculi Temporalis & Masseteris, quâ dentes tam validè contra se invicem contrahuntur, ut ad minimum motum obliquum supra se invicem, exterius vel interius per musculos pterygoideos factum, sonus acutissimus oriatur & ingratus auribus, qui stridor vocatur, à τριζω strido. B. *Knirsinge der tanden*. G. *Das knirschen der zähne*. Gall. *Grincement des dents*. A. *Grinding of the teeth*.

TRISSAGO, & **TRIXAGO**, vocatur Scordium, & ob similitudinem cum Trixagine, sive Chamædri, Trixago vocatur.

TRITÆOPHYES, est febris continua remittens, quæ tertio quoque die exacerbatur, ex τριταῖον triduanus, & φύνω cresco. B. *Een geduurige anderendaagsche hoogs*.

TRITÆUS, idem quod *Febris tertiana intermittens*.

TRITICUM, est planta, quæ plures habet caules vel culmos quatuor vel quinque pedes altos, satis crassos, rectos, per intervalla nodosos, excavatos, foliolis quibusdam longis, angustis instar graminis instructos: flores sunt hermaphroditi, apetalii, constantes staminibus masculinis, simplicibus, ferentibus suos testiculos tenues, gracilescque; intra hos positum est ovarium binis, recurvis tubis instructum: utraque hæc defenduntur binis foliis petaloidibus, sæpè aristatis, per appendicem longam, acutam, gracilem, jam pilosam, alias glabram; cinguntur rursum

duobus foliolis cavis carinatis calicis vicem præstantibus : sustentantur hæc uno pedunculo , qui cum aliis accretis uni-axi facit spicam densam : semina sunt magna , oblonga , gibba , unâ parte sulcata , extûs coloris flavescentis , intûs albi , farinosa , nutrimenti optimi : radix tenuis , filamentosa : est frumentum , dictam , quod ex spicis fit tritum , vel , quod triturae destinatur. Gr. πυρὸς & πυρὸν quasi σπυρὸν vel σπορὸν , ἀπὸ τοῦ σπείρειν feminando dictum volunt , vel nomen habet ab acutie , aut à similitudine , quam cum nonnullorum fructuum granis , vel Gygartis habet , quæ πυρίναι dicuntur , vel πυρὸς à flavo rutilantique igneo colore ac fulgore , dicitur & Σίτη , cibus , quæ vox omnibus Cerealibus convenit. B. *Tarw / terwe / weit*. G. Weizen. Gall. *Froment*, *Blé*. A. Wheat.

TRITORIUM, idem quod *Infundibulum*.

TRITURATIO , est contusio , quâ medicamenta in pulverem rediguntur , ut eo aptius cum aliis misceri , vel virtus eorum extrahi possit.

TROCHANTER, idem quod *Rotator*.

TROCHISCI , est medicamenti interni & ficci genus , nempe sunt rotulae seu orbiculi signati : fiunt ex pulveribus cum mucilagine exceptis , & in pastam redactis , ex qua orbiculi in umbra siccandi formantur , à τροχός rota , vocantur item *Pastilli* , Δακτύλιοι *Hippocr.* ab annuli specie , Ἀγρτισκός , quod panem referat , Κυκλίσκος à circuli figura. B. *Kochjes*. G. Kuechlein , trozifchten. Gall. *Trochisques*. A. Troches.

TROCHLEA , vide *Bathmis* , & *Trochlearis Musculus*.

TROCHLEARIS MUSCULUS , est Musculus oculi obliquus superior , sive major , & omnium tenuissimus , habens tendinem longissimum , oculum circumagit ad angulum internum : nam communi principio , cum primis quatuor ortus , ad internum angulum recta fertur , ibi per trochleam cartilagineam intra anteriora orbitae sitam transit , & recto angulo adscendit ad eum locum , ubi quintus inferebatur. Dicitur *Trochlearis* , quia quasi per trochleam circumrotatur , quæ trochlea cartilago est in oculo propendens , sita ad os Maxillae superioris juxta internum oculi angulum. Hic cum altero obliquo , *Amatorius* appellatur. *Trochlea* venit è τροχίζω torqueo. B. *Natrolspier*. G. Der rollen-mausz. Gall. *Muscle superieur de l'Oeil*,

Oeil, ou le Muscle Trochleateur. A. The Pulley Muscle.

TROGLODITICA MYRRHA, est ea quæ optima est, & in Trogloditi patria nata. Vide *Myrrha*.

TROMA, est vulnus, à causa externa inflictum, à *πρῶσσω* vulnero.

TROMBOSIS, est coagulatio lactis, vel sanguinis in corpore humano. Vide *Coagulatio*.

TROMOS, idem quod *Tremor*.

TRUNCUS, dicitur illa pars arteriæ magnæ & venæ cavæ, quæ descendit à corde ad vasa iliaca, verum hoc in genere; verum specialiter attribuitur ramulis majoribus, qui è trunco magno emittuntur ad viscera speciatim, ut truncus splenicus, hepaticus &c. B. *De Stam.* G. Ein *stamm.* Gall. *Le Tronc.* A. The Trunc.

TRUNCUS, est totum animalis corpus, exceptis capite & artubus adhaerentibus. B. *t Upr/ romp.*

TRYPANUM, idem quod *Modiolus*.

TRYSMUS, vide *Trismus*.

TUBA EUSTACHIANA, est canalis amplus, tenuiorem calamus scriptorium admittens, apertus, ad palati extrema vel narium posteriora tendens, ortus à tympani parte anteriori & inferiori, propè tympani membranam, principio ampliori, patente, elliptico, mox iterum sensim coarctatur perfectè tubæ instar, sic conum ellipticam basin habentem referens, obliquè deorsum versum interiora, inferiora, anteriora delatus, ante canalem osseum arteriam carotidem internam continentem situs, post trium circiter vel quatuor linearum progressum in plures partes inæquales, rupta quasi spatia efficiens, definit, hætenus osseus est, & osli petroso insculptus, sensim interim in circulum mutatâ ellipsi. Huic apponitur dein canalis alius, priori continuatus & similis, sed eo duplo longior, angustus admodum in suo principio, multoque angustior quam est canalis osseus (tota enim tuba eo in loco quasi arciore sulco excavata videtur) sensim dilatatus, hinc etiam conicus, inversus, tandem ad finem multò rursus, quam est ossea pars, amplior, constans partim substantiâ cartilagineâ, respiciente occiput, & constituyente partem superiorem, lateralem, posteriorem pro majori, lateralem anteriorem pro minori parte, & maximam partem labiorum orificii, partim membranacea, respiciente foramen

auris, constituyente & absolvente reliquum tubæ partem, sic supplente cartilaginis defectum. Deniquè cartilaginea hæc pars, ad extremum tubæ finem præcipuè verò ad posteriora latefcens, expansa, incrassata, reflexa, constituit marginem semilunarem, cartilagineum, robustum, extuberantem, cornua sua in interiora narium procurrentia habentem, formantem labra orificii ampli, patuli, elliptici conniventis, nunc aperti, nunc iterum valvula hac cartilaginea (quæ fini tubæ quasi janitor præfecta videtur) adducta claudendi, eaque semper muniti, quo tandem totus hic canalus definit ad latus internum alæ internæ pterigoidei processus ossis sphœnoïdalis, à latere foraminis postici narium, supra palatum mobile, velum pendulum palatinum vulgò dictum, ubi supra uvulæ balin terminatur. Hujus necessariam existentiam primus intellexit Aristoteles, dixit enim, quòd ex aure in oris palatum usque semita pertendat : ut &, quod Alcmaeon capras aliquando auribus spirare, observaverit : cæterum veteribus incognitus, ab accuratissimo Eustachio inventus & descriptus, à *Stenone, du Verneyo*, multisque aliis, præsertim Gallis Aquæ ductus vocatur ; sed ad evitandam confusionem cum Aquæ ductu Fallopii, cum quo à multis docente *Schelhammero* passim confunditur, nomine à similitudine inventorisque cognomine desumpto, & à *Valsalva* excogitato, Tuba Eustachiana potius appellandus. B. *De Trompet van Eustachius*. Gall. *La Trompe d'Eustachius*.

TUBA UTERI, idem quod *Tubæ Fallopiæ*.

TUBÆ FALLOPIANÆ, sunt duo canales ferè conici, tortuosi, membranosi, ex binis superioribus foraminibus uteri exeuntes, utrinque unus, ex angustatata capacitate circa matricem sensim dilatati, in hemicyclos cellulosos flexi, VI.VII. vel quandoque VIII. circiter digitos longi ; horum amplitudo circa medium ferè parvum digitum æquat : pervii sunt, si enim per tubulum in eorum principium immissum flatus versùs extremitatem propellatur, per eam illicò erumpet, quod in omni animalium genere semper observavit Graafius : extremitas utero juncta & in ejus cavum hians minima est, fetam enim tantum aut stylum tenuem transmittit ; at in progressu sensim dilatatur, & circa medium latissima : altera verò extremitas

tas in abdomine fluctuans quartam solummodò digiti auricularis crassitie partem admittit, fimbriisque multis muscularibus ornata est, ovario, quando opus est, se applicantibus. Tubarum substantia membranacea est, duplicique constant membranâ, quarum interna originem habet aut saltem communis est cum illa quæ internam substantiam uteri cingit, hæc glandulosa est, intusque rugosa, & lubrico humore imbuta : externa verò membrana communis est cum ea, quæ externam uteri substantiam obvelat, estque propè uterum crassior : vasa copiosissima corpus cavernosum intra membranas earum efficientia, ut erigi sive rigidæ reddi queant, quando ovario applicandæ; à quibus etiam humectantur : si diligenter aperiantur & dilatentur, tubæ cujusdam æneæ extremum orificium expriment. Usus est, ut ova à testibus recipiant, & in uterum deferant, secundum Doctiss. *R. de Graaf* : ex inspectione cuniculorum &c. Nunc hæc veritas manifesta est. *B. Trompetten / eper-leiderg. G. Fallopianische mutter rœhre. Gall. Trompette de Fallope. A. The Fallopian pipe or duct.*

TUBERCULA, idem quod *Phymata*.

TUBEROSA, est Hyacinthus Indicus tuberosus, flore Hyacinthi orientalis : nomen à tuberosâ radice ab Italis datum. Vide. *Tuberosæ*. Tuberosâ etiam dicitur radix, quotiescunque veræ radici, quæ in medio est, multa undique & magna satis adnascuntur tubera, quæ perperam vulgò pro radice partibus habentur, quum potius gemmarum species dicendæ sint, novam enim (ut certis constat experimentis) plantam in se continent, imò propriis fibrosis, undè nutriuntur, gaudent radicibus ab inferiori parte sibi appositis, ut in *Alphodelo* & *Pæonia* observatum fuit : hyeme verò perit omne plantæ capillitium, & remanent sola cum crassioribus radicibus tubera, quæ sequenti anno germinant : sic ratio in promptu est, quare radices officinales, quæ eo modo constructæ sunt, hyeme, saltem antequam vigere incipiant, effodi & colligi debeant, quia tunc scilicet radix totam jam futuram plantam, omnesque ejus vires concentratas & collectas continet, quæ radicem deinceps pro maxima parte destituunt, & per omnes plantæ partes disperguntur.

TULIPA, est planta, quæ habet caulem unicum, rotundum.

tundum, medullosum, duobus vel tribus foliis longis, latis, crassis, duris, in margine undosis, acutis, instructum : flos est liliaceus, hexapetalus, formâ quodammodo urcei, nudus, in fastigio caulis, unicus, erectus, sex staminibus præditus : ovarium, quod fit fructus oblongus; trifariam dehiscens, in tria loculamenta divisus, feminibusque fætus planis bino ordine sibi incumbentibus : radix est bulbosa interdum brevior, nonnunquam oblongior, crassa, foris vel flavescente vel magna ex parte, nigricante membranâ obducta, quæ internâ parte lanuginosa est, castanearum corticis instar, aliquando autem adeo denso tomento plena, ut mollissimè recubet bulbus, qui solidus est, firmus, & velut albumen ovi coctum candidus, gustanti dulcis, saltem non ingratus : nomen accepit à Pili Sclavonici similitudine, qui Turcis dicitur *Tulipant*, *Dulpant*, *Dublent*. Hunc pileum videtur hic flos forma exprimere. B. *Tulp.* G. & Gall. *Tulipe*. A. Tulip.

TULUS, idem quod *Callus*.

TUMOR, Gr. *ὄγκος*, *ὀἰδήμη*, est Morbus quo partes humani corporis præter solitum modum ampliantur, & extenduntur, per affluxum plurium liquidorum, vel concretionem solidorum, ita ut destinatam operationem perficere, ut par est, nequeant. B. *En gezwel*. G. Schwulst, geschwulst. Gall. *Enflure*; *Tumeur*. A. A Swelling.

TUNETANUS FLOS, est Flos Africanus aurei coloris, sic dictus, quod in regione Africae Tunetensi crescat. Hinc *Theunis* / & *S. Anthonis bloem*.

TUNICA, inter vegetabilia est tenuis cortex & veluti membranaceus, quo vel arbor, vel radix investitur. Sic capæ folliculis est tunicatum.

TUNICA, est Betonica, detractis duabus litteris prioribus : eo nomine etiam veniunt flores caryophyllei : forte ob odoris florum similitudinem.

TUNICA, idem quod *Membrana*.

TUNICA CORNEA, vide *Cornea Tunica*.

TUNICA RÊTIFORMIS, vide *Retina* & *Amphiblestroides*.

TURBITH, seu TURPETUM, putatur esse radix purgans alicujus convolvuli Indici, quæ vario, longoque reptatu ad tres quatuorve cubitos ascendit. Radix pollicem & amplius crassa, lignosa, in aliquot ramos divisa, cras-

crasso fuscoque cortice tecta, qui ruptus, stillat succum lacteum, glutinosum, & pallidè flavescientem resinam, illicò concrecentem. Folia habet althææ, floremque monopetalum convolvuli vulgaris magnitudine, & forma candidum. Adfertur nobis ex Guzarata, Canara, Goa, Cambaja, Dio insula, Bacia &c. in officinis eligitur non cariota, intus alba, & resinosa. Fortè species erit scammonii, cujus radix etiam resinosa, & ejusdem indolis: aliqui à turbando deducunt, quòd propter magnam violentiam, purgando corpus turbet. B. *Turbit-wortels*. Gall. *Turbith*.

TURBITH MINERALE, seu TURPETHUM MINERALE, est pulvis flavus ex Mercurio præparatus. Gall. *Turbith-mineral*.

TURBO, inter vegetabilia dicitur quidquid ex acumine tendens in ampliùs spaciatur. Hinc turbinatum, quod ex angusto continenter in latius prodit. Sic turbinata conspicitur pyrorum forma. Permulta etiam herbarum folia in mucronem turbinantur. Gall. *Ce qui va en pointe*.

TURGESCENTIA HUMORUM, idem quod *Orgasmus*.

TURIONES, sunt teneritates summitatum ipsarum arborum, quæ singulis annis crescunt.

TURPETHUM, vide *Turbith*.

TURRITIS, TURRITA, est Nasturtii species; sive planta, quæ habet folia ex radice erumpentia, oblonga, villosa, sinuosa, repentia; caulis ex his nascitur solidus, rotundus, habens folia exigua, acuta, instar acetosæ, sine pediculis: flores in fastigium turris instar assurgentes, exigui sunt, albi, quadrifidi, cruciformes: flori succedit siliqua compressa, continens semina exigua, rubicunda, saporis acris: radix est fibrosa, alba: hæc planta crescit in pratis, sic dicta, quòd caulis ejus se turris in modum erigat.

TURUNDA, idem quod *Turundula*.

TURUNDULA, seu TURUNDA Varr. *Linamentum* Celsi, *Pannus* Colum. *Μοτὸς*, *Εμμοτον*, est lintheum conceptum, quod unguento illitum, ulceribus imponitur. B. *Gen wieke*. G. Die wiecken, turundlein. Gall. *Turonde*, *Charpie*, *Tente*. A. Idem. Turundula oblonga, B. *Kaspittel-stokjen*.

TUS,

TUS, idem quod *Thus*.

TUSSEDO, idem quod *Tussis*.

TUSSILAGO, est *Farfara*, est planta, quæ plures habet caules tenues, qui in summitate habent florem radiatum, citissimè caducum, cujus discus ex flosculis corona ex semiflosculis componitur, embryonibus insidentibus, & calice multifido comprehensis : embryones postea abeunt in semina pappis instructa : flos ante folia mense Martio vel Aprili erumpit : radix est saporis subacris cum levi lentore, odoris nullius : folia ex radice erumpunt magna, ampla, angulosa, circularia ferè, supernè viridia, infernè alba : crescit in locis humidis, quòd hæc planta tussientibus medeatur, appellationem habet. B. *Hoeft-blad / paards-klauw*. G. Kotz-huff, brand lattich, hufflattig. Gall. *Pas d'Asne*, *Tussilage*. A. Colts-foot, Fole-foot.

TUSSIS, Gr. $\tau\upsilon\sigma\varsigma$ à $\tau\upsilon\sigma\tau\omega$, tussio. Est motus convulsivus musculorum & motricium fibrarum, quibus respiratio peragitur, ita ut exspiratio variis vicibus interrupta, iterumque repetens, aërem expellendo è pulmonibus, & repellendo contra latera ramorum Asperæ arteriæ, tandem post aliquot ictus, & nifus cum sonitu graviore, vel acutiore, non sine vi, & sæpè humoris vel phlegmatis excretionem peragitur : hinc ex tussi perindè ut in sternutatione concussio corporis fit, adeò ut in vehementiore tussi non levis labor sit, & motus suffocationis, ideòque facies & oculi rubore & livore afficiuntur, atque à tussi aliquot horas durante identidem, repentè vires admodum franguntur, & venter, pectus atque caput dolore affliguntur, præsertim in *Sicca tussi* ; aliquando etiam vomitus subsequitur, aut ex illa concussione viscerum, Hernia in inguine, vel umbilico fit. Verùm Tussis comitem agit in Asthmate, Pleuritide, Hydrope, Empyemate, vulneribus pectoris, malo Hypochondriaco, Hæmoptoë, gravedine, phthisi &c. Dividitur in *Tussim siccam* in qua nihil, vel parùm excernitur, uti omnis tussis in Principio est. In *Humidam* in qua sanguis, pus, pituita vel tenuis liquor excernitur, sed ea ex accidenti fit. In *Nocturnam* & *Infantium convulsivam*, quæ & etiam ex accidenti est. Dicitur quoque *Tussedo*. B. *Den hoeft*. *Sicca* dicitur *Hink-hoeft*. G. Der husten. Gall. *La Toux*. A. Cough.

TU.

TUTIA, five **CADMIA FACTITIA**, est corpus densum, ex fuligine æris, dum in fornace conficitur, concretum, adhærens lateribus, camerisque fornacum, vel & in partem infimam delabens. Triplicis id fit generis, nominibus à re, quam repræsentare videtur, sumptis. *Botritem* appellant, quæ uvæ speciem refert : *Ostracitem*, quæ testis similis est : *Placitem*, quæ crustis. *Botritis* reperitur in fornacis parte media. *Ostracitis* in infima ; *Placitis* in editiore. Sunt qui *Capnitern* & *Calamitem* addunt. *Capnitern*, quæ in ipso fornacum ore reperitur, tenuissima, exusta & nimia tenuitate simili favillæ. Verum hæc à Pompholige vix vel parum differre videtur. *Calamitem* vocant, figurâ calami, quam à pertica ferrea acquirit. Nimirum decutitur hæc à ferreis perticis, quibus cadmia, dum æs fustum iis agitur, adhærescit. Optima est *Botritis*, densa, modicè gravis & in lævitatem magis inclinans, racemosâ facie, quæ fracta cinerulenta est. Vulgò in officinis dicitur *Tutia*, vel *Cadmia Græcorum*. Gr. *Καδμεία*. Arab. *Climia*, vel *Chlimia*. B. *Tutie / niet / kleimel / oogniet*. G. *Augen nicht, huettenrauch*. Gall. *Tutie*. A. *Tutty*.

TYLOMA, idem quod *Callus*.

TYMPANIAS, idem quod *Tympanites*.

TYMPANITES, **TYMPANIAS**, *Aqua intercus sicca*, est tumor abdominis fixus & constans, æquabilis, durus renitens, & à pulsione sonitum edens, plerumque in fastigium assurgens, absque gravitatis multo sensu; oriundus ex paralyti partis Intestini, & à flatu intercepto summo perè dilatati : vel ab humoribus in abdomen exhalantibus, non resorbis, sed putrescentibus, & aërem sic ex se veluti generantibus; vel à vermibus peredentibus Intestinorum tunicas, unde aër tum abdomen intrat, calore expanditur, & tumorem excitat; dicitur quoque *Hydrops sicca*, à *τυμπανίζω* tympani instar sono. B. *Trommel-wasser / wint-water / wint-zucht*. G. *Windig wasser sucht, trucken-wasser-sucht*. Gall. *Hydropisie Tympanite*. A. *Tympany*.

TYMPANI MEMBRANA, ita dicta, quia subjectæ cavitati tympani nomine insignitæ superinducta est, sita ad finem meatûs auditorii, quem terminat, claudit, à tympano separat, & sic aërem internum ab externo hic
loci

loci secludit, & corpuscula quaecunque per aërem volitantia, insecta, cæteras aëris externi injurias, & similia ab interioribus arcet, & ita tandem apprimè defendit: situs ejus non perpendicularis, sed valdè obliquus, ita ut ad superiora meatus inclinet, ab inferioribus excurrat, hinc ad superiora & posteriora obtusum, ad inferiora & anteriora acutum cum meatu angulum format, sic auget superficiem plus, quàm si ad perpendiculum apponeretur, hinc locum facit ampliorem pluribus radiis sonoris incurrentibus, imprimis autem efficit, ut incurrant radii præcipuè in medium hujus membranæ centrum, ut sic facilius & validius tremat. Accipit sic etiam figuram ellipticam, quæ aliàs esset circularis, ut in Leone & Fele testante *Perraulto*; estque sua circumferentia elliptica infixa sulco cuidam paris figuræ, parietibus meatus ossi ad marginem interiorem insculpto, non integram ellipfin absolventi, sed in suprema suæ peripheriæ regione paululum deficienti, qui idem est cum crena, parti interiori annuli, jam descripti, in fætu & junioribus incisa, satis profunda, ampla, tympani membranam excipiente quæ cava est à parte meatûs auditorii, convexa à parte ossis petrosi: est hæc membrana in omnibus junioribus, adultis, senibus, etiam brutis quibuscunque, semper integra, nunquam foraminulenta, aut etiam quodam aperto & naturaliter patente foramine pertusa; sed ablato musculo mallei externo, verum foraminulum ibi adest, oritur enim ille extra tympanum, ut illud intret, transit inter os & membranam tympani ad superiora, ubi annulus in fætu, in adultioribus meatus auditorius finis deficere observatur, hinc dictam membranam ibi quasi perforat, undè hoc ablato foramen conspici debet, & naturaliter musculo transeunte, nullum adesse debet, sed in quibusdam casibus verè morbosis, laxatis partibus, locus ille magis dilatatus & ampliatus esse poterit, & sic satis facilè fluidam materiam, præsertim pressam transmittere. Membrana hæc est tenuissima, hinc pellucida, etiam minimè aspera, undique foris ac intus lævis, polita, interim tamen non ex una simplici, sed ex tribus distinctis lamellis, sibi invicem applicatis, unitis, connexis, ut in fætu optimè patet, constans: dum cutis meatum auditorium investiens, sensim tenuior facta, ad finem meatus tenuissima, det lamellam
externam

externam attenuatissimam, meatus cavum respicientem; cui internè similiter applicatur lamina admodum tenuis, tympani cavitatem spectans, quæ duræ matris, in tympani cavum protractæ, illudque intus obvestientis, propago est; inter quas binas intercepta est cellulosa quædam substantia, flatu immisso detegenda, & in cavernulas elevanda, collapsa laminam membranaceam tenerrimam referens, nullam unquam pinguedinem continens, à membrana cellulosa, meatum investiente, & sub cute hærente, hic protracta, expansa, oriunda, vasculosa admodum, dum extremæ lamellæ vix vasa habent, accipiens, transmittens, ordinans, vasa arteriosa & venosa, hic elegantissimo, & singulari reptatu, prorsusque diverso ab eo, qui in aliis partibus, etiam in membrana tympani cavum obvelante, conspicitur, dispersa, dum ramulus arteriæ carotidis externæ, ut ipsa vasorum artificiosa repletio docet, accedens ad malleum, secundum ejus manubrium pergens, ad centrum tympani membranæ delatus, emittat undique numerosos minimos, arteriosos ramusculos, à centro ad peripheriam radiorum instar distributos, & sic densissimâ ramificatione totam membranam stelliformi decursu perreptantes. Hæ tres lamellæ ad dictam crenam pertingentes, eam ingrediuntur, ejus substantiæ ossæ annectuntur, in sulco firmantur, inde iterum emergunt, sibi invicem applicantur, uniuntur, concresecunt, & sic membranam tympani formant, quæ per totum annuli intermedium spatium extensa est, sic cum externa & interna aure quam maximè communicans, & simul ab hac compositione plurimum roboris accipiens. B. *Het trommel-blics.* G. Das trummel hæutlein im ohr. Gall. *Le Tympan de l'Oreille.* A. The drum of the ear.

TYMPANUM, est cavitas ponè tympani membranam versùs interiora, temporalis ossis parti petrosæ insculpta, ampla, lata, cæteris cavitatibus, in eodem ossè petroso etiam reperiundis, major; habens superficiem asperam & inæqualem admodum, cavernulis, eminentiis, sinubus, foraminibusque maximè interruptam; hinc sortita figuram valdè irregularem, ad ellipticam tamen optimè accedentem; parte suâ anteriori clausa membrana tympani; per sinuositatem mastoideam, in parte posteriori & superiori tympani sitam, communicans cum mamillaris ossis tem-

K k k

po-

porum processus cellulis multis, magnis, amplis, cavis, in se invicem patulis, in infante recenter nato non inveniendis, sensim cum tempore formatis, tympani cavo unitis, illudque quam maximè augmentibus, ampliantibus, complentibus, hinc ab eo non distinguendis, præsertim cum in iis animalibus, in quibus hi cancelli non adsunt, ipsa tympani cavitas multò amplior observetur. Hujus autem cavi interna facies tota obducta est membranâ quâdam tenui, tenera, à dura matre, per commissuram inter os temporale, & partem petrosam occurrentem tympanum ingrediente, ibique sese expandente, suppeditata; hinc falso à Vesalio, aliisque, pro nervi auditorii expansione habita; cavernulas mastoideas etiam ingrediente & investiente, sic verum periosseum hic efficiente; ditata interim vasculis arteriosis quam plurimis à carotide duram matrem perreptante oriundis, mirabili & prorsus singulari reptatu hic distributis, ut artificiosâ horum vasorum repletionem detexit primo dexterrimus Ruyschius: hæc vascula videntur ex ultimis suis ramulis per fistulas minimas laterales emissas, nullo mediante glanduloso folliculo in cavum tympani hiantes, ibidem eructare liquidum tenuissimum, aqueum, ad membranam omnia investientem irrigandum, humectandum, obliniendum, laxandum. Tympanum dicitur hæc cavitas ob aliqualem cum bellico hoc instrumento similitudinem, ab aliis Concha interna (sed minùs rectè ob confusionem cum Cochlea externa & vestibulo, quod quidam etiam concham vocant. B. *De trommel.* Gall. *La Caisse du Tambour, le Tympan.*

TYPHA, seu **TIPHA**, est planta palustris, quæ habet plerùmque caulem unicum, rectum, politum: folia longa, angusta, crassa, spongiosa, subdulcia, quædam ex radice, alia ex nodis caulium erumpentia: flos mas, folis staminibus nudis, valdè pulverulentis constans, flores in gracilem densè compacti congeruntur spicam: ovaria in spicam densissimam composita hærent sub spica priori, sunt tenuia, multisque instructa filamentis: utræque spicæ in formam clavæ per eandem continuatam longitudinem porriguntur: radix repens, internè albissima, saporis insulsi: à τῖφω palus, locus uliginosus. B. *Tis-dod* de / donsen / dullen / polsen / papen-hul / jots-hap. G.

G. Kolben rohr, narrenkolben, liefs-knospen. Gall. *Masse*. A. Cattys-tayle, Reede Mase.

TYPHODES, est febris symptomatica continua & ardens in qua primo statim die ægri copiosè sudant, sudore ipso parùm aut nihil allevante; hinc sudorifera vocatur; velut ab inflammatione viscerum, ex τύφω fumus & σιδῶ forma.

TYPHOMANIA, est delirium cum phrenesi, & Lethargo, ex τύφω incendio, effero, & μανία furor. Vide *Coma Vigil*.

TYPHONIA, idem quod *Typhomania*.

TYPUS, sive **PERIODUS & CIRCUITUS**, est ordo febrium, constans ex intensione & remissione, à τύπτω verbero, tundo.

TYRIA, idem quod *Ophiasis*.

TYRIASIS, idem quod *Elephantiasis & Satyriasis*.

TYROIDES, vide *Thyroides*.

TYROSIS, est quando lac comestum, in materiam caseosam coagulatur, à τυρός caseus. B. *kaas-achtigheid*.

V.

VACCARIA, est planta in pratis proveniens: fortè nomen à vacca, quod à vaccis adametur. B. *Deurwas / deur-blad*. G. Durchwachs, bruchwurtz. Gall. *Perfoliate*. A. Thorouw-waxe, Cow basil.

VACCINIA, VACCINIUM, sic vocatur viola, quæ nomen habet ab Io, quæ in vaccam mutabatur: atque Io significat vaccam, undè Vaccinia illud nomen sibi etiam adscivit uva ursi, sive Myrtillus: idque à baccis *Baccinia*, & mutato. B. in V. *Vaccinia* manet. Vide *Viola*.

VACUATIO, vide *Evacuatio*.

VACUI DIES, sunt, quibus rarissima & imperfecta ac mala crisis plerùmque contingit: iique sunt 6. 8. 10. 12. 16. 18; quibus nonnulli addunt 22. 23. 25. 29. 30. 32. 33. 35. 38. 39. Hi Medicinales appellantur, quod in iis medicamenta exhiberi possint, verùm illi dies hic loci non observantur tam exactè.

VAGA ARTHRITIS, vide *Arthritis Vaga*.

VAGINA UTERI, dicitur & *Matrix*, uteri ostium, uteri cervix, Αἰδοῖον, Γαυαικῆον, Κόλπος Γαυαικῆος. Est

Kkk 2

mea

meatus ille, cui virilis in coitu penis inditur, non aliter quàm vaginæ gladius aut culter; sita est in regione pubis, figura oblonga; magnitudo, pro ætate & Veneris usu variat. Crassities ejus in superiori parte latitudinem straminis adæquat, in inferiori verò propter accretionem, eandem duplo vel triplo superat. Latitudo, qualis recti intestini, internè nervea & rugosa. Perforatur plurimis porulis, præsertim in inferiori parte circa meatus urinarii exitum, lacunæ, ut circa urethram, ita & in tota vagina, uterique cervice hinc inde reperiuntur, fetas sæpè admitcentes, & liquidum mucosum excernentes. B. *De scheede der lpsmoeder*. G. Die scheide der mutter. Gall. *Le Vagin, ou le grand Conduit de l'Uterus, ou le col de l'Uterus*. A. The sheath of the womb.

VAGINA PORTÆ, idem quod *Capsula Glissonii*.

VAGINA HEPATICA, idem quod, *Capsula Communis Glissonii*.

VAGINALIS TUNICA, vide *Elythroides*.

VALERIANA, est planta, quæ habet caules tenues, rotundos, excavatos, ramosos; folia conjugata, quædam integra, alia profundè laciniata: flores monopetali, infundibuliformes, multifidi, in summitate caulium, in umbellas vel spicas congesti sunt: post singulum florem unicum semen nascitur, ut plurimum oblongum ferè planum, pappis instructum: radix est oblonga, rugosa, digitum crassa, superficie geniculata, foris ex cinericeo fusca, intus pallida, numerosis fibris dotata, saporis acris, aromatici, odoris fragrantis & gravis, qui ad Nardum accedit. Gr. *φῶν*, & *Νάρδος Ἀργία*, à *Valere* sibi nomen adscivisse videtur: quia eâ utentes se à venenis defendunt: insignibus enim & plurimis pollet viribus. *Nardus dicitur* ab odore radicis. G. Ratzen-kraut, & augen-wurtzel, quòd sc. catti odore radicis ejus, quo eorum oculi roborantur, intensè delectentur. Vide *Phu*. Gall. *Valeriane*.

VALERIANELLA, est planta, quæ habet caulem debilem, rotundum versùs terram repandum, rubicundum, striatum, excavatum, nodosum, ad singulos nodos ut plurimum in duos ramos divisum, & hi rursùs in alios minores ramusculos: folia sunt oblonga, tenera, delicata, colore herbaceo, nullo pediculo appensa, interdum serrata superiora, sapore subdulci & insipido: flos est mono-

pe-

petalus, infundibuliformis, & calici insidens; qui abit in fructum monospermon, semina continentem compressa parumper, in summo acuta, & per obliquum rugis quibusdam exornata, albicantia, satis magna pro plantulae modo: radix parva, fibrosa, alba: crescit hæc planta in regionibus calidis, est diminutivum à *Valeriana*.

VEEL GUTTA, est Oreoselinum: quasi diceret *Multibona*: est vox composita ex duabus Belgicis vel Germanicis: à *Veel goed* / vel viel gut; quia planta est ad plurimos morbos utilis.

VALETUDINARIUS, est is, qui optimâ sanitate non fruitur, verum continuò morbis obnoxius est. Gr. Νοσάδης, Νοσηματικός. B. *Ziekheijk*. G. Einer der immer siecht und kranckt. Gall. *Maladif, Valetudinaire, Infirme, sujet à être malade, mal sain*. A. Sicklie, subject to Sickness.

VALGUS, est is, cui pedes vel crura extrorsum versa sunt. Vide *Blæsus*.

VALETUDO, est partium nostri corporis qualiscunque sive bona sive mala agendi dispositio. B. *Welvarendheid / gezondheid*. G. Gesundheit. Gall. *La Santé, une bonne Santé*. A. Health.

VALVULÆ, sunt membranulae tenues in vasis aut corde sitae, valvam referentes, à varia figuratione variam denominationem acceperunt, ut *Sigmoides, Semilunares, Tricuspidæ, Mitrales* &c. reperiuntur in venis, arteriis, vasis lymphaticis, lacteis, & juxta me in fibris musculosis, quas nostra curiositas primo detexit, usus est sanguinem & alios liquores à regressu impedire. B. *Klap-vliezen*. G. Fall-häutlein. Gall. *Valvules*. A. Idem.

VALVULÆ, etiam reperiuntur in intestinis, in tenuibus & crassis, præsertim in jejunò & circa initium intestini ilei, quæ à figura semicirculares vocantur. Hæ valvulae, non uti priores in corde integrum canalem claudunt, sed sunt modò eminentes plicae, quæ quo propius accedunt ad ileum, paulatim incipiunt magis magisque obliquari, & in principio ilei minus obliquantur quàm in progressu ejusdem. Similiter propè finem jejuni, plicae sensim longius ab invicem distant: & in ileo similiter quo ulterius descendit, adhuc longius. In principio & medio jejuni vix semi pollicem distant; in ileo, pollicem integrum

& ampliùs. Digito impulsæ aliquantulùm cedunt, & huc atque illuc mobiles sunt. In principio coli valvula carnosâ & circularis est, & præter hanc varias adhuc obtinet colon. *Ufus* est cibos nonnihil remorari, ut melius miscantur cum succo pancreatico, bile, liquore gastrico, mucò Intestinali, itaque ut ulteriùs assimilentur humoribus nostris, attenuentur, & quasi fermententur, chylus in lactea distribuatur, adjacentes partes calore foveantur, postremò ne iterùm adscendant. B. **Dal-bliezen** / **klap-bliezen**. G. Fall-häutlein. Gall. *Valvules*. A. Idem.

VAPORARIUM, sive **ÆSTUARIUM**, est, cùm non in liquore sedet æger, sed vapor ex sella perforata exhibetur. Ollâ subditâ, decocto calente ex rebus morbo curando convenientibus, quantitate sufficiente parato plenâ, quo frigido, aliud infunditur. B. **Zweet-stoof**, **bad-stoof**. G. Bad-stub. Gall. *Bain de Vapeur*.

VARICIFORMES PARASTATÆ, epididymidibus continuæ sunt, ita nominata vasa, quòd varicum instar flexuosa, contortaque spectentur, ad majorem, ut putant feminis elaborationem. Præ cæteris nervosa est, atque tangenti duriuscula deprehenduntur, hisce continua sunt vasa semen ad vesiculas feminales deferentia.

VARICOSUM CORPUS, dicitur ille plexus vasorum sanguineorum, qui testiculos ingreditur. Dicitur & *Corpus Pampiniforme*, ut & *Corpus Pyramidale*.

VARIOLÆ, est morbus contagiosus, plerùmque Epidemicus, infantes imprimis corripit, febre acutâ continuâ incipiens, cum dolore capitis & lumborum, anxietate & inquietudine conjunctus: succedentibus 3. vel 4. die punctis parvis rubris instar morsus pulicum, quæ faciem, manus & brachia, tum totum corpus deturpant, quæ suppurantur deindè post 3. 4. ve dies, & sub epidermide cutem exedentes, non rarò sædissimas profundas foveas in facie relinquunt: oritur hic morbus ex contagio infecti communicato, vel ex aëris contagioso & ignoto statu, quo nunc mitiùs, nunc ferociùs, sævit. Arab. *Bothor*, *Lusitanis Besigas*. Gr. *Εὐαρίματα*. B. **Hinder-pokjes**. G. Die kindsblatters, die purpulen à colore rubro, bocken, pocken, urschlechten. Gall. *Les Petites Veroles*. A. Small Poxe.

VARIX, vide *Circos*.

VA-

VARUS, vide *Jonthus*. *Varus* quoque sumitur pro *Arthritide vaga*; vide suo loco, item pro eo, cui pedes introrsum flexi sunt, & valgis oppositi.

VASA, sunt canales cavi, ex convolutis in se membranis compositi, conici, vel cylindrici, per quos liquores transeunt in nostro corpore ad omnes partes; ut sunt vena, arteria, vasa lymphatica, ductus chyloferus, ductus salivales &c. *Vas*. Gr. Ἀγγεῖον, Ἀγγείον. B. *Gen vat*. G. Gefäß. Gall. *Vaisseaux*, *Canaux*. A. Vessels.

VAS BREVE, vide *Breve Vas*.

VASA CAPILLARIA, vide *Capillaria Vasa*.

VASA DEFERENTIA, dicuntur, quæ semen ex testiculis in vesiculas seminales deferunt, ex teste singulo emittitur unum, quod coloris albi, instar nervi crassioris, sursum fertur per processum peritonæi cum vasis spermaticis, quæ deferit circa abdominis introitum, & reflectitur ad posteriora vesicæ urinariæ, tandemque vesiculis feminalibus inseritur. B. *Zaadaanbrengende vaten*. G. Röhre die den Samen anführen. Gall. *Les Vaisseaux deferents*.

VASA LACTEA, sunt vasa tenuia in mesenterio; ab intestinis præsertim tenuibus principio minimo orta, plura minora coeunt ad angulos acutos, creant majorem fluvium, iterum à se mutuo recedunt, iterumque, facta insula, coeunt in canalem unum, qui mox cum similibus eadem patitur, ut inde fiant majores fistulae, quæ omnes valvulis plurimis, ubique ferè interstinctæ, deinde, recta, obliqua, decussata, divisa, via, tendunt ad glandulas vagas, in mesenterio sparsas, valde molles, eo concurrunt, has intrant, velant, cingunt, sed iterum exeunt, minus ramosæ, quæ sunt primi generis; deinde quæ secundi generis sunt ab istis glandulis ad sacculum chyloferum deducuntur; *Usus* est chylum ab intestinis ad sacculum chyloferum & ductum thoracicum vehere. Eorum inventor primus *Asellius* est, in quibus postea dexterimus *F. Ruyschius* valvulas detexit, quæ sunt utriculares, geminatae semper, suâ parte convexâ receptaculum chyli, parte concavâ venam subclaviam respicientes: præter has valvulas etiam semilunarem, aperturæ ductus thoracici in venam subclaviam appositam, ita ut cornua ejus venam subclaviam respiciant, admittentem liquidum ex

Kkk 4

du-

ductu in venam subclaviam, sed regressum ipsi negantem, pingit Lower. B. *De melk-aderen / melk-baten / chyl-baten*. G. Die milchadern. Gall. *Les Veines lactées*. A. Milkey vessels.

VASA LYMPHATICA, vide *Venæ Lymphaticæ*.

VASA PRÆPARANTIA, vide *Præparantia Vasa*.

VASA SEMINARIA, dicuntur venæ & arteriæ ad testiculos euntes. Vulgò *Præparantia*. B. *Zaad-baten*. G. Saamen-gefäße. Gall. *Vaisseaux Spermatiques*. A. The Preparing vessels, feed vessels.

VASA SPERMATICA, idem quod *Vasa Seminaria*.

VASA UMBILICALIA, sunt duæ arteriæ & una vena : arteriæ oriuntur ab hypogastricis, quarum primi rami sunt; decurrunt primo per latera pelvis; post à lateribus vesicæ urinariæ, sub peritonæo : dein obliquè umbilicum versùs, inter peritonæum & transversos abdominis musculos : toto hoc decursu inhærent substantiæ cellulosa, quæ exteriori parti peritonæi adhæret, cujusque interventu cum peritonæo partibusque vicinis cohærent : procedunt ad umbilicum & ibi cum venâ umbilicali coeunt, & substantia cellulosa connectuntur in se : unâ dein exeunt umbilico; & primo lineam albam quasi perforant; linea alba, quæ ex conjunctione tendinum transversorum & obliquorum abdominis musculorum fit, in umbilico foramen habet rotundum, tendinei marginis, quo vasa exeunt; hoc foramen tam magnum est, ut non stringat vasa, nec tam facillè elabi sinat intestina : neque multum metuendum erat, ut elaberentur, quoniam, cum fœtus non respiret, neque tam validè, neque inæquabiliter premuntur : cum perforarunt lineam albam immergunt se funiculo umbilicali, is propriè cuti circa umbilicum continuatus est, quamquam & epidermis in ejus superficiem externam abeat; sed substantia ejus planè singularis est, ipsique propria, homogenea, duriuscula, obsequiosa tamen, per hanc decurrunt vasa ad placentam usque, sic ut eam sibi circumfusam habeant, & undique adnexam : undè vasa toto tam longo decursu, & conjuncta sunt in unum funiculum, & sustinentur, ne facillè collabantur aut comprimantur : indè & firmior ille funiculus, è quo pender embryo primis temporibus, quem diversimodè premit grandior fœtus : non recta autem per funiculum de-

decurrunt hæc vasa, sed se quasi in spiræ modum contorquent, tanquam si triplex filum torqueretur, ut unitas fieret; unde per totum hunc decursum arteriæ venam contingunt, juvantque sanguinis per venam fluxum: ubi funiculus ad membranas ovi, Amnion & Chorion definit; arteriæ penetrant ad superficiem externam Chorion, & ubi penetrant, statim in ramos abeunt, qui tanquam ex centro radii, quaquâversum decurrunt per exteriora Chorion, & in ramos minores minoresque paulatim se spargunt specie radicularum: in Chorion autem superficie arteriarum venarumque ramuli mutuâ implicatione quâdam laxâque cohæsione placentam efficiunt, quæ adnexa utero, cuiusque interventu ovum fœtus, atque adeò ipse fœtus cohærent cum matre; & quo vasa hæc propiora illi superficiëi placentæ, quæ utero adnexa, eo ramosiora & subtiliora, ultimoque ad totam illam superficiem in myriades vasorum subtilium desinunt, quæ infixæ utero; & videntur ultimi arteriarum venæque umbilici ramuli se cum venis & arteriis uterinis, ad superficiem internam uteri desinentibus conjungere, & ita quidem ut ex arteriis placentæ humores penetrare in venas uteri possint; ex arteriis uteri in venulas placentæ: sed notandum quod ubi vasa umbilicalia ad placentam pervenere, primum ab externa superficie funiculi abscedit Amnios, post ipsa funiculi substantia se explicat, efficitque Chorion, per cujus deindè externam superficiem nudi vasorum rami, quo dictum est modo, decurrunt, sic ut majores rami ipsi Chorion substantiæ adhæreant, & quasi inhæreant; minores autem qui à majoribus illis producuntur, quique sensim fiunt ramosiores, efficiant placentam. **B. Naveis adheren.** Gall. *Vaisseaux umbilicaux.*

VASTI MUSCULI, extendunt tibiam, quorum *externus* à radice tota trochanteris magni, & cruris ossis subiecto: *internus* à trochantere parvo, utrinque paulò patellam infra ad latus Recti inferuntur. **B. De vaste spier.** G. Der starcke mausz. Gall. *Muscles Vastes externes & internes.* A. The great Muscle.

VECTIS, est instrumentum Chirurgicum, quo in fine perforationis cranii utimur, nam labiis incisi ossis immittitur, ad officulum hinc indè movendum, ut vacillet, & vossellæ parte dentatâ auferri possit. Item instrumentum,

quod in depressionibus cranii elevandis usurpamus. B. *Def-boom / been-lichter*. Gall. *Levier*.

VEGETABILE aut VEGETANS, ita vocatur Corpus Hydraulicum, variis vasis diversos humores gerens, quod parte quâdam suâ externâ alteri corpori adhæret, undè per hanc partem haurit materiem nutrimenti & incrementi sui: Vegetabilia proindè sunt omnes plantæ molles, frutices, arbores, mucagines, lichenes &c.

VEHICULUM, vide *Ochema*.

VELAMENTUM BOMBICINUM, est lanuginosa quædam substantia interiorem ventriculi, Æsophagi, Intestinorum partem, crustæ instar, aut musci villosi succingens. Alii *Vermicularem crustam* vocant; in intestinis si membrana villosa levi in aqua tepida maceretur, & crebro abluatur, & lubrica visciditas concavæ intestinorum parti adhærens detergatur, & tunc intestinum invertatur, & in liquore limpidio suspendatur, tota interior intimæ tunicæ facies nitidum quasi holosericum mentitur; dum scilicet microscopio in sole examinata, innumera quasi filamenta pendula totam illam superficiem obsidere videntur; ex injectionibus & variis præparationibus liquet, maximam partem horum villorum esse tantum arteriolas & venulas minimas, ex vasculis, quæ per cellulofam internam sive juxta alios nervosam membranam decurrunt, & ad internam tunicam copiosè accedunt, oriundas, accepta ab illa vagina, productas intra cavum intestini, ibidemque pendulas; omnibus simul ad extremum finem abscissis quasi & patulis. B. *De fluwwele darmrok*. G. Das sammetgleiche darm hæutlein. Gall. *Tunique ou membrane veloutée*. A. Veluet Membrane of the Guts.

VENA ARTERIOSA, est Arteria pulmonalis, cujus ope sanguis ex dextro cordis Thalamo in pulmones ducitur, tres obtinuit valvulas cuspidales, ne sanguis regurgitet, è dextro cordis ventriculo oritur, ferè directè sursum ascendit, & ad curvaturam Aortæ in duos ramos laterales dividitur, quorum unus dexter vocatur arteria pulmonalis dextra, alter verò sinistra dicitur, dextra sub curvatura, aortæ procedit, hinc major est sinistra: ambæ toti pulmoni impenduntur & mirè se dividunt. B. *De long-flagader / de slag-aderlyke ader*. Gall. *La veine arterieuse, ou l'Artère Pulmonaire*.

VE.

VENA CAVA, Gr. Φλὶψ, Ε'πανθισμὸς *Eudoxo*, Δεξά-
μειν *Hesychio*, species sunt Vena Cava, Portæ, Lympha-
ticæ, & Lactææ. Arteriæ aliquando pro venis sumuntur.
Constant ex quatuor tunicis, nervosa sc. glandulosa, mus-
culari & membranosa, & additur *Cellulosa*. Vena cava
propriè vocatur truncus ille magnus, in quem omnes ve-
næ se exonerant ab Iliacis usque ad finem venosum Cor-
dis dextri, dein à venis jugularibus usque ad Locum eun-
dem : ejus rami superiores vocantur. Venæ jugulares;
quæ ad Brachia tendunt *Axillares* ; in cor, vasa *Corona-*
ria, in pulmones *Pulmonaria* ; sic dicitur *Hepatica*, arte-
ria in hepate ; *Phrenica* in diaphragmate ; in cruribus *Cru-*
ralis ; in renibus *Emulgentes* seu *Renales*, & sic à varia
ramificatione variam denominationem accepit, hæc format
amplum, atque membrana arteriosæ simili obductum fi-
num, qui in cava auris dextræ cordis, & in thalamum
dextrum partim, definit. B. *De hohle ader*. G. Die hohle
ader. Gall. *La Veine Cave*. A. The great vein.

VENA AZYGOS, vel **SINE PARI**, aut **JUGO**, vi-
de *Azygos*.

VENA PORTÆ, est vena ex Venis lienis, ventricu-
li, mesenterii, Intestinorum, pancreatis, & omenti com-
posita, Hepar transeuns, ibique arteriæ formam induens,
ejusque crassitiem, & omnem sanguinem à dictis visceri-
bus per Hepar ferens, tandem in venam cavam definit. B.
Pfort-ader. G. Die pfort ader. Gall. *La Veine Porte*. A.
The Port veine.

VENA UMBILICALIS, oritur ab uno trium magno-
rum ramorum, in quos se vena portarum hepar ingreßura
dividit ; decurrit ad umbilicum, exit eo cum arteriis, cum
quibus & per umbilicalem funiculum pergit, penetratque
ad superficiem Choræ externam, inque ramos, earum ad
exemplum, ipsis etiam in universum comites abit ; vena
multò major est arteriis, unitatemque ejus natura com-
pensavit magnitudine ; imò major est utrisque arteriis si-
mul sumptis ; & quidem juxta Cl. *Rouhaultum* diameter
venæ ut plurimum est quatuor linearum, cujusque verò
arteriæ tantum duarum : descendit, recta petens umbili-
cum : cum itaque ramus venæ portarum à quo oritur, in
dextra parte abdominis situs sit, umbilicus autem in me-
dio ; à dextris descendit obliquè sinistrorsum : primum
au-

autem decurrit sub hepate, utpotè sub quo oritur; ibique in hepate sinus primum oblongus, per quem decurrit, factus, ne hepatis moles eam comprimeret; illeque sinus amplior est, quàm venæ requirit magnitudo, quo fit ut hepar situm suum paululùm mutare possit, ut mutat variâ inclinatione corporis, nec tamen premat venam: dein pergit per fissuram, quam unam habet hepar hominis, in imo tenui margine suo; atque hoc etiam factum est, ut liberior sit ab omni pressione; post pergit ad umbilicum per geminatum peritonæum, ad similitudinem mesenterii: cum enim, ubi ab hepate recedit, distet aliquantùm à partibus continentibus abdominis, ne inde ad umbilicum usque quasi vaga esset, produxit natura proximam partem peritonæi, eaque circumdedit venam: constat hæc peritonæi productio è duabus lamellis, quæ sibi invicem applicatæ sunt; mediaque substantia cellulosa coherens, per quam vena incedit. Gall. *Veine umbilicale*.

VENÆ, vegetabilium sunt costæ, quæ in plantarum foliis, imò & fructibus apparent, & ramulos & humorem habentes.

VENÆ, sunt canales similes ferè arteriis figura & distributione; sunt amplitudine majores, numero fortè plures; membranis omnibus longè tenuiores, inertiores; valvulas habent, solitarias ferè oblongas, digitabuli formâ utcunque, ad loca insertorum in truncum majorem ramorum, & binas ut plurimùm junctas in venarum majorum truncis rectis, à corde remotioribus, atque perpendiculariter fursùm vehentibus cruorem, quæ sic factæ sunt, & cavis canalium applicatæ, ut humorem ex minori ramo in majorem truncum admittant, retrogressum caveant corde contracto, molemque ferant. Ea verò vasa ipsa vitæ actione non micant, neque saliant; habent extrema sua varia, ut in arteriis observatur, initia radicum venularum vel ex bibulis cuticulæ osculis, vel à resorbentibus in membrana omni interiore positis, vel ex arteriæ fine in venulam porrecto, vel ex similibus quibusdam singularibus, ut in pene, clitoride, liene, vel ex pulpa fortè glandulosa. B. *Aderen*. Gall. *Veines*.

VENÆ LACTEÆ, vide *Vasa Lactea*.

VENÆ LYMPHATICÆ, vascula sunt parva, pellucida, alba, nodosa ubique ob binas valvulas elevatiles,
ca-

cavitatem exactè claudentes , quæ suam lympham à vasculis arteriosis lymphaticis , vel à glandulis conglobatis accipiunt , hanc in venas sanguineas , vel in chyli cisternam exonerant. B. *Water-vaten*. G. Wassergefäße. Gall. *Veines Lymphatiques*. A. Lymphatik vessels, Lymphatik ducts.

VENÆ SECTIO, est sanguinis , qui in vasis continetur , per venam arte sectam , evacuatio. B. *Äderlassing*. G. Das äderlassen. Gall. *Saignée*. A. Letting of blood, opening of a vein.

VENENUM, Gr. *Φόρουλον*, est omne illud quod corpori nostro communicatum, illud destruendo, sive solida erodendo , sive fluida circulationi inepta reddendo mortem adfert, ut sunt Arsenici genera , & pleraque Mercurialia deleteria qualitate prædita. B. *Gift*. G. Gift. Gall. *Poison*, *Venin*. A. Venom, poison.

VENEREA LUES, vide *Lues Venerea*.

VENERIS OESTRUM, idem quod *Clitoris*.

VENTER, dicitur triplex *Infimus* sumitur pro Abdomine. *Medius* pro Thorace, & *Supremus* pro Capite. Vide *Cavitates*. Sed strictè sumitur pro Abdomine. B. *Bauch*. G. Bauch. Gall. *Ventre*. A. The Bellie.

VENTER EQUINUS, Chemicis dicitur & fimus equinus, in quo, ob lenem calorem , suas tincturas & essentias collocant. B. *Paarde-mist*. G. Rosz-mist. Gall. *Fumier de Cheval*. A. Horse-dung.

VENTER INFIMUS, vide *Hypogastrium*.

VENTOSA, vide *Cucurbitula*.

VENTRES, vide *Cavitates*.

VENTRICULUS, est viscus membranosum, situm in abdomine sub diaphragmate inter hepar & lienem, hepar quidem à dextris ipsum ad unguem complectitur, lien vero à sinistris sima suâ parte adjacet : Os superius connectitur diaphragmati, mediante gulâ : quæ foramine factô superiorem partem musculi inferioris & sinistri diaphragmatis penetrans ventriculo continuatur, tunicæ nerveæ suos infigens terminos : Os inferius duodeno : Fundo ejus adhæret ala anterior omenti. Posterior est aorta : subjacet Colon & pancreas; huic tanquam molli pulvinari incumbit : tibiam utricularem figura eleganter exprimit, præsertim Oesophago intestinoque adhuc connexus ; ab angusto

5073

gusto enim ore in latam capedinem sinuatus, rursus in angustum definit; in sinistro tamen latere multò amplior, quàm in dextro; ut & infernè quàm supernè: dividitur in dorsum, fundum, & orificia. Dorsum vocatur illa pars inter orificia superior. Fundus illa inferior pars multò amplior & sinuosa. Orificiorum quidem alterum superius, alterum inferius nuncupatur. Superius in sinistro latere, non quod elatius situm, cum ambo sint in ventriculi superiore regione, sed eo, quòd cibum & potum prius admittat, quidam veterum cor appellarunt: vocatur & stomachus: inferius alterum in dextro latere situm, ratione officii *πυλωρὸς*, sive janitor vocatur, quoniam portæ in modum ea, quæ excreturi sumus, emittit: constans ex plurimis tunicis, prima, est illa externè lævis membrana, quæ totum ambit ventriculum, pro sobole Peritonæi ab omnibus agnita anatomicis, undè ipsi ventriculo non est propria, videtur hæc nata ad ventriculi robur, & firmitatem: secunda est carnosæ sive musculosæ, plurimis fibris triplici serie distinctis constans, prima series transversarum statim avulso peritonæo se prodit; hæc satis numerosæ ac invicem contentæ à summo orificio incipiunt, & in pylorum terminantur: altera series est orbicularium; quæ itidem ab ore summo incipientes ad pylorum progressæ, orbiculariter vel spiraliter ventriculi cavum ambiunt; tertia series constat ex duplici fibrarum ordine, oriuntur juxta superius orificium, idque ambiunt, & à sinistra parte dorsi ipsius ventriculi, undè aliquæ per idem dorsum recta feruntur ad inferius ostium, quod & ambiunt, sed pleræque ad fundum versùs idem ostium inferius: hæc cingitur & tegitur cellulosa *Ruyfchiana*, quæ oleum supeditat fibris musculosis laxandis, lubricandis, necessarium; tunc sequitur nervea dicta à *Willisio*, sive potius vasculosa, & in non admodum distento ventriculo rugosa, quæ in convexa parte donatur mira textura vasorum, cui adhærent glandulæ sive potius cryptulæ quam plurimæ, quarum excretoria in concava parte ceu tot punctula atque meatus se produnt; præterea in hac concava parte conspiciuntur (præsertim si in aqua calida aliquantisper demersus fuerit ventriculus) innumeri villi penduli, qui videntur tantum esse extremitates arteriarum, venarum, & nervorum; qui ultimi famis sensum vacuo ventriculo exci-

excitare videntur. Officium in genere est cibos accipere & concoquere ; vocatur item Stomachus , Aqualiculus. Gr. Γαστήρ, ἡ Ἀνώ Κοιλία, Στόμα Κοιλίας. B. *De maage*. G. Der magen , der bauch. Gall. *Le Ventricule , l'Estomac*. A. The stomach.

VENTRICULI CEREBRI, sunt quatuor cava in Cerebri medulla; duo anteriora distinguuntur per fornicem, tertium versùs cerebellum à fornice bifurcato constituitur, quartum autem sub Cerebello medullæ oblongatæ insculpitur, in his cavis colligitur continuò lymphæ, ea humectans, quæ per pelvim deducitur partim ad glandulam pituitariam, partim per venas plexûs choroidei reformatur. B. *Holligheden der hersenen / herffengroeffes*. G. Die höhlen im hirn. Gall. *Ventricules du Cerveau*. A. The Ventricles of the Brain.

VENTRICULI CORDIS, duo sunt cava magna, circiter liquidi ʒij capientia, in medio corde reperiunda: ventriculus primus sive Dexter sanguinem è vena cava & auricula sua dextra, dum contrahitur, recipit & pulmonibus tradit: Alter sive sinister à pulmonibus sanguinem refluentem in saccum venosum & Auriculam sinistram recipit, & per arteriam magnam in totum corpus propellit. In contractione ventriculorum sive Systole, apex cordis attollitur & accedit ad basin ejus latiore, cor pallet, brevius fit & durius, fibræ musculares ventriculorum cava ambientes spiraliter in se recedunt, cava imminuunt, & sic in iis contentus sanguis exprimitur: in Diastole seu expansione & dilatatione, sanguis recipitur & admittitur. B. *De holligheid des herts*. G. Die höhle im hertzen. Gall. *Ventricules du Cœur*. A. Ventricles of the Heart.

VENUS, vide *Cuprum*, *Æs*.

VERATRUM, est Helleborus: dici volunt, quod mentem motam in sanitatem convertat. Vide *Elleborus*.

VERBASCUM, sive Tapsus Barbatus, est planta, quæ habet caulem satis altum, ramosum, durum, lignosum, crassum, lanuginosum, rotundum: folia sunt magna, longa, ampla, mollia, villosa, lanuginosa, alba, quædam repentia, alia caulibus alternè adhærentia, latiora, & hirsutiora sunt Blattariæ foliis: flores monopetali, multifidi, rotati, & tamen profundè incisi, ut ex quinque petalis constare videantur, in arctiores spicas quàm Blattariæ flores

res congesti : post florem succedit capsula ovato acuminata, lanuginosa, septo intermedio in duo loculamenta divisa, semina exigua, nigra, & angulosa continentia : radix est oblonga, sat crassa, alba, lignosa : hæc planta crescit in locis arenosis : puto dici quasi *Herba Barbata* : videtur mihi vocem esse contractam : sunt qui *Candelam Regis*, *Candelariam*, *Lanariamque* nominent, quia caulibus ejus adipe, sevo vel aliquo pingui illitis, nonnulli pro lucernis utantur. Vide *Phlogmos*. B. *Wolke-kruud*. Gall. *Bouillon blanc*, ou *Mollaine*, ou *Bon homme*.

VERBENA, est planta, quæ habet caules angulosos, duros, aliquantulum villosos, interdum rubicundos, ramosos : folia profundè incisa, oblonga, rugosa, saporis ingrati & amari : flos est monopetalus, labiatus, cujus labium superius surrectum & plerumque bifidum est, inferius verò tripartitum, sic tamen secantur ambo, ut flos quinque partitus, primo aspectu videatur : ex calice sit capsula, continens semina tenuia, oblonga, sibi invicem juncta : radix est fibrosa, oblonga, crassiuscula, saporis amaricantis; crescit in locis incultis : *Verbenaca*, *Columbaris*, *Columbina*, dicitur quasi *Herbena*, ab *Herba*, quia Antiqui propriè non *Verbenam* intellexerunt, sed quilibet herbas in Sacrum usum destinatas. Vide *Peristeron*. G. *Pzer-kruud* / *pzer-hard*. G. *Eisen-kraut*, *eisen-reich*, *eisen-hart*, *dauben-kraut*. Gall. *Vervéne*. A. *Vervain*, *Fren-gies*.

VERETRUM, idem quod *Penis* seu *Membrum Virile*.

VERMES, vide *Lumbrici*.

VERMICULARIS CRUSTA, est interior tunica Intestinorum villosa & gyrosa, seu rugosa, reliquis longior, vide *Velamentum Bombycinum*.

VERMICULARIS, est sedum minus, à similitudine nempè foliorum, quæ rotunda sunt, & figuræ ovalis, ut vermiculos putes, undè & *Crassula* minor appellatur. B. *Kleine donderbaart*. G. *Kleine hausz wurtz*, *kleine donderbaar*. Gall. *Petite joubarbe*. A. *Trick-madam*.

VERMICULATUM, in plantis est, quod rosæ modò, quasi purpurisso, rutilat.

VERMIFORMIS PROCESSUS, est prominentia cerebelli, sic à figura dicta. B. *'t Wormwys uitsteeksel*. Gall. *Appendices Vermiformes*. A. *Wormlike Processes*.

VERMI-

VERMIFORMIS APPENDICULA, est canalis parvus crassitiēi instar vermis oblongi, qui hiat & accrevit Intestini Cæci fundo; substantia tunicarum est satis crassa; supra Colon se contorquet veluti vermis, & peritonæi membranæ annectitur, extremitate verò suâ Reni dextro; à mesenterio autem est liber, longitudinis est quatuor digitorum, latitudinis digiti unius, intus angustissimæ capacitatis, secernens copiosissimam lympham ex suis glandulis, quæ obliniendis fæcibus inservit; fortè quoque absorbet quicquid tenuis bonique chyli huc cum fæcibus devolutum est, qui lactea vasa præterivit nimis subitò. Gall. *Appendice vermiculaire.*

VERMIFUGA, à *Verme* & *Fuga*, idem quod *Anthelmintica*.

VERMIS CEREBRI, vide *Febris Ungarica*.

VERNACULUS MORBUS, idem quod *Endemius*.

VERNIX, quod & *Vernisum* & *Sandarache*, sive *Gummi Juniperinum* vocatur. Sed aliquando vocatur sic compositio quædam liquida, inserviens obducendæ crustæ aliis rebus ne corrumpantur; sic ex lacca, mastiche, Copal, Succino, simplicibus vel mixtis in alcohole vini, oleo Terebinthinæ, aut lini, coctis & solutis fit propriè *Vernix*. B. *Bernig*. G. *Vernisz*. Gall. *Vernis*. A. *Varnish*.

VERONICA, est planta, quæ habet caules exiguos, longos, nodosos, repentes, lanuginosos, rotundos: folia sibi invicem opposita, juxta caulis longitudinem nascuntur, Pruni foliis similia, villosa, in margine incisa, saporis amari & acris: flores sunt monopetali, rotati multifidi, ex quorum calice fit fructus membranaceus, in duo loculamenta divisus, plurima semina exigua, rotunda, & nigricantia continens: radix est fibrosa, hinc indè in terra sparsa & repens; hæc planta crescit in locis petrosis & arenosis: quamvis alia sit herba quàm vulgaris *Betonica*, tamen à *Betonica* videtur descendere *Veronica*, mutato B. in V. & t in r quod lapsu temporis ut & ab rerum ignavis facile fit. B. *Ter-en-pyrs*. G. *Ehren-preisz*, *grundheil*. Gall. *Veronique*. A. *Luellin*, *Fluellin*.

VERRICULARIS TUNICA, idem quod *Amphilestroides Tunica*.

VERRUCÆ, sunt species tuberculorum; Gr. *Ἀκροχορδόνες*. *Acrochordones* dicuntur, eo quod si vertices horum

tuberculorum inspiciantur, similes sunt resectæ chordæ *Celsus* hujus appellationis eam causam videtur attulisse quod in fundo sint angustiores, in summo latiores; adeo ut pendere videantur, ideoque à plerisque verrucæ penfiles appellantur. Dicuntur Porri, eo quod si inspiciantur summitates ipsorum, videntur æmulari brevia illa capillamenta porrorum. Est tuberculum durum, eminens, e cute erumpens, callosum, parvum, & in omnibus corporis partibus nascens, imprimis ubi inæqualis pressio & attritus fieri solet. B. *Gen wazatte / werte*. G. Wartzen. Gall. *Verruë*. A. A wart.

VERRUCARIA, dicitur Heliotropium, quia creditur ea verrucas abigi. Sic etiam vocatur Tithymalli species, cujus succo lacteo verrucæ decidunt. B. *Zonne-wende*. G. Sonnen-wende. Gall. *Tournefol*, herbe aux verrues. A. Turn-sole.

VERUMONTANUM, vide *Caput Gallinaginis*.

VERTEBRA, idem quod *Spondylus*.

VERTEX, est pars capitis inter synciput & occiput media altissima omnium & gibbosa. Gr. *κορυφή*. B. *Der kruin*. G. Der wirbel auf dem haupt. Gall. *Le Sommet*. A. The Tope of the Head.

VERTICILLI, idem quod *Cotyledones*.

VERTICILLUM, in plantis florum vel foliorum ambitus, qui cauliculos aut ramulos herbarum coronat, existit; ab instrumenti muliebris similitudine dictum, quod fuso vertendi gratiâ solitum est adhiberi.

VERTIGO, vide *Scotomia*.

VESANIA, est furoris species vel delirium ex nimio amore.

VESICA, est pars membranacea cava, in qua liquor excernendus colligitur & continetur: ut Vesica urinaria, Bilaria, Seminaria. Gr. *κύστις*, *ὄνυχον* & *κύστις*. B. *Gen blaas*. G. Die blase. Gall. *Vessie*. A. A bladder.

VESICA ÆNEA, est cucurbita magna cuprea, destillationi plantarum inserviens.

VESICA BILARIA, est Vesicula ad figuram pyri accedens, sita in parte hepatis concava, parvo ovo gallinaceo ut plurimum similis; fundus, nobis erectis deorsum, collum verò sursum spectat, habetque quasi sphincterem peculiarem, incumbit vesicula Colo, illudque suo colore tin-

tingit; constat ex quatuor membranis: 1°. communi: 2°. vaiculosa; 3°. musculari, ex fibris rectis, obliquis & transversalibus 4°. nervea, intus rugosa seu reticulata, humore unctuofo imbuta, in qua subinde minimæ glandulæ apparent, quæ fabrica ductibus biliariis communis esse videtur; exit in ductum qui cum poro biliario ad angulum acutum jungitur, & sic uniti faciunt ductum communem majorem prioribus; oblique descendens, qui ad angulos acutos appositus duodeno, penetrat exteriorem ejus tunicam, dein inter hanc & alteram descendens, mox perforata & hæc, inter secundam & tertiam longo itinere progressus, foramine rotundo in cavum intestini libere exit, idem quod *Folliculus fellis*.

VESICA DESTILLATORIA, est vas æneum sive ahenum cupreum, superius capitello cum tubo donatum, qui inseritur tubo serpentinis ductibus incurvato; inservit destillationibus plantarum aquosis, spirituosiss, decoctis &c. B. *Pen blaas*: per vesicam destillare, *Pen blaas distilleren*.

VESICA URINARIA, Gr. κύστις: est ea, quæ in viris posterius intestinum rectum habet: in foeminis verò uterum, cujus vaginæ alligatur, semper extra abdomen in loco tutissimo à concursu ossium sacri, Ileon, Ischion, & Pubis formato, & mediante supra expansa peritonæi lamellâ, cui fundus vesicæ accretus, à contentis abdominis separato, hæret; qui pelvis dicitur: habet hæc vesica tres membranas, externa peritonæo ortum debet, hujus officium est vesicam investire: media membrana est muscularis, fibris longitudinalibus, & spiralis prædita, huic in toto corpore similis non reperitur, valde explicabilis, & magnâ vi elasticâ prædita: intima membrana glandulosa est, valdeque sensibilis, si microscopii ope conspicitur, deteguntur infiniti exigui folliculi, rotundi, humore mucoso instar olei amygdalarum pleni; undè hæc membrana tam lubrica est, ut attractiones digitorum eludat; quo vesica contractior, & minus stimulat, eo dicti folliculi magis clauduntur, humorem mucosum colligunt, & ad usum reservant; quo verò magis dilatatur & stimulat, eo oscula folliculorum patentiora redduntur, & humor ille majori copiâ fluens vesicam ab irritante quocunque acri vel stimulante defendit: tandem ne urina continuo

LII 2

efflue-

efflueret ex vesica appositus est superiori cervici vesicæ sphincter. Accipit urinam ex renibus per ureteres, eamque per urethram, quæ in viris quam fœminis longior est, deponit. B. *De pis-blaas*. G. Harnblase, die blase. Gall. *La Vessie*. A. The urine bladder.

VESICARIA, vocatur Alcea veneta, ut & Alkeken-gi, quia ejus fructus & semen in vesiculis continetur: vel quoniam vesicæ & calculis prodest.

VESICATORIA, sunt medicamenta, quæ externè cuti applicata, in locum determinatum tumorem quendam ex liquido ibi ante non hærente conciliant, illud liquidum nempè eo hâc vi derivando, ut per illud ultimum vasculum nimis distentum rumpatur, adeoque in locum fracturæ liquidum exeat, communique cavitae colligatur; Veluti fit à Cantharidibus. Vocantur quoque *Attrahentia*, *Derivantia*. Gr. *Επισπαστικά*. B. *Bleintrekkende Dingen* / *spaanse vliegpleister*. G. Ein pflaster von spanischen fliegen; blatter machende mittel. Gall. *Vesicatories*. A. Vesicatorie.

VESICULÆ ADIPOSÆ, vide *Sacculi Adiposi*.

VESICULA FELLIS, idem quod *Folliculus Fellis*.

VESICULÆ SEMINALES, sunt receptacula quædam, seu intestinula cæca in gyros, cryptas, recessus, complicata, quæ collo vesicæ à parte posteriori neuntur per membranas; solummodò in viris reperiuntur, nunquam in fœminino sexu; sedem habent inter vesicam urinariam & intestinum rectum, duæ sunt & constant ex membrana satis tenui, & avium minorum intestinorum instar variis modis contortæ sunt, nisi quod hinc inde varicum adinstar mirum in modum dilatatæ & internâ cavitae magis contractæ conspiciantur, in has definit vas ejaculatorium sensim latius & sinuosum, rursus angustius, ubi incurvatum ingreditur ferè recto itinere in hæc intestinula versùs horum fundum capacissimum: quæque vesicula prædita est alio canale emissorio cum priori ad angulos acutos juncto, qui bini emissorii in urethra ad angulum obtusum junguntur, & in unum canalem emissorium in urethram patentem desinunt, qui medius & unus, inter alios binos longè minores, & altiores, ab utroque ejus latere appositos, locatur; ut ita per tria distincta oscula seminalis humor huc expellatur: interimque ambæ hæ

hæ vesiculæ membrana musculosa colligatæ sunt, & semen asservant, & tempore orgasmi venerei, excernunt. B. *Zaad-blaasjes*. G. Saamen-bläslein. Gall. *Vesicules Seminales*. A. The Seed Vessels.

VESPERTILIONUM ALÆ, sunt ligamenta duo lata & membranosa, utrinque unum, quibus uteri fundus ossibus Ilii laxè connectitur: *Aretæus* Vespertilionum alis assimilat. B. *De vleermuis gelyke banden*. G. Die fladermausz gleiche nasen bänder, die beide seitlein zu unterst an der nasen. Gall. *Ailes de Chauve souris*. A. Bats-wings.

VESTIBULUM, in aure dicitur pars media inter labyrinthum & inter cochleam; est verò cavitas ossea, superficie inæqualis; ejus pars anterior obducitur membrana fenestræ ovalis, opposita pars spectat membranam Tympani, in eo hiant novem foramina 1. fenestra ovalis 2. duo foramina nervorum. 3. quinque foramina canalium trium semicircularium, 4. superior pars cochleæ à parte faciëi huc aperitur. B. *Het portaal van 't doolhof*. Gall. *Le Vestibule*.

VETERINARIA MEDICINA, est ea ars quæ de Medicatione circa jumenta & pecudes agit, vulgò *Mulo-medica*.

VETERNUS, vide *Lethargus*.

VETONICA, *Vettonica*, *Vettonicum*: est Betonica, sic ab inventoribus Vetonibus, Hispaniæ populis, nominata est. Gr. *Κίτρον*, idque à varietate & copia remediorum dicta est. Vide *Betonica*.

VIBEX, vide *Enchymoma*.

VIBRATIO, est agitatio & motio corporis & membrorum involuntaria, ut conquiescere non liceat, etiamsi strenuè renitaris. B. *Schuddingen*. G. Das erschuettern, schwingen, wackeln. Gall. *Branlement*, *Agitation*; *secousse*. A. Shaking, Quaking.

VIBRISSÆ, dicuntur pili, qui è naribus excrescunt. B. *De neus-hairen*. G. Die nasen-härlein. Gall. *Le Poil des Narines*. A. The haire in the nose.

VIBURNUM, est arbuscula, cujus rami longi, digitum crassi, valdè flexiles, corticem albescentem habentes: folia ad Alnum vel potius sorbum Alpinam accedunt, lata, sublonga, crassiuscula, in ambitu crenata, hirsuta, & pulvisculo albo, maximè infernâ parte, quæ ob id etiam

magis candicat, conspersa, gustu adstringente: flos est monopetalus, rotatus, quinquefidus, umbellæ in formam digestus, staminibus quinque præditus: ovarium in ora superiore coronatum caliculo quinquefido, instructum tubâ erectâ veluti triglobosa, abit in fructum seu baccam mollem, succi plenam, unico semine osseo, compresso, striato, fatam; hæc arbuscula crescit in locis incultis, saxosis, & montibus: à *Viendo*, id est, *Ligando*, dictum, quo rustici utuntur ad colligendos fasciculos. Vulgò *Viorne*.

VICIA, est planta, quæ caules habet angulosos, villosos, excavatos: folia oblonga, angusta, villosa, bina, quasi conjugata, costæ innascentia, in claviculas abeuntia: flores sunt leguminosi, purpurei aut cærulei: flori succedit filiqua villosa, facta seminibus subrotundis, aut angulatis, nigris: fortè & secundum veri similitudinem à *Gr Bixia* vel *Bixio* nomen habet. Dici videtur à vinciendo, quòd item ut vitis capreolos habeat, quibus sursum versus serpit, vel quòd inter frumenta vitium sit. B. *Ditsen / Wicken*. G. *Wicken*. Gall. *Vesse*. A. *Vetch*.

VICTORIALIS, dicitur *gladiolus*, ut & *allium montanum*. B. *Victori-Wortel* / *dag-look* / *veid-look*. G. *Sieg-wurtz*. Gall. *Ail Serpentin*. A. *Victory root*, wild & broad garlick.

VICTORIOLA, vide *Laurus Alexandrina*.

VICTUS RATIO, est modus vivendi, quo sanitas per convenientia alimenta, quibus in humano usu vulgò utimur, conservatur & morbus propellitur: consistit in recto usu rerum necessariarum, estque in Morbis triplex, Crassa, Mediocris, Tenuis: item est tenuis simpliciter, tenuior & tenuissima, vide *Dieta*.

VIGILIA, est spirituum animalium in cerebro & per nervos facilis agitatio, quâ per organa sensuum nostrorum motus objectorum sensorio communi, facili negotio, offeruntur. Si nimis hi spiritus agitantur, vigiliam pervicacem inducunt. B. *Waken*. G. *Das wachen*. Gall. *Veille*. A. *Watching*.

VIGILIA NIMIA, idem quod *Agrypnia*.

VIGOR MORBI, vide *Acme*.

VILTRUM, idem quod *Filtrum*.

VINACEI, grana sunt acinorum, *Γλυκῆτα* Gr. nominantur.

nantur, quæ pressis uvis cum folliculo abjiciuntur.

VINCA PERVINCA, vide *Clematis Daphnoides*.

VINCE TOXICUM, est Hirundinaria, seu Asclepias: quidam dici putant Νικητοξικόν, quod illi adversus venena insignis vis insit. Derivatur à *Vincere* vel νικᾶν quod idem est, & τοξικόν venenum. Vide *Hirundinaria*.

VINUM COS, est vinum Colore, odore & sapore pol- lens; Gall. *Vin Theologal*. Anglorum Schola Salernitana nitorem addit hoc versiculo :

Vina probantur, odore, sapore, nitore, colore.

VINUM HIPPOCRATICUM, est cui saccharum & aromata infusa fuerint, quæ post per manicam Hippocra- tis colantur. B. *Hippocras-wijn* / *specer-wijn*. G. Hippocras. Gall. *Hypocras*; *Vin d'Hippocrate*. A. Wine of Hipocrates.

VINUM MEDICATUM, est vinum, cui medica- menta infusa sunt in usum ægrotantium. Præsertim quan- do cum musto ad fermentandum reponuntur. B. *Genres- wijn*. G. Kräuter-wein. Gall. *Vin Medicinal*.

VIOLA, est planta, cujus folia ex radice erumpentia, sunt obrotunda, ampla, in margine incisa, viridia, cauli- bus longis adhærentia: flos est pentapetalus, anomalus papilionacei floris æmulus, hujus enim duo petala supe- riora vexillum, duo lateralia alas, inferius verò, quod in caudam definit, carinam quodammodo repræsentant, co- loris purpurei aut cærulei, odoris suavis & grati: post florem apparet capsula, per maturitatem in tres partes di- visa, continens semina exigua, obrotunda, albescentia: radix est fibrosa: putatur dici ab Ion, quod Nymphæ quæ- dam Ionie, florem illum Jovi primum dederit muneri: sed alii, quod cum Io in vaccam à Jove conversa esset, ter- ra florem illum pabulo bovis ejus fuderit. Latini quoque detrita. t. litera, violam quasi vitulam imitatione Gr. videri possunt appellasse: alii dici volunt ἀπὸ τοῦ ἰον; quoniam prius cæteris floribus veris tempore proveniat. Hinc ejus folia *Violaria* vocantur. B. *Viola*. G. *Viole*. Gall. *Violette*. A. Violet.

VIOLA MATRONALIS, vide *Matronalis Flos*.

VIORNA, seu vitis alba, sed Fuchio vitis nigra: vi- detur corrupta vox à *Viburno*: fortè sic dicta quod prop-

ter flexibilitatem, clematis in modum, omnes adstantes plantas circumligat, vinciatque.

VIPERINA, vide *Echium*

VIRGA PASTORIS, vide *Dipsacus*.

VIRGA, vide *Penis*.

VIRGA, in vegetabilibus est, quæ ex radicibus, aut caudicis lateribus exit; à nonnullis virgæ appellatæ sunt foboles.

VIRGA AUREA, & solidago saracenicæ, est planta, quæ habet caules rectos, rotundos, striatos, firmos, & medullâ albâ repletos: folia sunt oblonga, acuta, in margine incisa: flos est radiatus, caulium suprema fastigia floribus abundant, qui quasi in spicas colliguntur, quæ rursum in adunatam quasi virgam conjici solent; sunt flores coloris flavi aurei, calice tubiformi & multifido comprehensi: his succedunt semina pappis instructa: radix fibrosa, saporis aromatici. B. *Heidens wondkruid / gulden roede*. G. Heidnisch wundkraut. Gall. *Verge Dorée*. A. Consolide Sarasine, Golden Rod, Saracens Confound. A. Sort of Red Comfrey.

VIRGINALE CLAUSTRUM, vide *Hymen*.

VIRIDE ÆRIS, vide *Ærugo*.

VIRGINEUS MORBUS, vide *Chlorosis*.

VIRGULTUM, furculus is est, qui terræ committitur, ut in arborem infurgat.

VIROSUS, est, in quo *Virus* sive *Venenum*; sæpè etiam pro teterrimo & graveolente fopore aut odore sumitur.

VIRUS, est humor fluens, & accipitur quoque pro *semine*: *venenum* etiam significat, nec non *ichores* ex ulceribus manantes.

VISCARIA, est floris Amerii species, quæ & *Muscipula* vocatur, muscas ob foliorum viscositatem, irretiens.

VISCERA, sunt organa, in cavitatibus majoribus contenta, quæ elaborant aliquem humorem in usum publicum & toti corpori inservientem; sic ventriculus & Intestina elaborant cibos nutrituros universum corpus, sic Cor compingit, comminuit, movet sanguinem, undè postea omnes liquores fiunt & secernuntur &c. vocantur item *Extra*, *Interranea*. Gr. *Σπλαγγνὰ*, *Ἐγκάτα*, *Ἐγκοιλία*. B. *Ingewanden*. G. Das eingeweide. Gall. *Entrailles*. A. Bowells, Entrailles.

VIS-

Viscum, vel **Viscus**, est frutex peculiaris in arborum quarundam ramis enatus, semper virens : uti est viscus quercinus, dicitur etiam lignum sanctæ Crucis ; species est fruticis, quæ ad altitudinem duorum circiter pedum crescit, caules habet ut plurimum digiti crassitiæ, duros, lignosos, compactos, graves, extus coloris fusci, rubri, intus albi, flavescentis : plurimos germinat ramos lignosos, flexiles, intricatos, cortice viridi obtektos : folia sunt bina opposita, oblonga, crassa, dura, Buxi foliis fatis similia, sed aliquantulum longiora, venosa, coloris viridis flavescentis : flos est monopetalus, pelvisformis, quadrifidus, verrucis conspersus, tanquam apicibus pulverem effundentibus : ovarium alio à flore loco natum, tenerum, quatuor foliolis succinctum, fit bacca subrotunda, glutine plena, mollis, alba, splendens, fæta semine plano & cordiformi, per totam hyemen viret hæc planta. Mira de hujus visci generatione narrantur : quidam cum Theophrasto & Plinio credunt, quod tantummodò nascatur ex semine baccarum per alvos turdorum palumbarumque, & aliarum avium, postquam acinorum pulpam concoxerunt, reddito, undè & cum Plauto dicunt de Turdo, quòd ipsi sibi avis mortem creat, & Turdus exitium sibi cacet, ob gluten, quod ex eo fit, quo postea aves capiuntur : huic sententiæ autem uterque Bauhinus & Scalliger se opponunt acriter, qui viscum ex arboribus, quasi cornua ex ossibus animalium educi persuadere volunt : sed R. J. Camerarius in Eph. Nat. Cur. demonstravit, baccas visci deferri posse ad ramos arborum, tam delapsu raptuque ventorum, quàm ab avibus non solum devoratas, & redditas per alvum, sed rostro delatas ; nec sphaerica sua figura à ramulis rotundis tam facile decidere, quàm ruptas vel spontè vel ab avibus, suo glutine adhærere : adhæret viscus non tantum quercui, sed & aliis arboribus, abieti, tiliæ pyro, pomo, corylo &c. Gr. ἰξυς & ἰξία. B. **Marentakken**. G. Mistell. Gall. *Guy*. A. Miffel or Miffeltoe.

Visus, est sensus, quo ex materiæ lucis in retinam sani oculi impingentis motu, lumen & colores ab anima percipiuntur. Gr. ὄψις. B. **Gezigt**. G. Gesicht. Gall. *Vue*. A. Seeing, Sight.

VITA, in animali perfecto, est præside ac movente

anima, continuus fluxus ac refluxus, plus minusve sensibilis, aëris, sanguinis, & spirituum animalium, per organa & ex organis vitalibus, satis probè constitutis, & mutuo atque alternè plus minusve sensibilibiter agitatibus : in animali verò nondum perfectò vita non requirit aëris actionem in pulmones respiratoriam, quare in hoc erit vita modò circulatio sanguinis per viscera vitalia, & motus spirituum Cerebelloforum per nervos à Cerebello oriundos: de his lege *Lancisium* de mortibus subitaneis. Gr. *βίωσις*, Zwh. B. *Leben*. G. *Leben*. Gall. *La Vie*. A. *Life*.

VITALIA, idem quod *Cardiaca*.

VITALIS FACULTAS, est actio in corpore excitata, quâ mediante homo vivit, quæque peragitur ipso vel inscio, vel involuntariè; qualis est motus Cordis, Arteriarum, respiratio; quæque dependet maximè à Cerebello, & nervis ab eo oriundis, vel in eo terminatis.

VITALIS INDICATIO, est cognitio conditionis viscerum & virium vitalium, quæ in homine, cui medicinam facit medicus, nunc præsens est, simul cum scientia remediorum, quæ vel augendis, minuendis, vel conservandis, aut restituendis viribus vitalibus conducunt pro scopo præsentis requisito; habetur autem cognitio illius conditionis ex pulsu perspecto, & respiratione observata. B. *Het leebens inzigt*.

VITEALIS, vide *Helxine Cispampelos*.

VITELLINA BILIS, vide *Bilis*.

VITEX, est *Agnus Castus*; est arbuscula, quæ habet ramos longos, flexiles, fractu difficiles, cortice cinereo tectos: folia sunt longa, angusta, acuta, lanuginosa; flores sunt monopetali, tubulosi, in spicas congesti: his succedit fructus sphaericus, in quatuor loculamenta divisus, continens semina obrotunda, grisea, Coriandrini ferè paria magnitudine, coloris grysei, saporis acris aromatici. Gr. *ἄγνος*, id est, Castus: item *ἄβυσσος* vimen, propter invictam ferè ramorum exilitatem, undè fortè nomen viticis, à vico. Vide *Agnus Castus*.

VITICELLA, vide *Bryonia*.

VITICULÆ, non palmites aut sarmenta sunt, sed flagella, quæ vitis modò repentina longè latèque vagantur, ac vicinos frutices nacta sic intricant eos, ut iis perinde quasi pedamentis abutantur: vel scandentia suis irretiunt
cla-

claviculis, quibus quasi digitis adhærent, quales in nasturtio indico, cucurbitis & plerisque aliis inveniuntur.

VITILIGO, vitiliginis tres species sunt. Gr. Ἀλφῶ, ubi color est albus, ferè subasper, & non continuus, ut quædam quasi guttæ dispersæ esse videantur. Interdum etiam latius, & cum quibusdam intermissionibus serpit. Μίλας, colore ab hoc differt, quia niger est, & umbræ similis. Cætera eadem sunt. Λευκὴ habet quiddam simile Alpho, sed magis albida est, & altius descendit, in eaque albi pili sunt, & lanugini similes. Omnia hæc serpunt, sed in aliis celerius, in aliis tardius. *Vitiligo* volunt dici vel è vitio, vel à vitulo, Festo teste. B. **Witte ruidigheit.** G. **Weisse raudigkeit.** Gall. *Gratelle blanche.* A. White leprosy.

VITIS, est Arbuscula, quæ habet caulem tortuosum, obductum cortice fissò, rubicundo; sarmenta plurima longa veluti brachia dimittentem, quibus vicinas arbores & pedamenta apprehendit: folia sunt ampla, variè laciniosa, ut ficus, alia majora profundius incisa, quandoque ad pediculum usque in lacinias acutas divisa; alia tenuiora, alia crassiora, alia viridia, alia rubentia, alia maculata, alia ad tactum duriora, alia molliora, alia lævia, alia subhirsuta: flos est rosaceus, pentapetalus, staminibus quinque præditus: ovarium in fundo floris natum, tubâ brevi, pilosâ, instructum, fit bacca mollis, pulposa, succulenta, rubra, aut alba, seminibus plurimis, plerumque quatuor, facta: fructus & flores in racemos congeruntur: à vinciendo, quòd arbores &c. claviculis vinciat: vel quòd invitetur ad uvas pariendas: vel dicitur à vino ferendo. Gr. Ἀμπέλῳ, ab ἄμῃ *Una*, & πολλὸς Jon. pro οἶνῳ *Vinum*, hinc οἶνοφῶρος *Vinum Gerens*: ab οἶνῳ *vinum*, & φέρω *fero*. B. **Wpngaard / druive-boom.** G. **Weinstock, wein-reben.** Gall. *Vigne.* A. *Wine, vel grape bearing, veine tree.*

VITIS IDÆA est Arbuscula, quæ habet ramos tenues, cortice viridi obductos: folia sunt oblonga, ampla, in margine leviter incisa, saporis adstringentis, flores monopetali, campaniformes, globofo ovario innati, coloris albi, subrubicundi: flori succedit fructus mollis, seu bacca umbilicalis succo plena, juniperino ferè similis, per maturitatem violacea potius, quàm nigra, sapore grato & acido

acido primulum degustata, quæ tamen paulò post aliquid nauseabundi in ore relinquit, purpureo violacea satisque pertinaci tinctura, cui grana immerguntur multa, parva, albescentia vel rubentia : radix lignosa, tenuis, repens. B. ~~Myrt~~til. G. Heidelbeer, standelbeer, bickbeer oder bickelbeer. Gall. *Airelle, ou Myrtille*. A. Shrub like Myrtle-tree.

VITIS ALBA, seu VITALBA, contractâ voce, dicitur non modò quòd Vitem sativam foliis utriculisque referat, verùm etiam, quòd fructum in exiguæ uvæ similitudinem, acinis licet raris confirmatum producat. Vide *Bryonia*.

VITIS NIGRA, Gr. Ἀμπέλινος μέλας; nigra dicitur vitis à radice nigra, & quòd vitis similitudinem obtineat.

VITREA TABULA, vide *Diploë*.

VITREUS HUMOR, vide *Humores Oculi*.

VITRIOLUM, est sal minerale metallis proximum, ac præcipuè cupro &c. varia sunt ejus genera pro indole mineræ, quam in se continent, differentia; præcipua autem, quorum hoc tempore est existimatio, sunt primo *Ceruleum*, Sapphyri instar, compactum, ut saccharum candum, tactu siccum, *Hungaricum* vocant, vel *Cyprium*, aut *Gallicum* ex agro Lugdunensi; Secundo *Subviride*, herbacei coloris, magis granulatum, grumosumque instar salis communis, paulum unctuosum, manuique tangentis adhærens, quale *Gostariense*, *Suecicum* &c. Tertio *Album*, in formam parvulorum panum effictum, tactu siccum. *Eduardus Broww*, etiam de *Rubro* mentionem facit. *Ceruleum* & *Album*, de cupro participat, *Viride* autem de ferro. Vitriola sunt vel nativa sive fossilia; vel artificialia, sive factitia : nativa duplicia reperiuntur, alia ex ferro, quæ colore viridi præstant, ex ære alia, quæ cærulea plerùmque amænitate commendantur : cætera metalla vix soluta in fodinis apparent, quia illorum solventia, nitri acida, vel marini salis spiritus haud reperiuntur in fodinis; undè Auri, Argenti vivi, plumbi, stanni, succi soluti vel concreti nunquam ferè inveniuntur, utique non multa. Sed tamen metallica plumbi levi acido solvi posse, ut constat, ita simul difficillimè in cristallos cogi posse, ars Chemica docet, sed statim ferè in pulverem cerussæ, excusso iterùm acido, verti; id & de stanno ita verum. Om-

Omne ergo fossile vitriolum, quod erutum hætenus, ex solo ferro aut ære habetur : tamen ramenta fortè vel pulveres aliorum metallorum soluto vitriolo, inter concrescendum immisceri posse nihil vetat ; sed eodem solvente soluta alia metalla, iis intimè nupta esse, necdum constat : solvens Martis & Veneris idem acidum, igne violento inde separandum titulo spiritus aut olei vitrioli ; quod ipsum ex alumine exprimitur arte, aut de sulphuris accensi fumo colligitur ; imò vitriola & sulphura eadem matrice concipiuntur, foveantur, eduntur, lapide scilicet Pyrite dicto effosso, aëri exposito, sulphuri abundanti liberato, contuso, in aqua soluto ad bacillos ligneos crystallisato ; aut etiam ex Misy veterum naturali solutione & cristallificatione ilicò producitur : unde vitriolum est quintuplex. 1. Viride ex solo ferro & spiritu sulphuris, medicatis viribus laudatum, atramento optimum. 2. Cærulescens, ferro plurimo, pauciori cupro, per spiritum sulphuris soluto, constans ; cujus solutio aqua facta lamellas ferri immixtas rubro æris colore tingit, sic parùm admixti æris demonstrans. 3. Vitriolum album videtur parùm differre à vero viridi, fortè paulò majori calori originem debens, ut in factitio apparet : namque omni cæterum dote idem omnino exhibet. 4. Chalcites, verum Chalcanthum, vel vitriolum rubrum, quodque simillimum viridi, in eadem resolvendum ; fortè & aliquid admixti æris capiens : inprimis ferro & acido sulphuris compositum videtur. Cyprium vel Hungaricum, cæruleum penitus ; solo cupro fit, & eodem acido sulphuris liquore. Factitia fiunt, quoties sales solvantes, acidi inprimis, discerpserunt metalla in ramenta minima, atque iisdem arcè adhærescentia, concrescunt unà in glebularum, in aqua dilui aptas integrè, sine ulla fæce omnino, quamdiu nimirum hanc vitrioli veram formam obtinent : talia igitur numerantur auri, argenti, plumbi, mercurii, martis, veneris, stanni vitriola, quamdiu acido solvente idoneâ parte aquæ, metalli particulis, ita certâ proportionem adunatis constant, ut maneant perspicua, & liquida, cristalli aut vitri instar. Quo autem uberior copia acidi solventis metallo in vitriolum coacto affunditur, eo semper facilius illud in aqua deinde dilui poterit : quando autem aqua calore leni diffilatur ex vitriolo, ut jam opacæ evadant glebulæ, tum solent ilicò dispo-

poni partes metallicæ ita, ut dein in aqua adeò facile dissolvi nequeant, quàm quidem prius : imò verò si continuatur hæc cristallorum exsiccatio, tum tandem materies evadit penitus dissolvi impos ; licet interim multum acidi solventis retinuerint in se : igitur omnibus nativis vitriolis ferrum & æs, basin dat, acidus sulphuris succus solvens præbet, aqua verò diluens acidum, glebulaeque metalli ordinans, figuram dat & perspicuitatem : undè pro varia proportionem horum trium omnis diversitas in his intelligi videtur. Gr. χαλκωνιον. Arab. *Canquantum*, *Calcant*, *Alcalcadis*. B. **Vitriool** / **kopperrood**. G. Viètriol, kupfferroth, kupfferwasser. Gall. *Vitriol*. Vitriolum nomen accepisse videtur à vitro, quia vitrum aliquatenus, modò purum fuerit, refert.

VITTA, dicitur pars tunicæ Amnios, quæ capiti infantis, cum in lucem prodeat, adhæret, atque hoc locum habet in sexu foemino, verum in masculis *Galea* appellatur. Vide *Galea*.

ULCERATIO, vide *Exulceratio*.

ULCUS, est solutio continui, à materia erodente ortum ducens, in mollibus corporis partibus, cum imminuta magnitudine : differt igitur à vulnere, quòd ibi sit solutio recens & cruenta, hic verò plerumque purulenta aut ichorosa, ibi sit causa solvens illicò, & externa, scindens ; hic autem causa lentius solvat, interna, & erodens inveniatur, vulnus igitur antiquum & purulentum, erit ulcus. Gr. ἔλκος. B. **En zwerringe**. G. Ein geschwuer, eiterstock, eiterbeule. Gall. *Ulcere*. A. Botch, Sore ulcer.

ULMARIA, est planta, quæ habet caulem tres pedes circiter altum, rectum, angulosum, ramosum, excavatum, coloris rubicundi, purpurascens : folia oblonga, in margine incisa, rugosa & superius viridia instar Ulmi, inferius alba : flores sunt parvi, rosacei, pentapetali, in racemos congesti, odoris grati ; pistillum floris sit fructus, ex plurimis vaginulis membranaceis intortis, & in capitulum congestis compositus, semineque fætus ut plurimum singulari & exiguo : radix digiti crassitie est, odora, extus nigra, rubro-fusca intus, plurimis fibris rubris instructa : crescit locis udis juxta flumina & similia loca : sic vocatur ob ulmi foliorum similitudinem : alias *Regina* vocatur *Prati*, idque quia ob folia explicata, ut & flosculos

ni-

nitidos caput inter prata extollit. B. *Reinette* / *geitenbaart*. G. Geis-bart. Gall. *Reine des prez*. A. Mede-wurte, Mede sweete, Meadow-sweet.

ULMUS, est Arbor valdè procera, valdè ramosa, cujus truncus est crassius, cortice fisso, aspero, flexili, obductus, extùs coloris cinerei, intùs albidì; lignum durum, flavum: folia sunt satis ampla, rugosa, venosa, oblonga, in margine incisa, acuta: flos est monopetalus, campaniformis, staminibus instructus: pistillum in centro floris fit fructus membranaceus seu foliaceus veluti cordiformis, in cuius meditullio capsula pyriformis posita est; membranacea pariter, semine facta ejusdem formæ. Gr. *πτελέα*. Ejus semen *Samera* vocatur. Vermiculi crescentes in seminum folliculis *κρίπες* dicuntur; Lat. quandoque *Culiones*, & *Culices*, ast quia culices ex aquis originem habent, ut Ephemera, non credo posse dici culices, sed muscæ erunt. Putatur dici, quia si viminibus salicis aut ulmi ligaveris, increscens vitis se ipsam præcidit. Quidam dici putant ab uligine, quia circa uliginosa loca crescit. Vel ab ὕλη materia, quia fabris lignariis materiem præbet. B. *Elm-boom* / *ppen-boom*. G. Almen, ilm, lind-bast, rust-baum, Iffen-holzf. Gall. *Orme*, *ormeau*. A. Elm-tree.

ULNA, *Focile Majus*. Gr. *πῦξ*, *Προπῆχιον*, est os inter brachium & carpum, parte superiori cum humero per *γίγγλυμον* articulatur: ideo habet ibidem processus & sinus. Processus sunt duo oblongi, & quasi triangulares, asperi, ut ligamenta articulum validè ambient. Dicuntur *κορῶναι* id est rostra seu glandes. Anterior & superior minor, humeri sinum subit: posterior crassior & amplior in obtusum angulum definit, & humeri sinum posteriorem subit. Vocat *Galenus* *ὀλίκρατοι* *Hippocrates* *ἀγκῶνα*, Latini *Gibberum*, in medio horum est magnus sinus seu cavitas instar semicirculi, undè dicitur *Σιγμοειδής*, habet adhuc alium sinum lævum externum, lateralem pro radii capite. Parte inferiore articulatur cum carpo, tum per mediam cartilaginem, tum per processum acutum, ideoque styloidem dictum: undè ligamentum oritur, cubitum carpi articulo firmans. B. *De groote elle-ppp*. G. Ellen bein, elle, das fordertheil am arm. Gall. *l'Os du Coude*. A. The el bow.

ULNARIS MUSCULUS, vide *Cubitæus*.

ULO-

ULOMELLA, est totius membri integritas, ex ὅλος integer, & μέλος membrum.

ULVA, est herbæ palustris species : dicitur fortè ab uliginosis, seu aquosis locis, in quibus reperitur. B. Zee-mos / wiet. G. Wasser-mosz. Gall. Feuille de mer. A. Sea grass, Sedge.

UMBELLA, est floris, feminisve pedamentum, in plures digestum longiores pediculos, qui simul ex fastigio eodem orti, in latius continuò radiantur, singulique vel florem, vel semen sustinent, in orbem circumactum. Græci hunc floris habitum οὐμβέλιον, Latini verò, quoniam umbellæ, quâ mulieres vultum vindicant à sole, & æstum arcent, circinatum effigiem gerit, umbellam dixerunt.

UMBILICALIS FUNICULUS, continet præter Urachum, tria notabilia vasa sanguinea, duas scilicet arterias, atque unam venam, cujus diameter ad minimum unius cujusque arteriæ duplum est, insuper corpore spongioso, quod ipsis tutum transitum præbet, componitur : hoc corpus spongiosum, subcartilagineum satis mobile & non facile comprimendum, secundum plurimos anatomicos, duplici membranâ constat, externa, quæ à panniculo adiposo, interna, quæ à peritonæo ortum ducit; secundum alios verò ab epidermide, cute, & panniculo adiposo : sed D. Rouhault illum unicâ solummodò membranâ tenui succinctum esse invenit, sub qua infinitarum cellularum compages se prodit, in quibus humor pellucidus, viscosus, quem Warthon gelatinam nominavit, magna copia reperitur; quo continuò affluente, hujus funiculi flexibilitas, quæ fætûs motui obsequi debet, conservatur : in hujus funiculi umbilicalis longitudine, quæ non semper eadem est, conspiciuntur aliquot quasi varices sive vesiculæ sanguine plenæ, nodorum similitudinem habentes; ex quorum copia, inquit Harvæus, *obstetrices de futura sobolis numero divinare solent, & si nulli ejusmodi nodi adfuerint, steriles in posterum fore pronuntiant puerperas : ex eorundem quoque ab invicem distantia de puerperiorum intervallo ; & ex colorum varietate de sexûs discrimine aniliter haviolantur* : Natura eos non paravit, ut hâc arte caveret, ne sanguis in fætum confertim refluat, ut vult Harvæus : verùm obstetrix, dum funiculum umbilicalemprehendit, eumque tanquam filum Ariadnæum

riadnæum ad placentam usque sequitur, ut tuto eam ab utero separare possit, variis eum in locis comprimit, eoque exprimit sanguinem e locis compressis, cogitque in minus compressa cedere quæ indè intumescunt: quâpropter similes vesiculæ in arteriis umbilicalibus quoque inveniuntur, sed minores; poterunt simili modo oriri à vasorum umbilicalium contorsione: sic autem produci apparet, si vasa umbilicalia aquâ, aliove idoneo liquore implentur; statim enim ita evanescunt, ut æquè inani opera nodos in his vasis, quàm in scirpo, quæri possunt: hujus funiculi crassities circum circa digitalis est, aliquando tamen tenuior, vel crassior. Vid. Funiculus Umbilicalis; & vasa Umbilicalia.

UMBILICUS, Umbo, ὀμφαλός, Πίζα γαστρός *Aristoteli*, est umbo in medio abdominis situs, cui in foetu intestinulum umbilicale conjungebatur, quod post partum abscinditur. B. *De navel*. G. Der navel. Gall. *Le Nombril*. A. The navel.

UMBILICUS MARINUS, est testaceum quiddam, planum, ab una parte rubrum, ab altera fuscum: habentur majora & minora. B. *Zee-navel*. G. Meerbonen. Gall. *Nombril Marin*. A. Sea-navel.

UMBILICUS, id in pomis est, quod in iis medium vel prominet, vel conditur.

UMBILICUS TERRÆ, vide *Cyclamen*.

UMBILICUS VENERIS, & cæteræ herbæ, quæ umbilici nomen ferunt, dicuntur sic à foliorum similitudine cum umbilico humano.

UNCIA, est duodecima pars libræ medicinalis; continet uncia drachmas octo. Gr. ὀνκία. B. *En once / twee lood*. G. Ein untze, zwey loth. Gall. *Once*. A. Ounce.

UNCUS, idem quod *Hamus & Hamulus*.

UNDEMI, idem quod *Oedema*.

UNEDO, putatur esse Mespilus; quidam tamen illud nomen Arbuto attribuunt. Gr. Ἐπιμυλῖς, quæ etiam ab Italis rusticis vocatur *Unedo*, estque quasi Malus Sylvestris. Indè nomen habens quod plures edi non possunt.

UNGARICUS MORBUS, sive HUNGARICUS, est species febris Epidemicæ malignæ, plerumque cum nimio capitis dolore, delirio, aut angina periculosissima invadens, aliquando cum petechiis, sive maculis pulicaribus.

M m m

UN-

UNGUENTUM, ab UNGUERE, est Medicamentum externum, quod consistentiam linimento paulò crassiorē habet, vocatur etiam *Unguen* Plin. Gr. Ἀλειμα & Ἀλειφαρ. B. Zalf. G. Salbe. Gall. *Onguent*. A. Ointiment.

UNGUICULI, idem quod *Alabastr*.

UNGUIS, Gr. ὄνυξ, est pars corporis animalis flexilis, alba, dura, digitos ab externis injuriis defendens, & quodammodò exornans, eorum extremitati dorsali imposita; radix ejus ligamento cuidam jungitur, & ob vicinos adstosque ei tendines, sensilis est. Constitui videtur, ex collectione minimarum fistularum, densè sibi invicem adherentium & in longitudinem excurrentium. Ubi incipiunt, inveniuntur quædam fibræ nervosæ in modum papillarum elongatarum, quarum elongatæ partes ad unguem usque conspiciuntur. Si autem vi abrumpantur, foramina diversa relinquuntur. Ita ut cornea unguium substantia retis figuram obtineat. Hisce accedit corpus papillosum ungui subjectum, unà cum suis valis excretoriis. Apices unguium sunt, qui ultra carnem exseruntur, Ἀκρωνυχία sive Extremitates; partes quæ præciduntur, *Segmina unguium* dicuntur; partes sub ungue, Κρόπτα, pars alba & semilunaris radici proxima, Ἀνατολή, sive exortus, & Ἀργεμῶ ab albedine, ipsa initia eorum cuti adnata, Ρ'ιζώνυχες, unguium radices vocantur; latera Ρ'ᾶγες καὶ Κορυφαί, rima & vertex; anguli, Γονία, maculæ albæ, Νεφέλια, nuculæ & cicatrices albæ. B. *Nagelen*. *Unguis* etiam dicitur *Pterygium*, oculi quoddam vitium, vide *Pterygium*. B. *De nagel*. G. Ein nagel. Gall. *Ongle*. A. A Nail.

UNGUIS ODORATUS, vide *Blatta Byzantia*.

UNGUES, in rosis & foliatis floribus intellexerunt Veteres imas suorum foliorum partes, quibus in capite suo coherent, decoloresque dependent, vel unguis infima pars foliorum rosæ alba appellatur.

UNGULA, ὄνυξ *Hippocr.* est uncinus seu Hamus educendo mortuo foetui comparatus. Embryorectes *Tertuliano*, dicitur lib. de Anima, nisi placeat eo loco reponere ex *Galeno* Εμβρυολάσης, sic enim ille nominat, aut Εμβρυολκός quâ voce *Hippocrates* utitur, à quo idem instrumentum etiam Ἐλκυσήρ, item Πίστρον, lib. de mulieribus, & Ἰχθύν dicitur. Gall. *Un Crochet*.

UNGULA CABALLINA, est Tussilago seu Farfara:
sic

fic dicta sc. quòd istius plantæ folia equinæ ungulæ perli-
milia sint. Vide *Tussilago*.

UNGULA OCULI, idem quod *Pterygium*.

UNICORNU, sæpè à Medicis maximoperè laudatur,
verùm, an verum detur necdum demonstratum est, nu-
perrimè frustum dimidii spithami ostensum est, quod quia
striis carebat, non videbatur mihi esse de dente piscis in
Groenlandia *Narhval* dicti. Intùs erat albi coloris & sine
medulla. Sed si daretur, quis diceret, tantis viribus va-
lere, ut ignota Medicorum turba clamitat : facile est cre-
dere non aliis virtutibus, quam cornu rhinocerotis, aut
cornu cervi gaudere. Quod pro eo venditant, est dens
alicujus piscis Groenlandici, *Narhval* dicti : Piscis iste in
juventute duos habet dentes, quod illi mihi narrarunt,
qui illas regiones frequentarunt, imò & stigma & locum
sive foramen, in quo collocatus fuerat, vidi : cum adole-
verit sinister excidit, & locus evanescit, verùm dens
dexter, qui remanserat, ut esset pisci æquilibrium, non
recta via enascitur, sed sinistram versùs partem magis ac
magis inclinat. Asini cujusdam Africani cornu pro vero
monocerote sæpè divenditur. Cornua illa, sive potiùs
dentes, aliquando sex pedes superare vidi : albi sunt in-
star eboris sed cochleæ in modum striati. Gr. *Μονοκερὸς*. B.
Eenhooren. G. *Einhorn*. Gall. *Unicorne*. A. Unicorn.

UNIO seu MARGARITA aut PERLA, est Gemmæ
maritimæ quædam species, in ostreis, musculis & fortè
aliis conchis nascens. Ob vires insignes valdè laudatur.
Sed si res intimiùs inspiciatur, nihil aliud faciunt quàm
acidum temperare, uti & mater perlarum, & omnia con-
chilia faciunt. Vide *Margarita*.

VOLA, est postbrachialis pars interna manuum, *Palma*
dicta, Gr. *Δάρον*, *Κοῖλον χειρὸς*, *Θίναρ*, Pind. Schol. Item
vola est concavitas pedis. Gr. *Κοτύλη*, *Κοῖλον ποδὸς*. B. *Der*
hol van de voet / of hand. G. Die höhle an der hand
oder fusz. Gall. *La Paulme de la main*. A. The palme of
the hand.

VOLATICA, idem quod *Lichen*.

VOLATILIA, sunt, quæ facile avolant, uti sunt om-
nes spiritus & salia volatilia, Mercurius &c.

VOLSELLA, seu VULSELLA, & ACANTABO-
LUS, Gr. *Μαδιστηρὶον*, *Τριχολαβὶς* : *Τριχολάβιον*, est instru-
Mmm 2 men-

mentum, quo pilos prehenſos radicatus è corpore extirpant; ſeu forceps chirurgica, quæ pro vario uſu varia forma eſt. B. *Gen hair-trekker* / *npptang* / *korentang*. G. Kornzanglein, rauffzanglein. Gall. *Pincettes*. A. A Paire of Pincers.

VOLVA, eſt ſpecies fungi, ovi vitellum referens: volva dicitur, ceu in ovo eſt Luteum, Italis *Boloccioli* & *Ovole* dicuntur, quòd ovorum vitellum referant.

VOLUBILIS, dicitur planta, quæ ſub ſmilacis nomine venit, cujus ſunt variæ ſpecies: à circumvolvendo ergo nomen habet, quod juxta creſcentibus plantis, ſtipitibus &c. circumvolvendo adhæret.

VOLVULUS, vide *Iliaca Paſſio*.

VOMICA, eſt tuberculum in Pulmone natum p. n. membranâ propriâ incluſum, pure plenum: ortum à quacunque cauſa partem pulmonis priùs inflammante, dein ſuppurante, ſed tamen ita, ut in membrana quadam, quæ ſimul creſcit ac extenditur, contineatur: nec ſputo excernatur; aliquando in initio nec tuſſim nec febrem inducit; poſtea verò cum ſenſim aucta, vaſa Sanguifera vicina comprimit, quin ſanguini præterfluenti effluvia ſua imprimit, proinde febricula, cum inquietudine & marcore ſuccedit, tandem illa ad plenitudinem aggeſta & diuturnâ concoctione in pus ſincerum maturata, cyslin ſeu nidum diſrumpens vel ſolvens, pus ſolum vel ſacculo incluſum ejicitur. B. *Longe zweer*. G. Lungen geſchwer, eiterbeule. Gall. *Vomique*; *Abcès dans le Poulmon*. A. Impoſtume of the lights.

VOMITORIUM, eſt Medicamentum internum, cujus vehementi irritatione materia in ſtomacho contenta, violento motu per gulam in os & ex eo ejicitur, adeoque motus perſiſtalticus planè invertitur, vide quid de vomitu mox dicetur. Vide *Emetica*. Gr. *ἑμετικά*. B. *Gen bzaak-dzankje*. G. Ein ſpeytranck, artzney, davon man ſich brechen muſz. Gall. *Un Emetique*, *Vomitif*. A. A Vomiting Drinke.

VOMITUS, Gr. *ἑμεσις*, ab *ἑμῖν* vomo. Eſt ventriculi & æſophagi & muſculorum abdominalium convulſivus motus, quo verſus ſuperiora contrahitur ventriculus, Pyloro occluſo & fundo ac lateribus in ſe coactis verſus ſiniſtrum oriſicium, & compreſſis omnibus vi muſculorum

rum abdominalium, undè per partes convulso etiam oesophago ab imo ad fauces, contenta, si quæ sint in cavitate, expelluntur in os & ultra; Hinc Anxietas, Dolor in cordis & ventris regione, Respiratio nonnihil est impedita, facies rubet & tumet sæpè, caput distenditur, labia tremunt, sudor exprimitur, si vomitus diu durat, & identidem repetit, ut solet: nam convulsio hæc per vices repetit, undè contentorum ejectio unâ vice major, alterâ minor est: neque enim Respiratio concedit diuturnam convulsionem, & quasi Tetanum, sed fursùm actus ventriculus ab Inspiratione aliisque causis, brevis deorsùm urgetur, licet mox revertantur convulsiones, quæ rursùm remittunt: atque in tali vicissitudine vomitus fit. Hujus species sunt, ab Ebrietate, Fastidio, cibis vel potibus acerbis, venenis, Emeticis, Catharticis, in gravidis, vulneribus cerebri, viscerum inflammatione, eorumque dolore, ut in colica, ileo, nephritide, Febribus, &c. Estque vel rei ingestæ, sanguinis &c. B. **Waking / spouwing / geubeling.** G. Das brechen, ubergeben, speyen. Gall. *Vomissement.* A. Vomiting, Casting, Spewing.

VOPISCUS, dicitur is, qui ex duobus conceptibus, uno abortu exclusa, ad partum legitimum reducitur.

URACHUS, est canalis in fætibus exilis, membranosus, figuræ depressæ, crassitiæ circiter acus textoriæ, coloris placenta obscurioris, à fundo vesicæ exeuns, transeuns infra amnion, recta usque ad cervicem allantoidis, pervius, vel saltem transitum urinæ permittens, intra aliquot dierum spatium, ex substantia mucosa in veram membranam mutatus: est verus ductus urinarius, transmittit enim ex vesica in Allantoidem urinam à sola vesica fætus in Utero hærentis per tantum temporis spatium non retinendam; hic verò post fætus editionem in substantiam ligamentosam faceffit, & vesicæ pro suspensorio cedit. Conjungitur umbilico & vesicæ fundo. Græc. *ὑραχός*. B. **Water-bat / blaas-band.** G. Der blasen-band. Gall. *Urache*. A. Urinary passagie, urakus.

URANIA, est iridum nomen, à colore & figura Iridis cælestis: *ὑρανός* enim cælum est.

URCEOLARIS, & URCEOLA, vocatur Parietaria, quòd detergendis Urceolis vitreis polleat. Vide *Helxine*.

URENTIA, vide *Pyrotica*.

Mmm 3

URE-

URETER, est vas fistulosum & membranofum ab utroque rene emiffum, ex ejus pelvi oriundum, ferè conicum, ut plurimum inæquale, fcilicet in diverfis locis anguftius; conftatque tribus membranis; externa eft proles peritonæi, media eft muscularis, fibris motricibus prædita, tertia & intima fimilis eft membranæ veficæ interiori: hic canalis in ftatu fano nullam præternaturalem extensionem paffus valdè anguftus eft, undè fit ut fibi commiffus ob tunicam muscularem ferè claufus exiftat, donec materia fecreta in pelvim continuò ftillans fenfimque augescens, ad superandam vim contractilem fatis virium acquirat; undè liquor fecretus non ilicò ex pelvi effluere poteft, quod in hunc finem factum videtur, ne liquor ipfo momento, quo in pelvim ftillat, effluat, fed ibidem continuò adfit, ut papillarum oscula hunc liquorem ftillantem humectet, & impediatur, ne præ ficcitate concrefcant, alias de Urinæ secretionem brevi actum effet, hinc liquor hic in pelvi retardatus inftar balnei fovet, & humectat, papillas fuis osculis in pelvim hiantes à concretione præfervat: hæc fistula, ut ad veficam, in quam terminatur, perveniat, utitur primo recto, mox verò ad anteriora flexo itinere, fub peritonæi lamella decurrens, in posteriorem veficæ partem, duorum digitorum ab alterius renis inferto uretere, uti & à cervice distantia; ergò in talem locum, ubi mutationibus veficæ modò plenæ, modò vacuæ minimè obnoxius eft, inferitur: tunc obliquè deorsum inter tunicas veficæ fpatio parvi digiti procedit, & ibi intima veficæ membrana penetrata fuam urinam infundit: hæc mirabilis infertio nullo operculo vel valvula prædita, retrogrefsum urinæ ex vefica in ureterem omninò impedire valet, obliquè intra veficæ membranas fe aperiens; undè urina à renibus, veficæ traditur. Vena alba *Celfo* dicitur, ab *ἕρως* urina. B. *En pis-leider* / *pis-buis*. G. Harn-gænge. Gall. *l'Urethere*. A. Urine-pipp, the ureter, urinary Passage.

URETHRA, vel FISTULA, Gr. οὐρηχός, οὐρήθρα, πύξος οὐρητιχός, eft meatus urinarius; quo ex vefica per penem, vel vulvam five pudendum muliebri, urina excernitur. Item, infervit feminis ejectioni. In initio fuo per duo foramina veficulæ feminales, quum opus fuerit, fe exonerant, iisque proftatæ glandulosæ, etiam plurimis fo-

foraminibus circumstant : quibus caruncula apponitur : Canalis est miræ structuræ ; constat binis membranis, ubi primò ex vesica, cujus protractio tantum videtur, sed his deindè interponitur corpus cavernosum sive fungosum, quod inter binas has lamellas decurrit, ad latera sensibilius quàm in medio, inter finem prostatæ & unionem corporum cavernosorum est crassissimum, dein toto decursu gracilius, ad anteriora penis crassescit, & extrorsum flexum, linit in medio apertum os urethræ, in glande, deindè verò constituit superficiem externam spongiosam glandis, terminatam in eminenti ejus fimbria circa nexum præputii ; in cavum suæ fistulæ recipit emissaria obliqua ex glandulis Cowperianis confectum humorem blandum præcipuè flaccido veretro dimittentia in usus necessarios superficiem interiorem urethræ ; tum & plurima hic patent oscula majora, minora, hæc fines sunt canaliculorum sub urethræ membrana, eructantes humorem blandum, quo lubricatur meatus, & à concretionem defenditur : urethræ progressus non est rectus, sed singulari modo progreditur, imprimis in viris, ubi per anfractus descendit, assurgit, incurvatur, descendit ; & variis sui decursus locis in latitudine sua etiam variat ; ab ὑγρὴν urina, vel ὑγρὴν urinam reddo. B. *De pig. gang. de schaft. G. Harn röhre.* Gall. *l'Urethre, Conduit de l'Urine.* A. The urinary Passage.

URETICA, idem quod *Diuretica.*

URINA, vide *Uron.*

URINA PERICARDII, vide *Aqua Pericardii.*

URINALIS HERBA, dicitur *Linaria*, quia urinam pellit sic vocatur.

URINARIA FISTULA, idem quod *Urethra.*

URINOSA, sunt Medicamenta Urinam pellentia, ut spir. Urinæ, salis armon. &c. ea poros cerebri dilatant & excitant, undè in affectibus comatosi laudatissima sunt.

URINA, est magna Veterum mensura, continens vini quadraginta libras, & triginta quinque olei circiter.

UROCRISIS, idem quod *Urocritica.*

UROCRITERIUM, est judicium de urina, ex ὑγρὴν urina, & κρίνω judico.

UROCRITICA, sunt signa quæ ex urinis observantur, ex ὑγρὴν urina, & κρίνω judico.

UROMANTIA, vide *Urocriterium.*

Mmm. 4

URO.

UROMANTIS, est qui ex urinis aliquid divinare valet, ex ὕρον *urina*, & μάντις *vates*.

URON, *Urina*, *Latium*, οὖρον & οὐρημα, est excrementum serosum à sanguine in renibus, cum multo sale, pauco sulphure, terra & spiritu, per ureteres ad vesicam delatum, donec convenienti tempore & loco excernatur, ab ὑρίω *urinam reddo*. B. *De pis.* G. *Der harn*, *bruntz*, *wasser*. Gall. *Urine*, *Pissat*. A. *Urine*, *Pisse*.

UROSCOPIA, est urinæ inspectio, ab ὑρον *urina*, & σκοπέω *inspicio*.

UROSCOPIUM, idem quod *Matracium*.

URTICA, est planta, quæ habet caules plùs minùsve altos, quadratos, rigidos, lanuginem pungentem habentes, excavatos, ramosos : folia in caule bina opposita, oblonga, plùs minùsve ampla, Melissam referentia, acuta, in margine incisa, spiculis urentibus obsita : flos est apetalus, stamineus, mas, calici tetrapetaloidi, cruciformi insidens ut plurimum ; in medio caliculi habens stamina aliquando quatuor, quandoque plura ; testiculi in foliaceæ plana dissiliunt : fructus plerùmque in planta non florifera fit vel capsula bivalvis, semine facta, & aliquando in globulos congesta, vel vossella semen comprehendens, tuba filamentosa instructa, & caliculo, sed & ovaria in planta mare inveniuntur : undè fiunt urticæ mares, fæminæ & hermaphroditæ : radix fibrosa, repens, coloris flavescentis ; plures dantur urticæ species, maxima, minor, & Romana sive mas cum globulis : planta hæc dicitur ab urendo, quod pruritus pustulasque igni similes excitet. Gr. Ἀκαλὶφη ab α priv. καλή & ἀφῆ, quia non bona tactu, & pruriginem excitet. Item κνίδη vocatur, à κνίζειν quòd vellicet, pungat, à suo morsu sensum laceffat. B. *Netelen*. G. *Bren-nessel*. Gall. *Grande Ortie*, *Petite Ortie*, *Ortie Romaine*. A. *Nettles*.

URTICATIO, est Operatio Chirurgica, quâ membra corporis urticis recentibus percutiuntur, ad calorem nempe revocandum.

USNEA, est muscus ossibus vel arboribus adnascens. Propriè tamen sumitur pro musco calvariis humanis crescente, est vox Arabica. B. *Mosch*. G. *Mosz*. Gall. *Usnée humaine*, ou des plantes. A. *Mosse*.

USTILAGO, ab urendo dicitur. Vide *Rubigo*.

USTIO

USTIO, est, quando res in cineres rediguntur, ut arte salis ex vegetabilibus elixivatio fiat. Vel ut res melius in pulverem redigantur, uti fit in cornu cervino calcinando. *Ustio* Chirurgis quoque familiaris, quando cauteriis urunt. B. *Brandig*. G. Verbrennung. Gall. *Brulure ou action de bruler*. A. Burning.

UTERI ASCENSIO, idem quod *Hysterica Passio*.

UTERI LIGAMENTA, vide *Ligamenta Uteri*.

UTERI OSCULUM, vide *Osculum Uteri*.

UTERI PROCIDENTIA, vide *Procidentia Uteri*.

UTERUS, *Loc*i, *Matrix*, Gr. Δελφύς, Ὑστέρα, Μηδὺς Hesioid. & Homer. Γονή Hippocr. Μήτρα, Ἀγγεῖον κυντήριον Galeno. Est pars organica in abdominis inferiori parte, pelvi dicta, mulierum sita, quæ in fundum, collum & vaginam dividitur. Ligamenta duo lata & totidem teretia habet. Substantiam obtinet nervosam & fibrosam; crassities variat pro ætate, & tempore gestationis foetus. Intus in fundo osculum habet, ex cujus cavitate menses profluunt, in quo & conceptio & generatio contingit: antèrius vesicam habet, posterius intestinum rectum, & sic homo inter stercus & urinam nascitur. B. *De moeder / de lypf-moeder*. G. Der leib, die barmutter. Gall. *La Matrice*. A. The Wombe, Matrice.

UVA, idem quod *Cion*.

UVA CRISPA, frutex est: volunt dici ab intortis, ferèque in circulum versis, (*Crispam* alii vocant) foliis & acinis quos producit. Latinius fortè *Uva Intorta* nuncuparetur. B. *Struig-bezie-boom / stekel-bezien / kroes-bezien / knoezelen*. G. Kreefz-beer, kräufel-beer, kloster-beer, kraufel-beer, stichel-beer. Gall. *Grofeilles*. A. Goose-berry.

UVEA TUNICA, dicitur & *Uviformis*, vide *Rhagoides*.

UVEA MEMBRANA, ACINIFORMIS TUNICA, five CHOROIDES, est hæc tunica posterius oriunda à pia matre Nervi optici, & bulbum oculi ambiens immediate sub Sclerotica, antèrius ubi illa pellucida Corneam facit, ab eâ reflectitur intus paulum, & perforatur apertura pupilla dicta, quæ ope muscularium longitudinalium & circularium fibrarum Iridis contrahi & dilatari potest. B. *Wupf-bezie-blies*. G. Dastrauben häutlein. Gall. *Uvée*. A. The Grapelike membrane. Mmm 5 UVU.

UVULARIA, vide *Laurus Alexandrina*.

VULNERARIA, vide *Traumatica*.

VULNERARIA, est planta, quæ habet caules pedem altos, tenues, rotundos, villosos, aliquantulum rubicundos, incurvatos : folia bina, costæ adhærentia, Galegam referentia, sed magis medullosa, in parte inferiore villosa, in superiore albescentia, flavescentia, viridia, saporis dulcis, subacris : flores in summitate ramorum crescentes in umbellam dispositi, leguminosi, flavi : calix tubulatus, turgidulus, lanuginosus, coloris argentei : flori succedit siliqua brevis fatâ semine subrotundo, in calice membranaceo floris recondita : radix longa, recta, lignosa, nigricans, saporis leguminosi : hæc planta crescit in montibus. Gall. *Vulnereaire*.

VULNUS, solutio est continui, externo aliquo instrumento, scindente &c. recens in parte facta, cum cutis apertione : estque varium, tam ratione loci & partis affectæ, undè aliud nervi est, aliud carnis : quàm instrumenti infligentis, undè si ab aliquo acuto cæsim illud fiat, *Scissio* vel *Incisio*, si verò ab acuto punctum fiat, punctura, vel punctio dicitur. Gr. *Τεῦμα* & *Τεῦμα*. B. *Gen monde*. G. Eine wunde. Gall. *Playe*. A. A Wound, a Hurt.

VULSELLA, vide *Volsella*.

VULTUS, idem quod *Facies*.

VULVA, est *Pudendum Miliebre*, sive foramen majus dicitur, infra os pubis positum, vide *Cunus*.

VULVA CEREBRI, est fovea quædam, inter eminentias cerebri, oblonga.

UVULA, vide *Cion*.

UVULÆ CASUS, vide *Cion*.

X.

X. ζ. In quibusdam scriptis Medicis denotat unciam.
X. XANTHIUM, est planta, quæ habet caulem sesquipedem altum, angulosum, villosum, punctis rubris notatum, ramosum, in latum se extendentem : folia Bardanæ, sed minora, viridia, in margine incisa leviter, saporis acris & aromatici : flores sunt flosculosi : fructus oblongus, aculeatus, vestibus adhærens, in duos acutos, rigidosque mucrones desinens, qui distinctis oculis duobus totidem grana oblonga condit : radix parva, alba, fibrilis

bris satis crassis instructa : hæc planta crescit contra parietes, & in paludosis locis exsiccatis. B. *Kleine Klitten*. G. Klein kletten, betterläuse. Gall. *Petit Glouteron*. A. Burdock the less. est Lappa minor seu Lappa inversa, sic dictum quòd *ζαυθαὶς*, hoc est, flavos capillos faciat.

XENEXTON, idem quod *Zenechdon*.

XENICON, Gr. *Ξενικόν*, sic appellatur venenum, quo olim teste Aristotele, utebantur venatores Celtæ, quod tam præsentis erat virtutis, ut quamprimum cervus vel animal sagitta hoc lurido veneno tincta læderetur, concideret, & confestim accurrere venatores necesse haberint; ne virus illud penitus per totum corpus dispergeretur, carnemque circum adjacentem telo exciderint; quam effodere solebant circumquâque circa vulnus ad spithamæ latitudinem, ut tuti essent à veneno; hoc experimento itaque clarè evincebant quòd loca in corpore humano à venenatis animalibus læsa illicò largiter undiquâque excisfa, non habeant venenum tam citò dispersum, ac proinde hoc modo optimè curabilia sint: veneni hujus antiphar-macum dicuntur esse *folia querci* vel *fagi*, aut *coracina* applicata illicò locis vulneratis.

XERAPHIUM, est medicamentum adversus capitis & menti exanthemata utile.

XERASIA, est capillorum vitium, quando lanuginis instar apparent, & velut pulvere conspersi. Inter species Alopeciae referri debet.

XEROCOLLYRION, est collyrium siccum.

XEROMYRUM, est unguentum desiccans, five compositio ex aromatis, pro suffitu, amuletis &c. constans, utimur quoque adversus fætorem axillarem.

XEROPHTALMIA, est arida & sicca lippitudo, ex *ξηρὸς* aridus, & *ὀφθαλμία* oculorum dolor. B. *Opogjeuhen de oogen*.

XEROTES, est sicca corporis dispositio, à *ξηρός* sicco.

XIPHIUM, five GLADIOLUS, est juncus floridus, à foliorum similitudine dictus, à *ξίφος* gladius, habet folia longa, lata, mollia, coloris viridis, pallidi, aut albescentis: flos & fructus sunt Iridis: radix bulbosa, externe nigricans, interne alba, saporis dulcis: crescit hæc planta in regionibus calidis ut in Hispania.

XIPHODES, est cartilago pectoris mucronata, inferius ster-

sterno adhærens, ipso tenuior & flexilior, in acumen ex lato abeuns, adeoque ensi similis, ex ξίφος ensis, & εἶδος forma.

XYLAGIUM, est lignum sanctum.

XYLOALOE, est lignum aloës, vide *Agallochum*. G. Aloes holtz. Gall. *Du Bois d'Aloes*. A. Aloes Tree.

XYLOBALSAMUM, est frutex vel sarmentum aut furculus Balsami. Amputabatur enim ab incolis, & vanibat propterea, quod eo decocto in unguentis vice Opopobalsami multi uterentur; etiam si ex toto Balsamo minima illi inesset odoris gratia. Vide *Balsamum*.

XYLOCASSIA, five CASSIA LIGNEA, vide *Cinnamonum*.

XYLON, est Gossipium. Barbaris & Arabibus *Cotum* & *Bombax* seu *Bombasum*. Linum ejus *Cotonium* vulgo vocatur, sicut lanugo ipsa *Cotonum*, ab hujus generis planta *Vestes Xylinae*, & *Lina Xylina* nominata sunt. Jurisconsulti *Lanam* hanc *Ligneam*, nuncupant, ξύλον enim lignum est. Vide *Gossipium*.

XYLOSTEUM, est Arbuscula, Periclymeno fatis similis, habens caules mediocriter crassos: lignum est album; rami rotundi, corticem initio rubicundum postea albescentem habentes: folia sunt oblonga, mollia, viridia, albescentia, aliquantulum lanuginosa; pedunculi finis format calicem constantem binis foliolis majoribus, quatuorque brevioribus; quorum duo hinc inde majoribus interponuntur: calici huic gemina ovaria innascuntur rotunda, in apice suo coronata caliculo quinquefido, emittuntque ex centro sui fastigii tubam longam, apice globoso donatam: flos apici ovarii, intra calicem innatus, monopetalus, oblongus, tubulosus, campaniformis, quinquefidus, expansus, quinque staminibus ex pariete interno tubulosæ partis floris enatis præditus: flori succedunt baccæ gemellæ, molles, semineque fætæ compressæ & subrotundo; hæc Arbuscula crescit in montibus & sylvis, quasi lignum osseum, est cerasus canina, ex ξύλον lignum, & ὀστέον os.

XYMPHYSIS, idem quod *Symphysis*.

XYNTASIS, idem quod *Syntasis*.

XYRIS, quasi rasorium cultrum; sic appellantur folia gladioli, ob rasorii vel ensis figuram, à ξηρός rado.

XY-

XYSTER, est scalprum rasorium, radendis ossibus aptum, à $\xi\iota\omega$ rado.

Z.

Z Olim significabat *Sescunciam*, plerisque octavam unciæ partem, si *Denarium*, hoc est *Drachmam*, vel *Semisicilicum*, ex veteri quadam ænea tabella constat *Duellam* fuisse, quæ tertiæ unciæ pars octonis scrupulis terminatur.

ZAPHARA, vel **ZAFFERA**, est materia mineralis ex *Bismutho*, ad *Smaltha* vel *Amausa* pertinens, quæ tingit vitrum cæruleo colore, undè figuli utuntur ad tincturam cæruleam vasis obducendam.

ZARATHAN, species est Cancris mammas occupantis, undè vocatur *Cancer spurius*: propriè enim est tumor durus, tactui inæqualis ob scabrosa cacumina, & valles, dolorem comitem habens nunc remittentem, nunc verò exacerbatum, & ardorem molestum nonnunquam simul; videtur itaque hoc nomine indigitari Cancer mammarum quidem verus, at non exulceratus, in quo interdum dolor percipitur, quando nimirum materia stagnans à causa quacumque resolvitur in ichorem, acris fit, & de novo partem nondum mortuam aggreditur & exedit, dum verò illam priùs inflamat, ardoris sensum excitat.

ZARSA PARILLA, est Smilacis asperæ species, à similitudine nomen accepit, quam cum Smilace aspera habet, quæ Hispanis *Zarca-parilla* dicitur, quæ rubus viticula dicitur. *Zarsa* enim iis est Rubus, *Parra* verò vitis, *Parilla* Viticula.

ZEÄ, Gr. $\zeta\iota\alpha$ & $\zeta\iota\alpha$, vocatur etiam *Spelta* Italica: Latinis *Semen*, idque à præstantia frugis appellarunt: dictum quoque ab Homero $\zeta\iota\delta\omega\gamma\omega\nu \alpha\pi\epsilon\pi\epsilon\alpha\nu$, alii derivant, $\alpha\pi\delta\ \tau\omicron\upsilon\ \zeta\eta\nu$ quod vitam sustentat: nonnulli à $\zeta\iota\omega$ ferveo, quod dum solis ferverescit vi, mortalibus donet omnia: *Quibusdam* à B. *Zieden*. Vide *Spelta*.

ZEDOARIA, est radix è China & extremis Indiæ finibus allata, quæ est tuberosa, brevis, compressa, foris cinerea, intus candida, quando cortex exterior est detractus, paucis fibris intertexta, saporis amaricantis aromatici, odoris fragrantis, ad camphoram aliquantum accedentis: folia ad curcumæ folia accedunt, suntque palmæ magni-

magnitudine ; fert florem in peculiari spica ut Galanga , quos flores sequuntur loculamenta terna. Habetur *Longa* & *Rotunda* , quæ promiscuè usuales. Item *Tuberosa Nigricans* & *Geiduar* minùs usitatæ. Priores species externè cinerei coloris , intùs verò fusci sunt. Odor & sapor aromaticus valdè & acris. Quoad vires non differunt , dicitur & *Zerumbet Serapionis* , & à quibusdam *Anthora*. B. *Zedoar*. G. Zitwer. Gall. *Zedoaire* , *Gingembre Sauvage*. A. Zedoary, Setwal.

ZENECHDON seu *ZENEXTON*, est vox arabica, & idem est , ac si dicerem *Diarfenicum* , seu compositio ex arsenico , arsenicum enim cum Arabum *Arsenes* , *Zenech* & *Zene* idem sonat : per aphæresin , senium pro Arsenicum , *Zenech* pro *Arsenech* ; & sic *Zenechdon* , pro *diazenech* dicitur. Idem quod amuletum.

ZENEXTON, idem quod *Zenechdon*.

ZENICON, Gr. Ζηνικόν, sic appellatur Venenum, quo olim utebantur venatores Celti Galli, quibus tum audiebat *Venenum cervarium*, quod tam præsentis erat virtutis, ut quamprimum cervus vel animal sagittâ hoc lurido veneno tincta læderetur, concideret, & confestim accurrere venatores necesse habuerint ; ne virus illud penitus per totum corpus dispergeretur , carnemque circum adjacentem telo exciderint ; quam effodere solebant circumquaque circa vulnus ad spithami latitudinem, ut tuti essent à veneno ; hoc experimento itaque clarè evincebant quòd loca in corpore humano à venenatis animalibus læsa illicò largiter undiquaque excissa , non habeant venenum tam citò dispersum , ac proindè hoc modo optimè curabilia sint : Veneni hujus antipharmacum dicuntur esse *folia querci* vel *Fagi* , aut *Coracina* applicata illicò locis vulneratis.

ZEOPYRON, est frumenti species inter Zeam, & πύρον sive Triticum.

ZERNA, idem quod *Lichen*.

ZIBETHUM, est liquor pinguis felis zibethicæ , vesiculis glandulosis , intra penem & testes collocatis , emanans , qui premendo exprimitur & colligitur ; & quod hic videntur esse vesiculæ zibethicæ , easdem in Castore Castoreum dicerem : liquor hic gravis est odoris , nisi adsit pauca quantitas. Dicitur & *Civetta* & *Zibetta*. B. *Civet*. G. Ziebeth. Gall. *Civette*. A. Civet.

ZIN-

ZINGIBER, radix est tuberosa, ramosa, brevis, & paululum compressa, pallida, fibris crebrioribus dotata, saporis aromatici acerrimi fervidi, instar piperis, odoris aliquantulum fragrantis, geniculatis repit internodiis; singulis annis folia habet iridis, aut gladioli in modum, crescit copiosè in India Orientali, undè & ad nos portatur; variae sunt species Zinziberis, quæ tantum differunt ratione fibrarum, quo verò plures fibræ, eo ignobilius, quo pauciores, eo præstantius: est radix plantæ, quæ habet folia cannæcori: flos in scapo singulari, pentapetalus, difformis, quasi bilabiatus, insidens ovario trigono, triloculari; radix colligitur foliis plantæ arefcentibus, & postmodum ad folis ardorem aut in fornacibus exsiccat: à quibusdam luto, creta, aut rubrica obducitur, ut eo melius præservetur, hinc prostabat Zingiber album & rubrum ita dictum, non quòd sint duæ distinctæ species, sed tantum coloris externi ab aspersa creta vel rubrica provenientis ratione. Dicitur quoque *Zinziber*, *Gingiber*. **B. Gember.** **G. Ingber**, ingwer. Gall. *Gingembre*. A. Ginger.

ZIRBUS, Arab. idem quod *Omentum*.

ZIZANIA, Lat. *Lolium*. Gr. quoque *αἰζα*, & *ζιζάνιον*, est frumenti vitium: derivatur itaque nomen à *αἰζα* & *ζιζάνιον* quòd frumento insideat.

ZIZIPHA, idem quod *Jujube*. Vide *Zizypha*.

ZIZYPHA, **ZIZYPHUS** & **ZIZIPHUS**, est jujubarum arbor: cujus truncus est tortuosus, instructus cortice aspero, inæquali, striato; rami duri, spinosi: folia sunt oblonga, aliquantulum dura, obtusa, coloris viridis, splendentis, leviter in margine incisa: calix monophyllus, quinquefidus: flos est rosaceus, pentapetalus, staminibus multis præditus: ovarium in fundo calicis instructum tuba longa, donata apice globoso, fit fructus olivæ magnitudine, callo pulvinato, minus spisso, ficciore, condens officulum rugis minus profundis ornatum, in quo nucleus plerumque unus, utrinque acuminatus, inclusus pulpæ molli, fungosæ, saporis mellei & vinosi: ex Barbaricis tractibus in Italiam translata est: Italis *Susine*, undè procul omni dubio *Zizyphus* derivari debet. Vide *Jujuba*.

ZONA, à *ζώνω* cingo, est ea pars corporis, quâ cingimur. Item Herpetis seu Erysipelatis species, tantum eo loci

loci quo corpus cingitur. B. **Den roden omloop**. G. Der feurige umlauff. Gall. *Zone*. A. Idem.

ZOOGONIA, est animalium perfectorum generatio, quâ vivi foetus excluduntur, ex ζῶον animal, & γονή genitura.

ZOOTOMIA, est animalium artificiosa sectio, ex ζῶον, animal, & τέμνω secō.

ZOPISSA, vide *Pix*.

ZOTICA, est facultas vitalis, à ζάω vivo.

ZURUMBETH & ZERUBETH, est species Zedoariae quæ radicem habet rotundam & globosam, & afferitur cum Zedoaria Longa. Vide *Zedoaria*.

ZYGOMA, est os jugale circa tempora situm; ac partim à processu ossis Temporum, partim à primo osse maxillæ superioris compositum, & prominens ac extans extra os Temporum. à ζυγός jugum. B. **Het joch-been**. G. Das Joch-bein. Gall. *Le Zygoma*. A. Yoke bone.

ZYTHOGALA, idem quod *Possatum*.

ΥΨΙΣΤΗ ΜΟΝΑΧΟ ΔΟΞΑ ΚΛΙΘΗ Τῆ ΘΕΩ.

AUTHORES

Qui huic Lexico partem contulerunt.

A Benzoar.	Blasius.
Acta Societ. Regiæ in	Boeclerus in Hermannum.
Anglia.	Boerhaave.
— in Gallia.	Bontius.
Ægineta.	Boyleus.
Agellius.	Budæus.
Agricola.	Calepinus.
Ammonius.	des Cartes.
F. ab Aquapendente.	Cardanus.
Arantius.	Cassianus.
Aretæus.	Castellus.
Aristoteles.	à Castro.
Asellius.	Celsus.
Athenæus.	Charleton.
Averrhoës.	Cicero.
Avicenna.	C. Clusius.
de Back.	Columbus.
Bapt. Porta.	Columella.
Barbette.	Coles dictionari.
Casp. Bartholinus.	Comelini Cat. Plant.
Th. Bartholinus.	Conringius.
Barckhausen.	Cordus.
Bauhinus.	Deusingius.
Beguinus.	Diemerbroekius.
Beverovicus.	Dodonæus.
Bidloo.	Entius.

Nnn

Ephem.

AUTHORES.

Ephem. Germ.	Journal des Sçavans.
Erotianus.	Isidorus.
Euripides.	Junius.
Eustachius.	Johnsonus.
Fallopianus.	Kircherus.
Fannius.	Kœmpfferus.
Fernelius.	Krollius.
Foesius.	Kyperus.
Fontanus.	Langius.
Forestus.	Laurentius.
Fuchsius.	Lemery.
Galenus.	Lidellius.
Gemma.	L. de Bils.
Glissonius.	van der Linden.
Gorrhæus.	Lowerus.
Gorter.	Marchette.
de Gradibus.	Malpighius.
Grammatici.	Martialis.
de Graaf.	Massarias.
Guido.	Mattihiolus in Diosc.
Harvæus.	Mœbius.
Heister.	Mercurialis.
Helmontius.	Minficht.
ab Heers.	Munting de Plantis.
Herodotus.	Needham.
Herophilus.	Nicander.
Hesychius.	A. Nuk.
Hesiodus.	Oribasius.
Hofmanni Lexicon.	Ovidius.
Otto Heurnius.	Owenus.
Joh. Heurnius.	Pacuinus.
Hignorus.	Pancratius Bruno.
Hildanus.	Paracelsus.
Hippocrates.	Paræus.
Hobokenus.	Passerati.
Hofmannus.	Pavius.
ab Hogelande.	Pecquet.
Hollerius.	Philoteus.
Homerus.	Piso.
van Horne.	Pindarus.
Horstius.	Pinæus.

Pla

AUTHORES.

Platerus.	Schroderus.
Plautus.	Scultetus.
Plempius.	Senguerdus.
Plinius.	Sennertus.
Plutarchus.	Severinus.
Pollux.	Simfon.
Primerofius.	Spigelius.
Portal.	J. Sylvius.
Quercetanus.	D. Le Boe Sylvius.
Regius.	Stenonius.
Renodæus.	Suida.
Reusnerus.	Swaluwe.
Rhodiginus.	Swammerdam.
Rhodius.	Swelfer.
Riolanus.	Tertullianus.
Riverius.	Theophrasti Erefii com-
Rolfinkius.	mentatores.
Rondeletius.	Tulpus.
Rouffettus.	Valsalva.
Rubekkius.	Valverda.
Ruifch.	Varro.
Sala.	Verney.
Salius Diverfus.	Vesalius.
Sanctorius.	Veslingius.
Santorinus.	Virgilius.
Saxonia.	Walleus.
Scaliger.	Wekkerus.
Scapulæ Lexicon.	Whartonus.
Schenkus.	Willifius.
Scheinerus.	Wormius.
Schola Salernitana.	& alii plures.

Nnn 2

A A N.

A A N W Y Z E R
der
N E D E R - D U I T S E
G E N E E S -
K O N S T - W O O R D E N
In't vorige Werk begrepen.

A.			
A al.	61	— — — — — der ziekte.	480
Albezien.	739	Altwas der oogschee-	
Ambeelt.	476	len.	57
Ambozfig.	110	— — — — — des tongriems.	
Ambozfigheid.	62		57
Am een gewassen oog-		Altwassing.	362
scheelen.	250	Altwas.	354
— — — — — verknogte ziek-		Altwazende.	476
te	254	— — — — — daagen.	476
— — — — — groeijing.	241	— — — — — van 't geen ge-	
Angenomene.	16	schieden moet.	476
Angewasse been.	362	Aardappel.	98. 296
— — — — — oogblics.	17	— — — — — aakers.	154
Angezigt.	381	— — — — — bezien.	401
Angroepfel.	17	— — — — — boom.	89
Angroeijing.	837	— — — — — bzood.	98
Amstonds helpend mid-		— — — — — nood.	79
del.	330	Arde / die aarde	
Ambal	644	schzoomt te raken.	115
		— — — — — gal.	202
		Arde	

A A N W Y Z E R.

Ward leeuw.	569	Afgang	306.712
— nooten.	98.154	— ban onverteerde	
— olie.	613	— sppa	512
— rook.	404	Afgieting	304
— veil.	432	Afhangfel woymwps	84
Warg.	75	Afhookfel	84
— billen.	591	Afleidig	700
— darm.	725	— der vogten	732
— krabber.	63	Aflosing	700
— maeyen.	104	Affschilling	304
— spiegel.	804	Affschuuring	116
— spieren.	421	Affsneding	3
— toegroeying.	114	Afstrekking	74
— woymen.	104	Afsvagende middelen	5
Wbeelboom.	691	Afverffel	860
Wccident.	838	Afwasffhinge	250
Wdams appel.	689	Afwiekhzel	478
Wdders kruid.	774	Afzettinge	80.379
— — tong.	616	Afzetting	379.700
Wdelaar-steen.	21	Afzietzel	84
Wdemhaling.	624.730	Afzoeting	340
— gemakkelijcke	374	Wgaat	9
— — regtoverend	624	Wgrimonie	24
— hpying	62	Wgter-bzein	207
— stinkende	396	Wgter-hand	567
Wderen	892	Wgter-herffenen	207
Wderberst	668	— hooft	605
Wderbzeuk met water	456	— omkeerende	spie-
— — gebozsten	235	ren	833
— — lating	668.893	— pens	2
Wderlyk bloed	285	— voet	568
Wderlyke flag-ader	97	Wgterwaartse	spanning
Wder-spat	235		618
— — uptgerekt	235	Wjuin	161
— — zonder paar	124	Wkeleien	87
— — vlies	223	Wkherziekte	507
Wfgaande koozts	482	Wlabaster	28
— — —	639	Wlant-moztel	434
— — — ouderdom	639	Wlehimie	226
		Nnn 3	alen.

A A N W Y Z E R.

Alembek	33	anker gelpke uitsteekfel	
Afstrancken	334	anthonisbloem	58
Algemeen geneesmiddel	197.634	anthonis vuur	876
— buikzuiverend		antimonie	368
— middel	634	antoffels	72
— — — scheibogt	30	anps	68
Algemeene ziekte	635	apenhoofst	63
Algoede	144.771	aposteemkruid	73
Alkhanne-woztel	31	aposteun	766
Alloë	29	apotheker	83
— hout	22.924	apotheecker	665
Alproos	504	apotheeckkonst	665
Alsem	4	apotheecker's winkelboek	
Alst	4		325
Albleis	163.635	apozema	84
Albleisbups	333	appetpt	85
Aluin	42	appelboom	539
— pluim aluin	47	appel van de wange	413
— rots aluin	42	appel zalf	689
Almandelen	70.642	arabise gom	87
— boom	51	arendsteen	21
— — melk	51	arm	147
ambeeltbeen	476	armband	95.572
amber	829	armdwale	572
— bal	689	armzwagtel	572
— grps	45	armenie-steen	94
ambeien	429	artichokken	100
ameldonk	51	artph	99
amethist	47	artzenp-bereider	665
ammoniak-gom	48	— bereiding	665
anacarden	52	— konst	665
anatomie	56	asar-woztel	104
anderendaagse koozs	384.850	asche	231
andorn	547	aschgat	258
angelband	294.430	aschmakinge	231.474
angelieren	188	aspergies	106
angels	869	astlook	770
		atlas	113
		aberrone	3
		aberr	

A A N W Y Z E R.

Nnn 4

A A N W Y Z E R.

Beenblijg	657	Beschryping van besmet-	
— vter 182.631.808		telpke ziekte	524
	849	— der beenen	627
Beerenklautw	6	beschryping der zenuwen	
— look.	90		596
— ooz	120	— van bzaak-	
Beerwoztel	569	middelen	348
Beet	135	beslag groot en klein	84
Begin van 't lange merg		besloote winden	145
	478	besmetfel	569
Begrip	481	besmettelpkheid	260
Begroeping bebozderen-		besmettelpke ziekte	524.
de middelen	259		661
Beharnassing	525	besneden	76.726
Behoorlyke dingen	729	bespiegelende deel der me-	
Beitel	766	dicpne	854
Bek	744	bestuur	726
Bekken	478.650	besuikerde zaaden	257
Bekkeneel	165.278	betonie	136
Beker die ruikt	323	betting	364
Beleid van genezing	568	bevat	878
Belemmert	60	bevatting	27
Belette * doozwaseming		bevende kooz	671
	16	— oogen	446
Belroos	368	bevergeil	191
Benjoin	134	— zwyn	191
Berberisse-boom	135	beving	867
Bereidende baten	695	beukenkoom	382
Berglook	616	beunhaas	26
Berkenkoom	136	beurs-spier	156.547
Bergopebaar	428	bewaring der gezondheid	
Bergpeeper	503.569		456
Bergrood	232	beweeging des gemoeds	
Bergroos	504		646
Bernagie	145	bezetentheid	604
Beroertheid	82	bezie	124
Bersten	735	bezien over zee	739
Bertramkruid	714	bier	208
Beschikking	608	biermelkjen	694
		bies	

A A N W Y Z E R.

bieflook	770	blind gezwel	843
— parrei	770	blinde kop	291
bieft	252	blirngout	224
biezen	489	bloet	757
bil	421	bloedige etter	759
billen	591	bloed ingewanden	641
bilnaad	656	bloedig oog	427
bilsen kruid	457	bloedgang	335
bilsen kruid van peru	842	bloeding	429
bindhout boom	755	bloed-kruit	428
bingelkruid	565	— lating	668
bindtuig	427	— making	428
biffchops miters klap	—	— omloop	657
bliezen	363	— overbzenging	866
bismuth	544	— rpk	681
blaaren	669	— spuwen	429
blaartrekkend middel	—	— steen	428
	670.745	— stempend middel	—
blaas	898		352
— band	917	— stempel	429
— inspuiting	197	— sterking	180
— peilder	197	— stoppende middelen	—
blaazing	341		486
blaauwe gal	486	— vin	406
— kamillen	871	— waterig	467
— madelieven	871	— wortel	428
blaauwigheid	353	— zuiger	446
— oog	462	— zuivering	41
— schuit	769.772	— zuiverende drank	—
blaauwe vlekken	337		37
— zugt	772	— zweer	406
bladen wolligheid	498	bloem	394.827
blanketzel	274	— des lydens	238
bles	165	— van damast	443
bleintrekkende middelen	—	— van notemuscaat	—
	900		533
blikaars	483	bloempjes in 't hair	598
blinden darm	246	bloemen / witten	394
blindheid van ouderdom	—	bloefel	489
	696	Nnn 5	blus

A A N W Y Z E R.

blutskoors	662	— buis	332
blpdschap	412	— holligheid	856
bochcijel	301	— ingewanden	695
bochbunge	132	— klier	858
boekswyze ligatuur	383	— middelen	132. 377
boekwyt	382		647
boeltjens-kruid	372	— pruimen	489. 776
boezemhollen	793	— spier	647
— zweer	793	— sproep	314
bogtgezweer	793	— vlieg	681
bok	866	bozt	220
bokg-baard	865	bosboom	157
— boon	528	boter	157
bokg-doozn	530	boterbloem	722
bollen	126. 154	— tanden	310
bolkruid	797	botte	413
bolligheid onder d'oogen		botten	607
	455	bottertanden	696
bombazpn	144	bovenschouder-blad-	
hoog	486	spier	478
— hout	7	— 3pde buiksgezwel	
boom	88		460
— armen	146	— zwagtel	359
boomigheid	428	bobist	620
— klaber	493	borbaard	446. 865
— lack	494	braadvarken oog	570
— des leebeng	88	braak-belettende midde-	
— baaren	688	len	67
— wol	144. 422	— beschypbinge	348
boonen	380	— drankje	916
boonkruid	764	— middel	348
boozt	220	bzaam-bezien	747
boozschpf	574	— boizen	747
booztuig	653	brading	109
borras	145	braking	917
borsekens-kruid	156	brand	746
bozst	539. 647	brandende koozs	200
— been	819	— middelen	196. 199
— beeng spier	868	brander	227
		branz	

A A N W Y Z E R.

branding	200.380.643.	buik hegting	412
	921	— klier bedde	163.635
brandmerk	820	— middelen	43
brandoog	61	— opening	639
brassen	278	— snpding	412
brape	834	— steeking	639
breede windelspier	562	— water	104
bren	414	— wee	220
bzuik	152.441	— zuivering	197.712
— der klootaders	234	— zuiverende midde-	
— der leifmoeder	441	len	712
— band	47	— zuiverende pillen	
bzeien	208		193
bzoft	144	— 3pde ppn	460
bzommel-bezien	747	buit	672
blood van meel zo als 't		buisjes	495
van de molen komt	122	buitenkoozigheid	85
— ongebuult	122	— zig zelfs	339
— ongehebelt	124	buizen	168
blood ongezuurt	124	buxboom	157
— pap	634	bydag ziende	436
— gehonigde	100	bpe	77
bzune	703	bven-kruid	559
bzunellen	703	byher senen	207
bzuids traanen	236	bplkenskruid	777
bzuine	702	bptinge	271
bzuinettekens	17	bverpozing	358
bzug van Darolius	690	bvoet	97
bze	193	bziende	585
bzypuist	113		
bukzboom met doorn			
	716		
bukzdoorn	716		
bult	300.620		
bultagtig na boren	525		
buz	419		
busse	716		
buik	43.893		
— glas	143		

C.

Calcinatie / philosa-	
phische	162
Calmoes	12
Campher	168
Candelizeering	170
Candpsuiker	170
Carneool	762
Ca-	

A A N W Y Z E R.

[illegible]

A A N W Y Z E R.

Darmnugtere	468	Distributie	326
— omgewonde	471	Doctoꝝ oꝝdonnantie	
— regte	355		399
— scheelg ppn	248	Dokkeblaaden	662
— scheurſel	152	Dol appel	536
— ſcheil	565	Dolheid	455.480
— ſlinger	221	Dolle honds beet	298
— ſpm	581	— vertieſtheid	77
— ſpoeling	240	Dolligheid	541
— uitval	356	Dolwoꝝtel	642
Daſlook	90.902	Donderbaard	129.484.
Dapen	302		778
Deeg	548	Donder-goud	224
Dcel	644	— kruid	259
Defenſief	305	— ſteen	531
Dekriet	101	Donker gefigt	45
Denneboom	2	Donzen	882
Dephlegmeeren	311	Doode aarde	850
Derdendaagſe kooꝝs	384	— kop	178.248
	717	— neetelen	497
Deſtillerie	312	— overſhot	178
Deſtilleren in 't bad	127	Doofgeboelig	824
— dooꝝ de blaas		Doofheid	264
	899	Doolhof des oꝝs	493
Deur blad	654.883	Dooꝝborende ſpier	654
— was	654.883	Dooꝝeeting	52.314
Diamant	15	Dooꝝgaans in ſwang	
Digerering	321	gaande ziekte	359
Dikke herſen-blieg	549	Dooꝝgang	551
— buik	362	Dooꝝgebooꝝde ſpier	654
Dikte	259	Dooꝝkleinſing	653
— der oogleden	707	Dooꝝknaging der vaten	
Dikmakende middelen			315
	474	Dooꝝn	6
Dil	59	— appel	822
Diſſolutie	325	Dooꝝnen	14
Diſtilleren dooꝝ een		dooꝝntang	5
blaas	899	dooꝝſchynend ſpiegel	
Diſtillerie	312	blieg	782
		dooꝝ	

A A N W Y Z E R.

doorzuihering	257	dzoogbad	495
doorzwaaffening belet	16	— — — — — jeukende oogen	
— — — — — figtigheid	198	— — — — — krauffel	923
— — — — — zeping	653	dzooge fchurft	860
— — — — — feigfel	247	dzooge ftoving	643
— — — — — zpgtuig	247. 392	dzoom	356. 798
— — — — — fwelging	305	dzooppelpis	823
doobe neetelen	409	dzuiking	848
dozft	795	dzuiping uit de herffen	
dzaadjes	388	— — — — —	274
— — — — — in de blom	173	dzuif-bezie vlies	921
dzaaper	364. 862	— — — — — gefwel	818
dzaaping in 't hooft	774	dzuifjes wilgen	809
dzaapfaag	784	dzuipert	422
dzaakgefweer	330	dzuibeboom	907
— — — — — worm	330	— — — — — kruid	146
dzagant	864	dzuibenbries	735
dzagme	329	dubbele haartjeng	der
dragon	329	oogfcheelen	326
dragt	415	dubheid gefigt	822
dzaakenbloed	329. 757. 759	— — — — — flaande pols	320
dzaank	84. 684	— — — — — vat	323
dzaankjen	431	dubbelde verfwangerin-	
dzavig	19	ge	359
dzek	376. 818	dullen	882
— — — — — bzaaken	221. 470	dulle kerbel	229
dzaakel	854	— — — — — peterceli	229
dziehoofdige fpiet	308	dult	620
dziekantige fpiet	868	dunne herffen vlies	550
dziepuntige klapvriefen	870	dunmakende middelen	
— — — — —	870	— — — — —	724
dzieboetig heftuig	870	duim	322
dzift	621	duinbefieboom	735
dzinkfpiet	139	duitfche-gember	101
dzoefgeeftig	557	duibe kerbel	404
dzoefheid	23	duibels beet	577. 829
dzoeffem	381	— — — — — brood	405
— — — — — van olie	50	— — — — — dzek	103
dzogift	96	— — — — —	duis

A A N W Y Z E R.

duivelſ melk	652	Getluſt	621
— oog	17	— trage	335
duiven boer	660	Getſucht	155
duiſend blad	571	Edele raket	368
— grein	442	Edik	9
— gulde kruid	202	Evenbeel gewicht	51
— knoop	687	Eggerigheit	428
— koozn	442	Elementen	343
— kruid	203	Electuarien	342
— ſchoon	94	Element ſcheider	90
dwang tot ſtoelgang	848	Elephants ſichte	343.
dwersbreuk	199		345
— ſpiere	867	Elſe	40
dyebeen	386	Elleboog	57. 298
dyebeens draperſ	744	— ſpier	288
— innerlph	deel	Elieppſpier	719
	386	Elſenboom	38
		Emmer	829
E.		Endeldarm	355. 725
Ebbenhout	493	Endeloos	368
— boom	336	Endivie	354
Eekels	126	Engboſtig	110
Eelt	164	Engelſe ſichte	734
Eeltmaking	692	Engelwoztel	60
Eenblad	438	Engſoet	688
Eendaagſe koozn	357.	Engte	487
	384	Enkelen	111
— ſichte	575.	Enkele	538
Eendaantige deeltjes		— deelen	791
	447	— genesmiddelen	791
— deelen	791	Enklaaw	111
Eendengroen	505	Eppe	79
Eenhooren	915	Erſſiekten	440
Een vooz 't ander	718	Erbaring	349
Eenſpidge hoofdppn	575	Erweten	367
Er en pypſ	897	— kleine	606
Erſte vogt	450	— ſpaanſe	609
Erſtuitbrekende blaas		— geniene	606
deren	489	Er	

A A N W Y Z E R.

Erweten heere	606		
— ronde	606	F.	
Erwtagtige pis	624		
Eschenboom	402	Fakkeldkruud	208
Essenkruud	401	Fenpn	893
Etenlust flappe	473	Filtreering	392
— onlust	105	Filtreertuig	392
— walg	105	Fioolglas	50
Etmaal	602	Fistel	392
Etter	713.759	— mesjes	840
Etterbozst	351	— snyders	841
Etterdragten	397	Fisticen	677
Ettergeswel	83	Fistuleuse ulceratien	461
Etterhol	392	Flaawte	307.519
Etterloffer	716	Flerecpn	99
Ettermakende	Dingen	— der haken	787
	321	— middelen	67
Exteroog	461	Flierboom	756
Evcl	381	Floop-kruud	270
Evene die gebaard is	19	Fluweel bloemen	44
Evenveel gewigt	51	Fluweele darmrok	890
Eujen	161	Fluimen	668
Eulsap	618	Foeli	533
Exteroogen	436	Fontanellen	397
Extirpatie	80.379	Fontenel des hoofds	397
Ep	628	Fonteinkruud	694
Eperleiders	875	Fpk	406
Epgen gematigheit	468		
Epgenisse	478	G.	
Epgenladig	468		
Epgenschap der	fiekte	Gaande en komende	
	468	fiekte	482
Epgen teeken	646	— koozs	384
Eplcboom	718	Gagels	416
Epke met bittere	ekelen	Gal	140
	209	— blaawe	486
Ephenbaaren	688	Galagtig	140.220.674
Epenboom	911	Galantwoztel	434
Eselheng	687	Galblaas	396
		Galbzaken	

A A N W Y Z E R.

Galbzaken	220	— koper	118
Galenische medicpnen	409	— oker	605
Galiga	408	Gele steenbzeek	559
Galleider	219.693	Geelzugt	468
Galnooten	409	— wortel	294
Ganzen distel	799	Geers	750
Ganzerph	66	Geest	90.411
Ganzen voet	660	Geesten	810
Gaperkens	73	Geestmaking	683
Gaping	625	Geesten sap	810
Gasthuis	600	Geerwing	625
Gat het ronde en het ep-		Gehonigde broodpap	
wpze gat in het tpm:			100
panum	398	Gehooz	116
Gatbrandend middel		— gat	552
	469	Gehoozmiddelen	12
Gatspoeling	240	Geheugenis	727
Gebaarde ebene	19	Geheim	89
Gebieder	477	Geiten baard	911
Gehoched	90.300.415	— blad	175.515
Gehooztekoek	679	— kruid	409
Gehooften ader	235	— oog	18
Gehandheit	46	Gekheid	480
Gehoooken	356	Gekookte most	305
Gecomponeerde conserf		Geleding	100
	617	Gelcerde in de genees-	
Gedistilleert water	85	konst	554
Gedzaapde wicken	185	Gelei	410
Gedurige anderendaag-		Geloutert goud	604
se koozs	871	Gelut	468
— koozs	384	Gemakkelyke dood	374
— koozs zonder		Gematigtheid	278.836
vermindering	260	Gember	927
— met verminde-		Gemeene doos van glis-	
ring	260	son	177
Geduurig spuwen	707	— erweten	606
Gele	468	— levens regel	
Geel hair	513		461
	000	— zin plaats	27
			Ge-

A A N W Y Z E R.

Gemoeds beweeging	646	Gebekte lazerpe in het	
Genees-bier	208	aangezigt	563
— heer	554	Geblogten net	223
— konst	554	Geboel	843
— middel	122.553	Gebouwen band	324
	666	Geubeling	917
— Koninkph	130	Gewas	413
— wpn	236.903	Gewaterde wpn	453
Genezende deel der medi-		gewzigt	100
cyen	854	gezicht	905
— — inzicht	477	gezondheid	456.885
Genezinge	293	gezwel	876
Geolide suiker	341	— - agter 't ooz	643
— wpn	609	— blind	843
Geprobeerd middel	653	gierenbek	425.744
Geraaktheid	82	giethroes	263
Geraamte	768	gifte	329
Geronnenbloed	856	giftwoztel	262.774
Gerst	449	gigt	99
Gerstendrank	707	gift	381.411
Gerstemelk	448	giftinge	386
— waater	454	glas	486
Geruwe	571	glasagtig vogt	451.452
Gerwe/ wilde	391	glaskruid	642
Geschapentheid	257	glit	520
Geschubde lazerpe	563	godendrank	593
Gescheurde zweer	734	godenspps	46
Gescheurt	356	godsgenade	424
Gescheurtheid	441	godsgunste	424
Geschabde wieken	185	goed	192
Geslagt	727.787	't goed hebben	563
Gespe	389	goedaardige ziekte	134
Gest	411	goeden appetpt	374
Gesteltheid des lighaems		goede getempertheid	371
	443	— Hendrik	144
Gesting	245.386	— ingewanden	374
Getempertheid	254.278	— koking	372
Gebenstert naaippje		— maag	374
	172	goedsappig	371
		goed	

A A N W Y Z E R

goed teiken	374	grosfpbigheit	688
goede boeding	375	grond	130
gom	426	gronoffels	188
— ammoniack	48	grondsop	381.462
— arabife	87	— zetfel	778
— fagapeen	752	groot beflag 't groot en	
gorzel	500	klein	84
gorgeldzank	411	— boomklaber	493
— gezwel	149	— elleppp	394.911
— ppp	106	— eppe	446
— waater	411	— herfenen	208
goztig	211	groothoof	533
goud	122	groote ingewanden	556
goudsbloem	163	— klier	163.635
goudglit	520	— fpurge	861
goud fourceerfel	145	— wolfs melk	861
gouwe	215	— duibels melk	861
gouwwoztel	215	— klierfbuis	333
graad	423	— patich	445
graatfpieren	809	— flag ader	75
gzaadtang	5	— waereld	533
graawe loop	246	grobe majolein	622
graawoogig	418	grpzecon	404
graawe tutia	813	grpsheid	171
grafnaald	263	guichelheil	53
granaat	423	gulden ader	429
— appel	423	— appel	536
gras	156.423	— roede	904
grabeel	91.595.749	guldeftcek	711
grabeelig zand	704	gulzigheid	16
grabeelfteen	594	gpl	225
grabinnen kruid	270	gpilleiber	332
grein	424	gplboeder	332
grieks hoop	396	gplzak	751
griekfe lazerpe	508		
grind kruid	781		
groejende kooz	356		
groene ziekte	158		
groenwafch	423		

H.

Haag appelboom 89
Haak 430
Haan

Ooo 2

A A N W Y Z E R.

Haan	211	waards	351
Haanebeuk	185	Halve anderendaagse	
haassen	690	hooze	438
— ader	691	Halve maat	787
— spier	690	— ronderings gewo-	
Haastige ziekte	15	ze gaten in 't ooz	169
Hadig	337	— spiegel	780
Hagedoorn	629	Hamertjen	538
Hair	281.675	Hamerslag	773
— pzer	119	Hand	543
Haartjes	388	Handekens kruid	632
Haireloosheid	39.91	Handeubel	217
— — middel	704	Hand sterceyn	217
Hair scheur	173.869	Hand gods	82
— (plytinge)	320	Handjigt	217
— trekker	916	Handkping	217
— uitpzing	534	Handkpk konst	445
— uitbal	39	Handpalm	632.853
— nitballing	91	Handbang	217
— uitvallend middel	704	Handbol	542.708
— worm	370.442.512	Hanehammen	33
Hairige baatjes	173	Hanehammetjes	393.615
Half anderendaagse		Hanehamsbeen	282
hooze	438	— wpzige uitwas	282
Halfgratige spier	780	Hanevoet	722
Half pond	778	Hardigheid der oogsche-	
— ounce	780	len	771
— scrupel	604	Hardlpvigheid	43.264
— vierendeel loots	437.528	Hars	729
— vlieffige spier	779	Harswoztel	209
— zenuwagtige spier	780	Hart	180
Hals	209.249.	Haber	117
Halsterband	174	Haber-elzen	800
Halsdragt	655	Habereffche	623
Halskruid	209.864	Habik	7
Hals der lpfmoeder	249	Habikkzuid	445
Halsspanning vooz-		Hazelaar	273
		Hazelwoztel	104
		Ha-	

A A N W Y Z E R.

Hazelatouw	799	Hermobactpis	441
Hazemont	491.496	Herffen bekken	165.278
Hazelnooten	117	— beschermers	562
Hazenhooten boom	273	— gestel	353
Hazen oogen	496	— groefjes	895
Hazen poot	496	— holligheeden	895
— salade	799	— merg	555
— struik	799	— pan	278
— voet	496	— pergbak	862
Heelkonst	218	— sap	810
Heelmeester	218	— tafels	324
Heelbleis	163	— blies	549
Heemst	41	Herstelling	728
Heerdig	630	Herte	265
Heere erwteten	606	Hert	180
Heesheid	724	— beebinge	633
Heester	403	— beursje	655
Heet koude kooys	109.	— buile	406
— buur	358.519	— dekzel	355
Hefboom	411.806	— gespan	180
Hefstug	346.890	— holligheid	895
Hegting	246	— hoozn	270
Hei	836	— hoi	105
Heidens wondkruid	366	— klopping	634
—	761.	— ooren	121
Heilig been	904	— opening	319
— bitter	752	— pcesjes	252
— kerst kruid	445	— pilaartjes	252
Heldere drop	346	— putjen	70
Helm	44	— ppn	181
Hemel sleutel	33.182.408	— schot	181
Hengste bloemen	228.697.847	— sluiting	782
Hennen hoofd	846	— spongie	839
Herderstas	846	— sterking	143
Herfst	177	— stikking	180
Herik	156	— tange	180
Herleebendigmaking	122	Hertstong	141
Hermetise medicinen	484	— wanne	771
	732	— vang	143
	440	Herts	839

Ooo 3

A A N W Y Z E R.

Hertswater	86	hol der kaken	152
— wee	181	holkeele	488
— zakje	655	holppp	172
Herbatting	247	hol van de voet	915
Heul	638	holwortel	93
heupe	478	holle zweeren	76
heupenbeen 277.471.	487	hom	495
heupe gicht	487	honds band	298
heupenbeens hol	276	— beet	299
heupontvzigting	377	— dood	80
hyacinth	452	— dzaf	432
hiel	165	— gras	423
hyging	62	— gonger	298
hik	792	hondkens kruid	620
hinnebezien	747	hondskramp	803
hypocras	236	— kullekens	299
— moutw	541	— look	770
— wezen	381	— roze	299.846
— wpn	903	— tanden	299.310
— zak	541	— tonge	299
hirs	570	— trekking	803
hpsop	463	honger	382.621
hitte	90	hongerloosheid	66.82
— in 't aangezigt	715	honing	556
hoedanigheid	717	— dauw	543
hoedtje	675	— gezwel	558
hoefblad	878	— koeken	560
hoekhollen	793	— blekken	637
hoender beet	577	— waater	454.558
hoepeelbloem	94	hoofd	177
hoest	878	— ader	204
holle ader	891	— beschermster	755
hol van de hand	915	— dzagend	werbel-
holligheden	199	— been	113
— der herffenen	895	— hair	173
holligheid	246	— kap	174
— des herts	895	— middelen	204
— des heupen-		— pan	870
— beens	8	— ppn	204.443
		hoofd	

A A N W Y Z E R.

hoofd ppneen Ep groote	629	— druifjes	739
— scheel	165	— eubel	361
— schotel	165.278	— kruid	97.459
— stoffen	343	Janpottagie	26
— wassing	174	Jasimpr	466
— zugt	39	Jbenboom	847
— zwaarheid	181	Jelei	80
— zwagtel	174	Jenever boom	490
— zweer	204	Jenibers	739
— zwymel	774	Jesempn	466
hoogte	259	Jenevergom	756
— tot een hoogte te		Jeugdigheid	23
hoken	259	Jeukte	703
hoop	7	Jigt	99
hoornagtig vlies	268	In de blam zetten	305
hoornen des moeders	206.268	Inademing	351.480
hoop	395	Inbeelding	664
— grieks	396	Inblanding	353
hop	528	Inbrandende middelen	715
hovaardige spier	832	Incisie mes	474
hulpbeen	17	Indiaanse saffraan	294
hulst	24	— doorn appel	561
humcure	451	Indoofsel	129
hup	790	Indrukking des beens	376
huid	295.650	Induikeling	309.471
huig	233	Ineetend middel	200
huigligter	817	Ingeboren warmte	140.
huishouding	608	—	350
huislook	129.778	— lugt	21
huizenblas	467	Ingewanden	904
		— goeden	374
		— grooten	556
S. Jacobs kruid	465	— daar bloed	641
S. Jans bezien	739	door loopt	645
— brood	790	— kleine	645
— gordel	97	In	

A A N W Y Z E R.

Ingewands hol	469	Joukken	277
———— beweging	658	Judas ooren	120
Ingevoztelde hooft=		Juffertje in 't groen	598
zweer	203	Juffrouw markt	79
Ingroen	153	Juzuben	489
Inhoek van 't schouder		K.	
been	131	Kakeflerecyn	787
Inleeding	353	Kaakspier	152
Inmondig der vaten	55	Kaalhoofdigheid	165
Innerlyk deel der dpe	386	Kaarden	324
Innerlyke stop spier	547	Kaarsjes ruikende	125
Inplanting	480	Kaasagtigheid	883
Inschieting	422	Kaasjes bladen	539
Inspeding	354-768	Kaawing	548
Inspuiting	478	Kaawmiddel	548
———— in de blaas		Kaawspieren	548
	197	Kaawtandens tonge=	
Instrument om af te		spier	584
haalen	348	Kaf	15
———— moeder ver=		Kakebeen	540
wpderend	323	Kakelaar	126
———— wond ver=		Kakenhol	152
wpderend	323	Kakhielen	659
Intentie	354	Kakkooys	157
Intrekking der oogen	340	Kalcinatie der Philoso=	162
Inboeging	422	phen	
Inwzigting der beenen	319	Kalfsbek	73
Inzigt	354-476	Kalfsmuil	73
Goodenkruid	532	Kalfsneus	73
———— lpm	107	Kalfsfnuit	73
———— steen	488	Kalfsboet	101
Jokbeen	928	Kalk	165
Jokboom	185	Kaliffihout	420
Jokhout	185	Kalkbranding	162
Josephs bloemen	446.	Kalkbuilen	862
	865	Kalkknobbels	862
		Kalkmaking	162. 469
		Kalk der tanden	608
		Kale	

A A N W Y Z E R.

Almeifteen	161	Heelkruid	514
Amiergang	712	Heel ontſteeking	61
Anullen	213	Heelſcheur	149
Amperſoelie	176	Heelſpoeling	411
Ampernoeljen	405	Heizers kroon	472
Amuis	791	Heemelſhals	569
— neus	790	— hop	769
Anariezaad	664	— ſtrop	769
Andeel	236	Heerbezien	748
Andeliſeering	170	kennip	171
Andypſuiker	170	kenteiken	316
Aneel	231	kermillen	213
Ankerbloemen	738.846	— ſinkende	155
— gezwel	178	kerſſe	591
— in de mond	600	— boom	205
— wateranker	600	ker ſtoudwe	134
Anon	172	ker vel	210
Apel	293	— dulle	229
Appittelftokjen	877	— wilde	587
Apperboom	175	ketel	26.157
Ardinaals muts	192	keukenkruid	710
Armozyn	242	keukenshelle	710
— boom	470	keule	764
Aroten	189	kevels	416
Arteldarm	251	keikens	94.582
Atern	195	keizerlyke ſneede	464.645
Atrol	50	keizers kroon	472
Atrolſpier	872	kicheren	62
Attekruid	194.594	kikbozs aders	722
Attenoogen	602	— gezwel	132.461
Atteſtaartjes	601	— ſchot	806
Attoen	144.422	kin	564
Atzelvoet	447	kind / dat in 't baaren	
Aworden	291	met de voeten voor-	
— zaat gelpke		komt	25
wozmen	291	kinderglas	50
Heel / onregte	500	kinderpokjens	886
Heelgat	666	king	110.221
		kinkhoef	206.878
		kin-	

Ooo 5

A A N W Y Z E R.

kinnebakken	540	kleine sheil	566
kings tongspieren	414	— spurgie	370
— tongbeens spieren	414	— stem	489
kittelaar	239	— waereld	569
kitteling	861	kleinbaningewanden	645
kibitseieren	402	kleins doek	252
klaarmaking	237	klier	417
klaaroog	374	— groote	635
klaare waarheid	123	— op een getaste	259
kladden	499	— vatagtige	259
kladpapier	214	klieren	775
klapmuts	408	kliergezwel onder d'ore-	
klapooz	151	len	637
klapooren	637	klim	431
klapperrozen	738	klipaluin	42.742
klapbliezen	856.885	kliffen	499
— mitergelphe-		klifters	154
ne	363	klootjes	621
klaretten wpn	236	klootaders-breuk	234
klarep	236	— zwellling	234
klaber	870	— baaten	695
klaber rupsen	553	— zakhje	775
klaberzuring	8.37.630	— zaks spek gezwel	818
klawieren	175	klooven des fondaments	735
kleefkruid	76	klpsteer	240
klem	803	knagend middel	271
klep	93	knaptand	73
kleinei	879	— kruid	73
klein beslag	84	kneeding	537
kleine donderbaard	896	kneebels	588
— elleppp	394.720	knerrssen der tanden	150.
— erweten	606		871
— hersens	207	knepfing	262
— kardamom	179	knie	415
— klitten	923	— eubel	422
— oog	570	— schpf	574
— ooztent	561	knoest gezwel	769
— pzoet	561	knoez	

A A N W Y Z E R.

knofelen	921	kool	148
knokelen	257	kookfel	84
knol	722	koon	413.535
knoop	100.410.413	koozd	221
— der nek	601	koozn	403
— gras	687	— blom	296
— swellen	257	— bzand	746
knoppen	27	— tang	399.916
knorbeen	185	— rofen	738
kobalt	241	koozt	384
kockles	245	— anderendaagse	384.850
koedil	155.276	— beschypving	714
— honger	155	— dagelyke	384
kockjes	577.842.865.872	— derdendaagse	384
koekoeks bloed	8.37.630	— eendaagse	384
— look	630	— gaande en ko-	
koeldrank	489.707	mende	384
koelvat	726	— geduurige	384
koegoogen	155.276	— geduurig vermin-	
koliander	267	derende en verheffende	839
kollebloemen	738	— geduurig sonder	
koloquint	250	vermindering	261.839
kolpk	249	— opklimming	117
koken tot sekere dikte	260	— sweetkooz	830
koking	245.346	— middelen	384
kolf zypglas	290	— uptdzoegende	431
koim	293	— uitterende	431
komkommer	290	— vpsdaagse	651
kompre	324	koot	111
kompen	292	koper	19
koningfken	727	kopglaafen	292
koninghaarsje	170	koppen	292
koninklyk genees middel	130	kopperroeft	19
koninginne kruid	372	— rood	910
koning's nagelen	188	koraal	266
konpen kruid	799	koralkruid	106
konferf	259.342	— mofch	266
— van dalen	317		132

A A N W Y Z E R.

korentang	399.916	kramp beschryving	802
korlander	267	—— middelen	802
kozl	11	—— trekking	263.851
kozhboom	827	krankte	576
koemoeljeboom	269	krankzinnigheid	577
koest	369	krappe	745
koztadening	110	kreeftband	169
—— armig	409	—— geswel	178
—— bondige spreek	77	—— oogen	169
koztbozstig	110	kreupel gras	687
kozte elleboogs spier	148	kreveling	220
—— ribben	274	kriekjens over zee	36
—— vat	148	kring om de tepel	429
koft	148.275	kristal	288
kout geswel	609	kristallisatie	287
houde pis	823	kryftalline vogt	287.451
—— pfing	449	kristalmaking	257
houwen	383	krobden	687.692
kraajebeck uitsteekfel	269	kroesbesien	425.921
Kraajenboet	270	krombeen	525
kraakbeen	186	—— hals	732
kraam	523	kronkel	470
—— vrouw	708	—— darm	251
—— suivering	523	kroon	562
kraanebek	399.425	—— der ipfmoeder	626
kraakbeenige band	220	—— naad	269.835
—— beenbinding	838	—— nagelen	188
—— beens vereeniging	838	kroontjes kruid	304.433
krabbenklaaw	570	kroontje der tepel	485
krabbe quaad	491	kroonbaten	269
kragt	90.381	kroost	505
kragtelootheid	354	kropader	488
krachtige wpn	687	—— been	237
krachtigste der medica-		—— van de maag	180.
menten	369	—— slagader	822
krakinge	304	—— zweeren	184
kramp	803	krullende hairwortel	775
		kruid	234
		kruid	440
		kruid	

L.

Therm

A A N W Y Z E R.

Heem	529	Lidteeken	820.227
Heenigmakende midde-		Lidwaater	839
len	504	Lieffelpke reuk	433
Heepel	244	Lieffhebber der Artseney	667
Heepoogig	519	— der Chymie	667
Heeschzoef	419	Lieffen	478
Heeven	906	Liesbreuk	152
Heevens insigt	906	Lieszwelling	152
— manier	316	Lighaams gesteltheid	443
— wet	316	— bedieninge	14
— wyse	316	— zielwerking	63
Heever	438	Ligte	709
— aader	130	Lichtzenger	670
— doozloop	394	Lichtghoofdigheid	308
— kruid	24.439	Liguster	514
— van steenen	511	Likstokjes	125
— middelen	439	Likking	338
— ontsteking	439	Lil	410
— poort	693	Limoen	515
— vlekken	533	— drank	516
— bloed	394.439	— kruid	559
Heewater	551	Linie / witte	517
Heewenblad	506	— voorzeggende	517
Heewenboet	32.506	Linkermond des maags	822
Heekruig	392	Linnenkruid	519
Hell	233	Linse	505.663
Helspieren	707	Lippen	492
Helletjen van 't ooz	523	Lippen der vrouwlikheid	28.492
Helletjes vanden daalen	515	Lipsboozreken	495
Helie	514	Lisch	485
Henden	527	Lisdodden	882
Hendegigt	526	Lispen	141
Hendeppn	526	Lispende	867
Hendenspieren	705	Lisper	141.867
Hendenbang	734	Lisperaar	867
Hid	100.562		lit
Hidbad	565		

A A N W Y Z E R

litten	100	luigzichte	671
logtgate	726	luigzucht	671
lombartfe linsen	253	lpdensbloem	238
longen	709	lpdende zenuw	646
longader	97	lpdinge	646
longslagader	890	lpf	873
longebloem	684	lpfmaaking	474
— dzyppen	523	lpfmoeder	921
— ppp	106.150	— bzeuk	441
— pppjes	149	— hals	250
— zweer	672.916	— fcheede	884
— zugt	657	lpfwater	55
lood	334	lpkdoozn	237
loodberwige colour	650	lpkdooznen	436
— — — spier	522	lpm	248.410
loodwit	210	lpmfap	420
loofwerk	396.622	lpnrsteen	531
loog	523	lpfterbezie	423
loogzout	523		
look	37		
lookparep	773		
look zonder look	37		
loop	319		
loose	709		
loot	683		
lopig kruid	744		
lozkenboom	500		
lozken zwamme	22		
loffigheid der tanden	421		
loffe leding	319		
lubber	621		
lubbing	191		
lugt	21		
lugtader	106		
luchtpppies	691		
luiheid	674		
lupe hendzik	112		
luig	648		
luigkruid	817		

A A N W Y Z E R.

Maankruid	527	Margstrik	178
— ziekte	361.527	Masse	548
Maat	563	Mastbloemen	550
Madelieven	134	Mastboom	2
— blaawe	871	Mastik	549
Magneetsteen	535	— — boom	506
Magt	381	— — kruid	239
Magteloosheid	114.307	Materie	713
Majer	143	Matrag	550
Mapdzank	37	Matten	489
Majolein	535	Mazelen	576
— grobe	622	Medelpdentheid	259
Makkelyke ademing	374	Medelpdigheid	837
Makkelyk berdrag	373	Mediaan ader	553
Maldergeer	415	Medicament	666
Malloten	559	Medicinale honighoek-	
Malrow	547	jes	560
Maluwe	539	— oblicu	604
— witte	41	Medicpne regelmatig	
Mammen	539		327
Mamschpf	92	Mee	745
Mamwpze uitsteekfels		Meede	454.558
	539	Meekrappe	745
Mandragers kruid	541	Meel	383
Mank	237.377	Meelagtige pis	280
Manna	523	Meerbladen	603
Mannelykheid	651	Meerdaantig	443
Mannelyke roede	651	Meerdaantigheid	65
— — hooft	126	Meesterpoeder	534
Mannetjes panboor	548	— stuk	534
Mansbloed	59	— wortel	472.627
Man-vrouw	440	Melkdzank	37
— wpf	58	Melaatigheid	343
Marcasite	544	Melde	115
Mare	475	Melizoen rood	335
Marentakken	905	Melk	493
Margrieten	134	Melkje	352
Marmelade	546	Melkaderen	888
Marmersteen	546	— buizen	407
		Melking	

A A N W Y Z E R.

Melking	495	middelschot der neus	488
Melk kooze	495	middelste longeppp	150
Melkmakende middelen	407	middelbinger	322
Melkbaten	888	het midden des nabels	14
Melkweie	800	middernacht	566
Melissen	559	miergelpke pols	399
Meloen	560	— kruipende pols	399
Meloendistel	561	milt	811
Meloten	559	— gezwollen	811
Memmekens kruid	176.	— kruid	108.812
	515	— middelen	812
Mengsel	277.573	— zucht	460
— van olie en water	453	minderbrein	207
Menie	572	— drank	143
Mensch beschryving	69	minne gewigts	571
Merg	265.555.709	mineraal	571
— herffenen	555	minkpzer	869
— ruggen	556	minnedrank	668
— in de steenen	545	misbaaring	3
— der steenen	555	misdragt	3
Mes tot de tongriem	58	miserieboom	569
— tweefnpend	50	miskraam	3
metaal	567	— middelen	45
— konst	226	mispelboom	566
— quikking	43	misval	3
— scheiding	226	— makende dingen	340
— werker	568	mitridaat	572
mepbloemen	515	mpnstof	572
mept	6	moeder	921
middel boozveele ziekten	685	— ader	760
— ader	553	— banden	514
— booven buyk	360	— hoorns	268
— lypsband	193	— koek	679
— punt	202	— konstige outleding	464
— rift	318	— kruid	550
— schot	318. 553	— maal	533
		moes	

P p p

A A N W Y Z E R.

moeder nagelen	188	mottenkruid	23.142
— ontleeding	464	mostaart	792
— pillen	661	— pap	792
— remedie	461	mout	157
— ppn	463	muggekops oog	584
— snee	464	munniks kappes	589
— spiegel	323.399	munt	566
— trechter	569	muskel	583
— verwpderaar	322	muskus	579
— blekken	533.589	muur	40
— zetsel	590	— bloemen	510
moerbezien boom	578	— kruid	40
— drank	577	— peper	471
moernagelen	68.188	— violetten	510
moer	464	mustentong	623
moerstikking	464	muis	583
moejelpke adem	336	muisendoorn	748
— baring	336	— oog	120.585
— pissen	336	— met staarten	154
— spraak	130	mynstoffen	572
— verduwing	335	mynerker	568
mogelpke branding	200	myrre	587
mollekruid	740	myrtenboom	588
mond	152.625	myrtel	908
mondelings	821		
mond der lpfmoeder	626		
mondspiegel	399		
mondspoeling	314		
mondsstinkende kanker	600		
monnikkaps spier	289		
monster	576		
monthout	514		
moozjaar	65.238		
mozenster	446.865		
mortier	578.674		
moscaat noot	579		
mosch	583.920		
mosachtige klier	258		

A A N W Y Z E R.

Nagel	188.706.914	Nek	209.601
— bloemen	452	Nekput	601
Nagelen	188.914	Nepte	594
Nagelhout	189	Nest	394
nagelwoortel	187	Net	363.614
nagtdrukking	475	— bzeuk	356.362.615
— gezwollen	361	— en darmbzeuk	356
— maar	684	— gelpk	223
— merrie	475	— vaaten	412
— schaade	797	— vlieg	732
— schoon	466	— des oogss	50
— wandelaar	599	— wps geblogten vleg-	
Nahand	567	ting	682
Nardus	598	Neetelen	920
— zaad	558	— dooven	497
Natertong	616	— verkeerde	497
Natuur	592	Neus	591
Natuurlijke dingen	729	— bloeding	429
— warmte	855	— gaten	590
— werking	592	— hairen	901
Nabel	913	— schot	783
— aderen	889	— spits	419
— bzeuk	356.363.615	— spuit	737
— middelen	13	— steunfel	252
— pleister	364	— vleugels	28
— streng	405	— zweer	631
Nabels uytbulting	377	Nier	595
— uitpauing	377	Nieren	728
Nabelbleisbzeuk	762	Nierbekken	650
Nabween	863	— doogjes	176
Neederstooting	695	— hout	594
Neederige spier	450	— klieren	176
Neederwaards drukken		— baten	352
de beweging	658	— wee	595
Neegenoo	69	Nieskruid	346
Neerdruktuig	305	— middelen	706
Neerdrupping	313	— poeder	820
Neerzakfel	385	— water	367
Neetelen	920	Niet	689.879

A A N W Y Z E R.

Niet natuurlpke dingen		Onderbzinging	826
— wel te pas zpn	729	Onderbuick	460
Niezing	563	Ondergraat spier	478
Nigelle	819	Onderhaabe	432
Nip	598	Onderkin	152
Nipte	594	Onderpalm	462
Nik	194	———— spier	462
Noodzakepke dingen	792	Onderschoederblads	
Potemuscaat	729	spier	477
Poppen	579	Onderfcutelbeens	spier
Puchtere darm	79	—————	826
nydnaagel	468	————— vaten	826
nyptang	643.726	Onderftelling	462
	916	Onderfteunfel	130
		Onderzoeking	561
		Onderzwagtel	460
		Oneendaantige deelen	
O.			325
O blien / medicinale	604	Ongebuid bzoed	122
Ockernoot	488	Ongebaanheid	158.510
Oeffening	376	Ongedurige jigt	99
Oleander	595	Ongehebelt bzoed	124
Olie	613	Onge	16
Olfsboom	612	Ongepke driehoekige	
— wilde	276	spier	766
Oliphants ziekte	345	Ongepke pols	160
Olive	613	———— voeding	39
Olmboom	911	Ongematigheid	13.481
Omdryfglas	234	Ongeueefpke	3weeren
Omgewonden darm	471		335
Omkrulling des ooghds		Ongenocnde	oogbeen
	436		479
Omtrek	657	———— oogrok	479
Omloop des bloeds	657	———— vogt	479
Onbebrugtheid	24	Ongeueelde pols	101.
Onbeweeglikheid	11		339
Once	913	Ongeftalte	334
Onderband	460	Ongetempertheid	13.481
		On	

A A N W Y Z E R.

Ongeboeligheid	53	ontstoppende middelen	730
Ongeboelige pols	108	ontastbaar poederma-	
Ongezuurt brood	124	king	496
Onguuren honger	236	onttrekking van spijze	477
Onlust tot eeten	66.105	ontbelling	483
Onmagt	307.839	ontwrigting	529
— om te bewerken	334	onverteering	76
Onmatigheid	13.334	onverzadelpke honger	155
Onpasselphheid	192	onvolwaasse bzugt	348
Onpatientig	335	onwillige zaadloozing	685
Onregte keel	500	onzer vrouwen bedstroo	784
Onrypheid der ziekte	285	onzinnigheid	65.480
Ontbasting	376	onzuiverheid	381
Ontbinding	54.325	oost	448
Ontdeeltje	114	— bzugten	448
ontdoening	54.325	oog	607
— der schepphng	798	— appel	712
ontfanger	725	— beevende	446
ontfangbupzen	352	— bewaarder	294
ontfanging	256	— bloedig	427
ontfermt u mper	221.470	— hoog	486
onthouder	4	— bzaad varkenoo	570
ontleeder	56	— fiftel	18.393
ontleding	54.56	— dzoogjeukende	923
— van kinderen	348	— geiten oog	18
— der moeder	464	— gezwel	617
ontleedkundige	56	— hapren	229
ontlid	375	— hape gelpke band	513
ontploffing	313.378	— hoek	172
ontschotffing	304	— hoekjes	446
ontsluiting der vaten	55	— kliertje	186
ontsteeking	669	— lap	637
— der keel	61	— leden	633
— der longe	657	oog	
— in d'oogen	362.227	Ppp 3	

A A N W Y Z E R.

oogleedens bevoigtigers	332	ooz spuit	628
— leep	519	— supffing	860
— middelen	617	— top	676
— niet	879	— tupting	860
— ontfteeking 227.	362.	— zeep	210
	617	— zwagtel	738.855
oogscheelen	633	ooven	405
— dubbele hapt-		— om naar laag te	
jens	326	distilleren	313
— aanwas	57	opblaazing	349.477
— hardigheid	771	opbzupffing	340
— omkrulling	436	opdoogend middel	312
— rouwe	864	opeen getaste klier	258
— verrottinge	250	opeeten der beenen	182
oogfchemering	45	openende dingen	76
— tanden	298.310	— middelen 55.	76.
— trooft	374		730
— verminktheid	250	opening des herts	319
— vogten	451	— in de longen	149
— water	250.456	— der baten	60.375
— winkel	172.446	— der Vrouwlfk-	
— zenw	619	hepd	400
ooz	121	opgerolde band	324
oozdeel	281	opgefting	340
— dagen	283	opheffing	375.827
— uit zweeten	444	opheveling	827
oozgat	41	ophouding der vrouwe	
— gezwollen	643	zupvering	833
— klieren	643	opiaat	617
— lappen	119	opklimming van kooz	
— lapfen	523		117
— middelen	628	oplightende fpiet	509
— ppn	627	opper gencesheer	90
— rand	435	— hoofdsbeen	148
ooren van 't hert	121	— hupdien	295
ooz fmart	546	— klootjes	360
— opperfte	28	— rib	191
— fmeer	210	opperfte topjes	832
		oprijzing	747
		op	op

A A N W Y Z E R.

opfchoztende spieren	279	Paardsklaauw	878
opftoppinge	464	Paardemist	893
opboeding der kinderen	—	— staart	366.445
	631	— triakel	320
opwelling	340	Paards pzer	387
opzieding	336.340.346	Paerel	545
oranje appelen	118	— moer	549
orant	73	— fupker	543
ozdentelpke dingen	729	— zaad	521
— — pols	374	Paasbloemen	527
ozder	664	Paasch lelp	599
ozdonnantie	399	Paddebloem	155
orego	622	— brood	405
organik deel	621	— stoelen	405
offchzeke	66	Palletten	377
— tong	56.153	Palep	709
osterlucie	93	Palm	157
overbezugting	359.833	— des hands	632
— eenkomst	430	— fpiet	633
— treeding	566	Pan van 't hooft	165
— bal	644	— booz	574
— voerende beweeging	—	— vlics	656
	567	Panik koozn	636
— matige bukhzupbe-	—	Pap	193
ring	458	Papegaapsbek	399.744
ouderdom	20	Papenhout	372
oud gefigt	696	— krupd	846
orel	28.122	— kul	882
— bloedbaten	123	Papgezweel	113
— hapt	446	Papier riet	638
opebaar	229	Paradys greyn	179
opebaars bek	415	— hout	22
		— hoorn	179
		Parep	692
		Parfche raap	589
		Paffiebloem	238
		Paffinaken	645
		Patick	498.630
		Patientie	498
		Peele	—
		Ppp 4	—

A A N W Y Z E R.

Peete	655	Pillen buikzupberende	193
Peerenboom	716	Piment	*146
Peerze	81.848	Pimpernel	675
— knoop	410	Pimpernoten	818
Peli	679	Pink	322
Pellicaan	399.650	— ader	575
Penning bloemen	154	Pinsternakelen	645
— kruid	154.203	Pip	668
Penszak	658	Pis	920
— scheuten	698	Pissebedden	687.692
Penyn supker	651	Pisblaas	900
Peonie	685	— buis	918
Peeper	676	— dypvende middelen	326
— — koozn	662	— erwtagtig	624
— kruid	507.677	— gang	919
Pepoen	653	— glas	550
Pers	505.862	— leider	918
— van Herophilus	862	— ontstoppende midde-	
Perfik boom	659	len	487
— kruid	660	— opschorting	487
Perfing	848	— opstopping	487
Pest	661	Pissen	326
— buis	151	Pisschepping	326
— kool	69	Pisbloed	314
Pestilentie wortel	662	— vlies	37
Peterolpe	662	Pistassieboom	677
Peterselpe	662	Pit	265.369
— dulle	229	— der medicamenten	369
— van Alexandrien	446	Plaatmiddelen	523.632
Peule	655		862
Philosoophs Ep	629	Plant	680
— stalmaking	162	— kenning	673
Phioolglas	667	— spier	680
Pik	679	Platlugzen	577.671
— boom	679	Platten erweten	502
— plepster	331	Pleuris	682
Pillen	675	— bastaart	682
		Plep	

A A N W Y Z E R.

Plepster	248.351.427	Popje	599
Plompen	603	Popjes	752
Plumezolen	812	Porceleyn	58.693
Plukfel	185.579	poortaal van 't doolhof	901
Pluym aluyn	47	Potafch	42.231
Podde hayr	498	Potten	292
Poeder	804	Potloot	575
— making	711	Potvifch	805
— ontaftbaar	496	Pzangwoztel	66
Poeirupt	852	Pzeparceerftcen	692
Pokhout	426	priemwyzc ragchen fpiet	825
Polep	709	— tong fpiet	824
Pols	710	— tongbeens hoozn	824
— allengsfes vermin-		fpiet	824
derende	108	priemwyz uitftceekzel	133
— ongevoelig	108	prikkelende middelen	820
— die tegen de gemeene		pzoefkundige medicynen	350
reegel is	640	Pzoefpzer	804.556
Polfen	882	Pzobet	488.804.556
— dubbeld flaande	320	Pzupm boom	703
— miertgelpke	399	Pulep	709
— zonder order	101	Punt van 't hert	581
— ongeregelde	101.	Purgatie	197.712
— ordentelpke	374	Purgeermiddelen	712
— plepfers	358	Purgeer doozn	445
Polfpftbezien	108	Purper koozs	712
— turg	505	pupmftcen	711
Pompoen	653	pupften / burige	339.375
Pond	511.571.690		713
Pooztader	891	pplnaad	753.604
Pooztier	713	ppn	328
Pootjes	99	— in de beenen	627
Popelaar	691	— appelboom	676
Popeljoen zalf	691	— appeltje	255
Populier boom	691	— appelklier	255
— zalf	691	— boom	676
Popelfpe	82		ppn

Ppp 5

A A N W Y Z E R.

ppn distel	100	Quickbereydzels	565
— stillend middel	65	— zilber	123.453.564
ppp	197.392	Quinantie	61
— cassie	189	Quintessencie	369
— krupd	229	Quylmiddelen	754
— snyders	840	— wortel	714

Q.

R.

Q uaadaardig zeer	217.860
— — — — — zweer	159.335.600
Quaadbloedigheyd	159
Quade dzyft	159
— gal	159
— gylmaking	159
— keel	61.838
— pols	160
— sappigheyd	159
— boedzaamheyd	159
— — — — — boeding	160
— — — — — bogtigheyd	159
— — — — — uytsppraak	159
— — — — — willige ziekte	537
Quaalboom	623
Quabbe	523
Quackzalver	26.350
Qualikte	117.519
Qualster	623
Quartel bezien	151
— — — — — bezie	623
Quastjen	651
Queeappelboom	275
— boom	275
— peerenboom	275
— bleig	546
Quendel	784

R aap	722
Raawe gylbloed	246
Racchen	383
Radyg	723
Raker	367
— edele	368
— bycemde	729
Raming	281
Rammelatzen	723
Rand van 't ooz	435
Raponticum	736
Raspe	724
Rasper	724
Ratelaar	691
Rabengbek	399
— spier	266
— uytsteekfel	265
Ratelen	33.393
Razentheyd	541
Razende honger	155
— kooz	671
— moer	406
Recept	399
Regenboog	485
— — — — — hapyge kring	697
Regeering	726
Regeer ppen	726
Regelmatige medicpne	327
Re	327

A A N W Y Z E R

Regtmatige medicyns		Kioolen	168
Regte darm	327	Kisping	747
— spier	355	Kitsigheid	406
Regtſtpvighepd	725	Kobbzegt's krupd	415
Reinette	851	Koedens hooft	126
Reiniging	911	Koedeffand teegens wil	696
Reynbaar	523	Koerkrupd	390
Reſtauraat	845	— ſtok	749
Retort	260	Koeſt	746
Reverbereer vuur	732	Kogge	777
Reuk	469	Kolle	297
Reukbal	608	— zalf	534
— lieffelpke	689	Komp	873
Reukwerk	433	Kommeling	747
Reuzel	608	Konde erweten	606
Rhabarber van Mechoa-	123	— klier	258
ca	552	— ſpier	745
— — balse	852	— wormen	526
Rhodes hout	737	Rond hol in 't oog	246
Rhonbezieboom	735	Rondom bezetting	72
— bloemen	23	Ronking	820
— willige	514	Rooode balblyſt	369
Ribben	274	— bloemen	563
— vlieſ	681	— heul	738
Ridderſpooren	308	— omloop	928
Riekende beeker	323	— patich	757
— ſpecerpe	96	— ſteenbzeke	391
Riet	101. 156. 162	— vlek	534
Rietgras	680	roodhond	143. 638
Ring	234	roodjonk	143. 745
— beenagtige	64	roodjong	638
— vinger	322	roodjook	638
Kings ſchildbeens ſpie-		roolooſ	335
ren	280	— melizoen	335
— ſpleet ſpieren	280	roodmakende middelen	670. 745
Ringwys kraakbeen	280	roodvonk	143. 638
— — — uptſteefſel	63	roking	55. 404. 831
Ringworm	473	rook	

A A N W Y Z E R.

rooktupg	831	rpk	727
roo melizoen	335	rppende middelen	834
roomfche boonen	666	rppmakende middelen	
roo ridder	757		551
roos	368.738	rppwerding	551
roosagtig	369	rpft	624
roofter	279	rpzing	386
rofmarn	743		
rots alupn	42	S.	
rotte	745	Sabbelaar	126
rottenkrupd	96	Saffraan	284
rotterdamfche foop	462	— baftert	114.240
rouwe oogfcheelen	864	— indiaanse	294
roozen	742	— pleyfter	629
rozedrup	426	Salade	495
rozeneek	630	Sal armoniak	95
rozenhoning	738	Salie	756
rozenhout	737	Salivatie	754
roze laurier	595	Salomons zeegel	686
— der ifinoeder	626	Salpeter	598
rozenolie	737	— fchupm	78
rozenfupker	738	Salpeterige maagko-	
rozenwozel	737	king	597
rubyn	746	Samen geftelde dingen	
rug	568.600		254
rugdrubende middelen		— geboegde fpiere	
	728		254
ruggegraat	6	— leeding	838
ruggegraads fpiere	734	— inboeging	416
rugge merg	556	— punting van fuur	
— teering	842	en fout	256
rus geel	757	— felling	255
rusping	747	— fremmend mid-	
rute	749	del	241
rupkbal	645	— trekkend	111
rupkende haarsjes	125	— trekkende midde-	
rupterskrupd	570	len	111.162
rupfching in 't ooz	860	— verknogte fiekte	
rupbe	722		254
			Da:

A A N W Y Z E R.

Samenwas	701	Scheetje	282
— wzigting	99	— op 't oog	448
Santorie	202	Scheebe rupts swagtel	738
Sap	829	Schelkens krupd	215
Sappleister	314	Schellack	494
Sapphier	760	Schenckel	286
Sardus	762	— spier	286
Sassefras hout	763	Scherf pfer	768
Sauceboom	135	Scherpe siekte	15
Savie	756	Scheurbuph	772
Sabelboom	749	— middelen	772
Scarlep	771	Scheurstinkende acffem	821
Scarificceering	768	Scheute	297
Schaambeen	363.708	Schepding	781
— hapt	708	— der vaten des	
Schamelhepds spieet	741	— onderbuphs	470
Schaapslammighepd	135	— des geheels	202.
— tong	56	Schepglas	782
— suuring	526	— konst	226
Schaar	399	— konstige krund	
Schaft	919	— menger	665
Schagts stevighepd	764	— reegel	77
Scharlaken besfen	491	— tregter	460.782
— boom	470	— turg	782
— coleur	746	— bogt	30.563
Scheede der Ipsmoeder	884	Schepl	566
— vlieg	347	— klepn	566
Scheesbeen	525	— baaten	565
Scheele hooftzweer	437	Schifting	695
Scheel oog	822	Schiltagtige kraakebeens	
Scheenbeen	859	— spieren	457
— spieren	859	Schildgelpke plepster	776
— smallen	422	— pad geswel	851
Scheepbeentjen	592	— gelpke kraakbeen	858
Scheerling	229	Schild	
Scheermes	601.724		

A A N W Y Z E R.

Schildwypse krakebeens		Senebladen	781
bozst spieren	819	Serpentpusteen	617
Schilfering der beenen		Serpent look	616
	312	Serpents tonge	420. 752
Schimmel siekte	772	Seton	787
Schloffer	115	Seugen	687
Schoon vleys	635	Seutzel	123
Schozft bloemen	846	Sere	787
Schouder	405	Sigmaarts krupd	31
Schouderbeens hooft	13	Sikkel	382
— blad	448. 614	Similaare deelen	791
— flerecpn	614	S. Anthonis bloem	876
— inhoek	131	S. Jans brood	790. 206
— gigt	614	— eubel	361
— top	13	— krupd	459
— uytsteeksel	707	S. Joris krupd	672
Schozste	294	S. Pieters krupd	697
Schzabben	768	Siring	642
Schzaapmes	505	Slaa	8
Schzypfen	162	Slaap	799
Schubagtige Taserp	562	— van 't hooft	848
— pis	661	— bolle sproop	314
Schubnaad	507	— bol	246
Schudding	867	— kooz	508
Schuddingen	901	— middel	594. 798
Schulp des oirg	256	— slagader	184
Schurft	765	— spier	848
Schurftheid	10	— siekte	187. 193. 253
— des hoofds	10	— sugt	187. 193
— der oogen	705	Slapelooshepd	26
— krupd	766	Slapend geboel	824
Schupmagtige pis	689	Slagaderlike ader	890
Schupm der metaalen		— buys	169
	773	— breuk	60
Schupminge	312	— groote	75
Schuptswagtel	767	Slagaders opening	98
Schpthielen	659	— snyding	98
Scrupel	776	Slag van 't hooft	848
Sebekken	776	Slangenhooft	338
		Slan:	

A A N W Y Z E R.

Slangenhouc	252	smelttinge	307.407
— krupd	338	smeltkroes	285
— tong	752	smertfel	483
— wortel	774	smettelyke fichte	524
Slaphepd	114	smorende finking	195
Slappe eetens luft	473	snof	736
Sleep prupmen	5	snorking	820
Slek	773	snor	142.581.588.668
— been	244	— ontfangers	584
Sleutelbeen	237	snuf	274
— bloemen	697	snupt	744
Slikking	338	snper spier	763
Slikmarkt	338	snphouft	56
Slinboet	525	— mes	474
Slingerband	404	folpher	832
— swagtel	404	— wortel	663
Slokdarm	610	sondeer	804
— hooft spier	204	spaansche erweten	228
Sorping	800	— pokken	526
Suypfpiet	609.807	— vliegen	172
— balks swagtel	855	— vlieg plepfter	900
Spm	580.668	— weegbree	447
— dypvende middelen	668	spaansgroen	19
— gefwel	609	spalken	387
— klier	417	spalkfpieren	812
— prop	688	spanader	57.400
— fagt	510	spanning	851
— fupberend	81	spanning in de fchagt	422
Spmig fetsel	668	spargies	106
Spmige menschen	668	spatel	803
Sootjes	495	spateltje	803
Smaak	426	specerpe	96
Smak	739	— wpm	903
Smalle fcheenspiet	422	speekfel	754
Smeer	16	— making	754
— wortel	259.847	— vaaten	333
— fahjen	750	speenader	429
Smeering	518	speenen	2.429.638
		spee	

A A N W Y Z E R.

speerningen	2	spier / kruptspier	418
speenkrupd	775	— langste rugspier	525
speerkrupd	330.616.672	— lel	707
— wortel	330	— lendenspiereu	705
spek aposteun	592	— loodberwige	522
— geswel	818	— monnikaps spier	289
spelt	805	— naaalende	15
spiegel / hars	252	— neederige	450
spier	583	— ondergraat	478
— afhalende	2	— onder palm spier	462
— aarskrabber	63	— onder schouderbladg	477
— boobengraadt	834	— onder sleutelbeens	525
— boobenschouderbladg	478	spier	525
— breeide windel	562	— ongelpke dziehokige	766
— breedste spier van de	63	spier	766
rug	868	— opschortende	279
— dziehantige	308	— plant spier	680
— dziehooftige	139	— priemwypze racchen	825
— dzink spier	867	spier	824
— dwers	744	— priemwypse tong spier	824
— dpebeens draper	288	— priemwypse tongbeens	824
— elleboog	720	hoozn spier	266
— elleppp	809	— ravensbekg spier	725
— graat	780	— regte spier	280
— halfgratige	779	— rings schildbeens	280
— halfvleessige	780	spier	280
— halfzenuwagtige	6.832	— rings spleet spier	745
— hobaardige	547	— ronde spier	734
— innerlyke stopspier	153	— rugge graadg spier	254
— kaakspier	584	— samen geboegde	859
— kaawtandens tonge-	872	— scheen spieren	286
spier	414	— schenkel spier	457
— katrolspier	414	— schildagtige krake-	819
— king tongspieren	148	beens spieren	spier/
— king tongbeenspie-		— schildwypse krake-	
ren		beens bozst spier	
— korte elleboogg			

A A N W Y Z E R.

spier / slaapspier	848	spinagie	447.809
— stokdarm's hooft		spinnekop	88.642
spier	204	— web's blies	88
— slupt spier	609.807	spit	526
— smalle scheen spier		spitsband	294
	422	— glas	72
— spalk spieren	812	— der neus	419
— tarbot's gelpke spier		spleet	392.741
	738	— der schameleghed	741
— tongbeens bozst spie-		spleetjen des strotten-	
ren	819	hooft's	741
— tongbeens raven		spleetmakende kraakbe-	
bel's spieren	265	nen	101
— tongbeens hoozn		splptinge des hapt's	320
spieren	206	spodium	813
— tong's neerdzukkhe's		spoelinge	250
	130	spoelwater	250
— tuffen beernige spieren		spog	815
	483	spongicus vleisch	459
— twee buysige	321	spoufel	815
— twee hoofdige	139	spouwing	917
— vaste	889	spzakeloosheid	77
— verontwaardiger	477	spzeeboom	800
— vierdubbelde	717	spzecken moejelpk	130
— vierkantige	717	spzeuw bezienboom	800
— blengels spieren	35	springkrupd	501
— bleugel wyze spieren		spzoeten	357.663
	707	spzouw	78
— blies spier	562	spzupte	297
— booz om keerende	700	spurie	805
— water-boozt dypbers		spurgie	501
	7	spuyt	392.840
— wiggebeens strot		— zetting	240
spier	806	spys	502
— woymgelpke spieren		spyse	35
	526	spysloop	246.512
— zaag spier	785	— lust	85
spies glas	72	— ontrekking	477
spicanard van Indien		Q q q	spys-
	590		

A A N W Y Z E R.

spps verbranding	241	— baren	108.812
— walg	82	— saad	521
— walging	66	— sout	413
st. Anthonis bloem	876	stentjes in de vruchten	625
— Tans bezien	739	steertbeen	242
— Tans brood	790	— peper	288
— Tans drupfjes	739	stekeblind	44
— Toris kruid	672	stichelbesien	425.921
— Pieters kruid	697	stekende winden	763
staal	211.547	stekraap	589
staar	194	stem / kleine	487
staartbeen	242	— swaare	335
— peper	289	stemmeloosheid	77
stads dochter	90	sterk purgeer middel	342
stakkruid	66	sterke wyn	687
stam	199.873	stern	402
stamper	678	sterre benaming	112
stameling	127	— kruid	109
stank	396	— kunde	112
standelkruid	620	stietbeen	242
starkost	591	stikking des lyfmoer	464
steekende palm	748	stikziende	585
steekmesje	498	stilstand	658
— pillen	661	— der siekte	13
— plepster	618	stinkende adem	396
steel	199.648	— dingen	335
steen	162.520	— goudwe	215
— been	521.662	— kermil	155
— breeke	869	— lis	804
— breeke middelen	521.765	— neusweer	631
— knoop	419	stoehag bloemen	821
— koolen	520	stoelgang	712
— kruid	107	stof by een brenger	227
— leepel	499	— scheider	227
— olie	613.662	— scheiding	226
— snyder	522	stokjes	125
— snyden	522	stoksuiker	170
— snyding upt de nier	595	stomp gesigt	584
		stone	

A A N W Y Z E R.

stonden	192.563	springe	356.840
— bloet	563	sproop	841
stoof	459	— van slaapbollen	314
stookplaats	492	— van waater	455
stoo빙e	364.397	— voor de borst	314
stospieren	605	— stokjes	125
stukjes blies aan de oog-			
scheelen	680		
strampn	252	T.	
streekmiddelen	632	Taals belcmmering	57
stremming	241	Taarlingbeen	289
striemen	353	Tabak	842
strik	499	Tack	722
front	818	Tafel	562
frontje	211.282.448	Tafelscheydsels	324.555
strotappel	500	Tamarinde	844
strottenhoofst	500	Tamarischboom	844
strotlapje	360	Tanden	311
strotsnee	149	— kalk	608
strottongske	360	Tandshollen	578
strupk	199	— kassen	41
strupking	518	Tandeloos	593
stuppymiddelen	802	Tanding tyd	311
stuptrekking	263.580	Tandachtig	608
stuptbeen	242	— herbels	695
stypbeugel	817	— poejer	311
stypfel	51	— pyn	607
stypge	448	— middelen	608
stypvigheid	740	— trekker	399.607
sublimaant	827	— vleesch	416
sublimeerglas	41	— bastert	365
sublimeertupg	827	— wortel	714
sukkel	8	— sweer	607
supkerp	228	Carbotts band	738
supker	750	— gelyke spieren	738
— bewaarsel	256	— swagtel	738
— wortel	794		
supfeling	774		
swamkrupd	694		

Qqq 2

A A N W Y Z E R.

Tarw	872	Thaunigbloem	876
Tateraar	126	Thpm	858
Tape en traage kooz	505	Tienoncen	313
Teegenbok	74	Tin	490.816
— drang	72	Tintelpser	488.556.804
— gift 33.34.71.	72	Toegroejing der deelen	114
—	138	Toelpming	529
— koozfig	73	Toemaakfel	257
— natuurlike faa-		Toeflupring des herts	841
— hen	729	Toestoppende middelen	260
— reegelpols	640	Torval	838
— fcheur	261	Togtgat	364
— flangentrek	68	Tong	518
— flander	67	Tongbeen	457
— flrepdigheid	72	Tongbeens bozft fpiere	819
— treklung	74	— rabenber fpiere	265
— vergift 71.138		— hoozn fpiere	206
Teemg	279	Tongenblad	461
Teemfinge	279	Tongs neerdukkers	130
Teering	115.672	Tongriem	57.400
— fiekte	672	Tongriems aanwas	57
Temperament	278	— belemmering	57
Tenteering	561	— mes	58
Tentpfer	556	Tongshens	360
Tentenspfer	804	Tonnekens triakel	320
Tepel	638	Toonen	322
Tepelwafle klierfjes	187	Toozskrupd	208.669
— uptsieksels	638	Tov van fiekte	11
Tefaan terugtrekkend	80	Toubak	842
Termenpyn	849	Traage eetluft	335
Terpentyn	849	Traaghepd	674
Te rugdzybbende midde-		Traanen	494
— len	728	Traankupzen	333
Terwe	872	traanfiftel	393
Teshenskrupd	156	traan-	
Tefebloemen	188		
Tepken	214		
— der fiekte	789		

A A N W Y Z E R.

traangooten	249	twaaifvingerige darm	
traankliertje	353		327
traanoog	18	tweebuikſige ſpier	321
trechter	218.353.478	tweehoofdige ſpier	134
trechterſwypſig kraak-		twce lood	913
been	101	V.	
trekling	261		
trektang	5	Vaandel	716
trektangen	399	Vaardige medicp-	
tremelle	218.478	nen	374
trepaan	574	Vaaren	391
trepaneering	867	Vaaten des onderbuiks	
trommel	882		470
— water	879	Valeriane	672
— vlies	881	Vallende ſiekte	361
— hoor	221	Valsche rhabarber	852
trompet van Eustachius		Valvlieſ	194
	874	Valvlieſen.	886
trompetten	875	Van een ſcheuring	83
trypelſteen	871	Vaſte dingen	393
tulp	876	Vaſtmaking	393
turbit-wortels	877	Vaſtmakende middelen	
turkſe boonen	666		390
tuffen beenige ſpiere	483	Vaſte ſpier	889
— beyde komende		Vat	887
daagen	481	— inmording	55
— knopingen	482	— doorknaging	315
— lating	482	— ontfuptiong	55
— naaſing	483	— opening	60
— ribbige ſpier	482	— met twee ooren	323
— ribbige zenuw	482	Vatachtige klier	258
— rupinte	91	Vederik	532
tuffchen tyd der kooztſen		Veel bloed hebbende	681
	85	Veel daantige	443
tutie	879	Veel deelighepd	65
tuygeltuyg	427	Veel eeting	687
tuylkens	94	Veel goed	885
tydeloofen	248	Veel boeding	689
typloos	589	Veel boet	688
		Qqq 3	Veel

A A N W Y Z E R.

Veelzadig	688	Verdikking	256.480
Veerdigheid in de ont-		Verdikkend middel	241
leedhant	353	Verdonkerthejd	44
Veerende kragt	341	Verdozven honger	236.
Veefelen	388		536
Veil	431	Verdobende middelen	
Vel	650		590
Veldajuin	623	Verdobing	590
Veldcypres	214	Verdrapinge	326
Velletjen	295	Verdzyvende middelen	
Veldlook	902		325
Veldmakende medica-		Verdunnende	115
menten	227	— middelen	322
Velroodmakend middel		Verdunning	115
	670	Verduwing	245
Velvlieg	562	Verenigende middelen	
Venkel	395		259
Venster	386	Verffel	860
Venusberg	575	Verfriszalf	12
— buyl	151	Vergetelhejd	604
— — hapt 16.174.	688	Vergrupfing	40
— — kloot	441.850	Vergulding	304.473
— — navelkrup	7	Verhaal der ongefond-	
— — quelling	764	hejd	646
Veranderbzank	37	Verhardende middelen	
Verandering der zaaken			771
	567	Verhard gefwel	769
— — van fiekte	568	Verhemelte des monds	
Verbaafthejd	339		632
Verbeetering	271.725	Verheffing	644.827
Verbinding	306	Verhoedende infigt	477.
Verbozgen hoedanighee-			696.700
den	605	Verhoedmiddel	305
— — fiekte	605	Verhooging	375
Verbzandhejd	352	Verjups	614
Verbzand oog	69	Verkeerde keel	500
Verbzyseling	56	Verkalking met ftof	201
Verbupfthejd	278	Verkeerde neetelen	497
Verdikkende middelen		Verkensbzood	98.297
	256	Ver-	

A A N W Y Z E R.

Verkensdood	660	verfompends	middelen
— gras	687		605
— lust	840	verstopthepd	604
— venkel	663	verstopping	349
Verkleurthepd	12	verteerlooshepd	76
Verhouthepd	274	verbogtigende	middelen
Verlamming	727		449
verlenging	347	verbzinging	326.827
verlepding	312	verbzpegende	siekte
verliefthepd / dolle	77	verbzoegen	van de siekte
vermagering	378		70
vermeerdering	116.117	verwarminge	397
vermilioen	232	verwassing	75
vermoedheid	264. 305.	verwerffel	hzeuk
	501	verwyderend	instrument
vermogelyk	hzyndyzer		322
— buur	469	verwydering	322.727
vermozseling	56	versagtende	middelen
verniewing	247		309.349.536.641
vernis	756.897	versameling	249
verouderde siekte	73	versegeling	529
verontwaardiger	spier	versen	165
	477	versweering	83.380.910
verplaatfing	van siekte	vet	16
	568	— van ongewassen	wol
verposing	358		610
verrigting	616	— vlieg	561.636
verrotte oogfcheelen	250	vepl	431
verrotting	713	victoriekwoztel	902
verrukking	van finnen	vierdubbelde	spier
	378	— hoofdige	windel
verscherpen	14	— kante	spier
verschrikking	339	vierendeel	716
verschynfelen	663	— loots	329
verspreidende siekte	814	viltkrupd	294
verftand	481	vinger	322
verftandelooshepd	65	— hoedskrupd	321
verfterkende infigt	477	vinkoozde	238
		viole	903
		Qqq 4	vifche

A A N W Y Z E R.

bischlym	467	bliesband	841
bitfen	902	— spier	562
bitriool	910	bloed	699
blaarboom	756	— witte	394
blam	393	— wekkende middelen	349
blaffen baard	498	bloefingen	200
blasdotter	785	bloefing	736.737
— krupd	516.519	bloekrupd	660.705
bleermups	441	blot hout	827
bleermups gelpke ban-		blpm	668.767
den	901	voedend sap	225
blees	183.709	voedens gebzek	115
— breuk	761	voeding	36.602
bleeffig uitwas	762	voedfel	35
— blies	183.636	voermans band	121
bleys	709	voet	130.660
— hegting	841	— angels	869
— lpm	761	— bad	648
— makende middelen	681.762	— cubel	99.684
bleiffige heubeltjes	187	— flerecpn	684
— misdzagt	574	— pappen	833
— blies	636	— zool	680
blegt	683	vogelkrupd	40
blekken als bloopbeeten		— nest	303
	369	— tong	623
blek	484	— voet	623
bleugelspiere	35	vogten	451
— wpe uptsteekfels		volders kaarden	324
	28.707	volgt my naa	668
— spieren	707	vol melk	686
bliegbloem	783	volsappig	681
bliegenet	582	vol zog	686
bliegende jigt	99	voozarm	298
— wind	589	— gaande oozaak	699
bliemen	768	— hand	185
blierboom	756	— herffenen	208
blies	561	— hooft	402
— ader der nageboorte		— middel	403
	223	vooz	

A A N W Y Z E R.

boorzhynd	356.695	bype tyd	85
— ken in de opperste		bypsteen	692
lip	495	bypsterfekte	218
— kenning	699	bypving	402
— lippen	700	builigheid	534
— looper	699	buur dat uit de oogen	
— naame fiekte	702	spzingt	545
— omkeerende spieren	700	— bloem	685
— obertrekking	351	— wortel	714
— standers	702	buurige pupsten	340
— vast stelling	462	bpfendaagse koozs	651
— voet	846	bpfvingerkrupd	652
— waardse halsspan-		bpfde weesentheyd	369
ning	351	bpgboonen	528
— wasch	701	— geswel	836
— seggende spier	517	— werten	390
— segging	700	bpt	643
boorzte been des hoofds		bpfel	578
	792		
— vinger	476		
— leeden	567		
booztkrupping	46		
— teeling	413		
— trekkende oozsaak	697		
bozschén beet	578		
boffenstaart-gras	39		
boffekulkens	783		
bzeemde raket	729		
bzet	178.600		
brouwelikhedy	293		
brouweshair	16. 174.		
	688.869		
— mantel	32		
bzucht	396.644		
— onvolwassen	255		
— ontleding	255		
bzugten	403		

U.

Ungerse pest	385
Urinaal	550
uptademing	378
uptbersting	317
uptbluffing	379
uptbottende blakke	375
uptbulting des nabels	
	377
uptdamping	371
uptdeeling	326
uptdzooging	312
uptdzoogende koozs	431
	544
uptdypvend middel tot	
de wortel toe	737
uptdypfel	314.376.818
uptgaan van 't lpf	698
uptgerekte ader	235
upt	

A A N W Y Z E R.

upthalinge	375	uptwysking der oogten	338
— doo? warmte	321	uptfinking	306
upthangen des endels			
darms	698		
uptleeding	529		
uptleeging	370		
uptpupling der oogten			
	377		
upttrekking	55.636		
uptropsen des hairs	534		
uptsteekfel	13.81		
uptsteekend van schou?			
derbladen	707		
uptteerende kooz?	431		
— — — siekte	544		
uptteering	93		
upttrekkende	116		
upttrekking	55.325.347		
— — — des hupds	339		
upttrekzalf	331		
upttrekfel	379.860		
uptval	306		
— — — der lpfmoeders			
	696		
uptballen des hairs	39.		
	534.664		
— — — der winkb?awen			
	54		
uptbloeifels	82		
uptvoering	616		
uptwaassening	317.318		
	371		
uptwaassende midde?			
len	317		
uptwas	81		
— — — des moeders	207		
uptwassing des beens			
	377		
uptwerpsels	314		

A A N W Y Z E R.

Water afdryvende mid-		Waterig bloed	467.842
delen	453.455	oogvogt	451
bad	125	vogt	453
blaasjes	452	Weder dood	869
bloedig	467	dryping	233
bzeuk	454	komende sieke	632
bunge	132	overhaling	247
en Eek	629	overtrekking	247
en olie mengfel	453	stuptbuur	469
eppe	456	Wederich	532
gedistilleert	85	Wee	328
gooten	249	Weede	418
hoofst	454	Weed	486
kanker	215.600	koleurige gal	486
kers	132	asch	231
kloot	454	Wergbze	95
linsen	505	Weck aan de syden	459
look	773	buikighepd	43
loop	86	van de buik	470
melocnen	62	Weelig vleis	405
of reid mente	161	Weeragtig lighaam	271
naavel	454	Weerdryvende middelen	339
in de nageboorte	451	Weere	164
oog	455	Weerglas	855
pap	634	Weerkouw	718
patich	445	Weeromstuptbuur	469
peper	455	Weerstupt, oben	732
pupst	669	Weg	551
pupsjes	830	distel	509
rosen	603	scheetje	211
rupt	852	bzeetende middelen	366
vaaren	626	wagte	228
vat	917	wyser	257
vaten	893	Wegewaart	228
vrees	455	Weidoo, waassamen	371
sugt	104.455	Weiffel	400
in de pispot	313	Wel	

A A N W Y Z E R.

Welgestelthepd der sap-	—	Wynngaart	151.845
pen	371	Wynruyt	430
Wel in 't vlees	374	Wylde vlag	516
Welrickende klaveren	—	Wuur	669
	559	Wylgenboom	755
Welbarendhepd	885	Windbloem	59
Wenne	592	Wruyk	683
Werde	13	— in de navel	684
Werkhups	612	Wruyn	808
— plaats	612	Wruybende middelen	183
— tupp	533	Winde	796
— tuppig deel	621	Windelspier	763
Werkinge	354.616	Wruym	383
— van 't lighaam	14	Winden	394
Werte	484.898	Winding	383
Wervelbeenen	813	Windgat	364
Wey van 't bloet	785	Wruyn	59
Weyking	532	Wruytboom	755
Weyt	872	Wruyt	879
Wesenthepd	369	Wruyt	879
Wieke	877	Windsel	383
Wielboom	185	Winkel	612
Wier	34.912	Wruyt der Apothe-	—
Wierook	857	kers	325
Wiggebeenen	130.292	Wruyt naad	496
Wiggebeentjes	292	Wintergroen	715
Wiggebeens strotspier	806	Wruyt hielen	659
Wikken	902	Wruyt ling	229
Wikwystupp	505	Wruyt van 't ey	30
Wilde gerwe	391	Wruyt van 't oog	29
— heul	738	Wruyt lidteiken op 't oog	510
— herbel	587	Wruyt bloemen	394
— komkommers	342	Wruyt laferp	509
— mostaart	484	Wruyt linie	517
— olpboom	275	Wruyt mechoacanna	552
— saffraan	240	Wruyt oogvlek	29
— thym	784	Wruyt ruidighepd	907
— vpgenboom	175	Wruyt viltkeup	514
		Wruyt	—

A A N W Y Z E R

witte vlies	29	wozmgelyke spieren	526
— bloed	394	— gewyse afgangsel	84
— wegdissel	509	— krupd	760.845
— woxtelen	645	— middelen	435
— sugt	510	— wps uitstecksel	896
witmakinge	303	— siekte sonder naam	643
— niet	689	wozstvlies	37
— toebereydsel	510	wouw	529.418
wolentheyd	480	wzang	122
wolf 178.442.528.663		wzang viltkrupd	294
wolfsbeet	529	wzatte	13.898
— bezie	642	— krupd	220
— gebeer	530	wzigting	100
— klaauw	530	wurmkrupd	71.760.845
— beest	620	wpnbesien	739
— woxtel 12. 530. 589		— bzaauwe	832
wolk	594	— gaard	907
wolken in de pig	352	— parep	49
wolkjes	601	— pupsten	426
woleblaaden	669	— rankes gelyke lig-	
— met de poekken	611	haam	634
— krupd	669.896	— vaatjes	175
wolligheyd der blaaden		— rupt	749
	498	— steen	846
wond	922	wpsvinger	322.476
wonderboom	740		
— net	730		
wondkussentje	812	Y.	
— meester	218		
— middelen	867	Ylhoofdigheyd	308
— pleyster	618.678	Ypenboom	911
— teeken	227	Ysbeen	277
— pzer	804	Ysop	463
wozgeswel	61	Yzer	386.547
wozmien	526	— hard	896
— ronden	526	— krupd	896
— als kalwoerde			
zaad	291	Z.	

A A N W Y Z E R.

Z.

Z aad	779
— aanbrengende	
baten	887
— beentjes	785
— blaasjes	901
— deelen	805
— doosjes	177
— hupsje	165
— lak	494
— loop	422
— makende middelen	
baten	806
— baten	695.888
Zadelbeen*	358.778
Zadelooshepd	24
Zaag	784
— spier	785
Zaalbeen	778
Zalf	351.914
— rolle	297
— verkooper	587
Zagtkrupd	574
Zagte purgatie	459
— purgeer middelen	339
— uytduyppendemi-	
delen	504
— waszalf	206
Zak	750
Zakje	599.662
Zalve voor vermoetheyt	
	12
Zalsaparil	763
Zamenleeding	838
Zamenwas	701
Zand	749
Zandagtighepd in de pis	
	704.

Zandbad	92.703
Zandighepd	91
Zandrak	756
Zanikel	759
Zandkloot	441.850
Zathepd	278
Zabelboom	749
Zavic	756
Zauceboom	135
Zeeajun	770.815
Zeebeen	370
Zeehool	797
Zeelbast	569
Zeemos	912
Zeenabels	913
Zeepe	761
— krupd	761
Zeeschupm	626
Zeesterrekupd	871
Zeevenblad	439.863
— boom	749
Zeevenkel	283
Zeverzaad	760
Zeewinde	797
Zedoar	926
Zegegroe	153
Zelf	756
— beweeging	122
— roersel	122
Zemelagtighepd	405
Zemelagtige pis	678
— schurft	705
— vel	678
Zenebladen	781
Zenuw	410.596
— beschryving	596
— achtig lighamen	
	270
— knooping	682
	Zs.

A A N W Y Z E R.

Zenuwknoop	410	— verplaatſing	568
— middelen	596	— gaande en komen=	
— ſap	810	de	482
— ſteek	711	Zielwerking	63
— vlegten	682	Ziſte	279
— vlegt-knoop	682	Ziſtinge	279
— waater	531	Zilver	92.527
— zalf	547	— glit	520
Zetpil	833	— krupt	66
Zetzel	462.778	— ſchoon	66
Zevendaagſe koozſ	782	Zin	781
Zeugen	692	Zinking	195.736
— brood	98	— des Ipfmoeders	698
Zeylſteen	535	— in de ruggegraat	195
Zieden	925	Zinnen	27
Ziekelpk	885	Zinplaats	27
Ziekenhups	600	— vang	192
Ziekte	576	Zade	91.241
— aan een berknogte	255	Zoethout	420
— algemeene	635	Zog gebrek	22
— in ſwang gaande	359	Zomerszoeten	505
— die op zig ſelven		Zondigende dingen	729
beſtaat	702	Zonnenbrand	637
— epgenſchap	468	— daauw	744
— goedaardige	134	— volgende wolfs	
— haaltige	15	melk	434
— hoogte	11	— wende	434.898
— quaadwillige	537	Zoolſpier	798
— ſcherpe	15	Zorbenboom	800
— ſonder naam	643	Zorgzaad	801
— ſtilſtand	13	Zotſkap	882
— ſwaar te geneezen	336	Zout	753
— top	11	Zugtig	157
— verandering	568	Zugting	834
— verborzene	605	Zuur	11
— verouderde	73	— boom	135
		— bekende middelen 4	
		Zuur	

A A N W Y Z E R.

Zuurbronnen	125	Zwarte doosjes	176
Zuuring	8	----- middelen	557
Zuurmatigende middelen	67	----- kunen	598
	12	----- patich	757
Zuure oprisping	12	----- winden	436
Zuurzout	355	Zweeren die hol 3en	76
Zurget	574	Zweeringe	910
Zurgen	829	Zweertagtig kraakbeen	355
Zurberen van water	311		830
Zurberend middel	352	Zweet	830
Zurberende dingen	582	Zweeting	830
Zurbering 250. 312.	582	Zweetgaten	692
Zurverzout	31	----- kooze	347. 444. 830
Zwaar bespraakt	574	----- middelen	444
Zwaardenkrupt	417	----- pypjes	444
Zwaarhertig	336	----- pypjes	692
Zwaarhoofdighepd	204.	----- stoot	886
	274	----- stoppende medic-	
Zwaarhoorig	334	nen	351
Zwaarhoorighepd	130	----- zweertjes	830
Zwaarmoedig	557	Zwelling der kloataders	234
Zwaare flaperighepd	197		694
----- stem	335	Zwemkrupt	519
----- ziekte	336	Zwemmelighepd	774. 839
Zwaabel	832	Zwemeling	783
Zwagtel	855	Zpde	459
----- worm	383	----- hoobenbupk	470
Zwakhepd 304. 354. 471		----- des bupk	682
Zwaluwe wo:tel 105. 447		----- wee	247
Zwarte gal	558	Zpgdoek	290
		Zppglas	

R E.

R E G I S T E R D E R F U R N E M M H S T E R K U N S T - W O E R T E R

Durch gantze Buch hien zu finden.

A Artskratzer	63	Abthon	869
Abbifz	829	Abtrennung	83
Aberwitz	308	Abtreckende mittel	312
Abfuehrende augen maufz	477	Abwaschung	2
Abgang	306.712	Abziehen	311
Abgießung	304	Accident	838
Abgeschabete haut	483	Achfel	28.123
Abgefottener tranck	84	— blut adern	123
Ablaffung von fieber	85	— haar	446
Ableitung	74.312.732	Achfe	123
Abnemen	115	Ackeley	87
Abreißung	83	Acker eychlen	154
Abfschaumung	312	— knoblauch	49.773
Abfelung der rinde	304.	— zwibel	623
	374	Adams apffel	689
Abfcheuliche krätze	705	Aderbruch	235.668
Abfchneidung	80.379	— häutlein	223
Abflauch	770	— laffen	668.893
Abfonderung	781	Ader ohne paar	124
Abftreichende mittlen	5	Adlerftein	21
		Adonisblum	17
		R r r	Aer-

R E G I S T E R.

Aerkei	158	Ambosz gleiche beinlein	
Affodil	108		476
Affrusch	3	Amethift	47
Affterburt	679.777	Amethyft	47
— darm	355.725	Ammel mehl	51
Ageley	87	Ammoniack	48
Agley	87	Anwachs	837
Agrest	614	Anatomie	56
Agstein	829	Anatomift	56
Ahorn	7.681	Anbrennen	352
Alabafterstein	28	Anbrennende mittlen	715
Alantwurtz	434	Anckergleiche aufzwachs	
Alat	42		58
Alaun	42	Anfall	644
Alberbaum	691	Anfang des marcks im	
Albkraut	372	rueckgrad	479
Albfchofz	531	Anfeuchtende mittlen	449
Alembick	33	Angbruffig	62
Allgemeine artzeney	634	Angebohrne gebrechligkeit	
— kranckheit	635		440
— platz der finnen		Angebohren maal	589
	27	Angebohrne wärme	350
— fcheidfeucht	30	Angel	430
— feuche	635	Angelick wurtz	60
— fchlag des gant-		Angeficht	381
zen leibes	640	Angewachfene	17
Allerley obft	448	— — häutlein	17
Almen	911	Anhencke an halfz oder	
Aloes holtz	22.924	arm	655
Alp	475	Anhang	17
— flecke	99	— des bauchs häut-	
— ros	504	leins	698
— mare	475	Anhoerung	116
Alraun	541	Anys	63
Aelfteraug	436	Anifz	638
Alter	20	Ancker gleiche aufwachs	58
— gruenend	23	Anfteckent	569
— rebeftock	700	— feuche	524
— thum	20	— kranckheit	260
All zu ftarcke purgation	458	Anftofz	644
Amber	45	Anfchieffende blätter	489
		Ant-	

R E G I S T E R.

Antlitz	381	Artzney kœnigliche	130
Anwachsung	362	— vermengte	254
— der augliedern	57	— die das niesen	
— des zungriems	57	— bringt	367
— des fiebers	117	— mit zucker	257
Anzeygung	354.476	— wider gift	33.34.71
Apfel salbe	689	— von senff	792
Apostem	83	— von queckfilber	565
— kraut	766	— da von man sich	
Apotecker	665	— brechen musz	916
— buch	325	— kunst	554.665
— kunst	665	Artzt	554
— taxe	325.665	Aspen	691
Arabischer gum	87	Aschen	231
Arbeiten	644	— loch	258
Arm	147	— saltz	31
— band	95	Aschmachung	231.474
Armenier stein	94	Ast	146
Armfschiene	720	Astlauch	770
Arfz	75.421	Athemholen	351.480.730
— backen	591	— beschwært	62
— darm	355.725	— leichter	374
— maufz	421	— ziehen	480
— nath	656	— zuge	730
— wuermlein	104	— zuenglein	233.360
— zugewachsen	114	Atlas wirbel	113
Art	787	Attig	337
Artzney 71.122.329.553		Aufbickung der haut	768
— 557.666		Aufblasen	349
— welche schlaff brin		Aufblasung	477
— gen	590	Aufgeblasene	235
— wider die mutter		Aufheber	346
— kranckheit	464	Aufhebende maufz	509
— die fur alles hilfft		Auffkochen	336.340
— 634		Auffœfen	798
— wider alle kranck-		Auffœfung	54.325
— heiten	197	Auffschneidung	56
— die man kauet	548	Auffschwellen unter den	
— bier	208	— augen	455
— gegen das fieber		Aufflieden	340
— 384		Auffsteigung	55
		Rrr 2	Auff-

R E G I S T E R.

Auffsteigung der dunsten	82	Aufzbreitung	322
Auffsteigen der mutter	464	— dämpfen	371
Auffweichen	826	— dem gliedern	529
Auffriedung	346	— gelencke gegangen	529
Auge	607	— fall	306
Augapffel	712	— fællen des haars	39. 91.
Augen artzney	250	—	534. 664
— brawen	229. 832	— des mastdarms	698
— entzündung	362	— fuehrung	370
— feuchte	451	— fuehrende artzney	197
— fistel	19. 393	— geprester safft	342
— flusz	18. 519	— gezogen ist	379
— haarband	513	— fleschung	379
— hærlein	229	— nehmung der beinen	312
— lieder	633	— fatz	507
— lieder wasser	332	— schneiden des lenden-	595
rœhre	847	steins	191
— nicht	705	— schneidung des heimli-	339
— reudigkeit	186	chen glids	250
— schlieren	619	— pannung der haut	326
— fennader	519	— theilung	116
— trieffen	374	— treibende artzney	312
Augentrost	436	— trueckung	295
— umkehrunge	294	Aeufferste hæutlein	523
— wächter	250. 456	Aufzstreckung	322. 326
— wehe	617	Aufzwachs	81
— winckel	172. 446	— des zahnfleischs	365
— wimpren	832	— der bærmutter	207
— wurtzel	884	— griffelgleiche	133
— zæhne	310	— der beinen	377
— zæhn	298	Aufziehung	375. 379
Aufzblasung	378		
— brechung	317		
— breitend instrument	322		

B.

R E G I S T E R.

B.		Baumbonen	493
		— farn	688
		Baumwol	144.421
B Achbungen	132	Beben	867
Backen	152.535	Bebende augen	446
— maufz	152	Becken	650
— zähne	310.574	Beeren	124
— zähnen zung maufz	584	Beerkopff	413
Backer	126	— wurtz	569
Bad	347.480	Beer-baum	470
— in 't bad diffillieren	127	Begierd zu effen	85.621
— kopff	292	Beyfufz	97
— kraut	511	Beilkraut	777
— ftube	125.886	Beimftein	711
Bähren-öhrlein	120	Bein	625
— bluft	504	— bruch	192.400.627
Bald greifz	781	— coerper	768
Baldrian	672	— feule	182.808
Balfam	128.129	— freffer	182.631.808.
— apfel	575		849
Band	513	— holtz	514
Bänden der bærmutter	514	— fchienen	387
Bærlipp	530	— well	259.627
Bærmutter	920	Beiffer zahne	310
Bærndil	569	Benedicten wurtz	187
— fenchel	569	Bengelkraut	565
— wurtzel	569	Benigroen	685
Barth	129	Benzoin	134
— haar	498	Beräuchert	831
Bafilge	606	Beräuchung	56
Bappeln	408	Berberos ftand	135
Bathengel	212	Bereit gefäffe	695
Bauch	43.893.895	Bergblaw	94
— flufz	246.319.512	— knapp	568
— glafz	143	— in der hand	567
— grimmen	248	— meifter	568
— nath	412	— munfz	622
— fchneidung	412	Bernftein	829
— wehe	248	Berften der erfrorenen fersen	659
Baum	88	Bertram	714
		Rrr 3	Ber-

R E G I S T E R.

Berzehrung	53	Bintzen	490
Befchaffenheit	717	Bircken baum	136
Befchirm mittel	305	Birckwurtz	439.863
Befchmierung	518	Birnbaum	716
Befchnitten	76.726	Bifem	579
Befchreibung der beinen	627	Biffen	144
— der fpeytrancken	348	Bifzmuent	817
— der menfchen	69	Bitterfufz	334
Befchweimen	839	Bitterwurtz	415
Befchwerung des haupts	274	Blackfifch	626
Befeffener menfch	604	Blattermachende mittel	900
Bestreichung	518	Bladwurtz	863
Betonien	136	Blakkittel	626
Betterläufe	923	Blancketfel	274
Beutel	752	Blafen	669.898.900
— maufz	156	— band	917
Bewährte artzney	374	— fein	162
Bewahrte artzney	330.350	Blatfallen	794
Bewegung des gemuehs	646	Blatter	438.339.713
Beyfufz	97	— lein	713
Bibergeil	191	— machende mittel	900
— kraut	202	Blattern	375.277.669
— nell	675	Blätteren zierd	622
Bibinell	675	Blat-zierd	396
Bickbeer	908	Blau aug	462
Bickelbeer	908	Blau flecken	337
Bienfang	560	Blaue gall	486
— fchienen	387	— ftriemen	353
Bier	208	Blähungen	394
— molcke	694	Bleiche farbe	381
Bilfamen	457	Bleyfarbige maufz	522
Bilfenkraut	457	Bleyweiß	210
Bilfen	457	Blinde darm	246
Bindel wuerm	383	Blinde gefchwulft	843
Binde	383	— koepff	291
Binetsch	809	Blöed geficht	584
Bingelkraut	565	Blumen	394.563
Binfe	490	Blumenblätter	661
		Bluft an hafel ftauden	489
		Bluth	681.285.757
		— flecken	662
		Bluth	

R E G I S T E R.

Blutsäubering	41	Boese	59.537.558
Blutfluss	523.429	— spitziqe räude	442
— flusz unter sich	429	Boesze	361
— gang	335	Bofer zuftand	481
— gefäße im unterbauch		Brand	46.380
	470	— im korn	746
— gefchwär	406	— in auge	69
— kraut	676.687	— lattich	878
— machen	428	— mal	820
— reich	681	— zeichen	820
— reinigung	523	Branen	571
— tranck	37	Bratung	109
— fpeyen	429	Braune	702.838
— ftein	428	Braunwurtz	775
— ftillende mitlen	352.429	Braufen	386.819.860
— ftopffende mittel	486	Brackend-diftel	368
— tropffe	94	Brechen	917
— wurtz	428	— mittlen	67
Blutig	681	Brennen	200
— aug	427	Brennendes feuer	469
— eiter	759	Brenn helm	127
Blutigel	446	Brenneifen	200
Bock	866	Brennende mittel	196
Bocken	375.576.886	— raach	368
— wurtz	217	Brenneffel	920
Bocks bart	446.865	Brennung	313
— horn	530.396	Brennofen	405
Bokfpeterlein	676	Brennftcin	829
Boden	130	Bretfpicl blnm	402
Bofift	620	Breunkraut	669
Boehrerlein	574.653	Brey gefchwulft	113
Bomefin	422	Breyen	126
Boretfeh	145	Breite zähne	320
Borer	548	— wartze	587
Bornftcin	829	Brocken	144
Borras	145	Brodt bruche	634
Bofe duewung	159	Brombeer	747
Boefe ding	643	Bromen	747
Boez gefchwär	159.217.	Bruch	441
	334.600	— wurtz	654
Boefe kranckheit	361.537	— band	47

Rrr 4

Bruch.

R E G I S T E R.

Bruch der gedærme	356	Busen der hirn hæutlein	793
— in den gemachen	152	Butzen	581.584.588
— kraut	109.442	Buxbaum	157
Bruchstein	627	C. -	
Bruchwurtz	883	Amelsheu	769
Brucke von Varolius	690	Camelstroh	769
Brunellen	703	Canel	231
Brunnen kreff	132	Carbunckel	69
Brunst	305.380.900.920	Cardamœmlein	179
Brusch	748	Carbunckel	69
Brust	539.647	— — — — — blat	69
— artzney	132	Carnueffel	761
— beerlein	489.777	Carneol	762
— bein	819	Carten distel	324
— beinsmaufz	868	Carthuefer bluemen	94
— blats-maufz	819	Cassien	189
— druesen	858	Cassiefistel	189
— fell	318.553.681	Catheter	197
— geschwær	682	Cauterie	200
— kanal	332	Celtischer narden	808
— gleicher aufzwachs	539	Cement	201
— maufz	647	Cerraichel	209
— fyrop	314	Cerz eichel	209
— wærtzlein	638	Chamil	213
— windel	193.293	Cholerisch	674
— wurtz	60.169	Cholerische feuchtigkeit	140.
Bryfz lauch	770		220
Bubenfist	620	Chrysolith	225
Bubenkraut	498	Chyl	225
Buchampffer	37.526.630	Chymey	226
Buchfzbaum	157	Chymist	227
Buchbaum	382	Chymischer artz	467
— brot	630	— — — artzney	665
Buechse	716	— — — arfzeney stucke	698
Buche	382	Circulier glafz	234
Buchsdorn	716	Citrullen	62
Buchklee	630	Clapper rosen	738
Buckel	300.416	Claret	236
Burrefz	145		158
Burretsch	145	Cal-	
Burtzelkraut	58.693		

R E G I S T E R.

Clarificirung	237	Das sich am grunde setzet	462
Clystier	240	Dafz hol im ohr	256
Colick	248	Datteln	302
Coloquinth	251	—— baum	632. 670
Complexion	254	Dauben kraut	896
Compreffen	812	Dauluvelt	141
Confeit, mit zucker einge-		Daum	322
macht	257	Daufentschoen	44
Conferf 80. 257. 259. 617		Denngrafz	687
Consumat	259	Dhannen-baum	2
Corallen	266	Dicke	259. 778
—— moff	266	—— auff den grund	385
Crisis	281	Dickbauch	362
Crot	862	—— hirnhaeutlein	549
Cryftall	288	—— machen	259. 480
Cryftalline feuchtigkeit		—— machung	256
	287. 451	Dicke haut	164
Cryftallizirung	287	—— machende mittlen	474
Cubeben	288	—— und dunckel harn	280
Cucurbit	290	—— fo sich auff den grund	534
Cucummer	290	setzt	27
Cur	293	Die	321
Cyperwurtz	300	Digerirung	59
Cypreffen-baum	300	Dyllenhoch kraut	805
		Dinckel	550
D.		Dinne hirnfell	550
D		—— hirnhaeutlein	550
Amastblum	550	Distillirung	313
Da man sich nicht be-		Distillirer	227
wegen kan	334	Distillier-platz	492
Da man was ein taucht	129	—— zeug	324
Dæmpf mittel	305	Distillieren in bad	127
Danne	2	Distilliert wasser	85
Darmbein	471	Dodten-kopff	178
Darmbeins maufz	471	Doll apfel	536
—— bruch	356	Dol kraut	457
—— gicht	221. 248. 470	—— koerner	245
—— netzlein	363	—— wurtz	12. 642
—— winde	248	Rrr 5	Don-
Darre	115. 672		
Das	27		

R E G I S T E R.

Donner bart	129	Durchseule	821
— bonen	847	— schlag	247.252
— gold	224	— schlechten	576
— wurtz	259	— wachs	657.883
Dorn	6.14	Duerre	544
Doerrung	93	Durr wurtz	259
Dosten	622	Durst	795
Drachenblut	329.330.759	Duetlein	539
Drachgeschwær	330	Dutten	638
Drachme	329		
Drachwurm	330	E.	
Drachenwurtz	330		
Dragon	329	E Benholtz-baum	336
Dravich	19	Eckel	66.593
Dreck	818	— zum essen	105.473
Drehstoch	862	Egel kraut	203
Dryeckige fuge des hirn-		Ehren preisz	897
schedels	496	Ehfenhutlein	12
Dreyhauptige maufz	308	Ey	628
Dreischroetige maufz	868	Eibischkraut	41
Drytägige fieber	384	Eychapffel	410
Dreitägiges fieber	805	Eichbaum	718
Druesen	151.417	Eichel	126
— geschwulst	637	Eyerstenaug	436
Dunckelheit der augen	45	Eigenschaft der kranck-	
Duenckel korn	805	heit	468
Duenner eiter	759	Einbildung	664
— scheinbein maufz		Einer der immer siecht und	
	422	kranckt	885
— zarte haut	561	Einbeer	642
Duenmachende mittlen		— blat	438
	115	— brennung	353
Dunsten	16	— fallen der beinen	
Durchbohrende maufz	654		376
— brennende mittlen		— gebohren warmte	140
	199	— geweide	355.904
— freßung	314	— geplantzte warme	350
— gebohrte maufz	654	— weyd	355
— lauff	319	— horn	915
— feihung	247	— legen	700
— feigen	653	— taucht	129
		Ein.	

R E G I S T E R.

Eingemachte fachen	256	Endivien	354
— fchneidung	354	Engelfuefz	688
— fpruetzung in die blafe	197	Englifche fichte	734
— fpruetzung	240	Engelwurtz	60
— tagige fieber	357	Enzündung am hirn	794
— tauchung	309	Entbindung durch die Chi-	798
— wäffern	532	— mie	798
— weicht	129.478	— der theilen	798
— weichen	472.478.124	Entfarbt	10
Eifen	386.547	Enthaltung von speifen	477
— hart	896	Entledigen	370
— huetlein	12.589	Entwehnung	2
— ktaut	896	Entwerffung	462
— reich	896	Entzuendung	644.669
Eiter	713	Entzian	415
— aufzläfzer	716	Entzuendung der augen	362.227.519
— aug	461	— — des halfes	61
— beule	910.916	— der mandlen	70
— brüft	351	Epff	79
— machende mittel	321	Epffich	79
— ftock	793.910	Epgenleilige krancheit	468
— machende mittel	834	Epheu	431
Eiterige materie im brüft	351	Eppich	79.431
Elasticität	341	Erbfeil	135
Element	343	Erbkranckheit	440
Elephanten laufz	52	Erd-appfel	98.297
Elixir	346	— beer kraut	401
Elle	911	— eychlen	154
Elnbogen	57.72.289	— feygen	154
— pfeiff	720	— gall	202
— maufz	288.719	— hartz	107
Ellenbein	911	— keften	154
Ellernbaum	38	Erdenkrentzlein	432
Empfangersz	584	Erdepheu	432
Empfängnufz	256	Erduufz	154
Empfindlichkeit	27.781	— pumedrig	214
Emullion	352	— rauch	404
Engbrueettig	110	— fchwebel	107
Engbrüftigkeit	110.336	— wurz	98
		Erfahrung	349
		Er-	

R E G I S T E R.

Erhaltung	35	Falich hunger	536
Erhöhung	375.827	Fallende krankheit	361
Erlenbaum	38	—— fuchtag	361
Ernehren	35	Fallen des zapfleins	233
Ernährung	35	Fall häutlein	885.886
Eröffnung der aderen	55	Fallopianische mutter roeh-	
—— des bauches	639	re	875
—— der gefäßen	60	Farbe	860
—— der gurgel	149	Farb anstreichende mittlen	
Eröffnende mittlen	55	—— sucht	274
Erstickungen	663	Farbung	860
Erstrecknuß	339	Fäselein in blumen	173
Ershuettern	901	Faszachtige trusen	258
Erstarrung	339.824	Faul fleißel	411
Erste anschießende blätter		Faulheit	674
	489	Fauler heintz	112
Ersten bart haar	497	Fäßerlein	388
—— feuchtigkeit	450	Fausen	860
Erst verdawte speise	225	Fech welscher hirs	636
Erstarren vom frost	740	Federkraut	73
Erstickende flusz	195	—— weiß	47
Erstummung	339.824	Feigenbaum, wild	175
Ertzgräber	568	Feigen	390
Erwärmung	397	Feigwartzen	429.775.836
Erweichen	826	—— bohnen	528
Erweichende mittel	349.	Felgwartzen	257
	536	Feinste von ein ding	32
Erweitern	727	Feist eingeweydt	2
Eichenbaum	402	Feisterdarm	2
Eschlauch	126	Feiszte	16
Escherwurtz	401	Fell	650
Esfig	9	—— uber dem auge	706
—— meth	630	Felberbaum	755
——ucker	630	Feldroszlein	17
Etterhohl	397	—— sucht	507
Ettich	672	—— safran	114
Eusserliche mittlen	523	—— zwibel	623
F.		Fenchel	395
F Ackel kraut	208	Fenchel holtz	763
Fahren-kraut	391	Fenster	386
		Fär-	

R E G I S T E R.

Färber baum	739	Flader maufz gleiche nasen	
— röethe	745	bänder	901
Ferber wutz	745	Flechten	399.512.563
Ferßen bein	111	Flecken	589
Fette henne	847	Fleck-kraut	219
Fett	16	Fleck fieber	662
— fäcke	750	Fleisch	183
— häutlein	562	— häutlein	183
Feuchten	451	— blumen	557
Feurige umlauff	928	— bruch	761
Feur das aus den augen		— maufz	583
springt	545	— mäutz	583
— bläuterlein	340	— machende mittel	681.762
— stett	394	— leim	761
Fickeyfen	200	Fleischige	709
Fieber	384	Fleischern auswachs	762
— das nur einen tag		Fleischerne häutlein	637
wäret	575	Fliegende gicht	99
— kraut	202	— wind	589
— das da ablæffet	381.	Fließen	737
	482	— des samens	422
Figierung	393	Fließend papier	214
Filtz	392	Fliete	668
— kraut	294	Flietmesser	767
— læufz	671	Fløeh-kraut	660.705.709
Filtrirung	392	Floret	785
Fichten-baum	676	Floer amor	44
Finger kraut	321	Flugeln von das keilbein	28
— hut	321	— maufz	35
— wurm	643	— des ohrs	28
Fischbein	626	Flufz	99.200.274.699.
Fisteln	392.461		394.736.737
Fistelmesser	841	— des haupts	195
— der augenwinckel	393	— im ruckgrad	195
Flache hand	632.853	— loch	392
— hand maufz	633	Fontanelle	397
Flachtz-feyden	294	Fördere theil des haupts	792
Flachslein	50.519	Forderfte gelencke der fin-	567
— kraut	519	ger	For-
— dotter	785		
Flache nasen	791		
Flæmm	393		

R E G I S T E R.

Fördertheil am arm	911		
Förderste zahne	310	G.	
Forenholtz	676		
Fortpflanzen	700		
Frantzosen	526	Gæbelein	175
Frantzosen holtz	426	— gleiche gefaß	
Fräglichkeit	16	lein	175
Frauen ader	760	Gæfern	754
— haar	16. 174. 688	Gähnen	625
— kraut	275	Gall	140
— roeslein	530	— apffell	410
— zeit	192. 563	— blase	396
Fressende geschwure	46	— gang	219
— wurm	442. 600	— kranckheit	220
Froschen-bisz	578	— lenleiter	693
Frösch adern	722	— suechtig	220
Frosch pfeffer	722	Galenische artzeney	409
— eppich	456	Galerte	410
Frostbeulen	659	Galgant	408
Fröwde	412	Galmey	161
Fruchten	396. 403. 644	Galmeystein	161
Fuchs schwantz	636	Gambfen wurtz	328
Fuechsen schwantz	40	Gang	551
Fuge	835. 836	— des ohrs	552
— der hirnshalen	269	Ganße brust	856
	394	Ganßefuß	660
Fuehlen	843	Garbe	571
Fuhrmans windel	121	Garbenkraut	571
Fuhrender mauff	2	Garmanderlein	213
Fuenff blad	652	Garten eppich	662
— finger-kraut	652	— yfop	764
Fuernemster artz	90	Garthaglen	3
Fuernemste krafft	90	Gauch brot	630
Fuß	660	— heil	53
— bad	648	— klee	630
— biege	846	Gaume	632
— sohlen mauß	680	Geader der fleisch mauß	848
— umschlag	838	Gebæren	413

R E G I S T E R.

Gebeine	709	Gekochter most	305
Geberung	644	Gekröse	565
Gebissen von einen tollen		Gekrösz gedruße	635
hunde	298	Gelbfucht	468
Gebluet	757	Gelbwurtz	294
Gebochelt	90	Gleiche theile	51.447
Gebrauchliche mittlen	534	Gelencke des halbes	364
Gebrech von milch	22	— im fusze	538
Geburt	644	— der hand	185
— glied	293	— im rueckgrade	813
Gedächtnus	727	Gelind feuer	469
Gedarm	355	— sinplätz	27
Gedeyen	375.602	Gelinde purgation	459
Geelfucht-wurtz	294	Gemurmel	145.747
Gefährliche kranckheit	15.	Genesung	293
537		Genesz mittel	553
Gefäß	887	Genick	219
— lein	223	Genferich	66
Geflochten fennader		Gent	414
knopff	682	Genster	414
Gefräsz	178	Gentar	829
Gegenbock	74	Gerberrinden	739
— bruch	261	Geronnen blüt	856
— Crayfz	68	Gersten	449
— gift	71	— bruehe	707
— streckung	74	— milch	448
Gehäge	318	— gleicher schwulst	
Geheimnus	89	—	448
Gehirn	208.209	— wasser	448.454
Gehör	116	Gert-wurtz	3
— mittlen	12	Geruch	608
Geißer	754	Geflecht	787
— faße	333	Geschmack	426
— treibende mittel		Geschwollene aderen	234.
754		235	
— wurtz	714	Geschwur auff der zungen	
Geisbart	911	461	
Geißz blatt	176	Geschwar	83.910
— kraut	469	Geschwulst	672.876
— aug	18	— das hart ist gewor-	
Geister	810	den	769
Geistmachung	683	Ge-	

R E G I S T E R.

Geschwur unter die zunge	51.447	Gleiche theile	51.447
— hinter den ohren	132	Glied	562
Geficht	643	— bad	565
Gestalt	905	— massen	100
— des leibes	257	— schwamm	405
Gestælnusz	440	— wasser	531.859
Gestrauch	254	— wehe	99
Gesundheidt	403	Glieder	100
Getoefs	371.456.885	— kranckheit	99
Getoefz im leibe	378.747	— spannen	580
Getranck	145	Gliederung	319.353
Gewächs	84	— der beinen	100
Gewoelb	680	Glosscom	419
— bruch	400	Gold	122
Gewisse mafz einer artzney	166	— ader	429
— ordnung mit essen	329	— apfel	536
und trincken	316.317	— finger	322
Gewuertz	96	— glette	520
— wein	236	— kiefz	544
Gicht	99	— wurtz	216
— stillende mittelen	67	Golmar-kraut	53
Gierlein	794	Gottes gnad	415
Giefz kunst	226	— hand	82
Giefzfafz gleiche knorpel		Gotsheil	703
— maufz	101	Goetter speifz	46
Giefspuckel	263	Grad	423
Gifft	893	Gran	424
— gallig	140	Granat	423
— kraut	12.530	— apffel	423
— wurtzel	262	Gras	423
Gilgen	485.515	— blumen	188
Gylfuehrer	332	Grat-zanglein	5
Gylsack	751	Grauen	593
Glæferne feuchtigkeit	451.	Grawblaw	418
Glasz krautz	452	— haar	171
Glatze	491.642	— nichts	813
Gleichfœrmige theile	165	Greifen schnabel	425
	447	Greiflig	211
		Grenfich	66
		Grichifche auffatz	508
		Griefz	91.704.749
		Griefz-	

R E G I S T E R.

Greifzholtz	252.594	—— geschwulst	149
—— stein	594	—— wasser	411
Griffel gleiche aufzwasch	133	Gurtelkraut	530
Grimmen	248.470	Gufz	407
Grind	369.765	Gut	640
—— kraut	766.781	Gut appetit	374
—— wurtz	498.630	—— temperament	371
Grippeln	643	—— zeichert	374
Groltzer	747	Guter Heinrich	144
Grosle darm	251	Gute hoelden	99
—— druse	163.635	—— verdauung	374
Grosz epfich	446	Guter magen	374
—— kopff	533	—— safft	371
Grosz oder wild pappeln	41		
Grosze und kleine zurue-		H.	
ftung	84	H Aar	281.675
Groser hunger	155	—— ausfallen	91
—— puliz ader	75	—— von korn	94
—— rueck bein	752	—— kleine gefaßlein	173
—— welt	533	—— strang	663
—— zähne	310	—— wachs	848
Grubel fucht	830	—— wurm	370.442
Grueblein auff der brust	70	Härlein	388
Grund	130	Haber, wilde	19
—— eychlen	154	Habern	117
—— heil	897	Habicht kraut	445
Gruen span	19	Haek	348.431
—— wachs	424	Hafft	389
Guck-gucks	242	Hæftung	836
—— hugs klee	630	Hæftlein	389
—— gauch klee	37	Hagapffel baum	89
Gucken gleiche maufz	289	Hagedorn	629
Gummi	426	Hagel geschwulst	211
Gundelreben	432	Hahn	211
Gunderman	432	Hanenkambs gleiches	aufz-
Gundelrab	432	wachs	282
Guntzel	153	—— bein	282
Gurchen	62	Haken	430
Gurcke	290	Halbe kopff	792
Gurgel	150.500	Halb man halb weib	58
		S f f	Halbe

R E G I S T E R.

Halbe rueckgrads maufz		Harnwinde	823
	780	Haarstrang	663
Halb quentlein	437.528	Haar von korn	94
— fehnige maufz	780	— wurm	442
Halbe schlag auf einer fei-		Hærte	769
ten	438	Hartz	729
Halbz	249	Hartzbaum	676
Halbzader	488	Harte beutzel	643
— bein	237	Harzthawe	105
— geschwær	61	— hoerung	130.324
— geschwulst	61	Hartleibig	43
— kraut	864	— leibigkeit	264
— mandlen	70	— riegel	514
— starre	851	Hærlein anden augenliede-	
— wehe	838	ren	229
Hammer	538	Hafen ampffer	630
Hamhechel	66	— augen	496
Hand	543	— brot	19
— voll	542.708	— fufz	496
Hanen buchen	185	— klee	37.496.630
— kambs bein	282	— kohl	800
— kambs gleiches aufz-		— lippen	491.496
wachs	282	Hasel minich	104
— fufz	722	— nufz	117.273
Harnen	326	— papel	104
Harn	920	— wurtz	104
— aufzsuchende pfeiffe		Hasen pappeln	539
	197	Hasen scharten	491.496
— blase	900	Haselstrauch	273
— flufz	314	Haupt	177
— gænge	918	— ader	204
— glasz	550	— artzneyen	204
— hæutlein	37	— grind	405
— mit griesz	704	— gruend	370
— kraut	442.516	— haar	173
— roehre	919	— kranckheit	308
— strenge	336	— pein	204
— fucher	488	— reinigende mittelen	
— treibende mittel	326.		204
	487	— schedel	165
— wænde	336	— schwindel	774
		Haupt-	

R E G I S T E R.

Hauptwaschung	174	Heitz kalte fieber	519
— wehe	181.204	Heilung	293
— wehe an einer seiter	437.443.575	Helter-dropff	44
— wehe von trincken	278	Helm	33.408
— wehe von langer zeith	203	Hehle geschwære	461
— windel	174	Heraufz fallen der bærmutter	698
Haushaltung	608	— stehen der schulter	707
— laub	129	— wachsen der augen	377
Hauß lauch	778	— wachsen des nabels	377
— wurtz	129.778	Herbe	428
Haufenblasen	467	Hermetische artzney	440
Haut	295.650.658	Herstellung	728
— bedeckende die hodle	347	Heerd	394
— gleiche maufz	779	Hertz	180.265
— machende artzney	227	— angst	519
Hæutlein	295.561	— bündel	655
— der beine	657	— bebung	633
Hamhechel	66	— blat	355
Hecker	792	— erstickung	180
Hederich	368.484	— gefasse	269
Hetsch	792	— gespan	180
Hefen	381	— gesperr	218
Hefen von dele	51	— haufzlein	655
Heydel pfenich	636	— klopfen	634
— beer	908	— senæderlein	252
Heide	366	— sterckend træncklein	180
— bluemlein	94	— wasser	86
— korn	382	— wehe	181
— wund-kraut	761.904	— wurtz	603.695.
Heilige bein	752	— zaun	782
— bitter	445	Herumfuehrende maufz	700
— feuer	368	Herzufuehrende maufz	15
— holtz	426	Hefen	381
— wundkraut	842	Heu	395
Heilfutter	553	Heufft-bein	277
Heischerkeit	724	Hew	
Heisse brand	411		

S f f 2

R E G I S T E R.

Hew	395	Hitze in angeſicht	715
Hyacinth	452	— des magens	91.241
Himmel	663	Hitz pocken	669
— brot	543	Hocker	300.416
— brand	669	Hoden	621
— honing	543	— auffchneidet	621
— kraut	669	— hangmaufz	279
— ſchlueſſel	697	— ſack	347.775
— ſchwertel	485	Hœdlein	621.850
Hinckend	237	Hoffärtige maufz	832
Hindbeeren	747	Holderbaum	756
Hinbeeren	747	Holderſchwamm	120
Hindleufft	228	Hœhlen	199.246.352
Hinder	75	— ader	891
— theil des haupts	605	— des armbeins	131
Hinter bleibung des harns	487	— am fußz	915
Hinthertheil des hirns	207	— geſchwære	76.392
Hinweg fuhrender mauff	2	— an der hand	915
Hippocras	236.903	— dar in ſig die beine	8
Hirn	208.353	fugen	8
— beſchirmer	562	— dar in ſich das hufft-	276
— fell	550.549	bein fueget	276
— hæutlein	656	— dar in ſich die	352
— lein	207	feuchtigkeitt ſammlet	352
— ſchale	165.278	— im hertzen	895
— ſchal bruch	166	— im hirn	895
Hirns arſbacken	591	— der ohren	41
Hirz	570	— leib	469
Hirſchen	570	— von das armbein	131
Hirſch brunft	143	— der zæhne	41.578
Hirſch zunge	772	Hollunder baum	756
Hirſch ſchwamm	143	— ſtande	756
Hirtz guntzel	372	Holtz-mangolt	715
Hirtzenklee	372	Hol-wurtz	93
Hirſch wurtz	209	Honig	556
Hitz blatterlein	143.444.638.669	— flecken	637
Hitzige blattern	669	— geſchwulſt	558
Hitziges fieber	200	— kuechlein	560
Hitze	90	— pappe	100
		Hopffen	528
		Horn-	

R E G I S T E R.

Hornharte häutlein	268	Indianisch wundkraut	842
Hornungs-blum	589	Ingber	927
Hospital	600	Ingruen	238
Hueftbein	471.487	Ingwer	927
—— wehe	487	Inwendige am obern schenc-	
Huflattig	878	kel	386
Huelffe	122	—— beschaffenheit	468
Huelfen	655	Irrgang im ohr	493
Hunbramen	747	Isop	463
Hunds-band	298	Ispen	463
—— blum	155	Ivenblad	560
—— dill	155	Jacobs blum	465
—— hunger	298	—— kraut	465
—— knaben	299	Jasmin blumen	466
—— knoblauch	90	Jedes gemengtes effen	577
—— krampff	803	Je lenger je lieber	214.334
—— kraut	334	Jeldroßlein	17
—— kuerbs	151	Jochbein	928
—— rofen	299	Johannis beer	425.739
—— todt	80	Johans gurtel	97
—— zung	299	—— kraut	59.459
Huener auge	436	Jucken der hant	703
—— biffz	40.577	Jueden pech	107
—— brueche	510	Judenstein	488
—— darm	40	—— zoeffe	683
—— hohl	784	Jungfern augen	571
—— laub	504	Jungfer fiechte	218
Hunger	382.621	Jungfrauschaft	456
Husten	878	Jungling	23
Huettenrauch	96.879		
Hyacinth	452		

K.

L.

I Bifch	41
Iffen holz	911
Igels knoeffe	680
Ilm	911
Indianisch beinwelle	842
—— blat	536
—— fpicanarden	590

Sff 3

K Adden	99
Kayzers Cron	472
Kalb schnabel	73
Kalck	165
—— brennung	469
—— machung	162
—— machen mit ftaut	201
—— faltz	31
—— der zähne	608

Kähle

R E G I S T E R.

Kähle	610	Kerft wurtz	615
Kähle	165	Kertzen-kraut	669
Kälen geschwær	838	Kessel	26. 157
Kalte	384	Keuchen	336
— brand	806	— kraut	710
— fieber	109	Keusch baum	23
— wehe	384	Kicher	228
Kale pisse	823	Kichren	228
Kamillen	213	Kinbacken	540
Kamomillen	213	Kinbacken maufz	548
Kampffer	168	Kind betterin	708
Kanäle	168	— in mutterleibe	348
Kanarien-kraut	664	Kinholt	676
Kandv zucker	170	Kinds blatters	576. 886
Kandelizirung	170	Kind dafz mit dem fueffen	
Kapell	293	vor auff komt	25
Kappenblumen	589	Kinds noeth	644
Kappern baum	175	Kinder noethen arbeiten	
Käsz-pappeln	539		644
Katzaugen	602	Kinder wuermer	526
Katzen-muntz	194	Kinder wurmer im leib	860
— kraut	194	Kinnen zungbeins maufz	
— wurtzel	672		414
Kæuw maufz	548	Kinn	564
Kæuen	548	Kirschbaum	206
Keilbeinlein	292	Klapperstein	21
— gleiche bein	292	Klarheit	198
Kayfer schnit	464. 645	Kleben und tuenchen der	
Kelen geschwulft	61	retorten	525
Kellers-hals	503. 569	Klebkraut	76
Keller wurm	687	Klee	870
Kelmen	297	Klev	15
Kelter	862	Kleine augen	570
— im gehirn	505	— donderbaar	896
Kehle	500	— elnbogen pfeiff	720
Kentzeichen	316	— erbsen	606
Keyten	194	— finger	322
Kerbel-kraut	210	— flecken	369
Kermes koerner	491	— gekræse	566
Kermfine	746	— haufzwurtz	896
Kern	625	— kletten	923
		Klei-	

R E G I S T E R.

Kleine stim	487	Kohl	69. 148
— welt	569	Kolb am schwantz	126
Kleister	420	Kohr	101
Kletten	499	Kolbles kraut	676
Klingel rueblein	794	Kolb	290
Klingen der ohren	860	Kolben rohr	883
Klystier roehre	356	Kolbwurzel	154
Kloster-beer	921	Koenig	727
Knabenkraut	299. 620. 847	— blum	685
Knæten	537	— kertze	669
Kneaug	276	— liche artzney	130
Knebelbart	588	Kopff	126. 177
Knedtdil	276	Kœpffen	292. 768
Knie	415	Korall	266
— buege	690	Kœrbel	210
— buegen maufz	690	— kraut	210
— buegen ader	691	Koriander	267
— scheibe	574	Korek baum	827
Knie uebel	422	Korlkraut	846
— zipperlein	422	Korn	424. 777
Knirfchen der zæhne	871	Kornblume	296
Knœbel	567	Kornel baum	269
Knoblauch	37	Kornlein	11
— kraut	37	Kornrosen	738
Knoch	111	Kornzænglein	916
Knod	111	Kœrffel kraut	210
Knoden	257	Kofz huff	878
Knœpffe	27	Krachen	304
— an den planten	100	Krayenfufz	270
Knœtlein	599	Kraey-schnabels aufzwachs	269
Knorpel	186	Krafft	354
Knorrelichte zusamen fue-		Krafftlofz	354
gung der beinen	220	Krafft mehl	51
Knorren	538	Krampff	803
Knotten-kraut	775	— der einen zeucht	263
Knœtgen	413	— ader	235
Knubel	257	— hinterwertz	618
Knuttel	151	— stillende mittel	802
Kuenlein	784	Kranckheit	576
Kobalt	241	Sif 4	Kranck-
Kochung	524		

REGISTER.

Krancheiten die nicht weg gehen	336	Kreumme der Bærmutter	268
— wan die am hefftig- sten ist	11	Krumm hælsicht	525
— gefärlliche	15	Kuechlein	842.865.872
— geschwinde	15	Kuechenschelle	715
— wie der außsatz	343	Kuehlfaß	726
	345	Kuhe hunger	155
Kramet-baum	490	Kuehl tranck	489
Kratzen	402.765	Kuemmel	292.598.784
— ums kin	563	Kuemmich	292
Kranichs schnabel	425	Kuenlein	784
Kräuselbeer	921	Kunigund kraut	372
Kraut	440.680	Kupfericht angeficht	426
Kräuter mutzflein	290	Kupffer	19
— wein	903	Kupffer gruen	19
Kraut kennung	146	— roth	910
— stengel	413	— wasser	910
Krausel-beer	921	Kurbel	210
Krebs	178.600	Kurbis	291
— geschwær	178	Kurbs	290.291
— windel	169	Kurbs samen gleiche wur- men	291
Kreesz-beer	921	Kurker baum	269
Kresse	592	Kurtz von armen	409
Kreutz baum	740	Kurtze ellebogen maufz	148
— blum	632	Kurtze gefäßz	148
— beer	425.735	— rippen	274
— wurtz	415.781	Kurtz gesicht	585
Krystallmachung	257	Kurtzer spruch	77
Kroenlein um den augapffel	486	Kuttel-kraut	3
Kropff	775	Kuttenbaum	275
Kreepffel bein	186	Kuetzeln	861
Kreotendill	155.276	L.	
Krotten flachs	516	L Aborant	492
— kraut	146	L Lachen knoblauch	773
Krummbein	409.525	Lallender tropff	126
Krumfufz	525	Land kranckheit	354
Kruemme im ohr	256	Lallender tropff	126
— des hirnhäutlein	793	Land kranckheit	354
		— fahrer	350
		Land-	

REGISTER.

Land fahrer	26.350	Leib	921
— fireicher	26	Leibwaffer	55
Lange darm	471	Leichter athem	374
— marck	555	Leidende spannader	646
— ruckmaufz	525	Leim	248.420.529
Länglichte mäufe	812	Leindotter	785
— lauch	616	— kraut	516
— fame kochung	147	Leiter	766
— fames fieber	505	Lenden	527
— wirrige kranckheit	73.	— kranckheit	734
	223.686	— kraut	498
Lancet	498.668.767	— maufz	705
Lafzeyfen	498.668.767	— pein	526
Lathwerge	338.342	— wehe	526
Lattich	495	— ftein	595
Lauch	692	Lerchen baum	500
Lauffende	99	— dannen	500
Lauffende fhmertzen	99	— fhwam	22
Lauge	523	Leere gedärm	468
— faltz	523	Leufz kraut	33.569
Laus	648	Leuchel	37
— kraut	393.817	Leuwen fufz	32
— fucht	671	Lewen zahn	846
Lavendel	502	— maul	73
Laxierende mittel	43.504	Liddorn	436
Lazur ftein	504	Lieblicher geruch	433.608
Leben	906	Liebfstöckel	511
Lebens baum	88	Liebtrunck	668
Lebkuchen	560	Liecht trager	670
Leber	438	Liefz knoſpen	883
— ader	130	Lilgen	515
— faßzlein	177	Lilie	515
— flecken	533	Limonien	515
— fließung	394	Lindbaſt	911
— flufz	439	Lindernde artzney	536.
— kuechlein	679		641
— kraut	439.512	Linien im hænde	517
— pforte	692	Linze	505.663
Leb-kraut	410	Lippen	492
Leck fafft	338	— der weiblichen	
Leffzen	492	ſchaam	492
		Lip-	

Sff 5

R E G I S T E R.

Lippen an der ſcham	28	Mæhler kraut	37
Lilpeln	141	Majer	143
Löchlein	201	Majoran	535
Löffel	244	Malbaum	623
Lorbeer baum	503	Maltz	157
— — kirſchen	503	Maltzey	343.346.507
— roſen	595	Mann und weib zugleich	440
— ſtand	503	Manchfaltig	443
Loth	334.780	Mandeln	70.642
Löwen blat	506	— baum	51
— fuß	32.506	— milch	51
Luchsſtein	531	Mangolt	135
— loch	726	Manier zu curiren	568
— köhr	106	— zu leben	316
— ein und aufz ziehen	730	Mænliche glied	651
Lung	709	— hoden	850
— ader	97	Manne	543
Lungenblume	684	Mannſtreu	368
— geſchwer	916	Marcaſit	545
— ſucht	672.657	March	709
Luft zu unnuetzen ſachen	536	Marck	265
— zur ſpeiſz	621	— in beinen	555.556
— zum eſſen	85	— im hirn	555
		— im ruckgrad	556
		Marenflachte	683
		— lock	683
		Marmelat	546
		Marmelſtein	546
		Mare	475
		Maß	563
		Maſeran	535
		Masbeer	623
		Maſern	576
		Maßholder	681
		Maßholder baum	7
		Mæſſigkeit	278.836
		Maſſufelen	134
		Maſtdarm	355.725
		— korn	429
		Maſtix	549
		Ma-	

M.

M Aal	510
Macht	381
Mægdleins hæutlein	456
Magen	822.895
— drucken	181
— pulß-ader	246
— faßt	411
Mager werden	378.544
Magerheit	378
Magiſtrantz	472.627
Magnetſtein	535
Maßſamen	638
Maßſamen ſaft	618

REGISTER.

Mastix baum	506	Melancholey	557
— kraut	239	Melisse	559
Materialist	96	Melonen	560
Maticken	785	Melthaw	746
Matzlieben	134	Mengelwurtz	498.630
Maul	625	Mensch beschreybung	69
— beerbaum	578	Mispelbaum	566
— — tranck	577	Messer	59
Mauerkraut	642	Metall	567
— pfeffer	471	Metallen schaum	773
Mäuslein zwischen den		Meth	558.454
rippen	482	Milch	493
— zwischen der bei-		— in den fischen	495
nen	483	— adern	888
Mausz-œhrlein	120	— fieber	495
— der speisrœhre	609	— gebrech	22
Mäuse pfeffer	817	— gefässe	407
— dorn	748	— haar	498
— ohrlin	585	— säugung	495
— der kinbacken	548	— stoffung	2
— des rueckgrades	734	Milten	115
Median ader	553	Milz	811
Meerbonen	913	Miltzader	755
— grasz	34	— krankheit	811
— hirsche	521	— kraut	812
— linsen	505	— sucht	460.811
— moff	266	Mineral	571
— fenchell	283	Mineralen	572
— sternkraut	871	Miszgeburt	3.45
— winde	797	Mist	818
— zwiebel	770.815	Mistell	905
Megelkraut	676	Mitefler	281
Mehl	383	Mittel	553
— fleck	40	Mitleiden	259.837
Meilz wehe	460	Mitle gegen augenwehe	617
Meyer	143	Mittel punct	202
Meyen-bluemlein	515	Mittel gegen zahnwehe	608
Meyer kraut	109.574	Mitgeborhne lufft	21
Meisterpulver	534	Mittelen gegen das brechen	67
Meisterwurtzel	472.627	Mittle	
Melaun	560		

R E G I S T E R.

Mittle gegen leberzucht		Mund der barmutter	249
— vor fieber	439	— von dem magen	180
— gegen faur	73	— der mutter	626
Mittelbauch	67	— fæule	769
— fell	360	— holtz	514
— finger	553	— lein	821
— punct	322	— voll	144
— von der nabel	202	— stuck	804
Mitternacht	14	Muentz	564
Mœhn	566	Muschat blum	533
— hæupter	638	— nufz	579
Mohren kummel	246	Musckel der ohren	256
Molcken	303	Mutter flecken	533
Molten	785	— bruch	441
Monatbluemlein	115	— gewächs	574
Monatliche reinigung	134	— kalb	574
Monatzeit	192.563	— kranckheit	464
Mondkraut	154.527	— kraut	464
— viole	154	— kugel	574
Monfuechtig	527	— maal	533
Mondkalb	574	— næglen	68
— kind	574	— nelcken	188
Mord jahr	65.238	— pein	463
Morenlock	683	— spiegel	323
Mœrfellen	578.674.	— schnitt	464
	842	— trichter	569
Morfellen	577.604	— wurtz	569
Mofz	583.920	— zæptlein	661
Motte	860	Mutzen hæutlein im hertze	363
— blume	23		587
— kraut	23.142	Myrrhen	588
Mucken pulver	241	Myrtenbaum	588
— kraut	660	— gleiche	biflein
Muedigkeit	264.305.501	fleisch	187
Muffel	285		
Mummelken	603	N.	
Munckenkraut	455	N Abel	913
Muench kopff	846	— bruch	356.363.
Mund	625	— fleisch bruch	615
		Nabel	762

R E G I S T E R.

Nabel kraut	7	Natur	592
— pflaster	365	Natuerliche fachen	729
— riem	405	— hitze	855
— windbruch	684	— wurckung	592
Nacht blattern	361	Nebenwachs	701
— brandt	669	Negenkrafft	662
— geburt	679.777	Niederfchlagung	695
— geschwulst	361	Nelcken	188
— griffe	99	— holtz	189
— lassen	727	Nesfelfucht	369
— lauffen	668	Netz bruch	362
— mænlein	475	— und darmbruch	356
— wandler	599	— hæutlein	732
— fchatten	797	— des eingeweids	363.614
Nachwehe	863	— gleiche gefäzlein	223
Nacken	209.601	— geflochtene blut	
— kraut	209	gefäse	682
Nagel	914	Netz und magen-gefäße	
— blumen	188		412
— geschwær	643	Nerven zwischen den rip-	
— zwang	726	pen	482
Nagelein	188	Neun	665
— blumen	188	Neunziger	665
Nachtschatten	797	Nicht durch brennende	
Nahrung	602	cauterie	200
Narben	227	Nicht all zu schwere krank-	
Narcisz	589	heit	134
Narduskraut	598	Niederdrucker	305
Narrenkappen	12.589	Niederdruckende augen	
Narrenkolben	883	maufz	450
Nafe	591	Niederwertz distiliren	307
— bluten	429	Nieren	595.728
— geschwuer	631.688	— becken	478.650
— hærlein	901	— fæse	352
— læcher	584.590	— facke	176
— faule	252	— wehe	595
— spruetze	737	Nieder holder	337
— zaun	783	Niefen	819
Naterwurtz	141	Niefzkraut	706.820
Nath	836.835	Niespulver	820
Natter zeunglein	616	Niefzwurtz	346
		Noefel	

R E G I S T E R.

Noefel	787	Ohrspritze	628
Notz	142	Oleander	595
O.		Oliven	613
O		Olivenbaum	612
Ber eingeweide die		Omeifz	399
gegend da das hertz		Ondermennig	24.372
grueblein ift	695	Opiat	617
Obenfchenckels umdreher		Ordentlicher pulfchlag	
	744		374
Oberfte des haupts	165	Ordnung	664
— haedlein	360	Ofterlucei	93
— ann kraeutern	832	Oftritz	472.627
— rippe	191	Overfte theil des fchulter-	
Ocher geel	605	blats	13
Ochfenbrech	66	P.	
— zunge	56.153.338		
Oelbaum	612	P Aiffel beer	135
Oel	613	Pancreatifche kanal	333
Ofen dar in man unter fch		Pantoffelholtz-baum	827
treibt	312	Papp	193
Ofen	405	— von hoenig und brodt	
Ofen genant fauler Heintz			100
	112	Pappeln	41.539
Offnende mittlen	76	Pappelbaum	691
Oeffnung der aderen	668	Pappen	420
— des herfz	319	Paralyfz	640
— der pulfzader	98	Paradeifz koerner	179
Offt widerholtes diffilli-		— holtz	22
rung	233.247	Passions blume	238
Ohnmacht	113.114.307.	Paffenach	646
	519	Paffel	418
Oehr	121	Pech	679
Ohren-druefen	643	Pech-pflafter	331
— fluegel	28	Pellican	399.607.650
— an das hertz	121	Penyzucker	651
Ohrlaeplein	28.523	Peonie	685
Ohrpein	627	Pergamentgleiche maufz	
Ohr-rand	435		562
Ohren fchmaltz	210	Perlen	545
Ohrenfchmertzen	627	— mutter	549
			Per.

R E G I S T E R.

Perlen zucker	543	Pieffen	135
Pestilentz	661	Pillulen	193.675
—— wurtz	662	Pimpernusz	818
—— blätter	69	—— baum	677
Pest kohl	69	Pinsel	651
Peterzilg	662	Pyramid gleiche mausz	714
Pfaffenfutter	865	Platte erbsen	502
—— blat	846	Platzmittel	862
—— orlein	846	Plauderer	126
—— pint	101	Pleister	248
Pfanne	157	Pluckfel	185
Pfeben	560.653	Plumazole	812
Pfeffer	676	Plutze	653
—— kraut	507.677	Pocken	886
Pfeilnath	604.753	Poley	709
Pfeil-kraut	752	Polier messer	505
Pfench	636	Porpel	713
Pfenich	636	Portulak	693
Pfennig kraut	203.527	Posset	694
Pferdschwantz	365	Potafche	231
Pfersich-baum	659	Præcipitation	695
Pfifferling	405	Preparierstein	692
Pfingst rosen	685	Presse	862
Pfinning	211	—— von Herophilus	862
Pflanze	680	Pressueng des luffts	72
Pflaster	351	Probierte artzney	350.653
—— rolle	297	Probier eisen	556
—— von spanischen flie-		Pruff eisen	804
gen	900	Pfillienkraut	705
—— da wachs bey ist	209	Pflaumen baum	703
—— von wachs	206	Puley	709
Pfortner	713	Puls	710
Pfort ader	891	—— adren aufspannung	60
Pfriemen kraut	414	—— ader kanal	169
Pfund	511.690	—— pflaster	358
Philosophische brennung	162	Pulwer	804
Philosophisch Ey	629	Pulvermachen	710
Phiole	667	Purgation	197.712
Phosphorus	670	Purgierende artzney	712
		—— oblaten	604
		Pur-	

R E G I S T E R.

Purper fieber	712	Rauchzeug	831
Purpulen	576, 886	Rauckenkraut	367
Putzen	142	Ræude	369
Q.		Rauffzænglein	916
Q ueck filber	123, 453, 564	Raufchen	378
Quendel	784	Rautengleiche mauß	738
Quetschenbaum	703	Raute	749
Quintessenz	346, 369	Rebaug	607
Quintlein	329	Recept	399
Quitten apffelfleisch	546	Rebblat gleiche thiel	634
— baum	275	Receptackel	725
— lattwerg	546	Recipient	725
R.		Rechte mauß	725
R æbaug	413	Recken des leibes	636
Rabenſchnabels mauß	266	Rectificiren	725
— gleiche aufzwachs	265	Regelmæßige artzney	327
Rachen	666	Regenbogen gleiche haar	698
Rahrung	35	treiß	726
Raspel	724	Regierung	402
Ratß wurtzel	151	Reiben	692, 711
Rattenpfeffer	817	Reibstein	727
Rattenpulver	96	Reich	551
Ratzen klee	496	Reiffung	845
— kœrbel	404	Reinfarn	582
— wadel	446	Reinigen	237, 712
— fuß	447	Reinigung	514
— kraut	594	Reinweiden	700
— net	594	Reiß	99
— muntz	594	Reißende gicht	182
— kraut	884	Reitgras	723
Rauch-apfel	822	Rettig	732
Raucken	367	Retorte	705, 765
Ræuchern	831	Reudigkeit	— des haupts 10
Ræucherung	404	Reudigkeit der augen	705
		Reumte zwischen den ge-	55
		fæßlen	732
		Reverbirer ofen	469
		— fuer	736
		Rhapontick	23
		Rheyn blumen	Rhur-

R E G I S T E R.

Rhurkraut	390	Rosen wurtzel	737
Ribbenfell	681	Rosmarin	743
Riebesel	739	Roszmist	893
Riem	400	Rosfichwantz	365.446
Riefz auf dem fufz	568.846	Rost	279
— der fchamen	741	Rostung	109
Rinden am baum	272	Rœthe	745
— gleiche theilen im		— bocken	426
gehirn	272	— finnicht	426
Rindswurtz	457	— - flecken	534
Ring	234	— guntzel	863
— gleiche aufzwachs	63	— heilwurtz	863
— gleiche knorpelbein	280	— lauffskraut	415
— blumen	163.165	Roth	376.813
— maußz	280	— lauff	368
Rinne	241	— pastenach	189
Rifz	741	Rother steinbrech	391
Ritterfporen	308	Rothritter	445.757
Rocken	777	Rothe ruben	189
Rœdel	33.393	— ruhr	335
Roden-distel	368	— tropf	426
Rodifer holtz	737	Rœtheln	745
Rœhre	162.168.356	Rœtteln	745
— gefchwære	392	Rotz	581.588.668
— im untern fchenckel		Rueben	722
	389.659	Rubin	746
— die den faamen anfuhr-		Ruech kieglein	645
ren	887	Ruecken	329.568.600
— wunden	392.461	Rueckader	429
— lein	172	— darre	842
Rollen maußz	872	— grad	6
Rœmische ruebe	151	— grades maußz	734
Rosen	368.738	Rufe	369
— ader	760	Ruhr	319
Rosesse	368	Ruehrhacke	749
Rosenezig	630	Ruhrpistill	678
— holtz	737	— wurtz	863
— honig	738	Rultzer laffen	747
— huet	33	Rumpffnafz	790
— oel	737	Runckel	135
— zucker	738	Rund flæschlein	50

T t t

Run-

REGISTER.

Runde maufz	745	Samen	779
— trufen	258	— beinlein	785
— spitzlein an der na-		— theilen	805
fe	419	— der fröfchen	806
Ruftbaum	911	Samlung	249
Rueftung	533	Sammetblumen	44
		— gleiche darm häut-	
		lein	890
S.		S. Johannis brodt	206.790
S Amen	779	Sand	91.749
— bläflein	901	— bad	92.703
— beinlein	785	— balle	850
— fäszlein	177	— dorn	735
— flufz	422.685	— köernlein	704
— gefäffe	695.888	— ftein	627
— theilen	805	Sanikel	759
Saar	78	Sanikle	759
Sack	750	Sanct Johannis kraut	459
Säcklein	599.662.752	Saphir	760
Sadebaum	749	Sarfaparille	763
Safft	829	Saar	78
— kraut	37	Sattelbein	358.778
— pflaster	314	Saturey	764
Saffran	284	Säubern	582
— pflaster	629	Säuberung	312
Säge	784	Säuber faltz	31
Sagelloch ftrick	178	Säubrodt	297
Sägengleiche maufz	785	Saufenchel	663
Salat	495	Sauffer maufz	139
Salbe	914	Saukraut	797
— vor muediteit	12	Saur-ampffer	8
— von wachs	208	— brechende mittlen	4
Salben kramer	587	— bronnen	125
Salben zœpff	683	— mittlen	67
Salbey	756	— faltz	355
Salivation	754	Saurerklee	37.630
Salmiac	95	Saurick	135
Salniter	598	Sauewurtz	775
Salpeter	598	Sæwbon	457
Salpeterschaum	78	Sæuern	386
Saltz	753	Sawre kopper	747
		Scha-	

R E G I S T E R.

Schabe	860	Schemel von Hippocrates	
Schaben-kraut	142		767.419
Schaafrupp	571	Schenckel	286.386
— garbe	571	— maufz	286.605
Schaaffen häutlein	48	Scheermesser	601.724
Schaffthew	446	Schieffen	794
— nafz	791	Schieferweiß	47
Schæfflein	687	Schielen	822
Schafernufz	154	Schielender	822
Schaffthau	446	Schienmaufz	859
Schaff hufien	206	Scheinbein	859
Schaffinule	23	Schieffen des zapfleins	233
Schaffzunge	96	Schiffgleiche beinlein	592
Scham am leib	478	Schiflein windel	767
Scham-bein	363.708	Schilfkohr	101
— haar	708	Schiltbeins maufz	280
— zuenglein	239	Schildgleiche knorpelbein	858
Scharbock	769.772	Schildgleiche knorpels	
Scharbockifche gicht	99	maufz	457
— — zipperlein	99	Schild kroet gefchwulft	851
Scharbockifche glieder		— pflatter	776
kranckheit	99	Schirlinck	229
Scharlach	470.771	Schifwurtz	151
— beer	491	Schlacken	773
Scharleyen	771	Schlafe	799.848
Scharpfien	14	— fieber	508
Scharpfiffinnigkeit	198	— kraut	214.457
Scharfach	724	— maufz	848
Schaudern	867	— mittel	459
Schauten	449	— pulsz ader	184
Schebigkeit der haut	765	— fucht	187.193.253.
Scheiden	781		508
Scheid feucht	563	Schlag	82.640
— kunft	226	— auf einer feiten	438
— trichter	460.782	— des gantzen leibes	640
— waffer	563	Schlangen-kraut	330
Scheytel-nath	835	— mord	774
Scheide der mutter	884	Schlarper	115
Scheis fieber	157	Schlehdorn	4
Schelkraut	216	Schleim	
Schelwurtz	216		

Ttt 2

R E G I S T E R.

Schleim	580.668	Schorwurtz	3
—— aufreibend mittel	81.668	Schoeflein der krauter	297
—— druesen	417	Schoftein	531
Schleim der dærme	581	Schotten	785
Schlier	151.417	Schramm	227
—— geschwulst	637	Schreibfeder	162
—— an den nieren	174	Schrœpfen	292.768
—— am halfe	775	Schrœpffeisen	498.768
Schlies-mauß	807	Schroteisen	724
Schlucken	792	—— meißel	724
Schlund	666	Schrœtle	475
Schlupffer	115	Schrœtleins-zœpff	683
Schluesselbeins mauß	826	Schrunden an hænden	735
—— blum	697	Schuißel	8
Schmaltz	16.123	Schulter	450
—— blum	722	—— blat	448.614
Schmeer	16.123	Schulter bein	614
Schmeltzung	407	Schulterfluß	614
—— kunst	226	Schulter heraufz stehen	707
Schmerbauch	1.478	Schuppeche haut	343
Schmerbel	144	Schupnath	507
Schmertz	328	Schurbuck	772
Schmertzen der beine	627	Schuffel des hufftbein	276
Schmertzen	641	Schwacher puls	101.399
Schmertz stillende mittlen	65	Schwachheit	354.471
Schmitz tiegel	285	Schwær so sich in die	
Schnabel	744	kruemme zieht	793
Schnarchen	820	Schwalben kraut	216
Schnecken klee	553	—— wurtz	105
—— gleiche beinlein	244	—— wurtzel	447
Schneidmesser	474	Schwamm	78.405
Schnelle ohnmacht	839	Schwammicht fleisch	459
—— treibung	621	Schwamm-gewächs	409
Schne-knopff	410	Schwangern weiberlust	236
Schnitlauch	770	Schwantz-beinlein	242
Schnuppen	274	—— pfeffer	288
Schuur von der nabel	407	Schwartz coriander	558
Schormund	772	—— flecken	484
Schorbock	772	—— gebluet	558
		—— häutlein des augß	
		umb den stern	735
		Schwartz	

R E G I S T E R.

Schwartzzer kuemmel	558..	Schwinden der glieder	115
— kimmel	598	Schwindfucht	115.431.
— staar	44		672.842
— weitzen	557	Schwindfucht am halfe	672
— winde	436	Schwingen	901
Schwefel	832	Schwits fieber	347
— wurtz	663	Schwuelen	830
Schwein brodt	98	Schwulst	876
— fucht	115	Schwulst an den augen-glie-	
— todt	660	dern	448
Schweißz	830	Scarterkraut	109.660
— blätter	444	Scelet	768
— fieber	444.830	Screpff	292
— flecke	663.830	Scrupel	676
— lecher	692	Seeblum	603
— mittlen	444	Seelbast	569
Schwellen	349	Segen-ständer	67
Schwemme	405	Sehnen	513.596
— kraut	694	Sehr erfahren in der Ehimie	16
Schwere arbeit im geburt	336	Sehnen artzney	596
— athem	62.110.336	Sehr starck fuer	469
— noth	361	Seiden	783
— muthig	336	— kraut	294
— schlaff fucht	197	Seih tuch	247.252
Schwere zu sprechen	130.	Seiffenkraut	761
	159.335	Seiten	221
Schwerlich von reden	60	— gleiche fennader im	
Schwerdgleiche knorpel	355	ohr	221
Schwertel	417	— stechen	682
Schwessel	832	— wehe	682
Schwitzen	830	Senf	792
Schwiele an fussen	164	Sengenkraut	764
Schwiellharte theil des ge-		Senne	848
hirns	271	Sennader	848
Schwindell	267	— artzney	596
— kraut	328	— theile des männli-	
Schwinden	405.512.544.	ches glieds	270
	563	— feucht	810
		— stich	711
		Sen-	

R E G I S T E R.

Senneblätter	781	Sonthau	744
Sennsalb	547	Sonnenbrand	637
Serapinfafft	752	— flecken	357.505
Serpentinstein	617	Sonnenwende	898
Seffelkraut	209	— wendel	434
Sæu-brodt	98.297	Sorgsaamen	801
Seuche 260. 354. 576. 635.	814	Spalt	392.741
Seuche die an einem ohrt	359	— der gurgel	741
regieret	834	Spæn	429
Seuffzer	671	— gruen	19
Seuren	660	Spange	389
Seutodt	749	Spannen	261
Sevenbaum	749	— des halz	351
Sibenbaum	122	Spannader	81.513.596.
Sich selbst bewegende	382		848
Sichel	368	Spanische kranckheit	526
Sichen kraut	415	Spannung des schwantz	422
Sicht-kraut	279	Spargen	106
Sichten	685	Sparrbaum	800
Sicht-rosen	279	Spatel	803
Sieb	279	Specerey	96
Siebung	370	Speck geschwulst	592.818
Siebgliche bein	600	— gilgen	176
Siech-haus	336	— lilien	515
Sieden	616.902	Speichel	754.815
Siegwurtz	4	— kraut	817
Sieg enthalt van Wein	31	— rœhre	333
Sigmars kraut	31	— wurtz	714.761
Sigmunds wurtz	238	Speiren	800
Singruen	27	Speifz rœhre	383.610
Sinn	192	— rœhrs haupt maufz	204
Sinnen benehmung	79	— sack	751
Sipffels	841	Sperberbaum	800
Sirup	91.241	Spergel	805
Sode	680	Speyen	917
Sohlen am fusse	798	Speytranck	348.916
— gleiche maufz	357.506.	Spierbaum	800
Sommerflecken	663	Spiegel-hartz	252
Sondauw	744	Spiefz-glasz	72
		Spinat	447.809
		Spin-	

R E G I S T E R.

Spindel im arm	720	Steckrueben	589
— baum	372	Stegen	766
Spinet	809	Stein	520.625
Spinnewebs hæuflein	88	— alaun	742
— netlein	50	— bein	521.627
Spiritus	811	— brech	869
Spitziger beutel	541	— brechende mittel	521
Spitze des hertz	581		765
— an den æhren	94	— buchen	185
Spiz-zæhne	298.310	— dacht	47
Splitter der hirnschale	173	— eiche	470
Sprachlosigkeit	77	— farn	812
Sprev	15	— flachs	47
Springkoerner	501	— flechten	512
— kraut	472.501	— harte-bein	662
Springende gicht	99	— klee	559
Spruetze	356.840	— loeffel	499
Spuhlwuermer	526	— marck	545.555
Staar	194	— nagel	94
— fell	194	— œhl	613.662
Stabwurtz	3	— peterlein	676
Stachel	6.14	— faltz	413
— maufz	809	— faamen	521
Stæck flufz	195	— fchneiden	522
Stachelnufz	869	— fchneider	522
Stahl	211.547	Stendelwurtz	620
Stalkraut	66	Stengel	199
Stamm	873	Stern in dem aug	712
— eines baums	199	— kraut	109
Stammeln	127	— kunft	112
Stande	403	Stete	223
Standelbeer	908	— krancheit	686
Starck fuer	469	Stätzwehrende hauptwehe	203
Starcke maufz	889		682
— purgerend mittel	342	Stich	618
Statt artzt	90	— pflaster	921
Stæt-fieber	260.384	Stichelbeer	151
Staub	804	Stickwurtz	833
Stechapfel	822	Stillstand der monatflusses	396
— palmen	24	Stinckender athem	Sinc-

T t t 4

R E G I S T E R.

Stinckender fachen	335	Tag blind	602
Stirn	402	Tage die was anzeigen	476
— artzney	403	Tagen der kranckheiten	283
Stobil dorn	100	Tägliche fieber	260. 384.
Stockzähne	310		719
Storcken-schnabel	732	Tamarinden	844
Stoeffler	678	Tamarischen-holtz	844
Strecken des leibes	636	Tappenstein	531
Streyffwurtz	498. 630	Taschen gleiche mausz	547
Streichkraut	529	Tassichenkraut	156
— masen	337	Täschlein	655
Streiswurtz	445	Taub-fieber	671
Strick	499	Tauben-fusz	660
St. Anthoni kraut	703	Tauben-kropf	404
St. Peters kraut	642	Tauben-körbel	404
— schlueffel	697	Taubheit	334. 264
St. Antonius feur	368	Taube nessel	409. 497
St. Johans Gurtel	97	Taubsucht	480. 671
St. Jacobs blum	465	Tausendblat	571
— kraut	465	— guldenkraut	202
Stuecke pflaster	534	— korn	442
Stulzäpflein	833	Terpentin	849
Stube	459	Teig	548
Stuhlgang	306	Teuffels abbisz	577. 829
Sublimat	827	— augen	457
Sublimier glas	41	— dreck	103
— gefäße	827	— kirsz	151
Subthileste geist	90	— klau	530
Subtile geister	811	— milch	652
Subtilizierung	115	Thau	742
Sucheisen	804	Theil	644
Suesz-holtz	420	— bestehend aufz vielen	
— wurtzel	420	anderen	621
Suesz fahren	688	— die einander gleich	
— machen	340	fein	791
Suker safft	371	Theriack	854
Sympathie	259	Thränen löcher	249
Synnew	32	— kanal	333
T.		Thuerhueter	713
T Afel	562	Tinctur	860
Tag und nacht	642	Ty-	

R E G I S T E R.

Tyriaks kraut	87	Trummel häutlein im ohr	881
Tisch	562	Trusen	51. 385. 417
Toback	842	Tuffelswurtz	589
Tobfucht	541	Tuttlein gleiche schlieren	187
Todte erde	850	Turundlein	877
Todtern	294		
Todte kopff	178. 248	U.	
Tode nessel	409. 497	U Ebel aufzehen	381
Töedliche ohnmacht	108	— leibs beschaf-	
Tollheit	480	fenheit	158
Thorheytt	577	— der gallen	159
Torfchen kraut	208	— gefarbt	10. 12
Tragant	864	— pulz	160
Tragen	416	Ueberbein	377. 410
Trageknops	607	— empfangung	833
Trägheit	674	— empfangene frucht	359
Tragt	416	— geben	917
Trähnen	494	— gestilpte nasen	790
— löcher	249	— natuerliche fachen	729
Tranck	431. 478. 694	— schulterbeins mauiz	478
— wie milch	352	— tretung	567
Träncklein	434	— wurff	607
Traubenkraut	146	Uebung	376. 377
— häutlein	735. 921	Umfang	657
Traum	356. 798	Umb sich fressende ge-	
Traurigkeit	23	schwure	46. 178
Trichter	218. 353. 478	Umgang des bluts	657
Treibende noth des stuhl-		Unauflhörendes fieber	260
zwang	848	Unbeständige fieber	384
Treib köerner	501	Umkehren der auglieder	436
Trepan	548. 653	Unterschlueffelbeins ge-	
Trepanirung	867	fasse	826
Treugende	312	Unbeweeglichkeit	11
Trockenbad	495	Undauligkeit des magens	335
Tropff	82. 640	Unemp-	
Trosselbein	237		
Trozischten	872		
Truch-tuch	324. 812		
Trucken des stuhlwangh	848		
Trucken wasser sucht	847		

R E G I S T E R.

Unempfindlich machen	590	Unter bauch	1.460
— pfindlichkeit	54.192.	— maufz des daumens	462
— — — — —	590	— fchluesselbeins gefaesse	826
— — — — — der zaehnen	428	— schulterbeins maufz	477
Unflat	314.376.534.581	— theil des loibes	152.478
— durch die nafen	142	— — — des fchenckels	165
Unfruchtbarkeit	24	Unterfte an der speife roehr	822
— gedeyen	160	Untze	913
— gedultig	335	Unzeitige geburt vereurfa-	
— gehuffelt	124	chende mittlen	340
— gemeine dicke	688	— — — frucht	348
— genannte augen haetlein	479	Unzettige geburt	3
— — — bein	479	Unzertrenlich stucklein	114
— — — feuchte	479	Unwitz	308
— — — am finger	726	Urfchlechten	886
Ungersche fiechte	385	Urtheil	281
— gewafchene wolle	611	Urtheilen aufz das fchwit-	
— gezaurt brod	124	zen	444
— gleich	443	V.	
— — — theilen	325	V Acillen-kraut	283
— — — flagende pulz	160	Venusballe	850
Unholden kertzen	669	— berg	575
Ungeleiche ernehrung	39	— bluemlein	484
Unmaeffigkeit	13.481	— hoden	850
Unholden kraut	595	Verenderung	567
Unluft zum effen	82	— — — gefaltnis	334
Unmuth	23	— — — der kranckheiten	568
Unnatuerliche fachen	729	Veranderte farbe	12
Unordentlicher puls	339	Verbesserung	271.375.725
Unruhigkeit	13	Verbindung	306
Unruhe	480	Verborgene gestalten	605
Unfer-frauwen bettftroh	410	— — — kranckheit	605
Unfer-frauwen flachs	516	Verbrennen	380
Unfinnigkeit	65.480	— brennung	46.305.921
Unflat	534	— dauung	245.372
Unterbacke	152	— derbung	318
— band	460	— fallung	93.544
		Ver-	

R E G I S T E R.

Verfaulen	713	Verwirrete zu fammen ge-	
— geffenheit	604	wickelte kranckheiten	
— gifz mich nicht	213. 214		254
— gähren	386	Vierfache maufz	717
— gulden	473	— hauptige windel	404
— gueldung	304	— fchröetige maufz	717
— haltung des harns	478	— tægige fiber	384. 717
— hinderte aufflauf	16	— theil	716
— kochung	76	Vierte theil eines loths	329
— lauch	90	Vintzen-lauch	770
— lengung	347	Virole	667. 903
— lutierung	529	Viol reben	464
— mehrung	116	— wurtz	485
— mengte artzeney	254	Viçtriol	910
— mengung	277	Vörderfte zähne	696
— mifchung	255. 277. 573	Vöellige erfterbung	806
— mifchen	474	Vogelbeer	623
— mifchte artzeney	254	— fufz	623
— möegen	381	— kraut	40
— nifz	897	— zung	623
— pueffung	313	Voll blut	681
— renckung	375. 529	— mit fleifch	374
— der hueffr	377	— van galle	674
— rencken	827	— von gutem fafft	371
— rucken	827	Volkommener fpruech	123
— fchlingung	305	Von der milch ftoffung	2
— fchluckung	305	Vorbott	699
— führung	380	— gebogen	525
— fen	165	Vorgehen defz maftdarms	698
— fenckung	309	— der bärmutter	698
— ftand	481	— urfach	699
— ftändige artzney	328	Vorhaut	356. 695
— ftopffung	349. 604	Vorläfftzen	700
— treibende mittlen	325	— læuffer	699
— wachfung	75	— legeglaßz	725
Verwundung	380	Vorlippen	700
Viekleee	553	— fagen	700
Vielfutz	688	— ftänder	702
— gefaltig	65	— ftofz	701
— gut	885		

W.

R E G I S T E R.

W.

W achen	902	Wand der nasen loecher	488
Wacholder baum	490	Wangen	413.535
— stände	490	Wahrsagen aufz den hæn-	217.445
— schwinden	701	den	217.445
Wachende schlaffsucht	254	Warmes tuch	364.397
Wachs	205	Wartzen	13.390.898
— drusen	151	— kraut	220
— kraut	209	Wartlein	220.638
Wackeln	901	Wærtzlein kreisz	92
— der zæhnen	421	Waschen	525
Waden	412	Wasch-kraut	761
— bein	389.659	Wasser	531.920
— mause	412	— batehnig	773
— am schenckel	834	— bitter	570
Wahnwitz	308	— blasen	452
Wagfame kœpff	246	— blätterlein	452
Wahrsagen aufz den hæn-	217.445	— blutig	467
den	217.445	— bruch	454
Waldt cucummern	342	— bultz	669
— distell	24	— bungen	132
— flachs	516	— dõhl	86
— gilgen	176	— dõnderbar	570
— hopff	105	— doft	372
— knoblauch	90.616	— eppich	456
— kol	715	— farn	626
— mangolt	715	— furcht	455
— oelbaum	275	— gang	86
— winde	513	— gefæfze	893
Walnusz	488	— krebs	215
— rath	805	— lilien	603
— stein	627	— merck	456
Wall-wurtz	259	— mofz	912
Waldstroh	410	— in der nachtgebur	451
Wann die krancheit am	11	— nusz	869
heftigsten ist	11	— pfeffer	455.660
Wandtlauz kraut	804	— such	104.510.455
		Wassersucht im auge	455
		— des haupts	454
		— syrup	455
		Wal-	

REGISTER.

Wasser säubern	311	Wein stock	907
—— treibende mittlen	326.453	—— vermifcht mit oel	609
—— und efzig	629	Weyrauch	857
Wasser treibende artzeney	455	Weiffe andorn	547
Waforan	535	—— anſatz	60
Wäſſeriger aderbruch	456	—— augenfell	29
Wäſſeriger geſchwulſt	609	—— auen hautlein	29
—— gebluet	467.842	—— betonie	697
—— feuchtigkeit	451.	—— bley	816
	453	—— diptam	401
Wäſſeriger nabelbruch	454	—— fleck am auge	510
Weberkarten	324	—— flufz	394
Weckſel jahr	238	—— haar	171
Wegerig	95.96	—— huener bruehe	510
Wegendorn	735	—— in augen	29
Wegerkraut	410	—— im ey	211
—— gras	687	—— linie	517
—— ſenff	368.484	—— machung	303
—— ſtroh	410	—— malſzen	40
—— krit	687	—— auſſatz	509
—— weißz	228	—— nicht	689
—— weiſer	257	—— raudigkeit	907
Weiberfiſt	620	—— rhabarber	552
Weibliche ſcham	293	—— ruben	646
Weiche gegen dem bauch	470	—— fucht	510
—— der ſeiten	459	—— wegdiſtel	509
Weichleibig	43	—— wurtz	686
—— machende falbe	206	Weitzen	872
Weydt	18.486.755	Weyeran	535
Weidaſche	231	Welſche bohnen	666
Weidenbaum	755	—— kirſchen	269
—— dorn	735	—— linſen	253
Weyderich	532	—— nuß	488
Weihernuß	869	Welchſene-baum	253
Wein-blattern	426	Wenn man keine luſt zu	
—— raute	749	eſſen hat	335
—— reben	907	Wenn man am leibe ab-	
—— ſtein	846	nimmt	544
		Wengel-wurtz	445
		Wen man nicht ſchlaffen	26
		kan	Wir.

R E G I S T E R.

Wirbel auf dem haupt	898	Wind im leibe	394
Wermuth	4	— ofen	59
Werckladen	612	— treibende mittel	183
Werckstätte	612	Windel	383
— zeug	533.621	Windig wasser fucht	847
Werren	448	Windel-maufz	763
Wertzel-blummen	452	Winter-gruen	715
Wefen	369	Wipffel	832
Wetschen-baum	703	Wirckung	354.616
Wetterglafz	855	Wifzmuth	544
Wichtel zoepf	683	Wolcken	594
Wiecken	877.902	Wolcklein	601
Wickeln	383	Wolcklein in dasz wasser	352
Widergift	34.71.72.138	Wolffs-milch	434
— wertigkeit	72	Wolff	178.528.663
Wiederholte diffillierung	247	— beer	642
— — todt	869	— bife	529
Wiedrum lebendig wer-		— bohnen	528
den	732	— fift	620
Wiefen raute	852	— geberden	530
Wilde mohren	646	— kraut	12.530
Wildt aurin	424	— wurtz	530.589
— dil	569	Wolgemuth	622
— poley	784	Wolliche an kräutern	498
— feigen-baum	175	Wolriechendes becherlein	323
— feur	669	— kertzlein	125
— fleifch	411	Wullkraut	669
— garbe	391	Wunde	922
— haber	19	Wund-artz	218
— gaw	543	— artzney	218.867
— kerwel	587	— eifen	488.556.804
— mangolt	498	— heilende artzney	227
— ochfen zung	338	— kraut	847
— faffran	240.248	— mal	227
— fenff	484	— pflaster	678
— zitwan	151	— reinigende mittlen	5
Winden	383	— fcherling	229
Windblum	59	Wunderbaum	740
— bruch	683	— geburt	576
— kraut	796	Wun-	

R E G I S T E R.

Wunder netz	730	Zange	399
Wuerckung	14	Zæpfleins-zange	817
Wuerckung von der feele	63	Zæpflein im hals	360
	289.298	—— kraut	461
Wuerffelbein	593	Zæpfsteins mæufz	707
Wurgen	526	Zapff-zuenglein	233
Wuermer	726	Zæferlein	388
Wuerm am finger	229	Zæhren	494
Wueterich	84	Zaumbinde	427
—— gleiche anhang	526	Zeefenckel	283
—— maufz	845	Zeher cyter	842
—— kraut	347.526	Zeitigende mittel	551
—— lein	4	Zeitlang blaftender kranck-	482
—— tod	435	heit	214.663
—— todtente mittlen	436	Zeichen	789
Wurmtriebende mittlen	760	—— der kranckheiten	569
Wurmfamen	37	Zeidelbaf	322.476
Wurft hæutlein	96	Zeiger	503.569
—— kramer	406	Zeilant	248.589
Wuetende geilheit	77	Zeitlofen	262
—— liebe	406	Zerknirfchung	577
—— mutter-kranckheit	541	Zelt-lein	56
—— unfinnigkeiten	229	Zermalung	des metals mit quick-
Wutcherling		filber	43
Z.		Zernagung	53.271.314
Z æhne	311	—— gende mittlen	271
Zahnbrecher zange	399.607	Zerreiffung	441
—— fleifch	416	Zerftoffung	262
—— gewinnen	311	Zeugen	413
—— gleich ift	608	Zeuling	176
—— hoelen	695	Ziebeth	926
—— los	593	Ziegeuner-kraut	457
—— pulver	311	Zimmet	231
—— wehe	607	—— faft	815
—— wurtz	714	—— trinde	231
Zamblauw wee-wart	228	Zinn	490.816
		Zinober	232
		Zipperlein	99
		—— der händen	217
		—— an den fueffen	684
		Zi-	

R E G I S T E R

Zifer erbsen	228	Zuesammendruckten des	
Zittern	449.867	hertz	841
Zitternde fieber	671	—— fuegung der beinen	99
Zittermahl	399.442.473.	—— gebogener maufz des	
	512.563.638	haupts	254
Zitterwurtz	630	—— geloffen	241
Zitwer	926	—— gefuegte kranckhei-	
Zitwenfamen	760	ten	254
Zu aschen verbrennen	231	—— rinnen	256
Zubel apffel	255	—— stimmung	439
Zucker	750	Zuesammen vermengung	
—— wurtzel	794	Zuesammen wachfung	241.
—— vermifchte artzneyen			701
	257	Zuesammen ziehen	264
—— kandey	170	Zuesammen ziehende artz-	
—— mit oele	341	ney	111
Zufall	838	Zwacheit	304
Zunehmen	375	Zwerrhbruch	199
Zunge	518	Zwerchmaufz	867
Zungbein	457	Zwerckfell	318
Zungbeins horn-maufz	206	Zweybauchige maufz	321
—— rabenfehnabel maufz			323
	265	Zweyfach fafz	323
Zungenblat	461	Zweyhenklicht fafz	139
—— niederdruckers	130	Zweykoepffige maufz	913
Zungriem	400	Zwey loth	161
—— mefferlein	58	Zweybel	483
Zurueck treibend mittel	80	Zwifchennath	91
—— treibende mittel	728	Zwelff finger-darm	327
Zufammen backen	474		
Zufammenfuegung	416.422		

T A

T A B L E

Des

TERMES FRANCOIS,

Dont il est fait mention

Dans cet Ouvrage.

A.

A <i>Bcés</i>	83	— difficile	336
— dans le Poulmon		Acetabule	8
	916	Accroissement	116
<i>Abducteurs, muscles</i>	2	Ache	79
<i>Abortifs, remedes</i>	2	— d'eau	456
<i>Abouchement des vaisseaux</i>		Acide	11
	55	— (remedes contre l')	67
<i>Abricotier</i>	94	Acier	211.547
<i>Absinthe</i>	4	Aconis	12.530
<i>Absorbantes, remedes</i>	4	— (espece d')	68
<i>Abstergants, remedes</i>	5	Acorus	12
<i>Abstinence</i>	477	Acromion	13
<i>Acacia</i>	5	Action	14
<i>Acante</i>	6	Adducteurs, muscles	15
<i>Accelerateurs, muscles</i>	67	Adducteur de l'Oeil, muscle	
<i>Ache de montagne</i>	511		139
<i>Acces</i>	644	Adeptes	16
<i>Accidens</i>	663.838	Adiante	16.174
<i>Accord</i>	259.837	Adonis, espece de Renoncu-	
<i>Accouchée</i>	708	le	17
<i>Accouchement</i>	644	Adoucissement	340

V v v

Ad.

T A B L E.

<i>Adstringens (remedes)</i>	III	<i>Air ethique</i>	381
<i>Ægyptiac, espece d'Onguent</i>	19	— inné, ou celui qui est dans l'interieur de l'oreille der-	
<i>Æthiops mineral</i>	21	riere le tympan	21
<i>Affection</i>	646	<i>Airelle</i>	908
— <i>hysterique</i>	463	<i>Aiselle</i>	28.113
<i>Affliction</i>	21	<i>Aubour ou Aubier</i>	30
<i>Agacement des dents</i>	428	<i>Alambic</i>	33
<i>Agaric</i>	22	<i>Alantoide, membrane</i>	37
— <i>mineral</i>	545	<i>Alaterne</i>	29
<i>Agathe</i>	9	<i>Albâtre</i>	28
<i>Age</i>	20	<i>Albugine, membrane</i>	29
<i>Ageraton</i>	23	<i>Alcabeft</i>	30
<i>Agglutinatifs, remedes</i>	23	<i>Alcali</i>	30
<i>Agitation</i>	901	<i>Alcalisation</i>	31
<i>Agnus castus</i>	23	<i>Alcée</i>	31
<i>Agonie</i>	23	<i>Alchymie</i>	32
<i>Agoniser</i>	24	<i>Alcohol</i>	32
<i>Agraffe</i>	389	<i>Alcyon</i>	31
<i>Agripaume</i>	180	<i>Algoroth Poudre (d')</i>	34
<i>Aide</i>	122	<i>Algue</i>	34
<i>Aigre</i>	11	<i>Albandal</i>	34
<i>Aigre, remedes qui tempe-</i>		<i>Alienation d'esprit</i>	65
<i>rent ou corrigent, (l')</i>	4	<i>Aliment</i>	35
<i>Aigreur</i>	12	<i>Alkekenge</i>	36
<i>Aigremoine</i>	24	<i>Alkermes confection (d')</i>	36
<i>Aigrette</i>	135	<i>Allaiter</i>	495
<i>Aiguille</i>	15	<i>Alleluia</i>	8.526.630
— <i>à Cataracte</i>	15	<i>Alliaire</i>	37
<i>Aiguiser</i>	14	<i>Aloë</i>	39
<i>Ail</i>	37	<i>Alongement</i>	347
— <i>poireau</i>	49.773	<i>Alopecie</i>	39
— <i>serpentin</i>	616.902	<i>Alose</i>	40
<i>Ailes des apophyses de l'os</i>		<i>Alveoles des dents</i>	41.578
<i>sphenoide</i>	28		695
— <i>de Chauve souris</i>	901	<i>Aludel</i>	41
— <i>de l'oreille</i>	28	<i>Aluine</i>	4
— <i>du nez</i>	28	<i>Alun</i>	42
<i>Aimant</i>	138.535	— <i>de plume</i>	42
<i>Aine</i>	478	— <i>de roche</i>	742
<i>Air</i>	21	<i>Amalgame</i>	43
		<i>Aman-</i>	

T A B L E.

<i>Amandier</i>	51	<i>Antagoniste</i>	67
<i>Amarantbe</i>	44.343	<i>Antidote</i>	33.34.71.72.74.
<i>Amas</i>	7		854
<i>Ambre gris</i>	45	<i>Anthelix</i>	68
<i>— jaune</i>	829	<i>Anthrac</i>	69
<i>Ambrette</i>	2	<i>Antimoine</i>	72
<i>Ambrosie</i>	46	<i>Antipatie</i>	72
<i>Ametiste</i>	47	<i>Antiperistase</i>	72
<i>Amiante</i>	47	<i>Anus</i>	75
<i>Anmi</i>	48	<i>Aorte</i>	75
<i>Anome</i>	49	<i>Apepsie</i>	76
<i>Annios (la membrane)</i>	49	<i>Aperitifs, remedes</i>	55.76
<i>Amollir</i>	536	<i>Aphthes</i>	78
<i>Amphore</i>	50	<i>Apium</i>	79
<i>Ampoule</i>	50	<i>Aphorisme</i>	77
<i>— ardente</i>	340	<i>Apocyn</i>	80
<i>Ampoules</i>	339.713	<i>Aponeurose</i>	81
<i>Anaulette</i>	50.655	<i>Apophyse</i>	82
<i>Amydon</i>	51	<i>— coronoïde</i>	269
<i>Amygdales</i>	70.642	<i>— coracoïde</i>	265
<i>Anacarde</i>	52	<i>— mammiiforme</i>	539
<i>Analise</i>	54	<i>— styloïde</i>	133.424
<i>Ananas</i>	54	<i>Apophyses Pterygoides</i>	28
<i>Anastomose</i>	55	<i>Apoplexie</i>	82
<i>Anatomie</i>	56	<i>— remedes contre l'</i>	82
<i>Anatomiste</i>	56	<i>Aposeme</i>	84
<i>Ancolie</i>	87	<i>Apostume</i>	83.351.713
<i>Anchylose</i>	56	<i>Apothicaire</i>	665
<i>Ancylotome</i>	58	<i>Apparitions</i>	663
<i>Anemone</i>	59	<i>Appareil</i>	306
<i>Anet</i>	59	<i>— (le grand & petit)</i>	84
<i>Aneurisme</i>	60	<i>Appendices du Peritoine</i>	698
<i>Angelique</i>	60	<i>Appendice vermiculaire</i>	897
<i>Angle de l'œil</i>	172.446	<i>— vermiforme</i>	690.
<i>Angoisse</i>	23		896
<i>Anguille</i>	61	<i>Appetit</i>	85.382.621
<i>Anneau</i>	234	<i>— (bon)</i>	374
<i>Année Climacterique</i>	65.	<i>— depravé</i>	236
	238	<i>— desordonné</i>	535
<i>Anis</i>	63	<i>Appetit devorant</i>	152
<i>Anodin, remede</i>	65		Ap.

Vvv 2

T A B L E.

<i>Apré</i>	7.126	<i>Artiste</i>	492
<i>Aqueduc</i>	86	<i>Ascarides</i>	104.526
<i>Arachnoïde (membrane)</i>	88	<i>Asclepias</i>	105
<i>Aragne</i>	88	<i>Ascite</i>	104
<i>Araignée</i>	88	<i>Aspalat (bois)</i>	106
<i>Arbousier</i>	89	<i>Asperges</i>	106
<i>Arbre</i>	88	<i>Asphodele</i>	108
— <i>de Diane</i>	88	<i>Aspic</i>	502
— <i>de vie</i>	88	<i>Aspre Artere</i>	106
— <i>de tréfle</i>	493	<i>Assa fetida</i>	103
<i>Arbrisseau</i>	403	<i>Assation</i>	109
<i>Archangelique</i>	89	<i>Assimilation</i>	109
<i>Ardeur d'Estomac</i>	91.241	<i>Assistance</i>	122
<i>Areole</i>	92.429	<i>Assoupissement</i>	590.799
<i>Argent</i>	92.527	<i>Asthmatique</i>	110
<i>Argentine</i>	66	<i>Asthme</i>	110.624
<i>Argille</i>	93	<i>Astragale</i>	111
<i>Aristoloché</i>	93	<i>Astrologie</i>	112
<i>Arténoïde cartilage</i>	101	<i>Atelles</i>	387
<i>Armoniac (sel)</i>	95	<i>Aibanor</i>	112
<i>Armoires & Armoiries</i>	94	<i>Atherome</i>	113
<i>Armoise</i>	97	<i>Atlas</i>	113
<i>Arreste bæuf</i>	66	<i>Atome</i>	114
<i>Arrière-faix</i>	679.777	<i>Atrabile</i>	557
— <i>saison</i>	122	<i>Atrape-mouches</i>	582
<i>Arroche</i>	115	<i>Attenuant (remedes)</i>	115
<i>Arsenic</i>	96	<i>Attenuation</i>	115
<i>Arteres carotides</i>	184	<i>Attouchement</i>	843
<i>Artere</i>	97	<i>Attractifs (remedes)</i>	116
— <i>caliaque</i>	246	<i>Avant bras</i>	185.289
— <i>(dilatation de l')</i>	60	— <i>courreur</i>	699
— <i>(ouverture de l')</i>	98	<i>Avoine ou Aveine</i>	117
— <i>pulmonaire</i>	890	<i>Aubepine</i>	629
<i>Artere veneuse</i>	97	<i>Aubifoin</i>	296
<i>Arteriotomie</i>	98	<i>Aubours</i>	493
<i>Artichauts</i>	100	<i>Avelines</i>	117
<i>Artichaut sauvage</i>	808	<i>Aveuglement de jour</i>	436
<i>Articulation</i>	99.482		602
— <i>conjointe</i>	838	<i>Aulne noire</i>	401
— <i>en forme de charnie-</i>		<i>Aune</i>	38
<i>re</i>	416	<i>Amee</i>	434
		<i>Avor-</i>	

T A B L E.

<i>Avortement</i>	3	<i>Barbe de l'épy de blé</i>	94
<i>Avortifs, remèdes</i>	45	<i>Barbotine</i>	760
<i>Aurone</i>	3	<i>Bardane</i>	499
<i>Austere</i>	122	<i>Bas-ventre</i>	1
<i>Automate</i>	122	<i>Base</i>	130
<i>Automne</i>	122	<i>Basilic</i>	606
<i>Aux d'Ours</i>	90	<i>— sauvage</i>	239
<i>Axiome</i>	123	<i>Basio-Glosse ou muscle qui</i>	
<i>Azyme</i>	124	<i>abaisse la langue</i>	130
		<i>Bassin</i>	650
		<i>Bassin ou bassinnet des rein</i>	
			478.650
B <i>Acile</i>	283	<i>Bastilleur</i>	26
<i>Baguenaudier</i>	253	<i>Batracos</i>	132.461
<i>Baillement</i>	625	<i>Baume</i>	129
<i>Bain</i>	125.147.347.480.	<i>— blanc ou vrai baume</i>	
	525		128
<i>— de sable</i>	92.703	<i>Beaume verd.</i>	424
<i>— de vapeur</i>	886	<i>Bayes</i>	124
<i>— Marie ou de vapeur</i>	127	<i>Bec</i>	744
<i>— pour la tête</i>	174	<i>— de grue</i>	425
<i>— pour les Piés</i>	648	<i>— de Lièvre</i>	491.496
<i>— pour une seule partie</i>		<i>— d'oye</i>	66
	565	<i>— de griffon</i>	425
<i>— sec ou de vapeur</i>	495	<i>— de grue ou de cigogne</i>	415
<i>Balaustes</i>	126	<i>Beconguille</i>	484
<i>Balle</i>	15	<i>Begayer</i>	867
<i>Balon</i>	725	<i>Begayement</i>	127.141
<i>Balsamine, espece (de)</i>	472	<i>Begue</i>	141
<i>Banc d'Hippocrate</i>	767	<i>Belemnite</i>	133
<i>Bandage</i>	383.359	<i>Belles de nuit</i>	466
<i>— de figure Rhomboi-</i>		<i>Benjoin</i>	134
<i>de</i>	738	<i>Benoite</i>	187
<i>— restreintif</i>	47	<i>Berce</i>	807
<i>Bandelette de Charretier</i>	121	<i>Berle</i>	132.456
<i>— de tête</i>	174	<i>Betoine</i>	136
<i>— pour la poitrine</i>	193	<i>Bette</i>	135
<i>Bandes</i>	383	<i>Bezoar</i>	138
<i>Bande à quatre Chefs</i>	404	<i>Biceps, muscle</i>	139
<i>Barbe</i>	129	<i>Bigle</i>	822
<i>— de bouc</i>	446.865	<i>Bile</i>	140
		<i>Bile</i>	

V v v 3

T A B L E.

<i>Bile noire</i>	558	<i>Bonnet cephalique</i>	290
— verte	486.159	— de prêtre	66.372
<i>Bilieux</i>	140.674	<i>Borax</i>	145.224
<i>Biere medecinale</i>	208	<i>Barborygmes</i>	145
<i>Bismuth</i>	545	<i>Bord de l'oreille</i>	435
<i>Bistorte</i>	141	<i>Bosse</i>	300
<i>Bistortier</i>	678	— en devant	525
<i>Bistouri</i>	474.796	<i>Bossu</i>	416
<i>Bitume judaïque</i>	107	<i>Botanique</i>	146
<i>Blanc de Baleine</i>	805	<i>Boyaux</i>	355
— manger	510	<i>Boyauc Culier</i>	725
<i>Blanchissage des cheveux</i>		<i>Bouche</i>	152.625
	171	<i>Bouchée</i>	144
<i>Blanchiment</i>	303	<i>Boucle</i>	389
<i>Blattaire</i>	142	<i>Bouffron</i>	626
<i>Blaveole</i>	296	<i>Bouillon blanc</i>	669.896
<i>Blé</i>	872	<i>Bouis</i>	157
— barbu	801	<i>Bouleau</i>	136
— locular	805	<i>Boulimie</i>	155
— noir, ou sarrafîn	382	<i>Bourande</i>	66
— noir, de vache, ou de bœuf	557	<i>Bourg-Epine</i>	445.735
<i>Blettes</i>	143	<i>Bourgene</i>	401
<i>Bluet</i>	296	<i>Bourgeons</i>	79.413.638
<i>Boëte pour les onguens</i>	716	<i>Bourrache</i>	145
— de l'Ischium	8	<i>Bourse</i>	775
<i>Bois couleuvré</i>	252	— à berger	156
— d'Aloë ou de Perroquet	22.924	<i>Bour soufflure</i>	349.477
— de Gerosle	189	<i>Bout de la Mammelle</i>	638
— de Roses	737	— de l'oreille	676
— Nephretique	594	— du nez	419
— saint	426	<i>Boutique</i>	612
— de serpent	252	<i>Boutons</i>	100.339.413.484
<i>Boiteux</i>	237	— rouges	607.669
<i>Bolus</i>	144	<i>Branc urfine</i>	426
<i>Bon Henri</i>	144	<i>Branc-ursine bâtarde</i>	6
— homme	669.896	<i>Branches</i>	807
— suc	371	<i>Branlement</i>	146
— temperament	371	<i>Bras</i>	901
<i>Bonnes Dames</i>	125	— courts	147
		<i>Breuvage</i>	409
			431
			Bri-

T A B L E.

<i>Bride</i>	427	<i>Calament</i>	161
<i>Brion</i>	266	<i>Calamine</i>	161.689
<i>Britannique</i>	148	<i>Calamus</i>	12
<i>Broiement</i>	56	<i>Calaneon</i>	165
<i>Bronches</i>	149	<i>Calcination</i>	162
<i>Broncoccele</i>	149	— <i>de chaux</i>	469
<i>Broncotomie</i>	149	— <i>philosophique</i>	162
<i>Brosse</i>	651	<i>Callebasse</i>	291
<i>Brouillard</i>	10.594	<i>Callus</i>	164.436
<i>Bryone</i>	151	<i>Calvitie</i>	165
<i>Bruit</i>	145	<i>Cameleon blanc</i>	183
— <i>dans l'oreille</i>	860	<i>Cameline</i>	584
<i>Brulûre</i>	46.380.746.921	<i>Camomille</i>	213
<i>Brunelle</i>	702	— <i>puante</i>	275
<i>Bruyere</i>	366	<i>Camphre</i>	168
<i>Bubon</i>	151.637	<i>Canus</i>	790.791.
<i>Bubonoccele</i>	152	<i>Canal arterieux</i>	169
<i>Bugle</i>	153	<i>Canaux</i>	168.887
<i>Buglosse</i>	153	— <i>demi circulaires</i>	169
— <i>sauvage</i>	338	<i>Cancer</i>	178.663
<i>Bugrande</i>	66	<i>Candifation</i>	170
<i>Buis</i>	157	<i>Cannelle</i>	231
— <i>épineux</i>	716	<i>Canne</i>	101.162
<i>Bulbes</i>	154	<i>Cannule</i>	172
<i>Bulbonac</i>	527	<i>Capeline</i>	174
		<i>Capillaire</i>	16.174
		<i>Caprier</i>	175
		<i>Capsules atrabilaires</i>	177
		— <i>seminales</i>	177
		<i>Capsule de la veine porte, ou</i>	
		<i>de Glisson</i>	177
		<i>Carboncle</i>	746
		<i>Cardamine</i>	179
		<i>Cardasse</i>	619
		<i>Carie</i>	182.849
		<i>Carline</i>	183
		<i>Carminatifs</i>	183
		<i>Carottes</i>	189
		<i>Carotte sauvage</i>	303
		<i>Carpene</i>	184
		<i>Carouche</i>	790

VVV 4

Ca.

T A B L E.

Carougiar	206	Centauree	202
Cartilage	186	Centinode	687
— Ensisforme ou xiphoi-		Centre	202
de	355	Cephaliques	204
— Thyroide	858	Cephalo-Pharyngiens (mus-	
Caruncule	177	cles)	204
— lachrymale	186.353	Cerato-glosses (muscles)	206
Caruncules myrtiformes	187	Cerats	206.208.209
— papillaires	187	Cercifi d'Espagne	774
Castor	191	Cercle	234
Castration	191	— osseux	64
Casse en baton, ou laxative		Cerfeuil	219
	189	Cere	209
Cataplasme	193	Cerifier	206
— compose de miel &		Cerveau	208.353.555
de pain	100	Cervelle	208.353
Cataracte	194	Cervelet	207
Catarrhe	195.736	Ceruse	220
— de la moëlle de l'epi-		Ceterac	108
ne	195	Chair	183.709
— suffocatif	195	Chaleur	90
Catheretiques	196.199	— au visage	715
Catheter	197	— de la fièvre	20
Catocha	192	— naturelle	140.350.
Cavitez	182.199		855
— des dents	695	Chambre de l'Oeil	166
Cavite	246	Chammaraz	773
— de l'os, ou il s'emboë-		Champignon	405.836
te avec un autre os	276	Changement de maladie	568
— de l'os sphenoide	358	— d'indication	567
— du bas ventre	469	Chancre	178.600
— pour les boyaux	469	— au jambes	528
Cause antecedente	699	Chandelles odoriferantes	125
Cautere	200	Chanvre	172
Cautiques	196.199	Chaperonniere	662
Cauterisation	200	Chapiteau	408
Cedre	201	Caractere	214
Cellules des intestins	201	Charbon	69
Cendre	231	Chardon à cent têtes	368
— gravelee	231	— argentin	509
Cendrier	258	— commun	808
		Char-	

T A B L E.

de Foulon, ou à bon-		Chirurgien	218
netier	324	Chirurgie	218
Roeland	368	Chlorose	218
nerette	183	Chocolat	219
Charlatan	26.350	Chorion, membrane	223
Charnu	185.374.688	Choroïde, membrane	223
Charpente offeufe du corps		Chosès contre nature	729
humain	840	— naturelles	729
Charpie	184.185.580.877	— non naturelles	729
Chartre	115.734	Chou marin	797
Chasse bosse	532	— marin sauvage d'An-	
Chassie.	519	gleterre	278
Chateignier	191	Choux	148
Chaton de noyer	489	Churles	623
Chatouillement	861	Chyle	225
Châtreur	621	Chylification vitiée	159
Chaud (le) de la fièvre	20	Cicatrice	227.820
Chaupe pisse	422	— blanche sur l'œil	510
Chaudron	157	Cicatrizants	227
Chausse d'Hippocrate	541	Cichorée jaulne	445
Chaudière	26	Cichorée sauvage	228
Chaudron	26	Cicutaire	587
Chaurvété	165	Cigogne	229
Chaux	165	Cigue	229
— des dents	608	Cils des paupieres	229
Chelidoine	216	Cime	297
Chêne	718	Ciment	201
— vert	470	Cinabre	232
Cheville	773	Circée	233
Cheveux	173.281.388.675	Circonference	657
— cheute (des)	39	Circoncis	76.726
Chevestre	174	Circosele	234
Cheville	538	Circulation chimicale	233
Chevre feuille	176.515	— du sang	657
Chervi	794	Cirè	205
Chignon du cou	209	— de l'Oreille	546.210
Chimie	226	— vierge ou Propolis	740
Chimiste	227	Ciron	6
Chine	217	Ciseaux	399
Chinorrhodon	299	Ciste	235
Chiromantie	217.445	Citerne lactée	756

T A B L E.

<i>Citise</i>	301	<i>Colonne du Nez</i>	252
<i>Citronier</i>	236	<i>Colonnes charnuës du cœur</i>	
<i>Citrouille</i>	62.653		252
<i>Crvette</i>	926	<i>Colophone</i>	252
<i>Clarification</i>	237	<i>Coloquinte</i>	251
<i>Classe</i>	237	<i>Colubrine</i>	151
<i>Clavicule</i>	237	<i>Combat</i>	23
<i>Clitoris</i>	239.602.611	<i>Complexion</i>	255
<i>Cloportes</i>	687	<i>Composition</i>	255
<i>Cloison du cœur</i>	782	<i>Compresse</i>	324.812
<i>— du nez</i>	488.783	<i>Compression de l'os</i>	376
<i>Clou</i>	406	<i>Concoction</i>	245
<i>Clous de Geroffle</i>	188	<i>Concombre</i>	290
<i>Clystere</i>	240	<i>Concretion</i>	256
<i>Coagulation</i>	241	<i>Condensation</i>	256
<i>Coalescente</i>	241	<i>Condrille</i>	220
<i>Coalition</i>	701	<i>Conducteur</i>	257.488
<i>Coarticulation</i>	838	<i>Conduit auditif</i>	116.552
<i>Cobaltum</i>	241	<i>— commun du fiel</i>	219
<i>Coccis</i>	242	<i>— de l'urine</i>	919
<i>Cochemars</i>	475	<i>— de l'uterus</i>	884
<i>Cocles</i>	59	<i>— pancreatique ou de</i>	
<i>Cocquelicoc</i>	738	<i>virfung</i>	333
<i>Coëffe</i>	165.614	<i>— thoracique ou du</i>	
<i>— qui couvre les intestins</i>		<i>chyle</i>	332
	363	<i>Conduits</i>	168
<i>Cœur</i>	265	<i>— aqueux ou lymphatiques de l'œil</i>	332
<i>Cohobation</i>	247	<i>Conduits des points lacrimaux</i>	249
<i>Coignassier</i>	275	<i>— lachrymaux</i>	333
<i>Coin de l'œil</i>	172	<i>— laiteux</i>	407
<i>Collection</i>	249	<i>— salivaires</i>	333
<i>Col</i>	249	<i>Condylome</i>	257
<i>— de la matrice</i>	250	<i>Confection</i>	257
<i>Colature</i>	247	<i>Confiere</i>	259.837
<i>Colchique</i>	248	<i>Conformation</i>	257
<i>Colique</i>	248	<i>Congelation</i>	257
<i>— (remedes contre la)</i>	70	<i>Conise</i>	259
<i>Colle</i>	248.420.552	<i>Conjonctive (la) membrane</i>	17
<i>— chair</i>	761	<i>Con-</i>	
<i>— de poisson</i>	467		
<i>Collyre</i>	250.456		

T A B L E.

Connoissance des signes des maladies	316	Corde de la membrane du tympan	221
Conque	256	Cordial	180
Conserve	80.259	Cordon ombilical	405.913
Consistence	259	Coriandre	267
Consummé	260	Cormier	800
Consumption	93.544.842	——— sauvage	623
—— (remedes contre la)	71	Cornatine	762
Confoude	259	Corne de cerf	270
—— moyenne	153	Cornée	268
Constipation	264	Cornes de la matrice	268
Constitution	278	Corneille	532
Contraction	261	Cornier	269
—— du cœur	841	Cornue	732
Contre fente fissure ou con- tre coup	262	Cornoullier	269
Contrayerva racine	261	Corps calleux	271
Contre extension	74	—— caverneux	270
—— poison	33.34.71.72	—— Pampiniforme	634
Contusion	262	Corpulent	688
Convenance	259.837	Correctifs	271
Convulsion	264.851.351	Correction	271
—— du cou & de l'épine		Corrosifs	271
en arriere	618	Corrosion	52.271.314
Convulsions (remedes contre les)	74	Cors	13
Coq	128	Corruption	318
Coqueluche	206	Costus Arabique	275
Coquemar	26	Côtes	274
Coqueret	36	Cotignac	546
Coquelourdes	59.710	Coton	144.422
Coques du levant	245	Cotonneux	498
Coquille de l'oreille	256	Cou	250
Coquirole	19	—— de la matrice	250
Cor	237.436	Couches des nerfs optiques	852
Coracoide, apophyse ou emi- nence	58	Coucou	697
Corail	266	Coude	57.289
—— de jardin	176	Coudrier	273
Coralline	266	Couler ou passer quelque li- queur	653
		Conteur (qui a une mauvai- se)	10.12
		Cou.	

T A B L E.

Couleuvrée	151	Cumin	298
— sauvage	845	Cure Palliative	632
Couloir	252.782	Curette	499
Coupelle	293	Cuscute	294
Coupe odorante	323	Cuisse	386
Coupure	3	— (la partie interne de la)	386
Cour de ventre	319	Cuiffon	245
Courge	291	Cuirre	118
Couronne de la dent	562	— jaune	19
Courte-baleine	62.110	Cymé	297
Court Palmaire	183	Cypres	300
Conteau à deux tranchans	50		
Crachat	815		
Crachement de sang	429	D.	
Crane	278		
Crapaudine	788	D Artres	442.512.563
Crapule	278	Dartre des Paupieres	864
Cresson	591	Dattes ou Dactes	302
— aquatique	132	Davier	399.607
— des prez	179	Debilité	304.471.354
Crêtes	282	Debord	220
Crête de cocq	33.282	Decoction	84
Crevasses qui viennent à plu-		Decrepitation	304
sieurs parties du corps	735	Decussoire	305
Creuset	263.285	Defaillance	519.730.839
Creux de l'oreille	256	Defensif	305
Creux d'un os	276	Deflagration	305
Crible	279.247	Deglutition	305
Criblement	279	Degout	66.82.105.335.
Cricoide (cartilage)	280		473.593
Crise	281	Degrez	423
Crystal	288	Dejection	306
Crystallin	287	Delire	308
Crystallisation	287	Demangeaison	703
Croc	430	Demi drachme	437.538
Crochet	348.430.914	— rhombus	738
Croisette	285	— once	334.780
Cubebes	288	Demoniaque	604
Curcuma	294	Dent de chien	310.423
Cucurbite	290	— de Lyon	846
Cuillier ou Cuillerée	244	Den.	

T A B L E.

Denté ou Dentelé	608	Dictam de Candie ou de Crete	
Dentifrice	311		320
Dents	311	Diète	316.477
— canines ou oeilleres	298	Dierese	315
— incisives	310.696	Difficulté de parler	130.159
— molaires ou machelieres	310.574	— de respirer	336
— œilleres	310	— d'urine	336.823
Dephlegmation	311	Digestion	245.321
Depilatoire	704.311	— (bonne)	372
Depuration	312	— difficile	335
Derivation	312	Digitale	321
Derriere de la tête	605	Dilaceration	317
Desèchement	312	Dilatation	322
Descente	306.356.441	— des orifices des vais-	
— l'anús	698	seaux	55
— dans l'aine	152	— du cœur	319
— de la matrice	441.698	Dilatatoire	322
— des intestins & de	464	— de la matrice	323
l'epiploon	356	Dilayans	322
Description des remedes vo-		Diploë	324.555
mitifs	348	Discontinuation de la fièvre	85
Desopilatifs (remedes)	76	Discussifs	325
Despumation	312	Dislocation	529.827
Desquammation	312	— de la hanche	37
Desiccatif	312	Dispensatoire	325
Dessous du pié	568	Disposition du corps	443
Detonation	313	Dissection	56
Devant de la tête	792	Dissolvant	563
— des levres	700	— universel	30
Diabete	314	Dissolution	54.325
Diagnose	316	Distension	326
Diamant	15	Distillation	313
Diaphragme	310.318	— par defaillance	307
Diaphoretiques	310	Distribution	326
Diarrhée	319	Division	326
Diarthrose	319	Diuretiques	326
Diastole	319	Doigt Annulaire	322
Dictam blanc	401	— du milieu	322
		— Indice	322.476
		Dompte venin	105.447
		Do-	

T A B L E.

<i>Doronic</i>	328	<i>Eau miellée</i>	454.558
<i>Dorsal (le grand)</i>	63	— <i>que l'on trouve dans l'ar-</i>	
<i>Dorure</i>	304.473	<i>rière faix</i>	451
<i>Dos</i>	329.568.600	— <i>sucree</i>	458
<i>Dosé</i>	329	<i>Ebene</i>	336
<i>Douleur</i>	328	<i>Ebullition</i>	336
— <i>continue de tête</i>		<i>Ecarlate</i>	242
	203	<i>Ecorce</i>	272
— <i>de dents</i>	607	— <i>de Muscade</i>	533
— <i>de la matrice</i>	463	<i>Ecorce</i>	376
<i>Douleur de tête</i>	18.204	<i>Ecorcement</i>	376
— <i>d'Estomac</i>	181	<i>Ecorchures</i>	3.483
— <i>d'Oreille</i>	627	<i>Echelles</i>	779
— <i>nephretique</i>	595	<i>Echine</i>	6
<i>Douleurs dans les os</i>	627	<i>Echymose</i>	337
— <i>qui surviennent</i>		<i>Eclegme</i>	338
— <i>après l'accouchement</i>	863	<i>Ecoulement</i>	699
<i>Drachme</i>	329	<i>Ecrasement</i>	56
<i>Dragées</i>	865	<i>Ecrouelles</i>	775
<i>Dragon</i>	329	<i>Ecume</i>	773
<i>Drave</i>	87	<i>Ecusson</i>	776
<i>Drogue</i>	96	<i>Edente</i>	593
<i>Dropacisme</i>	330	<i>Effervescence</i>	340
<i>Dulcamere</i>	334	<i>Efficace</i>	354
<i>Duodenum (intestin)</i>	327	<i>Efflorescence</i>	375
<i>Dure Mere</i>	549	<i>Eglantier</i>	299
<i>Durete de ventre</i>	43.264	<i>Egarement d'esprit</i>	65
<i>Durillon</i>	55.164	<i>Elan</i>	31
<i>Duvet</i>	861	<i>Electuaire</i>	342
<i>Dysenterie</i>	335	<i>Elemens</i>	343
<i>Dyscrasie</i>	334	<i>Elevatoire</i>	346
<i>Dyspepsie</i>	335	<i>Elixation</i>	346
<i>Dysurie</i>	336	<i>Elixir</i>	346
		<i>Ellebore</i>	346
		<i>Elleborine</i>	435
		<i>Embryon</i>	348
		<i>Emetique</i>	916
		<i>Emphiseme</i>	349
		<i>Eminence de l'os</i>	82
		<i>Empirisme</i>	349
		<i>Emplastres</i>	351
		<i>Em</i>	
E <i>Au</i>	85		
— <i>d'orge</i>	454		
— <i>distillée</i>	85		
— <i>du pericarde</i>	86		
— <i>melee avec du vinaigre</i>	629		

T A B L E.

<i>Emplastres pour les playes</i>		<i>Epididyme</i>	360
	678	<i>Epigastre</i>	360
<i>Emplatre Diachylon</i>	314	<i>Epiglote</i>	360
— pour le nombril	365	<i>Epilepsie</i>	361
<i>Emplastres môlets ou on-</i>		<i>Epinardes</i>	500
<i>guent emollient</i>	206	<i>Epine du dos</i>	6
<i>Empyeme</i>	351	— <i>espece d'epine ou de</i>	
<i>Empyreume</i>	352	<i>chardon</i>	6
<i>Emulsion</i>	352	— <i>blanche ou aubepine</i>	
<i>Emunctoires</i>	352		633
<i>Enarthrose</i>	353	— <i>blanche sauvage</i>	808
<i>Encens</i>	857	— <i>vinette</i>	135
<i>Enchiffrenement</i>	274	<i>Epines</i>	14
<i>Enclume</i>	476	<i>Epiphyse</i>	362
<i>Endive</i>	354	<i>Epiplocele</i>	362
<i>Energie</i>	354	<i>Epiploon</i>	362
<i>Enfant, qui presente les pieds</i>		<i>Eponge</i>	814
<i>en naissant</i>	25	<i>Epouvante</i>	339
<i>Enflure</i>	349. 477. 609. 876	<i>Eprevier</i>	7
— <i>des paupieres</i>	361	<i>Epuisement</i>	354
— <i>sous les yeux</i>	455	<i>Epurge</i>	501
<i>Engourdissement</i>	824	<i>Erable</i>	7. 445
<i>Enrouement</i>	724	<i>Eraillement des paupieres</i>	
<i>Entamure de la peau</i>	380		340
<i>Entendement</i>	481	<i>Erection involontaire de la</i>	
<i>Entero-epiplocele</i>	356	<i>verge</i>	696. 764
<i>Entonnoir</i>	218. 353. 478	<i>Erysipelle</i>	368
— <i>de verre</i>	460	<i>Escarlatte</i>	746
<i>Entrailles</i>	355. 904	<i>Eschalotte</i>	126
<i>Entre deux des narines</i>	783	<i>Eschare</i>	369
<i>Enveloppe</i>	165. 655	<i>Eschine</i>	328
— <i>du cœur</i>	655	<i>Esclaire</i>	216
<i>Envie de dormir</i>	799	<i>Espace</i>	91
<i>Enule Campana</i>	434	<i>Espargoutte</i>	109
<i>Eouse</i>	470	— <i>de mer</i>	871
<i>Espace entre deux nœuds</i>		<i>Espaule</i>	450
<i>dans les cannes &c.</i>	483	<i>Espergoute</i>	155
<i>Epaississement</i>	480	<i>Espice</i>	96
<i>Epi d'eau</i>	694	<i>Espicerie</i>	96
— <i>de ble</i>	807	<i>Espicier</i>	96
<i>Epicarpes</i>	358	<i>Espinars</i>	447. 809
<i>Epiderme</i>	295	<i>Esprit</i>	

T A B L E.

Esprit	90	Expiration	378
Esprits	810	Exstase	339.378
Esquinancie	61.838	Extension	35.636
Esquine	217	— de la peau	339
Essence	369	Extenuation	378
— de la maladie	468	Extirpation	80.379
Essieu	123	Extraction	375.379
Estiomene	370	— de la Pierre	522
Estoillee	109	Extrait	346.379
Estomac	822.895	Extremitez	14
— (bon)	374	Escuelles	8
Estragon	329	Exulceration	380
Etain	490.816		
Etamine	279	F.	
Etendre ou Allonger	636		
Eternuement	819	F Ace	381
Ethique	672	F Faculte	381
Ethmoide	370	— animale	63
Etincelement des yeux	545	Faculte naturelle	592
Etrier	817	Faim	382.621
Eturgeon	11	— canine	298
Eturve	459	— corrumpee depravee	536
Evacuation	371		
Evaporation	371	Farine	383
Eupatoire	372	Fatigue	305.501
Euphorbe	373	Faux	382
Euphrase	374	Fausse couche	3
Exaltation	375	— pleuresie	682
Exantheme	375	Fausses côtes	274.600
Excrement	314.376.818	Faux acacia	704
Excrecence de la matrice	207	— dictamne	704
		— germe	574
Excrecence spongieuse	405	Febrifuge	73
Excroissance	17.459	Fetes ou la lie de l'huile	51
— de l'os	377	Femme en couche	708
Exercice	377	Femur	386
Exfoliation	312.781	Fenêtre	386
Exhalation	12	— ovale & ronde	398
Exophthalmie	377	Fenouil de Porc	663
Exostose	377	— doux, ou de floren-	
Explosion	377	ce	395
		Fenouil	

T A B L E.

<i>Fenouil marin</i>	283	<i>Fievre intermittente</i>	384.
— <i>tortu</i>	786	—	482
<i>Fente</i>	392.741	— <i>lente ou etbique</i>	431.
— <i>Capillaire</i>	869	—	505.544
— <i>de la partie bonteuse</i>	741	— <i>maligne d'Hongrie</i>	385
— <i>du Larynx</i>	741	— <i>petechiale</i>	662
<i>Fentes qui viennent à plu-</i>		— <i>pourprée</i>	712.768
<i>sieurs parties du corps</i>	735	— <i>quarte</i>	384.717
<i>Fenu grec</i>	396	— <i>quarte (remede con-</i>	
<i>Fer</i>	386.547	<i>tre la)</i>	73
— <i>à Cheval</i>	387	— <i>quotidienne</i>	384.719
<i>Feret d'Espagne</i>	428	— <i>sans intermission</i>	260
<i>Fermentation</i>	386	— <i>suante</i>	347.444.830
<i>Fesses</i>	421.591	— <i>tierce</i>	384.850
<i>Fetu</i>	19	— <i>tremblante</i>	671
<i>Feu actuel</i>	200.469	<i>Figue</i>	390
— <i>ardent</i>	151	<i>Figuier d'Inde</i>	619
— <i>de reverbere</i>	469.732	— <i>sauvage</i>	175
— <i>potentiel</i>	200.469	<i>Filaments</i>	388
— <i>Saint Antoine</i>	368	<i>Filaria</i>	667
— <i>volage</i>	442.669	<i>Filet de la langue</i>	57.400
<i>Feve</i>	380	<i>Filets</i>	173.388
— <i>d'Egypte</i>	250	<i>Filipendule</i>	391
<i>Feuille de Lion</i>	506	<i>Filtration</i>	392
— <i>de mer</i>	912	<i>Fistule</i>	392.397.793
— <i>Indienne</i>	536	— <i>lachrimale</i>	18.393
<i>Fibres</i>	388	<i>Fixation</i>	393
<i>Fiel</i>	140	<i>Flamme</i>	393
— <i>de terre</i>	202	<i>Flancs</i>	470
<i>Fievre</i>	384	<i>Fleur de jalousie</i>	44
— <i>(accroissement de la)</i>	117	— <i>de Muscade</i>	533
— <i>avec sueur</i>	830.347.	— <i>de Palsion</i>	238
—	444	<i>Fleurs</i>	192.394
— <i>avec devoiement</i>	157	— <i>blanches</i>	394
— <i>chaude</i>	109.200	— <i>de Grenadier</i>	126
— <i>continue</i>	260.384	<i>Flux céliaque</i>	246
— <i>de lait</i>	495	— <i>de bouche</i>	707.754
— <i>Ephemere ou d'un</i>		— <i>de larmes chaudes &</i>	
<i>jour</i>	357.384	<i>acres</i>	362
		— <i>hepatique</i>	394.439
		X x x	Flux

T A B L E.

Flux de sang	335.429	Froment locar ,ou rouge	805
— de ventre	319.512	Front	402
— d'urine	314	Frontal	403
Fluxion	195.200.737.736	Frottement	116.402
Foiblesse	114.304.471	Fruit	403.644
Foin	395	Fruits d'Eté	448
Folie	480.577	Fume-terre	404
Follettes	115	Fumier de Cheval	893
Fomentation	364.397	Fungus	836
Fonctions naturelles	592	Fureur	541
Fondement	75	Furoncle	406
Fontanelle	397	Fusain	66.372
Formule	399	Fusion	407
Fosse pituitaire	778	Fustet	175
Fougère	391		
— aquatique	626		
Fourgon	749		
Fourmi	399		
Fourneau	405		
— à vent	59		
— pour distiller per			
descensum	312		
Foyer	394.438		
Fracture de l'os	192.400		
— du crane	166		
— transversale	299		
Fragon	748		
Frain	400		
Frais de Grenouilles	806		
Fraisier	401		
Framboisier	747		
Frangē membraneuse	396.622		
Fraxinelle	401		
Frene	402		
Freneſie	480		
Fresne ſauvage	623		
Friction	402		
Frifſon	449.740.867		
Fritillaire	402		
Froment	872		

T A B L E.

Genet d'Espagne	414	Arabique	87
Genevrier ou Genevre	490	Gutte	426
Gengive	416	Lacque	494
Genouil	415	Opopanax	619
Gentiane	415	Sagapenum	752
Germandrée	213	Gomphose	422
— d'eau	773	Gonorrhée	422.526
Germe	348	— cordée	221.422
Geroffles (grands)	68	Goulu	16
Geste de loup	530	Gousse	655
Gesse	502	Goust	426
Gingembre	927	Goute (la)	99
— sauvage	926	— (remedes contre la)	67.
Ginglyme	416	— à la main	69
Girard Rouffin	104	— au genouil	217
Giroffier	510	— aux pieds	422
Girofflée	188	— dans l'Espaule	684
Glais	417	— dans les Moschaires	614
Gland	126	— du lin	792
Glande	16.417	— sciaticque	294
— conglobée	258	— sereine	487
— conglomerée	258	— volante	44
— pineale	255	Grain	99
— pituitaire	417	Graine	424
Glandes sublinguales	827	— d'Ecarlate	424
— sur-renales	176	Grains (des)	491
— Thyroidiennes	858	— de Paradis	211
Glands de terre	154	Graisse	179
Glaucome	418	Grand Boyau	16.123
Glayeul	417.485	— Raifort	251
— de marais	182	— Sommeil	723
— puant	804	— Liseron	197.253
Gletteron	499	Grande Centaurée	262
Globulaire	419	— Consoude	736
Glossocome	419	— fente	837
Glouteron	662	— Lavande	402.741
Glu	248.420.529	Gras de la jambe	502
Goëtre	140	Gratecu	412.834
Gomme	426	Gratelle	299
— Adragant	864	Xxx 2	442
— Ammoniac	48		Gre.
— Animé	62		

T A B L E.

<i>Gratelle blanche</i>	907	<i>Hannebanne</i>	457
<i>— rougeante</i>	442	<i>Haricots</i>	666
<i>Grateron</i>	76	<i>Harmonie</i>	430
<i>Gratiolle</i>	424	<i>Heliantheme</i>	434
<i>Gravelle</i>	595	<i>Heliotrope</i>	435
<i>Gravier</i>	91.704.749	<i>Hemorrhagie</i>	439
<i>Grele des paupieres</i>	211	<i>Hemorrhoides</i>	429
<i>Grenade</i>	423	<i>Hepatique</i>	439
<i>Grenadier</i>	712	<i>— des bois</i>	512
<i>Grenat</i>	423	<i>Herbe</i>	423.440
<i>Gremil</i>	521	<i>— ou fleur de S. Jacques</i>	465
<i>Grenouillette</i>	461	<i>— à coton</i>	390
<i>Grove</i>	91	<i>— à foulons</i>	761
<i>Gril</i>	279	<i>— à pauvre homme</i>	424
<i>Gruincement des dents</i>	871	<i>— au chat</i>	194.594
<i>Griottier</i>	206	<i>— au charpentier</i>	703
<i>Groin de Cochon</i>	795	<i>— aux cuilliers</i>	244
<i>Gros Boyau</i>	725	<i>— au lait</i>	419
<i>Grofeiler</i>	425	<i>— au limaffon</i>	553
<i>Grofelier rouge de jardin</i>	739	<i>— aux mites</i>	142
<i>Grofeilles</i>	427.921	<i>— aux perles</i>	521
<i>Grosse tête</i>	533	<i>— aux poumons</i>	512
<i>Grossesse</i>	416	<i>— aux poux</i>	817
<i>Grouillemens dans le ventre</i>	747	<i>— aux puces</i>	705
<i>Grumeaux de fang</i>	856	<i>— aux teigneux</i>	662
<i>Guerifon</i>	293	<i>— aux verrues</i>	435.898
<i>Guefde</i>	486	<i>— aux viperes</i>	338
<i>Gueule de veau</i>	73	<i>— benite</i>	187
<i>Guimauve ordinaire</i>	41	<i>— d'or</i>	434
<i>Gurgnet</i>	688	<i>— de Cire</i>	209
<i>Gutte gomme</i>	426	<i>— de citron</i>	560
<i>Guy</i>	905	<i>— de la Reine</i>	842
		<i>— de Saint Jean</i>	97
		<i>— de Saint Chriftophle</i>	223
		<i>— des Aulx</i>	37
		<i>— du coq</i>	128
		<i>— jaune</i>	529
		<i>— Robert</i>	415
		<i>Hermaphrodite</i>	58.440
		<i>Hermodacte</i>	441
		<i>Her-</i>	
H.			
H <i>Ableur</i>	126		
H <i>Haleine puante</i>	396.		
	821		
<i>Hanche</i>	277		

T A B L E.

Hernie	356.441	Hydatides	452
— aqueuse	454	Hydragoge	453
— de la Matrice	441.	Hydrocele	454
	698	— & Enterocoele	453
— des vaisseaux sper-		Hydrocephale	454
matiques	234	Hydromel	454.558
— du Nombril	356.	Hydromphale	454
	363.615.762	Hydrophobie	454
— humorale	456	Hydropisie	455.510
— inguinale	152	— Anasarce	55
— ventueuse	683	— Ascite	104
— ventueuse du Nombril		— Tympanite	879
	684	Hymen	456
Herniole	442	Hypercatharse	458
Hestre	185.382	Hypochondres	459
Heterogene	65.443	Hypochondrie	460
Homme (description de l')		— (remedes contre l')	
	69		69
Homogene	447	Hypociste	460
Hoquet	792	Hypocras	903
Hospital	600	Hypoastase	462
Houblon	528	Hypothese	462
Houx	24.86	Hyssope	463
— frélon	748	— des Garignes	434
Huile	613		
— de Petrole	613.662	I.	
— de Roses	737		
— de terre	613	J Acee	465
Humeur innominée	479	Jacinth	452
— aquee ou aqueuse		Jacobee	465
	451.453	Jalap	466
— crystalline	287.451	Jambe	286
— radicale	450	— tortue	525
— sereuse que l'on trou-		Jaret	690
ve dans l'Arriere faix		Jaseur	126
	551	Jasmin	466
— Vitree	451.452	Jaunisse	468
— visqueuse ou mucu-		Idiosyncrasie	468
se	581	Imagination	664
Humeurs de l'œil	451	Immersion	129.472
Hyacinthe	452	Immobilite	11
		Im-	

T A B L E.

Immortelle	343	Intestins Rectum ou Culier	725
Impatience	335	Intestins	355
Imperatoire	472.627	Jointure	257
Imperfore	114	— des os	835
Impuissance à se mouvoir	334	Joinc aigu	490
Impuretez	773	— fleuri	156
Incineration	474	— odorant	769
Incision	354	Joubarbe	129.778
Incorporation	474	— aquatique	570
Incube	475	— des vignes	847
Indication	354.476	Joue	413.535
Indigestion	76	Jours Critiques ou de Crise	283
Infatigable	5	— qui indiquent le tems	476
Infirme	885	au quel la Crise se doit	412
Inflammation	669	faire	485
— de la Ratte	813	Foye	487
— des Poumons	658	Iris	488
— des yeux très vio-	227	Ischium	488
lente	439	Isthme	444
— du foye	478	Jugement que l'on forme de	785
Infusion	478	la maladie en consequence	489
Injection	478	de la sueur	489
— dans la vessie	197	Jugeoline	442
Inquietude	480	Jugubes	829
Insensibilite	54	Julep	457
Insertion	480	Juliane ou Julienné	
Insomnie	26	Jus	
Inspiration	351.480	Jusquame	
Instabilite des yeux	446		
Instrument lenticulaire, ou	505		
pour polir les os	13.481		
Intemperie	354		
Intention	85		
Intermission de la fièvre	85		
Intervalle de la fièvre	251		
Intestin Colon	356		
— droit ou rectum	327		
— Duodenum	468		
— Jejunum	471		
— Ileum			

T A B L E.

<i>Ladverie</i>	343.346.507	<i>Lepre des Grecs</i>	508
— <i>de porc</i>	211	<i>Lessive</i>	523
<i>Laineux</i>	498	<i>Lethargie</i>	187.508
<i>Lait</i>	493	<i>Leton</i>	118
— <i>d' Amandes</i>	51.352	<i>Levesche</i>	511
— <i>de Lune</i>	545	<i>Levier</i>	890
— <i>defaut (de)</i>	22	<i>Levres</i>	492
<i>Laite des Poissons</i>	495	— <i>des parties honteuses</i>	28.492
<i>Laitron</i>	800	<i>Lie</i>	381.385
— <i>doux & epineux</i>	800	— <i>de l'huile</i>	51
<i>Laitue</i>	495	<i>Liege</i>	827
<i>Lampfane</i>	497	<i>Lien de chien</i>	298
<i>Lancette</i>	498.668.767	<i>Lienterie</i>	512
<i>Langue</i>	518	<i>Lierre</i>	431
— <i>de Chien</i>	299	— <i>terrestre trainent</i>	432
— <i>de Cerf</i>	772	<i>Ligamens de la matrice</i>	514
— <i>de Serpent</i>	420.616	<i>Ligament</i>	513
<i>Langueur</i>	544	— <i>cartilagineux</i>	221
<i>Larmes</i>	494	— <i>ciliaire</i>	513
<i>Larynx</i>	500	— <i>circulaire & mem-</i>	
<i>Lassitude</i>	264.305.501	<i>braneux</i>	95
— <i>medicaments ou on-</i>		<i>Ligne blanche</i>	517
<i>guens, dont on se sert pour</i>		<i>Lignes par ou l'on pretend</i>	
<i>oter (la) du corps</i>	12	<i>predire notre destinee</i>	517
<i>Lavande</i>	502	<i>Limaçon</i>	244
<i>Lavement</i>	2.240	<i>Limonier</i>	515
<i>Laureole</i>	503	<i>Lin</i>	519
<i>Laurier</i>	503	<i>Linaire</i>	516
— <i>tein</i>	860	<i>Louche</i>	822
— <i>Alexandrin</i>	461.504	<i>Linge enduit d'onguent,</i>	
— <i>cerise</i>	503	<i>dont on fait des emplâtres</i>	678
— <i>Rose</i>	595	<i>Liniment</i>	518
<i>Laxatifs</i>	43	<i>Lippitude</i>	519
<i>Leucophlegmatia</i>	510	<i>Lipyrice</i>	519
<i>Lentiles</i>	357	<i>Lis</i>	515
<i>Lentilles</i>	663	— <i>des vallees</i>	515
<i>Lentille d'eau</i>	505	<i>Litharge</i>	520
<i>Lentisque</i>	506	<i>Lithotomie</i>	522
<i>Lepre</i>	343.346.507	<i>Lithotomiste</i>	522
— <i>blanche</i>	40.509	<i>Li-</i>	
		<i>Xxx 4</i>	

T A B L E.

<i>Livèche</i>	511.789	<i>Mal de tête</i>	204
<i>Livre</i>	511.690	— <i>de dents</i>	607
<i>Liferon</i>	436.796	— <i>sain</i>	885
<i>Lizet</i>	263.796	<i>Maladies compliquées</i>	254
<i>Lobe de l'Oreille</i>	523	<i>Maladie</i>	576
<i>Lobes du Poumon</i>	28	— <i>cachee ou inconnue</i>	605
— <i>du Foye</i>	523	— <i>causee par l'inflam-</i>	
<i>Lobules</i>	523	— <i>mation des membranes du</i>	
<i>Lombes</i>	527	— <i>cerveau</i>	794
<i>Long boyau</i>	471	— <i>aiguë</i>	15
<i>Le long palmaire</i>	633	— <i>benigne</i>	134
<i>Lonkite</i>	524	— <i>Chronique</i>	223.686
<i>Lotion</i>	2.525	— <i>commune ou genera-</i>	
<i>Luette abattue ou relachée</i>	233	— <i>le</i>	635
<i>Lunaire</i>	527	— <i>contagieuse</i>	260.
<i>Lumatiques</i>	527		524.569
<i>Lupin</i>	528	— <i>des filles</i>	218
<i>Lusérne</i>	553	— <i>d'un jour</i>	575
<i>Lut</i>	529	— <i>difficile à guerir</i>	336
<i>Luter</i>	525.529	— <i>epidémique</i>	359.815
<i>Luxation de la Hanche</i>	377	— <i>endémique</i>	354
<i>Lysimachie</i>	532	— <i>etat incertain (de la)</i>	13
<i>Lymphé</i>	531	— <i>hereditaire</i>	440
		— <i>Hypochondriaque</i>	460
		— <i>intermittente</i>	482
		— <i>inveterée</i>	73
		— <i>le plus haut point ou</i>	
		— <i>degrez (de la)</i>	11
		— <i>maligne</i>	537
		— <i>pediculaire</i>	671
		— <i>qui precede une autre</i>	699
		— <i>qui provient du tempe-</i>	
		— <i>rament</i>	468
		<i>Maladif</i>	885
		<i>Malleole</i>	538
		<i>Mammelles</i>	539
		<i>Mammelons</i>	187.638
		<i>Mam-</i>	

M.

M <i>Aceration</i>	532		
<i>Maceron</i>	446.796		
<i>Macher</i>	548		
<i>Machine</i>	533		
<i>Macis</i>	533		
<i>Maschoires</i>	540		
<i>Magdaleons</i>	534		
<i>Magistère</i>	534		
<i>Maigreur</i>	378		
<i>Main</i>	543		
<i>Maîtres des mines</i>	568		
<i>Mal-caduc</i>	361		
<i>Mal de Rate</i>	460.811		
— <i>de saint Fiacre</i>	836		

T A B L E.

<i>Mammelons des Nerfs Opti-</i>		<i>Medecin</i>	554
<i>ques</i>	638	<i>Chimiste</i>	467
<i>Mandragore</i>	541	<i>(premier)</i>	90
<i>Manie</i>	541	<i>Medecine</i>	553.554.666
<i>Maniguette</i>	179	<i>Chymique</i>	665
<i>Manne</i>	543	<i>Dogmatique</i>	327
<i>Marbre</i>	546	<i>Empirique</i>	350
<i>Marc</i>	534	<i>éprouvée</i>	374
<i>Marcasite</i>	545	<i>Galenique</i>	409
<i>Marguerites</i>	234.509	<i>Hermetique</i>	440
<i>Marie</i>	490	<i>universelle</i>	197
<i>Marjolaine</i>	535	<i>Mediastin</i>	553
<i>— (espece de)</i>	44	<i>Melancolie</i>	336.557
<i>Marmelade</i>	546	<i>Meleze</i>	500
<i>Marmite</i>	157	<i>Meliceris</i>	558
<i>Maronnier</i>	191	<i>Melilot</i>	559
<i>Marque</i>	214	<i>Melinet</i>	209
<i>Marrube noir ou puant</i>	127	<i>Melisse</i>	560
<i>— blanche</i>	547	<i>Melon</i>	560
<i>Martagon</i>	547	<i>Membrane</i>	561
<i>Marteau</i>	538	<i>— adipeuse</i>	562
<i>Masse</i>	548.883	<i>— des os</i>	657
<i>Maffeteres</i>	548	<i>— volonteé</i>	890
<i>Mastic</i>	549	<i>Membre</i>	100.562
<i>Masticatoire</i>	81.548	<i>— viril.</i>	651
<i>Matiere d'une playe</i>	713	<i>Menstrues</i>	192.563
<i>— ichoreuse</i>	467	<i>Menstrue</i>	563
<i>— mucilagineuse des</i>		<i>— Universel</i>	30
<i>Intestins</i>	581	<i>Menthe</i>	564
<i>— sanguinolente</i>	759	<i>— de chat</i>	194
<i>Matras</i>	550.732	<i>Meningophilax</i>	562
<i>Matricaire</i>	550	<i>Menton</i>	564
<i>Matrice</i>	921	<i>Mercur</i>	123.453.564
<i>Maturité</i>	551	<i>— de vie</i>	34
<i>Mauvais appetit</i>	236	<i>Mercuriale</i>	565
<i>Maulve</i>	539	<i>Mercuriaux</i>	565
<i>— sauvage</i>	31	<i>Meres de Gerosles</i>	188
<i>Mayenne</i>	536	<i>Merveille du Perou</i>	466
<i>Mechoacan</i>	552	<i>Mesentere</i>	565
<i>Meconium</i>	552	<i>Meslange</i>	277.576
<i>Medicament</i>	553.666	<i>Mesocolon</i>	566
<i>Medecins Empiriques</i>	350	<i>Xxx 5</i>	<i>Me-</i>

T A B L E.

<i>Mesure</i>	563	<i>Mollaine</i>	669.896
<i>Metacarpe</i>	567	<i>Monceau</i>	7
<i>Metacondyle</i>	567	<i>Montagne de venus</i>	575
<i>Metal</i>	567	<i>Monstre</i>	576
<i>Metallurgiste</i>	568	<i>Morceau</i>	144
<i>Metastase</i>	568	— ou Pomme d'Adam	689
<i>Metatarse</i>	568	<i>Morelle</i>	797
<i>Methode</i>	568	<i>Morgeline</i>	40.53.577
<i>Metrenchyte</i>	569	— (espece de)	805
<i>Meure de Renard</i>	747	<i>Morpions</i>	577.671
<i>Meurier</i>	578	<i>Morsure de Chien enragé</i>	298
<i>Meurte</i>	588	— de loup enragé	529
<i>Meurtrissure</i>	262.353	<i>Mort au Chien</i>	248
<i>Mezereum</i>	569	— aux vers	435
<i>Microcosme</i>	569	— au porceaux	660
<i>Miel</i>	556	<i>Mortier</i>	578.674
— rosat	738	<i>Mortification</i>	806
<i>Migraine</i>	437.443.575	<i>Morve</i>	142.581.588
<i>Mil</i>	570	<i>Mouches à miel</i>	77
<i>Mille feuille</i>	9.571	— Cantharides	172
<i>Mille-pertuis</i>	459	<i>Mouron</i>	40.53
<i>Millet</i>	570	— violet	73
<i>Mine</i>	571	<i>Mouffe</i>	383.583
— de plomb	572	— marine	266
— de plomb noire	575.683	— terrestre	530
— d'or	484	<i>Moufon</i>	53
<i>Mineraux</i>	572	<i>Moustache</i>	588
<i>Minuit</i>	566	<i>Moutarde</i>	792
<i>Miserere</i>	221.470	<i>Mouvement peristaltique</i>	658
<i>Mithridate</i>	572	<i>Mouvements convulsifs</i>	580
<i>Mixture</i>	277.573	<i>Moxa</i>	580
<i>Moëlle</i>	555	<i>Mucilage</i>	580
— Allongée	555	<i>Muet</i>	77
— de l'Epine	556	<i>Musle de veau</i>	73
— de l'os	556	<i>Muguet</i>	515
— de Pierre	545	<i>Mules aux talons</i>	659
— du dos (commencement de la)	479	<i>Musc</i>	579
<i>Mois</i>	563	<i>Muscle</i>	583
<i>Mole</i>	574	<i>Muscle</i>	

T A B L E.

<i>Muscle Abaisseur de l'œil</i>		<i>Muscle Demi-Nerveux</i>	780
—	450	— Dentelé	785
— <i>Abducteur de l'œil</i>		— Digastrique	321
—	477	— Droits	725
— <i>Abducteurs</i>	2	— Droit externe de l'œil	
— <i>Accelerateurs</i>	7		477
— <i>Adducteurs</i>	15	— Epineux	809
— <i>Adducteur de l'œil</i>		— Extenseur propre de l'In-	
—	139	dex	477
— <i>Angulaire ou Rele-</i>		— du Fascia lata	562
<i>veur</i>	509	— Fessiers	421
— <i>Aponeurotique</i>	562	— Gastrocnemiens	412
— <i>Basio-Glosse</i>	130	— Genio-Hyoidiens	414
— <i>Biceps</i>	139	— Genio-Glosses	414
— <i>Buccinateur</i>	152	— Grand dorsal	63
— <i>Cephalo-Pharyngiens</i>		— Grands jumeaux	412
—	204	— Grand Rond	745
— <i>Cerato-Glosses</i>	206	— Grele	422
— <i>Complexes</i>	254	— Humble	450
— <i>Coraco-Brachial</i>	266	— Hyo-Thyroidiens	457
— <i>Coraco-Hyoidiens</i>	265	— Jambier antérieur & po-	
— <i>Coraco-radial</i>	139	stérieur	859
— <i>Court extenseur de</i>		— jambier gresle	680
<i>l'avantbras</i>	148	— jarretier	690
— <i>Court Palmaire</i>	183	— Iliaque	471
— <i>Couturier</i>	763	— Intercostaux	482
— <i>Cremaster</i>	279	— Interosseux	483
— <i>Cryco-Arytenoidiens</i>		— jumeaux	139
—	280	— Long-Dorsal	525
— <i>Crico-Thyroidiens</i>		— Long Palmaire	633
—	280	— Lumbricaux	526
— <i>Crotaphite</i>	848	— Masseters	548
— <i>Crural</i>	286	— Mastoïdiens	549
— <i>Cubital</i>	288	— Mastoïdiens postérieurs	
— <i>Cubital gresle</i>	633		812
— <i>de l'Epine du dos</i>	734	— Mylo-glosses	584
— <i>de la Luette</i>	707	— Obturateurs	605
— <i>de la jambe</i>	859	— Obturateur interne	156
— <i>Delcoide</i>	308		547
— <i>Demi-Epineux</i>	780	— Oesophagien	609
— <i>Demi-Membraneux</i>		— Palmaire cutané	183
	779		<i>Muscles</i>

T A B L E.

<i>Muscles Pectiné</i>	522	<i>Muscles Temporal</i>	848
— <i>Pectoral</i>	647	— <i>Thenar</i>	853
— <i>Perforant</i>	654	— <i>Thyro-Arytenoïdiens</i>	858
— <i>Perfore</i>	654	— <i>Thyro-Hyoïdiens</i>	457
— <i>Plantaire</i>	680	— <i>Trapeze</i>	289
— <i>Poplite</i>	690	— <i>Transverses</i>	867
— <i>Profond</i>	654	— <i>Transversaire du dos</i>	780
— <i>Pronateurs</i>	700	— <i>Triangulaire du sternum</i>	868
— <i>Psoas</i>	705	— <i>Trochleateur</i>	873
— <i>Pterygoides</i>	35	— <i>Vastes internes & ex-</i>	889
— <i>Pterygoidiens</i>	707	— <i>ternes</i>	889
— <i>Pterygo-Staphylins</i>	707	<i>Myologie</i>	585
— <i>Pyramidaux</i>	714	<i>Myloglosse</i>	584
— <i>Quadrijumeaux</i>	717	<i>Myopie</i>	585
— <i>Quarre</i>	717	<i>Myrobolans</i>	586
— <i>Radial</i>	719	<i>Myrrhe</i>	587
— <i>Releveur ou Angulaire</i>	509	<i>Myrte</i>	588
— <i>Releveur de l'œil</i>	832	<i>Myrtille</i>	908
— <i>Rhomboïde</i>	738		
— <i>Scalene</i>	766		
— <i>Soleaire</i>	798		
— <i>Sous scapulaire</i>	477		
— <i>Souclavier</i>	826		
— <i>Sous-Epineux</i>	478		
— <i>Spheno-Pharyngiens</i>	806		
— <i>Salpingo-Pharyngiens</i>	806		
— <i>Sphincters</i>	260. 807		
— <i>Splenius</i>	808		
— <i>Sterno costaux</i>	868		
— <i>Hyoïdiens</i>	819		
— <i>Thyroïdiens</i>	819		
— <i>Sublime</i>	654		
— <i>Superbe</i>	832		
— <i>Supinateur</i>	833		
— <i>Sus-Epineux</i>	834		
— <i>Supérieur de l'œil</i>	872		
— <i>Stylo-Glosses</i>	824		
— <i>Hyoïdiens</i>	824		
— <i>Pharyngiens</i>	825		

T A B L E.

<i>Nerf</i>	400.596	<i>Nuque du cou</i>	601
— <i>intercostal</i>	482	<i>Nutrition</i>	36.602
— <i>optique</i>	619	— <i>bonne</i>	375
— <i>pathetique</i>	646	— <i>imparfaite</i>	39
<i>Nerprum</i>	445.735	— <i>vitiée</i>	160
<i>Nenuphar</i>	603	— <i>qui se fait bien</i>	375
— <i>(espece de)</i>	578	<i>Nyctalopes</i>	602
<i>Neurologie</i>	596	<i>Nymphes</i>	602
<i>Nez</i>	591		
— <i>coupez</i>	818	O.	
<i>Nicotiane</i>	842		
<i>Nielle</i>	558.598	O <i>Bliteration</i>	35
— <i>au blé</i>	746	O <i>bole</i>	604
<i>Nitre</i>	598	<i>Obstruction</i>	349.604
— <i>(Ecuime ou fleur de)</i>	78	— <i>de la Ratte</i>	813
<i>Noctambule</i>	599	<i>Obturbateur interne</i>	156.547
<i>Noeuds</i>	100	<i>Ocre</i>	605
— <i>qui se trouvent aux</i>		<i>Occiput</i>	605
— <i>tiges ou aux racines des</i>		<i>Oculiste</i>	606
— <i>herbes &c.</i>	413	<i>Odeur agreable (ce qui don-</i>	
<i>Noeud de la George ou Pom-</i>		— <i>ne une)</i>	433
— <i>me d'Adam</i>	500.689	<i>Odontalgie</i>	607
— <i>Nerveux</i>	410.682	<i>Odorat</i>	608
<i>Noiselier</i>	273	<i>Oeconomie</i>	608
<i>Noisettier</i>	273	<i>Oedeme</i>	609
<i>Noisettes</i>	117	<i>Oeil</i>	607
<i>Noix de Galles</i>	410	— <i>le blanc (de)</i>	29
— <i>Muscade</i>	579	— <i>de bœuf</i>	155.276
<i>Nombril</i>	913	— <i>de chat</i>	73
— <i>le milieu (du)</i>	14	— <i>de Chevre</i>	18
— <i>marin</i>	913	— <i>de cochon</i>	570
— <i>de venus</i>	8.277	— <i>de Lievre</i>	496
<i>Noyau</i>	625	— <i>meurtri</i>	462.427
<i>Noyer</i>	488	— <i>purulent</i>	461
<i>Nourriture</i>	35	— <i>(ulcere caustique & bru-</i>	
<i>Nummulaire</i>	203	— <i>lant de l')</i>	69
<i>Nuage dans l'urine</i>	352	<i>Oeillet d'Inde</i>	843
<i>Nuages (petits)</i>	601	<i>Oeillets</i>	188
<i>Nuit (qui va ou se promene</i>		— <i>de Dieu</i>	530
— <i>de)</i>	599	<i>Oesophage</i>	610
		<i>Oesype</i>	611
		<i>Oeuf</i>	

T A B L E.

Oeuf	628	Oreillette du coeur	121
— le blanc , ou le glaire		Organe	621
(de l')	29.30	Orgasme	621
— Philosophique	629	Orge	449
Oignon	161	Orgeade	448
— marin	815	Orgueil	282.448
Oiselets	117	Orgeolet	282.448
Olives	613	Orifice de l'Estomac	180
Olivier	612	— de la Matrice	249
— Sauvage	275	— interne de la Matri-	
Omentum	614.731	ce	626
Omphalocèle	615	Origan	622.626
Omoplate	450.614	Orme	911
Once	913	Ormeau	911
Ongle	706.914	Orobanche	624
— (espece d')	637	Orobe	624
Onguent	914	Orpin	847
— basilic	851	Ortie morte	409.497
Operation	616	Orties	920
— Césarienne	464.645	Orvalle	449.771
Operations chimiques	698	Os	625
Ophthalmie	617	— Cuboide	289
Opiat	617	— de l'Epaule	448
Opopanax	619	— de la Hanche	487
Oppilation	604	— de la Poitrine	819
Opium	617.618	— de la queue	242
Or	122	— des Iles	471
— fulminant	224	— du Coude	911
Orange	118	— du Tarsé	846
Orcanette	31.56	— Ethmoide	370
Ordre	664	— Hyoide	457
Ordure	314.818	— Innomine	479
Ordinaires	192.563	— Naviculaire	592
Oreille	120.121	— Parietal	148
— le trou de (l')	41	— Petreux	521.662
— de Judas	120	— Pubis	708.363
— de lievre	155	— Sacrum	752
— d'homme	104	— Scapuloide	768
— d'Ours	120	— Sesamoides	785
— de Souris	126.585	— Sphenoïde, Basilaire, ou	
Oreillette	104	Cuneiforme	130.292
		Os	

T A B L E.

<i>Os triangulaire</i>	868	<i>Panatelle</i>	634
<i>Osmonde</i>	626	<i>Pance (la)</i>	2
<i>Osteocolle</i>	627	<i>Pancreas</i>	163.635
<i>Osteologie</i>	627	<i>Panicault</i>	368
<i>Otalgie</i>	627	<i>Pannicule adipeux</i>	636
<i>Otruche</i>	475	—— <i>Charneux</i>	637
<i>Ovaire</i>	629	<i>Panniculus</i>	637
<i>Oubli</i>	604	<i>Panis</i>	636
<i>Oublies laxatives</i>	604	<i>Papier</i>	638
<i>Ourels</i>	504	—— <i>brouillard</i>	214
<i>Ouverture du Larynx</i>	741	<i>Paracentese</i>	639
—— <i>des vaisseaux</i>	60	<i>Paralyfie</i>	640
—— <i>du ventre</i>	639	—— <i>(remedes contre la)</i>	
<i>Ouie</i>	116		72
—— <i>dure</i>	334	—— <i>d'un cote</i>	438
<i>Oxicrat</i>	629	<i>Parelle</i>	630
<i>Oxymel</i>	630	<i>Parenchyme</i>	641
<i>Oxyrrhodiz</i>	630	<i>Paresse</i>	674
<i>Ozeille</i>	8	<i>Parfum</i>	56.608.831
<i>Ozene</i>	631	<i>Parietaire</i>	642
		<i>Parler difficile</i>	60.130.159
		<i>Paronichie</i>	643
		<i>Parotides</i>	643
		<i>Paroxysme qui avance</i>	70
		<i>Partage</i>	326
		<i>Partie</i>	644
		—— <i>anterieure des levres</i>	
			700
		—— <i>de la Medecine, qui</i>	
		<i>enseigne la Diete</i>	316
		—— <i>bonteuse de la femme</i>	
			293
		—— <i>Organique</i>	621
		<i>Parties de la Poitrine</i>	695
		—— <i>dissemblables</i>	325
		—— <i>semblables</i>	791
		—— <i>spermatiques</i>	805
		<i>Pas d'Asne</i>	878
		—— <i>moison</i>	113.519
		<i>Pasquettes</i>	134
		<i>Passage</i>	551
		<i>Passer</i>	

T A B L E.

<i>Passer ou couler quelque li- queur</i>	653	<i>Perfoliate</i>	188.883
<i>Passerage</i>	507.677	<i>Pericarde</i>	655
— <i>sauvage</i>	179	<i>Pericrane</i>	656
<i>Passeroses</i>	530	<i>Perine</i>	656
<i>Passer velours</i>	44	<i>Perioste</i>	657
<i>Passer pierre</i>	283	<i>Peripneumonie</i>	658
<i>Passion</i>	646	<i>Peritoine</i>	658
— <i>Hysterique</i>	464	<i>Perles</i>	545
— <i>Iliaque</i>	221.470	<i>Peroole</i>	296
<i>Paste</i>	548	<i>Perone</i>	389.659
<i>Paste</i>	128	<i>Perficaire</i>	455.660
<i>Pastenade</i>	303.646	<i>Perfil</i>	662
<i>Pastel</i>	418.486	— <i>d'Asne</i>	587
<i>Pastille</i>	645.689	— <i>de marais</i>	79
<i>Patience</i>	498	— <i>de montagne</i>	621
— <i>rouge</i>	757	<i>Perte</i>	699
<i>Patte d'Oye</i>	660	— <i>de Sang</i>	429
<i>Pavillon de la Trompe de Fallope</i>	396.622	<i>Pervenche</i>	238
<i>Paume de la main</i>	632.854.	<i>Pesanteur de tête</i>	204
	915	<i>Pessaire</i>	661
<i>Parvot</i>	246.638.738	<i>Peste</i>	661
— <i>cornu</i>	418	— <i>(remedes qui preser- vent de la)</i>	51
<i>Paupieres (concretion des)</i>	57.633	<i>Petasite</i>	662
<i>Peau</i>	295.650	<i>Petit Cardamom</i>	179
<i>Pecher</i>	659	— <i>Cerveau</i>	207
<i>Pectoraux, remedes</i>	122	— <i>Chene</i>	213
<i>Pediculaire des prez</i>	393.	— <i>Doigt</i>	321
	648	— <i>Glouteron</i>	923
<i>Peigne de Venus</i>	767	— <i>Houx</i>	748
<i>Pelade</i>	534.664	— <i>muguet</i>	410
<i>Peler</i>	304	— <i>œil</i>	570
<i>Pellican</i>	399.607.650	— <i>poireau</i>	770
<i>Penetration d'Esprit</i>	198	<i>Petit pois</i>	606
<i>Penide</i>	651	<i>Petite bouche</i>	152
<i>Pepon</i>	653	— <i>Esule</i>	370
<i>Perce bosse</i>	532	— <i>joubarbe ou pain d'oiseau</i>	471
— <i>feuille</i>	155.654	— <i>joubarbe</i>	896
<i>Perce pierre</i>	283	— <i>Lentille des marais</i>	505
		<i>Petite</i>	

T A B L E.

Petriffement	537	Pierre de la vessie	162	
Petite verole	886	— judaïque	488	
Petrole	613.662	— des rompus	627	
Peuplier	691	— Hematite, ou sanguine	428	
Phenomenes	663	— Nephretique	594	
Phalange	664	— ponce	711	
Phantaisie	664	— serpentine	616.617	
Pharmacie	665	Pimen	146.176	
Pharmacopée	665	Pimprenelle	676	
Pharynx	666	Pinceau	651	
Pbiltre	668	Pin	676.679	
Pbiole	50.667	Pincee	708	
Pblegme	668	Pincettes	399.916	
Pblegmon	699	— pour relever la luet-	817	
Pblistenes	669	te	— pour tirer les dents	607
Phosphore	670	— qui servent à tirer	les corps etrangers	5.6
Phrenesie	480.671	Pilon	678	
Pbthisie	93.544.672	Pilules	193.675	
— (remedes contre la)	72	Piquant (des)	14	
Pie mere	550	Piqueure de nerf ou de ten-	don	711
Pied	660	Piramide du Trepan	548	
— d'Alouette	308	Pisse en Lict	846	
— de chat	421.447	Pistachier	677	
— d'oiseau	623	Pituite	581.588.668	
— de Lievre	496	Pivoine	685	
— de Lion	32.506	Plane	681	
— de loup	530	Plantain	96	
— de corneille	270	— de montagne	35	
— de Pigeon	660	Plante	680	
— de veau	101	— du pied	680.854	
Pierre	520	Plastre	427	
— calaminaire	161	Platane	681	
— d'Aigle	21	Playe	922	
— d'Aimant	535	Plein de sang	681	
— d'Armenie ou Arme-	94	Plethore	681	
nienne	— dans les Reins ou la	Plethorique	681	
Vessie	521	Y y y	Pleure	
— d'Azur	504			
— de Lynx	133.531			

T A B L E.

<i>Pleurre</i>	681	<i>Polium</i>	685
<i>Pleuresie</i>	682	<i>Politrice</i>	688.869
— <i>batarde</i>	682	<i>Polype</i>	688
— <i>(remedes contre la)</i>	72.73	<i>Polypode</i>	688
<i>Plexus ou Lacis</i>	682	<i>Pomade</i>	689
<i>Plomb</i>	683	<i>Pomme ou morceau d'Adam</i>	689
— <i>de mer</i>	683	— <i>doree ou d'amour</i>	536
— <i>de mine</i>	683	— <i>epineuse</i>	822
<i>Plombagine</i>	683	— <i>de merveille</i>	575
<i>Plumasseaux</i>	812	<i>Pommier</i>	539
<i>Pneumatocelle</i>	683	<i>Pont de Varolius</i>	690
<i>Pneumatomphale</i>	684	<i>Porcelaine</i>	58.693
<i>Poignée</i>	542.708	<i>Porcelets de Saint Anthoine</i>	697
<i>Poignet</i>	185	<i>Pores</i>	692
<i>Poil</i>	675	— <i>biliaires</i>	693
— <i>(chute du)</i>	91	<i>Porphyre</i>	692
— <i>des narines</i>	901	<i>Porreau</i>	13
— <i>des parties honteuses</i>	708	<i>Porte du foye</i>	693
— <i>des paupieres</i>	229	<i>Porte lumiere</i>	670
— <i>folet</i>	498	<i>Portion egale</i>	51
— <i>qui vient dessous l'Aiselle</i>	446	<i>Possede</i>	604
<i>Point doré</i>	711	<i>Possjet</i>	694
<i>Pointe du Cœur</i>	581	<i>Potion</i>	431.694
<i>Pointes</i>	14	— <i>alterante, pour purifier le sang</i>	37
<i>Poireau</i>	692	— <i>Cordiale</i>	180
<i>Poirée blanche</i>	135	— <i>de meure</i>	577
<i>Poirier</i>	716	<i>Potiron</i>	404.561
<i>Pois</i>	678	<i>Poudre</i>	804
— <i>ciches ou pois Been</i>	228	— <i>à vers</i>	760
<i>Poison</i>	893	— <i>aux Rats</i>	96
<i>Poitrine</i>	647.856	— <i>de sympathie</i>	837
— <i>(le creux de la)</i>	70	<i>Pourcelets</i>	687
<i>Poivre</i>	676	<i>Poutain</i>	151
— <i>d'Inde, de Guinée, ou du Bresil</i>	176	<i>Pouce</i>	322
<i>Poix</i>	552.679	<i>Pouliot</i>	194.709
— <i>resine</i>	252	<i>Pouilleus</i>	671
		<i>Poulmons</i>	709
		<i>Pourpier</i>	58.693
		<i>Pour-</i>	

T A B L E.

Pourriture de l'Os	182	Puissance	381
Pouls	710	Pulmonaire	709
— deregle	339	Pulmonique	110
— inegal	160	Pulpe	709
— irregulier	101	Purgation	197.712
— mauvais	160	Punais	631
— qui defect	108	Purification	582
— regulier & egal	374	Pus	713
Poussif	110	Pustules	638.669.713
Pouvoir	381	— qui viennent par la	
Precipitation	695	sueur	444
Prêle	365	— de vin	426
Prepuce	356.695	Pylore	713
Preservatif	33.34.71.72	Pyrethre	714
Pressoir ou Presse	862	Pyrole	715
— d'Herophile	505.		
	862	Q.	
Priapisme	696	Qualite	717
Primerole	697	— occulte	605
Primevre	697	Quarteron	716
Prise	329	Quantite egale	51
Proces Ciliaires	698	Queue	648
— du Peritoine	698	— d'arondelle	752
Production d'esprits	683	— de Cheval	365.446
Profond Assoupissement	193.	— de pourceau	663
	197	— de Renard herbe (de)	40
Prognostique	700	Quid pro quo d'Apothicaire	718
Propolis	701	Quintessence	346.369
Propriete de la maladie	468	Quinte feuille	652
Protuberance annulaire	63		
Protuberance de l'Oeil	377	R.	
— du Nombril	377		
Prostates	702		
Provin de vigne	700		
Pterygoides (muscles)	35		
Ptisane	454.707	R Able	527
Prudes femmes	115	Rachitis	734
Prunelle	702	Racines rondes	154
Prunelle de l'œil	712	Racine	720
Prunier	703	— salivaire	714
— sauvage	703	— vierge	845
		Yyy 2	R.

T A B L E.

<i>Racloir</i>	724	<i>Remedes Abortifs</i>	2
<i>Rage</i>	298	<i>Abstergens</i>	5
<i>— d'Amour</i>	77.406	<i>Adeucissans</i>	309
<i>Raifort</i>	723	<i>Anodins</i>	65
<i>Raisin de Renard</i>	642	<i>Aperitifs</i>	55.76.
<i>Raisine</i>	305		730
<i>Rale</i>	820	<i>Astringens</i>	111
<i>Rameaux</i>	722	<i>Attenuans</i>	115
<i>Rape</i>	724	<i>Attractifs</i>	116
<i>Rapontic des montagnes</i>	445	<i>Carminatifs</i>	183
<i>Rapports aigres</i>	12	<i>Catheretiques</i>	196.
<i>Raquette</i>	619		199
<i>Rasoir</i>	601.724	<i>Cautiques</i>	196.
<i>Rateleux</i>	811		199.715
<i>Ratissoire</i>	724	<i>Cephaliques</i>	204
<i>Ratte</i>	811	<i>Cicatrizants</i>	227
<i>Rave</i>	722.723	<i>Composez</i>	255
<i>Rayon</i>	720	<i>Confits</i>	257
<i>Receptacle du Chyle</i>	751	<i>Corrosifs</i>	271
<i>Recipient</i>	725	<i>Contre l'Acide</i>	67
<i>Rectification</i>	725	<i>— l'Apoplexie</i>	82
<i>Rectum</i>	725	<i>— la Cachexie</i>	70
<i>Receptacles ou reservoirs de</i>		<i>— la Colique</i>	70
<i>la matiere pituitense des</i>		<i>— la Consomption</i>	
<i>Narines</i>	584		71
<i>Reduction en cendres</i>	231	<i>— la Dysenterie</i>	71
<i>Refrigerant</i>	726	<i>— la fièvre</i>	384
<i>Regime</i>	316.726	<i>— la fièvre quarte</i>	
<i>Region Epigastrique</i>	360		73
<i>— Hypogastrique</i>	460	<i>— la goute</i>	67.69
<i>Reglisse</i>	420	<i>— la lassitude</i>	12
<i>Regne</i>	727	<i>— la Paralysie</i>	72
<i>Regule</i>	727	<i>— la Peste</i>	71
<i>Rein</i>	527.595	<i>— la Phthisie</i>	72
<i>Reins</i>	527.728	<i>— la suppression</i>	
<i>— (remedes contre les ma-</i>		<i>d'Urine</i>	487
<i>ladies des)</i>	72	<i>— la verole</i>	74
<i>Reine des prez</i>	911	<i>— les convulsions</i>	
<i>Relachement</i>	727		74
<i>— des dents</i>	421	<i>— le dormir ou l'As-</i>	
<i>Remedes</i>	122.553.666	<i>soupissement</i>	69
		<i>Re.</i>	

T A B L E.

<i>Remedes contre l'Hypochondrie</i>	69	<i>Remedes pour les Nerfs</i>	596
— les maladies des Reins	72	— pour les yeux	519.
— le scorbut	73		617
— les Vapeurs	69	— qui assoupissent les sens, & excitent le dormir	459
— les vers	68.71.	— qui calment les douleurs	641
	435	— qui empechent la transpiration	351
— les vertiges	70	— qui etachent le sang	352.429.486
— les vomissemens	67	— qui excitent la salivation	754
— Desoppilatifs	76	— qui excitent de la rougeur & des vessies sur les endroits du corps ou ils ont étez appliquez	670
— Diaphoretiques	317.	— qui purgent la melancolie, ou l'Atrabile	557
	444	— qui purgent les Eaux	455
— Digestifs	321	— qui retablissent la memoire	54
— Dilayans	322	— qui temperent les acretez	852
— Discussifs	325	— qui tuent les vers	73
— Diuretiques	326	— repellens	80
— Emetiques	349.916	— repercussifs	728
— Emolliens	536	— resolvens	730
— Eprouvé ou experimenté	653	— restaurans	54
— Hepatiques	439	— sarcotiques	762
— Humectans	449	— scorbutiques	772
— Hydragoges	453	— secrets	89
— Hysteriques ou pour la matrice	464	— simples	791
— Incarnatifs	681	— souniferes	798
— Incrassants	631	— spasmodiques	802
— Laxatifs	43.504	— sternutatoires	820
— Narcotiques	590		Re.
— Paregoriques	641		
— Pectoraux	132.647		
— pour attenuer & briser la Pierre	521.765		
— pour embellir ou blanchir la peau	274		
— pour les maladies de la ratte	812		
— Purgatifs	197.722		
— pour le mal des yeux	250		
		Yyy 3	

T A B L E.

<i>Remedes stomachiques</i>	822	<i>Ris de veau</i>	495
<i>— styptiques</i>	111	<i>— sardonien</i>	803
<i>— sudorifiques</i>	444	<i>Rogne</i>	705.765
<i>— suppuratifs</i>	834	<i>Roignon</i>	595.728
<i>— topiques</i>	523.862	<i>Rompure</i>	356.441
<i>— vesicatoires</i>	900	<i>Ronce</i>	747
<i>— vomitifs</i>	348.916	<i>Rondelle</i>	104
<i>— vulnéraires</i>	867	<i>Ronslement</i>	820
<i>— universel</i>	197	<i>Rongement</i>	52
<i>— usuels</i>	534	<i>Roquette</i>	367
<i>Rencontre vaisseaux (de)</i>	33	<i>Roseau</i>	101.162
<i>Renoncule</i>	132.461.722	<i>Rose</i>	368.738.742
<i>Renouée</i>	687	<i>— au visage</i>	369
<i>Renversement des paupieres</i>	436	<i>— de Chien</i>	299
<i>Repellens, remedes</i>	80.728	<i>Rosée</i>	742
<i>Reponse</i>	724	<i>— du soleil</i>	744
<i>Repoussoir</i>	607	<i>Rosier sauvage</i>	299
<i>Reservoir du chyle</i>	751	<i>Rosmarin</i>	743
<i>Resine</i>	729	<i>Rots</i>	747
<i>Respiration</i>	730	<i>Rotule</i>	574
<i>— aisee</i>	374	<i>Rouge herbe</i>	557
<i>— embarrassée</i>	336	<i>Rougeole</i>	576
<i>Respirer (difficulte de)</i>	62	<i>Rouille</i>	746
<i>Ressort</i>	341	<i>Rouleaux d'emplatres for-</i>	
<i>Restaurants remedes</i>	54	<i>mes en Cilindres ou bâ-</i>	
<i>Retine</i>	50.732	<i>tons</i>	534
<i>Retention d'Urine</i>	823	<i>Rubarbe</i>	733
<i>Retorte</i>	732	<i>Rubis</i>	746
<i>Rets merveilleux</i>	730	<i>Rubrique</i>	605
<i>Reveille matin des vignes</i>	652	<i>Rue</i>	749
<i>— suivant le soleil</i>	434	<i>— de mur</i>	688
<i>Reverie</i>	308	<i>— de muraille</i>	16
<i>Revivification</i>	732	<i>Rugine</i>	724
<i>Revulsion</i>	74.732	<i>Rupture de veine</i>	668
<i>Rhabarbe des Moines</i>	445		
<i>Rhumatisme</i>	737		
<i>Rhume</i>	195.200.274.736		
<i>Ricin</i>	740		
<i>Ris</i>	624		
		<i>S.</i>	
		<i>S</i> Able	91.704.749
		<i>Sabine</i>	749
		<i>Sablon</i>	91
		<i>Sac chylifere</i>	751
		<i>Saes</i>	

T A B L E.

<i>Sacs lachrymaux</i>	333	<i>Savon</i>	761
<i>Sachets</i>	599.662.752	<i>Savorée</i>	764
<i>Sardrée</i>	764	<i>Saxifrage</i>	765
<i>Saffran</i>	284	<i>Scabieuse</i>	766
— <i>sauvage ou batard</i>		<i>Scafa</i>	767
	114.240	<i>Scammonée</i>	767
<i>Saignée</i>	60.668.893	<i>Scarificatoire</i>	768
<i>Saint foie</i>	553.615	<i>Scariole</i>	354
<i>Salade</i>	8	<i>Sceau de nôtre Dame</i>	845
<i>Salivation</i>	707.754	— <i>de Salomon</i>	686
<i>Salpêtre</i>	598	<i>Schoenanthé</i>	769
<i>Salive</i>	754	<i>Sciatique</i>	487.526
<i>Sang</i>	285.757	<i>Sie</i>	784
— <i>caille ou coagule</i>	856	<i>Seille</i>	770.815
— <i>de Dragon</i>	329.757	<i>Scine</i>	770
— <i>Dragon</i>	329.759	<i>Scirrhe</i>	769
— <i>menstrual</i>	192	<i>Scolopendre (vraie)</i>	108
— <i>purification (du)</i>	41	<i>Scorbut</i>	769.772
— <i>sue</i>	446	— <i>(remedes contre le)</i>	
<i>Sanguification</i>	428		73
<i>Sanguin</i>	681	<i>Scordion</i>	773
<i>Sanguisorbe</i>	676	<i>Scories</i>	773
<i>Sanicle</i>	759	<i>Scorzonere</i>	774
<i>Sanie</i>	467.759.842.885	<i>Scrophulaire</i>	775
<i>Sanieux</i>	467	<i>Scrotum</i>	775
<i>Sante</i>	456.885	<i>Scrupule</i>	776
<i>Santoline</i>	760	<i>Sebesten</i>	776
<i>Saphir</i>	760	<i>Seche</i>	626
<i>Sapin</i>	2	<i>Secours</i>	122
<i>Saponaire</i>	761	<i>Secouffes</i>	901
<i>Sarce-pareille</i>	763	<i>Secrets, remedes</i>	89
<i>Sarcocèle</i>	761	<i>Secretion d'Urine</i>	326
<i>Sarcocolle</i>	761	<i>Sediment</i>	778
<i>Sarco-Epiplocele</i>	762	<i>Segle</i>	777
<i>Sarcome</i>	762.836	<i>Sein</i>	61
<i>Sariette</i>	764	<i>Sel</i>	753
<i>Sassafras</i>	763	— <i>Armoniac</i>	95
<i>Satyrion de Chien</i>	299.620	— <i>Gemme</i>	413
<i>Sauge</i>	756	— <i>lixiviel</i>	523
<i>Savinier</i>	749	— <i>neutre</i>	355
<i>Saule</i>	755	<i>Selle</i>	712
		<i>Selle</i>	

Yyy 4

T A B L E.

<i>Selle du Turc</i>	358	<i>Sommet de la tête</i>	165
<i>— sphénoïdale ou de Tur-</i>		<i>Sommets</i>	79
<i>quie</i>	778	<i>Sommeil</i>	799
<i>Semence</i>	779	<i>— profond</i>	193.253
<i>— contre les vers</i>	760	<i>— (remèdes contre le)</i>	
<i>— des Canaries</i>	664		69
<i>Semencine</i>	760	<i>— — veillant</i>	254
<i>Senegon</i>	781	<i>Sommeitez les plus tendres</i>	
<i>Senne</i>	781	<i>des herbes</i>	297
<i>Sens</i>	27.781	<i>Sonde</i>	197.491.556.804
<i>Sensation</i>	27	<i>— cannelée</i>	488
<i>Sensitive</i>	20	<i>Songe</i>	356.798
<i>Sensoir commun</i>	27.781	<i>Sorbier</i>	800
<i>Sentence</i>	77	<i>Sortie ou la Pouffe des dents</i>	
<i>Senteur</i>	64.608		311
<i>Separation</i>	3.54.781	<i>Sory</i>	801
<i>Seringue</i>	840	<i>Soubande</i>	460
<i>Sermontaine</i>	789	<i>Souci</i>	163.165
<i>Serofitez du sang</i>	785	<i>Souchet long ou rond</i>	300
<i>Serpentaire</i>	330	<i>Soufflement</i>	340
<i>Serpolet</i>	784	<i>Soufre</i>	832
<i>Setier</i>	787	<i>Soupirail</i>	726
<i>Seton</i>	787	<i>Soupir</i>	834
<i>Sevrer</i>	2	<i>Sourcils</i>	832
<i>Sexe</i>	787	<i>Souvenir</i>	727
<i>Signe de maladie</i>	789	<i>Soye</i>	783
<i>— Pathognomonique</i>	646	<i>Sparadrap</i>	801
<i>— qui est bon</i>	374	<i>Spargelle</i>	414
<i>Signes antecedens</i>	67	<i>Spasme</i>	263.803
<i>Sinus ou fosse de l'os du bras</i>		<i>Spatule</i>	803
	131	<i>Speautre</i>	805
<i>— de la Dure Mere</i>	793	<i>Speculum Ani</i>	804
<i>Siringotome</i>	841	<i>— matricis</i>	323
<i>Siringue</i>	356	<i>Sphacele</i>	806
<i>— d'oreille</i>	628	<i>Spica nard</i>	590.808
<i>— pour le nez</i>	737	<i>Spode</i>	813
<i>Soif</i>	795	<i>Squelette</i>	768
<i>Soldanelle</i>	797	<i>Staphylome</i>	818
<i>Solution</i>	54.798	<i>Steatome</i>	592.818
<i>— de continuïté</i>	83.798	<i>Stecas Arabique</i>	821
<i>Sommet</i>	832.898	<i>Sterilite</i>	24
		<i>Sternum</i>	

T A B L E.

Tabouret	156	Tête de Mouche	584
Taches	637	— de Poule	177
— rouges ou de rouffeur	506.663	— de veau	73
— jaunes ou hepaticques	533	— morte	178.248
— qu'on apporte en naif-	533.589	The	853
sant	534	Theorie	854
— volantes	484.843	Therapeutique	854
Tact	522	Theriacque	854
Taille	111.165	Thym	858
Talon	844	Thymus	858
Tamarinds	586.844	Tibia	859
Tamaris	247.279.392	Tige des herbes	199
Tamis	845	Tigne	473.860
Tanefie	853	Tintement d'Oreille	860
Tapsie	846	Tireurs de mines	568
Tarfe	846	Titimale	861
Tartre	843	Toile Gautier	801
Taupe	29	Tolus de Dioclete	855
Taye blanche à l'Oeil	10.405	Topaze	225
Teigne	860	Tormentille	439.863
Teinture	848	Torrefaction	109
Tempe	278.836	Tortelle	484
Temperament	607	Tortille	484
Tenailles pour tirer les	175.848	Tournement de tête	774
Dents	297	Tournesol	37.435.898
Tendons	848	Tourniquet	862
Tendrons des herbes	499	Toute bonne	144.771
Tenesme	877	— saine	59
Tenette	849	Toux	878
Tente	855	— fèche ou convulsive	206
Terebinthine	93	Trachée Artere	106.150
Termometre	850	Tragus	866
Terre glaise	154	Traine pieds	115
— morte	504	Traitement	293
— noix	621.850	Transfusion	866
— sigillée ou scellée	850	Transfition	567
Testicules	177	Transpiration	318
Testicule venerien		— supprimée	17
Tête		Travail d'enfant	644
		Trefle des Prez	870
		Tremblement	867
		Trem-	

T A B L E.

<i>Tremblement ou Treffaille-</i>			
<i>ment de coeur</i>	633.634		V.
<i>Trempement</i>	129		
<i>Trenchees de ventre</i>	248.		
	335	V	<i>Agin</i> 884
<i>Trepan</i>	574.653.867		<i>Valeriane</i> 672.884
<i>Tribule</i>	869		<i>Valetudinaire</i> 885
<i>Trichiafe</i>	664.869		<i>Valvules</i> 885.886
<i>Trique madame</i>	208.778		— <i>Triglochines ou Tri-</i>
<i>Tronc</i>	199.873		<i>cuspides</i> 870
<i>Troefne</i>	514		— <i>mitrales</i> 363
<i>Trochanter</i>	744		<i>Vapeurs</i> 463
<i>Trochisques</i>	872		— (remedes contre les) 69
<i>Trompette de Fallope</i>	875		<i>Varice</i> 235
<i>Trompe d'Eustachius</i>	874		<i>Vaisseaux</i> 887
<i>Trou de derriere</i>	75		— <i>à deux anses</i> 323
<i>Trousse galant</i>	220		— <i>absorbans</i> 4
<i>Tue-loup</i>	12.530		— <i>Axillaires</i> 123
<i>Tulipe</i>	876		— <i>bref ou court</i> 148
<i>Tumeur</i>	672.876		— <i>capillaires</i> 173
— <i>aqueuse</i>	609		— <i>circulatoires ou de</i>
— <i>Chancreuse</i>	600		<i>rencontre</i> 234
— <i>aux levres</i>	215		— <i>coronaires</i> 269
<i>Tunique</i>	561		— <i>deferens</i> 887
— <i>tendineuse, ou albu-</i>			— <i>double</i> 323
<i>ginee de l'Oeil</i>	479		— <i>emulgens</i> 352
— <i>vaginale</i>	347		— <i>Gastro Epiploiques</i>
— <i>Tunique veloutée</i>			412
	890		— <i>iliaques</i> 470
<i>Turbith</i>	877		— <i>Ombilicaux</i> 889
— <i>bâtard</i>	853		— <i>Pampiniformes</i> 634
— <i>mineral</i>	877		— <i>pour sublimer</i> 41
<i>Turquette</i>	442		— <i>Pyramidaux</i> 695
<i>Tussilage</i>	878		— <i>spermatiques</i> 695.
<i>Tutie</i>	879		888
— <i>blanche</i>	689		— <i>fouclaviers</i> 826
— <i>grise</i>	813		— <i>umbilicaux</i> 889
<i>Tuyau</i>	168.744		<i>Veilles</i> 902
— <i>pour tirer l'Urine</i>	197		<i>Veine dilatation de la</i> 235
<i>Tympan</i>	882		— <i>arterieuse</i> 890
— <i>de l'oreille</i>	881		— <i>Azygos</i> 124
			<i>Veins</i>

T A B L E.

<i>Veine Basilique</i>	130	<i>Vernis</i>	897
— <i>cave</i>	891	<i>Verole (remedes contre la)</i>	74
— <i>Cephaliques</i>	204	<i>Veroles</i>	526
— <i>du poulmon</i>	97	<i>Veronique</i>	897
— <i>hemorrhoidale</i>	429	<i>Verruë</i>	13.898
— <i>jugulaire</i>	488	<i>Vers Cucurbitins</i>	291.526
— <i>mediane</i>	553	— <i>(petits)</i>	104
— <i>Ombilicale</i>	892	— <i>plat ou à ruban</i>	383
— <i>poplitee</i>	691	— <i>(remedes contre les)</i>	68
— <i>Porte</i>	891	— <i>(remedes qui tuent les</i>	
— <i>salvatelle</i>	755	— <i>vers)</i>	73
— <i>saphene</i>	760	— <i>rond</i>	526
<i>Veines</i>	892	<i>Verfer par inclination</i>	304
— <i>lactees</i>	888	<i>Vertebre</i>	813
— <i>lymphatiques</i>	893	<i>Vertige</i>	774
— <i>Kanines</i>	722	<i>Vertiges (remedes contre</i>	
<i>Velar</i>	368.484	— <i>les)</i>	71
<i>Venin</i>	893	<i>Vertu</i>	90
<i>Ventouses</i>	291	— <i>plastique</i>	680
<i>Ventre</i>	43.893	<i>Vervene</i>	896
— <i>constipe, ou paresseux</i>	43	<i>Verumontanum</i>	177
— <i>inferieur</i>	1	<i>Vesicatoires</i>	900
<i>Ventricule</i>	895	<i>Vesicule du fiel</i>	396
— <i>du Cerveau en forme de plume</i>	162	<i>Vesicules adipeuses ou graisseuses</i>	750
<i>Ventricules du Cerveau</i>	895	— <i>aqueuses</i>	452
— <i>du coeur</i>	895	— <i>seminales</i>	177.901
<i>Ventru</i>	362	— <i>de sueur</i>	444
<i>Vent</i>	394	<i>Vesse de loup</i>	620
— <i>volant</i>	589	— <i>sauvage</i>	87
<i>Venue des dents</i>	311	<i>Vesseron</i>	87
<i>Verd-de gris</i>	19	<i>Vessie</i>	898.900
<i>Verdet</i>	19	<i>Vesse</i>	902
<i>Verdure de mer</i>	715	<i>Vessies</i>	713
<i>Verge</i>	651	<i>Vestibale</i>	901
— <i>doree</i>	761.904	<i>Vie</i>	906
<i>Verite incontestable</i>	123	<i>Vis argent</i>	453.564
<i>Verjus</i>	614	<i>Vigne</i>	907
<i>Vermillon</i>	242.491	— <i>blanche</i>	151
<i>Vermine</i>	347	<i>Vin huileux</i>	609
<i>Vermolure de l'Os</i>	182.849	<i>Vin</i>	

T A B L E.

<i>Vin clair</i>	236	<i>Voix gresle</i>	487
— <i>cuit</i>	305	<i>Voracité</i>	16
— <i>d'Hippocrate.</i>	903	<i>Voute</i>	90
— <i>medicinal</i>	903	— <i>à trois piliers</i>	400
— <i>qui ne boit point de vin</i>	4	<i>Urache</i>	917
— <i>Theological</i>	274. 903	<i>Urethre</i>	918
<i>Vinaigre</i>	9	<i>Urinal</i>	550
— <i>alcalise</i>	9	<i>Urine</i>	920
— <i>philosophique</i>	9	— <i>farineuse</i>	280
— <i>radical</i>	9	— <i>sablonneuse</i>	704
— <i>rosat</i>	630	<i>Usnée</i>	920
— <i>sucre</i>	630	<i>Uvée, Membrane</i>	II. 735.
<i>Vincq poison</i>	105		921
<i>Violier</i>	510	<i>Vuë</i>	905
<i>Violettes</i>	903	— <i>courte</i>	585
<i>Violettes de damas</i>	550	— <i>foible</i>	584
<i>Virginite</i>	457	— <i>obscur</i>	45
<i>Visage</i>	381	<i>Vuidanges</i>	523
<i>Vis de Prêtre</i>	101	<i>Vulnere</i>	922
<i>Vitriol</i>	910	<i>Vulve</i>	293
<i>Ulceration</i>	3		
— <i>des intestins</i>	3	X.	
<i>Ulcere</i>	910		
— <i>ambulant</i>	46	X <i>Antoline</i>	760
— <i>chancreux</i>	178		
— <i>creux</i>	76	Y.	
— <i>malin</i>	159. 217. 600		
— <i>sordide</i>	335	Y <i>Eble</i>	337
<i>Ulcères profonds ou fistu-</i>	353	— <i>Yense</i>	470
<i>leux</i>	461	<i>Yeux d'Ecrevisses</i>	169
<i>Unicorne</i>	915	<i>Yvette</i>	214
<i>Univers</i>	533	<i>Yvresse</i>	278
<i>Vomissement</i>	917		
— <i>(remedes contre les)</i>	67	Z.	
<i>Vomique</i>	916	Z <i>Edoaire</i>	926
<i>Vomitif</i>	916	— <i>Zone</i>	928
— <i>emetique</i>	348	<i>Zygoma</i>	928

E N.

E N G L I S H I N D E X

In which all the

PHYSICAL TERMS,
Are very accurately demonstrated.

A.

A Bondance of humours
in the body 159
Abortion 3
Abortive 45
Absorbent vessels 4
Absorbing Medicine 4
Abstaining from meat 477
Absterfiv Medicine 5
Accident 838
Acid 11
Action 14
Actual cautery 200
— fire 469
Acute disease 15
— fixed pain of the head 575
Acuteness 198

Adders tongue 616.752
Adipous membrane 562
Adonis flower 17
Adulteration 18
Affection 646
Affusion of blood in any
part 353
Agarick 22
An Agat 9
Agony 23
Agrimony 24.372
Ague 384
Aide 122
Air 21
Aire innate 21
Akernel 11
Alabaster 28
Alchymi 32
Alder-tree 38
Alem-

I N D E X.

Alembick	33	Apeling away of the bark	376
Alexanders herb.	446	Apodel	108
Alk	31	Apoftume	83
Alkali	31	Apophyfe ciliare	698
Alkanet	56	Apoplexy	82
All-flesh	163.635	Apoxem	84
Almond milk	51	Apertive medicines	76
—— tree	51	Apothecaries shop	665
Almonds	70.642	Appetite	85
Aloë	39	—— of meat	621
Aloes tree	924	Apple of Adam	689
Altering potion	37	—— the eye	712
Alifander	511	Aqueduct	86
Allum	42	Arane	88
Amber	829	Arme	147
—— greafe	45	Armenian ftone	94
Amethift	47	Arm-hole	123
Ammoniack gum	48	—— pit	123
Amnion	49	Aromatic wine	236
Amulet	655	Arrow-klad	752
Anacards	52	—— future	604
Analyzing of any thing	54	Arfe	75
Anappareance	663	—— gutt	356
Anat	59	—— fmart	455
Anatomy	56	Ars-fmart	660
Anatomift	56	Arteriotomy	98
Ancle	III.538	Arterious vefſel	169
Aneurifme	60	Artery, great	75
Angelica	60	Art of phyſick	554
Animal faculty	63	Artichocke	100
Aniſe	63	Articulation	100
Annular protuberance	63	Afarabacca	104
Anointing	518	Aſcarides	104.526
Ant	399	Aſh-tree	402
Antagoniſt	67	—— wild	623
St. Anthonies fire	369	Aſhen keyes	623
Antecedent cauſe	699	Aſhes	231
Antimonie	72	—— burning	231
Antidote	33.71.72.138	—— hole	258
Antipathie	72	—— making	231
Anvile	476	Asptree	

E N G L I S H .

Asptree	691	Balsam	123. 125
Alphodil	108	— Apple	575
Alquint	822	— tree	123
Alfa fatida	103	Band of the dog	298
Astonishment	339	Bank cresses	484
Assistance	122	Barbers shop	724
Astringent Medicine	111	Barberry tree	135
Astrology	111	Barke of a tree	272
Astronomy	112	Barley	449
Atlas whire bone	113	— melke	448
Atome	114	— water	454
Attenuating	115	Barrenness	24
Attracting Medicines	116	Bartram	714
Auditory passage	552	Base of the heart	130
Avens	187	Basen	130. 650
Augmentation	116	— of the kidney	650
Auricular clyster	628	Basil	606
Auricle of the heart	121	— wild	239
Axede	777	Basilc vein	130
Axis	123	Basin	157. 478
Axiom	123	Bastard ribb's	600
Ax wurt	777	— rubarb	852
Aid	123	— saffron	240
		— fenna	253
		Bath	125. 480
		— for a particular member,	
		— or more	565
		— of the sand	703
		Bats-wings	901
		Bauwme	560
		Beantrefoil	493
		Beard	129
		— of corn	94
		Bearded wild oats	19
		Bearing	416
		Bears ear	120
		— foot	346
		— garlick	49
		Beating of the heart	710
		Becabung	132
		Bed strow	410
		Beech	
B			
Abbler	126		
Back	329. 416. 568		
— bone	6. 813		
— of the band	567		
Bad for a member	565		
— nourishment	160		
— pronounciation	159		
— pulse	160		
— of sand	703		
Bag	752		
Bagg	599		
Bal of the eye	712		
Baldness	165		
— of the head	534		
Balm	129. 560		

I N D E X.

Beech	382	Black-berry bushe	747
Beer	208	—— tree	747
Beet	135	—— turnep	506
Beetle	538	Bladder	898
Beginning of the oblongated		—— nut	818
marrouw	479	Blaſting of the body by a	
Belching of wind upwares		planet	93
	747	Bleaching	303
Bellie	893	Blatting of corn	746
Bellied glaſſe	143	Bleardneſſe	519
Belly	1.43	Bleeding	668
Bench of Hippocrates	767	Blew bile	486
Benders of the wreath	288	—— bottles	296
Bending of the back-bone		—— eye	462
forwards	525	Blewnesſe in the ſkin	337
—— muſcles of the thigh		Bligt	746
	605	Blind	585
Benjamin	134	—— cupping glaſſ	291
Bennet	187	Blind gut	84.246
Benjoin	134	Blifters	638.669.713
Berry true love	642	Blite	143
Berry	124	Blood	285.757
Betony	136	—— letting	60
Big bellied	362	—— making	430
Bile	140	—— ſtone	428
—— channel	693	—— ſtopping Medicine	
Bilious	140		431.486
Binding	III. 306	Bloody flux	335
—— medicine	111	—— matter	759
—— up	383	Blotting paper	214
Bind weed	796	Bloudie	681
Birch-tree	136	Bloudiſh	681
Birds-claw	623	Bloudy eye	427
—— foot	623	Bloud-making	428
—— neſt	303	—— ſtone	428
Birr	163	—— ſtopping remedy	
Birth-wort	93		429.486
Biſmuth	545	—— ſucker	446
Biſtort	141	Blowing wind	394
Bitting of a mad wolfe	529	Body of a tree	199
Bitterſweet	334	Boil	159.406
		Boile	
		Z z z	

E N G L I S H

Boile	151	Breaking of bones	192.400
Boiling	336.245.346	—— a crofvage	199
Bolsters	812	—— of a vein	668
Bolus	144	—— of wind upwares	
Bombace	422		747
Bone at the root of the tongue	457	Breast	647.856
—— of the os sphenoidis like		—— bone	819
to a fadle	558	—— internal membranes	681
Bone	625	—— fyrup	314
—— binder	627	—— 's muscle	819
—— like a sieve	370	—— glandule	858
Borax	145	—— plate	819
Borer	548.574.653	—— fwaddle	193
Borrage	145	Breathing	730
Bosom of an ulcer	793	Breeding of teeth	311
Botany	146	Bridle	427
Botch	910	—— of the fore skin	400
Bound in belly	43	—— of the tongue	400
—— body	43	Birds nest	303
Bounding in belly	264	a Bridg of varolius	690
Bow of the eye with divers colours	486	Bridge of the nostrils	783
Bowels	904	Brim of the ear	435
Box-thorn	530.716	Brimstone	832
—— tree	157	Broad garlick	902
Box	716	Brook-lime	132
Boyling	245	Broom	414
Brain	208.353	—— rape	624
Bramble bush	747	Broskettle	26
Branches of trees	146	Brown-paper	214
Brand-korne	746	Bruifing	56.262
Brank urfne	6	Brying	109
Brast	118	Bryony	151
—— ore	241	Bubbling	336
Brasilian root	484	Bubo	151
Brawne between the bones	483	Bucke	866
—— of the bil of the raven	265	—— horn plantain	270
—— of the palme	633	—— wheat	382
		Buckles beards	865
		Buckle	389
		Buds	607
		Bugloss	

I N D E X

Bugloss	153	Calf muscles	412
Bugle	153	Calfes finout	73
Bulbs	154	Caltrope	430
Bulken	856	Calum'ns of the heart	252
Bunch-back	300.416	Cammock	66
Bur-dock	562.923	Camomille	213.276
Burnet	676	Camels-hay	769
Burning	46.305.380.921	Camphire	168
—— inward	353	Candy allheal	511
—— in to ashes	231	Candying	170
—— feaver	200	Canary feed	664
Burr	499	Cane	101
Burreed	182	Canine appetite	298
Bursalmuscle	547	Canker	178
Burst wort	442	Canterburry-bell	209
Bursting	441	Cap	408
—— of the mother	441	Caper-tree	175
—— of stones	441	Cap-paper	214
—— when the bowell's		Capillary-vessels	173
fal into the coddles	356	Caput mortuum	248
Butchers-broom	748	Carbuncle	69
Butter karr	499	Cardamom	179
—— bur	662	Carminative Medicine	183
Buttock	421	Carfmir tree	455
Buttock's	591	Carneol	762
—— of the braine	591	Caries of bones	849
—— muscles	421	Carnous membrane of the	
—— future	655	skull	656
Button	27	—— membrane	183
		Carob tree	206
C.		Carot	189
		Carrot, wild	303
C Acochymy	159	Carotid arteries	184.223
Cake	865	Carter	96
Calaminar-stone	161	Cartilage	186
Calcination	162	Cartilaginous ligament	221
—— by fire	469	Caruncle of the eyes	186
—— philosophical	162	—— in the reins	187
Caldron	157	—— mirtiform	187
Calf	412	Cassia in the pipe or cane	189
—— of the legge	834	Castling	

Zzz 2

E N G L I S H

Casting	917	Centory	202
—— out	314	Cephalick vein	204
Castor	191	Cephalicks medicine	204
Cataplasim	100.193	Cesarian cutting or Opera-	
—— of honey and bread		tion	464
	100	—— birth	464
Cataract	194	Chaf	441
Catech fly	582	Chaff	15
Cat-eyed	602	Chalk	165
Catharrh	736	Changes important in Bo-	
Catheter	197	dies	65.238
Catkins	489	Chance	838
Catmint	194.594	Channels	168
Catsfoot	447	Charter	121
Catoche	192	Chast-tree	23
Cat's-taile	883	Cheek	152.413.535
Caverns of the teeths	578	Cherishing	397
Cauftik	199	Chermes berry's	491
Cavities	199	Ches nut	126
—— for the guts	469	Cherry tree	206
—— in the guts	201	Chervil	210
—— of the meninx	793	Chilblain	659
Cavity in the hipbone	276.	Chich-pease	128
	277	Chiches	128
—— in the hlipbone	8	Chick-weed	40.577
—— just below the ster-		Chiefest physician	90
non	70	Child bearing	644
Caul	363	—— membrane	223
Cautery, actual	200	Chimical Medicine	665
—— potential	200	Chymist	227
Cauterising	200	Chin	564
Cawle	614	China root	217
Ceale	520	Chin bone	813
Celandine	216.775	—— stony	818
Celiack artery	246	Chinks	735
—— passion	246	Chiromancy	217.445
Celidon	216	Chirurgion	218
Celondine	216	Chirurgicks instrument	346
Celtic spike nard	808	Chittelin	2
Cement	201	Chives	79
Cenfor	831	Choler	220
Centaure	202	Cho-	

INDEX.

Cholerick	140.220	Clouves great	188
Chriff mashflower	346	Clyfter	240
—— thorn	735	—— pipe	356
Chronical difeafe	223	Coagulation	241
Chryfolite	225	Coal rake	749
—— fack	751	Coale	69
Chymical circulation	233	Coalition	701
—— phyfician	467	Coarticulation	99
—— fpirits	811	Coat	268
Chymick flowers	394	—— containing the cryftalli-	
Chymift	227	ne humour	88
Chymiftry	226	Cobalt	241
Cicatrifing medicines	227	Cocks combehone	282
Cicheling	502	—— comb	33.282.393
Cichory	228	Cocles	244
Ciliar ligament	513	Cod	775
Cinamon	231	Coeliack artery	246
Cinque foil	652	Coeliack paffion	246
Cinnabar	232	Coffe	247
Circle of the nipple	92	Cohobation	247
Circulation of the bloud		Colander	252
	657	Colcothar	248
Circularory glaiff	234	Collection	249
Circumcifed	76.726	Cole-wort	148
Citron tree	236	Colick	248
Citruls	62	Collection of ferum under	
Cive	770	the Cornea	461
Civet	926	Colophony	252
Claret wine	236	Coloquintida	251
Clarifying	237	Colts foot	878
Clary	771	Columbine	87
Clafpe	175.191.389	Columns of the heart	252
Clavicular bones	237	Comfrey	259
Clearing	237	Comminution	56
Cleavers Graff	76	Common allum	42
Cleft	392.441.735.741	—— difeafe	359.635
Clitoris	239	—— paffage of the gall	
Clodded bloud	856		219
Cloude	594	—— mofe ear	585
Clove july flower	188	—— fenfory	27
Clouves	188	—— cover of gliffon	177

Zzz 3

Com-

E N G L I S H

Complex diseases	254	Continual pain of the head	203
Complexion	254	—— feaver	260. 384
Complicate diseases	254	Continued feaver	260
—— linnen	324	Contracting muscle	15
Composition made of wax	206	Contraction	261
Composition	255. 257	—— of the heart	841
Compound diseases	254	Contre-coup	261
—— medicines	255	—— fente	261
Conception	256	—— fissure	261
Concoction	245	Contusion	262
Concretion	256	Conval lilly	515
Condensation	256	Convulsive motions	580
Conductor	257	Convulsion	263
Comfits	257	Convulsion in the fore part	
Conformation	257	of the body	351
Confrey	259	Cooling vessel	726
Congeeing together	258	Copal	263
Conglobate gland	258	Corall	266
Conglomerate gland	258	Coralline	266
Conjunction of the bon's	319	Cordial medicine	180
Connexion of ligament	57	Corence	739
Consent	259. 837	Corents	739
Conserve	80. 259	Coriander	267
Consistence	259	Cork	827
Consolide sarasine	904	Corn	436
Consumption	115	Cornel tree	269
—— in the spinal mar-		Corner of the eye	172. 446
row	842	Corners of the womb	268
Confound of saracyns	761	Corn flower	296
Constant contraction	851	Corn-fallet	497
Constitution	158. 278	Coronal future	269
Consummate	260	Corpulent	688
Consuming feaver	544	Correction	271
Consumption	115. 431. 672	Correctifs	271
—— in the spinal mar-		Corroding of the vessels	315
row	647	Corrosion	52. 271. 314
Contagion	260	—— of metall by Mer-	
Contagious infection	569	cury	272
Content that swim in the		Corrosive	271
middle of urine	352	Cor-	

INDEX.

Zzz 4

E N G L I S H

Dame violets	443.550	Destillation	318
Dande lion	846	Destillation in the Bath	127
Dandriff	405	Detonation	313
a Date	302	Devils bit	829
— tree	632.670	— milk	652
Dattes	302	Dew	742
Dayblind	602	— worm	442
Days indicant	476	Diabetes	314
Dead earth	850	Diagnostick of a disease	316
— head	178	Diaphragm	318
— nettle	409.497	Diarrhea	319
— sleep	193.197.508	Diete	316
Deadly carrots	853	Difficulth birth	336
Deaffness	264	Difficulty of breathing	336
Decantation	304	— in pissing	336
Decoction	84	— in speaking	60.130
Decortication	304	Digesting	245
Decrepitation	304	Digestion	321
Deep sleep	193.254	Digestive	321
Defensive	305	Diggers of metal	568
Deflagration	305	Dilaceration	317
Deformed birth	574.576	Dilatation	322
Degree	423	— of the artery	60
Dejection	306	— of the heart	319
Deltoide muscle	308	Dill	59
Delivrance	644	Dimness	44
Demoniack	604	Dim sight	584
Dent de lyon	846	Dipping	309.472
Dephlegmation	311	Discontent muscle	477
Depraved appetite	536	Discussing Medicines	325
— chyle	159	Disease	576
Depresse the tongue	130	— common	635
Depressing muscle	452	— causing	253
Depuration	312	— of one dayes dura-	
Derivation	312	tion	575
Descensory	312	— incident to one	
Desription of a man	69	country	354
— of a vomit	348	— milt	134.811
Desiccation	312	— of the lightes	658
Desiccative Medicine	312	— of the milt	460
Despumation	312	— old	73
		Disease	

INDEX

Disease under the tongue	132	Dragant	864
Disjointing	529	Dragons blood	330.757.
Dispensatory	325	—— ulcer	759
Disposition	158.646	—— worm	330
Dissecting knife that cuts	50	—— wort	330
on both sides	50	Dram	329
Dislimular parts	325	Dread	449
Diffinelle	274	—— full feaver	671
Dissolving in to liquor	307	Dream	356.798
Dissolution	325	Dregg's	381.534
Distemper	158	Drink	694
Distension	326	—— muscle	139
Distillation	313	Dropacism	331
—— in the bath	127	Dropsy	55.104.455
Distilled waters	85	—— in the belly	104
Distortion of the eye lids	227	Drop-wort	391
by an inflammation	227	Drois of metals	773
Ditribution	326	Drum of the ear	881
Ditches	168	Dry bath	495
Dittammer	507.677	—— cough	206
Dittander	507	Dryers woad	529
Doating	308	Drying	312
Dock	498.630	—— medicine	312
Dodder	294	Ducts of the eyes	332
Dog's bone	80.248.657	Ducking	472
—— hunger	298	Dug	539
—— kramp	803	Duivils bit	577
—— onion	623	Dulness of sight	45
—— rose	299	Dumbness	77
—— stone	299.620	Dung	818
—— teeth	310	Dwarfelder	337
—— tree	269	Dye like bone	289
Dose	329	Dyscrasie	334
Dotage	308	Dysentery	335
Doting	308		
Dove foot	660		
Double tongue	461		
—— vessel	323		
Doch-mezereon	569		
Downe	498		

E N G L I S H

Ear wax	210	Entrailles in the breast	695
Eare	121	Ephemere feaver	384
Earth-flax	47	Epiphyse	362
— nut	154	Epiglottis	360
Easily breathing	374	Epididyme	360
Ebony tree	336	Equal portion	51
Ectasy	339	Eryngo	368
Edgeness of the teeth	428	Eruption	318
Edulcoration	340	Easy breathing	374
Effervescence	340	Escar	369
Efficacy	354	Essence	369
Effusion of seed	422	— of a disease	470
Egges	628	Evacuation	370
— philosophical	629	— by women in child-	
Elastick force	341	bed	523
Elbow	57.289.911	Evaporation	371
— s ^t bone	720	Evil disposition	159
Elder-tree	756	— pulse	160
Elecampane	434	— ulcer	159
Electuary	256.342	Eupatory	372
Elements	343	Ewerlike cartilage	161
Elemni	343	Exaltation	375
Elevator	346	Excrement	376.818
Elixir	346	Excrecence of the anus	282
Elm-tree	911	Excrecence hanging out of	
Embryo	348	the womb	207
Emetick medicine	348	— of flesh in the gums	
Emmete	399		365
Empericks	350	Exercise	376.377
Empty gut	468	Exhalation	82.318
— space	91	Expectorating Medicines	
Emulgent vessels	352		132
Emulsion	352	Experience	349
Emunctory vessels	352	Expiration	378
End of the nose	252	Explosion	378
Endive	354	Extase	378
Engendring	413	Extending of the yard	221.
Engine	533		422
English Mercury	144	Extirpation	80.379
— oker	871	Extract	379
Entrailles	355.904	Extraction	375.379
		Extu-	

INDEX.

Extuberance of the bon's		Feet	660
	377	— pultice	833
Exulceration	380	Fell-worte	415
Eye	607	Felon	643
— bright	374	Fenegreek	396
— brow	832	Fennel	395
— lids	633	— flower	558
— growing to	57	Fermentation	386
— teeth	298.310	Ferne	391
— water	456	Fetter	473
Eyes-like hares	496	Fever few	550
		Fibres of the heart	252
		Fig	390
		— tree	175
		— tumour	836
		— wort	775
		Filbert tree	273
		Filets	388
		Filtration	392
		First principles	343
		— liquor	450
		— joint of the neck	364
		Firtree	2
		Fishglew	467
		— thistle	6
		Fistle	393
		Fistulous ulcer	461
		Fit of the disease	644
		Five finger grafs	652
		— leaved grafs	652
		Fixation	393
		Flame	305.393
		Flank	470
		Flat nosed	791
		Flax	519
		Flea-bane	259.660.705
		— wort	705
		Fleame	668
		Flegm	668
		Flesh	183
		Fleshy membrane	374.637
		Fleshy	

E N G L I S H

Fleshy Excreſcency	762	Fox tail graſt	40
— marow	709	Frank	805
— mole	762	Frankincenſe	857
— omental rupture	762	Freckles	357.506.663
Flix	512.699	Freezing	258
— of blood	353.429	French pox	526
— of the liver	439	Frenſies	896
Flix weed	800	Frenſy	671
Flower gentle	44	Fritillary	402
— de luce	485	Frog-bit	578
— of the paſſion	238	— ſwelling	132
Fleullion	897	— veins	722
Flux of blood of the belly	319	— veſſels	722
— of the liver	394	Front	402
Fluxion	699	Frontlet	403
Flying ſpot	534	Fruit	403
— wind	589	Fumigating	56.404.831
Folding of the carotid arte- ry	223	Fulminating gold	224
Fole-foot	878	Fumitory	404
Fomentation	364.397	Function	14
Food	35.36	Fundament	75
Foot bath	648	Funnel	218.353.478
Force	354	Furnace	405
Fore finger	322.476	Fury of the womb	406
— heat	402	Fyling ſpot	534
— lips	700		
— part of the heat	792		
— preſage	699		
— runner	699		
— ſkin	356.695		
— ſtanders	702		
— teeth	310.696		
— telling	700		
Forget fulneſs	604		
Forgetting	604		
Form	399		
Four double muſcle	717		
Fourefquare muſcle	717		
Fox glove	321		

INDEX.

Garland	503	Gold-appel	536
Garlich	37	Golden Rod	904
Garnishing of the leafs	396	Good appetite	374
Gash	820	— digestion	372
Gastern privet	31	— habit of body	371
Gathering-together	249	— nourishment	371. 374
Gelding away	191	— sign	374
General dissolvent	30	— stomach	374
— Medicine	197	Goos-berry	425. 921
Generation	413	Goose foot	660
— of spirits	683	— grafs	76
Genioglasse	414	Governing	726
Gentian	415	Gourd	291. 653
Geniohyoide	414	— like vessel	290
Germander	213	Gout	99
Gesture of the wolfe	530	— in the feet	684
Giddiness in ones head	774	— in the hache bon's	684
Gild, to gildpils	473	— in the hands	217
Gilder	621	— in the knee	422
Gilding	304	— in the s'houlder	614
Gilly-flower	188	— wandering	99
Ginger	927	Grain	424
Girdle for the ruptur's	47	Grains of paradise	179
— for a trufs	42	Granate	423
Gith	598	Grape bearing	907
Glandle	417	Grape like tunicle of the	
Glass bottle	50	eye	735. 921
— funnel	460	Grafs	423
— tunnel	460	Grasse korn	664
Glassy humour	451	— wrack	34
Glistening of the eyes	545	Graat spurge	861
Glonesty	154	Grater	724
Glossocome	419	Gravel	91. 595. 749
Glue	248. 420	— sand	704
Gluttony	278	Gray of colour	418
Goats beard	446. 865	— hair	771
Goates rue	409	— mil	521
Goes berrye	921	Grease	16. 123
Going to stool	306	Great artery	75
Gold	122	— cavity	246
— of pleasure	584	— cloves	188
		Great	

E N G L I S H

Great gutt	251		
— headed	533		
— muscle	889		
— preparation	84		
— vein	891		
— world	533		
Greediness	16		
Grenoille	722		
Green sickness	218		
— waxe	424		
Grey tutey	813		
Gridiron	279		
Grindets	311		
Grinding of the theeth	871		
Gripping of the gut	221		
Gristle	280		
Grocer	96		
Groine	478		
Grommell	521		
Gromwel	521		
Ground Ivy	432		
— pine	214		
Groundes	381		
Grounfel	781		
Growing to of the eye lids	57		
— together	241		
Grypel bill	425		
Guide	257		
Guinny-peper	598		
Gullet	610		
Gum	418.426		
— amoniack	48		
— arabick	87		
— dragant	864		
— fuccory	220		
— wher in the Teeth be-			
fet	416		
Gut duodenum	372		
— wort	43		
Gutters	249		
		H.	
		H	Abitude of the Body
			158.443
			Hail stone swelling
			211
			Hair
			181.674
			— cleft
			869
			— nose
			91.901
			— in the privie parts
			708
			— of the head
			173
			— on the eye lids
			229
			— worme
			442
			Hairi scalp
			656
			Halfe drachm
			437.528
			— head ache
			437.443
			— ounce
			334.780
			Hammer
			538
			Hand
			543
			— full
			542
			Hanging wart
			13
			Hard-beam tree
			185
			— Labour
			336
			Hardness in the skin
			164
			— of hearing
			130
			Hare mouth
			130
			— bells
			452
			— lip
			496
			Hares foote
			496
			Harm
			690
			Harmony
			430
			Harts-tongue
			772
			Hasel nut
			117.273
			— tree
			273
			Haunch
			277
			Haver
			117
			Haw-thorn
			629
			a Hawk
			7
			Hawke wede
			445
			Hay
			395
			Haye
			395
			Head

I N D E X.

Head	177	Hermaphrodite	58.440
— of the wind-pipe	500	Heterogene	65.443
— of the yard	126	Heterogenous-kind	65
— swadding band	174	Hicket	792
Headach	204	Hic kup	792
Healing	293	Hide	650
Health	456.885	Hidden defease	605
a Head	7	—— quality	605
Heart	180.265	High minded muscle	832
—— burning	91.241	Hightaper	669
—— wort	863	Hill-rose	504
Hearth	394	Hinder-part of the head	207.
Hearing	116.334		605
Heat	90.366	Hindred perspiration	17
Heaviness	181.204.274.	Hip gout	487.277
	334	Hippes	591
—— of hearing	334	Hipp-bone	277
Heavenly food	543	Hippocrates his sleeve	
Heavie-minded	336	astrainer with a narrow	
—— spirited	336	end	541
Heavy sleep	253	Hirse	570
Hectick	431	Hoarsness	724
Hedg parfly	704	Hogs lice	687
Hedge hog-trefoil	553	—— fennel	663
—— Hyssop	424	Hole to let in air	726
—— mustard	368.484	Holes of the teeth	695
Heel-bone	165	Hollow of the afterpart of	
Height of disease	11	thee knee	690
Helpe	122	—— ulcer	76
Hellebore	346	Holly tree	24
Hemlock	229.587	Holy bitter	445
Hemorrhoides	429	—— bone	752
Henbane	457	—— wood	426
Hen-bit	40.577	Homogene	447
Henebane	457	Hony	556
Hennequal	457	—— of roses	738
Herb	440	—— fuckle	176.209.433
—— alexanders	446	—— tumour	558
—— bennet	187	—— wort	209
—— robert	415	Hook	430
—— true-love	642	Hops	528
Hereditary sickness	440	Hore	

E N G L I S H

Hore hound	547	Jasmine	466
Horn-beam	185	Jaw bone	540
— fleece	268	— teeth	311
Horns of the womb	268	— wern in the teeth	311
Horse dung	893	Icie humour	451
— flower	557	Idiopathy	468
— radish	723	Idiosyncrasie	468
— strange	663	Idleness	674
— strong	663	Jelly	410
— tail	365.446	Jesemin	466
— tongue	461	Jews ear	120
Hospital	600	— pitch	107
Hotbath	347	Iliack bone	471
Hotness of the face	715	— gutt	471
Hounds-tongue	299	— gutts bone	471
House-leek	129.778	— muscle	471
Huckle bone	111.277.487	— paine in the gutts	470
Humours	451	— vessels	470
— of the eye	451	Ill coloured	10
Hunger	85.382.621	— found	159
Hungry gut	468	— state of body	158
Hurt	922	Imagination	664
Husk of fedd	655	Immobility	11
Hyacinth	452	Imperial crown	472
Hydropick	455	— cutting	464.645
Hydroagoge	453	Impostume	83
Hydrophthalmie	455	— in the cavity of the	
Hyp	487	breast	351
— gout	487	— of the lights	916
Hypocatharse	459	Inarticulation	353
Hypochondriack disease	460	Incarnative	681
		Incineration	474
Hypostase	462	Incontinency of urine	314
Hyssop	463	Incorporation	474
		Increase	116
		— of a feaver	117
		Indian berry	245
		— cockles	245
		— grain	245
		— leaves	536
		— spike nard	590
		Indication	
I.			
J Acinth	452		
Jack by the hedge	37		
Jalap	466		
Jaundice	468		

I N D E X.

Indication	354.476	Instrument to open the	
Indigestion	76	womb	322
Indisposition	334	Intemperate	13
—— of the gall	159	Intercoſtal brawne	482
Inflammation	669	—— nerve	482
—— in the ſkin	370	Intermittent diſeaſe	482
—— of the almonds	70	—— feaver	384.482
—— of the eyes	617	Internodation	483
—— of the eye lids	362	Inveterate diſtemper	223
—— of the lightes	658	Inward obturator	156
—— of the lungs	658	St. Johns bread	790
Inflaming	669	—— wort	59.459
—— of almonds	70	Joky of a ſheep	611
Infracapulaire	477	Joining	837
Infuſion	478	—— one into another	422
Ingendring	413	—— together	416
Injection in the bladder	197	Joints	100.257
Inmoſt cavity of the heart		Jointing	100
—— ring of the ear	41	a Joung budde	413
Innate air	21	Joy	412
—— heat	350	Iron	386.547
Inner membrane of the brain		Irregular pulſe	339
—— part of the thigh	550	Iſing-glaſs	467
Innominate bone	479	Iſſue	397
—— liquor	479	Itching	703
Infenſible	54	—— of the eyes	705
Inſpiration	351.480	Judaick ſtone	488
Inſpiſſation	480	Judgment	281
Inſtep	568.846	—— taken from ſweating	444
Instrument to ſtretch out		Juice	829
—— for the ſmoothing	322	—— of popies	552
—— of bons	505	—— of the ſtomach	411
—— fort the poliſhing	505	—— of wild cumcumbers	342
—— to draw out the uri-		Jujube-tree	489
ne	197	Julep	489
—— to open any place	322	Juniper-tree	490
		Ivig	431
		Ivy	431
		—— bread	96
		A a a a	K.

E N G L I S H

K.

K Anker of the mouth	215
Keeping warme	397
Kepper-nut	154
Kernel	11
— of a swine	211
Kettle	157
Kibe of the heel	157
Kib-blain	659
Kidney	595.728
— beanes	666
Kind	787
— of a corns	126
— of bile	69
— of small mous ear	447
— of swelling	113
Kingdom	727
Kings-evil	775
Knawing	548
Kneading	537
Knee	415
— pan	574
Knife that cut on both sides	50
— for the ligament under the tongue	58
Knots of the fingers	257
Knott	257.413
— graff	442.687
Knuckles	100.257
— of the back bones	5
Krenck gewslip	120

L.

L Abyrinth	493
Lachrymal ducts	333
— fistle	19

Ladder	766
Ladies bedstraw	410
— flower	452
— mantle	32
Lagwort	662
Lambtive	338
Lambs-tongue	96
Lambdoides future	496
Lamenesse	640
Lancet	498.668.804
Lap of the ear	523
Lapidille	499
Larch-tree	500
Lark's foot	308
— knaw	308
— spur	308
Lateral part of the belly	459
Lavender	502
Launcet	498.767
Laurel	503
— cherry	503
— tree	503
Lax of the belly	512
Laxative Medicine	43.504
— remedy	43.504
— wafer	604
Lazur-stone	504
Lead	683
— stone	535
Leaded couloured muscle	522
Leafs first breaking out	489
Leanenest	378
Leaping Mercury	472
Leayened	124
Lee	523
Leek schallot	773
Lees	381.385
— of oil	51
Leg	286
— muscle	286
Leka	

I N D E X.

Leke	692	Lithonriptick	521
Lemons	515	Little braine	207
Lentil	663	— cloudes in the pisse	601
Leopards-bane	328	— ——— urine	601
Leprosy	343.346.507	— eyed	570
— of the greekes	508	— finger	322
— white	40.509	— an great preparation	2
Lesser bone of the leg	389	— melentery	566
Lettes	495	— preparation	84
Lettice	495	— sack	752
Letting of bloud	893	— shoots	297
Libbards bane	12	— skin	295
Lie	523	— sprouts	297
Life	906	— wedgelike bone	292
Ligament	513	— world	569
— of the arme	95	— worms	104.347
— of fore skin	400	Liver	438
— of womb	514	— flux	394
Lightes	709	— port	693
Lilly	515	— remedy	439
— of the vally	515	— smal spurge	370
Lime	165.420	— spots	533
— of the tooth	608	— wort	439.512
Limm	100	Load-stone	535
Limons	515	Loathing	66.105.473.593
Lingring feaver	505	— — feaver	109
Linnet	516	Lobe of the ear	523
Ling	366	Lohock	338
Lip	492	Loin	527
Lips of the privity of a wo-		Long discafe	686
man	492	— flowers	489
Lipyrie	519	— marrow	555
Liquor in wich any thing is		— muscle of the back	525
dipped	129	— rapes	589
— innominate	479	— sleep	253
— when strained	247	Loofe strife	532
Liquorifs	420	Loofing	727
Lispe	141	Loofneis	43.726
Lisbeth speaking	141	— of the skin about	
List of vomitive	593	root of the nails	726
Lithargy	520	Loof-	

Aaaa 2

E N G L I S H

Loofness of the belly	512.	Maladie	576
Lorication	319	Malignant disease	537
Lofs	525	Mallows	539
Louage	114	Malt	157
Loufe	511	Manna	543
Love drinck	648	Mandrage	541
Lowfig evil	668	Mandrake	541
Luellin	671	Mans yard	651
Lunatick	897	Many feet	687
Lungs	527	Maple tree	7
Lupines	709	Marafmode	544
Lutation	528	Marble stone	546
Lute	529	Marcafite	545
Luxation	529	Mare-lip	491
—— of the thigh bone	375.827	Marigold	163
	377	Mark	214.820
Lympha	531	—— in nativity	589
Lymphatick vessels	893	Marle	545
Lyncian stone	531	Marmelade	546
Lyons blade	506	Marrow	555
—— — foot	506	—— like part of the brain	555
		—— of the back bones	556
		—— of the bones	556
		—— — of the ftones	545
M.		Marsh-mallows	41
M Ace	533	—— gentian	684
Maceration	532	Maffe	548
Madd apple	536	—— of plaifter	534
Maddiz	745	Maft bearing	209
Madnefs	65.541	Master-wort	472.627
—— by the biting of a	298	Maftick	549
mad dog	298	—— tree	506
Magiftery	534	Mafticatory	81.548
Magiftrals remedy	534	Matras	550
Maiden-hair	16.174.688.	Matrice	921
	869	Matter	713
—— head	457	—— collection under the	
Majoran	535	cornea	461
Making into afhes	231	Maudling	23
—— fweet	340		
Malacca beans	52		

INDEX.

Maukin	749	Medicine expectorating	132
May-lilly	515	— for the eye	250. 456
— weed	155	— general	197
— flinking	276	— of hermes	440
Mead	454	— hydropick	455
Meadow saffron	248	— laxative	43. 504
— sweet	911	— mercurial	565
— rue	852	— noble	130
Meal	383	— that allays pain	65
Measels	576	— purgative	197
Measure	563	— repelling	80
Meat	35	— causing sleep	459
— of the gods	46	— to stop bleeding	352
Meadon sweete	911	— vomit	348
— wurte	911	— against weariness	12
Median vein	553	— which purge the	
Mediastine	318. 553	head	204
Medick vetcheling	615	— against vomiting	67
Medicine	553. 554. 666	— causing urine	326
— wich cause abortion		Medeler-tree	566
—	45	Medewurte	911
— absorbing	3	Medlar tree	566
— absterfive	4	Megrim	437
— aperitive	55	Melancholy	557
— astringent	111	Melder-tree	566
— attracting	116	Melilot	559
— against acids	67	Melon	560
— deafness	12	Melting	407
— disculling	325	Member	100. 562
— diseases of the womb		Membrane	561
—	464	— of the guts	890
— the gout	67	Membranous muscle	562
— poiffon	33. 34. 71	— ligament	95
— weariness	12	Menstrue	563
— binding	111	Mercury	123. 565
— carminative	183	Meregrim	437
— cicatrising	227	Mesentery	565
— cordial	180	— little	566
— of the distempers of		Metal	567
the head	204	Metheglin	558
— dogmatick	327	Method	568
	Aaaa 3		Meu

E N G L I S H

Meu	569	Mountain of venus	575
Middle finger	322	Monethly termes	192
— of the navel	14	Moror-grafs	744
— of part of the heart	782	Morfels	577.842
— of the nostrils	488.783	Mortel	577
Middle of a body	202	Morter	578.674
— peafe	606	Mofch	579
Midnight	566	Mofs	583.920
Midriff	318	Moft fubtle fpirit	90
Midft of the bowels	565	Moth mulleyn	142
— of the guts	565	Mother	51
— of the mefentery	565	— of pearles	549
Milfoil	571	— cloves	68
Milk	493	— funell	569
Milking	495	— of oyl	51
— feaver	495	— spot	533
— vessels	407.888	— of thyme	784
Milleyne	669	— wort	180
Millet	570	Mountebanks	26.350
Milt	811	Mous ear	120
— waft	108.812	Mouth	625
Mine	571	— canker	215
Minerals	572	— of the ftomach	180.181
Minded mufcle	832	— of the womb	626
Mingling	277	Mug-wort	97
Mint	564	Mulberry-tree	578
Missel	905	— drinck	577
— toe	905	Mullein	669
Mithridate	572	Murmur	747
Mitral valves	363	Murmering of the gutts	145
Mixture	277.573	Mufchadoes on the upper-	
Mole	574.589.762	lip	588
— tumour	843	Mufcle	583
— wort	740	— of the breast	647
Money-wort	203	— of the calf	412
Monks rubarb	445	— of the cheeks	152
— hood	12	— contracting	15
— muscle	289	— coracoides	266
Monster	576	— of the gullet	204.609
		— extending	2
		Mufcle	

I N D E X.

Muscle that deprefsthe ton-
gue 130

— of the ham 690

— of the loins 705

— infraſcapulaire 477

— of the lower jaw 548

— monks cowl 289

— poplite 691

— pterygoid 35

— pyramidal 714

— femiſpinate 780

— ſpinate 809

— ſupraſcapulaire 478

— temporal 848

— triangular 868

— with two heades 139

— two bellied 321

— of the ſole of the

foot 680.798

— of the roof of the

mouth 707

— of the tongue 206

— of the elbow 719

— of the chine bone 734

— ſphincter 807

— ſpinate 809

Muſhrom 143.405

Musk-ball 689

Muſtard 792

— cataplaſm 792

Mutual opening of veſſels

in to one another 55

Mylogloſſe 584

Myrrh 587

Myrtle-tree 588

Mystery 89

N.

Nail 914

Native heat 140

Natural faculties 592

— heat 855

— thing 729

Nature 592

Navel 913

— plaſter 365

— rupture 356.363

— ſtring 405

Navew 589

Naufeuſneſs 66.82.100

Neck 209.249

— of the womb 250

Needle 15

Neefing 819

Nep 194.594

Nephritick ſtones 594

— wood 594

Nephrotomy 595

Nerve 596

— of the tympanum 221

Nervous bodes of the yard 270

— membrane covering

the bones 657

— plex 682

Net choroides 682

— like tunicle 732

— fat 614

Nettles 920

Nigt ſwellings 361

— mare 475

— ſhade 334.797

Nip 194.594

Aaaa 4

Nip-

E N G L I S H

Nippers	6.399	Olives tree	275.747
Nipple of a breast	638	— wild	275
— wort	497	One berrie	642
Not perforated in one part	114	One blade	438
Noble medicine	130	Onion	140
Noise of the ears in hearing	860	Opening of a vein	160.893
Nose	591	— of artery	98
— bleed	571	— of vessels	55
Nostrils	590	— mutual	55
— syringe	737	Operation	14.616
Not natural things	729	Opiat	617
Nourishing	602	Optick nerves	619
Nourishment	35.36	Orange	148
Nouris inequal	39	Order	664
Numness	824	Orderly pulse	374
Nutmeg	579	Organ	621
Nut-shell	625	Organick part	621
O.		Oricola	120
		Origany	622
		Orpiment	96
		Orpin	847
		Orrache	115
		Osmond royal	626
		Overthwart muscle	867
		Ounce	913
		Outer bone of the leg	389
		Outmost coat of the eye	17
		Outwart membrane thar	
		contain the child	223
		Oxe-eye	155
		Oxyrhodine	630
		Oxycroce	629
		Oxyfacchara	630
		Oxymel	630
		Oyl	613
		Ozier	755
P.			
		Pain	328
		— acute of the head	575
		Pain	

I N D E X.

Pain in the bones	627	Past	548
— in the ears	627	Paste	420
— in the head	204	Pastel	418
— in the loines	526	Pathetick nerve	646
— in the mouth of the sto-		Patience	445
mack	180. 181	Paunch	43
— in the womb	463	—— fleece	658
Pair of nippers	399	Peach tree	659
— of pincers	6. 916	— wort	660
Palate	632	Pearle	545
Palling ductu	306	—— sugar	543
Palm	632	Pear-tree	716
— de christ	740	Pealing a way of the bark	376
— tree	670		
— of the hand	854. 915	Pelican	650
Palpitation of the heart	633	Pellitory of spayne	627
Palley	640	—— of the wall	642
—— of one side	438	Pellitory	714
Panace	197. 634	Pencil	651
Panade	634	Penny-grafs	203. 709
Panatelle	634	Peny-wort	8
Panch	43	Peony	685
Pancreas	163. 635	Pepper	676
Pancreatick duct	333	—— wort	507. 677
Pangs ofter the child bea-		—— of the monut	569
ring	863	Perceiving	781
Panick	636	Perforant muscle	654
Panting of the heart	634	Perforated muscle	654
Pap	539	Perforation of the belly	639
Paper reed	638	Perfuming	56. 831
Parching heat	90	Person that waff in his fleep	599
Parkleaves	59		
Parenchyme	641	Perpiration, hindred	17
Parmacyty	805	Perfil	662
Parsley	79	Perivincle	238
Parsly	662	Peffary	661
Parsneps	646	Pest	661
Part	565. 644	Pestilence of hungary	385
Pash	375	Pestilent poyfon	524
Passage	551	Pestle	678
Passion	646	Petechial feaver	662
	Aaaa 5		S. Pe-

E N G L I S H

S. Peters wort	105	Pituitous dropfy	510
Petie panick	664	——— tumour	609
Petty ſpurge	652	Place for diſtilling	492
—— whyne	66	Plague	661
Pevellodung	103	Plaſter	351
Pewter	490	—— made in the form of	
Peyvet	514	a roll	297
Pheale	375	Plane-tree	681
Phial	667	Plant	680
Phlegm	668	—— woad	486
Phyſician	554	Plantain	96
—— chiefſt	90	Pleaſing ſcent	433
Phyloſophical egge	629	Pleura	318
—— calcination	162	Pleurify	682
Phoſphorus	670	Plucking of linnen	185
Phyſick beere	208	Plum-tree	703
—— of Galen	409	Pockes	526
Pig-nut	154	Pockwood	426
Pigeon or dove foot	660	Point of the heart	581
Pile-wort	775	Poiſon	893
Piles	429. 675	Pollution	685
—— in the fundament	429	Polypod	688
Pilling of the bark	304	Pomander balles	645. 689
Pimpernel	53	Pomegranate	423
Pimples	638	Pomatum	689
Pincers	6. 143. 916	Pompion	653
Pine apple gland	255	Pony-wort	8
—— tree	500. 676	Popler tree	691
Pineal gland	255	Poppy	555. 638
Pine nut	255	Porcelain	693
Pinkenelle	646	Pores	692
Piony	685	Porret	770
Pipp	78. 392	Porter	713
Pipperidge buſh	135	Port-veine	891
Pipe weed	393	Poffet	694
Piffe	920	Poſteriour proceſſes	5
Pifdrivers	326	Potential cautery	200
Pifmire	399	—— fire	469
Piftach-tree	677	Potion	431
Pitch	679	Pouder to rub the teeth, to	
Pith	265	make them white	311
Pith of the brain	271	Pound	

I N D E X.

Pound	511.690.716	der bone that receives the	
Power	381	ulna	131
Powder	804	— styloides	133
Practise	349	Proceſſion Chymical	698
Pratler	126	Proceſſiliares	698
Precipitation	695	Profound ſleep	187
Preparation great and little	84	Prognofication	700
Preparer of medicine	665	Pronators muſcle	700
Preparing veſſel	695.888	Propole	701
Prepared ſtone	692	Propoſition	123
— of medicaments	665	Propriety of a diſeaſe	468
Prefage	699	Protuberance, annular	63
Preſervative againſt poyſon	71.72	— of the eye	377
Preſerver of the eyes	294	— of the navel	377
— of the meninges	562	Prunelle	702
Preſſ	862	Ptiſan	707
— of Herophil	862	Pudding pipe tree	189
Preſſing muſcle	450	— graſs	709
Prick-wood	372	Puffing up	349.477
Pricks	14	Pulling of the bark	304
Prickly bramble	632	Pully muſcle	873
Primprint	514	Pulp	183
— roſe	697	Pulmonaire	709
Principle, firſt	343	Pulſe beating of the heart	
Private	514	and arteries	710
Privet	514	— irregular	339
Privy bone	363	— loſt to ſenſe	101
— part of a womam	293	— orderly	374
Probe	488.556	— that is ſenſibly deca-	
Proceſs of bons	82	yed	108
Proceſs of the peritoneum	698	— unequal	160
— poſteriour of back-		Pulteſs	193
bone	6	Pulverifation	711
— on the ſcapula like		Pumice ſtone	711
an anchor	58	Puncture of a nerve	711
— of the crow's bill	269	— of a ſinewe	711
— immoſt of the ſhol-		Pur blind	585
		Purer ſubſtance of any thing	32
		Purgative	197
		Purging	197.712
		Pur-	

E N G L I S H

Purging feaver	157	Ramsoms	90
— medicine	197.712	Ranula	461
— thorn	445	Rape	722.724
Purifying	582	Rasberrys	747
— of the blood	41	Ratsbane	96
Purple feaver	712	Raging defir after venery	77
Purse of the heart	655	Rafour	601.724
Purflain	58.693	Rasp	724
Push	713	— berry tree	747
— in the skin	339	Rave	723
Putrefaction in chymistry	713	Ravensbecs proces	265
Putrid ulcer	600	Read	2
Pying	431	Real fire	469
Pyles	429	Receipt	399
		Receiver	725

Q.

Q uack medicine	350	Receptacles of pituitous hu- mors	584
Quaking	867.901	Recipient	725
— of the eyes	446	Rectification	725
Quak-falver	26	Red maithes	17
Quality	717	— Lead	572
Quartan ague	384.717	— pushes	340
Quarter of a pound	716	— rod	744
Quenching	379	Redness of the face with pimples	426
Quickness	198	Reducinh of metal by mer- cury into a paste	43
— motion	621	Reed	101.162
— silver	123.453.564	— grass	680
Quince tree	275	— mase	883
Quinsley	61.838	Refuse of any thing	376
Quintessence	346.369	— of metals	773
Quotidian ague	719	Regulus	727
— feaver	357	Rein	595

R.

R ackett	367	Reins	527
Radish	723	Reins glanduls	177
Ragwort	465	Reins vessels	352
		Releasing	727
		Remedy	553.666
		— against the disease of the liver	439

R.

INDEX.

Remedy againſt a feaver	384	Ring of the ear	435
— cauſing ſpitting	754	— worm	442.473.512.563
— producing ſweat		Rinſing	2
	444	Ripeneſſ	551
— for the eyes	250.	Riſing of the mother	464
	617	Roaſting	109
— for the nerfs	596	Rock alum	42.742
— toothach	608	Roſliſto	817
Remembrance	727	Rong-klaver	496
Remiſſion of the feaver	85	Roof of the mouth	233
Repelling medicine	80	Roſe	738
Repoſition	728	— baye	595
Repulſion on every part	72	— campion	530
Reſt harron	66	— hony	738
Retine of the eye	50	— oylie	737
Retiring muſcle	2	— ſugar	738
Retort	732	— wood	737
Reverberatory	732	— wort	737
Reverbering fire	469	Roſemary	743
Reviving	732	Roſin	252.748.729
Revulſion	74.732	Rottedneſſ of bones	182
Reynes	728	Rouces	747
Rhachite	734	Rough ſpleen wort	524
Rham thorn	735	Round brawne	745
Rhapontick	736	— muſcle	745
Rheumatism	737	Roundneſſ of any body	657
Rheume	195.736	Rubin	746
— of the chine bone		Rubbing	402
	195	Ruby	746
Rhomboide muſcle	738	Rudiment of a child	348
Ribb's	274	Rue	749
Rib wort	96	Rump-bone	242
Rice	624	Running ſores of the head	10
Rickets	732		
Ridg of the noſtrils	488	Ruptur wort	442
Right muſcles of the abdo-		Rupture	152
men	725	— of the bone	400
Ring	234	— of the bowels	356
— like cartilage	280	— of the navil	363.615
— finger	322	— of the omentum	356.362
— gristle	281	Rup-	

E N G L I S H

Rushe	490	Sarvice tree	800
Rust of metals	773	Sassafras	763
Rye	777	Sattin	154
S.		Satyrion-wort	299
		Sauce alone	37
S		Savin	749
		Savory	764
Achell	662	Savour	608
Sack	750	Save	784
-- of the stones	775	----- muscle	785
Sadle bone	359.778	Scab	765
Saffron	284	Scabbig	765
----- bastard	240	Scabedneffe	765
----- meadow	248	Scabious	766
Sagapen	752	Scalding	46
Sage	756	Scaling of bones	312
Salets	8	Scaly future	507
Salival ducts	333	Scar of a wound	227
Salivation	754	Scarification	768
Sallow-tree	755	Scaricatory	768
Salfaparille	763	Scarlet colour	746
Salt	753	----- oak	470
-- armoniack	95	Sciatica	487
-- gem	413	Scirrets	794
-- of nitre	598	Scirrhus	769
-- peter	598	Scories	773
Salvatelle	755	Scratcher of the arse	63
Salve Seller	587	Scrophulary	775
Samphire	283	Scrupule	776
Sand	91	Scul	165
----- bath	92	Scume of the niter	78
Sandy urine	704	----- of salt-peter	78
Sanguification	428	Scurft	405.705
Sanicle	759	Scurvy	769.772
Sanity	456	Sea-bind-weed	797
Soap-wort	761	-- grafs	912
Saphene	760	-- holly	368
Saphire	760	-- coal	797
Sapplaister	314	-- navill	913
Saracens confound	904	-- onion	770.815
Sarcocolle	761	-- star-wort	871
Sardis stone	762		See

INDEX.

Sea-weed	34	Shaking	901
Searce	279	Share-bone	708
Searcing	279	Sharp	7
Searing iron	200	— of biting	370
Seare cloth	106.208	Go Sharpen	14
Sebesten	776	Sheares	399
Secret	89	Sheath of the womb	884
Secundine	679.777	Shell of the eare	256
Sedge	182.912	Shep herd's purse	156
Sediment	778	Scheer grafs	182
Seed	779	Shiel-like muscles	457
— boxes	177	Shieldlike gristle	858
— bones	785	— plaister	776
— of the frogg's	806	Shin	859
— lac	494	— bone	595.859
— vessels	888.901	— muscle	859
— of the whale	805	Ship-bone	592
Seeing	905	Shivering of the hear	633
Seething	346	Shoots, little	297
Self heal	703	Shop	612
Seiler of medicin	665	Short muscle of the elbow	148
Semi-membranous muscle	779	— fentence	77
— nervous muscle	780	— vessel	148
— spinate muscle	780	— winded	110
Senna, bastard	253	Shortnesse of the arme	409
Sense	781	— of breath	62.110
— of tasting	426	Shoulder	450
— of touching	843	— blade	448.614
Sent	608	Shrub	403
Sentence, short	77	— like Myrtle tree	908
Separating	781	— trefoil	466
Separation	83	Shutting up	604
Separator by fitting	782	Sickle	382
Serapin	752	Sicklie	885
Serpentin stone	617	Sicknesse	576
Serpents garlick	616	— accompanied with	
Sesamy	785	an ill coloured face	12
Seton	787	Sieve	279
Setwal	926	Sifting	279
Sexe	787	Sigh	834
Schaft futura	753	Sight	905
		Sign	

E N G L I S H

Sign	214.663	Small poxe	886
— of difeafe	316	— sproutlike hairs	388
Silke	783	— ticks	125
Silver	92.527	— voice	487
— weed	66	Smallage	79
Similar	791	Smell	608
Simple part	791	— ball	689
Simpling	146	Smoaking veffel	831
Sinking paper	214	Snak weed	141
S. Anthonies fire	369	— wood	252
S. Johns bread	790	Snail bone	244
— wort	459	Snapdragon	73
Sinus at the end of the fpi-		Snare	499
ne of the shoulder blade		Snees wort	346
	13	Sneezing powder	706.820
Sckarr	820	Snezing	819
Skeleton	768	Snevel	588
Skiful in chymiftry	16	Snevil	581.668
— in Anatomy	56	Snivel glandule	417
Skin	295.726	Snooring	820
Skull	278	Snorting	820
Skulbroken	166	Snot	142.581
Sleep	799	Snoute	744
— dead	193.197	Sockets of the teeth	41
— deep	193	Soft young haire	498
— profound	187	Softing remedie	536
Slime	580	Sole mufcle	798
— of the guts	581	— of the foot	680
— of the heart	143	Solomons feal	686
Sloe-tree	5	Solution	798
Slothfulnefs	674	— of the parts	798
Slow digeftion	147	Sonne-dew	744
— henry	112	Sore	159
Small knife for the ligament		— ulcer	910
under the tongue	58	Sorgh-feed	801
— bone of the leg	659	Sorrel	8
— cloudes	601	Sort of red comfrey	904
— hairs	388	Sow-bread	98.297
— hand full	708	— fennel	663
— mufcles of the skin	422	— thiftle	495.800
— particule	114	Sowerneff	12
		Sows	

I N D E X.

Sows	687	Spurge ollive	569
Soure-salt	355	Sourious ribb's	274
Spanish flies	172	Squill's	770
—— plantain	447	Squinancy	61
Sparage	106	Stalt of any herb	199
Sparrow grass	106	Stammering	127
Spattle	803	Stammreth in speaking	141
Spelts	805	Star-wort	109
Sperage	106	Staves acre	817
Spermaticks parts	805	Steatome	592.818
Spewing	917	Steel	214.447
Sphacele	806	Stem of a tree	199
Spider	88	Sternutatory	367
Spignel	569	Stick lack	494
Spike nard	808	Stiff	740
Spinach	447.809	Still	33
Spinage	809	Stinking breath	396
Spindle tree	372	—— camomil	277
Spin	650	—— gladdon	804
Spine.	6	—— may-weed	276
Spines of the backbone	6	—— of the nose	631
Spirits	90.810	Stomach	822.895
Spittle	754.815	Stones	520.621.850
Spitting of bloud	429	—— bone	521
Spleen muscles	812	—— krup	471
—— wort	108	—— cutter	522.621
Split	741	—— in the bladder	162
—— of the gullet pipe	741	—— hore	471
—— of the privites	741	—— like a bone	523
Spodium	813	—— oyl	662
Spongig flesh	459	—— parfley	676
Spoone	244	—— fwilling	850
Spot	484	Stony bone	662
Spout	840	—— of the fountain	512
Spreading grangreen	46	Stoppage of the urine	487
Sprinckling disease	815	Stopping	349
Sprouts	388	—— up	604
—— little	298.388	—— of the menstrual	
Spungy tumour	405	fluxe	833
Spury	805	Stops	528
Spurge	501	Storkes bill	646
	Bbbb	Sto-	

E N G L I S H

Stove	459	Supposition	462
Strainer	247.252.392	Suppository	833
Straining	247.653	Suprascapulaire	479
— cloth	247	Surgeon	218
Strait-gut	356	Surgerie	218
Strange depraved	236	Suture	835.836
Strangury	823	— of the belly	412
Straw-berry tree	89	Swadle muscle	763
— berry bush	401	Swadling band	383
Streight seam	753	Swallow-wort	105.216.
Strength	114		447
Stretching	55.636	Swallowing down	305
— of the skin	339	Swathe consisting of four	
Streight-gut	725	parts	404
Stupidity	577.590	Sweat	830
Stuttering	127	Sweating	830
Subaction	826	— feaver	347.444.830
Subject to sickness	885	— pushe	444
Sublimate	827	Sweet smelling spice	96
Sublimatory	827	— bread	163.635
Sublimation	827	— candle	125
Sublimè	827	— costus	275
Subliming glafs	41	— cup	323
Subluxation	827	— flag or calamus	12
Subsistence	778	— favour	608
Succhory	228	— taste	163
Suckling	495	— williams	94
Sudden fear	339	Swelling	876
Suffocating rheum	195	— hailstone	211
— — mother	464	— under the eyes	448.
Sugar	750		455
— candy	170	— behinde ones eares	
— of roses	738		643
Sulphur	832	— in the corner of the	
— wort	663	eye	18
Sumach	739	— of the seed vessels	234
Summer fruits	448	— in the fundament	257
Seindew	744	Swilling of the stones	850
Superfetation	359.833	Swooning	307
Surfet	278	Sword grass	417
Superpurgation	458	Swordlike cartilage	355
		Swoun.	

I N D E X.

Swounding	339	Termometre	855
Sympathy	259	Terrour	449
Symptom	838	Tertian feaver	384.850
Syringotome	841	Test cuppel	293
Syringue	840	Testicles	621.850
Syrup	841	Tetter	512.563
— of water and fugar	456	Thick membrane of the	
— of poppies	314	brain	549
		Things against the nature	729
		Thing that taſts, as ibit we-	
		re burnt	352
		Thinn and inner membrane	
		of the brain	550
		Third pair muscles of the	
		occiput	254
		Thiſthle	114
		Thiſt	795
		Thoracik duct	332
		Thorn tree	5
		Thorne	6
		— apple	822
		— pincer	5
		Thorns	14
		Thorow waxe	883
		— teaſel	654
		— wape	654
		Threads	173
		Throar vein	488
		— wort	209.864
		Throwes after child bearing	863
		Thumbe	322
		Tickling	861
		Tin	490.816
		Tincture	860
		Toad flax	516
		— ſtool	405
		Tobacco	842
		Token of diſeaſe	789
		Tongue	518
		Ton-	
		Bbbb 2	
T. Able	562		
Tablet of lightwood	387		
Tablets	577		
Tamarind tree	844		
Tamarikswood	844		
Tanſey	845		
Tanſie	845		
Taragon	329		
Taſting	426		
Tears	494		
— hole	494		
Teaſel	324		
Teat	539		
Teatlike proceſs	540		
Teeth	311.428		
Temper	836		
Temperament	278		
Temperance	836		
Temperat in diet	4		
Temporal	848		
Temporal muſcle	848		
Tendinous knot	410		
— tumour	410		
Tendon	81.848		
Tendrils	175		
Teneſme	848		
Terebinthe	849		
Terme of important chan-			
ges	65.238		

E N G L I S H

[illegible]

I N D E X.

Venus navel wort	8		
Verdugrease	19	U.	
Verjuce	614		
Vermifuge	436	U	Lcer of the eyes 69
Vertebra, the third near the		—	hollow 76
head	123	—	difficult to cure 217
— of the neck	364	Ulceration	of the lightes 672
Vervain	896	Under muscle of the chan-	
— mallow	31	nel bone	826
Vesicatory	900	— chin	152
Vesicule feminale	906	— part of the belly	460
Vessels	887	— standing	481
— double	323	— swathe	460
— of the arm hole	123	Unequal pulse	160
— of the arm pit	123	Unfruit-fulnesse	24
— of the cawl and the ven-		Unicorn	915
tricle	412	Universal palfey	640
— with two handles	323	Unleavened	124
— under the channel bone	826	Unquietness	480
Vetch	902	Unsatiable hunger	155
Vetehes	228	Unseasonableness	481
Vial	667	Untemperantnes	481
Victory root	902	Untymely birth	3
Vine branchelike body	634	Uplifting muscle	509
— tree	907	Upper-part of the belly	360
Vinegar	9	— of the gullet	666
— mixt with water	629	Uracus	917
Viol	50	Ureter	918
Violet	903	Urinall	550
Viper-grafs	774	Urinary passage	917. 918.
Vipers bugloss	338	— membrane	37
Virginity	457	Urine	326. 920
Vifage	381	— pipe	918
— of Hippocrates	381	— with a thicke sediment li-	
Vitriol	248. 910	ke to meal	280
Vitrous humour	452	— bladder	900
Vomit medicine	348	Utmost bones of the finger	567
Vomiting	917		
— drinke	916		

Bbbb 3

W.

E N G L I S H

W.

W Agging of the teeth		Wax	205
Waggoner	421	— ointement	208
Wake-robbin	121	Weaknefs	304.471.519
Waking coma	101	Weaning	2
Wallbuglofs	254	Weakening	354
Walpepper	531	Wearinefs	264.305.501
Wal-nut tree	471	Wedge like bone	292
Wandering gout	488	— in the foot	292
Want of milk	99	Wertgraff	434
Ware house	612	Wertwort	434
Wart	898	Whay	785
Washing	2.250.525	Wheale in the skin	339.713
— of the head	174	Wheat	872
Watching	26.254.902	Whelkes	638
Water	85.531	Whey	785
— fern	626	Whiskers on the upper lipp	588
— fitch	505	White coat of the eye	29
— germander	773	— dittany	401
— grafs	694	— of the eye	29
— hemlock	667	— fluxe	394
— in the pericardium	86	— lead	210
— in the fecundine	451	— laprie	509
— kanker	215	— leprofie	509.907
— lentils	505	— line	517
— lilly	603	— fcar in the horny tuni-	
— parfley	456	cle of the eye	510
— pepper	455	— mechoacan	552
Watery bladders	452	— ftonemarle	493
— bloud	467.842	— fspots in the eyes	29
— house leek	570	— ftarch	51
— humour	451	— thiftel	509
— of the eye	453	— thorn	629.632
— of the head	454	— tutty	689
— rupture	454	Whiting	303
— of the navel	454	Witlow	643
— varice	456	— graff	643
		Wild ash	623
		— and broad garlick	902
		— bafil	239
		— carrot	303
		Wild	

I N D E X.

Wild chervil	646	Wolfe	528.600.663
— dill	569	Wolfsbain	530
— fig-tree	175	— fart	620
— fire	512.669	Wolwort	669
— flax	516	Woman in child bed	708
— navew	589.704	Womans evacuation in the	
— olive tree	275	child bed	523
— rose	299	— courfe	192.563
— rue	430	Womb fury	406
— saffron	441	— kake	679
— sage	685	— liver	679
— tanfy	66	— medicines	464
— thyme	784	Wombe	921
Wildow-wail	569	Wonder fulnets	730
Willow	755	— tree	740
Wind flower	59	Wood of aloës	22
— furnace	59	— bind	176.515
— pipe	149.150.500	— night shade	334
Winding gut	471	— of the clove tree	189
— up	383	— forrel	8.37.526.630
Window	386	— four	630
Windy rupture	683	Wol olie	498
— in the navil	684	Word binde	515
Wine	907	Workhouse	612
— of Hippocrates	903	Workinge	616
— tree	907	Wormes	526
— where of the third part		Worm-wood	4.760
is sodden away	305	— eating of bones	849
Wing ear	28	Worm-like the feed of a	
— hairs	446	gourd	291
— of the nose	28	— muscles	526
— of wedge bone	28	— appendage	84
— privie parts of woman		— feed	435
	28	— processes	896
Winter cheny	36	Wound	922
— green	715	— plaister	678
Withy	755	— remedy	867
Woad	486	Wreathad-vessels	175
Wod four	630	Wrist	185.567
Wolf-bane	12.530.589	— plaister	358
— claw	530	Writing pen	162

Bbbb 4

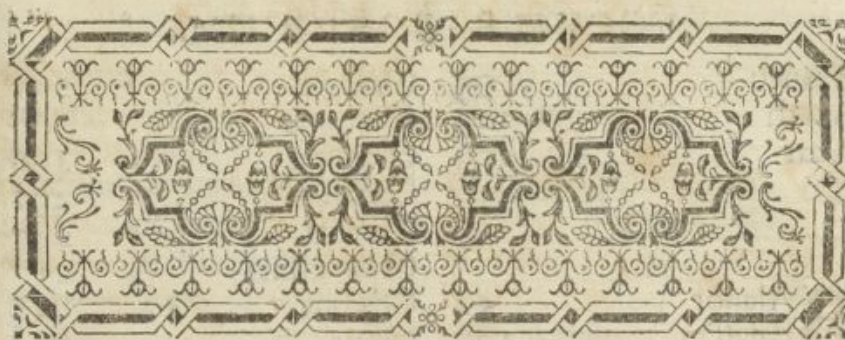
Y.

ENGLISH INDEX.

Y.		Yexing	792
		Yoke bone	928
		Young	396
		—— budd	413
		Youth wort	744
		Yoye	412
		Z.	
Y Ard of a womam	239.	Z Edoary	926
Yarrow	270	Zone	928
Yawning	9.571		
Ydlenes	625		
Yellow okar	674		
—— rattle	605		
Yerva	33		
	262		

I N.

I N D E X

Quarundam Vorum

BARBARICARUM,

In priori opere contentarum.

A.		Aliftiles	95
		Alnerick	832
		Alocaph	95
		Altit	501
A	Belmosch	Alumonodig	95
	Adirlapis	Alzanaban	467
	Affion	Alzanach	467
	Agiar aliheud	Ambegi	586
	Ahufal	Amizadir	95
	Aitmad	Amphion	548
	Akiboth	An	832
	Alacab	Anacab	95
	Albotin	Anatron	598
	Albusao	Anderonæ fal	598
	Alcanna	Anerick	832
	Alchanach	Anerit	832
	Alcob	Anoxadie	95
	Alcola	Anphion	548
	Alfatide	Antimad	72
	Alfol	Areca	196
	Algali	Arumphel	68
	Alhandal	Afab	145
	Alhafef	Afabatus	145
	Alinziadir	Afef	443-453
	Aliocab	Audix	95
	Altitht	Bbbb 5	Aza-

VOCUM BARBARICUM.

Azanec	95	Chandel	257
Azoth	123	Chanque	68
Azur	123	Chelopa	466

B.

B Alador	52	Chybut	832
Balaffan	128	Cibut	832
Baurach	598	Coava	247
Bedegarim	808	Copal cahuitl	263
Bedeguar	808	Cordumeni	179
Behew	132	Crithe	621
Bellegu	586	Crybtit	832
Belleregi	586	Curcun	294
Bellilegi	586	Curimentos	737
Belfamin	128		
Ben	126		
Bethel	140		
Betre	536		
Biche	319		
Bon	247		
Bonti	217		
Bothor	78		
Bruscandula	528		
Bunchum	247		
Butrum	95		
Bybo	52		

C.

C Abalatar	598
Cadegi indi	536
Calgfur	68
Calambac	22
Calces	165
Cambici succus	426
Carabe	829
Carumfel	86
Ceirim	491
Celopa	466
Cerberus	598

D.

D Anich	528
Datel	303
Datiro	303
Delegi azfar	586
De feni	586
Drofomeli.	543

E.

E Mblegi	586
Empige	473

F.

F Acca de Melaqua	52
Faufel	196
Formica corrosiva	442

G.

G Annana peride	230
Gelapo	466
Gialappa	466
Glef	

INDEX

Gleffum	829	Keiri	491
Gotne	422	Kibrith	832
— mſegiar	422	Kinkinna	230
Gummi de gamandra	426	Kinnamon	231
— de jemu	426		
— peruvianum	426	L.	
— gotta	426		
Gutta	99	L Amare	832
— gamandra	426	L Lampacos	217
— gauma	426	Lampatan	217
— gemau	426	Lazur	123
— gemu	426	Lixandram	95
		Lorchet	849
H.		Lulu	545
H Abel-ban	126	M.	
— ben	126		
Hagar	94	M Amolaria	546
Hager	94	M Marmelos	546
— alieudi	488	Markhaſjitſa	545
Handel	251	Marmellos	546
Handhal	251	Meceri	618
Hebel-ben	126	Melanzana	536
Hermes	598	Men ſiracoſt	543
Hilla	468	Mefudar	95
Hin	103	Mifatis	95
Hiſacium	95	Mſegiar	422
Hiſpanach	809	Mu	569
Hiltit	501		
		N.	
I.			
J Efemin	466	N Ufiadal	95
Imblegi	586	N Nyſæ	95
		O.	
K.			
K Ali	30.491	O Bac	95
Kaprili	832	O Ococol	519
		Olatiſ	486

P.

VOCUM BARBARICARUM.

P.		Sudur	750
		Sumach	832
		Sutter	750
		Syaken	68
P	Ajon	136	
	Palo de calenturas	230	
	Pasèn	137	
	Pinang	196	
	Pouft	618	
	Pucho	848	
	Pynang	196	
Q.		T.	
Q	Uebolia	586	
	Quebuli	586	
R.		T	Amalapatra
			536
			Tanech
			711
			Taraguas
			138
			Tatel
			303
			Terengibil
			543
			Tereniabin
			543
			Terniabin
			543
			Thereniabin
			543
			Tifafum
			832
			Tin
			832
			Trungibin
			543
			Turfies
			95
R.		V.	
R	Aal		
	Rabrie	832	
	Raved	733	
	Rocobole	773	
S.		V	Icuniras
			138
			Undimia
			608
			Ulifur
			832
			Ufnea
			583
S.		X.	
S	Acul	829	
	Salanderonæ	598	
	— infernalis	598	
	Salmiax	95	
	Sambach	466	
	Samin	466	
	Saphati	10	
	Savac	756	
	Scantamento	422	
	Sceb	42	
	Scedenigi	428	
	Seb	42	
	Sinon	49	
	Smalternium	829	
	Souda	30	
		X	Oloch copalli
			263
		Z.	
		Z	Addah
			72
			Zail
			145
			Zambach
			466
			Zazar
			750
			Zeblicium
			617
			Zerna
			512
			Zerumbeth
			132

I N.

I N D E X

GRÆCORUM NOMINUM,

Quæ ad artem Medicam spectant,
& in hoc Lexico præcipuè
exhibentur.

A.		ἀερομίλι	543
		ἀθήρα	94
		ἀθερίνη	94
		ἀθερίξ	94
Α' γάλλοχον		ἀείσωον	129
		ἀθίπτου εἰσοκὴ	113
ἀγχερικόν		ἀθρόισμα	113
		ἀίγις	29
ἀγγεῖον		ἀιγόκερ	396
		αἰδοῖον	883
— κυητήριον		αἰδῶς	651
		αἰγίλωψ	57
ἀγγ		αἶμα	285. 757. 761
		— δρακόντιον	759
ἀγγιλιάψ		αἶον	4
		αἰπαιρίνη	76
ἀγίλωψ		αἰσθητήριον πρῶτον	27. 555. 781
		αἰσθησις	781
ἀγκιστρον		αἰκακία	5
		αἰκαλίφη	920
ἀγκιτήρ		αἰκανθα λευκή	808
		αἰκανθ	6
ἀγκριοκάραμον		αἰκανθῶ	6
		αἰκαόθιζω	11
ἀγχόνη		αἰκμή	116
		αἰκὸν	116
ἀγκυλῶσται		ἐκπρόσας	
ἀγκάν			
ἀγκύλη			
ἀγλίδιον			
ἀγν			
ἀγρίον			
ἀργυπνον κῶμῳ			
ἀγκῶνα			
ἀγρωσις			
ἀδάμας			
ἀδὴν			
ἀδίψα			

I N D E X.

αἰκρόασις	116	ἀναδυνον	65
αἰκροθυσία	695	ἀναθυμίαςις	377
αἰκρόχειρ	13	ἀνακάρδιον	52
αἰκρώμιον	13	ἀναλεπτικήν	456
αἰκρωνυχία	914	ἀναμνησις	727
αἰκτὴ	14. 756	ἀνατολή	914
αἰκτίς	756	ἀνατρίψις	402
αἰλασαστρίτης	28	ἀνδράχνη	693
αἰλγῆμα	327	ἀνδρεία	651
αἰλεμα	914	ἀνεσις	727
αἰλειφάρ	914	ἀνθλίξ	435
αἰλεξάνδρεια	503	ἀνθραξ	746
αἰλεκτωρολόφⓈ	32. 282. 393	ἀνθρωπήνη	295
	648	ἀνθρωπόμορφⓈ	74 541
αἰλίξιον	553	ἀντιάδες	70. 642. 746
αἰλευρον	383	ἀντιδιαλλόμενον	718
αἰλκή	31	ἀντιλόσιον	71
αἰλκισιάδιον	338	ἀντιπυρετικόν	384
αἰλόη	39	ἀντλητήριο	296
αἰλς	32. 753	ἀνω κοιλία	895
αἰλφιδίδον	34	ἀνωχὺς τοῦ ἐντέρων	565
αἰλφίτον	34. 40. 383	αἶζων	123
αἰλφⓈ	40. 907	αἶονⓈ	4
αἰλων	429	ἀπερίστατα ἔλκη	76
αἰλωπηκία	91	ἀπευθυσμένον	524
αἰμάρακον	535	ἀπένθιον	4
αἰμώλωμα	3. 45	ἀπιⓈ	716
αἰμώλωθρίδιον	3	ἀπέχημα	76
αἰμώλωσις	3. 45. 375	ἀποδρέγμα	478
αἰμώλωσμός	3	ἀποχαλακτισμός	2
αἰμώλωσκω	45	ἀπόδευσις	818
αἰμώρωσίαν	146	ἀποκοπή	379
αἰμμⓈ	48. 91. 749	ἀποκρεστικά	728
αἰμίρη	50	ἀτόπληκτⓈ	115
αἰμοχας	51	ἀπονεύρωσις	848
αἰμπελⓈ	49 907	ἀποπάτημα	818
—— λευκή	150	ἀπολλυμι	457
—— μέλαινα	908	ἀποπλύνοντα	6
—— οἰνόφορⓈ	907	ἀπόρρητⓈ μυχὸς	293
αἰμφιδαιον	50	ἀπόσκηψις	768
αἰνάσαςις	11. 117	ἀποσπασμάσιον	83
εἰναγκαῖον	651	ἀποσύματα	3
αἰνάδεσμιⓈ	383	ἀποφθαρῶ	3
αἰνάδωσις	326	ἀπορς	

INDEX.

ἀποχασμός	768	ἄνχην	209
ἀραιωτικά	724	ἄφιψημα	84
ἀργεῖμ	914	ἄφιδευμα	818
ἀργεῖμα	92	ἄφιδιον γαστρός	818
ἀργιλ	92	ἄφροδιτη	440
ἀργυρ	92. 453	ἄχνη ὀθονίς	185
ἀργυπνον κῶμα	254	ἄχυρον	15
ἀρθρωσις	100	ἄχῳρις	10
ἀρκειον	499 660		
ἀρκευθ	490		
ἀρκευτίς	89		
ἀρμίνι	94		
ἀρνευγλῶσσον	680		
ἀροσομίλι	543		
ἀρτισκός	872		
ἀρυταινοειδής	500		
ἀρχή	11. 644		
ἀρχὺς	524		
ἄρωμα	608		
ἄρρωστια τῆς δαυαρμίας	307		
ἄσαρτον	414		
ἄσους	47		
ἄσθίνεια	304. 307		
ἄσθματικὸς πνευμάτωσις	62		
ἄσκημα	376		
ἄσκησις	376		
ἄσπάραγ	106		
ἄστακος	244		
ἄστράγαλοι	110. 813		
ἄσφαλτίτις	107		
ἄσφάραγ	666		
ἄθερα	94		
ἄθέρεινη	94		
ἄθιπτ	113		
ἄθροισμα	113		
ἄτερτζ	94		
ἄτρακτ	114		
ἄτονία	307		
ἄτράφαξις	115		
ἄυλός	628		
ἄυξησις	116. 117. 123		
ἄυσηρός	122		
ἄνχη	47		
		Β	
		βάλαν	126. 651
		βάλαμμον	185. 128
		βαπτίζω	1
		βάρυθρον	749
		βάτ	746
		βατράχιον	722
		βδέλλα	446
		βήξ	132. 878
		βηρυλλ	135
		βήτη	135
		βηχικά	647
		βήχιον	383
		βιολίων θήκη	139
		βικία	902
		βικίον	902
		βιολύχισ	393
		βί	906
		βλαισίω	141
		βλαξ	142. 143
		βλέννα	581
		βλίφαρρα	633
		βλίφαρον	142. 332
		βλεφαρίς	229
		βλήχον	293
		βλήχων	708
		βληστρισμός	1. 143
		βλίπον	143
		βόβρια	578
		βολβοί	153
		βοτάνη	146. 440. 583
		βέρσοσις	154
		βελών	152. 478
		βελών	βελών

INDEX

βῆκερ	396	γίναρτα	902
βελίμια	154	γλήμη	497
βέλιμ	154	γλήνη	712
βελίας	146	γλατοί	591
βενιόν	155	γλατον	276
βῆπερσις	155	γλυκυσίδη	684
βέτυρον	156	γλαῶσσα	518
βράγχ	724	γλαττοκομείον	293
βράθυς	749	γλαῖτα	518
βράχιον	146	γνάτ	152. 540
βραχίονες	146	γογγρώνη	422
βραχυπότας	147	γοιτύλ	422
βραχύπν	147	γογτύλη	722
βρίγμα	792	γομφίσι	310. 574
βρόγχ	149. 500. 666	γόνη	415. 779. 921
βρυγμός	150	γονίαι	914
βρύον	150. 528. 583	γόνυον	413
βρῶμ	117. 149	γοσσίπιον	422
βυσσός	293	γραμμαί	835
βωλίται	143	γραμματεῖον	399
βῶλ	144	γυγτυλίσ	722
		γυμνάσιον	376

Γ.

Γάλα	493
γαλακτοποιητικά	407
γαμφήλη	540
γαναικεία	427. 563
γαργαλ	861
γαργαρίζω	411
γαργαρε	232
γαστήρ	43. 411. 895
γαστροκνημία	834
γαναικείον	883
γελάσινοι	310. 696
γέινειν	540
γένειον	564
γένεσις	293
γένυς	540
γέρων	415
γέρρον	293
γῆς ὀμφαλ	7. 277
— ὀμφαν	432

Δ.

Δακρύω	302
δακρυῶδες ἔλκ	302
δακτύλιοι	872
δακτύλι	524
δάκτυλ	302. 321. 476
δάρισις	483
δάφνη	503
— ἀγρία	860
— ἀλεξάνδρεια	503
— ἰδαία	503
δεικτικός	476
δέλτα	293
δελφύς	921
δέμας	651
δενδρολιβαν	856
δένδρον	88. 309
δείδε	88. 309
δείξαμένη	891
δεξιότης	

INDEX.

δερμαίτης	295	ἐγκέφαλος	207. 641
δέρμα	295	ἐγκήρωσις	474
δερμίδιον	780	ἐγκοιλία	904
χειλοπληθὺς	542	ἐγκόπη	315
δερμὶς	298. 389	ἐγκρασιον	207. 641
διαίρεσις	315	ἐγκραζις	768
διάκυσμα	411	ἰδρα	315
διανακαρδιων	854	ἐισβολή	644
διάπασμα	317	ἐισπνοή	480
διάρροια εἰς ἕρον	313	ἐκβολον	2
διάσυστος	184	ἐκζέματα	443. 453
διασφαῖς	293	ἐκκοπρωτικῶ	43
διανυχίνιον	556	ἐκλεικτὸν	338
διάφραγμα	488	ἐκλείψεις	312
διαχώρημα	376. 818	ἐκλυσίς	307
διαχώρησις	326. 376	ἐκμανήναι	307
διγαστήρες	310. 696	ἐκπληξις	824
διδυμοί	621. 850	ἐκσηναι	307
διν	774	ἐκτομή	379
δινόζωσις	298	ἐκτριμμα	483
διὸς βάλαν	191. 488	ἐκτρώμα	3
διπλωμα	324	ἐκτρώσις	3
διψ	795	ἐκτρωσμός	3
δοῶς	388	ἐκχύλωμα	379
δόλιχον	666	ἐκχύλωσις	379
δόναξ	162	ἐκφύσησις	340
δοξα	295	ἐλαια	612
δόριλλον	293	ἐλαιον	612. 615
δορκαδία	583	ἐλατη	2. 803
δρόπατον	841	ἐλατήριον	197
δρόσος	779	ἐλειχευσον	343
δρῦς	331. 718	ἐλελισφακον	755
δρύαμις	381	ἐλιξ	431. 435
γαλακτωποιητικὴ	407	ἐλίχευσον	343
δύσοδμος	335	ἐλκ	910
δύσοσμος	315	ἐλκτικῶ	116
δῶρον	915	ἐλκυσηρ	914
		ἐλκωμα	379
		ἐλκωσις	379
		ἐλξίνη	642
		ἐλυμ	636
		ἐμβολον	651
		ἐμβρότητος	515
		ἐμ	

CCCC

E^{αε}
ἐγκατα
ἐγκαυσις

E.

I N D E X.

ἐμμενθλάσης	914	ἐπιστόμια	726
ἐμμενθλάτος	914	ἐπίσχιον	I
ἐμετικόν	916	ἐπιτασις	117
ἐμετ	916	ἐπιχορηγίς	565
ἐμμοτον	877	ἐπιχορηγίς	565
ἐμμηνα	563	ἐπιφυλλόκαρπον	503
ἐμμηνία	427	ἐπονώσιοι	447
ἐμπνευμάτωσις	349. 477. 480	ἐπταφύλλον	863
ἐμπν ^ο μοτός	184	ἐπώμις	209
ἐμφρακτικά	351	ἐργασία	616
ἐμφυσήμα	477	ἐργασήριον	612
ἐνδοειγίς	476	ἐρέβινθ ^ο	228. 651
ἐνδυνα	355	ἐρευγή	747
ἐνέργεια	616	ἐρευγμός	747
ἐνκατα	355	ἐρυγμός	747
ἐνκόλια	355	ἐρικες	438
ἐνθλον	416	ἐρίκηρον	366
ἐνύπνιον	798	ἐρινός	175
ἐξάμωλωμα	3. 375	ἐρινός	175
ἐξάμωλωσις	375	ἐρισίθη	745
ἐξανθήματα	886	ἐρμής	440
ἐξιπωτικά	116	ἐρμ ^ς βοτάνιον	565
ἐξίχιοι	377	ἐρηδών	442
ἐπανθισμός	891	ἐρηης	442
ἐπασσημασία	644	— ἐσθιόμεν ^ο	442
ἐπιγλώττις	500	ἐρπιλλον	784
ἐπιγονατίς	574	ἐρπυστικόν ἔλκ ^ο	442
ἐπιδερίς	602	ερπω	784
ἐπιδερμικά	227	ἐρυγμός	747
ἐπιδερμίς	295	ἐρυθρήματα	743
ἐπίδοσις	506	ἐρυθρόδανον	745
ἐπίδεσμός	383	ἐρυθρον πέλαις	368
ἐπίδοσις	117	ἐρύσιμον	484
ἐπικρανίς	207	ἐσία	394
ἐπικραν ^ο	641	ἐχάρα	369
ἐπιλησμοσαύη	604	ἐνδελ ^ο	337
ἐπιμηλὶς	913	ἐνεία	158
ἐπιμυλὶς	574	ἐνζομον	367
ἐπιπλόιον	614	ἐνκρατ ^ο	371
ἐπίσειον	293	ἐνρυσμός	322
ἐπίσθει ^ο ἐγκίφαλ ^ο	207	ἐνσαρκ ^ο	374
ἐπισκαύιον	832	ἐνφροσύνη	373. 412
ἐπισπαστικά	116. 900	ἐφήμερον	248
		εἰ φιαλ-	

I N D E X.

ἴτριον	438	κατάντλημα	396
ἴχυρ	804	κατάντλησις	396
ἴχθυς	914	κατάπασμα	317
ἴχθυόθυρον	296	καταπασὸν φάρμακον	317
ἴχθυς	285	καταρῆς	195

K.

Κ αδρεία	847. 879	καυλός	199
καύκαμον	494	καυοδίσμον	400
καυάρσεις ἔμμενοι	563	καυκόν καῦλων	198
καύθαρσις	197	κίεα	180
καθαρτήριον	197	κεγχραμίδας	570
καθαρτικά	712	κεγχρείας	442
καθαρτικοὶ φάρμακον	197	κίγχρϞ	201. 570
καταίρα	197	κένεω	470
καδίημι	197	κετόσιμον φάρμακον	197
κακοπραγία	159	κενταύριον λιμναῖον	202
κακτός	160	———— λιμνήσιον	202
κάλαμϞ	101. 161	κένταυρϞ	293
καμάρα	165. 166	κέντροι	14
καμάριον ψαλλιδοειδές	400	κεντρομυρσίνη	748
κάματϞ	501	κένωσις	370. 377
κάμηλϞ	166	κεραίτις	395
καμίνϞ	399	κεράτιον	789
καμπάδιον	383	κερκίς	207. 720
κανδοί	172. 446	κερκίσκϞ	651
κάπιϞ	404	κερκοπιθήκϞ	207
κάπινϞ	404	κέρκωσις	602
κάπερϞ	651	κείσσηρις	711
καρδαμαντική	467	κεσρον	136. 210
κάρδαμον	591	κηκίς	409
καρδία	179. 180. 265	κηλὶς	533
καρπήσιον	184	κῆτϞ ἀφροδίτης	7
καρπός	185	κῆρ	265
κάρνα ποντικά	117	κῆρσα	384
κάρνον βασιλικόν	488	κήτη	210
καρχήσιον	178	κῆτϞ	293
κασία μέλαινα	189	κίκι	740
κάσανον	191	κιμωλία	230
κασόριον	161. 191	κίναμωμον	230
καταγμα	400	κιονίς	232
κάταμμία	427. 563	κιρκαία	541

κίρσος

INDEX.

κίρσος	234	κίρσος	278
κίσσαρον	235	κορίαννον	267
κίσσηρις	235	κόριον	267
κισσός	235. 431	κορκύτης	651
κίσθ	235	κόρεμ	199
κίων	488	κόρη	152
κλάσις	400	κόρυζα	581
κλάσμα	400	κορυφή	898
κλίς	237	κορώνη	269. 270
κλήτη	38	κοσκίνο	279
κλήτρα	38	κοτύλη	8. 276. 437. 915
κλήθρον	237	κοτυληδών	7
κλήις	237	κοχλία	435
κληταρίς	239. 293. 602	κοώνη	651
κλίμαξ	766	κόχωνω	277
κλινοειδής	239	κράμνη	298
κλυστήρ, ήρ	240	——— θάλασσιω	797
κναφάλιον	421	κρένιον	165
κνηκός	240	κρέν	165. 278
κνήκη	236. 859	κραιντήρης	311
κνησμός	703	κρίας	183
κνισμός	703	κρημνοί	28. 602
κόγχη	244. 574	κρίθη	449. 651
κογχ	574	κρίκειδής	500
κοιλία	43. 251	κρίνον	282. 515
κοϊλον ποδός	915	κριζός	234
——— χειρός	915	κρόκη	284
κοιτοκράμνη	170	κρόκισ	284
κόκκ	124	κροκυφάντιον	599
κόκκυξ	242	κρόμιμον	161
κόλλα	248. 420	κροταφίτης	847
κολοκάυτη	251. 291	κρόταφ	848
κόλπ	793	κρότων	740
——— γυναικεί	883	κρύπτα	914
κόμαρ	89	κτείς	185
κόνδυλος	863	κράμνη	147
κονδυλώδης	863	κτένες	310. 696
κόπ	501	κυαθίζω	296
κόπερ	818	κύαθ	296
κώπιον	274	κύαμ	380
κοράλιον	266	κύβιτον	288
κόραμον	401	κύβοι	813
κόρη	712	κύβωλον	288

Cccc 3

κύημα

INDEX.

κύημα	3. 396. 644	λειχανός	476
κυκεων	232	λειχήν	563
κυκλισμός	872	λείζωον	780
κύκλοι	413	λέκιθας	682
κύκλ⊙	244. 297	λέκυθ⊙	678
κυκλώπιον	29	λεπίδιοι	677
κύκλωψ	244	λεπιδοειδής	562
καυανθεμής	276	λεπιδοειδὸν προκόλλημα	562
καυία	298	λέπισμα	272
καυοδοτανή	276	λεπτίωσις	378
καυοδέσμον	400	λεπτοκάρνα	117
καυοδόχτες	310	λεπταυτικὰ	115
κύπερ⊙ τοῦ πτελεΐας	300	λεπτωσμός	378
κύπρις	301	λευκή	509. 907
κύρι⊙ ὅπης	841	λευκόν	529
κυτήριον	553	λευκὸς μύελ⊙	207
κύτ⊙	210	λεύκωμα	29
κύσις	898. 899	λήθη	604
κύσις χοληδόχ⊙	396	ληνός	478
κύτ⊙	165	λήρ⊙	308
κύτταρ⊙	126	ληρώσαι	307
κυψήλις	209. 546	λήψις	644
κυψελόουσα	546	λίβαν⊙	856
κώδεια	146	λίβανωτίς	743
κώδια	146	λίβανωτὸν	856
κώδη	146	λίβανώτε καρπός	856
κωλή	651	λίβωσικόν	511
κῶλον	251. 252. 562	λίγυσικόν	511
κῶλειον	229	λιμός	382
κῶπιον	274	λίθ⊙ ἡράκλει⊙	535
		— μαγνητὶς	535
A.		λινόζωσις	298. 565
Λαβίς	492	λίνον	518
λαγῶν	470	λογός	29
λαγῶνες	358	λοιμός	71. 524. 661
λαιμός	610	λοπιμός	191
λαπάρα	1	λύγξ	792
λάρυγξ	500	λύγμος	792
λέγια	50	λυκάγχη	297
λειποθυμία	519	λύκοψις	531
λειποψυχία	519	λύσιπόνον	65
λείριον	281. 518	λύσσηκα	541
		λύχν⊙	140
		M.	

INDEX.

		μεσόμφαλον	13
		μισοπλευρία	274
M.		μισπίλη	566
		μισαργαῖον	565
Μαγδάλια	297	μισακαρπίον	567
μαγδόαρις	501	μέταλλον	567
μαδάρωσις	165	μεταλλουργική	216
μαδισηρίον	915	μεταπέδιον	568
μάζ	539	μετάφρενον	568
μαλακτικά	354	μέτεωρισμός	375
μαλαχή	539. 787	μέτρον	563
μάλη	28. 574	μέτρον υεχῶ	296
μαλτακαὶ πλευραὶ	274	μέτωπον	402
μάλθη	538	μήδεα	621. 850
μάλκη	659	μήκων	552. 637
μανήναι	307	μήλα	70. 642
μανία	308	μήλη	556. 804
μανίη	541	μήλον	413. 539. 560. 689
μανικὴ ἔκστασις	541	μηλατίς	561
μάραθρον	395	μηλωτρίς	561
μαρασμός	544	μήνες	563
μαργαρίτης	545	μήον	569
μάριμαρ	546	μηρός	385
μασός	539	μήτρα	921
μασχάλα	28	μηχανή	533
μασχάμη	123	μηχανήμα	533
μάχαιρα κυρτή	601	μικρόν	296
μαχαιρίς	601. 766	μικροτέχνη	554
— οξύβολη	766	μίλαξ	796
μαχαιρίδα Στηθεοειδής	766	μίνθη	564
μέζεια	621. 850	μίσπιλον	566
μείον	569	μνίον	583
μείλα	50	μογιλάλ	57
μελλαγχολία	308	μόδι	573
μείλαθρον	293	μοῖρα	644
μέλι	556	μοροκερός	915
μείλισσαι	559	μοιόφυλλον	438. 655
μείλιτλαι	559	μορία	578
μέλ	562	μόρον	578
μέρ	644	μορφή	40
μέσαρχον	565	μοτός	877
μεσόκωλον	565	μέπυλον	566
μεσόμφαλιον	13	μοχλίσκος	573
		CCCC 4	μοχλ

INDEX.

[illegible]

I N D E X.

ὀδονταγωγὸν	399	ὀρίγειρον	710
ὀδόντες	310	ὀρρηπύγιον	242
ὀδοντίασις	311	ὀρρὸς	785
ὀδοντότριμμα	311	ὀρχεΐδεια, ὀλκός	621. 850
ὀδοντοφυΐα	311	ὀρχεΐς	621. 850
ὀδύνη	327	ὀσίον	624. 625
ὀελαυθ	425	ὀστοκόπ	501
ὀη	800	ὀχε	775
ὀθόνιον	383	ὀχεμα τῆς τροφῆς	605
ὀιδημα	876	ὀχιον	50
ὀισυπ	611	ὀσφυρις	516
ὀκιμον	606	ὀσφρησις	608
ὀκν	674	ὀσφρητὸν	608
ὀλκή	329. 447	ὀσφύς	487. 526
ὀλκος	621	ὀυλον	416
ὀλκὸν	37	ὄα	800
ὀλμισκος	578	ὄγτιων β'	296
ὀλυρα	789	ὄλη	227
ὀμφάκιον	614	ὄλαν ἰδαξίμους	311
ὀμφαλάκαρπ	76	ὄον	800
ὀμφαλ	13	ὄουα	651
ὀμφαλκ	913	ὄρανία	160. 485
ὄνυξ	914	ὄρανισμ	631
ὄξαλις	8	ὄρανός	631
ὄξ	9	ὄραχός	917. 918
ὄξρῦα	382	ὄρηθρα	918
ὄξυα	382	ὄρημα	920
ὄξυη	382	ὄροδόχ	898
ὄξυγγιον	123	ὄροι	919. 920
ὄξυλάπαθος	8	ὄς	121
ὄξυμυρσίνη	752	ὄφιασις	59. 91
ὄξυ νόσημα	15	ὄφίτης	617
— πάθ	15	ὄφρις	229
— φόινιξ	844	ὄφρὺς	832
ὄον	800	ὄχεμα τῆς τροφῆς	605. 785
ὀπίσθι	641	ὀψίγονοι	311
ὀπὸς	379. 500. 618	ὀψις	905
— κυρηναικός	103		
— μηδικός	103		
— συριακός	103		
ὀπριον	504		
ὀπώρα	448. 689		
ὀρθαγόρας	293		

Π.

Πάγκρεας
πάθημα

παθήματα τῆς ψυχῆς

πάθ

CCCC 5

635

646

646

646

παι

INDEX

παιδοπάρε	293	πῆξις	393
παιδοτόκος	708	πηχὺς	911
παιονία	684	πίετρον	914
παπύρι	638	πίσον	678
παραιρημα	383	πίσσα	679
παράκμη	11. 85	πίσσον	678
παρὰ κρεῖσσαι	307	πιτῆλινον	678
παρὰ κόφαι	307	πιτορίαισις	405
παρὰ ληρεῖσαι	307	πίτυρον	678
παράληρη	308	πλάται	447
παράρθερμα	347	πλάτη	274
παρὰ παῖσαι	307	πλατὸν	752
παρὰ πῆχιον	720	πλάτυσμα	678
παρὰ φορὰ	308	πλεκτάται κροῖμα	277
παρὰ φροσύνη	308	πλεύμονα	709
παρὰ φροσύνη	307	πλευρά	274
παρὰ φροσύνη	480	πνεύμα	810
παρὰ φυάδας	17	πνεύμον	684
παρὰ γασφαλὶς	207. 641	πνεύμονα	709
παρὰ μετῶσις	247	πόα	423. 440
παρηγορικόν	65	ποιρὶν	775
παρθέριον	550	πολὶος	685
παρὶ σθμια	70	πόλ	165
παρὰ ζυσμός	644	πολύμορφον	289. 292
παρὰ πῆλαι	446	πολύγαλα	805
πάτ	818	πομφόλυξ	689
παυσίπνοον	65	πόν	327
πέζα	538	πόνος παυστηριον	65
πέινη	382	πόροι	168
πέ	651	πόρ	521
πέταυσις	551	— οὐρητικὸς	918
πίπασμός	245	ποσθῆ	651. 695
πίπων	653	πῆς	660
περδίκιον	642	πράσον	692
περίκαυσις	46	πρασιναι	696
περιεῖρα	658	πραυτικὸς	65
περίτλωμα	376	πρι	470
πεύκη	676	πρίων	784
πίταλον	661	προμετωπίδιον	403
πηλαί	172. 446. 739	προπήχιον	911
πήγαιον	748	προπίπτων ἀρχὸς	698
πηγίωσις	393	πρόπτωσις ἀργῆ ἢ ἰδρας	698
πήνισμα	775	πρόσηθις	846

πρῶτον

INDEX.

σημείον	788	σμήγμα ὀδόντων	311
σημίδα	136	σμιλαξ	796
σήπιον	626	σμίλιοι γαστροειδές	766
σιαν	540	σμήνα	597
σιγμοειδής	911	σπάθη	803
σίαλ	754	σπᾶσθαι	274
σιαλαγωγός	754	σπανάχισ	809
σικύαν κατὰ χασμῶ	291	σπαρτόν	416
— κέφη	291	σπασμός	263. 802
σίκυ	290	σπατιλη	818
σίκυς	290	σπίρι	383
σίλφι	790	σπίσμα	779. 805
σίλφιον	500. 790	σπίθαι	328
σιμός	791	σπίλομα	533
σινδικόν	293	σπιλ	491. 533
σινδοניתής	383	σπλαγγισ	904
σίτηπι	791	σπλάγχχον	583
— ἄγριον	555	σπλάγχχ	654
σίτη	651	σπογγοί	70
σίρφι	790	σπόγγ	642
σιτάριον	424	σπόδιον	813
σίτ	372	σπόδ	813
σιφών	197	σπογδύλιον	242
σιωπηρεῖ	307	σπείδουλ	813
σκάνδιξ	646	σπορά	779
σκάφειον	165	στατικήν	690
σκαφοειδής	592	σταυρότυπ	285
σκάφ	435	σταφυλάγρεα	817
σκέλις	165	σταφυλιν	645
σκέλ	286	σταφυλοφόρον	232
σκιάδιον	912	σταυτηρητικήν	456
σκοῖν	489. 774	σταχίτης	694
σκόλυμ	231	στάχυς	807
σκορδινημα	635	στάρι	16
σκορδινιασμός	635	— ὕειον	123
σκέροδον	37. 773	στάλεχον	199
σκοτοδινία	774	στάλεχ	199
σκοτοδιν	774	συναγμός	834
σκοτοματικόν πάθ	774	συναχή	834
σκόταμα	774	σέρφ	295
σκούβαλον	15. 818	σεφανίτης	269
σκυτολίδες	100	σεφαναίω	269
σκάρι	818	σῆθ	647 846
		σῆμα	

INDEX.

ἑνός	651	σχαινοσφόρον	171
ἑνὸς	720	σῶκον	836
ἑῖς	72	σωφρονισῆρες	311
ἑίμι	72. 820		
ἑοικῶν	342		
ἑόμα	152		
— κοιλίας	895		
ἑόμαχ	610		
ἑρεπτός μοτός	185		
ἑρογτύλ	422		
ἑρεθίων	761		
ἑροφείς	813		
ἑρύχιν	797. 824		
ἑολίς	488		
ἑυπτηρία	42		
ἑυπτιμῶ	111		
ἑύραξ	825		
ἑυκαμινία	578		
ἑυκία	836		
ἑύκη	836		
ἑύκη	390. 836		
ἑύκον	390		
ἑύκωσις	841		
ἑυμβολαί	835		
ἑύμφυτον	798		
ἑυθόγαλα	694		
ἑαυδρομή	839		
ἑαύεσις	481		
ἑαυδεσμ	513		
ἑύριγξ	392. 840		
ἑυραπὸς	841		
ἑύφαρ	827		
ἑφαλίτις	184		
ἑφάγιν	583		
ἑφάκελ	806		
ἑφακελισμός	806		
ἑφένδαμιν	7. 806		
ἑφεινδόνη	29		
ἑφυρά	538		
ἑφυρὸν	538		
ἑχίν	506		
ἑχισή	42		
ἑχῶιν	769		

INDEX.

τρητὸς κόκκυξ	752	ὑπόσασις	778
τρεῖς μῶλον	651	ὑποφθαλμία	461
τρεταῖ	850	ὀπύχυμα	194
τριχολαΐς	915	ὕσση	293
τριχολαΐον	915	ὑτέρα	921
τριφίς	402	ὑστερική πνίξ	464
τριφύλλον	870	ὑστερομανία	406
τρόμος	867	ὠδερὶς	602
τροπαί	246		
τροφή	35		
τροχ	872	Φαγέδαινα	154
τρύξ	385	Φακή	504. 505. 663
τρύχιν	797	φακός	505. 663
τρώμα	922	φάλαγγις	100
τύλ	651	φαλάκρωσις	165
τύπ	602	φαντασία	664
τυφλός	246	φαρμακ	413
		φάρμακον	327. 553. 665. 893
Υάγχη	641	— — — νηπειθής	593
ὑδῶρ σοφῶν	9	φαρύγγετρον	666
ὑγραινόντα	449	φασηλ	380
ὑγραιντικά	449	φάτια	695
ὑδροπίπερι	455	φάφια	695
ὑδρ	313	φηγός	382
ὑδρστέλιον	341	φθινός νόσ	115. 672
ὑδῶρ σοφῶν	9	φθινώδης	707
ὑδαρ	539	φθισίς	115. 672
ὑμῆν	564	φθόν	115. 672
— σαρκώδης	636	φιλάνθρωπος	76
ὑπερώον	631	φίλτρον	668
ὑπήλαστον	197	φλεβοτόμον	766
ὑπήτριον	1	φλεγμασία	669
ὑπήθρον	539	φλεγμονή	669
ὑποβάτης	599	φλὺψ	651. 891
ὑπὸν βοτάνη	583	— — — γονιμή	651
ὑπν	799	φλοί	272
ὑπνοτικά	798	φλὺξ	170
ὑπόζωμα	317	φλυζάκια	669
ὑπογάστριον	1	φλυζάκιον	669
ὑποκόγιον	1	φλὺξ	669
ὑπόμομον ἔλκ	793	φλύκταινα	669
ὑποσαρκίδι	55	φλυκτίδης	669
ὑποσπόδιλ	752	φλύκτις	669
		φλὺξ	

INDEX

Φλωξ	17	χοινικίς	574
Φξ	884	χοινικὴν	574
Φοινίζοντα	745	χοιράδης	779
Φοινίξ	302. 632	χοιροβοτάνη	693
Φορμίσιον	293	χολή γλυκὴ	140
Φρένες	317. 695	— ξάνθη	140
Φρενίτης	308	— προκοειδής	140
Φρενίτις	308	χόνδρῳ	34. 186. 360
Φρίκη	449	χονδράδες ἄκαυται	274
Φρίκιον	449	χάρα	765
Φρίττω	449	χέρῳ	394
Φσιλλότης	126	χῆς	225
Φύκῳ	34. 403	χρυσόκόλλα	145
— θαλάσσιῳ	34	χρυσολάχανον	115. 144
Φύμα	672	χρυσόλιθῳ	225
Φυσάλις	673	χρυσοποιητικὴν	216. 226
Φύσις	293. 592	χρυσώσις	304
Φύτον	672	χρῶς	295
		χυῖρῳ κλείς	293

X.

Xαιμαβάλανῳ
χαλαζώσις
χαλασμός
χαλινός
χάλκκινον
χαμαίεκτη
χαμαισύκη
χαμίαν
χάω
χαρά
χάσμη
χάσμημα
χααύωσις
χέδρωψ
χελών
χαιμεθλιαία
χείρ
χελών
χῖνῳ
χίρῳ
χυμία
χίμετλον
χοανή

79
211
727
212
910
337
214
226
214
412
625
625
727
504
491
215
543
491
506
395
226
659
478

Ψ.

Ψάμμο
ψελλισμός
ψσιλλότης
ψίλαθρον
ψιμύδιον
ψόα
ψυχή
ψυχότροπον
ψώιτης
ψωλή
ψάρα αγρία

91. 703. 749
126
126
150
210
526. 651
757
136
556
651
705

Ω.

Ωζιμον
ώκιμον
ώλέκρανον
ώμοκοτύλη
ώμοπλάται
ώμος
ώμος κεφαλή
ώτων ῥυπὸν
ώγρῳ

606
606
288. 911
356
447
450
13
549
606

FINIS.

